

Sbö Tjĩõkwo

Porciones del Antiguo Testamento y
El Nuevo Testamento en

Naso-Teribe

Sbö Tjľökwo

Porciones del Antiguo Testamento y
El Nuevo Testamento en Naso-Teribe de Panamá

[tfr]

Primera Edición

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

Edición para la Web

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Visita para más recursos de la biblia en Naso-Teribe

www.ScriptureEarth.org/tfr

Licencia Creative Commons (Reconocimiento-NoComercial-SinObraDerivada)

Compartir — Usted es libre de copiar, distribuir y comunicar públicamente la obra.

Reconocimiento — Debe reconocer los créditos de la obra.

No comercial — No puede utilizar esta obra para fines comerciales.

Sin obras derivadas — No se puede alterar, transformar o generar una obra derivada.

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0>

Índice

Antiguo Testamento

libro	abreviatura	página
<i>Génesis</i>	(Gn)	3
<i>Rut</i>	(Rt)	74
<i>Jonás</i>	(Jon)	80

Nuevo Testamento

título	libro	abreviatura	página
<i>Jesucristo roy pjľú ěre, e jyā tara Mateorĕ</i>	Mateo	(Mt)	3
<i>Jesucristo roy pjľú ěre, e jyā tara Marcosdĕ</i>	Marcos	(Mr)	63
<i>Jesucristo roy pjľú ěre, e jyā tara Lucasdĕ</i>	Lucas	(Lc)	102
<i>Jesucristo roy pjľú ěre, e jyā tara Juandĕ</i>	Juan	(Jn)	166
<i>Ĺľĕbo shāryara Sbō tjľōkwo roy Ĺľagaga Jesús āskarĕ</i>	Hechos	(Hch)	211
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Roma sopga kong</i>	Romanos	(Rom)	272
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Corinto sopga kong</i>	1 Corintios	(1Co)	296
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Corinto sopga kong</i>	2 Corintios	(2Co)	319
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Galacia sopga kong</i>	Gálatas	(Ga)	334
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Ęfesō sopga kong</i>	Efesios	(Ef)	343
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Filipos sopga kong</i>	Filipenses	(Flp)	351
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Colosas sopga kong</i>	Colosenses	(Col)	357
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Tesalónica sopga kong</i>	1 Tesalonicenses	(1Te)	363
<i>Kjĭbokwo ěre tara Pablorĕ Tesalónica sopga kong</i>	2 Tesalonicenses	(2Te)	368

<i>título</i>	<i>libro</i>	<i>abreviatura</i>	<i>página</i>
<i>Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong</i>			
	1 Timoteo	(1Ti)	371
<i>Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong</i>			
	2 Timoteo	(2Ti)	379
<i>Kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong</i>			
	Tito	(Tit)	384
<i>Kjibokwo ëre tara Pablorë Filemón kong</i>			
	Filemón	(Flm)	388
<i>Kjibokwo ëre tak hebreoga kong</i>			
	Hebreos	(Heb)	390
<i>Kjibokwo ëre tara Santiagorë</i>			
	Santiago	(Stg)	409
<i>Kjibokwo ëre tara Pedrorë</i>			
	1 Pedro	(1P)	415
<i>Kjibokwo ëre tara Pedrorë</i>			
	2 Pedro	(2P)	423
<i>Kjibokwo ëre tara Juandë</i>			
	1 Juan	(1Jn)	427
<i>Kjibokwo ëre tara Juandë</i>			
	2 Juan	(2Jn)	433
<i>Kjibokwo ëre tara Juandë</i>			
	3 Juan	(3Jn)	435
<i>Kjibokwo ëre tara Judasdë</i>			
	Judas	(Jud)	437
<i>Ílëbo ëre pina Jesucristorë Juan kong, shji yo ñno wĩeni</i>			
	Apocalipsis	(Ap)	440
Glosario			471
Índice de tópicos			473
Leer el Nuevo Testamento			483

Antiguo Testamento

Tjľőkwo tak pjang Sbö kjibokwo go
ľi, e twara beno ba tjľőkwo kragaga
uunkong kong. Tjľőkwo ľi beno bi
kong, bi pinggľo, bi poshdunggľo,
bi ľlgwekkľo, shji jĕk pjľo bek wľo,
Sbö tjľőkwo kragaga opping ara e go
wľo, ľľĕbo pjľú oblĕ oblĕ shĕrye ga
pjľú wľo.

2 Timoteo 3.16-17

Génesis

Kjok weno sorë

1 ¹ Kjok ëre dämär, lïëye lïëm obishko ga Sbö kjok shäryono uunkong, kjopkwo, klung bakoe. ² Klung ëre igöy lïëm obi, dlung rong, kjing yet eröe. Eshko ga Sbö Sëya wir pjang dlung kjing pjluk wleni erä.

Dbar kjwara

³ Eshko ga Sbö tjëlë ga «Kjok, pja ber shjiye» lë. Lära sorë ga shäryono beno eni. ⁴⁻⁵ Iya ga kjok shjiy li beno pjluë. Kjok shjiy li kowara «dba», kjok si li kowara «shkë», ga iara beno tjeng dboy dboy. Eshko ga öötong dbar kjwara.

Dbar pjök

⁶ Wëshko ga tjëlë ga «Dlung, pja opkjos ber dboy» lë. ⁷ Lära sorë ga shäryono beno eni. Dlung li iara beno buk töshko, dira iara beno pjang kjomo, ⁸ beno pjang ba tjreko li kowara «kjok dogo». Eshko ga öötong dbar pjök.

Dbar mya

⁹ Wëshko ga tjëlë ga «Dlung, pja tönzong ber tjeng shtor, kjok dogro li wen wlo» lë. Lära sorë ga shäryono beno eni. ¹⁰ Kjok dogro li kowara beno «klung», dlung li kowara beno «dlung». Eshko ga Iya ga beno pjluë.

¹¹ Eshko ga tjëlë ga «Klung, pja kjing go kjlo sho wenzong, kjlo sho llerba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo bakoe» lë. Lära sorë ga shäryono beno eni. ¹² Klung li kjing go kjlo sho weno oblë oblë dwlayo tjok wleniyo, kjor weno bo tjok wleniyo bakoe. Eshko ga Iya ga beno pjluë. ¹³ Eshko ga öötong dbar mya.

Dbar pkëng (4)

¹⁴ Wëshko ga tjëlë ga «Kjopkwo, pja goshko iök wenzong, shkë, dba, e ber tjeng dboy dboy wlo, dbar lile, mok lile, lu lile, e miydoklo wlo bakoe. ¹⁵ Iök, pjäy ber kalä shjiy klung kong» lë. Lära sorë ga shäryono beno eni. ¹⁶ Iök shäryara pjök, kjwara kësang ber shjiy dba wlo, kjwara chirawa ber shjiy shkë wlo. Dbala shäryara uunkong bakoe. ¹⁷ Iök li iara beno lok kjopkwo go, klung kjing li ber shjiy wlo. ¹⁸ Iara beno tjeng shjiy dba wlo, shkë wlo bakoe. Ga kjok shjiy li, kjok ro si li, e kjara beno tjeng dboy dboy eni. Eshko ga Iya ga beno pjluë. ¹⁹ Eshko ga öötong dbar pkëng (4).

Dbar shkëng (5)

²⁰ Wëshko ga tjëlë ga «Dlung, di, pjäy roshko mā wenzong oblë oblëe. Kjok dogo, pja go sënwa wenzong llerba pogo» lë. Lära sorë ga shäryono beno eni.

²¹ Äya këskes chila dlung roy so, di roy so, e shäryara uunkong, sënwa, e shäryara uunkong bakoe. Eshko ga iya ga beno pjüe.

²² Eshko ga tjëlë llëbo wena tjeng li kong ga «Pjây wapga shdärzong dlung kjwang jikong, di uunkong roshko bakoe. Sënwa, pjây wapga shdärzong kjok kjwang jikong bebi» ë. Llëbo shäryara beno pjü ba kong lok eni. ²³ Eshko ga öötong dbar shkëng (5).

Dbar tjer (6)

²⁴ Wëshko ga tjëlë ga «Klung, pja kjing go äya kjloshko so wenzong, öng wenzong bakoe» ë. Lära sorë ga shäryono beno eni. ²⁵ Eshko ga iya ga beno pjüe.

²⁶ Eshko ga tjëlë obi ga «No shäryëy shara, so shji kjoyoe. E ber tjwö ara, dbo ara, llëbo oblë oblë tjeng li kjinmo, mä, sënwa, öng, äya kjloshko so bakoe» ë.

²⁷ Eni ga no, e shäryara Sbörë

so e om go kjoyoe.

Shäryara domer, walë.

²⁸ Eshko ga tjëlëno beno pjü ba kong. Tjëlë ga «Pjây shdärzong ara, tira llëme. Kjok ëre dlimia. Pjây iër ber löng ba ïga. Mä, sënwa, öng, äya kjloshko so, pjây iër ber löng ba ïga bakoe» ë.

²⁹ E irgo ga tjëlë ga «Kjok izia. Kjlo sho llërba pogo dwlayo tjok wleniyo, kjor botjyë wleniyo, e twër ber bomi kong, uëmi wlo. E bomi dli uunkong.

³⁰ Gueniyo ga öng, sënwa, äya kjloshko so, e kong kjlo sho twër ber ba kong, ue wlo» ë. Lära sorë ga shäryono beno eni.

³¹ Eshko ga iya ga uunkong li beno pjü, owa llëme. Eshko ga öötong dbar tjer (6).

2 ¹ Kjok uunkong, llëbo tjeng kës, e shäryara beno pjir eni.

Dbar kjäk (7)

²⁻³ Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjir lishko ga woshtonoe. Ga woshtono eshko dbaryo kjishko ga llëbo shäryara dbar kjäk (7) li kong pjüe. E iara beno pjang dboye. ⁴ Kjok shäryara Sbö Jehovärë uunkong eni.

Domer, walë, e löng Edén kjokyo

Eshko ga ⁵ kjor, kjlo sho, e wentë llëm obi. Shunyo ichayde Sbö Jehovärë shrë klung kjing go llëm obi. Eye parkaga klung kjing go llëm bakoe. Llëye wentë llëm obi e kjishko. ⁶ Gueniyo eshko ga di tur tëm klung dirko, e sguin klung kjing go.

⁷ Eshko ga domer, e shäryara Sbörë kjlara klung sho go. Ga pjluk bakwara ba ne roy ber shäng së wlo, ga beno shäng së. ⁸ Ga Sbö kjok poshäryono buk kjrina ko Edén, kjok, e buk dlo wen tëm shwo lëkong. Ga domer shäryara li iara beno shäng eshko. ⁹ Eshko ga kjor shäryara oblë oblë kjlöböso, wolësowa, bo uako wleniyo. Ga kjok buk li roworbëshko ga kjor iara beno lok do pjök. Kjlara, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Kjlara obi, e llëbo pjü, llëbo owa, e miydoklo.

¹⁰ Edén kjokyo lishko ga di wen pjang pjlara. E jer pjang shdär kjor li gloroy. Ey ga shdöktong beno pjloglo pkëng (4). ¹¹ Di bäm go li ko Pison. E jer pjriya

buk Javilá kjokyo worbo tjok. Kjek eshko, e dbur sho shōylōr ara. ¹²Dbur sho shōylōr kjok eshko so li owa llēm, shōylōr anmoyō. Poshtikklo lō pjlēblē ko *bedelio* eshko tjok. Akkwo tjwō ara ko *ónice* eshko tjok bakoe. ¹³Di pjłara obi li ko Guijón. E jer buk sjōng Cus kjokyo go. ¹⁴Di pjłara obi li ko Tigris. E jer buk Asiria kjokyo dlo wen tēm shwo lēkong. Di pjłara obi li ko Éufrates.

¹⁵Domer li iara Sbörē beno shāng Edén kjokyo roshko, kjok li ĩga, kjok li daga bakoe. ¹⁶Eni ga tjlē ba kong ga «Kjek ěreshko ga kjor bo twēr ber bop kong uunkong, uēp wlo. ¹⁷Gueniyo ga llēbo pjłú, llēbo owa, e miydoklo kjoryo bo, era uēy llēme. Uorop ga pja wolon jlōkoyo» ĩe.

¹⁸Eshko ga tjlē obi ga «Domer ber sōk kjłaraso ga pjłú llēme. Kong ba yorkaga shāryēr kjłara, ba kjimtē wlo» ĩe. ¹⁹Eni ga ōng, āya kjłoshko so, sēnwa, e shāryak beno klung sho go, ga sōra uunkong, pina domer li kong, koie wlo. ²⁰Ga koiara uunkong eni. Gueniyo e tjřeko llēye wlēna ber ba kjimtoklo wlo llēme.

²¹E kjłshko ga domer li iara Sbörē beno buk pē rongē. Buk pē wopro ga shgling shira kjwangna, ga sho llira jek irōng obi. ²²Ba shgling li go ga walē shāryara kjłara. E irgo ga sōra, pina ba kong.

²³Iya domer lřrē ga tjlē ga

«ĭlžong! Ērera so tja kjoyoe.

Ba sho kjwe botoya dik.

Ba dboglo kjwe botoya dik.

Koiēr ber “walē”,^a

shira domer go dwayo kjłshko» ĩe.

²⁴E kjłshko ga domer ba data, ba mekē rayē, ga orkwosmok walē tjok, ga ber lōng kjłaraso wlēni.

²⁵Eshko ga lōng kjwor, gueniyo llēye lōkyokjre lōk llēme.

Adán, Eva, e Sbō kołono llēme

3 ¹Dgur, e oblē jyāpgwē āe, āya kjłoshko so oblē oblē shāryara Sbō Jehovārē li kjinmo. Pjłara ga tjlē walē li kong ga «ĭJlōkoyo ga Sbō tjlēno bomi kong ga “Kjek ěreshko ga kjor bo uēy uunkong llēme” ĩara eni jlōre?»

²«Kjor bo uērwa uunkong ga pjłú. ³Gueniyo ga kjor jong kjłara kjok rowor-bēshko, era uērwa ga āe. Sbō tjlēno borwa kong ga “Kjwe uēy llēme. Porwēy llēm bakoe. Llēm ga pjāy wolon” ĩara eni» ĩe dgur kong.

⁴Kuya ga tjlē ba kong ga «E jyō. Pjāy wolon llēme. ⁵Miyde Sbörē pjir ga kjor ěre bo uoromi ga pjāy bokkwo roshwing, ga pjāy ber lōng llēbo pjłú, llēbo owa miydē. Eni ga pjāy ber lōng Sbō dik» ĩe.

⁶Kuya ga iya ga kjor bo, e wolēsowae. Ga iara beno uayuae. E kjok miydoklo bakoe ĩe. Eni ga kjor bo li kjrara, ga uarae. E irgo ga twara ba ĩanma kong, ga omuono bakoe. ⁷Jekdo eshko ga bokkwo roshwingō, ga opmiydono lōk ga lōng kjwor. Eni ga kjor ko *higuera* li korga sera, pjřira ba dop go, ber lōng kjwor llēm wlo.

⁸Kjek sēng, pjłuk ri rishko ga Sbō jēk jek shāng kjor glōroy li kura lōk. Ga tōktong lōk zron ĩ, ga opjneno kjor li pjłor go, iya llēm wlo.

⁹Eshko ga domer li rokara Sbörē. Tjlē ga «ĭPja shāng kjone?»

a 2.23 Hebreo tjłōkwo go ga tjłōkwo walē, e so tjłōkwo domer kjoyoe.

¹⁰ «Kuror ga pja jëk shäng kjor glöroy ga pja bangkjröror ara, ga tja shäng kjwor kjishko ga tja opnenoe» ë ba kong.

¹¹ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿“Pja shäng kjwor” ñaga ërë bop kong? ¿Eni ñi kjor bo uëy ñlëme ñoror bop kong ñi uoropde?»

¹² «Kjor bo ñi twaga walë tworop bor kong ñirë bor kong ga uorore» ë ba kong.

¹³ Eni ga kjakrokara walë ñi kong ga «¿Llëye shäryoropdo?»

«Tja jyäpgwaga dgurdë. E kjishko ga kjor bo ñi uorore» ë ba kong.

¹⁴ Kuya ga tjëlë dgur ñi kong ga «Llëbo owa shäryorop. E kjishko ga pja shdun pja kjälaraso, öng, äya kjlöshko so ñlamo tjeng ñira ñlëme. Pja eröe. Eeri jek ñëkong ga pja iër ber buk dopshik ñ klüng kjing go, ga klüng sho dwëp bakoe.

¹⁵ Pja, walë, pjäy ber löng ëng moskwo, bop tjëyo, ba tjëyo, e ber eni bakoe. Ba tjëyo, pja kä shguiya. Ga pjara omuë ba kjuktushko» ë.

¹⁶ Ga tjëlë walë ñi kong ga «Pja chida buk döröshko ga iër ber bop kong bang ara, woyotjlinör bäm go sorë ñi kjinmo. Ga pja wo pjang bop ñanma go. Ga e ber bop ichaga» ë.

¹⁷ Ga tjëlë domer ñi kong ga «“Kjor bo kjwe uëy ñlëme” ñoror bop kong, gueniyo tja klorop ñlëm, bop boy wëra klorop. E kjishko ga klüng ëre äyo-shtoror, ioror beno ñlëbo uëp wlo ga pakyo shäryëp kjang enido. ¹⁸ Klüng, e kjing go kjlo sho wen ara shkë tjok, kjillgwo shkökyo tjok bakoe. Ga pja ber shäng kjlo sho kjlöshko so uako, e uopdë. ¹⁹ Eshko ga pja parkë shorya go ñlëm ga pja ië ñlëme. Pja tek shäryak klüng sho go, klüng sho ñi pja. Ga ñlono ga pja kworkwë jek ber klüng sho iröng obishko ga pja parkë pjir äär ber eshko» ë.

²⁰ E irgo ga walë ñi koiara domer ñirë Eva, e nopga uunkong mekë kjishko.

²¹ Shwong pjüya lök wlo ga shwong shäryara Sbörë öng kwota go. ²² Ga tjëlë ga «Era domer ñi öotong ñlëbo pjlü mydë, ñlëbo owa mydë, beno so shji kjoyoe. Kjor jong kjlära, ba bo uoroy ga shji wolön ñlëme. Uara lök ga ber löng së ñyado, e woydër ñlëme» ë. ²³ E kjishko ga domer ñi shira Edén kjokyo dwayo ba boy tjok. Bäm goshko ga domer ñi shäryara klüng sho go. Shirashko ga beno shäng parkë klüng sho ñi kjing go shara. ²⁴ Shira pjir ga Edén kjokyo dlo wen tëm shwo ñëkong ga Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo iara beno löng kjlöbö eshko. Dröng iara pjang kjwangna ñletilet iök wleni, pjriya pjang ñlaw ëre pogo, e beno pjang irbo ñi dë, ëye jek äär kjor kjlära, ba bo uoroy ga shji wolön ñlëm jong ñishko ga ä wlo.

Caín, Abel

4 ¹ E irgo ga Adán pono ba boy tjok, ga beno shäng kjälaraso ñlëme. E irgo ga wa buk kjlära domer. Ga Eva tjëlë ga «Tja wa buk kjlära domer, e twaga Jehováre bor kong» ë. E kjishko ga koiara Caín.^b ² E irgo ga wa buk kjlära domer obi ko Abel. E pak beno öng daga. Caínda pak beno dwla dgaga.

³ Dbar kjwara ga Caín öör ba dwla dgara ñi bo kjrë, ga söra jek, twara Jehová kong ba sengglo. ⁴ Abelda, ba öng wlëp ushko so weno bäm ñi wleniyo ñi zröra pjökde myare. Ga ba sho pjlü ñi söra jek, twara Jehová kong ba sengglo bakoe. Eni ga Jehová beno wopjlü Abel tjok, ba öng twara ba sengglo ñi tjok bakoe. ⁵ Gueniyo beno wopjlü Caín tjok ñlëm, ba dwla bo twara ba sengglo ñi tjok ñlëm bakoe. E kjishko ga Caín iirkono träk ñlëm, bokkwo keyeng erä.

b 4.1 Hebreo tjökwö *Caín*, e *kjrara* löklo.

⁶Eni ga Jehovah tjlē ba kong ga «¿Pja iirkē ara ega? ⁷Ľlēbo pjľú shāyrop kjwe ga tja ber wopjľú bop tjok. Gueniyo ľlēbo owa shāryēp iyado ga bong kjönma ga pja ber shāng ľlēbo owa ľi shāryē ľlēm ga äe. Bek wľo ga ľlēbo pjľú ľi shāryēp, ľlēbo owa ľi shāryēp ame wľo» Ľe.

⁸Dbar jek ga Abel mana Caĩndē jēk ba tjok. Öötong ľöng pjola ga ba ľēng ľi shakza pjä, ga zrōrae.

⁹E irgo ga Jehovah tjlē ba kong ga «¿Bop ľēng Abel kwonilo?»

«Miydēr ľlēme. ¿Eni ľi tja iak shāng bor ľēng dagare?» Ľe ba kong.

¹⁰⁻¹¹Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Ľlēye shāyropdo? Bop ľēng zrōrop. Ba srēng tjeng kľung kjing ľi ĩnor. E kjĩshko ga pja shdun. Bop ľēng srēng kwono kľung kjing go kjĩshko ga pja parkē ber shāng kľung kjing ame. ¹²Pja parkē ara kľung kjing ěmdē ga ľlēye botjyē bop kong ame. Pja to shāng jēk kľung kjing kjone pogo ěmdē ga pja shto woshtozľong wľo drete» Ľe ba kong.

¹³Kuya ga tjlē ba kong ga «Bor shdunġľo ěre ber kjang anmoyō. ¹⁴Tja kuzong. Tja parkē kľung kjing ame kjĩshko ga tja to jongya shāng jēk kjok pjola, tja ber bop soshko ame. Tja to shāng tōk wľeni. Ga tja wľēna ě pogorē ga tja zrōya jekdo» Ľe.

¹⁵Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja zrōga ěrē ga e shdun, pja shdunor ľi kjinmo» Ľe. Eni ga pogľo jyā tara, wľēnga ěrē ga zrōya ľlēm wľo. ¹⁶Ga Caĩn opshino to ĩano shāng ľishko dwayo ga jek öötong sōk Nod kjokyo, e ber buk Edén kjokyo, dľo wen tēm shwo ľēkong.

Caĩn tjēyo tek beno ba irgo

¹⁷Dbar jek ga Caĩn pono ba boy tjok, ga beno shāng kľaraso ľlēme. E irgo ga wa buk kľlara domer ko Enoc. E dbaryoshko ga Caĩn shāng u ywē kjwōbōso, kjēryo shāryak ak go pjĩbri kjókshko. Kjok ľi kowara Enoc, ba wa ľi ko. ¹⁸Enoc, e Irad data. Irad, e Mejuyael data. Mejuyael, e Metusael data. Metusael, e Lamec data.

¹⁹Lamec, e boy do pjök, kľlara ko Ada, kľlara ko Zila. ²⁰⁻²¹Ada, e wapga domerga do pjök, kľlara ko Jabal, kľlara ko Jubal. Nopga to ľöng öng daga kjok shto oblē oblē, ba u shāryak öng kwota go ľi, shāryaga shāng bām go ľi Jabal. Nopga dbonmo tē, nopga kjorkwang shāryak jong kjiyo tjok tēy or go wľeniyo ľi tē, e shāryaga bām go ľi Jubal. ²²Ga Zilara wa buk kľlara domer ko Tubal Caĩn. Nopga parkokľo shāryē dröng shosho oblē oblē go ľi, shāryaga shāng bām go ľi Tubal Caĩn. E dor shāng kľlara ko Noamá.

²³Pjľara ga Lamec tjlē ba boyga kong ga

«Ľlēye ľēr bomi kong ľi kuzĩ yōtso.

Domer zrōror kľlara, tja zara kjishko.

Dwľas zrōror kľlara bako, tja shpora kjishko.

²⁴Caĩn zrōga ěrē ga e shdūya Sbörē, Caĩn shduna ľi kjinmo.

Tjara zrōga ěrē ga shdūya, Caĩn zrōga ľi kjinmo obi» Ľe.

Set

²⁵Dbar jek ga Adán, Eva, e wa buk kľlara domer obi, ga koiara Set. Eshko ga Eva tjlē ga «Tja kjimtara Sbörē, tja kong wa twara kľlara obi. E ber shāng Abel, zrōra Caĩndē ľi áska. E kjishko ga koiēr Set»^c Ľe.

²⁶E irgo ga Set, e wa buk kjłara domer, ga koiara Enós. Enós dbaryo ga oba syöshtono Jehová kong kjwiëe.

Adán tjëyo tek beno ba irgo

5 ¹⁻²Nopga shäryara Sbörë so e om go kjoyoe. Shäryara domer, walë. E kjimtara, ga koiara «nopga». Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kjibokwoyo.

³Adán, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak myashko (130) ga wa buk kjłara domer so e om go kjoyo, ga koiara Set. ⁴⁻⁵E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak myashko (930) ga wołonoe.

⁶Set, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho shkëngshko (105) ga wa buk kjłara ko Enós. ⁷⁻⁸E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak kwara kjingsho pjökshko (912) ga wołonoe.

⁹Enós, e öötong lu pjloglo sak shkawshko (90) ga wa buk kjłara ko Cainán. ¹⁰⁻¹¹E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho shkëngshko (905) ga wołonoe.

¹²Cainán, e öötong lu pjloglo sak kjäkshko (70) ga wa buk kjłara ko Malalel. ¹³⁻¹⁴E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak kjarashko (910) ga wołonoe.

¹⁵Malalel, e öötong lu pjloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjłara ko Jared. ¹⁶⁻¹⁷E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo kwong kjingsho sak shkaw kjingsho shkëngshko (895) ga wołonoe.

¹⁸Jared, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (162) ga wa buk kjłara ko Enoc. ¹⁹⁻²⁰E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho pjökshko (962) ga wołonoe.

²¹Enoc, e öötong lu pjloglo sak tjer kjingsho shkëngshko (65) ga wa buk kjłara ko Musalén. ²²⁻²⁴E irgo ga wapga weno obi. Enoc, e Sbö woydë owa llem, ga jek shäng ba tjok iyado. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo mya kjingsho sak tjer kjingsho shkëngshko (365) ga söra Sbörë to, inaba ame.

²⁵Musalén, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak kwong kjingsho kjäkshko (187) ga wa buk kjłara ko Lamec. ²⁶⁻²⁷E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo shkaw kjingsho sak tjer kjingsho shkawshko (969) ga wołonoe.

²⁸Lamec, e öötong lu pjloglo sak dbäw kjingsho sak kwong kjingsho pjökshko (182) ga wa buk kjłara domer. ²⁹Ga tlë ga «Shji parkë ara kjok ère kjing go, kjok li äyoshtara Jehováre kjishko. Gueniyo chida èrera shji ie ber löng woshtë» le. E kjishko ga ba wa li kowara Noé. ³⁰⁻³¹E irgo ga wapga weno obi. Ga lu ñno öötong sak dbäw pjloglo kjäk kjingsho sak kjäk kjingsho kjäkshko (777) ga wołonoe.

³²Noé, e öötong lu pjloglo sak dbäw pjloglo shkëngshko (500) ga wapga tjeng domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

Nopga jek löng owa eröe

6 ¹⁻²Nopga, e wapga shdöktong träk llem kjok ère kjing goshko. Ga wapga walëga kjong kjong wołesowa. E kjishko ga Sbö wapga orkwosmono

walëga woyde kjone dey li tjok. ³Eni ga Jehovah tjlë ga «Nopga, e iër ber löng sê iyado llëm, e wołon wło kjishko. Eni ga iër ber löng sê lu pjloglo sak dbaw kjingsho sak pjök (120) eröe» le.

⁴Sbö wapga orkwosmono walëga kjok ëre so tjokshko ga wapga weno sok këskes, oblë kjinmo. Ga nopga tjwlo ara tek dënashko so li epga.

⁵Iya Jehovahë ga nopga löng llëbo owa shäryë ara anmoyö, ga wotjlik owa erä. ⁶Eni ga wotjlik ga «Nopga shäryoror llëm kjwe dey, bangyo ara bor pjlushko» le. ⁷Ga tjlë ga «Nopga shäryoror tjeng klung kjing ëre kjër jushko dwayo. Shäryër öng, äya kjloshko so, sënwa tjok eni bakoe. Woyotjlin ga shäryoror llëm kjwe dey» le.

⁸Gueniyo ga domer shäng kjlara ko Noé. Jehovah wopjlu ba tjok.

Noé kjoyong shäryono kësbande

⁹Ère llëye shäryara Noéré dö li kjibokwoyo. E domer pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Llëye woyde Sbörë li shärye eni, ga jëk shäng ba tjok iyado. Nopga oblë oblë omshäryono eni llëm, Noé eröe. ¹⁰E wapga domerga doglo mya, Sem, Jafet, Cam.

¹¹⁻¹²Ga Iya Sbörë ga klung ëre kjing go llëbo owa ara, nopga ëngkwë ara ëng tjok, llgwega ërë llëme. Nopga löng kës li beno löng llëbo owa shäryë eröe. ¹³E kjishko ga Sbö tjlë Noé kong ga «Tja wotjlik nopga pjik uunkong lër. Löng ëngkwë ara ëng tjok. Löng llëbo owa shäryë erä. E kjishko ga e pjir ber dret, llëbo tjeng klung ëre kjing go li tjok.

¹⁴»Eni ga kjorkwang wlës pjlu, owa llëm wleniyo, ga kjoyong shäryos kjlara kësbande. Kjoyong bängyos pjir kjoko, ro lëkong bako, di opzrëk llëm wlo.

¹⁵Shäryos jyäglo eni: kur orkwo jyäglo¹ pjloglo sak dbaw pjloglo mya (300); bam orkwo jyäglo pjloglo sak shkëng (50); jem kjomo lëkong wop orkwo jyäglo pjloglo sak mya (30). ¹⁶Shäryos yongyo kjrënggwo mya, kjëryo tjok tjok. U dbo kjing shäryos tuk, ba dirko shäryos ber ojong pjiribri, kur orkwo jyäglo kwara. U bäng shäryos ber jong kwara ba poglo go, e opzrëkklo.

¹⁷»Di ichër kësband, kjok ëre pir wlo. Eshko ga llëye löng sê kjok kwang jikong kjing go ga e kjer drete. ¹⁸Gueniyo ga tjlokwo twër bop kong, ber iyado wlo. Pja jem opzrëk kjoyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok, pjäy wołon llëm wlo.

¹⁹⁻²⁰»Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li, e jem sös pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, kjer llëm wlo. Woydër ga ber löng sê, pjäy dik. ²¹Dli töš llërba pogo, ga jem sös bomi tjok, e bomi kong, e öng, äya kjloshko so, sënwa tjeng li kong bakoe» le.

²²Llëye lara ba kong li shäryara Noéré uunkong eni.

Kjok ëre piktonge

7 ¹E irgo ga Jehovah tjlë Noé kong ga «No kjlaraso wlenor shäng pjlo bek bor bokso li pja. E kjishko ga pja opzrës jem kjoyong li roy, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ²⁻³Öng ber pjlu bor poshrëkklo wlo oblë oblë, sënwa oblë oblë, e sös wlënggla doglo kjäk kjäk (7), popga doglo kjäk kjäk (7). Llamo sös

e 6.14 Kjoyong, e beno llëbo bapkwö kësband kjoyoe. Ne llëm kar kar. Ro bek sdok. Roshko beno u wleni. f 6.15 Orkwo jyäglo pjlara, e centtmetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Shäryos eni, jer kjok ëre kjing go llëm wlo. ⁴Sondë kjwara go ga shunyo ichër shrë dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshko ga llëye shäryoror tek dämärshko löng sê li pjiga tjarë ber drete» lê.

⁵Kuya ga llëye lara ba kong li shäryara eni.

⁶Kjok ëre piktongshko ga Noé lu pjloglo sak dbaw pjloglo tjer (600). ⁷Era eni ga opzrëno jem kjoyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok, shtëya dirë llëm wlo. ⁸⁻⁹Ga öng uako wleniyo, öng uako llëm wleniyo, äya kjloshko so, sënwa, e öötong löng ba shwoy, ga söra jem pjök pjök, wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara, lara Sbörë ba kong sorë li eni.

¹⁰Öötong dbargwo kjäk (7) ga shunyo shrono, kjok ëre pir wlo. ¹¹⁻¹⁸Mok pjök, dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga Noé lu pjloglo sak dbaw pjloglo tjer (600). E dbaryo ga opzrëno jem kjoyong li roy, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e opzrëno jem lok pjök pjök kjoyong li roy ba tjok bakoe. Opzrëno jem wlënggla kjlara kjlara, popga kjlara kjlara. Lara Sbörë ba kong sorë li shäryara eni.

E irgo ga u bäng bängzara Jehovärë beno jong tuke. E dbaryo ga dlung kësbang buk kjok dorong li dlöktong, tukdong kjone pogo. Kjok dogo ëmdë ga di börgak tjeng li böptuktonge. Shunyo shrono pjang kjok ëre kjing go dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. Eshkoshko ga di jem poyong llögong llögong, ga kjoyong li beno buk di kjing wëng erä. ¹⁹Di poyono ara, öötong dlup llë lok kjok ëre kjing go kjökshko li jnena beno drete. ²⁰E irgo ga dlup llë jnena pjirshko ga di li poyono jem, öötong wop orkwo jyäglo pjloglo sak kjwara kjingsho shkëng (15). ²¹Nopga löng kjok ëre kjing go kës li wolono eni. Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng kjok ëre kjing go kës li kjëtong eni bakoe. ²²Llëye löng sê kjok ëre kjing go, tjwlo shrë wleniyo, e kjëtong drete. ²³Gueniyo Noëra beno sök sê, löng kjoyong li roshko ba tjok bakoe. Epga eröe. Llamo pjitong dret, nopga, öng, äya kjloshko so, sënwa bakoe. ²⁴Ga kjok ëre piktong beno eni, öötong dbargwo sak dbaw kjingsho sak shkëng (150).

8 ¹Eshkoshko ga Noé woyojera Sbörë llëm, öng, äya kjloshko so, e löng ba tjok kjoyong roy li woyojera llëm bakoe. Eni ga pjluk ichara di kjing go kjrina. Wop sira ga di klän jer iröng obi. ²Dlung kësbang buk kjok dorong dlöktong li sjëktong, ga shunyo ter shrono kjok dogo dwayo ame bakoe. ³Eni ga di klän jer jong worae. Kjok ëre piktong beno dbargwo sak dbaw kjingsho sak shkëngshko (150) ga di kläno jer dëgong. ⁴Mok kjäk (7), dbar sak kjwara kjingsho kjäk (17) dbaryo ga kjoyong li dano beno buk Ararat kjokyo, dlup lëkong. ⁵Eshko ga di kläno jer dëgong obi. Ga öötong mok sak kjwara (10), dbar kjwara dbaryo ga dlup llë kjökshko li dlup dbo go iya ga wen lok wëlee.

⁶Öötong dbargwo sak pkëng (40) obi ga Noé sökshko ga u bäng shäryara li döra. ⁷Ga sënwa shira kjwara so ëp uaga kjoyo, ga ichara dbuk pjang jek lë, tek lë, kjok dano li koshe. ⁸E irgo ga sënwa shira kjwara obi, e dunggwo shara, klung kjing di dano beno buk dogrore ik wlo. ⁹Gueniyo shto wlëno opyë wlo ga ä, klung buk li kjing go di obi kjishko. Eni ga shrono iröng obishko ga Noé orkwo shino kjoko, ga kjrara, iara jek ba shtoshko.

¹⁰Koshara dbargwo kjäk (7) irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi. ¹¹Kjok ro zar kjwlë ga dunggwo li shrono tek pjang iröng, kjor korga^s tjaqlën söra

tjeng kara ba kowo go. Miydara e go ga klüng dogrotkë jeke. ¹²Koshara dbargwo kjäk (7) obi irgo ga dunggwo ichara jek kjwara obi, ga shrono ame.

¹³Noé lu pjloglo sak dbäw pjloglo tjer kjingsho kjwarashko (601) ga di beno klüng kjing go ame. Mok kjlara, dbar kjwara dbaryo ga kjoyong li kjing, e kjara ga iya ga klüng kjing li beno buk dogroe. ¹⁴Öötong mok pjök, dbar sak pjök kjingsho kjäk (27) dbaryo ga klüng dano beno buk kjange.

¹⁵Eni ga Sbö tjlä Noé kong ga ¹⁶«Pja opshis kjoyong wle roy dwayo, bop boy, bop wapga, bop pjlaydoga tjok. ¹⁷Öng, äya kjloshko so, sënwa, e tjeng bop tjok kës li shis dret bako, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

¹⁸Kuya ga opshino kjoyong roy dwayo, ba boy, ba wapga, ba pjlaydoga tjok. ¹⁹Öng, äya kjloshko so, sënwa, e löng oblë oblë eshko li opshino tjë jikong bakoe.

²⁰E irgo ga Noé akkwo töno dlüw ëng kjing go kjókshko, ga öng zröra, sho sura e kjing go, pjono dret, Jehovah poshrëkklo. Ga öng uako wleniyo shara oblë oblë kjlara kjlara, sënwa uako wleniyo shara oblë oblë kjwara kjwara bakoe. Eshko ga zröra uunkong, ga sho sura Jehovah kong.

²¹Öng sho sura li lö beno pjlu, owa llëm Jehovah kong. Ga wotjlik ga «Nopga, e tek miteshko ga wotjlik llëbo owa shäryë eröe. Eni ëmdë ga kjok ëre äyoshtër nopga li kjishko ame. Öng kës, äya kjloshko so kës, e pjiror sorë ga shäryër eni ame bakoe.

²²»Kjok ëre pjang obishko ga
dwla dgozlöng dbaryo tjok, dwla bo kjrozlöng dbaryo tjok,
kjok kjlik dbaryo tjok, kjok zengteng dbaryo tjok,
shunyo dbaryo tjok, dlo të dbaryo tjok,
dba tjok, shkë tjok bakoe» le.

Sbö tjlokwo twono Noé kong, beno iyado wlo

9 ¹Eshko ga Sbö tjläno beno pjlu Noé, ba wapga kong bakoe. Tjlä ga «Pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo. ²Öng kës, äya kjloshko so kës, e ber bomi bangkjre ara, dete erä, kjok dirko so, kjok ëre so, dlung roy so, e ber eni bakoe. E ber löng ichaga pjäydë. ³Dënashko ga llëbo dguëy klüng kjing botjyë wleniyo, llamo oblë oblë, e tworor bomi kong uëmi wlo. Eeri ga llëbo löng së, jëk löng i, e twër bomi kong. E ber bomi dli bakoe. ⁴Gueniyo llëbo löng së li laga ba srëngdë. E kjishko ga sjëngna srëng tjok, e uëy llëme.

⁵⁻⁶»Nopga shäryoror so tja kjoyoe.

E kjishko ga
ëye no zröno ga
e shdungga tjarë,
zröga äya kjloshko sorë, zröga öng ushko sorë ëmdë ga
e shdun eni bakoe.

No zröga ërë ga e zröy.

Lër jlokoyo ga eni.

⁷»Gueniyo bomi kong ga pjäy wapga wenzong ara, shdär ber löng kjok kjwang jikong wlo» le.

⁸Eshko ga tjlä ba kong obi ga ⁹«Tja kuzia! Tjlokwo twër bomi kong, ber iyado wlo. E twër bomi tjëyo tek ber bomi irgo li kong bakoe. ¹⁰E twër sënwa,

öng, äya kjlöshko so, e ter söromi bomi tjok kjoyong késbang roy dwayo kés li kong bakoe. ¹¹Eni ga tjlökwö twër bomi kong, ber iyado wlo. Di ichër kjok ère kjing go, nopga, öng, äya kjlöshko so, e pjir uunkong wlo ame. Di ichër, kjok kjwang jikong pjir wlo ame bakoe. ¹²⁻¹³Tjölkwö ère twër bomi kong, öng, äya kjlöshko so uunkong kong, kjok kjwang jikong kong bakoe. E twër bomi kong, ber iyado wlo. Bor donku ère iër ber pjang kjok dogo. E ber pjang tjölkwö ère jyäglö. ¹⁴Pjäng ichër imi wen pjang kjok dogo, ga donku wen pjang ba tjrekoshko ga ¹⁵woyoshër ga tjölkwö tworor bomi kong, öng, äya kjlöshko so uunkong kong ga shunyo ichër tjwe e kjoyo kjok pjikklo ame. ¹⁶Donku wen pjang pjäng tjrekoshko ga e in, ga tjölkwö tworor nopga uunkong kong, öng, äya kjlöshko so uunkong kong li woyoshër eshko. ¹⁷Donku, e ber pjang tjölkwö ère jyäglö. Ber eni» le.

Noé, ba wappa

¹⁸Noé wappa opshino kjoyong késbang roy dwayo li, e Sem, Jafet, Cam. (Cam wa buk kjlara ko Canaán.) ¹⁹Shji löng kjok kjwang jikong kés ère beno löng Noé wappa mya li, e tjëyo.

²⁰Noé beno shäng dwla dgaga. Ga kjillgwo bo dyo dbo ara shärye wlo ga kjillgwo eniyo li dwlayo dgara kjwöbö. Kjillgwo eniyo dgaga bäm li e. ²¹Pjlara ga kjillgwo bo dyo dbo ara li iara, ga nelötkonoe. Ga shwong skwono beno buk kjwor ba u shäryak öng kwota go li roshko. ²²Eni ga Canaán data Cam, e opzrëno jek ba data u li roshko, ga wlëna, ina buk nelö, kjwor. Eshko ga opshino jek, ga roy lara ba shjiyga kong. ²³Eni ga Sem, Jafet, e kjinyoklo kjrono kara, iara lök ba dbopdo, ga jëktong kokso lëkong ba data buk lishko, ga kjingara e go.

²⁴Noé nelö jenoshko ga wolëno. Lëye shäryara ba wa iröng wlëniyorë li miydarashko ga ²⁵tjlä ba kong ga

«¡Bop wa Canaán, e äyoshtër!

¡E ber shäng bop shjiyga kjwe parkaga tjwläk shäng pjir wlëniyo!» le.

²⁶Ga tjlä Jehovah kong ga

«Jehová, pja tjwlo késbange. Pja Sem Sbö.

Canaán, e ber shäng ba parkaga tjwläk shäng pjir wlëniyo ga pjlué.

²⁷Sbö, kjok twos tira llëm Jafet kong.

Ba tjëyoga ios ber löng uunkong Sem tjok.

Ga Canaán ios ber shäng ba parkaga tjwläk shäng pjir wlëniyo bakoe» le.

²⁸Kjok piktong irgo ga Noé lu ino pjloglo sak dbaw pjloglo mya kjingsho sak shkëng (350). ²⁹E lu ino öötong sak dbaw pjloglo shkaw kjingsho sak shkëngshko (950) ga wolonoe.

Noé tjëyo tek beno ba irgo

10 ¹Sem, Jafet, Cam, e Noé wappa. Ère ba tjëyo tek beno ba irgo li kji-bokwoyo. Kjok piktong irgo ga mya jikong li wappa tjok.

Jafet tjëyo tek beno ba irgo

²Jafet, e wappa domerga ko eni: Gómer, Magog, Maday, Javán, Tubal, Mésec, Tirás.

³Gómer, e wapga domerga ko eni: Asquenaz, Rifat, Togarma.

⁴Javán, e wapga domerga ko eni: Elisá, Tarsis, Quitín, Dodanín.

⁵Ére Jafet tjëyo tek beno ba irgo. Ga beno to löng dlung kjako. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjëlkwö baïya tjok.

Cam tjëyo tek beno ba irgo

⁶Cam, e wapga domerga ko eni: Cus, Misrayin, Fut, Canaán.

⁷Cus, e wapga domerga ko eni: Seba, Javilá, Sabtá, Ragama, Sabteca.

Ragama, e wapga domerga ko eni: Sabá, Dedán.

⁸Cus, e wa buk kjlara domer obi ko Nimrod. E éngkjwaga dbo ara wleniyo.

⁹Kjimtara Jehovárë kjishko ga e wlo pjúe. E kjishko ga oba tjê ga «Kjwe kjimtara Jehovárë kjishko ga kjwe wlo pjú, Nimrod i dik» lêba eni. ¹⁰Kjok tjeng pkëng (4) ko Babel, Érec, Acad, Calné. Pkëng jikong, e Sinar kjokyo oblê oblê. Kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok eshko sopga ichaga Nimroddë bäm go. ¹¹E irgo ga opshino jek shäng Asiria kjokyo lëkong. Eshko ga kjok shto oblê oblê u ywara kwöböso. Kjok kjrina kjrina kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko. Kjok, e ko Nínive, Rejobot Ir, Cala, ¹²Resén. Resén, e kjokyo kësbanke. E ber buk Nínive kjokyo, Cala kjokyo, e tjërko.

¹³Misrayin, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Lud tjëyo, Anam tjëyo, Lehab tjëyo, Naftu tjëyo, ¹⁴Patrus tjëyo, Caslu tjëyo, Caftor tjëyo. Filisteoga, e Caftor tjëyo obi.

¹⁵Canaán, ba wa domer bäm iyo li ko Sidón. E irgo ga wa buk kjlara domer obi ko Het. ¹⁶Canaán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyo kop ara. E Jebús sopga, amorreoga, gergeseoga, ¹⁷heveoga, araceoga, sineoga, ¹⁸Arvad sopga, zemareoga, jamatitaga. E irgo ga Canaán so tjëyoga shdóktonge. ¹⁹Ba kjok, e ber buk Guerar kjokyo, Sidón kjokyo, e dwayo äär jong Gaza kjokyo go. Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, Admá kjokyo, Zeboyín kjokyo, e shwo lëkong äär jong Lasa kjokyo go.

²⁰Ére Cam tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjëlkwö baïya tjok.

Sem tjëyo tek beno ba irgo

²¹Jafet shjiy Sem,^h e wapga tjeng bakoe. Éber tjëyo tek beno ba irgo li, e beno löng Sem tjëyo.

²²Sem, e wapga domerga ko eni: Elam, Asur, Arfaxad, Lud, Aram.

²³Aram, e wapga domerga ko eni: Uz, Hul, Guéter, Mas.

²⁴Arfaxad, e wa buk kjlara domer ko Selaj. Selaj, e wa buk kjlara domer ko Éber. ²⁵Éber, e wapga domerga do pjök, kjlara koiara Péleg,ⁱ eshko dbaryo ga nopga shdóktong beno tjeng dboy dboy kjishko. Péleg, e lëng ko Joctán.

²⁶Joctán, e wapga domerga ko eni: Almodad, Sélef, Jazar Mávet, Yeraj, ²⁷Hadorán, Uzal, Diclá, ²⁸Obal, Abimael, Sabá, ²⁹Ofir, Javilá, Jobab. Epga uunkong Joctán wapga. ³⁰Ba kjok, e beno buk Mesá kjokyo dwayo äär jong Sefar kjokyo go. Sefar, e ber buk dluþ lök dlo wen tēm shwo lëkong tjërko.

³¹Ére Sem tjëyo tek beno ba irgo. Tjëyo kjrina kjrina li beno löng ba kjok baïya kjing go, ba tjëlkwö baïya tjok.

^h 10.21 Hebreo tjëlkwö ére liê löklo miydëy yötso liême. E Jafet shji Sem löklo, liême ga Sem shjiy Jafet löklo. Kjone dey miydëy yötso liême. ⁱ 10.25 Hebreo tjëlkwö Péleg, e shdök löklo.

³² Tjëyoga uunkong ère, e Noé wapga tjëyoga. Tjëyo kjrina kjrina tak beno lok kjobokwo ère go ba kjokëso tjok, ba kjok baiya tjok bakoe. Klung piktong irgo ga epga shdöktong beno löng kjone pogo. Eeri ga tjëyo löng kjrina kjrina kjok kjwang jikong, e Noé wapga tjëyoga.

Babel kjokyo

11 ¹ Dbar eshkoshko ga nopga uunkong tjë tjökwö kjwaraso. ² Opshino je löng dö wen tēm shwo lëkong dwayo ga je öötong löng Sinar kjokyo kjing goshko ga sdam wëna buk kjrina, ga beno löng eshko. ³⁻⁴ Pjlära ga tjë ëng kong ga «Shji klung shosho shäryë, piy iök go ber kjang ak dik wlo, u shäryë e go wlo, ak äska. Sho smoy ëng go ba smokklo dishäng kjoyo, gueniyo sho si go, ak smokklo sho äska. E go ga kwieri shji u ywë kjwöböso, kjëryo shäryë ak go pjibri kjökshko. Ga u shäryë klung akyo go, e shäryë jem äär jong kjok dogo. E go ga shji shdär llem, gueniyo shji roy shdär ber kjok kjwang jikong. Eni ga shji ber tjwöl ara» le.

⁵ Gueniyo ga nopga löng u ywë kjwöböso, kjëryo shäryak ak go pjibri kjökshko, ga löng u shäryë klung akyo go jem jong kjok dogo lëshko ga Jehovah ter öör eshko ba pak li ik. ⁶ Eshko ga wotjlik ga «Nopga kjwe tjëyo kjrinaso, tjökwö jong kjwaraso bakoe. Eni ga lëye shärye woydë kës li, e slongga èrë lëme. ⁷ Shji to jer ba tjökwö kjlöpswë, tjë ber löng oblë oblë wlo, tjë ga lë layde ëng kong li miyde llem wlo. Shäryë eni dey» le.

⁸ Nopga iara Jehovahë beno tjeng dboy dboy kjok shtö oblë oblë eni. Ga ba pak shärye löng li rayarae. ⁹ Kjok eshko ga tjökwö kjlöpswara Jehovahë beno wële llemshko ga nopga shdöktong to beno löng dboy dboy kjok kjwang jikong. E kjishko ga kjok ère kowëba Babel.

Sem tjëyo tek beno ba irgo

¹⁰ Ère Sem tjëyo tek beno ba irgo. Kjok piktong irgo ga öötong lu pjloglo pjök ga Sem, e lu pjloglo sak dbawshko (100) ga wa buk kjlära domer ko Arfaxad. ¹¹ E irgo ga lu ino sak dbaw pjloglo shkëng (500) obi, ga wapga weno obi.

¹² Arfaxad, e lu pjloglo sak mya kjingsho shkëngshko (35) ga wa buk kjlära domer ko Selaj. ¹³ E irgo ga lu ino sak dbaw pjloglo pkëng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁴ Selaj, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlära domer ko Éber. ¹⁵ E irgo ga lu ino sak dbaw pjloglo pkëng kjingsho mya (403) obi, ga wapga weno obi.

¹⁶ Éber, e lu pjloglo sak mya kjingsho pkëngshko (34) ga wa buk kjlära domer ko Péleg. ¹⁷ E irgo ga lu ino sak dbaw pjloglo pkëng kjingsho sak mya (430) obi, ga wapga weno obi.

¹⁸ Péleg, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlära domer ko Reú. ¹⁹ E irgo ga lu ino sak dbaw pjloglo pjök kjingsho shkaw (209) obi, ga wapga weno obi.

²⁰ Reú, e lu pjloglo sak mya kjingsho pjökshko (32) ga wa buk kjlära domer ko Serug. ²¹ E irgo ga lu ino sak dbaw pjloglo pjök kjingsho kjäk (207) obi, ga wapga weno obi.

²²Serug, e lu pjloglo sak myashko (30) ga wa buk kjlara domer ko Najor.
²³E irgo ga lu ino sak dbaw pjloglo pjok (200) obi, ga wapga weno obi.

²⁴Najor, e lu pjloglo sak pjok kjingsho shkawshko (29) ga wa buk kjlara domer ko Taré. ²⁵E irgo ga lu ino sak dbaw kjingsho sak kwara kjingsho shkaw (119) obi, ga wapga weno obi.

²⁶Taré, e lu pjloglo sak kjakshko (70) ga wapga tjeng domerga ko Abram, Najor, Jarán.

Taré tjëyo tek beno ba irgo

²⁷Ère Taré tjëyo tek beno ba irgo. Ba wapga ko Abram, Najor, Jarán. Jarán, e wa kjlara ko Lot. ²⁸Jarán li wolono buk Caldea so kjokyo ko Ur, e weno buksko. Wolonoshko ga ba data sök së obi.

²⁹Walë shäng kjlara ko Saray. Abram, e orkwosmono ba tjok. Jarán, e wapga walëga ko Milca, Iscá. Najor, e orkwosmono Milca tjok. ³⁰Saray, e wapga llëm, e kjrong kjishko.

³¹Taré wlo opshino Caldea so kjokyo ko Ur dwayo, jongya jong Canaán kjokyo wlo. Ga ba wa Abram, e söra jek Abram boy Saray tjok, ba tjër Lot tjok bakoe. Gueniyo ga öötong löng Jarán kjokyo ga beno löng eshko. ³²Kjok eshko ga Taré lu ino öötong sak dbaw pjloglo pjok kjingsho shkëngshko (205) ga wolonoe.

Abram ichara Sbörë to Canaán kjokyo

12 ¹Pjlara ga Jehovahä tjlä Abram kong ga «Bop kjok, bop tjëyo, bop pjeyoga, e rayos ber uunkong, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko. ²Eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li, e iër ber shdär träk llëm, ber tjëyo kësbang wlo. Pja kjimtër, pja ber twlë ara wlo. Eni ga nopga uunkong kjimtër bebi. ³Ëye wotjlik pjlu bop kong ga tja wotjlik pjlu ba kong bebi. Ëye wotjlik owa bop kong ga tja wotjlik owa ba kong bebi bakoe. Bop kjishko ga tjëyoga löng kjok ère kjing go kjimtër uunkong» le.

⁴Kuya ga toe. Abram lu pjloglo sak kjäk kjingsho shkëngshko (75) ga opshino Jarán kjokyo dwayo. ⁵Ba boy Saray, ba shtop Lot, ba llëbo uunkong, ba parkagaga löng ba tjok, e söra jek uunkong Canaán kjokyo. Öötong löng eshko ga ⁶jëktong ara ga öötong löng Moré kjokyo, kjor jong kjlara kësbang lishko, Siquén kjokyo ber buk soshko. Eshkoshko ga Canaán sopga löng eshko obi. ⁷Eshko ga Jehovahä weno shäng Abram kong, ga tjlä ba kong ga «Kjok ère twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong» le.

Jehová weno shäng ba kong eshko kjishko ga akkwo töna dluw èng kjing go kjókshko, Jehovahä poshrëkklo. ⁸Pjir ga jëk öötong löng dlup shwo lëkong, Betel kjokyo ber buk soshko. Eshko ga ba u sharyak öng kwota go söya jek ba tjok li iara jong Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjërko. Eshko ga akkwo töna dluw èng kjing go kjókshko, Jehovahä poshrëkklo obi. Sharyara pjir ga syöshtono Jehovahä kong eshko. ⁹E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Néguev kjokyo shwo lëkong.

Abram öör Egipto kjokyo

¹⁰Eshko ga öötong löng lishko ga pjli shrono arae. E kjishko ga Abram wlo opshino to lok ey dwayo, jongya jong Egipto kjokyo, ber löng eshko dbar

kjwöbö wlo. ¹¹ Jek löng ääto Egipto kjokyo ga Abram tjlä ba boy kong ga «Miydër pjü ga pja wolësowa. ¹² Pja iya Egipto sopgarë ga pja bor boy le, ga tja zröya lok bop kjishko, pja ber ba kong wlo dani. ¹³ E kjishko ga tja zröya lok bop kjishko llem wlo ga pja bor dor lep ba kong eni» le.

¹⁴ Eni ga öötong löng Egipto kjokyo ga kjok eshko sopga tjlä eng kong ga «Ba boy kjwe wolësowa» le. ¹⁵ Egipto so pjüyo parkagaga omïno lok bakoe. Ga tjlä ba pjüyo kong ga «Walë shrono shäng kjlara wolësowa» le, ga Saray li söra lok jekdo pjü ushko.

¹⁶ Eni ga Saray kjishko ga Abram wlokrara, dara lok pjü. Sëna öng këskes chila, ga parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo twara ba kong bakoe. ¹⁷ Gueniyo ga Saray kjishko ga pjü li shduna Jehovärë, ba pjeyoga uunkong tjok, swlo ichara träk llem ba ushko. ¹⁸ E kjishko ga Abram rokara pjü lirë tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Pja llëbo shäryono bor kong kjweni ega? ¿“Walë ëre bor boy” lorop bor kong llem ega? ¹⁹ “Kjwe bor dor” lorop bor kong kuzong ga sirashko ga kjwe kjwe kjroror bor boy. Bop boy shäng ëre. ¡Sös bop tjok, ga pjäy nomo!» le. ²⁰ Eni ga ba parkagaga ichara Abram ichë jek Egipto kjokyo dwayo, ba boy, ba llëbo uunkong tjok.

Abram, Lot, e opkjono lok dboy dboy

13 ¹ Abram opshino to Egipto kjokyo dwayoshko ga jek öötong shäng Néguev kjokyo, ba boy, ba shtop Lot, ba llëbo tjeng kës li tjok. ² Eshko ga Abram dbur sho shöylör ara, dbur sho pjüblün ara, öng ara bakoe. ³⁻⁴ E irgo ga jek löng shtor shtor, irbo jek jong äär Betel kjokyo shwo lëkong. Dëna sök lishko ga akkwo tona dluw eng kjing go kjókshko, Jehová poshrëklo. Kjok eshko, e buk Betel kjokyo, Hai kjokyo, e tjrëko. Öötong löng eshko iröng obi ga syöshono Jehová kong obi.

⁵ Eshko ga Abram shtop Lot, e öng ara, parkaga ara, ba kjokwa dik. ⁶ Ba kjok löng lishko ga öng ara anmoyö kjishko ga ba öng dli pjitënge. E kjishko ga ber löng eshko uunkong ga äe. ⁷ Dli ara llem kjishko ga Abram öng dagaga engkjwë lok ara Lot i tjok. Eshko dbaryo ga Canaán sogga, ferezeoga, e löng eshko obi.

⁸ Eni ga pjära ga Abram tjlä Lot kong ga «Shji epenga döe. E kjishko ga shji iirkë eng tjok kar kar ga äe. Bi parkagaga engkjwë eng tjok ga ä bakoe. ⁹ Rokër bop kong sira ga pja opkjos ber sök dboy. Kjok ëre izong. Woydëp kjone dey ga kjrozong. Pja jek milëkong ga tja jek këlë. Pja jek këlëkong ga tja jek milë» le.

¹⁰ Kuya ga iya Jordán sdamyo kjok kjwang jikong. Ñna ga Jordán diyo kjwo kar kar äär jong Zoar kjokyo go, e diyo bayo ara, so kjok shäryara Jehovärë Adán kong li kjoyo, so Egipto kjokyo kjoyo bakoe. (Eshko ga Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjiyde Jehovärë llem obi.) ¹¹⁻¹³ Eni ga kjok kjrara Jordán sdamyo shwo lëkong, ga to jek dlo wen tem shwo lëkong, öötong sök eshko, Sodoma kjokyo ber buk soshko. (Sodoma sogga, e wotjlik owa erä. Llëbo owa shäryara lok ara Jehová bokso.) Abramda beno sök Canaán kjokyo. Abram, Lot, e opkjono lok dboy dboy eni.

¹⁴ Lot to irgo ga Jehová tjlä Abram kong ga «Kjok is yötso llaw pogo. ¹⁵ Pja bokkwo dbo äär kjone lishko ga kjok, e twër uunkong ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, ber bomi kong iyado wlo. ¹⁶ Bop tjëyo li iër shdär lok

träk lîëm, shtëy ga äär lîëm, klung pjlungyo wleni. ¹⁷Eni ga pja jëkzong! Kjek is kjwang jîkong, e twër ber bop kong kjishko» îe.

¹⁸E irgo ga posharyono ga toe. Domer sök kjlara ko Mamré. E kjor kësks lok arae. Kjek eshko ga Hebrón kjokyo ber buk soshko. Abram wlo öötong löng eshko ga akkwo tona Abramdë dluw eng kjing go kjókshko, Jehová poshrëkklo.

Lot wlikara Abramdë

14 ¹⁻²Eshkoshko ga pjlunga doglo pkëng (4), e engkwono pjlunga doglo shkëng (5) tjok. Pjlunga doglo pkëng (4) li, e Sinar so pjluo ko Amrafel, Elasar so pjluo ko Arioc, Elam so pjluo ko Quedorlaómer, Goyim so pjluo ko Tidal. Pjlunga doglo shkëng (5) li, e Sodoma so pjluo ko Bera, Gomorra so pjluo ko Birsá, Admá so pjluo ko Sinab, Zeboyín so pjluo ko Semeber, Bela so pjluo. (Bela kjokyo, e ko Zoar kjokyo bakoe.) ³⁻⁴Eshko dbaryo ga pjlunga doglo shkëng (5) li ichaga Pjlu Quedorlaómer lirë sök lu sak kwara kjingsho pjök (12) tjän. Gueniyi öötong luyi sak kwara kjingsho myashko (13) ga epga wotjlino engkwë ba tjok. Eni ga shkëng (5) jîkong li eng tona lok, ga ba engkwagaga söra jek lok Sidín sdamy, Di Bäng Buk Kësbang Dëk lishko.

⁵Öötong lu pjlara obi ga Pjlu Quedorlaómer jongya jong eshko, pjlunga löng ba shwo lëkong li tjok, engkwë wlo. Jek löng eshko wopro ga refaftaga zana lok Astarot Carnayin kjokyo, zuzitaga zana lok Jam kjokyo, emitaga zana lok Save Quiriatayin kjokyo. ⁶Horeoga zana lok Seir kjokyo dlup shwo lëkong, irpjana lok äär löng Parán kjokyo. E ber buk kjok dogro no lîëmshko li worbo go. ⁷Tek iröng shrono löng Enmispát kjokyo, e ko Cades kjokyo bakoe. Eshko ga Amalec tjëyoga zana lok pjire. Amorreoga löng Jazezón Tamar kjokyo li zana lok pjir bakoe.

⁸⁻⁹Epga zana lok pjir irgo ga jek öötong löng Sidín sdamy shara. Eshko ga pjlunga doglo pkëng (4) li engkwono pjlunga doglo shkëng (5) li tjok. ¹⁰Sidín sdamy lishko ga pjlebgwo lok träk lîëm, roshko di shäng sho sî tjeng tjunge. Eni ga Sodoma so pjluo, Gomorra so pjluo, e tök le lokshko ga lono jer lok pjlebgwo li roshko. Eshko ga pjlunga zana lok pjir doglo mya obi li, e töktong jem lok dlup shwo lëkong.

¹¹Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo ga dli lîë, lîëbo tjeng kës twlō tjok li, e söra lok pjlunga ba kjangyoga lirë drete. ¹²Abram shtop Lot, e sök Sodoma kjokyo kuzong ga shara lok, söra to ba lîëbo tjeng kës li tjok bakoe. ¹³Gueniyi ga no töktong kjlara, ga Lot roy söra jek öötong Abram, hebreo li kong.

Eshkoshko ga Abram sök Mamré kjor kësks lok lishko. Mamré, e amorreo. E lënga tjeng do pjök, kjlara ko Escol, kjlara ko Aner. Pjlara ga domerga doglo mya li tjlökwō lono eng kong Abram tjok. Tjlëno eng kong jlökwō ga «Oba engkwë woydë bi tjok wleni ga shji eng wlikë sharae» lara eni.

¹⁴Eni ga roy kura Abramdë ga ba shtop söra ba toe. Eshko ga Abram engkwagaga tjeng doglo sak dbaw pjloglo mya kjingsho sak kwara kjingsho kwong (318). Epga kuno jem löng uunkong ba tjok. Eni ga söra jek pjlunga pkëng (4) li irpjang, äär jong Dan tjëyoga kjokyo. ¹⁵E shkëyo ga ba engkwagaga li shdöra beno tjeng dboy dboy, ga pjlunga li kopjrina lok pjirbrie. Eshko ga popdara, irpjana lok öötong löng Hobá kjokyo, e Damasco kjokyo pjlor

kalëkong. ¹⁶Eni ga llëbo kjrara, söra tjeng ba tjok li döra Abramdë ba shjiryo drete. Ba shtop Lot, ba llëbo, ba walëga, ba nopga uunkong, e döra eni.

Melquisedec tjëlkwö lono beno pjëlú Abram kong

¹⁷Quedorlaómer, pjëpuga löng ba shwo lëkong li, e zana pjir ga Abram bojono tek iröng obi. Öötong shäng Save sdamyo ga Sodoma so pjëuyo opshino jek ba wlokrë irbo. ¹⁸Domer shäng kjlara ko Melquisedec. E Salem so pjëuyo. E omwlokröno bakoe. E syöshtaga Sbö Tjwölö Kësbangyo kong ba pjeyoga kjishko. Eshko ga pjëlung shosho suk pjir shira, twara Abram kong, kjilëgwo bo dyo dbo ara tjok. ¹⁹Ga tjëlëno beno pjëlú ba kong. Tjëlë ga

«Pja kjimte Sbö Tjwölö Kësbangyorë ara.

E kjok uunkong shäryaga.

²⁰Pja kjimtara,

bop moskwoga iara beno tjeng bop wloshko,
ga zanop song erä.

E kjishko ga e poshrëy kësbang iyado» ë.

Eni ga llëbo wlëna Abramdë kës li shtara äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara beno Melquisedec kong.

²¹E irgo ga Sodoma so pjëuyo tjëlë Abram kong ga «Llëbo uunkong dörop kjwe ber tjeng bop kong ga pjëlú, gueniyo bor nopga kjwera twos bor kong iröng obi» ë.

²²Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja tjëlëno Jehovah kong jëlökoyo. E Sbö Tjwölö Kësbangyo. E kjok uunkong shäryaga. ²³Loror ba kong jëlökoyo ga llëye bopoya kjrër llëm, trer kjwara llëm, drepkwota pjrikklo pjlara llëm bakoe. Eni ga llono ga tja llëbo ara wlëni ga twaga pjärë bor kong lëp ga äe. ²⁴Llëye woydër ber bor kong llëm, dli uara bor nopgarë li döe. Gueniyo ga domerga bor yorkaga Aner, Escol, Mamrë, kjwepga wlë kongda llëbo twos kjrina kjrinae» ë.

Jehová tjëlkwö twono Abram kong, beno iyado wlo

15 ¹E irgo ga Jehovah weno shäng Abram kong yoshko wlëni, ga tjëlë ba kong ga «Abram, llëye bangkjrëp llëme. Tja bop wlikaga. Llono ga pja iër ber tjwölö ara. E kjishko ga llëye bangkjrëp llëme» ë.

²⁻³Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jehová, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjëue. ¿Tja ber tjwölö ara llëno? Miydëp pjëlú ga tja wapga drete. Tja kong wapga tworop llëme. E kjishko ga tja wolonoshko ga bor llëbo uunkong ber bor parkaga tjwëlëk shäng pjir wlëniyo ko Eliezer kong. E bor pjeyo llëm, e Damasco so» ë.

⁴Kuya ga tjëlë ba kong ga «Bop llëbo uunkong ber ba kong llëm, e ber bop wa domer onmo li kong» ë. ⁵Eshko ga Abram söra jek kjoko, ga tjëlë ba kong obi ga «Kjok dogo is yötso. Dbala shtozong, shtëp ga pjëure ip wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li ber träk llëm kjweni bakoe» ë.

⁶Kuya ga tjëlkwö kjrara, ga mär beno shäng ba go. E kjishko ga iara Jehovah beno pjë bek ba bokso. ⁷Ga tjëlë ba kong ga «Jehová li tja. Pja shiror tek Caldea so kjokyo ko Ur li dwayo, kjok ëre twër ber bop kong wlo, kjok ëre twër ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo bakoe» ë.

⁸Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tjëlapga Jehovah, ¿kjok ëre ber bor kong jëlökoyo miydër sorë?»

⁹«Öng tek sös bor kong kop eni: sögla popga wapga llëm obi wleniyo kjlara, shwling ushko so popga kjlara, öng wlëp ushko so wlënggla kjlara, mya jikong mikbo lu pjloglo mya döe. Dunggwo tek sös kjwo pjok oblë oblë bako, kjwara kësbang wleniyo, kjwara chirawa wleniyo» le ba kong.

¹⁰Kuya ga llëbo rokara li söra uunkong Jehová kong. E irgo ga zröra, sho shora wok, ga iara tjeng ëng gomyo. Dunggwo shora llëme. ¹¹Ba öng sho shora, iara tjeng lishko ga lä tjwe lök träk llëm ba kjing go, gueniyo shgawe Abramdë shäng eshko. ¹²Kjok ro zar wleni ga Abram sjeno, opbuno, ga pono rong anmoyö. Buk pëshko ga iya yoshko go ga kjok ro beno yët, ga bang-kjrara ara.

¹³⁻¹⁵Eshko ga Jehová tjëlë ba kong ga «Pja äär tjäblashko, ga pja wolön döroshko ga pja sök wlëp iyado. Gueniyo ga lër bop kong jlökoyo ga bop tjëyo tek ber bop irgo li äär löng kjok shto oblë. Eshko ga ber löng parkagaga tjwëlë löng pjir wleniyo, ga bokrotkëba, ga opshik ga ä, äär jong lu pjloglo sak dbaw pjloglo pkëng (400). Gueniyo ba bokrotkagaga li, e shdunga tjarë. Bop tjëyoga opshik ey dwayoshko ga llëbo tjeng kës li söya lök jek ba tjok pjire. ¹⁶Eeri ga amorreoga löng kjok ëre kjing go, llëbo owa shärye lök ara, gueniyo llëbo owa shärye löng li äätë ba dbo go llëm obi. E kjishko ga bop tjëyoga tjwe iröng maling llëme. Lu äär pjloglo sak dbaw pjloglo pkëngshko (400) ga bop tjëyoga tjwe löng kjok ëreshko iröng obi» le.

¹⁷Kjok ro zoktongshko ga kjok ro beno yët erä. Eshko ga sbi weno pjang kjwara, roshko yö sho tur jonge. Kjur weno pjang bok kjwara dbo go iök pjë jong ri rie. Pjöyikong jëk lök ba öng sho shora tjeng li tjërko. ¹⁸Eshko ga Jehová tjëlë Abram kong ga «Tjlokwo twër bop kong, ber iyado wlo. Kjok ëre twër bop tjëyo tek ber bop irgo li kong, tek Egipto diyo dwayo äär jong Éufrates diyo kësbang li go. ¹⁹Eeri ga kjok ëre, e quenitaga kjokyo, Cenaz tjëyoga kjokyo, cadmoneoga kjokyo, ²⁰Het tjëyoga kjokyo, ferezeoga kjokyo, refaitaga kjokyo, ²¹amorreoga kjokyo, Canaán so kjokyo, gergeseoga kjokyo, Jebús so kjokyo bakoe» le.

Agar, ba wa Ismael

16 ¹⁻³Abram sök Canaán kjokyo lu pjloglo sak kjwarashko (10) ga ba boy Saray wapga llëm obi. Gueniyo ga walë Egipto so shäng kjlara ko Agar, e Saray parkaga tjwëlë shäng pjir wleniyo.

Pjlara ga Saray tjëlë ba lanma kong ga «Tja kuzong. Jehová kjishko ga tja kjröng. E kjishko ga rokër bop kong ga pja pë Agar tjok. Ba kjishko ga tja wapga tjok kjwe» le.

Kuya ga «Jölö» le ba kong.

Eni ga Agar twara Abram kong, pë ba tjok wlo. ⁴Eshko ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. Eshko jek lëkong ga ba pjlu Saray bangkjre ame.

⁵Eni ga Saray tjëlë ba lanma kong ga «Bop kjishko ga tja bangkjre ame! Twak tjarë bop kong, bop boy wlo. Era wloshko döro kjishko ga wotjlik ga e tjwlo ara, bor kjinmo le. Eye diktong li ë, pjare, de tja miydaga ber Jehovärë» le.

⁶Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja kuzong. Bop parkaga li shäng bop wloshko. Llëye shäryëp woydë ba tjok li miydaga ber pjarë» le. Eshko jek lëkong ga Agar bokrotke Saraydë ara.

E kjishko ga töktong to ey dwayo. ⁷Jëk shäng kjok dogro no lïemshko ga öötong woshtë sök di bäng buk kjwara li zlong bäng, e buk irbo jek jong äär Sur kjokyo li sor go. Eni ga wïëna Jehová parkaga kjok dogo so lirë^k sök eshko. ⁸Ga tjïë ba kong ga «Agar, ¿pja tek kjone dwayo? ¿Pja to kjone?»

«Tja to shäng bor sogo Saray töywë» le ba kong.

⁹Kuya ga tjïë ba kong ga «Pja nom jek bop pjlu Saray ushko iröng obi. Lïëye le bop kong li kolozong» le. ¹⁰Ga tjïë ba kong obi ga

«Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk lïëm, shtëy ga äär lïëme.

¹¹Pja shäng kjïlaraso lïëme.

Llono ga pja wa buk kjïlara domer,

e koiëp Ismael,^l

pja woydë ara li miyde Jehovärë pjir kjishko.

¹²Bop wa, e ber shäng tjëkso lïëm,

sëgro äya kjïloshko so wïëni.

E ber nopga uunkong moskwo.

Ëye wotjïik pjlu ba kong lïëme.

E ber shäng ëngkjwë ba pjeyoga tjok iyado» le.

¹³Kuya ga wotjïik ga «Tja ina Sbörë, ga tja sök së obi» le. E kjishko ga Jehová, e tjïëno ba tjok li kowara Sbö, Bor İga. ¹⁴E kjishko ga di bäng buk Cades kjokyo, Béred kjokyo, e tjrëko li kowëba Sbö Sök İyado, Bor İga li di bäng.

¹⁵E irgo ga wa buk kjïlara domer, ga koiara ba data Abramdë Ismael.

¹⁶Eshko ga Abram lu pjloglo sak kjwong kjingsho tjer (86).

Sbö tjïökwo twono Abraham kong, beno iyado wlo

17 ¹Abram lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkawshko (99) ga Jehová weno shäng ba kong, ga tjïë ba kong ga «Tja ëre Sbö, lïëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë. Tja kolozong. Pja jëk pjlo bek bor bokso bakoe.

²Tjïökwo twër bop kong, ber iyado wlo, ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk lïëme» le ba kong.

³Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjïlay klung go. Eshko ga Sbö tjïë ba kong ga ⁴«Tjïökwo twër bop kong, ber iyado wlo li eni: Pja ber tjëyoga ara data. ⁵Ga eeri jek lëkong ga pja ko ber Abram^m ame. Pja ko ber Abrahamⁿ shara, pja ioror beno tjëyoga ara data kjishko. ⁶Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk lïëme. E tjrëko pjilupa wen. Epga ber löng tjëyoga oblë oblë. ⁷Tjïökwo ëre twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. Tja bop Sbö iyado, tja ber ba Sbö iyado bakoe. ⁸Pja sökshko li ko Canaán. Pja kjok ëre so lïëm, gueniyo kjok buk kës ëre twër ber bop kong iyado wlo, epga kong bakoe. Ga tja ber ba Sbö iyado» le.

⁹Ga tjïë Abraham kong obi ga «Tjïökwo twër bop kong li shäryos eni iyado. Bop tjëyo tek ber bop irgo li omshäryë eni bakoe. ¹⁰Tjïökwo twër bop kong, ber iyado wlo li ber eni: Domerga löng bomi tjok kjïlobi li ber löng doyo jyä

k 16.7 *Jehová parkaga kjok dogo so le li, e Sbö om go layde.* l 16.11 *Hebreo tjïökwo Ismael, e kuya Sbörë löklo.* m 17.5 *Hebreo tjïökwo Abram, e data tjwlo ara löklo.* n 17.5 *Hebreo tjïökwo Abraham, e tjëyoga ara data löklo.*

tak pjire. ¹¹Eni ga bomi chimkwo dbo kwota zëmi tas, e ber tjëlkwô ëre kjorromi jëlókoyô Ìi jyāglo. ¹²⁻¹³Eeri jek lëkong ga chidaga domerga wen tjeng bomi tjrëko kjlôbi Ìi äär dbar kjwongshko (8) ga doyo jyā tēmi pjir eni, bomi wapga, bomi parkagaga tjwëlëk löng pjir wleniyo Ìi wapga bakoe. Bomi parkagaga tjwëlnomi shto oblë so kong Ìi doyo jyā tēmi pjir bakoe. Pjāy domerga doyo jyā tē uunkong. Ba jyāglo ëre ber pjang bomi sho go iyado, tjëlkwô tworor bomi kong Ìi dik. ¹⁴Ëye doyo jyā tē llēm ga ber sōk bomi tjok ga äe. Eni wleni ga tjëlkwô tworor bomi kong Ìi shäryara llēm kjishko ga ichozi bomi shwoy dwayo» Ìe.

¹⁵Eshko ga tjëlë ba kong obi ga «Bop boy kjwe ko ber Saray ame. Eeri jek lëkong ga ko ber Sara shara. ¹⁶Llëbo shäryër ber pjlu ba kong. Bop kong wa twër kjlara domer ba tjok. Sara, e ber tjëyoga ara mekë. Ba tjëyo tek ber ba irgo Ìi tjrëko pjilupga wen» Ìe.

¹⁷Kuya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga jar jonge. Wotjlik sōk ga «¿Domer luyo sak dbäw (100) ga data sorë? ¿E ga Sara luyo sak shkaw (90) ga wa tjok sorë?» Ìe. ¹⁸Eni ga tjëlë Sbō kong ga «Rokër bop kong ga tjëlkwô tworop bor kong Ìi twos Ismael kong dey» Ìe.

¹⁹Kuya ga tjëlë ba kong ga «Llëme. Loror bop kong ga bop boy Sara, e llono ga wa buk kjlara domer. E koiëp Isaac. Tjëlkwô tworor bop kong, ber iyado wlo Ìi shäryër ber ba kong, ber ba tjëyo tek ber ba irgo Ìi kong bakoe. ²⁰Pja syōsthtë sōk Ismael kjishko Ìi kuror, ga kjimtër bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo Ìi iër ber shdär trāk llëme. Ga iër ber tjëyo kësbanqe. E tjrëko pjilupga wen doglo sak kwara kjingsho pjök (12). ²¹Gueniyo ga lu pjlara go ga pjāy wa buk kjlara domer ko Isaac. Tjëlkwô tworor bop kong, ber iyado wlo Ìi, e ber ba kong eröe» Ìe.

²²Sbō tjëlëno ba kong pjir ga opshino to ey dwayo. ²³⁻²⁷E dbaryo ga domerga löng ba ushko Ìi doyo jyā tara Abrahamdë uunkong, ba wa Ismael, ba parkagaga tjwëlëk löng pjir wleniyo weno tjeng ba ushko, ba parkagaga tjwëlna shto oblë Ìi bakoe. Eshko ga Abraham lu pjloglo sak shkaw kjingsho shkaw (99), ba wa Ismael lu pjloglo sak kwara kjingsho mya (13). Domerga Ìi doyo jyā tara uunkong, lara Sbörë ba kong sorë Ìi eni.

Domerga tjwe löng doglo mya Abraham pjlok

18 ¹Dbar kwara ga Abraham sōk Mamré kjor kësksë lök lishko, ba u zlong bäng. Eni ga dlo dlw wleni ga Jehová weno shäng ba kong. ²Iya jekdo ga domerga bë löng ba zlong bäng doglo mya. Sök Ìi kojono maling ba wlökrë, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ³ga tjëlë ba kong ga «Tjlapaga, rokër bomi kong sira ga pjāy brik maling llëme. ⁴Kumi ga pjlu wleni ga tja di rokë bomi kong, pjāy dre shkwë e go wlo. Pjir ga pjāy woshtë wop tjok kjor ëre dorko. ⁵Pjāy löng töshko. Pjāy brikdë llēm obi ga pjāy sën, pjāy jëk ga dbo tjok wlo. Pjāy shrono bor ik kjishko ga tja wopjlue. Bor u ëre bomipjöy bebi» Ìe.

Kuya lök ga «Pjlue» Ìe lök ba kong.

⁶Eni ga Abraham opzrëno jek ba u roy, ga tjëlë Sara kong ga «Pjlung sho kjros bayo eeje. Sho llrus, ga suzong. ¡Shäryos malinge!» Ìe. ⁷Lara eni ga opshino ey dwayo, ga jek öötong shäng ba sögla tjeng lishko, shara kjlara pjlu wleniyo, twara ba parkaga kong, poshäryë jekdo wlo. ⁸Eni ga dli Ìi

poshäryara pjir ga söra, twara Abrahamdë ba kong lõk, ue lõk wlo. Öng nä dyo, öng nä dyo shor, e twara ba kong lõk bakoe. Ië lõng kjor dorko wopro ga e shäng ba dë.

⁹Iono lõk pjir ga tjilë lõk ba kong ga «¿Bop boy Sara kwonllo?»

«Shäng kjweshko, kjër roy» Ië ba kong.

¹⁰⁻¹³Domerga doglo mya li, kjlara, e Jehovah. Tjilë Abraham kong ga «Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» Ië.

Kura Sararë kjër pjlor go, ba lanma kokso lëkong. Eshko dbaryo ga Abraham tjäbä, Sara bakoe. Ga Sara, ba dbar mokyo iya ame. E kjishko ga jar jong, ga wotjlik ga «Tja tjäbä. Bor lanma tjäbä bakoe. ¿Tja wa tjok sorë?» Ië.

Jar shäng li kuya Jehovahë ga tjilë Abraham kong ga «¿Sara jar ega? ¿Tjlabä kjishko ga wa tjok ga äe Iëre? ¹⁴¿Llëbo kjang, shäryako llëm Jehovah kong tjokde? Lu pjlara go ga pja in tjwe obi. Eshko ga Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän» Ië.

¹⁵Kuya Sararë ga bangkjrara ara, ga tjilë ga «Tja jatong llëme» Ië.

«Miydër pjir ga pja jatong» Ië Jehovahë ba kong.

Abraham Iano Jehovah tjok Sodoma kjokyo kjishko

¹⁶Iono lõk pjir ga irbo shano to Sodoma kjokyo, ga wlobyara Abrahamdë irbo. ¹⁷⁻¹⁸Eshko ga Jehovah wotjlik ga «Abraham ber tjëyo kësbang, dbo ara data. Tja tjëno ba kong jlökoyo ga ba kjishko ga tjëyo lõng kjrina kjrina kjok kjwang jikong li kjimtër. E kjishko ga llëye shäryër li Iër ba kong dey. ¹⁹E kjröror nopga uunkong tjërëko, ba tjëyo tek ber ba irgo li piya bor kolë wlo, jëk lõng bëy wlo. Eni ga llëye Iöror li shäryër uunkong. Kjröror parkë shäng bor tjok e kjishko» Ië.

²⁰Eni ga Jehovah tjilë ba kong ga «Sodoma sopga, Gomorra sopga, e roy owa. Kur ga llëbo shärye lõng owa li, e kësbang anmoyö. ²¹E kjishko ga tja jongya eshko roy kuror owa li jlöre ik wlo. Eni llëm wleni ga miydër eshko» Ië.

²²Eshko ga domerga do pjök ba pjloga li jer Sodoma kjokyo, gueniyo Jehovah beno shäng Abraham tjok obi. ²³Wop tjok ga Abraham tjilë ba kong ga «¿Nopga owa li tjërëko nopga pjlo bek tjok wleni ga pjip uunkongde? ²⁴¿Kjok eshko nopga kjwe lõng pjlo bek sak shkëng (50) wleni ga pjip jek enire? ¿Zröp nopga owa lõng li tjokde? ²⁵Nopga pjlo bek shdum nopga owa li tjok ga äe. Nopga pjlo bek llgwep nopga owa li dik ga äe. Rokër bop kong sira ga shäryëp eni llëme. Pja nopga lõng kjok ëre kjing go li llgwega. Miydër ga pja kjok llgwek beke» Ië.

²⁶Kuya ga tjilë ba kong ga «Sodoma sopga wlenor pjlo bek lõng sak shkëng (50) wleni ga epga kjishko ga shdun llëme» Ië ba kong.

²⁷Eshko ga tjilë ba kong obi ga «Tja jnep kësbang, pja bangkjrër llëm wleni. Pja Sbö, tja domer. Tja domer song, tjwlo llëme. ²⁸Kjwe shkëng (5) obi äär sak shkëng (50) wlo. ¿Shkëng (5) kjishko ga kjok pjip jek enire?»

Kuya ga tjilë ba kong ga «Wlenor pjlo bek lõng sak pkëng kjingsho shkëng (45) wleni ga shdun llëme» Ië.

²⁹Eshko ga tjilë obi ga «Wlëp tjeng sak pkëng (40) erö dikjoyoe» Ië.

Kuya ga tjilë ba kong ga «Epga sak pkëng (40) li kjishko ga shdun llëme» Ië.

³⁰ Eshko ga tjîlê ga «Rokër jek bop kong obi ga pja iirkê bor kong îlêm, rokër bop kong ara li kjîshko. ¿Wlênop tjeng sak mya (30) erö wleni ga îlêye shäryêp?»

Kuya ga tjîlê ba kong ga «Epga sak mya (30) li kjîshko ga shdun îlême» îe.

³¹ Eshko ga tjîlê obi ga «Tjîlapga, pja bangkjrêr îlêm wleni. ¿Wlênop pjîo bek löng sak pjök (20) erö wleni ga îlêye shäryêp?»

Kuya ga tjîlê ba kong ga «Epga sak pjök (20) li kjîshko ga shdun îlême» îe.

³² Eshko ga tjîlê pjîara obi ga «Tjîlapga, pja iirkê bor kong îlême. Kjakrokër bop kong pjir êre döe. Pja barwêr ame. ¿Wlênop tjeng sak kjwara (10) wleni ga îlêye shäryêp?»

Kuya ga tjîlê ba kong ga «Epga sak kjwara (10) li kjîshko ga shdun îlême» îe ba kong.

³³ Jehová tjîlêno ba kong pjir ga to ey dwayo, ga Abraham jek ba ushko iröng obi.

Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e pjira Jehovärë

19 ¹ Kjek ro zar jekshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so do pjök li jek öötong löng Sodoma kjokyo. Ga opzrëno jek kjok li roshkoshko ga Lot sök eshko. İya sök ga kojono ba wlokjrê, ga kjök tono, kujono bokdo kjîlay klung go, ² ga tjîlê ba kong ga «Tjîlapgaga, rokër bomi kong sira ga pjây ber löng bor ushko shkêr kjwara. Bor u, e bomipjôy bebi. Eshko ga pjây dre shkwê ga pjîlê. Pjây brik bong, kjok shröngto jâ» îe.

Kuya lok ga tjîlê ba kong ga «Lême. Tjawa ber löng kjoko dey» îe.

³ Gueniyo «Shji to ushko» îe ba kong kjêr kjîshko ga to jek lok ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga sêna dli owa îlêm, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok îlêm bako, ga uara lok.

⁴ Löng poydê îlêm obishko ga domerga Sodoma so öötong löng eshko uunkong, kësks chila, ga Lot u kopjrina lok pjiribrie. ⁵ Eshko ga öö îe lok Lot kong, tjîlê ga «¿Domerga tjwe löng lûna bop ushko yê kwonîlo? ¿Shis borwa kong kjoko! ¿Tjawa pê woydê ba tjok!» îe.

⁶ Kuya Lotdê ga opshino jek kjoko, lan ba tjok wlo, ga u bäng bängzara tuk, ba kokso lëkong. ⁷ Eshko ga tjîlê ba kong lok ga «Lêr bomi kong ga îlêbo owa shäryêmi eni îlême. ⁸ Tja wapga walêga tjeng do pjök, domerga miy-doydê îlêm obi. Epga twotê bomi kong dey. Lîêye shäryêmi woydê ba tjok li miydaga ber pjâyê. Gueniyo rokër bomi kong sira ga domerga lêmi li maga tjârê kjîshko ga kong îlêye owa shäryêmi îlême» îe.

⁹ Kuya lok ga tjîlê ba kong ga «¿Pja opkjos êre dwayo! Pja na so îlême. Tjawa ichêp woydê kuzong ga pja kong îlêbo owa shäryêrwa, îlêbo owa shäryêrwa ba kong lok li kjinmo» îe lok ba kong eni, ga jek ri ri ba kjîng go, u bäng li döya wlo.

¹⁰ Gueniyo ga Lot wlikara domerga löng ba u roshko lirê, shira jek u roy, ga u bäng bängzara tuke. ¹¹ Eshko ga domerga löng kjoko li iara lok uunkong beno löng kjok îgö îlême. Eni ga u bäng wlêya lok ga drete.

¹²⁻¹³ Eshko ga domerga do pjök li tjîlê Lot kong ga «Sodoma sopga êre îlêbo shäryê löng owa anmoyö, ga roy öötong Jehová sök kjok dogo li kong. E kjîshko ga tjawa ichara kjok êre pjik. Pja opshis na dwayo, pja nom pjolae. Pja pjeyo oblê na tjok ga jek sös bop tjok uunkong, bop wapga, bop kwosga, bop pjeyo oblê tjeng kjok êreshko bako, kjok êre pjirwa kjîshko» îe.

¹⁴Eni ga Lot opshino jek ba kwosga ĩni rokĕ, tjĕ ba kong ga «Kjok ěre pjiya Jehovárĕ. E kjĭshko ga pjāy wĕp ĩlĕme. Pjāy tōkzong pjolae» ĩe.

Gueniyo tjĕkwo kjrara ĩok ĩlĕme. Wotjĭk ĩok ga «Shāng tjōtoro» ĩe.

¹⁵Wĕshko kjok shrōngto ga Sbō parkagaga kjok dogo so ĩi tjĕ Lot kong ga «Pja kojōs maling, bop boy, bop wapga walĕga do pjōk, e jek sōs bop tjok. ĩlĕm ga kjok ěre shdunwashko ga pjāy woĭon jek kjok ěre sopga tjok» ĩe.

¹⁶Gueniyo ga Lot wor kuzong ga shara ĩok ba orkwo go, songe ĩe Jehovárĕ kjĭshko. Shāryara eni ba boy, ba wapga tjok bakoe. Eshko ga shira ĩok kjok eshko dwayo, woĭon ĩlĕm wĭo. ¹⁷Shira ĩok pjir ga kjĭlara tjĕ ba kong ga «Pjāy zronzong. Irōng ĩmi ĩlĕme. Pjāy slān kjok ěreshko ĩlĕm bakoe. Pjāy tōkzong đlup ĩkōng, pjāy woĭon woydĕ ĩlĕmda eni» ĩe.

¹⁸Kuya Lotdĕ ga tjĕ ba kong ga «ĩlĕme. Tjĭlapgaga, ¹⁹tja kjimtoromi ara. Pjāy pjĭlŭ bor tjok. Tja shiromi kjĭshko ga tja sōk sĕ obi. Gueniyo ga tja tōk đlup go ga ěe. Kjok pjimishko ga tja doshaya irbo, ga tja woĭon. ²⁰Ēreshko kjok buk chira kjrĭna soye. Tja jek āar eshko ga pjĭlŭe. Tja ichozĭ jek eshko, tja ber sōk sĕ obi wĭo. ĩmi ga chirawa jĭlō ĩlĕmdo?» ĩe.

²¹Kuya ĩok ga kjĭlara tjĕ ba kong ga «Pja kuror. ĩlĕye rokorop bor kong ĩi shāryĕr eni. Kjok buk ĩĕp ĩi pjir ĩlĕme. ²²Pja jĕkzong maling kjweshko. Pja āātĕ kjweshko ĩlĕm obishko ga ĩlĕye shāryĕr ga ěe» ĩe.

Kjok buk eshko chira ĩi, e kowaraba beno Zoar^e e kjĭshko.

²³Lot āar shāng eshko ga kjok shrōng tjān. ²⁴Eshko ga akkwo ko *azufre* ĩono ter iōk, shrono shunyo wĭeni, ichara Jehovárĕ ter kjok dogo dwayo ĩon Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo, e kjing go wĭo. ²⁵Eni ga kjok eshko pjĭtong dret, nopga lōng eshko kjĭlobi ĩi woĭono dret, ĩlĕbo tjeng sĕ eshko kĕs ĩi pjĭtong beno dret bakoe. ²⁶Lot boyda tek shāng ba irgo, ga irōng ĩya yalerbo ga posgono beno shāng đlungna akyo.

²⁷Wĕshko kjok shrōngto ga Abraham jek ōōtong shāng ĩano Jehová tjok bām go ĩishko, ²⁸ga ĩya ga sdam kjwang jĭkong pjĕ jong trāk ĩlĕm obi āar jong Sodoma kjokyo, Gomorra kjokyo bebi. Beno yōbor erā. ²⁹Lot sōkshko sdamyō pjira Sbōrĕ eni. Gueniyo Abraham woyoshrra kuzong ga Lot shira kjok pjira ĩishko dwayo.

Moab tjĕyo, Amón tjĕyo, e weno sorĕ

³⁰E irgo ga Zoar sopga bangkjrara Lotdĕ ara kjĭshko ga opshino jek shāng đlup shwo ĩkōng, ba wapga walĕga do pjōk ĩi tjok, ga beno lōng guĕng jong ōōng kjwara eshko ĩi roshko. ³¹Pjĭlara ga ba wa kĕguĕyo tjĕ ba ĩĕng kong ga «Bi data kjwe tjĭlabĭae. Kjok kjwang jĭkong ga oba orkwosmok ĩyado. Gueniyo jŭshko ga domerga shji orkwosmok ba tjok wĭo drete. ³²Kjweri nelōtkĕy, shji pĕ ba tjok wĭo, shji wapga shdār jek kĕgong wĭo» ĩe. ³³E shkĕyo ga kjĭlĭgwo bo dyo dbo ara twara ba data kong. Nelōtkono ga Lot wa bām ĩyo pono ba tjok. Gueniyo nelō kjĭshko ga to miydara ĩlĕme.

³⁴Wĕshko ga Lot wa kĕguĕyo tjĕ ba ĩĕng kong ga «Tja kuzong. ĩluna shkĕyo ga tja pono bi data tjok. Eeri shkĕyo ga nelōtkĕy jek obi, pja pĕ ba tjok shara wĭo, shji wapga shdār jek kĕgong wĭo» ĩe. ³⁵E shkĕyo ga nelōtkara ĩok jek obi, ga Lot wa mite pono ba tjok shara. Gueniyo to miydara ĩlĕm obi.

³⁶Eni ga Lot wapga li beno löng kjälaraso liëm, ba data li i. ³⁷E irgo ga ba wa këguëyo wa buk kjälara domer, ga koiara Moab. E beno Moab tjëyo data. ³⁸Ga ba löng wa buk kjälara domer bebi, ga koiara Ben Amí. E beno Amón tjëyo data.

Abraham, Abimélec

20 ¹E irgo ga Abraham wlo opshino Mamré kjokyo dwayo, to jongya jong Néguev kjokyo. Eshko ga beno löng Guerar kjokyo, e buk Cades kjokyo, Sur kjokyo, e tjërëko. ²Äär löng eshkoshko ga ba boy Sara, e ba dor le uunkong kong. E kjishko ga Guerar so pjüyo Abimélec no ichono Sara wlo-kjrë, pë ba tjok wlo le. ³Eshko ga Sbö tjëlë Abimélec kong yoshko ga «Walë sörop kjwe orkwosmok shäng pjire. E kjishko ga pja wolon» le.

⁴Eshko ga poydë ba tjok liëm obi kjishko ga tjëlë Sbö kong ga «Tjilapga, zëye liëbo owa shäryoydë liëm ga pja wotjlik ba zrokde? ⁵Abraham tjëlëno bor kong ga «Walë kjwe bor dor» lara. «Kjwe bor sing jlöe» lara walë lirë bakoe. Eni ga tja opshäryë shäng pjü bop bokso lër eni bor pjilushko, liëye owa shäryotë liëme» le.

⁶Kuya ga tjëlë ba kong ga «Miydër pjü ga pja opshäryë shäng pjü bor bokso lëp eni bop pjilushko jlöe. E kjishko ga pja ichoror ba porwë liëm, liëbo owa lër li shäryëp liëm wlo. ⁷Walë kjwe to twëp ba lanma kong iröng obi. Domer, e bor tjilökwö läga. E kjishko ga syöshtë bor kong bop kjishko, pja wolon liëm wlo. Gueniyo twëp ba kong iröng liëm ga lër bop kong jilökoyo ga pja wolon, bop pjeyoga uunkong wolon bakoe» le.

⁸Wëshko kjok shröngto ga ba dboryagaga rokara ba shwoy, ga yoïno sorë ga lara ba kong pjire. Kuya lok ga bangkjrara ara. ⁹E irgo ga Abraham rokara Abimélecde ba shwoy, ga tjëlë ba kong ga «Llëye shäryorop borwa kongdo? Tja jëktong bëy bop tjok. Gueniyo tja ichorop liëbo owa shäryë, bor nopga ichorop liëbo owa shäryë bakoe. E shäryako liëme. ¹⁰«Kjwe bor dor» lëp bor kongshko ga pja wotjlik shäng liëro?»

¹¹«Tja wotjliño ga kjok ëre sopga Sbö bangkjrë liëmdo löror, ga tja zröya lok bor boy kjwe kjishko. ¹²Jlökoyo ga kjwe bor dor, bor data wa, gueniyo bor mekë wa liëme. Tja orkwosmono ba tjok ga pjü e kjishko. ¹³«Pja opshis bop data ushko dwayo» lara Sbörë bor kongshko ga tja tjëlë bor boy kong ga «Tja kjimtëp sira. Shji äär kjone pogo ga tja bop sing lëp eni» lër ba kong» le Abrahamdë eni.

¹⁴Eshko ga ba boy Sara twara Abimélecde ba kong iröng obi. Öng ushko so, sögla, domerga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, walëga parkagaga tjwlëk löng pjir wleniyo, e twara ba kong bakoe. ¹⁵Ga tjëlë ba kong ga «Kjok ëre izong. Woydëp ara kjone dey ga kjros, pja ber sök eshko wlo» le. ¹⁶Ga tjëlë Sara kong ga «Llëbo tworor bop sing kong kjwe tjwlö dbur sho pjilublün kjwo sak dbaw dbaw (1,000). Tworor ba kong, pja liëbo owa shäryono liëm miydëba e go wlo, pja ber pjü nopga uunkong ëre bokso wlo, pja owa läga ërë liëm wlo» le.

¹⁷⁻¹⁸Sara kjishko ga walëga löng Abimélec ushko kjlobi li shduna Jehováre, beno löng wapga ame. Gueniyo ga Abraham syöshtono Jehová kong. E kjishko ga Abimélec poptara Sbörë. Ba boy, ba parkaga walëga poptara bako, wapga tjok obi wlo.

Isaac bukshko dbaryo

21 ¹E irgo ga llëbo shäryara Jehovärë pjǎu Sara kong, ǎara sorë li eni. ²Abraham tǎlabǎshko ga Sara beno shäng kjǎlaraso llëme. ǎara Sbörë dbaryo lishko ga wa buk kjǎlara domer, ³⁻⁵ga koiara ba datarë Isaac. Eshko ga Abraham lu pjǎlogǎ sak dbäw (100). Öötong dbar kjwongshko (8) ga chida doyo jyä tara, ǎara Sbörë ba kong sorë li eni.

⁶Eshko ga Sara wotǎlik ga «Tja iara Sbörë jar. Ga tja wa tjok miydaraba ga oba jar wopǎlu bor tjok bebi. ⁷ǎTja wa tjeng Abraham tjok kjǎlara ǎaga ëro? ǎTǎlabǎ ëmdë ga ǎzong! Ba tjok ga tja wa buk kjǎlara domer» ǎe. ⁸E irgo ga Isaac kunoe. Nä döra dbaryoshko ga dli shäryara ba datarë kësbang, ba posh-rëkkǎ.

Agar, Ismael, e ichara Abrahamdë to ba ushko dwayo

⁹Ismael, e Egipto so Agar li wa Abraham tjok. Pǎlara ga shäng tjör Isaac tjok. ¹⁰ǎYa Sararë ga ¹⁰tǎlë ba ǎanma kong ga «Bi parkaga tǎwǎk shäng pjir wleniyo li ichos jek na dwayo, ba wa kjwe tjok. Pja wolonoshko ga bop llëbo tjeng kës ber Isaac kong eröe. Llëye ber bi parkaga wa kjwe kong llëme» ǎe.

¹¹Kuya ga bangyo ba kong ara, e ba wa bebi kjǎshko. ¹²Gueniyo ga Sbö tǎlë ba kong ga «Pja woydë kjwozir li kjǎshko llëm, bop parkaga kjishko llëm bakoe. Llëye roke Sararë bop kong li shäryos eni. Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jǎokoyo eröe. ¹³Bop parkaga wa li, e bop wa kjǎshko ga e iër ber tjëyo oblë, kësbang bakoe» ǎe.

¹⁴Wëshko kjok shröngto ga dli, di, e iara Abrahamdë ba bapkwö roshko, twara Agar kong, ga iara pjang ba kokso. Eshko ga «Pja nome» ǎe ba kong, ga ichara to ey dwayo, ba wa li tjok.

Kuya ga to jek kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Berseba. Eshko ga jëktong ǎlaw pogo, to jongya shäng kjone miyde llëme. ¹⁵Ba diwa söra li pjitongshko ga ba wa li iara beno sök tjoksa, kjor chirawa jong eshko li dorko. ¹⁶Ga wotǎlik ga «Bor wa kjwe wolon in woydë llëme» ǎe. E kjǎshko ga opkwono, sirkeno sök pjola, ga beno sök tjoksa, ga ǎlar träk llëme.

¹⁷Eshko ga ba wa ǎlar jong bebi. Kuya Sbörë ga Agar rokara Sbö parkaga kjok dogo sorë tǎlë ter kjok dogo dwayo ga «Agar, ǎpja oto? Llëye bangkjǎrëp llëme. Bop wa kjǎlosh-tono li kura Sbörë. ¹⁸To kjǎrëba jeke. Rayëp ber tjoksa ame. Ba tjëyo tek ber ba irgo li iër ber tjëyo kës-bange» ǎe. ¹⁹Di bäng shäryak jong kjwara eshko. E pina Sbörë ba kong. Eni ga jek öötong shäng eshko, ga ba di bapkwö li dli, ga twara ba wa kong, ie wlo.

²⁰⁻²¹Ismael kunoshko ga beno shäng kjok dogro no llëmshko kjokyo ko Parán. Eshkoshko ga kjimtara Sbörë. Öötong këguë ga swǎ dbuk owa llëme. Ga orkwosmona ba mekerë walë Egipto so tjok.

Abraham, Abimélec, e tǎlëno ëng kong jǎokoyo

²²Eshkoshko ga Guerar so pjǎluyo Abimélec öör ǎan Abraham tjok. Ba ëng-kjwaga kägäyo ko Ficol, e söra öör ba yorkë. Öötong löng eshko ga Abimélec tǎlë Abraham kong ga «ǎn ga llë pogo shäryëp ga pja kjimte Sbörë

ara. ²³Woydër ga eeri dbaryo ga lös bor kong jłökoyo Sbö bokso ga llëye owa shäryëp bor kong llëm, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong llëm bakoe. Pja na so llëm, gueniyo pja sök jüşkoshko ga tja wotjlıno bëy bop kong. E kjışhko ga woydër ga shäryëp bor kong eni bako, bor pjeyoga kong eni bakoe. ¿Kuropde?»

²⁴«Jöłö. Lër bop kong jłökoyo ga shäryër bop kong eni» lë ba kong. ²⁵Gueniyo ga tjılë ba kong obi ga «Di bäng shäryak jong kjwara botoya. Gueniyo kjrara bop parkagagarë kjışhko ga diyo shirwa ga äe» lë.

²⁶Kuya ga tjılë ba kong ga «E miydër eeri jã lıro. Shäryaga ërë miydër llëme. Llëye łopdë bor kong llëme. ¿Eni ga miydër sorë?» lë ba kong. ²⁷Eni ga öng ushko so, sögla, e twara kjłöbö Abimélec kong. E dbaryo ga tjılëno ëng kong jłökoyo beno eni. ²⁸E irgo ga öng włëp ushko so popga kjara tjeng dboshko doglo kjäk (7).

²⁹Iya Abimélecde ga tjılë ba kong ga «¿Öng kyorop tjeng kjwe llëno wlo?»

³⁰«Woydër ga öng ëre kjrëp, ber bor kong wlo. Miydëp e go ga di bäng shäryak jong ëre botoya» lë ba kong. ³¹Tjılëno ëng kong jłökoyo kjışhko ga kjok eshko kowara beno Berseba.^q

³²Tjılëno eni pjırshko ga Abimélec sano to jek iröng obi filisteo kjokyo, Ficol tjok. ³³Abrahamda syöshtono Jehová kong eshko Berseba kjokyo. Jehová, e ko Sbö Sök İyado bakoe. Eshko ga Abraham kjor dgono kjlara ko *tamarisco*, syöshtono eshko kjışhko. ³⁴Ga beno sök filisteo kjokyo lu kop ara.

Abraham tjılina Sbörë, köle jłökoyore miyde wlo

22 ¹Öötong lu kop ara ga Abraham tjıliya woydë Sbörë, köle jłökoyore miyde wlo. Eni ga rokara, tjılë ba kong ga «¡Abraham!»

«¿Llë?, Tjılapga» lë ba kong.

²Tjılë ga «Isaac, e bop wa kjılaraso. E woydëp ara. Sös Moria kjokyo. Pja äär eshko ga zröp, ga sho sup, pjë dret bor poshrëkklo, dıup jong kjone pin bop kong li goshko» lë.

³Wëshko kjok shröngto ga kojono, öng so kwomgla kjoyo dre tëshko poshäryara, wıarglo iara ba kjıng go. E irgo ga löng zara, ber Sbö poshrëkklo li sho suya wlo. Pjır ga söra to ba wa tjok, ba parkagaga do pjök tjok bakoe. Eni ga jek kjok kjone lara Sbörë ba kong lışhko. ⁴Jëktong lök dbargwo mya ga İya pjola dwayo ga kjok lara li ber buk wëlëe. ⁵Eshko ga tjılë ba parkagaga kong ga «Pjây ber löng na borwa koshë, bor öng tjok. Tja jek këgong kjwozir ëre tjok. Sbö poshrërorwa pjır ga tjawa tjwe iröng obi» lë.

⁶Eshko ga ba löng li iara ba wa dbopdo. Söglo, iök, e shara, söra jek ba tjok bakoe. Jek löng irbo bäng goshko ga ⁷Isaac tjılë ba kong ga «¡Data!»

«¿Llë?» lë ba kong.

Tjılë ga «¿Shji löng tjok, iök tjok, gueniyo öng ushko so lıgwoklë wleniyo suy wlo li sök kjone?»

⁸«Twe Sbörë bi kong dani» lë ba kong.

Eshko ga jëktong lök jek këgong. ⁹Öötong lök kjokyo kjone lara Sbörë lışhko ga Abraham akkwo tōno dıuw ëng kjıng go kjökshko, ga löng iara ba

q 21.31 Hebreo tjłökwo *Berseba*, e *tjılëno jłökoyoshko di bäng łöklo*. E *kjäk (7) di bäng łöklo* bakoe.

kjing go. Pjir ga ba wa orkwo pjirira, dre pjirira, ga poyona buk löng li kjing go. ¹⁰Eshko ga söglo kjrara ba wa zröya wlo lëshko ga ¹¹Jehová parkaga kjok dogo so lîr tjîlê ter kjok dogo dwayo ga «¡Abraham! ¡Abraham!»

«¿Lîê?, Tjlapga» îe.

¹²Tjîlê ga «Bop wa kjwe wëyê. Lîêye owa shäryëp ba kong lîême. Miydër ga Sbô bangkjrep jîökoyo, bop wa kjlaraso kjwe kiyokorop bor kong lîêm kjîshko» îe ba kong.

¹³Iya iröng ga öng wîp ushko so wîlënggîa lîgwîna sök kjîlara ba sjö go, kjor kowo tjrêko. Eni ga shara, zröra, sho sura, pjono dret Jehová poshrëkkîo, ba wa li äska.

¹⁴E irgo ga kjok eshko kowara beno «Lîêbo uunkong, e twaga Jehovärê.» E kjîshko ga eerishko ga oba tjîlê ga «Jehová dîupyo go ga shji lîêye lîêm ga twe Jehovärê bi kong» îêba eni.

¹⁵Eshko ga Jehová parkaga li tjîlêno ba kong ter kjok dogo dwayo jek obi.

¹⁶Tjîlê ga «Jehová tjîlê ga “Bop wa kjlaraso kiyokorop bor kong lîêm kjîshko ga lîer bop kong om go jîökoyo ga ¹⁷pja kjimtër ara. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk lîêm, dbala lök kjopkwo go wîeni, la sho tjeng dîung kjako wîeni bakoe. Epga ber löng kjok kjone pogo ga ba moskwoga zäya song iyado.

¹⁸Tja kolorop kjîshko ga tjëyo löng kjrîna kjrîna kjok kjwang jikong li kjimtër bop tjëyo li kjîshko” îe Jehovärê bop kong» îe Jehová parkagarê ba kong eni.

¹⁹Kura pjir ga to tek iröng obi ba wa tjok, ba parkagaga beno löng lîshko. E irgo ga opshino to iröng Berseba kjokyo ba tjok. Ga beno sök eshko.

Najor wapga

²⁰⁻²³Öötong dbar kop ara ga roy shrono Abraham kong ga ba kjîlara Najor wapga tjeng ara. Wapga tjeng domerga doglo kjwong (8) ba boy Milca tjok. Ba wa domer bäm îyo ko Uz, e irgo Buz, e irgo Quemuel. (Quemuel, e Aram data.) E irgo ga wapga tjeng domerga ko Quésed, Jazó, Pildás, Yidlaf, Betuel. (Betuel, e Rebeca data.)

²⁴Najor boy oblê ba parkaga wîeniyo tjok kjîlara ko Reumá. Wapga tjeng domerga obi ba tjok ko Téba, Gaján, Tajás, Macá.

Sara woîonoe

23 ¹⁻²Kjok buk kjrîna ko Quiriat Arbá. Eeri ga e ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga Sara lû îno öötong sak dbaw kjingsho sak pjök kjingsho kjákshko (127) ga woîonoe. E kjîshko ga Abraham slatong, ba boy lî soyopora.

³Pjir ga opshino eshko dwayo, ga öör jek shäng lan Het tjëyoga tjok. Epga kjok eshko sogpa. ⁴Eshko ga tjîlê ba kong lök ga «Tja na so lîême. Gueniyo rokër bomi kong sira ga tja kong kjok soynezî kjrîna, bor boy jner ber buk eshko wîo» îe.

⁵Kuya lök ga tjîlê ba kong ga ⁶«Tjlapga, tjawa kuzong. Pja borwa kong ga tjwîo ara, pjîu wa dik. Bop boy jnes borwa sak pjîú, owa lîêm wîeniyoshko. Kjakrokëp ë pogo kong wîeni ga “¡Jöölö!” îe bop kong» îe.

⁷Kuya ga kojono shäng, ga kâ kujono Het tjëyoga kong. ⁸⁻⁹Ga tjîlê ba kong lök ga «Lîemi jîökoyo ga bor boy jner ber buk sak jûshko ga pjîú wîeni ga

tja kjimtëmi eni. Zojar wa Efrón kjok worbo go ga guëng jong ööng kjwara, Macpela kjokyo buk lishko. Woydër ga kjakrokëmi ba kong ga soyneya bor kong. Tjwölö ie kjöm ga tjwëlën ba kong eni. Eni ga kjok tjwëlënor li ber buk bor kong kjok ëre kjing go» le.

¹⁰Efrón sök ba pjeyoga tjërko kuzong ga Abraham dboryara, kuya nopga löng eshko kës lirë pjölü wlo. ¹¹Tjëlë ba kong ga «!Llëme, Tjlapga! Guëng jong ööng lëp li twër ber bop kong bop sëngglo, kjok buk eshko li tjok bakoe. Bor pjeyoga kjok ëre so ber löng ba miydaga. Eni ga tworor bop kong bop sëngglo kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹²Kuya ga kä kujono jek obi kjok eshko sopga löng li kong, ¹³ga Efrón dboryara ba bokshto, tjëlë ga «Tja kuzong. Rokër bop kong sira ga dbur kjros, kjok li äska. E irgo ga bor boy jner ber buk eshko» le.

¹⁴Kuya Efröndë ga tjëlë ba kong ga ¹⁵«Tja kuzong, Tjlapga. Kjok tjwölö dbur sho pjublün kjwo sak dbaw pjloglo pkëng (400), dbur bayo eni. Gueniyo bi kong ga ëre llëye drete. E kjishko ga bop boy to jnep eshko» le.

¹⁶⁻¹⁹Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jölö» le. Eni ga Het tjëyoga bokshto ga kjok li tjwëlëna Abrahamdë, dburyo shte löng pjluk jonge. Efrón kjok, e Macpela kjokyo obi, e ber buk Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Eerishko ga Mamré kjokyo ko Hebrón, e Canaán kjokyo obi. Efrón kjok li tjwëlëna Abrahamdë, guëng jong ööng li tjok, kjor lok eshko tjok bakoe. E irgo ga ba boy Sara jnena beno buk eshko. ²⁰Eni ga guëng jong ööng soyvena Het tjëyogarë Abraham kong li beno ba shinmoga jnezlong shtoyo.

Abraham boy wëno Isaac kong

24 ¹Abraham öötong tjäblä, ga kjimtara Jehovahë llë pogo go iyado. E kjishko ga llëye shäryara kës li beno pjölü. ²⁻³Pjlara ga ba parkaga shäng këguë wleniyo rokara. E parkë shäng ba llëbo tjeng kës li daga. Tjëlë ba kong ga «Woydër ga tjölkwö los bor kong jlökooyo. Pja kä dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyäglö wlo. Jehovahä, e Sbö sök kjok dogo, kjok uunkong shäryaga li e. Los bor kong jlökooyo ba ko go ga bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ⁴Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlep kjlara, bor pjeyoga wagpa tjërko» le.

⁵Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Gueniyo kjoglo wlenor li tek woydë bor tjok llëm wleni ga llëye shäryër? ¿Enira bop wa li sör jongya bop kjok, pja to tek dëdashko dwayo lishkore?»

⁶«!Llëme! Bor wa, e söp eshko llëme. ⁷Jehováä, e Sbö sök kjok dogo. Tja shira bor data uy dwayo, bor pjeyoga kjokshko dwayo bakoe. Ga tjëlëno bor kong jlökooyo ga kjok ëre twe ber bor kong, bor tjëyo tek ber bor irgo li kong bakoe. Ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte kjoglo wlek kjlara, tek söp bor wa kong wlo. ⁸Gueniyo kjoglo li tek woydë bop tjok llëm wleni ga pja döktong tjölkwö lëp shäng li go. ¿Gueniyo ga bor wa jek söp eshko llëme!» le.

⁹Eni ga ba parkaga orkwo iono Abraham kworbo kjing go, ga llëye rokara li lara ba kong jlökooyo. ¹⁰E irgo ga llëbo wolësowa anmoyö wleniyo kjrara ba kägäyo li ushko dwayo, ga iara beno tjeng öng jëkklo sok kës kës doglo sak kjwara (10) kjing go, ga söra to jek Najor kjokyo, e Aram Najarayin kjokyo obi.

¹¹Öötong shäng kjok li worbo go ga ba öng li iara löng woshtë, di bäng shäryak

jong kjwara lishko. Eshko ga kjok sëng, walëga tjwe di shik eshko li dloyo. ¹²Eshko ga syöshtono Jehová kong. Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja wotjlik pjlu bor kägäyo li kong kuzong ga tja kjimtos sira, llëbo shäryër shäng ëre ber pjlu wlo. ¹³ilzong! Tja sök di bäng shäryak jong ëre zlong, kjo-gloga jushko so tjwe di shik lishko. ¹⁴Rokër bop kong sira ga tja kjimtos eni. «Tja kong di shis sira, iër wlo» lër kjoglo kong eni ga woydër ga kjoglo kjrrop bop parkaga Isaac kong li tjle bor kong ga «Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe» lë. Miydër e go ga pja wotjlik pjlu bor kägäyo kong» lë.

¹⁵Syöshtë sök obi wopro ga iya ga Rebeca tek shäng di bapkwö söya jong ba dbopdo. Rebeca, e Betuel wa. Betuel, e Najor wa, ba boy Milca tjok. Najor, e Abraham kjlarayo. ¹⁶Rebeca, e wolësowa. Shäng kjlaraso, orkwosmoydë llëm obi, domer miydoydë llëm bakoe. Oplongö jer shäng di puk. Ga di bapkwö li dlina ga toe lë. ¹⁷Eshko ga parkaga li jek zron jong ba irgo, doshaya wlo, ga tjle ba kong ga «Tja sës di sira, iër wlo» lë.

¹⁸Kuya ga di bapkwö li lona töshko, ga tjle ba kong ga «Iozong, Tjlapga» lë. Ga sëna, ga iarae. ¹⁹Iara pjir ga tjle ba kong obi ga «Bop öng kjwe ëmdë ga kong di shir, twër, ie lok wlo bakoe. Ie äär bayo kjöm ga eni» lë. ²⁰Jekdo eshko ga ba di li tyara öng di ioklo buk eshko li roshko, ga kjre öör pjloböso, ina ga äär kjwör ba öng uunkong kong guing.

²¹E wopro ga Abraham parkaga wojeno sök ba ik, kjing erä. Wotjlik sök jlö-koyo ga «¿Tja pak shäryë to shäng li kjimtara Jehovärë beno pjlu lëpde?» lë.

²²Ga ba öng di iono pjir ga ne ioklo kjwo shöylör twilö ara shira domer lirë kjwara, ga twara kjoglo li kong, kong orkwo ioklo kjwo shöylör këskes twilö ara twara ba kong kjwo pjök bako, ²³ga tjle ba kong ga «¿Pja data ë? ¿Bop data ushko, shto tjokde? ¿Tjawa pë eshko ga buere?»

²⁴«Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca. ²⁵Borwa ushko ga shto tjok. Pjây pë eshko ga pjluë. Bop öng kjwe ië wlo ga tjawa kjlo sho tjok bakoe» lë ba kong eni.

²⁶Eshko ga parkaga li wloktong sök kjöpgwo go, ga Jehová poshrëra. ²⁷Tjlë ga «Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Pja twilö kësange. Pja wotjlik pjlu ba kong, ga kjimtëp ara. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong ba pjeyoga löng lishko» lë.

²⁸Eshko ga Rebeca jek zron jong ba mekë ushko, ga llëye shäryono dö li rotara uunkong kong eshko. ²⁹⁻³⁰Ba sing shäng kjlara ko Labán. Ba dor li ne ioklo, orkwo ioklo lok li ina, ga domer li tjleno sorë li roy kura. Jekdo eshko ga jek öötong shäng di bäng shäryak jong lishko, Abraham parkaga li wlokjre wlo. Öötong shäng eshko ga iya ga domer li shäng di bäng li zlong, ba öng tjok ga ³¹tjlë ba kong ga «Pjây tegö. Pjây kjimtara Jehovärë. Pjây ber löng kjoko llëme. U wlënor bomi kong tjän. Bop öng kjwe shto wlënor bakoe» lë.

³²Kuya ga jek ba tjok ushko. Öötong löng eshko ga Labán tjle ba parkagaga kong ga «Llëbo lok öng kjing go kjwe dözia. Sëzi bakoe. Domerga kjwe kong di tek sözi, dre shkwë e go wlo» lë. Lara sorë ga shäryara eni. ³³Domerga li kong dli twara tjeng pjirshko ga Abraham parkaga tjle ga «Tja ië llëm, llëye lër woydë li loror pjir guing» lë.

Kuya Labándë ga tjle ba kong ga «Llëye lëp woydë li lözong» lë.

³⁴Kuya ga tjle ba kong ga «Tja Abraham parkaga. ³⁵Bor kägäyo, e kjimte Jehovärë ara. Iara beno sök llëbo ara. Kong öng ushko so, sögla, dbur sho

shöylór, dbur sho pjlublún, parkagaga tjwëk löng pjir wleniyo, öng jëkklo sok kësks, öng so kwomgla kjoyo dre töshko, e twara ba kong ara. ³⁶ Ga ba boy Sara tjlablashko ga kong wa twara kjlara domer ba tjok. Ga ba llëbo tjeng kës li twara beno ba wa li kong pjir tjan. ³⁷ Kjpäbäshko ga bor kägäyo tjle bor kong ga “Woydër ga tjlokwo los bor kong jlokoyo. Bor wa Isaac, e ichëp orkwosmok walë Canaán so tjok llëme. ³⁸ Pja jongya bor kjokshko, bor pjeyoga löng lishko. Eshko ga kong boy wlep kjlara, bor pjeyoga wapga tjreko” le.

³⁹ »Kur ga tja tjle ba kong ga “¿Gueniyo kjoglo wlënor li tek woydë bor tjok llëm wlëni ga llëye shäryër?”

⁴⁰ »“Tja jëktong shäng Jehová bokshto iyado. Ga ba parkaga kjok dogo so iche jek bop bäm go kjlara, pja kjimte äär eshko ga pjlu wlo, pja kjimte kjoglo bor pjeyo wleniyo wlek kjlara wlo. ⁴¹ Eshko ga kjoglo li iche woydë bor pjeyogarë llëm wlëni ga pja dëktong tjlokwo lep shäng li go” le bor kong.

⁴² »Eni ga eerishko ga tja shrono sök di bäng shäryak jong kjok ëreshkoshko ga tja syöshtono Jehová kong. Tja tjle ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja kjimtos, llëbo shäryër shäng ëre ber pjlu wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Tja sök di bäng ëre zlong wopro ga ‘Tja kong di shis sira, iër wlo’ lër kjogloga tjwe löng di kjre li kong. Eshko ga woydër ga kjoglo kjrorop bor kägäyo wa kong li tjle bor kong ga ‘Di iozong. Bop öng ëmdë ga kong di twër bakoe’ le bor kong” löror Jehová kong eni.

⁴⁵ »Tja syöshtë sök obi wopro ga in ga Rebeca tek shäng ba di bapkwö söya jong ba dbopdo. Di kjrara pjir ga tja tjle ba kong ga “Tja sës di sira, iër wlo” lër.

⁴⁶ »Kuya ga ba di bapkwö löna töshko, ga tjle bor kong ga “Iozong, Tjlapga. Bop öng kjwe ëmdë ga kong di twër bakoe” le. Ga tja di iono, ga di twara bor öng kong bakoe.

⁴⁷ »E irgo ga tja tjle ba kong ga “¿Pja data ë?”

»“Tja data Betuel. E data Najor, mekë Milca” le bor kong.

»Eshko ga ne ioklo löror pjang ba ne go, ga orkwo ioklo löror lok ba orkwo go. ⁴⁸ Eshko ga tja wloktong sök kjöpgwo go, Jehová poshrëror. Tja tjle ga “Jehová, pja bor kägäyo Abraham Sbö. Tja wopjlu bop tjok. Tja sörop tek bek irbo bäng äär jong bor kägäyo pjeyoga löng lishko” lër.

⁴⁹ »Era eni ga pjäy wotjlik pjlu bor kägäyo kong, ga kjimtëmi woydë wlëni ga lözi bor kong eni. Llëm ga lözi bor kong eni bakoe. E go ga llëye shäryër li miydër pjlu» le.

⁵⁰ Kuya lok ga Labán, Betuel, e tjle lok ba kong ga «Llëbo ëre laga Jehováre. “Llëme” lërwa ga äe. ⁵¹ Izong. Kjoglo shäng kjwe. Sözong. Pjäy nomo. Orkwosmok bop kägäyo wa li tjok ga pjlu, lara Jehováre sorë li eni» le.

⁵² Kuya Abraham parkagarë ga kjök tondo, kujono bokdo kjlay klung go, Jehová bokshto. ⁵³ E irgo ga llëbo shira oblë oblë, dbur sho shöylór, dbur sho pjlublún, shwong bakoe. Ga twara Rebeca kong. Ga ba sing, ba mekë, e sëna llëbo tjwlo ara bakoe. ⁵⁴ E irgo ga iono ba parkagaga tjok, ga pono löng eshko. Wëshko ga kojono, ga parkaga li tjle ga «¿Tja to iröng bor kägäyo shwoy ga buere?»

⁵⁵ Kuya Rebeca pjeyogarë ga tjle lok ba kong ga «Woydërwa ga kjoglo kjwe ber sök borwa tjok sondë pjök dik obi. E irgo ga jek bop tjok ga pjlu» le ba sing, ba mekë eni.

⁵⁶ Kuya ga tjǎ ba kong ga «Tja shami shäng kjër ame. Tja kuzong. Tja kjim-tara Jehovahë, ga llëbo shäryër shäng ère beno pjǎ. Eni ga tja to woydë iröng bor kägäyo shwoy» ìe.

⁵⁷ Kuya lok ga tjǎ ba kong ga «Kjoglo rokë, wotjǎk sorë kjakrokë ba kong wlo» ìe. ⁵⁸ Eni ga rokara lok tek ba shwoy, ga tjǎ lok ba kong ga «¿Pja jek woydë domer ère tjokde?»

«Èng. Tja jeke» ìe.

⁵⁹ Eni ga ichara ba pjeyogarë to domerga li tjok, ba daga ichara jek ba tjok bakoe. ⁶⁰ Ga tjǎno lok beno pjǎ ba kong. Tjǎ ga «Rebeca, woydërwa ga bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär träk llëme. Woydërwa ga ba moskwoga, e zäya pjire» ìe. ⁶¹ Rebeca, ba parkaga walëga, e opyono jem löng öng jëkklo sok kësks li kjing go. Ga to jek Abraham parkaga irgo.

⁶² E wopro ga Isaac jek öör shäng di bäng ko «Sbö, Bor İga» jong lishko, ga shrono sök iröng Néguev kjokyo, ba u jong lishko. ⁶³ Dbar kjwara kjok sëng ga opshino jek shäng woshtë. Ga İya ga öng jëkklo sok kësks tek tjeng.

⁶⁴ Rebeca ëmdë ga omīno bakoe. Isaac İya ga oplono ba öng kjing go dwayo, ⁶⁵ ga tjǎ parkaga li kong ga «¿Domer tek shäng kjloy dwayo bek bi shwo lëkong kjwe ëro?»

«Kjwe bor kägäyo» ìe ba kong. Eni ga bokkwo kjinyoklo kjrara kara, ga ba bokkwo kjinyara.

⁶⁶ Eshko ga llëye shäryono dö li İara parkaga İirë Isaac kong pjire.

⁶⁷ E irgo ga Rebeca söra Isaacdë jek ba mekë Sara u beno jong li roy, ga orkwosmono ba tjok. Rebeca woydara Isaacdë ara. Eni ga ba mekë wolono ëmdë ga beno wopjǎ.

Abraham wapga Cetura tjok

25 ¹ E irgo ga Abraham orkwosmono jek obi, Cetura tjok. ² Wapga tjeng domerga ba tjok ko Zimrán, Jocsán, Medán, Madián, Isbac, Súaj. ³ Jocsán, e wapga tjeng domerga ko Sabá, Dedán. Dedán, e tjëyo tek beno ba irgo li beno tjëyoga kjinggwo mya, Asur tjëyo, Letús tjëyo, Leum tjëyo. ⁴ Madián, e wapga tjeng domerga ko Efá, Éfer, Janoc, Abidá, Eldá. Ère Cetura tjëyoga uunkong.

⁵⁻⁶ Pjǎra ga Abraham tjǎ ga «Tja wolonoshko ga bor llëbo tjeng kës li iër ber Isaac kong» ìe. Ba boyga oblë li wapga sëna Abrahamdë llëbo sira sira, ga ichara to Isaac shwoy dwayo, jek öötong löng kjok shto oblë, dlo wen tëm shwo lëkong.

Abraham wolonoe

⁷ Abraham İu İno sak dbäw kjingsho sak kjäk kjingsho shkëng (175). ⁸ Tjǎbǎashko ga wolonoe. ⁹ Eshko ga iara ba wapga Isaac, Ismaeldë beno buk guëng jong ööng Macpela kjokyo li roshko. E ber buk Efrón kjokyo, Mamré kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong. Efrón, e data Zojar. Zojar, e Het tjëyo. ¹⁰ Kjok, e tjwǎna Abrahamdë Het tjëyoga kong. Eshko ga Abraham doyo iara beno buk ba boy Sara zlong. ¹¹ E irgo ga Isaac kjimara Sbörë ara. E beno sök di bäng ko «Sbö, Bor İga» jong lishko.

Ismael wapga

¹²⁻¹³ Ismael, e Abraham wa, Sara parkaga tjwǎk shäng pjir wǎniyo Egipto so ko Agar li tjok. Ismael, e wa buk domer bām İyo ko Nebayot. E irgo tek eni,

Cedar, Adbel, Mibsán, ¹⁴Mismá, Dumá, Masá, ¹⁵Hadar, Temá, Jetur, Nafis, Cedema. ¹⁶Ba wapga domerga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li kowara eni. Kjlära kjlära beno löng ba tjëyoga tek beno ba irgo li kägäyo, ga beno löng ba kjok baiya lishko. Kjok kjrina kjrina li kowaraba beno ba sogo li ko go. Ba tjëyo kjrina kjrina li kowaraba beno eni bakoe.

¹⁷Ismael lu ino öötong sak dbäw kjingsho sak mya kjingsho kjäkshko (137) ga wolönoe. ¹⁸Ba tjëyo tek beno ba irgo li beno löng kjok buk Javilá kjokyo, Sur kjokyo, e tjrëko. Kjok, e ber buk Egipto kjokyo gomyo, irbo jek jong äar Asiria kjokyo li sor go. Wotjliño lok ëngkjwë kjishko ga beno löng Abraham wapga tjok llëm, beno löng eshko dboyë.

Rebeca wapga tjeng do pjök

¹⁹Ëre Abraham wa Isaac, e to tek jong sorë, e l'anyo. ²⁰Isaac lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono Rebeca tjok. Rebeca, e Betuel wa, Labán, e ba sing. Epga, e arameoga löng Padán Aram kjokyo.

²¹Rebeca, e kjröng kjishko ga Isaac syöshtono Jehová kong ba kjishko. Kuya Jehováre ga shäryara eni, ga Rebeca beno shäng kjäraso llëme. ²²Miydara ga wapga tjeng do pjök. Gueniyo epga ëngkjwë tjeng ba bö roy. E kjishko ga tjilë Jehová kong ga «Ëre owa. ¿Tja oto eniro?» le.

²³Kuya ga tjilë ba kong ga

«Pja bö roshko chida tjeng do pjök.

Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga kjröng pjök.

Eeri jek lëkong ga ëngkjwë lok ëng tjok ara.

Tjëyo kjrina dbo ara, oblë li kjinmo.

Ga bäm iyo li ichaga ber ba lëngdë» le.

²⁴Eni ga dbaryo öötong ga Rebeca wapga tjeng kjlö. ²⁵Buk bäm go li poglo srëzrën, poglo zok do jikong, ga koiara Esaú.^s ²⁶Buk ba irgo li, ba shjiy li kjuktu shara ba orkwo go kjishko ga koiara Jacob.^t Eshko ga Isaac lu pjloglo sak tjer (60).

Esaú wa këguëyo shtoyo li soynena ba lëng kong

²⁷Kjwozirga li kunoe. Öötong kësks ga Esaú, e domer pjö glöroy so, wlo owa llëme. Jacob, era domer wlëp, ushko so. ²⁸Isaac sjëng kjlöshko so uë äe. Ga äya kjlöshko so zröya Esaúre, söya ba kong ara kjishko ga Esaú woyde ba datarë ara, Jacob kjinmo. Gueniyo Rebecara wotjlik eni llëme. Jacob woydayde.

²⁹Pjlära ga Jacob shäng dli lik wopro ga Esaú tjwe shäng pjö glöroy dwayo pjli ara. ³⁰Ga tjilë ga «Tja pjli ara anmoyö. Bop dli dyor srëzrën kjwe twos bor kong sira» le. (E kjishko ga kowëba Edom.)^u

³¹Kuya ga tjilë ba kong ga «Pja bi data wa domer bäm iyo. Llëye tve bop kong e kjishko li, e iëp ber bor kong, dli ëre äska, llëm ga twër bop kong llëme» le.

³²Kuya ga tjilë ba kong ga «Tja wolonto pjliirë. Llëye tve bi datarë bor kong li tjwlo bor kong eni tjok ga llëno llëme» le.

^s 25.25 Hebreo tjlokwo *Esaú*, e *poglo zok ara* loklo. ^t 25.26 Hebreo tjlokwo *Jacob*, e *kjuktu shaga* loklo. ^u 25.30 Hebreo tjlokwo *Edom*, e *srëzrën* loklo.

³³ Kuya ga tjǎ ba kong ga «Łos bor kong jǎkoyo eni tjok» ǎ.

Kuya ga tjǎ ba kong ga «Jǎlǎ» ǎ. Ga beno eni. ³⁴ Era ga pjǎlung shosho suk pjir twara Esaú kong, shtagwo ǎik jong dyor ǎi tjok. Uara, iara pjir ga kojono, ga toe. Ga ǎǎye twe ba datarǎ ba kong ǎi woyotjǎna ame.

Isaac to jek Guerar kjokyo

26 ¹ Abraham sǎk sǎ obishko ga pjǎi shrono arae. Ga Isaac dbaryoshko ga pjǎi shrono jek kjok eshko, e kjoyo obi. E kjǎshko ga Isaac to jek Guerar kjokyo, filisteo pjǎluyo Abimélec sǎkshko. ² Eshko ga Jehová weno shǎng ba kong, ga tjǎ ga «Pja jek Egipto kjokyo ǎǎme. Pja ber sǎk kjone ǎǎr bop kong ǎishko ga pja ber sǎk ey. ³ Pja ber sǎk kjok ǎreshko dbar kjwǎbǎ. Kjok ǎre twǎr ber bop kong, bop tjǎyo tek ber bop irgo ǎi kong kuzong ga tja ber shǎng bop tjok, pja kjimtǎr bakoe. Tjǎkwo ǎloror bop data Abraham kong jǎkoyo ǎi shǎryǎr ber eni. ⁴⁻⁵ Bop tjǎyo tek ber bop irgo ǎi ǎǎr ber shdǎr trǎk ǎǎm, dbala ǎok kjopkwo go wǎni. Ga kjok ǎre twǎr ber ba kong uunkong. Ba kjǎshko ga tjǎyo kjrina kjrina kjok kjwang jǎkong ǎi kjimtǎr. Tja beno wopjǎlú Abraham tjok. Tja bangkjrara. Tja tjǎkwo kjrara. Bor kjok ǎlgwekkǎo kolara. E kjǎshko ga tjǎkwo ǎloror ba kong jǎkoyo ǎi shǎryǎr pjir eni» ǎ.

⁶ Eni ga Isaac beno sǎk Guerar kjokyo ⁷ ba boy Rebeca tjok. Rebeca wǎǎ-sowa kjǎshko ga Isaac wotjǎlǎk ga «Tja zrǎkoba ba kjǎshko» ǎ. Kjakroke ǎok ba kong Rebeca kjǎshkoshko ga tjǎ ba kong ga «Kjwe bor dor» ǎ. ⁸ Ga beno sǎk kjok eshko dbar kop ara.

Pjǎara ga ǎya Abimélecdǎ ba u bǎng bǎng dwayo ga Isaac bǎ shǎng Rebeca shrǎk. ⁹ Eni ga Isaac rokara ba shwoy, ga tjǎ ba kong ga «ǎMiydoror pjǎlú ga kjwe bop boy! ǎKjwe bop dor ǎlorop ega?»

«Tja zrǎkoba ba kjǎshko ǎloror. ǎloror eni e kjǎshko» ǎ ba kong.

¹⁰ Kuya ga tjǎ ba kong ga «ǎKjwe shǎryǎp borwa kong ega? Bor nopga kjok ǎre so pono bop boy kjwe tjok kjwe ga tjawa iorop beno uunkong ǎǎbo owashko» ǎ. ¹¹ Eni ga tjǎ ba nopga kong ga «Domer ǎre barwaga ǎrǎ, ba boy barwaga ǎrǎ ga e zrǎkko» ǎ.

¹² Łu e go ga Isaac dwǎa dgono kjok eshko, ga bo kjrara tira ǎǎm, kjimtara Jehováǎrǎ kǎsbang kjǎshko. ¹³ E irgo ga beno sǎk dbur ara, ǎǎbo trǎk ǎǎm bakoe. ¹⁴ Kong ǎng ushko so twara kjǎlaraso ǎǎm, sǎgǎ tira ǎǎm, domerga parkaga kjǎlaraso ǎǎm bakoe. Eshko ga ba ǎǎbo ǎi kjǎshko ga filisteoga wotjǎlǎo ba kong owa. ¹⁵ Eni ga ba data Abraham sǎk sǎ obishko ga di bǎng shǎryara ba parkagagarǎ tjeng ǎi, e dǎlǎa filisteogarǎ uunkong klung sho go.

¹⁶ Eni ga Abimélec tjǎ Isaac kong ga «Pja opshis jǎshko dwayo. Pja tjwǎo ara, borwa kjinmo anmoyǎ» ǎ.

¹⁷ Eni ga Isaac to jek Guerar sdamyo, ga beno sǎk eshko. ¹⁸ Ba data Abraham sǎk sǎ obishko ga di bǎng shǎryara ba parkagagarǎ eshko, gueniyo wǎlono irgo ga dǎlǎa filisteogarǎ uunkong. Eni ga di bǎng ǎi shǎryara Isaacdǎ jek obi, ga uunkong ǎi koiara, koiara ba datarǎ dǎnashko sorǎ ǎi eni. ¹⁹ Pjǎara ga Isaac parkagaga ǎng klung kǎ, di bǎng shǎrye wǎo. Eshko ga di bokkwo wǎna kjrina. ²⁰ Gueniyo eshko ga ǎng dagaga Guerar so ǎng kjǎbǎo. Ga ǎngkwono Isaac ǎng dagaga tjok, tjǎ ba kong ga «Di ǎre borwatoy» ǎ. E kjǎshko ga di bǎng ǎi, e kowara Isaacdǎ «ǎngkwozǎng» di bǎng, ǎngkwono ǎok eshko kjǎshko. ²¹ E irgo ga Isaac parkagaga di bǎng shǎryono jek kjwara obi, e goyo

ga jek ëngkjwono lõk obi. E kjishko ga di bång li, e kowara Isaacdë «Shji Iirkë Eng Kong» di bång.

²² Isaac to pjola eshko dwayo ga di bång shäryara kjwara obi. Engkjwono ba di bång li kjishko ame kuzong ga kowara beno «Shji Döktong» di bång. Ga tjlä ga «Shji kjimtara Jehovärë, shji kong kjok twara ara, shji wapga shdär kjok ëre kjing go pjlä wlo» le.

²³ Eshko ga Isaac to jek Berseba kjokyo. ²⁴ E shkëyo ga Jehovah weno shäng ba kong, ga tjlä ga «Tja bop data Abraham Sbö. Lläye bangkjrep llëme. Tja shäng bop tjok. Bor parkaga Abraham kjishko ga pja kjimter, bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëme» le.

²⁵ Eshko ga akkwo tona dlw eng kjing go kjókshko, Jehovah poshrëkklo. Ga syöshtono Jehovah kong bakoe. Ga ba u shäryak öng kwota go li iara jong eshko, ga ba parkagaga di bång shäryono kjwara. Ga beno löng eshko.

Isaac, Abimélec, e tjlökwono lõno eng kong jlökyo

²⁶ Dbar kjwara ga Abimélec jek Guerar kjokyo dwayo, lan Isaac tjok wlo. Yorkaga ba kjimtaga ko Ajuzat, ga engkjwaga kägäyo ko Ficol bakoe.

²⁷ Öötong löng eshko ga Isaac tjlä ba kong ga «Tja woydoromi llëme. Tja ichoromi bomi kjokshko dwayo. ¿Eni ga pjäy tek löng bor ik llëno?»

²⁸ «Inorwa ga Jehovah shäng bop tjok. E kjishko ga woydërwa ga shji tjlä eng kong jlökyo. ²⁹ Lläbo owa shäryororwa bop kong llëme. Tjawa jëktong pjlä bop tjok iyado. Pja briksheko ga pja ichororwa jek wopjlä. Ga eeri ga pja kjimte Jehovärë shäng. E kjishko ga lläbo owa shäryororwa bop kong llëm kuzong ga los borwa kong jlökyo ga tjawa kong lläbo owa shäryep llëm bakoe» le.

³⁰ Kuya ga epga mana ië, ga sëna ara. Epga iono lõk tira llëme. ³¹ Wëshko kjok shröngto ga tjläno eng kong jlökyo irgo ga jek brik löng kjwläshko ga Isaac tjlä ba kong lõk ga «Pjäy nome» le.

Kuya lõk ga tjlä ba kong ga «Shji eng ikdo» le ba kong, epenga dö wleni.

Ga «Jölö» le ba kong.

³² E dbaryo ga Isaac parkagaga tjwe löng roy söga, tjlä ba kong ga «Klung kërwa löng li, e diyo wlenorwae» le ba kong. ³³ Di bång, e kowara Isaacdë beno Seba. E kjishko ga kjok ber buk eshko li ko Berseba obi.

³⁴ Esaü lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga orkwosmono walë ko Judit tjok. Ba data ko Beerí. Orkwosmono Basemat tjok bakoe. Ba data ko Elón. Beerí, Elón, e Het tjëyoga. ³⁵ Gueniyo Isaac, Rebeca, e beno löng wotjlik ara walëga do pjök li kjishko.

Isaac tjlökwono lõno beno pjlä Jacob kong

27 ¹ Isaac öötong tjäblashko ga beno sök kjok igö ame. Pjlära ga ba wa këguëyo rokara, ga tjlä ba kong ga «Esaü.»

«¿Llä?, data» le ba kong.

² Tjlä ga «Miydëp pjlä ga tja tjäblä tjän, tja wolon döröe. ³ E kjishko ga bop sböng kjros, bop kõnkowo tjok, ga pja nom wlörkë pjö glöroy, äya kjloshko so uako wleniyo zröp kjlära. ⁴ Zrörop ga sho shäryep bor kong yötso, woydër sorë li eni. Ga söp bor kong, uër wlo. Eshko ga tja wolontë llëm obishko ga tjlökwono lër ber pjlä bop kong» le.

⁵Gueniyo Isaac tjîê sôk Esaú kong î kura Rebecarê. E kjîshko ga Esaú to pjô gîoroy wîorkê äya kjîloshko so uako wîeniyo zrôk ba data kong wopro ga ⁶Rebeca tjîê ba wa iröng î kong ga «Jacob, tja kuzong. Bop data kuror sôk tjîê bop shjiy kong ga ⁷«Äya kjîloshko so uako wîeniyo zrôp kjîlara, ga îp bor kong yôtso, uêr wîo. Eshko ga tja wolontê îlêm obishko ga tjîlôkwo lêr ber pjîlú bop kong Jehovah bokshto» îe. ⁸E kjîshko ga îlêye lêr bop kong î kus yôtso. ⁹Pja nom öng kjêryo roy, ga tja kong shwîng ushko so owa îlêm wîeniyo tek sôp do pjôk. Woyde bop datarê sorê ga shâryêr ba kong eni. ¹⁰E irgo ga sôga pjarê om go, ue wîo. Eni ga wolontê îlêm obishko ga tjîlôkwo îe ber pjîlú bop kong» îe.

¹¹Kuya ga tjîê ba kong ga «Bor shjiy, e pogîo zok ara, tja eni îlême. ¹²Tja porwara bor datarê wîeni ga miyde ga tja îe. Eni ga e ioror beno tjwîlô îlêm wîeni îe. Eshko ga tjîlôkwo îe ber pjîlú bor kong wîo îi, e îe ber owa shara» îe.

¹³Kuya ga tjîê ba kong ga «Tja kuzong! Tjîlôkwo îe ber owa bop kong îi, e ber bor kong dey. Îlêye lêr bop kong î shâryozong. Shwîng ushko so î tek sôzong» îe.

¹⁴Kuya ga öör öng î kjîrê, ga sôra jek ba mekê kong. E irgo ga îira, shâryara beno uak owa îlêm, woydara Isaacdê sorê î eni. ¹⁵Esaú shwong jnek tjeng, e shira, ga Jacob doyara e go. ¹⁶E irgo ga pogîo zok îlêm kjîshko ga ba orkwo popgara öng î kwota go, ba kjwîngdo bakoe. ¹⁷Öng sho shâryara owa îlêm î twara ba kong, pjîlung shosho sura, twara ba kong bakoe.

¹⁸Eni ga Jacob opzrêno jek ba data bukshko, ga tjîê ga ba kong ga «Miga data.»

«Kjobe. ¿Pja bor wa kjone dey?»

¹⁹«Tja Esaú, bop wa kèguëyo. Îlêye îorop bor kong î shâryoror pjire. Pja kojôs sira, pja sirkes sôk tôshko. Sjêng zrôror, shâryoror êre uozong. Ga tjîlôkwo lêp ber pjîlú bor kong» îe ba kong.

²⁰Kuya ga tjîê ba kong ga «¿Wîênop maling sorê?»

«Bop Sbô Jehovah, tja kjimtara ba wîêk malinge» îe ba kong.

²¹Kuya ga tjîê ba kong ga «Pja tek ngo sit, pja porwêr wîo, pja bor wa Esaúre miydêr wîo» îe.

²²Kuya ga tek shrono shâng ba data zîlong. Eshko ga pogîo kura ba datarê, ga tjîê ba kong ga «Bop tjîê î Jacob î, gueniyo bop orkwo îira Esaú î» îe. ²³Eni ga ba orkwo îi zok ara Esaú î kjoyo kjîshko ga e ê to miydara ba datarê îlême. Gueniyo îlêbo ber pjîlú ba kong îaydeshko ga ²⁴tjîê ba kong jek obi ga «¿Jîlôkoyo ga pja bor wa Esaúre?»

«Êng. Tja Esaú» îe Jacobdê.

²⁵Eni ga ba data tjîê ba kong ga «Dîi shâryorop bor kong îi tek sôs bor kong uêr wîo. Eshko ga tjîlôkwo lêr ber pjîlú bop kong» îe. Kuya ga sêna, ga kjîilgwo bo dyo dbo ara twara ba kong bakoe.

Uara, iara pjir ga ²⁶tjîê ba wa kong ga «Pja tek bor zîlong. Tja îo shizong» îe.

²⁷Kuya ga jek öötong shâng ba zîlong ga shwong îo shira ba datarê. Eshko ga Isaac tjîêno beno pjîlú ba kong. Tjîê ga

v 27.26 Eshko dbaryo ga shâryêba eni. Ba pjeyo kjîshko ga îo shira miga îokîo wîeni, tja toe îokîo wîeni bakoe.

«Bor wa, e poglō lō klung kjimtara Jehovárē li kjoyoe.

²⁸ Pja kjimte Sbörē,

tjong borya ter kjok dogo dwayo,

bop dwla llē dgorop li wen pjłú, owa llēm wlo.

²⁹ Pja parkaga ber ara,

ga tjēyoga oblē oblē kjök tok bop bokshto.

Bop pjeyoga pjłollgwega ber pjarē,

ga kjök tok bop bokshto bakoe.

Ëye wotjlik owa bop kong ga Sbō wotjlik owa ba kong bebi.

Ëye wotjlik pjłú bop kong ga Sbō wotjlik pjłú ba kong bebi bakoe» ã.

³⁰ Łara eni pjir ga Jacob opshik jek shāng kjwlē ba data sōkshko ga Esaú tek tjwe shāng pjō ġloroy dwayo, ³¹ ga sjēng kjloshko so zrōno li shāryara uak owa llēm bakoe. E irgo ga sōra ba data kong, ga tjļē ba kong ga «Data, pja kojōs sira. Sjēng kjloshko so zrōror ěre uozong. Ga tjłōkwo łos ber pjłú bor kong» ã.

³² Kuya ga tjļē ba kong ga «¿Pja ě?»

«Tja Esaú, bop wa kēguēyo» ã ba kong.

³³ Kuya ga beno sōk sēya llēme. Tjļē ga pjē llēme. Tjļē ga «¿Eni ga ěye sjēng kjloshko so sōno shāryak owa llēme? Uoror bām go pja tjwayde llēm obishko yē. Ga tjłōkwo ġēr ber pjłú bop kong ġoror li ġoror ba kong tjān. Łlēye ġoror li beno ba kong» ã.

³⁴ Kuya ga ślatong jłōkoyo, iir goshko. Tjļē ga «¿Data! ¿Tjłōkwo łos ber pjłú bor kong bakoe!» ã.

³⁵ Kuya ga tjļē ba kong ga «Bop ġēng öör shāng, ga tja jyāpgwarae. Tjłōkwo ġēr ber pjłú bop kong ġoror li sōrae» ã.

³⁶ Kuya ga tjļē ba kong ga «Koiak Jacob» e kjishko. Tja ġūyotkara kjwe tjok ga pjłogłō pjōk. Bor shto, tja ba shjiy kēguēyo, e dōra bor shjiryō. Ėre, tjłōkwo ġe datagarē ber pjłú ba wapga domerga bām ġ włeniyo kong ġi, e sōra bakoe. Data, ¿tjłōkwo ġēp pjłú jnenop beno bor kong oblē llēmde?»

³⁷ «Łlēme. E ioror beno sōk bop ichaga tjān. Ba pjeyoga uunkong ioror beno ba parkaga. Ba dwla dgara li wen trāk llēme ġoror ba kong. ¿Era pja kjwēr ġłong?»

³⁸ «¿Eni li tjłōkwo ġēp ber pjłú bor kong obi ga āre? Tjłōkwo łos ber pjłú bor kong bakoe» ã. Ga ślatong jek obi.

³⁹ Eni ga ba data tjļē ga

«Klung pjłú włeniyo, tjong borya ġonshko ga

pja ber sōk pjolae.

⁴⁰ Bop drōng ġi go ga pja opwłikē.

Pja ber shāng bop ġēng parkaga,

gueniyo pja dbokjronoshko ga

pja dār» ã.

Jacob Esaú tōywē

⁴¹ Jekdo eshko ga Esaú beno iirkē ara ba ġēng kong, tjłōkwo ġara ba datarē ber pjłú ba kong ġi kjishko. Ga wotjlik ga «Bor data dbar beno sira dōe. Wołono irgo ga bor ġēng zrōr kjłuwe» ã.

⁴²Wotjlik sök sorë li miydara Rebecarëshko ga Jacob rokara, ga tjëlë ba kong ga «Tja kuzong. Bop shjiy, pja zröya woydë. Lëlëbo shäryorop, e tjewlë shiya woydë bop kong lë. ⁴³E kjishko ga tja kuzong. Pja poshäryozong. Pja tökzong jekdo Jarán kjokyo, bor sing Labán ushko. ⁴⁴Pja ber sök dbar kop ara eshko, bop shjiy iir li jeno guing, ⁴⁵lëlëye shäryorop li woyojera guing. Eshko ga roy ichër jek bop kong, pja tek iröng wlo. Woydër ga pjäy ëng zrök lëlëme. Tja bor wapga do pjök jer dbar kjwaraso ga äe» lë.

⁴⁶E irgo ga Rebeca tjëlë ba lanma kong ga «Tja sök së woydë kjër ame. Tja kwëra Esaú boyga Het tjëyoga li tjok. Jacob äär orkwosmok Het tjëyoga jushko so tjok wleni ga rokër ga tja wolon dey» lë.

28 ¹Eshko ga Jacob rokara Isaacdë ba shwoy, ga tjëlëno beno pjülü ba kong. Tjëlë ga «Pja orkwosmok walë Canaán so tjok lëlëme. ²Pja nom Padán Aram kjokyo, bop kjokë Betuel ushko. Pja orkwosmok bop kégue Labán wapga tjok kjlara. ³Sbö, lëlëye shärye woydë li shärye ga pjülü. Woydër ga pja kjimte. Pja kong bop tjëyo tek ber bop irgo li ie ber shdär träk lëlë, ie ber löng tjëyoga oblë oblë bakoe. ⁴Woydër ga tjölkwö lara Abraham kong jölkwö li ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bako, eeri ga kjok shji löngshko ëre ber bomi kong wlo» lë.

⁵Jacob ichara jek Padán Aram kjokyo eni, ga to jongya Labán ushko. Labán, e Betuel wa, Rebeca sing bakoe. Betuel, e arameo. Rebeca, e Jacob, Esaú mekë.

Esaú orkwosmono jek obi

⁶Miydara Esaürë ga ba data tjëlëno beno pjülü Jacob kong, ga ichara to Padán Aram kjokyo orkwosmok eshko wlo. Eshko ga Jacob ichara orkwosmok walë Canaán so tjok lëlëme. ⁷Ba data, ba mekë tjölkwö kolara Jacobdë, ga to jek Padán Aram kjokyo. ⁸Miydara Esaürë ga ba boyga Canaán so woyde ba datarë lëlëme. ⁹E kjishko ga öör shäng Ismael ik, e Abraham wa. Eshko ga walë shäng kjlara ko Majalat. Majalat, e Nebayot dor, Ismael wa, Abraham tjër. Ga Esaú orkwosmono ba tjok. Boyga mya li beno löng ba tjok eni.

Jacob yoïno buk Betel kjokyo

¹⁰Jacob opshino jek Berseba kjokyo dwayo jek shäng Jarán kjokyo lë. (Jarán kjokyo, e ko Padán Aram bakoe.) ¹¹Jek irbo wenzong ga öötong kjok sänge. E kjishko ga shto wleno pë eshko wlo lë. Eni ga ak kjrara kjwara, iara ba kä ioklö, ga opbuno buk töshko eshko. ¹²E irgo ga pë ga yoïno pjlara. Ina ga tyoklö jem jong kjlara klüng kjing go dwayo äär jong kjok dogo. E goshko Sbö parkagaga kjok dogo so jem löng, ter löng e go. ¹³Ga Jehovah kojono shäng eshko, ga tjëlë ba kong ga «Tja Jehovah, bop kjokë Abraham Sbö, bop data Isaac Sbö bakoe. Kjok pja bukshko ëre twër ber bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe. ¹⁴Epga shdär lök träk lëlë, shtëy ga äär lëlë, klüng pjlungyo wleni. Epga äär löng kjok sorshko, pjribrie. Bomi kjishko ga nopga löng kjok ëre kjing go kjimter uunkong. ¹⁵Tja shäng bop tjok. Pja jek kjone pogo ga pja dër, ga pja sör tjwe iröng, kjok ëreshko obi. Pja rayër lëlë, lëlëye löror bop kong jölkwö li shäryoror bop kong pjir guing» lë.

¹⁶Jacob wöllenoshko ga wotjlik ga «Jölkwö ga Jehovah shäng kjok ëreshko, gueniyo miydoror lëlëme» lë. ¹⁷E kjishko ga kjok bangkjrara ara. Wotjlik ga

«Kjok ëreshko iak beno buk dboy Sbö kong. Ba u jong jüşhko. Kjok ëre iak beno buk ba u bäng wïeni» ë.

¹⁸ Wëshko kjok shröngto ga Jacob kojono. Ba ak kã ioklô Ìi kjrara, poyona, iara beno jong kojong, ber ba yoïno Ìi jyäglô wlo. E kjing go kjoy tyara sira, ber jong dboy Sbö kong wlo, ga iara beno Sbö kong eni. ¹⁹ Dënashko ga kjok eshko Ìi ko Luz,^x gueniyo kjlopswara, iara Jacobdë beno ko Betel.^y

²⁰ Eshko ga Jacob tjlokwo lono Sbö kong jlökoyo, tjle ga «Sbö, woydër ga tja kjimtëp, tja jëk shäryër shäng ëre wopro ga pja ber shäng bor tjok, tja kong dli twëp, tja kong shwong twëp pjung wlo, ²¹ tja söp tjwe iröng obi bor data ushko pjluë. Tja kjimtëp eni wïeni ga Jehová, pja bor Sbö jlökoyo. ²² Ak kojonor jong ëre ber jong bop u. Ga llëye twëp bor kong dö Ìi shtër äar ba sakyö (10) go, ba sakyö (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» ë.

Jacob äar shäng Labán ushko

29 ¹ Jacob to jek shäng jëk Ìi, öötong shäng kjok dlo wen tëm shwo lëkong. ² Eshko ga Ìya këm jüni ga kjok tjreko di bäng shäryak jong kjwara. Öng ushko so löng woshtë ba zlong kjingrgwo mya, di ië eshko ä kjishko. Ak buk kjwara kësang ba kjing go, di bäng Ìi kjingoklô. ³ Öng Ìi ëng töng uunkong di bäng shäryak jong lishko ga ak kje öng dagagarë guing, di shiya ba kong wlo. Sëya lök pjir ga di bäng kjingue jek iröng obi.

⁴ Eni ga Jacob tjle öng dagaga löng Ìi kong ga «¿Pjäy kjone so?»

«Tjawa Jarán so» ë ba kong.

⁵ Kuya ga tjle ba kong ga «¿Labán miydëmire? E Najor tjër.»

«Ëng, miydërwa» ë lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjle ba kong ga «¿Sök yonde?»

«Ëng, sök yone. Ìzong. Ba wa Raquel kjwe tek shäng ba öng ushko so tjok» ë lok ba kong.

⁷ Kuya ga tjle ba kong ga «Kjok dba obi, dlo pjang obi. Öng bängzazlong dloyo äätë llëm obi. ¿Kong di twëmi, sömi kjlo sho uë obi wlo llëm ega?»

⁸ «Shäryërwa eni ga ä, öng dagaga töno uunkong, ak buk di bäng kjing go kjwe kjara pjir guing. Eshko ga öng kjwe sënwa di ga pjluë» ë ba kong.

⁹ Löng lan ëng tjok wopro ga Raquel tjwe shäng ba data öng tjok, e ba öng daga kjishko. ¹⁰ Ìya Jacobdë ga tjwe shäng ba data Labán öng tjok ga jekdo shäng di bäng zlong, ga ak Ìi kjara, ga ba öng sëna di. ¹¹ E irgo ga Raquel lö shira,^z ga slä-tong tira llëme. ¹² Ga tjle ba kong ga «Labán, e bor kégue. Ba dor Rebeca, e bor meké» ë. E irgo ga Raquel opshino jek zron jong ba roy le ba data kong ushko.

¹³ Jacob roy kuya Labándë ga opshino jek maling ba wlokrë. Öötong shäng ba shwoy ga popjlura, lö shira, ga söra jek ba ushko. Ga llëye shäryono ba tjok dö Ìi lara Jacobdë ba kong pjire. ¹⁴ Kuya ga tjle ba kong ga «Pja bor pjeyo jlöe» ë.

Jacob parkono Labán kong, orkwosmok Raquel, Lea tjok wlo

Jacob beno sök Labán tjok mok kjlarashko ga ¹⁵ Labán tjle ba kong ga «Pja bor pjeyo. Gueniyo pja parkë kjër ga pja potjwlën llëm ga äe. Woydëp ga pja potjwlën kjöme ga los bor kong, miydër wlo» ë.

^x 28.19 Hebreo tjlokwo Luz, e argashko löklo. ^y 28.19 Hebreo tjlokwo Betel, e Sbö u löklo.

^z 29.11 Lë shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

¹⁶Labán wapga kjogloga tjeng do pjök, ba wa walë këguëyo ko Lea, ba lëng ko Raquel. ¹⁷Lea bokkwo wolësowa^a döe. Gueniyo Raquelda wolësowa anmoyö do jikong. ¹⁸Raquel woydara Jacobdë arae. E kjishko ga tjëlë Labán kong ga «Tja parkë bop kong lu pjloglo kjäk (7), äska bop wa mite Raquel twëp bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» ìe.

¹⁹Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pjlú wlo ga twër bop kong dey, domer oblë kongda llëme. Pja ber sök bor shwoy dey» ìe ba kong.

²⁰Eni ga Jacob parkono ba kong lu pjloglo kjäk (7), orkwosmok Raquel tjok wlo. Gueniyo Raquel woyde ara anmoyö kuzong ga kuya ga dbar ba kong chira anmoyö. ²¹E irgo ga Jacob tjëlë Labán kong ga «Tja parkono bop kong wlo li, e luyo öötonge. Bor boy twos bor kong, tja orkwosmok ba tjok wlo» ìe.

²²Eni ga Labán, ba pjeyoga eshko so mana uunkong, dli llë shäryara, ää bakoe. ²³Ga öötong kjok shkë go ga ba wa Lea söra, twara Jacob kong, ga Jacob pono ba tjok. ²⁴Eshko ga Lea parkaga shäng kjlara ko Zilpá, ga twara ba datarë ba kong, ber ba kjimtaga wlo.

²⁵Wëshko kjok shröngto ga miydara Jacobdë ga pono Lea tjok. Ga lăywara Labán kong, tjëlë ba kong ga «¿Llëye shäryorop bor kongdo? Tja parkono bop kong, tja orkwosmok Raquel tjok wlo. ¿Tja jyäpgorop ega?»

²⁶«Tjawa jushko so sgara löng wapga këguë orkwosmok bäm go, e irgo ga ba lëng. ²⁷E kjishko ga pja orkwosmono Lea tjok. Woydër ga dbar shrëy sondë kjwara. Pjir ga pja orkwosmok Raquel tjok bakoe. Gueniyo pja parkë bor kong äär jong lu pjloglo kjäk (7) obi ba äska» ìe.

²⁸Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jölö» ìe. Ga orkwosmono sondëyo bäm li pji-tongshko ga Raquel twara Labándë ba kong, ber ba boy wlo bakoe. ²⁹Raquel kong parkaga twara ba datarë kjlara ko Bilhá, ber ba kjimtaga wlo. ³⁰Eshko ga Jacob pono Raquel tjok bakoe. Ga woydara ara, Lea kjinmo. E irgo ga beno shäng parkë Labán kong lu pjloglo kjäk (7) obi.

Jacob wapga

³¹Ïya Jehovárë ga Lea, e woyde Jacobdë llëm kuzong ga kong wapga twara. Gueniyo Raquelda beno shäng wapga drete. ³²Lea beno shäng kjlaraso llëme. E irgo ga wa buk kjlara domer ga tjëlë ga «Ïna Jehovárë ga tja sök woydë ara. Era ëre go ga tja woyde bor lanmarë arae. E kjishko ga koiër Rubén»^b ìe.

³³Lea dbar kjwöböso ga shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjëlë ga «Kura Jehovárë ga tja woydëba llëme. E kjishko ga tja kong wa twara domer kjlara obi. E kjishko ga koiër Simeón»^c ìe.

³⁴E irgo ga jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjëlë ga «Era tja woyde bor lanmarë ara anmoyö, ba tjok ga tja wapga tjeng domerga doglo mya kjishko. E kjishko ga koiër Leví»^d ìe.

³⁵Lea jek beno shäng kjlaraso llëm obi. Ga wa buk kjlara domer obi ga tjëlë ga «Ëre go ga Jehová poshrër. E kjishko ga koiër Judá»^e ìe. E irgo ga beno wa ame.

a 29.17 Hebreo tjlökwo ëre llë löklo miydëy pjlú anmoyö llëme. E äressö löklo, llëm ga wolësowa löklo. Kjone dey miydëy yötso llëme. b 29.32 Hebreo tjlökwo Rubén, e wa ëre domer löklo. Gueniyo e so ina ga tja sök woydë ara kjoyo bakoe. c 29.33 Hebreo tjlökwo Simeón, e tja kuya löklo. d 29.34 Hebreo tjlökwo Leví, e so tja woyde kjoyoe. e 29.35 Hebreo tjlökwo Judá, e poshrër löklo.

30 ¹Iya Raqueldë ga wapga Jacob tjok lîëm kuzong ga Lea ymoyotkara ara. Ga tjlë ba lanma kong ga «Tja wapga woydë. Shäryëp sorë ga tja ber wapga tjok. Lîëm ga tja wołon» lë.

²Gueniyo kuya ga iirkono ara ba kong, ga tjlë ga «¿Eni li pja wotjlîk ga tja Sbô lëpde? Pja wa lîëm kjwe äga erë» lë.

³Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor parkaga Bilhá shäng ëre. Pja pos ba tjok. Eni ga wapga tjokshko ga epga ber löng bor wapga wleni. Eni ga tja wapga tjok lër wlo» lë.

⁴Eni ga Bilhá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, ⁵ga beno shäng kjälaraso lîëme. Wa buk kjälara domer ga ⁶Raquel tjlë ga «Tja syô kura Sbörë. Tja lîgwera, ga beno pjîú bor kong, ga tja kong wa twara kjälara domer. E kjîshko ga koiër Dan»^f lë.

⁷E irgo ga Bilhá beno shäng kjälaraso lîëm obi. Ga wa buk kjälara domer obi, Jacob tjok. ⁸Eshko ga Raquel tjlë ga «Tja dbonino bor wi tjok ara, ga zanor. E kjîshko ga bor wa ëre koiër Neftalí»^g lë.

⁹Miydara Learë ga wa ame kuzong ga ba parkaga Zilpá twara Jacob kong, ber ba boy oblë ba parkaga wleniyo wlo. Ga Jacob pono ba tjok, ¹⁰ga beno shäng kjälaraso lîëme. Wa buk kjälara domer ga ¹¹Lea tjlë ga «Tja kong lîëbo weno pjîú tjän. E kjîshko ga bor wa ëre koiër Gad»^h lë.

¹²E irgo ga Zilpá beno shäng kjälaraso lîëm obi. Ga wa buk kjälara domer obi, Jacob tjok. ¹³Eshko ga Lea tjlë ga «Tja woowa lîëme. Ga walëga uunkong tjlë ëng kong ga «Kjwe wopjîúe» lë. E kjîshko ga bor wa ëre koiër Aser»ⁱ lë.

¹⁴Dbar kwara ga dwla dgara bo kjrozlong dbaryoshko ga Rubén jek kjîshko. Eshko ga kjor îok kjwöbô ko *mandrágora*.^j Bo wîëna Rubéndë ga söra, twara ba mekë Lea kong. Iya Raqueldë ga tjlë Lea kong ga «Tja kjimtos sira. Tja kong bop kjor bo söra bop warë kjwe twos bor kong pjökde myare» lë.

¹⁵Kuya ga tjlë ba kong ga «Bor lanma dörop bor shjiryo. ¿Ga pja wotjlîk ga lîëbo shäryorop li beno bor kong pjîú lëpde? ¿Era kjor bo söra bor warë ëre ëmdë ga döp woydë bor shjiryo bakore?»

«Eni ga kjor bo kjwe äska, pjesit shkëyo ga pja pë Jacob tjok ga pjîúe» lë ba kong.

¹⁶Kjok sëng ga Jacob tek shäng iröng ba pakshko dwayo ga wlokrara Learë irbo. Tjlë ba kong ga «Eeri shkëyo ga pja pë bor tjok. Pja tjwîënor shäng pjir tjän, *mandrágora* bo söra bor warë bor kong li go» lë. Eni ga e shkëyo ga Jacob pono ba tjok, ¹⁷ga ba syô kura Sbörë kjîshko ga beno shäng kjälaraso lîëme. E irgo ga wa buk kjälara domer. E tjok ga wapga tjeng domerga doglô shkëng (5) tjän. ¹⁸Ga Lea tjlë ga «Tja potjwîëna Sbörë, bor parkaga tworor bor lanma kong kjîshko. E kjîshko ga bor wa ëre koiër Isacar»^k lë.

¹⁹E irgo ga Lea beno shäng kjälaraso lîëm obi. Ga wa buk kjälara domer obi, Jacob tjok. ²⁰Ga tjlë ga «Tja kjimtara Sbörë. Tja sëna lîëbo owa lîëme. Tja wapga tjeng domerga doglô tjer (6) bor lanma tjok kuzong ga tja poshrëya ara. E kjîshko ga bor wa ëre koiër Zabulón»^l lë.

^f 30.6 Hebreo tjlôkwo *Dan*, e *lîgwera*, ga *beno pjîú bor kong îoklô*. ^g 30.8 Hebreo tjlôkwo *Neftalí*, e *dbonik îoklô*. ^h 30.11 Hebreo tjlôkwo *Gad*, e *lîëbo wen pjîú îoklô*. ⁱ 30.13 Hebreo tjlôkwo *Aser*, e *wopjîú îoklô*. ^j 30.14 Kjok eshko sogga kjong kjong wotjlîno ga kjor ëre bo, e uara walëga löng kjrong wleniyorë ga pono ba lanma tjok ga kjimte wa tjok lë. ^k 30.18 Hebreo tjlôkwo *Isacar*, e *potjwîëkkîlo îoklô*. ^l 30.20 Hebreo tjlôkwo *Zabulón*, e *poshrëkkîlo îoklô*.

²¹ E irgo ga Lea wa tjeng kjłara obi walë. E koiara Dina.

²² Gueniyo Sbö, Raquel woyotjlina bakoe. Ba syö kura, ga wa llëm li döra.

²³ Ga Raquel wa buk kjłara domer ga tjłë ga «Tja lõk ara wa llëm kjışhko li döra Sbörë bor kong. ²⁴ Woydër ga tja kong wa twe Jehovärë kjłara domer obi. E kjışhko ga koiër José»^m le.

Jacob Labán jyäpgwono

²⁵ Raquel wa José buk irgo ga Jacob tjłë Labán kong ga «Tja ichos to bor kjokshko iröng obi. ²⁶ Bor boyga twos bor kong. Tja parkono bop kong ba kjışhko tjän. Bor wapga twos bor kong bakoe. Tja ichos jek ba tjok. Tja parkono shäng bop kong sorë, e miydëp pjłúe» le.

²⁷ Gueniyo kuya ga tjłë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja ber sök borwa tjok obi. Mydoror bor llëbo miydoklo go ga tja kjimtara Jehovärë bop kjışhko. ²⁸ Pja dbur woydë kjöme li los bor kong, ga pja potjwlën bayo eni» le.

²⁹ Kuya ga tjłë ba kong ga «Miydëp pjłú ga tja parkono bop kong pjłú, bop öng doror owa llëme. ³⁰ Dämär ga tja tjwayde llëm obishko ga pja llëbo ara llëme. Tja shäng bop tjok kjışhko ga pja kjimtara Jehovärë, bop llëbo, e shdöktong träk llëme. Gueniyo eerishko ga tja parkë bor kong shara» le.

³¹ Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Woydëp ga pja potjwlën kjöm?»

«Tja potjwlëp llëme. Llëye rokër bop kong li jlö lorop wlëni ga tja jek bop öng dë obi. ³² Eeri ga tja ichos jek shäng bop öng ushko so tjeng li tjrëko. Löng bayo tjok tjok, e kjër dboyë. Bop öng wlëp ushko so kjłö sī wlëniyo, e kjër dboy bakoe. Tja potjwlëp e go eröe. Öng bayo eni llëm wlëniyo ber bop kong. ³³ Eni bong kjönma ga pja tjwe shäng bor öng kjroror bor pak äska li iga ga pjłúe. Bor öng ber bayo tjok uunkong, ga bor öng wlëp ushko so ber kjłö sī eröe. Eni llëm ga miydëp pjłú ga pja lüyotkoror» le.

³⁴ Kuya ga «Jölö» le ba kong.

³⁵ Gueniyo e dbaryo ga ba öng bayo tjok li twara Labändë ba wapga kong, de wlo. ³⁶ E irgo ga epga ichara opshino to jek kjok eshko dwayo ba öng li tjok, Jacob sökshko ga jëktong dbargwo mya äär eshko wlo.

Jacobda beno shäng Labán öng llamo tjeng li dë. ³⁷ Eshko ga kjor kowo kësöng zara kjringgwo mya. E irgo ga poshtara beno sī, pjłublún, iga wëlë wlo. ³⁸⁻³⁹ E irgo ga iara lõk ba öng tjwe di iozlong li bokshto. Eni ga wlënggla jëk löng ba popga pogoshko ga wapga shguin löng bayo tjok, so kjor kowo li kjoyoe.

⁴⁰ Eshko ga Labán öng bayo tjok tjeng kjłöbö. Ga wlënggla llë jëk ba popga goshko ga ie Jacobdë ber öng bayo tjok li bokshto, öng wlëp ushko so kjłö sī li bokshto bako, ba wapga wen bayo eni wlo. Eni ga Jacob öng weno träk llëme. Ga iara beno tjeng Labán i tjok llëme.

⁴¹ Wlënggla jëk löng ba popga tjokshko ga öng kësökës, kjłö dik li kong kjor kowo li ie lõk ba bokshto. ⁴² Gueniyo öng kjłö owa li kong kjor kowo li ie ba bokshto llëme. ⁴³ Eni ga Jacob beno shäng dbur ara, öng ara, parkagaga tjwlëk löng pjir wlëniyo ara bakoe.

Jacob Labán töywono

31 ¹Miydara Jacobdë ga Labán wapga to löng tjǎë äng kong ga «Bi data llëbo kjrara Jacobdë drete. E go ga beno dbur ara» ǎ. ²ǎya Jacobdë ga e ǎya Labándë bokkwo owa, dämär dik llëme. ³Eni ga Jehová tjǎë ba kong ga «Pja nom iröng bop data kjokshko, bop pjeyoga tjengshko. Eshko ga tja jëk shäng bop tjok» ǎ.

⁴Raquel, Lea, e rokara Jacobdë ba shwoy, shäng ba öng dë lishko, ⁵ga tjǎë ba kong ga «Miydër ga bomi data, tja woyde dämär dik llëme. Gueniyo bor data Sbö, era shäng bor tjok ǎyado. ⁶Miydëmi pjǎü ga tja parkono shäng bomi data kong pjǎü. ⁷Gueniyo tja jyäpgwara, bor potjwǎëkklo kjǎopswara enido. Gueniyo tja kjimtara, dara Sbörë. ⁸Pjǎra ga bomi data tjǎë bor kong ga «Pja parkë öng bayo tjok ǎi äska» ǎ. ǎe enishko ga wapga weno löng bayo tjok uunkong. Pjǎra obi ga tjǎë bor kong ga «Pja parkë öng kjǎo shrit ǎi äska» ǎ. ǎe enishko ga wapga weno löng kjǎo shrit uunkong. ⁹Eni ga bomi data öng ǎi döra Sbörë ba shjiryo, ga twara bor kong shara.

¹⁰»Dbar kjwara ga öng löng wǎënggǎ woydë dbaryo wǎenishko ga yoyoĩnor ga wǎënggǎ löng bayo tjok, kjǎo shrit ǎi jëk löng ba popga tjok, wǎënggǎ bayo llëm ǎi llëme. ¹¹Era Sbö parkaga kjok dogo so, tja rokara. Tjǎë ga «Jacob.»

»«ǎLǎë?, Tjǎappa» ǎer ba kong.

¹²»Tjǎë ga «ǎLǎë shäryara Labándë bop kong dö ǎi ĩnor. E kjǎishko ga ĩp eshko ga öng wǎënggǎ löng bayo tjok, kjǎo shrit ǎi jëk löng ba popga tjok, wǎënggǎ bayo llëm ǎi llëme. ¹³Sbö weno shäng bop kong Betel kjokyo ǎi tja, ak kjǎing kjyo tjyoropshko, tjǎökwö ĩorop bor kong jǎököyoshko. Pja nom kjok jǎshko dwayo, pja jek iröng bop kjokshko, pja weno bukshko» ǎe bor kong» ǎ.

¹⁴Kuya Raquel, Learë ga tjǎë ba kong ga «Tjawa kong llëbo twe borwa datarë, e wǎenwa ame. ¹⁵Tjawa iara beno löng tjwǎö llëm, epenga llëm wǎeni. Tjawa soynena, ga llëye kjrara borwa kjǎishko ǎi söra drete. ¹⁶Bek wǎo ga llëbo tjeng kës döra Sbörë borwa data shjiryo ǎi, e borwatoy, borwa wapga ĩ bakoe. E kjǎishko ga llëye shäryëp ǎara Sbörë bop kong ǎi shäryos eni» ǎe.

Jacob opshino to Padán Aram kjokyo dwayo

¹⁷⁻¹⁹Eshko ga Labán to ba öng zok shtë kjok shto oblë. Sök llëm wopro ga ba sböpga jyäǎö tjeng ba ushko ǎi lüyotkara Raqueldë. Eshkoshko ga Jacob poshäryono. E irgo ga ba wapga, ba boyga, e opyono ök ba öng jëkklo sok kës kës ǎi kjǎing go, ga toe. Ba öng kës jëk tjeng ba tjok, ba llëbo baǎya tjeng kës töna tjeng Padán Aram kjokyo ǎi, e söra jek ba tjok bakoe. Ga to jongya Canaán kjokyo, ba data Isaac sökshko.

²⁰Labán jyäpgwara Jacobdë eni. Ga Jacob töktong to ǎara ba kong llëme.

²¹Opshino, ba llëbo tjeng kës ǎi söra pjire. Ga jek öötong Éufrates diyo kjakoshko ga zara jek tas, ga jëktong jek löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong.

Jacob irpjana Labándë

²²Öötong dbar mya ga roy kura Labándë ga «Jacob to töktonge» ǎëba. ²³⁻²⁵Eni ga töno ba pjeyoga tjok, ga irpjana jëktong dbargwo kjäk (7), ga doshara öötong löng Galaad kjokyo dlup shwo lëkong, Jacob wǎo löng lishko.

Labán wlo slano, pono löng eshko bakoe. E shkëyo ga Sbö tjëno Labán kong yoshko, tjë ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme» le.

²⁶Wëshko ga Labán tjë Jacob kong ga «¿Llëye shäryoropdo? Tja jyäpgwo-rop. Bor wapga walëga lüyotkorop. ²⁷¿Tja jyäpgwëp eni ega? ¿Pja opjne- lütshko ega? Llëye löpdë bor kong llëm obi. Woydoror ga pja opshik dbaryo- shko ga pja kong dli shäryër, shji ië ëng tjok, shji të, shji bërkë, shji llung llë të bakoe. Loror eni, gueniyo pja briktonge. ²⁸Bor wapga walëga, bor tjër- ga ëmdë ga iorop lö shir" wlo llëm, "Pjäy nome" lër ba kong wlo llëm bakoe. Pja opshäryono kä llëm wleni. ²⁹Pja kong llëbo owa shäryër wlo ga pjllü, pjäy uunkong kong. Gueniyo lüna shkëyo ga bop data Sbö tjëno bor kong ga «Tja kuzong. Jacob, e kroyoywëp llëme» le. ³⁰Miydër pjllü ga pja jek woydë ara bop data ushko iröng obi. ¿Gueniyo bor sböpga jyäglo lüyotkorop ega?» le.

³¹Kuya ga tjë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pja bangkjröror ara. Tja wotjlüno ga bop wapga walëga döb bor shjiryo loror. ³²Gueniyo ëye wlenop jüshko, bop sböpga jyäglo tjok ga zröy. Bi pjeyoga löng ëre iër ber löng ba miydaga. Llëbo bopoya lëp li wlës, ga sözong» le. Gueniyo ba sböpga jyäglo lüyotkara Raqueldë to miydara Jacobdë llëme.

³³⁻³⁴Eni ga Labán opzrëno jek Jacob u shäryak öng kwota go li roshko ba sböpga jyäglo wlëk. Pjir ga ba wapga parkagaga pjök i li roshko, Lea i li roshko bakoe. Gueniyo llëye wlëna llëme. E wopro ga ba data sböpga jyäglo li jnena Raqueldë tjeng ba öng jëkklo sok kësang li sökklo dirko, sökshko. Labán opshino tek Lea u li roy dwayo ga opzrëno jek Raquel i li roy shara. E roshko ga roina pjir, gueniyo llëye wlëna llëme. ³⁵Eshko ga Raquel tjë ba data kong ga «Pja iirkë bor tjok llëme. Tja kojong bop bokshto ga äe. Eni tjok ga tja shäng bor dbar ik» le. Eni ga ba sböpga jyäglo wlëna däu ga wlëna llëme.

³⁶Eshko ga Jacob iirkono ara, ga tjëno dbo go Labán kong. Tjë ga «¿Tja llëye wlenop owa bop bokshtoro? ¿Tja irpjam ega? ¿Llëye owa shäryoror bop kongdo? ³⁷Pja bor llëbo roino, sguinop drete. ¿Eni ga llëbo wlenop bopoya tjokde? Wlenop ga tek sös jüshko, bi pjeyoga ëre bokshto, shji kjone dey ga jëk löng pjlo bek iya lok wlo.

³⁸»Lü pjloglo sak pjök (20) ga tja öör shäng parkë bop kong ga öng ushko so wa shguino do go kjlara llëme. Bop öng ushko so wlënggla uotë kjlara llëm bakoe. ³⁹Bop öng uara äya kjlöshko sorëshko ga äska tworor bop kong enido. Dba ga lüyotkarabashko ga tjwlo shirop bor kong, ga lüyotkaraba shkëshko ga tjwlo shirop bor kong bakoe. ⁴⁰Dba ga tja wloyo dlörë. Shkë ga tja wloyo smorë, tja pë eshko ga äe.

⁴¹»Ga tja öör sök lü pjloglo sak pjök (20) bop ushko ga lü pjloglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) ga tja parkono bop wapga walëga do pjök kjwe äska, ga lü pjloglo tjer (6) ga tja parkono bor öng ushko so kjwe äska. Bor potjwlëkklo li kjlopsworop enido. ⁴²Sbö shäng bor tjok iyado. E bor data Isaac Sbö, bor kjokë Abraham Sbö bakoe. Sbö shäng bor tjok llëm kjwe ga tja ichorop jek shäng or rorëe. Gueniyo ga tja song li ina Sbörë. Bor pak kës shäryoror li ina bakoe. E kjishko ga lüna shkëyo ga shji llgwera beno pjllü bor kong» le.

Jacob, Labán, e tjǎkwo ǎono ǝng kong jǎkoyo

⁴³ Kuya ga tjǎ ba kong ga «Bor wapga walǝga kjwe botoya. Bor tjǝrga kjwe botoya bakoe. Ǟng kjwe botoya bebi. Lǎbo ǐp uunkong ǝre, e botoya erǝe. ǎLǝye shǎryǝr eeri dbaryo bor wapga walǝga kong, bor tjǝrga kong ga pjǎú? Lǎye shǎryǝr ba kong ame. ⁴⁴ E kjǎshko ga shji tjǎkwo twǝ ǝng kong, ber iyado wǎo, ga shji jǝk ber lǝng e go» ǎe.

⁴⁵ Eni ga Jacob ak kjrono, poyona, ga iara beno jong kojong. ⁴⁶ Eshko ga tjǎ ba parkagaga kong ga «Ak tǝzi, ak jong kjwe zǎng bǎng» ǎe. E irgo ga iono ǎok eshko.

⁴⁷⁻⁴⁸ Eshko ga Labán tjǎ ba kong ga «Ak tjeng dǎuw ǝre ber ba woyoshrokǎo bi kong» ǎe. E kjǎshko ga kjok eshko kowara Labándǝ arameo tjǎkwo go beno Yegar Saduta.^o Jacob omkowono hebreo tjǎkwo go beno Galaad.^p ⁴⁹ Ga Labán tjǎ ba kong obi ga «Shji lǝng pjola, shji ǝng ǐk ame ga shji ǐga, daga ber Jehovǎrǝ» ǎe. E kjǎshko ga kjok eshko kowara beno Mizpa^q bakoe.

⁵⁰ Eshko ga Labán tjǎ ba kong ga «Pja bor wapga bokrotkǝ wǎni, ǎǝm ga pja orkwosmok walǝ oblǝ tjok wǎni ga miydǝr ǎǝme. Gueniyo woyoshros ga e miydaga ber Sbǝrǝ. ⁵¹ Ak tjeng dǎuw ǝre ǐzong. Ak kojonor beno jong shji pjǎk tjǝrko jǎ ǐs bakoe. ⁵² Kjring pjǝyǐkong ber lǝng ba miydokǎo. Pja tek na ǎǝ, bor barwǝ wǎo ǎǝme. Tja jek kalǝ, bop barwǝ wǎo ǎǝm bakoe. ⁵³ Bop kjokǝ Abraham Sbǝ, e ber bi ǎǎgwega. Bor kjokǝ Najor sbǝ, e ber bi ǎǎgwega bakoe» ǎe.

Eshko ga Jacob tjǎno jǎkoyo ba data Isaac Sbǝ bokshto. ⁵⁴ E irgo ga ǝng zrǝra kjǎra, sho sura kjrina, pjono dret Sbǝ poshrǝkkǎo, ǎlamo beno tjeng ǎi ǎira ba pjeyoga kong. Uara ǎok pjir ga pono lǝng dǎupshko.

⁵⁵ Wǝshko kjok shrǝngto ga Labán kojono, ba tjǝrga ǎǝ shira,^r ba wapga walǝga bakoe. Ga tjǎno beno pjǎú ba kong. E irgo ga sano jek ba kjokshko irǝng obi.

Jacob oproy dbuno Esaú kong

32 ¹ Eshko ga Jacob irbo shano to bakoe. Eshko ga Sbǝ parkagaga kjok dogo so wen lǝng irbo bǎng. ² ǎya Jacobdǝ ga tjǎ ga «ǝre ǝngkjwagaga Sbǝ ǐ» ǎe. E kjǎshko ga kjok eshko koiara beno Majanayin.^s

³ E irgo ga nopga ichara jek Seir kjokyo ba roy dbuk bǎm go, ba shjiy Esaú kong. Seir kjokyo, e Edom kjokyo obi. ⁴ Roy sǝgaga brikdǝ ǎǝm obishko ga tjǎ ba kong ǎok ga «Pjǎy tjǎ bor shjiy Esaú kong ga «Tjǎpaga, bop lǝng Jacob ǝǝr sǝk Labán ushko dǎwe. ⁵ Era eerishko ga ǝng kǝskǝs chila ara, parkagaga tjwǎk lǝng pjir wǎniyo ara bakoe. Ga roy ichara bop kong eni, pja ber wopjǎú ba tjok wǎo» ǎǝmi ba kong eni» ǎe.

⁶ Roy sǝgaga ǎi ǝǝr, ga shrono irǝng obi ga tjǎ Jacob kong ga «Tjawa ǝǝr Esaú ǐk. Eni tjok ga tek shǎng om go bop wǎokjrǝ, yorkaga domerga dogǎo sak dbǎw pjǎǎǎo pkǝng (400)» ǎe.

o 31.47-48 Arameo tjǎkwo Yegar Saduta, e ak tjeng dǎuw, ǎǝbo woyoshrokǎo bi kong ǎokǎo. **p 31.47-48** Hebreo tjǎkwo Galaad, e ak tjeng dǎuw, ǎǝbo woyoshrokǎo bi kong ǎokǎo. **q 31.49** Hebreo tjǎkwo Mizpa, e shji iyashko ǎokǎo. **r 31.55** ǎǝ shik ǎanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. **s 32.2** Hebreo tjǎkwo Majanayin, e ǝngkjwagaga kjring pjǎk ǎokǎo.

⁷Kuya ga bangkjrara ara, beno shäng sjëk. E kjishko ga ba nopga tjeng ba tjok li shdöra beno kjing pjök, ba öng shdöra eni bakoe. ⁸Wotjlik ga «Esaú tjwe engkjwë bor nopga kjrina tjok wleni ga e wopro ga kjrina, e tök ga bue» le.

⁹E irgo ga syöshtono Sbö kong. Tjlë ga «Sbö, pja bor kjokë Abraham Sbö. Pja bor data Isaac Sbö bakoe. Jehovah, pja tjläno bor kong ga “Pja nom bop kjokshko iröng obi, bop pjeyoga löngshko. Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo” lorop eni. ¹⁰Pja wotjlik pjlu bor kong wleni ga tja kjimtër iyado. ¿Gueniyo ga shäryëp ega? Jlökyo ga tja bop parkaga eröe. Jordán diyo ju zër tek shängshko ga tja wloshko bor kjorkung ëre döe. Era eni tjok ga tja öötong sök parkagaga kjing pjök, öng kjing pjök bakoe. ¹¹Bangkjrër li bor shjiy Esaú tek shäng bor zrök, bor boyga, bor wapga zrök bakoe. Tja wlikos, llëbo owa shärye bor kong llëm wlo. ¹²Pja tjläno bor kong ga “Pja kjimtër llëbo ber pjlu bop kong wlo. Bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber shdär träk llëm, shtëy ga äär llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni” lorop eni» le.

¹³E shkëyo ga Jacob pono buk eshko. Wëshko ga llëbo tjeng ba tjok kës li rowlëna ba shjiy kong, ba sengglo wleni. ¹⁴Wlëna li ëre: shwling ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20), öng wlëp ushko so popga doglo sak dbaw pjloglo pjök (200), wlënggla doglo sak pjök (20), ¹⁵öng jëkklo sok kësks wapga chilawa tjok wleniyo doglo sak mya (30) ba wapga tjok, sögla popga doglo sak pkëng (40), wlënggla doglo sak kjwara (10), öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga doglo sak pjök (20), wlënggla doglo sak kjwara (10).

¹⁶E irgo ga twara beno ba parkagaga kong, töya dboy dboy wlo, ga tjlä ba kong ga «Pjäy jek löng bor bäm go, ga shto twozi öng kjrina kjrina shdök tjeng wle kong» le. ¹⁷Eshko ga tjlä ba parkaga jek shäng bäm li kong ga «Bor shjiy Esaú dowlëp tek shäng ga tjlä bop kong ga “¿Bop kägäyo ë? ¿Pja to kjone? ¿Öng kjwe sogo ë?” le bop kong wleni ga ¹⁸pja tjlä ba kong ga “Tjlapga Esaú, ëre bop sengglo, ichara bop lëng Jacobdë bop kong. E tek shäng om go borwa irgo” lëp ba kong eni» le.

¹⁹E irgo ga tjlä ba parkagaga jek ber tjeng iröng li kong ga «Esaú dowlëmi tek shäng kjone wleni ga llëye loror kës li lëmi ba kong eni. ²⁰Pjäy tjlä ba kong obi ga “Tjlapga, bop lëng Jacob tek shäng borwa irgo” lëmi ba kong eni» le. Wotjlik ga «Wlëpyotkër ba sengglo ichoror jek tjeng bäm li go. E irgo ga tja oppingdo ba bokshto kjwle jä. Eni ga tja wlokre pjlu kjwe» le. ²¹Eni ga ba sengglo li ichara jek bäm go ba parkagaga tjok. Gueniyo Jacob pono beno buk eshko.

Jacob dbonino Sbö parkaga kjok dogo so tjok

²²⁻²⁴E shkëyo ga ba pjeyoga dipzara jek Jaboc diyo kjwo kalëkong, ba llëbo tjeng kës li tjok. Ba boyga do pjök, ba boyga oblë ba parkagaga wleniyo do pjök, ba wapga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11), e iara beno löng di kjwo kalëkong pjir ga Jacob dipzono jek iröng, ga beno sök eshko tjoksa.

Eshko ga domer weno shäng ba kong kjlara, ga dbonino ba tjok äär jong shkë jek shröngë. ²⁵Miydara ga Jacob zäya ga äshko ga porwara ba kworboshko, ga ba kworbo jöktëng erä. ²⁶Eshko ga domer li tjlä ba kong ga «Tja rayozong! Kjok shräntoe» le.

Kuya ga tjîlê ba kong ga «Tjîlôkwo îos ber pjîú bor kong. Lîlêm ga pja rayër lîlême» îe.

²⁷Kuya ga tjîlê ba kong ga «Pjae, ¿ko lîlê?»

«Tja ko Jacob» îe.

²⁸Kuya ga tjîlê ba kong ga «Pja ko Jacob ame. Pja dbonino Sbô tjok, nopga tjok, ga zanope. E kjîshko ga pja ko ber Israel' shara» îe.

²⁹Kuya ga tjîlê ba kong ga «¿Pja e, ko lîlê?»

«¿Tja ko miydêp woydê lîlêno?» îe ba kong, ga tjîlêno beno pjîú Jacob kong eshko.

³⁰Eshko ga Jacob tjîlê ga «Tja, Sbô, tjawa êng îno lîng êng bokshto êmdê ga tja iara beno sôk sê» îe. E kjîshko ga kjok eshko kowara beno Peniel.^u

³¹Jacob jek shâng kjwîlê Peniel kjokyo lîshko ga dîo wen tēm pjang lîlêng. Łaga ba kworbo jôktêng lîrê ga beno jêk yôkyôke. ³²Porwara ba kworboshko kjîshko ga ông lîlê kworbo kjyungyo ue Jacob' tjêyo tek beno ba irgo lîrê ame.

Jacob êng wîlêno ba shjiy Esaú tjok

33 ¹⁻²Dôni ga îya Jacobdê pjola dwayo ga Esaú tek shâng domerga dogîo sak dbâw pjlogîo pkêng (400) tjokshko ga ba wapga shdôra beno ba mekê tjok tjoke. Ba boyga oblê parkagaga wîleniyo do pjôk lî iara tjeng bâm go, ba wapga baiya tjok. Lea iara shâng ba irgo, ba wapga baiya tjok. Raquel iara beno irông, ba wa José tjok. ³Ga Jacob opshino jek bâm go. Jek shâng ba shjiy shwoy wopro ga jêk jek sira ga kjôk tono, kujono bokdo kjîlay klûng go. Jêk sira obi ga kjôk tono eni obi. Shâryara eni ôôtong pjlogîo kjâk (7).

⁴Gueniyo ga Esaúra jek zron î âar jong ba lêng shwoy, ga pjâ ba go, pop-jlura, îo shira.^w Eshko ga slatong lîk ara pjôyîkong.

⁵E irgo ga Jacob boyga, wapga îya Esaúré ga tjîlê ba lêng kong ga «¿Ëye tek lîng bop tjok kjwe ê?»

«Tjîlapga, kjwe bor wapga twara Sbörê bor kong» îe.

⁶Ga ba boyga oblê parkagaga wîleniyo do pjôk lî ôôtong lîng ba shjiy zlong ba wapga tjok ga kjôk tono, kujono bokdo kjîlay klûng go. ⁷E irgo ga Lea tek shrono shâng ba wapga tjok ga kjôk tono, kujono eni bakoe. E irgo ga José, Raquel omshâryono eni bakoe.

⁸Eshko ga Esaú tjîlê ba kong ga «¿Ông wîlênor irbo kjwe lîlê lîkîo?»

«Ichoror jek bop kong, pja ber wopjîú bor tjok wîo» îe.

⁹Kuya ga tjîlê ba kong ga «Lîlême. Botoya arae. Kjwe ber tjeng bop tjok wêyê» îe.

¹⁰Gueniyo kuya ga tjîlê ba kong ga «Lîlême. Rokêr bop kong sira ga tja wîo-kjrorop pjîú lîp lî jîlô wîeni ga lîlêbo twêr bop sênggîo kjwe kjrozong. Pja wotjîlino pjîú bor kong kjîshko ga pja bokkwo înor ga Sbô bokkwo înor wîeni.

¹¹Sbô kjîshko ga tja lîlêbo ara, lîlêye woydêr lî tjeng enido. E kjîshko ga bop sênggîo sôror bop kong kjwe kjrozong» îe.

Eshko ga «Lîlêbo kjrozong» ĺara ba kong ara kuzong ga «Jôlô» îe Esaúré, ga kjrarae. ¹²Eshko ga tjîlê ga «Shji toe. Tja jek shâng bop bâm go» îe.

t 32.28 Hebreo tjîlôkwo *Israel*, e *dbonik Sbô tjok lîkîo*. u 32.30 Hebreo tjîlôkwo *Peniel*, e *Sbô bokso lîkîo*. v 32.32 Hebreo tjîlôkwo go ga tak beno pjang *Israel*. Jacob kowêba eni bakoe.

w 33.4 *Lô shik* ĺanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

¹³Kuya ga tjîê ba kong ga «Tjîlapga, miydêp pjîlú ga kjwozirga chilawa jêk mae. Öng wapga chilawa tjok wîeni li söy jêk dbar kjwara jîlôkoyo wîeni ga e kjer drete. ¹⁴Pjîlú wîo ga pja to bâm dey, Tjîlapga. Tja jek ber shâng bop irgo wor, öng kjîshko, kjwozirga kjîshko. Shji êng îk Seir kjokyo, bop kjokshko jâ» lê.

¹⁵Kuya ga tjîê ba kong ga «JöLö. Gueniyo nopga jêk tjeng bor tjok êre iêr ber löng bop tjok kjîlôbö, bop yorkê» lê.

Kuya ga «Jîlêno? Pja woydê eshko îlême. Tja kjimtêp woydê kjîshko ga tja ber wopjîlú» lê.

¹⁶Eni ga e dbaryo ga Esaú wîo opshino to jek iröng, äär Seir kjokyo wîo.

¹⁷Ga Jacob wîora opshino to jek Sucot kjokyo. Öötong löng eshko ga u ywara kjwara ba kong, ga ukwang shâryara ba öng kong. E kjîshko ga kjok eshko kowara beno Sucot.^x

¹⁸E irgo ga Jacob wîo opshino tek Padán Aram kjokyo dwayo, ga dôktong shrono löng pjîlú Canaán kjokyo. Eshko ga pono beno löng kjok li worbo go, e ber buk Siquén kjokyo gomyo. ¹⁹Kjok eshko li tjwîlêna Jamor wapga kong, tjwîo dbur sho pjîlublún kjwo sak dbäw (100). Jamor, e Siquén data. ²⁰Era Jacob akkwo tóno dluw êng kjing go kjókshko, Sbö poshrëkkîo, ga akkwo tóna dluw li kowara Sbö, e Israel Sbö.

Dina kjrara Siquéndê dbo go

34 ¹Jacob wa kjîlara Lea tjok ko Dina. Dbar kjwara ga jek opshino kjo-gîoga eshko so îk. ²Eshko ga domer shâng kjîlara ko Siquén, ba data ko Jamor. Jamor, e kjok eshko so kägäyo. Dina iya Siquéndê ga shara, pono ba tjok dbo go. ³E irgo ga Dina worryara ara, ga tjîlêno ba kong yôtso ba wîêp-yotkokîo. ⁴E irgo ga tjîê ba data Jamor kong ga «Kjogîo kjwe woydêr ara. Tja orkwosmok woydê ba tjok. Wîês bor kong» lê.

⁵E wopro ga miydara Jacobdê ga ba wa Dina kjrara Siquéndê dbo go. Gueniyo eshkoshko ga ba wapga domerga löng öng dê kjîloshko. Ga îlêye îlara Jacobdê ê kong îlêem, ba wapga shrono guing. ⁶E wopro ga Siquén data Jamor to jek shâng Jacob shwoy, îan ba tjok wîo. Epga löng îanshko ga ⁷Jacob wapga domerga to löng kjîloshko li shrono. Ga îlêbo shâryono li miydara ga beno bangyo ara, iirkê ara bakoe. Siquén pono ba dor tjok li, e îlêbo owa Israel tjêyoga kong. E shâryako îlême. Epga iirkono ara e kjîshko.

⁸Eshko ga Jamor tjîê ba kong îok ga «Bor wa Siquén, bomi dor woyde arae. Rokêr bomi kong sira ga ichêmi orkwosmok ba tjok. ⁹Eni ga shji ber löng epenga dô wîeni, ga bomi kjogîoga orkwosmok borwa tjok, borwa kjogîoga orkwosmok bomi tjok bakoe. ¹⁰Pjây ber löng borwa tjok kjok êre kjing go ga pjîlú, ga pjây mâr ber löng e go. Pjây jêk kjone pogo ga pjîlú» lê.

¹¹Ga Siquén tjîê ba kong îok ga «Rokêr bomi kong sira ga kumi ga pjîlú. Îlêye rokêmi bor kong li twêr bomi kong. ¹²Tja kong îlêye rokêmi bayo kjöm ga twêr bomi kong, bomi sênggîo. Gueniyo kjogîo li ichêmi orkwosmok bor tjok guing» lê.

¹³Eni êmdê ga Dina bangkjrara Siquéndê îlêem, kjrara dbo go kjîshko ga Jacob wapga tjîlêno ba kong, ba data Jamor kong jîlô wîeni. ¹⁴Tjîê ga «Borwa

x 33.17 Hebreo tjîlôkwo Sucot, e ukwang îokîo.

dor, e ichërwa orkwosmok domer doyo jyā tak lîēm tjok ga äe. Shäryororwa eni kjwe ga tjawa ber löng lōk ara. ¹⁵Tjłōkwo lërwa bomi kong lî shäryēmi eni wleni ga “Jōlō” lërwa. Lîē kuziā. Pjāy domerga doyo jyā tēmi uunkong, pjāy ber tjawa dik wlo. ¹⁶Eni wleni ga borwa kjogloga orkwosmok bomi tjok, bomi kjogloga orkwosmok borwa tjok bakoe. Tjawa ber löng bomi tjok, ga shji ber tjēyo kjrinaso. ¹⁷Gueniyo pjāy doyo jyā tē lîēm ga tjawa to kjok ēreshko dwayo, borwa dor tjok» lē.

¹⁸Kuya lōk ga beno pjłū ba kong. ¹⁹Dina woyde Siquéndē ara kuzong ga ba doyo jyā tara jekdo eshko. Siquén, ba pjeyoga tjok ga tjwłō ara ba data ushko kuzong ga ²⁰jek öötong shäng kjok eshko opzrēzlong shtoyo, nopga tōn löng lishko, ba data Jamor tjok. ²¹Eshko ga tjłē löng lî kong ga «Domerga ēre bi pjeyoga wleni. Kjok ēre bayo ara ba kong. E kjishko ga woydërwa ga epga ber löng bi tjok kjok ēre kjing go, mār ber löng e go, jēk kjone pogo ga pjłū bakoe. Eni ga ba kjogloga orkwosmok bi tjok, bi kjogloga orkwosmok ba tjok bakoe.

²²»Gueniyo shji ber löng tjēyo kjrinaso wlo ga woyde lōk ga shji domerga doyo jyā tē uunkong, epga omshäryē dik. E ba sdēkwo. ²³Eni ga ba öng kēs, ba lîēbo tjeng kēs, e ber bishīya. Epga ber löng bi tjok wlo ga “Jōlō” lēy ba kong erōe» lē.

²⁴Kuya lōk ga «Jōlō» lē ba kong, ga domerga kjok eshko so doyo jyā tono uunkong. ²⁵Dbargwo mya ga doyo bang ara, poptoydē lîēm obishko ga Dina simga Simeón, Leví, e öör löng eshko ga domerga lî zrōra lōk dröng go dret, wlikaga ērē lîēm kjishko. ²⁶Jamor, ba wa Siquén, e zrōra lōk dröng go. E irgo ga Dina jek sōra ey dwayo. ²⁷E irgo ga Jacob wapga lłamo tjwe löng jēktong shinmoga doyo tjeng lî kjing go. Ga opzrēno jek lōk u kjwara kjwara roshko, ba lîēbo lüyotkara lōk dret, ba dor kong lîēbo owa shäryara lî kjishko. ²⁸Lîēbo uunkong tjeng kjok eshko lî sōra lōk dret, öng ushko so lîē, sögla, kwomgla, lîēbo tjeng ba ushko, lîēbo tjeng kjłoshko bakoe. ²⁹Ba wapga, ba walēga, e sōra lōk jek ba tjok uunkong.

³⁰Eshko ga Jacob tjłē Simeón, Leví kong ga «Tja ioromi beno owa kjok eshko sopga tjok. Canaán sopga, ferezeoga, tja iywa lōk shjiktēng shara. Shji nopga kjłōbō dö anmoyō kjishko ga kjing pjōk lî tōn ber tjeng kjrinaso ga shji zrōya lōk, bi pjeyoga uunkong tjok» lē.

³¹Gueniyo kuya ga tjłē ba data kong ga «Borwa dor kong lîēbo owa shäryara, iara beno tjwłō walē to shäng opsoynek domerga oblē oblē kong wleniyo. lërwa ber eni ga äe» lē.

Sbō tjłōkwo lōno beno pjłū Jacob kong shäng Betel kjokyo obi

35 ¹E irgo ga Sbō tjłē Jacob kong ga «Pja shäng Esaü tōywēshko ga tja weno shäng bop kong Betel kjokyo. Pja nom sök eshko shara, ga akkwo tōm dluw ēng kjing go kjókshko, bor poshrēkklo» lē.

²Eshko ga Jacob tjłē nopga tjeng ba tjok kēs lî kong ga «Bomi sbōpga jyāglo tjeng uunkong, shizi, dbuzi drete. Pjāy nom wē, pja shwong kjłopswē oblē. Shäryēmi eni, pjāy Sbō poshrēk ga pjłū wlo. ³Pjir ga shji to Betel kjokyo. Eshko ga tja akkwo tōng dluw ēng kjing go kjókshko, Sbō poshrēkklo. Tja jek shäng song, woydēshko ga tja kjimtara. Tja jēk kjone pogo ga e shäng bor tjok iyado» lē.

⁴Kuya lōk ga ba sbōpga jyāglo lî twara ba kong dret, ba kwomgwo ioklo sōya lōk lî twara ba kong bakoe. Eshko ga kjor jong kjłara kēsbang, Siquén

kjokyo zlong, ga lilebo twara ba kong kës li pjłona Jacobdë uunkong klung roshko, kyor li dorko.

⁵Opshino jek löngshko ga kjok eshko sopga iara Sbörë beno löng kjok bang-kjrë arae. E kjışhko ga Jacob wlo irpjana lok lileme. ⁶Eshko ga öötong löng Luz kjokyo, e ko Betel bakoe. E Canaán kjokyo obi. ⁷Eshko ga Jacob akkwo tōno dluw eng kjing go kjókshko, Sbō poshrëkklo. Ba shjiy töyweshko ga Sbō weno shäng ba kong eshko kjışhko ga kjok eshko kowara beno El Betel.^y ⁸Eshko ga Rebeca daga Débora li wolono, ga jnena lok klung roshko, kyor jong kësbang eshko li dirko, ga kjok eshko kowara Jacobdë beno Alón Bacut.^z

⁹Kjok eshko ga Sbō weno shäng ba kong obi, ga tjłeno beno pjłú ba kong. ¹⁰Tjłë ga «Pja ko Jacob, gueniyi pja ko eni ame. Eeri jek lëkong ga pja ko ber Israel shara» lë.

Koiara eni pjir ga ¹¹tjłë ba kong obi ga «Tja ëre Sbō, lileye shäryër woydë li shäryër ga pjłúe. Pjây wapga wenzong ara, bop tjëyo tek ber bop irgo li shdär ber träk lilem wlo. Epga ber löng tjëyoga oblë oblë, ga tjë jikong ber löng tjëyo kjrinaso. E tjřëko pjłupga wen. ¹²Kjok tworor Abraham, Isaac kong li, e twër bop kong, bop tjëyo tek ber bop irgo li kong bakoe» lë. ¹³Lara eni pjir ga to ey dwayo.

¹⁴Eshko ga Jacob ak kjrono kjwara, poyona, ga iara beno jong kojong, Sbō tjłeno ba kong lishko. E irgo ga ak li kjing go kyo tyara, kjillgwo bo dyo tyara bako, e ber jong dboy Sbō kong wlo. ¹⁵Ga kjok eshko kowara beno Betel.^a

Raquel wolonoe

¹⁶E irgo ga to eshko dwayo. Ga Efrata kjokyo beno pjola obishko ga Raquel shara swlorë, gueniyi wloshko tjeng ga ä, beno buk owa. ¹⁷Swlo arashko, chida buk döröshko ga ba kjimtaga tjłë ba kong ga «Lileye bangkjrëp lileme. Buk domer obi» lë.

¹⁸Raquel beno buk ba lilemdo, ga tjłë ga «Koiër Benoni»^b lë. Gueniyi koiara ba datarë Benjamín^c shara. ¹⁹Eni ga Raquel wolono, ga jnenaba beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo li sor go. Efrata kjokyo, e ko Belén bakoe. ²⁰Ba sak li kjing go Jacob ak kojono beno jong kjwara, ba jyäglo. Eerishko ga jong eshko wële obi.

²¹E irgo ga Jacob^d wlo irbo shano to öötong löng Migdal Edar^e kjokyo pjłor kalëkong. ²²Löng kjok eshko wopro ga Rubén öör pono ba data boy oblë ba parkaga wleniyi ko Bilhá tjok. Miydara ba datarë ga iirkono tira lileme.

Jacob wapga

Jacob wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). ²³Lea tjok, e Jacob wa domer bäm iyo Rubén, Simeón, Leví, Judá, Isacar, Zabulón. ²⁴Raquel tjok, e José, Benjamín. ²⁵Raquel parkaga Bilhá tjok, e Dan, Neftalí.

y 35.7 Hebreo tjłokwo *El Betel*, e *Betel Sbō* loklo. z 35.8 Hebreo tjłokwo *Alón Bacut*, e *slarzlong kjoyo* loklo. a 35.15 Hebreo tjłokwo *Betel*, e *Sbō u* loklo. b 35.18 Hebreo tjłokwo *Benoni*, e *tja song li wayo* loklo. c 35.18 Hebreo tjłokwo *Benjamín*, e *bor wa orkwo këlë so* loklo. Hebreo tjłokwo *bor wa orkwo këlë so*, e *bor wa woydër ara, oblë kjinmo* loklo. d 35.21 Hebreo tjłokwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowëba eni bakoe. e 35.21 Hebreo tjłokwo *Migdal Edar*, e *öng itklo kjomo* loklo.

²⁶ Lea parkaga Zilpá tjok, e Gad, Aser. Ëre Jacob wapga weno tjeng Padán Aram kjokyo.

Isaac wolonoe

²⁷ Era Jacob öör ba data Isaac ik, Abraham, Isaac dënashko ga löngshko li kjokyo ko Mamré. Mamré kjokyo, e ko Arbá, ko Hebrón bakoe. ²⁸ Isaac lu ino öötong sak dbäw kjingsho sak kjwongshko (180) ga wolonoe. ²⁹ Tjlablashko ga wolono, ga töno ba pjeyo shinmoga tek dënashko so tjok. Eshko ga iara ba wapga Esaú, Jacobdë beno buk sakshko.

Esaú tjëyo tek beno ba irgo

36 ¹ Ëre Esaú tjëyo tek beno ba irgo. Esaú, e kowëba Edom bakoe. ²⁻³ Esaú orkwosmono walëga Canaán so doglo mya tjok. Epga ko Ada, Aholibama, Basemat. Ba boy Ada, e Elón wa. Elón, e Het tjëyo. Ba boy Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo. Ba boy Basemat, e Ismael wa, Nebayot dor bakoe.

⁴⁻⁵ Esaú sök Canaán kjokyoshko ga wapga tjeng doglo shkëng (5). Ada wa buk kjlara domer ko Elifaz. Basemat wa buk kjlara domer ko Reuel. Aholibama wapga tjeng doglo mya domer ko Jeús, Jalán, Coré.

⁶⁻⁷ Esaú, Jacob, e dbur ara, öng ara. Ba kjok löngshko li öng ara anmoyö, ga ba öng dli pjitënge. E kjishko ga ber löng pjöyikong ga äe. Eni ga Esaú to kjok shto oblë, ba löng sökshko dwayo. Ba boyga, ba wapga, ba parkagaga, ba öng, ba lilebo uunkong wlëna Canaán kjokyo li, e söra jek uunkong ba tjok, ⁸ ga öötong Seir kjokyo dlup shwo lëkong, ga beno löng eshko.

⁹⁻¹⁴ Esaú, e Edom tjëyoga data. E beno löng Seir kjokyo dlup shwo lëkong. Ëre ba tjëyo tek beno ba irgo. Esaú boyga doglo mya: Ada, Basemat, Aholibama.

Ada tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Elifaz. Elifaz, e wapga domerga ko eni: Temán, Omar, Zefo, Gatán, Cenaz. Elifaz boy oblë ba parkaga wlëniyo ko Timná tjok ga wa domer kjlara ko Amalec.

Basemat tjok ga Esaú wa domer kjlara ko Reuel. Reuel, e wapga domerga ko eni: Najat, Zera, Sama, Mizá.

Aholibama tjok ga Esaú wapga domerga doglo mya: Jeús, Jalán, Coré. Aholibama, e Aná wa. Aná, e Zibeón wa. Zibeón, e heveo.

¹⁵ Esaú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ko eni. Esaú wa Ada tjok Elifaz li tjëyo tek ber ba irgo li tjëyoga ëre: Temán, Omar, Zefo, Cenaz, ¹⁶ Coré, Gatán, Amalec. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁷ Esaú wa Basemat tjok Reuel li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ëre: Najat, Zera, Sama, Mizá. Epga löng Edom kjokyo.

¹⁸ Esaú wapga Aholibama tjok li tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga ëre: Jeús, Jalán, Coré.

¹⁹ Esaú tjëyo tek beno ba irgo li tjëyoga, e beno eni.

²⁰ Esaú öötong sök kjok eshkoshko ga nopga löng eshko ko horeoga. Epga domer ko Seir li tjëyo tek beno ba irgo. Seir tjëyoga ëre: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ²¹ Disón, Ezer, Disán.

²² Lotán, e wapga domerga ko eni: Horí, Homán. Lotán, e dor ko Timná.

²³ Sobal, e wapga domerga ko eni: Alván, Manajat, Ebal, Sefó, Onam.

²⁴ Zibeón, e wapga domerga ko eni: Ayá, Aná. Pjłara ga Aná, e shäng ba data öng dëshko ga di bäng włëna kjrina kjok dogro no lłëmshko.

²⁵ Aná, e wa domer kjłara ko Disón, wa walë kjłara ko Aholibama.

²⁶ Disón, e wapga domerga ko eni: Hemdán, Esbán, Itrán, Querán.

²⁷ Ezer, e wapga domerga ko eni: Bilán, Zaván, Acán.

²⁸ Disán, e wapga domerga ko eni: Uz, Arán.

²⁹ Horeo, e tjëyoga ko eni: Lotán, Sobal, Zibeón, Aná, ³⁰ Disón, Ezer, Disán. Epga löng Seir kjokyo.

³¹ Israel tjëyoga pjłupga lłëm obishko ga Edom so pjłupga, e ëre:

³² Bela, e Dinaba so, Beor wa.

³³ Bela wołonoshko ga beno Jobab, e Bosra so, Zera wa.

³⁴ Jobab wołonoshko ga beno Jusán, e Temán so.

³⁵ Jusán wołonoshko ga beno Hadad, e Avit so, Bedad wa. Nopga Madián so zana Bedaddë Moab kjokyo.

³⁶ Hadad wołonoshko ga beno Samla, e Masreca so.

³⁷ Samla wołonoshko ga beno Saúl, e Rejobot so. Rejobot kjokyo, e buk Éufrates diyo gomyo.

³⁸ Saúl wołonoshko ga beno Baal Janán, e Acbor wa.

³⁹ Baal Janán wołonoshko ga beno Hadar, e Pau so, boy ko Mehitabel. Mehitabel, e mekë ko Matred. Matred, e mekë ko Mezab.

⁴⁰⁻⁴³ Edom tjëyoga ko eni: Timná, Alvá, Jetet, Aholibama, Elá, Pinón, Cenaz, Temán, Mibzar, Magdiel, Iram. Epga beno löng kjok kjrina kjrina baıya om go. Esaú beno Edom tjëyoga uunkong data.

José, ba shjiyga

37 ¹ Jacob beno sök Canaán kjokyo, dëna ba data sökshko. ² Ëre Jacob pjeyoga to tek jong sorë, e lłanyo.

José lu pjłoglo sak kjwara kjingsho kjäkshko (17) ga shäng öng ushko so dë ba shjiyga tjok. Ba shjiyga mekë ko Bilhá, Zilpá, ba data boyga oblë ba parkagaga włëniyo. Lłëbo shärye ba shjiygarë owa li roy söya tjwe, le ba data kong.

³ José bukshko ga Jacob/ tjłabla kuzong ga José woyde ba datarë ara, ba wapga oblë kjinmo. Ga kong shwong sera kara wołësowae. ⁴ İya ba shjiygarë ga woyde ba datarë ara ba kjinmo ga İywa lök shjiktëng, tjłë lök ba kong llëme.

⁵⁻⁷ Pjłara ga José yoıno, ga tjłë ba shjiyga kong ga «Tja yoıno llë lër bomi kong. [Tja kuzia! Tja yoık ga shji uunkong öötong löng bi pakshko ga dwla bo doyo diy löng kjłara i kjrina kjrinae. İn ga botoya kojono beno jong bek, ga bomipjöy tek lök botoya zılong, ga kujono ba kong» le.

⁸ Kuya lök ga İywa lök shjiktëng ara anmoyö, ga tjłë ba kong ga «¿Pja wot- jłik ga pja ber borwa pjłuyo, tjawa ichëp wlo lëpde?» le. Eni ga woydara lök lłëm jek këgong ara anmoyö, yoıno li kjışhko, lara ba kong li kjışhko bakoe.

⁹ E irgo ga José yoıno jek pjłara obi, ga tjłë ba shjiyga kong ga «Tja yoık ga dlo, mok, dbala kop sak kjwara kjingsho kjwara (11) kujono bor kong» le.

¹⁰ Ľara ba data, ba shjiyga kongshko ga kuya ba datarë ga iirkorgö, ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Pja yoïno, e Ľë lökloro? ¿Tja, bop mekë, bop shjiyga, tjawa tjwe löng bop zlong, kujong bop kong wlo Ľepde?» Ľe.

¹¹ Ga Ľywa ba shjiygarë shjiktëng erä. Gueniyö yoïno Ľi woyotjlïya ba datarë arae.

José soynena ba shjiygarë

¹² Dbar kjwara ga Jacob öng Ľi söra José shjiygarë jek Siquén kjokyo, kjllo sho tjok Ľishko. ¹³ Eshko ga Jacob tjlë José kong ga «Bop shjiyga löng öng dë Siquén kjokyo. E kjishko ga pja nom ba Ľk eshko» Ľe.

Kuya ga «Jölö. Tja to Ľk» Ľe.

¹⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja nome. Bop shjiyga löng sorë, bor öng löng sorë Ľp yötso, ga roy söp bor kong iröng obi» Ľe ba kong, ga ichara jek Hebrón sdamyö Ľëkong dwayo.

Öötong shäng Siquén kjokyoshko ga ¹⁵ jeno shäng ey. Eni ga domer weno shäng kjlara, ga tjlë ba kong ga «¿Ľlëye wĽpdë shängdo?»

¹⁶ «Tja to shäng bor shjiyga wĽk. ¿Löng öng dë kjone Ľep bor kong ga buere?» Ľe ba kong.

¹⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «Opshino to tjän. Gueniyö kuror ga «Shji to Dotán kjokyo» Ľara lök ëng kong yë» Ľe.

Kuya ga jek ba shjiyga irgo, ga wĽya löng Dotán kjokyo. ¹⁸ Ľya ba shjiygarë pjola dwayo ga ¹⁹ tjlë ëng kong ga «¿Ľzïa! Yoïga döröe. ²⁰ Kjweri kjwe zröy. Pjir ga dbuy di bäng roy, ga uara äya kjloshko sorë Ľëy eni. Eshko ga Ľlëye wen ba yo Ľi tjok Ľy» Ľe lök ëng kong eni.

²¹ Kuya ba shjiy Rubëndë ga ba Ľëng wĽike Ľara. Ga tjlë ba Ľënga kong ga «Zröy Ľlëme. ²² Shji srëng kwong Ľlëme. Shji or ië ba go Ľlëm bakoe. Dbuzi jer di bapkwö pjĽëbgwoyö kjwe roy dey» Ľe. Wotjlïno ga döni ga shiya om go ey dwayo, ga söya jek äär ba data shwoy iröng obi Ľara. Ľara ba Ľënga kong eni e kjishko.

²³ E irgo ga José öötong shäng ba shjiyga löngshko ga ba shwong pjang ba do go wolësowa Ľi skwara lök ba shjiryo, ²⁴ ga ba Ľëng Ľi shara lök, dbura jer di bapkwö pjĽëbgwoyö jong eshko Ľi roshko. Eshko dbaryo ga roy di drete.

²⁵ E irgo ga sirkeno löng ië. Eshko ga Ľya lök ga nopga tek löng träk Ľlëme. Epga Ismael tjëyoga* tek Galaad kjokyo dwayo jongya Egipto kjokyo. Dwlo poshtikklo lö pjĽëblë söra oblë oblë, ba öng Ľlëbo shgoklo kësksë kjing go, dli mokyö söra bakoe. ²⁶ Eni ga Judá tjlë ba pjeyoga kong ga «Shji wotjlïk bi kjlara zrök. E irgo ga jney ber miydëba Ľlëm wlo. ¿Ľlëye shjiy e go? ²⁷ Bi kjlara obi kjiy ga zröy Ľlëme. Soyney Ismael tjëyoga tek löng wle kong dey» Ľe.

Kuya lök ga «Pjlú» Ľe lök ëng kong.

²⁸ Ľlëbo soynega Ľi öötong löng eshko ga José shira ba shjiygarë di bapkwö pjĽëbgwoyö Ľi roy dwayo, ga soynena Ismael tjëyoga Ľi kong, dbur sho pjĽub-lún kjwo sak pjök (20) äska, ga söra lök to Egipto kjokyo.

²⁹ Rubén tjwe iröng di bapkwö pjĽëbgwoyö jong Ľishko ga José wĽya ga drete. Eni ga slatong ara, ga ba shwong dwĽëkza tjä tjä erä, woydë ara kjishko. ³⁰ Jek äär ba Ľënga tjeng Ľishko ga tjlë ba kong ga «Bi Ľëng shäng ame. ¿Era Ľlëye shäryër?» Ľe.

³¹Eni ga öng zröra lõk kjłara, ga José shwong li kjrara, shtira öng srëng li go. ³²Pjir ga söra lõk jek ba data kong, ga tjłë ba kong ga «Shwong ëre wlë-norwa. ¿Bop wa ire? jłzong!» le.

³³İya ga tjłë ba kong ga «Kjwe bor wa shwong jłõe. Zröra äya kjłoshko sorë, ga uarae» le.

³⁴Eni ga Jacob ba shwong dwłëkza tjā tjā, ga shwong pjuno oblë sopok wlo, ga ba wa wolono ga sloywara dbar kop ara. ³⁵Data slar ëë ga wojeya ba wapga uunkongdë, gueniyo wojer llëme. Slar ëë ba wa kjışhko, ga tjłë ga «Tja wojer llëme. Woyoshrrër iyado. Tja wolonoshko ga pjir ber eshko» le.

³⁶E wopro ga José söra Ismael tjëyogarë öötong löng Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjłara ko Potifar. E Egipto so pjłuyo u daga kägäyo. Ga José soynena lõk ba kong.

Judá, Tamar

38 ¹Eshkoshko ga Judá opshino ba pjeyoga shwoy dwayo, öötong sök Adulam kjokyo. Eshko ga domer shäng kjłara ko Hirá, e Adulam so. Ga Judá beno sök ba ushko. ²Domer shäng kjłara eshko obi ko Súaj, e Canaán so. Judá orkwosmono ba wa tjok. ³E irgo ga ba boy beno shäng kjłaraso llëme. Wa buk kjłara domer, ga koiara Er. ⁴E irgo ga beno jek shäng kjłaraso llëm obi. Wa buk kjłara domer obi, ga koiara Onán. ⁵E irgo ga beno shäng kjłaraso llëm jek obi. Wa buk kjłara domer obi, ga koiara Selá. Bukshko ga Judá sök Quezib kjokyo.

⁶Judá wapga kunoe. Eshko ga walë shäng kjłara ko Tamar. Judá wa domer bām iyo Er li orkwosmona Judarë ba tjok. ⁷Er, e jëk shäng owa Jehová bokso. E kjışhko ga zrörae. ⁸Eshko ga Judá tjłë Onán kong ga «Bop shjiy wolono, ga wapga beno llëme. Wa tjeng kjłara bop shjiy i wlo ga pja orkwosmok Tamar tjok kjłuwe» le.

⁹Miyde Onándë ga wapga tjengshko ga epga ber baiya llëm kuzong ga pë ba tjok pjłobi go ga opdë Tamar ber shäng kjłaraso llëm wlo, wapga tjeng ba shjiy kong llëm wlo. ¹⁰Jehová bokshto ga Onán llëbo owa shäryono. E kjışhko ga zröra bakoe.

¹¹Eshko ga Judá tjłë ba pjłaydo li kong ga «Pja nom bop data ushko iröng obi, gueniyo pja orkwosmok llëm, bor wa Selá öötong këguë ba luyo go guing. Eshko ga orkwosmok bop tjok ga pjłúe» le. (Woyotjłiya Judarë ga Selá wolon ba shjiyga dik bakoe İe.) Eni ga Tamar to jek beno sök ba data ushko iröng obi.

¹²Łu to jek kop ara ga Judá boy wolonoe. Soyopora pjir ga jekdo shäng Timnat kjokyo, ba kjłara Hirá tjok, ba öng zok shtagaga löng lishko.

¹³Judá jek Timnat kjokyo, ba öng zok shtë wlo li miydara ba pjłaydorë pjire. ¹⁴Judá wa Selá öötong kësbang ëmdë ga orkwosmoyde ba tjok llëm obi. E kjışhko ga ba syā shwongyo skwara, doyono oblë, kã kjingono pjir, ë miydëba llëm wlo. Pjir ga jek llet sirkeno sök Enayin kjokyo soyožlong, e ber buk irbo jek jong äar Timnat kjokyo li sor go.

¹⁵Judá jek shäng irbo bäng ga İya ga walë sök eshko kjłara. Wotjłino ga walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wlëniyo İara, kã kjingono pjir kjıy. ¹⁶Walë, e ba pjłaydo miydara llëm kjışhko ga jek öötong shäng ba shwoy ga tjłë ba kong ga «¿Tja pë bop tjok ga buere?»

«¿Pja pë bor tjok wleni ga äska llëye twëp bor kong?» ë.

¹⁷Kuya ga tjlë ba kong ga «Shwling ushko so ichër tjwe bop kong kjlara» ë.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Jölö. Gueniyo woydër ga llëbo twëp kjrina ber tjeng bor tjok, öng lëp li ichorop shrono bor kong guing» ë.

¹⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Llëye woydëp?»

«Bop ko jyäglo pjang bop bëngshko ba kjiyo go kjwe twos bor kong. Bop kjorkung kjwe twos bor kong bakoe» ë. Kuya ga twara ba kong, pono ba tjok, ga beno shäng kjlaraso llëme. ¹⁹E irgo ga Tamar to ba ushko, ga ba kä kjin-goklö li kjara, ba syä shwongyo li pjuna jek iröng obi.

²⁰E irgo ga öng ichara Judaré jek ba kjlara Adulam so li tjok, llëbo iara beno tjeng walë tjok li tek twe ba kong iröng wlo. Gueniyo walë li wlëna shäng eshko llëme. ²¹Eni ga kjakrokara domerga eshko so kong ga «Walë Enayin so shäng kjlara, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Lunashko ga sök irbo ëre sor go. ¿E kwonilo?»

«Walë eniyo jushko drete» ë lök ba kong.

²²Eni ga Hirá sano jek Judá shwoy iröng obi, ga tjlë ba kong ga «Walë li wlënor llëme. Domerga eshko so tjlëno bor kong ga “Walë eniyo jushko drete” lara» ë.

²³Kuya ga tjlë ba kong ga «Eni ga ber tjeng wëyë ba tjok, shji joywëba llëm wlo. Miydëp ga shwling ushko so ichoror jek ba kong, gueniyo wlënop llëme» ë.

²⁴Öötong moglo mya dik ga oba tjlë Judá kong ga «Bop pjlaydo Tamar opsoyneno domerga oblë oblë kong, ga beno shäng kjlaraso llëme» ë.

Roy kuya ga tjlë ga «¿Shizi ey dwayo, ga suzia!» ë.

²⁵Tamar shikoba lëbashko ga roy ichara ba kegue li kong, tjlë ga «Pja tjlë bor kegue kong ga “Llëbo tjeng bor tjok ëre sogo ë ga tja shäng kjlaraso llëm ëre baiya. Ko jyäglo ëre ba kjiyo go is yötso, sogo ë miydëp wlo. Kjorkung ëre is bakoe” lëp ba kong eni» ë.

²⁶Roy söra öötong, lara Judá kong. Ba llëbo li iya ga tjlë ga «Tamar llëbo shäryono bëye. Llëbo owa li shäryaga tjarë, bor wa Selá orkwosmonor ba tjok llëm kji» ë. Eshko jek lëkong ga pono ba tjok ame.

²⁷Tamar wloshko tjeng dbaryoshko ga wapga tjeng domerga do pjök jekdo. ²⁸Tjeng döröshko ga chida kjlara orkwo shino bäm go. Eshko ga ba kjimtaga trer srëzrën pjirino ba orkwo go, ga tjlë ga «Ère buk bäm go» ë. ²⁹Gueniyo orkwo shino jem iröng ga ba kjlarawa orkwo pjrik llëm li buk bäm go. Eshko ga ba kjimtaga tjlë ba kong ga «¿Pja buk bäm go sorë?» ë. E kjishko ga koiara Fares.^h ³⁰E irgo ga orkwo pjirira trer srëzrën go li bukshko ga koiara Zera,ⁱ ba trer srëzrën li kjishko.

José parkono Potifar kong

39 ¹Eshkoshko ga José söra öötong Egipto kjokyo. Eshko ga domer shäng kjlara ko Potifar. E Egipto so pjüyo u daga kägäyo. José tjwilega Ismael tjëyoga kong li e. ²⁻³José sök ba ushkoshko ga Jehová shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Llëbo beno ba kong pjü erä, ga miyde Potifardë pjire. ⁴E kjishko ga wotjlino pjü ba kjishko, ga kong pak wlëna ba kjimtaga,

h 38.29 Hebreo tjökwo Fares, e *döktong* löklo. **i 38.30** Hebreo tjökwo Zera, e *bolo ara* löklo.

iara beno shäng ba llëbo tjeng kës ba ushko li daga. ⁵Dbar eshko jek lëkong ga José kjishko ga Potifar kjimtara Jehovärë ara. Eni ga llëbo uunkong beno pjllü ba ushko, ba kjokshko bakoe. ⁶Eni ga Potifar, ba llëbo tjeng kës li iara beno tjeng José wloshko. E kjishko ga llëbo oblë woyotjlüya llëm, ba dli eröe.

José, e domer wolësoe. ⁷Iya Potifar boydë ga worye kjër, ga tjlë ba kong ga «Pja pë bor tjok» le.

⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «!Llëme! !Tja kuzong! Llëbo tjeng kës iara bor pjllurë beno tjeng bor wloshko. Tja shäng na ga woydë llë kjishko llëme. ⁹Ëye tjwlo ëreshko bor kjinmo drete. Bor pjlu, tja kong llëye wlikayde llëm, pja erö, pja ba boy kjishko. E kjishko ga llëbo owa shäryër wleni Sbö bokso ga äe» le. ¹⁰Roke walë lirë ba kong dbar kjwobi go ëmdë ga jlö lara llëm, to jek öötong ba zlong bäng llëm bakoe.

¹¹Dbar kjwara ga José opzrëno jek u roshko, ba pak shäryë wlo. E dbaryo ga ëye ushko drete. ¹²E wopro ga shakza walë lirë pjä ba shwong go, ga tjlë ba kong ga «Pja pë bor tjok» le ba kong. Gueniyo José opdös wles, opshino jek zron i, ga ba shwong beno tjeng walë li wloshko.

¹³Iya ga José opshinoshko ga ba shwong beno tjeng ba wloshko ga ¹⁴ba parkagaga rokara ba shwoy, ga tjlë ba kong dbo go ga «Hebreo söra bor lanmarë li, shji ie woydë ber tjwlo llëm oba bokso. Opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara. Gueniyo öö löror jlökoyo. ¹⁵Kuya ga opshino jek zron i, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁶E irgo ga José shwong li jnena tjeng, ba lanma shrono ushko guing. ¹⁷Shrono ga lara jek ba kong obi. Tjlë ga «Bop parkaga hebreo sörop jushko li opzrëno jek bor kjër roshko, pë bor tjok dbo go wlo lara, tja ber tjwlo llëm oba bokso wlo. ¹⁸Gueniyo öö löror jlökoyo kjishko ga opshino jek zron i, ba shwongda beno tjeng bor wloshko» le.

¹⁹Kuya ga iirkono ara. ²⁰Eni ga ba parkagaga ichara José shak, ie lök ber no shdüzlong uyo roshko wlo. Ga iara beno sök eshko, nopga shduna pjllurë tjeng lishko.

José sök eshkoshko ga ²¹Jehová shäng ba tjok, ga kjimtara ara. Jehová kjishko ga no shdüzlong uyo daga wotjlüno pjllü José tjok. ²²Ga iara beno shäng no shdung löng li daga. Llëye shäryëba eshko dö ga ichaga shäng erë. ²³Jehová shäng José tjok, ga kjimtara ara. E kjishko ga llëbo shärye kës li beno pjllü. E kjishko ga José parkë shäng sorë woyotjlüya no shdüzlong uyo daga lirë llëme.

Domerga yoïno li pjllölgwera Josérë

40 ¹⁻³Eshko ga Egipto so pjlluyo li parkagaga löng do pjök. Kjlära, e di ioklö söga ba kong, kjlära, e ba pjllung shosho suga. Pjlära ga epga diktong kjishko ga pjllü iirkono ba kong, ichara jek löng ba u daga kägäyo li ushko, bängzaya no shdüzlong uyo roshko wlo, José shdung shäng lishko. ⁴José iara Egipto so pjlluyo u daga kägäyo lirë beno shäng domerga li dë. Shduna beno löng dbar kop ara eshko.

⁵Shkër kjwara ga domerga do pjök li yoïno lök oblë oblë, e löklo dö llëme. ⁶Wëshko ga iya Josérë tjwe kjok shröngto ga wleya bë löng woydë arae. ⁷Eni ga tjlë ba kong ga «?Pjäy woydë ara ega?»

⁸«Tjawa yoïno, ga pjllölgwega ërë borwa kong llëme. Tjawa woydë ara e kjishko» le lök ba kong.

Kuya ga tjê ba kong ga «Pjâ yoîno li lîe lõzi bor kong. Shji yoik li lîe lõklo miyde Sbörë pjire. Ga tja kjimte wîeni ga lër bomi kong» lë.

⁹Eni ga tjlappa di ioklo söga li tjê ba kong ga «Tja yoik ga kjilgwo jong sok kjwara, ¹⁰liywono lõk mya. Wårbo wen mite, lõng tyë, e irgo ga ba lõnggwo opkjlopwë ber bo kwi tjän. ¹¹Eshko ga pjlu di ioklo li tjeng bor wloshko. Kjilgwo bo li kjrër ga lîrur shäng ba di ioklo li roshko. E irgo ga twër pjlu li wloshko» lë.

¹²Kuya ga tjê ba kong ga «Pja yoîno li lîe lõklo lër bop kong. Kjilgwo sogwo liywono mya li, e dbargwo mya lõklo. ¹³Dbargwo mya go ga pja shiya pjîurë na dwayo, pja ie ber shäng parkë bop shtoy iröng obi, ba di ioklo sörop ba kong dämär sorë ga söp ba kong ber shäng eni obi. ¹⁴Shäryë enishko ga tja woyoshreba. Pja tjê pjlu kong bor kjîshko, tja shiya na dwayo wlo. ¹⁵Tja ëre lûyotkaraba tek hebreoga kjokyo dwayo. Tja kjwe shäng ëreshko lîem gueniyo. Liëye owa shäryoror lîem, tja shäng jûshko wlo» lë.

¹⁶Kuya tjlappa pjlung shosho suga lîrë ga ba kjlara yoîno li pjîlîgwera beno pjlu ba kong ga tjê José kong ga «Tjara yoik ga shing kjwo mya, roshko pjlung shosho suk pjir, iak tjeng ëng kjing ëng kjing bor dlu kjing go. ¹⁷Shing tjeng kjwara ba kjing go li, roshko pjêblë sho tjeng oblë oblë pjlu kong, gueniyo ue sënwarë tjwe jonge» lë.

¹⁸Kuya ga tjê ba kong ga «Pja yoîno li lîe lõklo lër bop kong. Shing kjwo mya li, e dbargwo mya lõklo. ¹⁹Dbargwo mya go ga pja shiya pjîurë na dwayo. Ba parkagaga iche bop kâ zë tas, ga bop doyora ie lõk ber pjang kjor go. Eshko ga bop sho ue lârë» lë.

²⁰Öotong dbargwo mya ga pjlu sök ië ba pjîoyoga tjok, ba dbar shrëkklo. Eshko ga ba parkagaga ichara ba di ioklo söga li shik, ba pjlung shosho suga li shik bakoe. ²¹Di ioklo söga li iara beno shäng parkë ba shtoy iröng obi, ba di ioklo söra ba kong dämär sorë ga söya ba kong eni obi. ²²⁻²³Gueniyo pjlung shosho suga lîra, ba parkagaga ichara ba zrök.

Lara Joséré ba kong sorë li shäryono uunkong eni ëmdë ga José woyoshrra pjlu di ioklo söga lîrë lîeme.

Egipto so pjîuyo yoîno li pjîlîgwera Joséré

41 ¹Lu pjîloglo pjök irgo ga shkër kjwara ga Egipto so pjîuyo yoik ga shäng Nilo diyo kjako. ²ÿya ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ³E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Tëm shrono tjeng kjlo dik li zlong bäng, ⁴ga döni ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lîrë drete.

Eshko ga pjlu li wolleno buk ga ⁵pono jek obi. Ga yoîno jek obi. ÿya ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lõk tjung wolëso, pjîloglo kjäk (7). ⁶E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lõk pjîloglo kjäk (7) obi, gueniyo owa, pira pjluk kjîkyorë beno kluktënge. ⁷Ga bo pjlu li uara bo owa lîrë drete. Eshko ga pjlu wollenoshko ga «Tja buk yoikdo» lë.

⁸Wëshko kjok shröngto ga woyotjîya ara kuzong ga ba parkagaga ichara ybi lõng kjlobi kjok eshko li rokë, nopga kjok miydë ara li rokë bakoe. Shrono lõk ga yoîno lîe lara ba kong, gueniyo pjîlîgwega ërë ba kong lîeme. ⁹Eni ga ba di ioklo söga li tjê ba kong ga «Woyoshrrë kjlay ga tja opshäryono

owa. ¹⁰Kjupäbäshko ga pja iirkono pjlung shosho suga kong, bor kong bakoe. Eshko ga tjawa ichorop bop u daga kägäyo ushko, tjawa bängzaya no shdü-zlong uyo roshko wlo. ¹¹Shkër kjwara ga tjawa yoïno oblë oblë, e löklo dö llëme. ¹²Tjawa löngshko ga domer shäng kjlara hebreo. E bop u daga kägäyo parkaga. Tjawa yoïno li lororwa ba kong ga pjlölgwera borwa kong pjire. ¹³Lara borwa kong sorë ga shäryono eni. Tjara shrono iröng bor pakshko, bor kjlarara zröra loke» le.

¹⁴Kuya ga no ichara José rokë, ga shira no shdüzlong uyo roshko dwayo jekdo. José kä shtono, shwong kjlopswono, doyono pjir ga jek pjlu shwoy.

¹⁵Eshko ga pjlu tjlä ba kong ga «Tja yoïno pjlara ga pjlölgwega ërë bor kong llëme. Roy kuror ga pja yo pjlölgwek pjluë» le.

¹⁶Kuya ga tjlä ba kong ga «E lak tjarë llëme. Gueniyo pjlölgweya Sbörë ber pjlu bop kong» le.

¹⁷Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja yoïk ga tja shäng Nilo diyo kjako. ¹⁸Ïnor ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7), wolëso, kjlo dike. Opshino ga jek tjeng kjlo sho uë jonge. ¹⁹E irgo ga sögla wen tëm di roy dwayo doglo kjäk (7) obi, kjlo owa, slosloe. Sögla întë Egipto kjokyo kjlo owa eni llëme. ²⁰Eshko ga sögla kjlo dik li uara sögla sloslo lirë drete. ²¹Uara pjir ëmdë ga bë löng sloslo sorë ga beno löng eni obi. Eshko ga tja wolëno buk ga ²²tja pono jek obi. Ga tja yoïno jek obi. Ïnor ga dwla weno jong sok kjlara, boryono lök tjung wolëso, pjloglo kjäk (7). ²³E irgo ga weno sok kjlara obi, boryono lök pjloglo kjäk (7) obi, owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktënge. ²⁴Ga bo pjlu li uara bo owa lirë drete. Loror ybipga kong, gueniyo llëye miyde lök llëme» le.

²⁵Kuya ga tjlä pjlu kong ga «Pja yoïno pjloglo pjök, e llëbo kjrinaso löklo döe. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁶Sögla doglo kjäk (7) wolëso li, dwla bo pjloglo kjäk (7) wolëso li, e lu pjloglo kjäk (7) löklo pjöyikong. Pja yoïno pjloglo pjök li, e llëbo kjrinaso löklo döe. ²⁷Sögla doglo kjäk (7) owa, sloslo li, dwla bo pjloglo kjäk (7) owa, pira pjluk kjlikyorë beno kluktëng li, e lu pjloglo kjäk (7) pjli tjwe ara löklo pjöyikong. ²⁸Lër shäng bop kong sorë ga shäryë eni. Llëye shärye Sbörë bong kjönma li, e layde bop kong. ²⁹Lu pjloglo kjäk (7) ga dli wen tjwe Egipto kjokyo träk llëme. ³⁰E irgo ga lu pjloglo kjäk (7) obi ga pjli tjwe träk llëme. Eshko ga dli ara dbaryo woyojekoba, nopga uunkong löng Egipto kjokyo pjli ara kjishko. ³¹Pjli tjwe träk llëm kjishko ga dli ara dbaryo li woyoshreba llëme. ³²Llëye shärye Sbörë bong kjönma le li, e shärye jlokoyo, e dörö bakoe. Pja yoïno pjloglo pjök e kjishko. Pja yoïno pjloglo pjök li, e wen dörö löklo.

³³»E kjishko ga lër bop kong ga no wlës kjlara kjok miydë ara wleniyo, kjok llgwek pjlu wleniyo bakoe. E ber sök Egipto sopga uunkong ichaga. ³⁴⁻³⁵Era nopga ichos kjlobö, dli töng wlo. Lu pjloglo kjäk (7), dli tjokshko ga dli wen kjöm pogo li kjringgwo shkëng (5) li ship kjrina, kjringgwo sak kjwara (10) li ship kjring pjök, kjringgwo sak kjwara kjingsho shkëng (15) li ship kjringgwo mya. Shäryëp uun eni. Ga dli ëre jnep ber tjeng dboyë. ³⁶Lu pjloglo kjäk (7), pjli tjwe arashko ga nopga sëm e go, wolon llëm wlo» le.

José iara pjürë beno Egipto sopga uunkong kägäyo

³⁷Kuya pjürë ga beno pjlu ba kong, ba pjloyoga kong bakoe. ³⁸Eni ga pjlu tjlä ba kong lök ga «Domer ëre go Sbö Sëya. Wlëy oblë pjlu kjweni drete» le.

³⁹Ga tjîlê José kong ga «Ëye kjok miydê ara äär bopoya dik îlême. Ëye kjok îlgwek pjîlú bopoya dik îlêm bakoe. Bop kjok miydê îlî twaga Sbörê bop kong. ⁴⁰Pja iêr ber sök bor parkagaga ichaga, Egipto sopga uunkong kägäyo bakoe. Îlêye læp ba kong îlî kolê lok. Tja pjîlu kjîshko ga tja tjwîlô ber bop kjinmo, gueniyo ëye oblê îlême. ⁴¹Eeri jek lêkong ga pja ber sök Egipto sopga uunkong kägäyo» îe.

⁴²Eshko ga pjîlu, ba sakkwo iokîlo goshko ba jyägîlo îlî döra, iara José sakkwo go. Ga ba nopga ichara ba doyê, shwong ko pjîlublún, pjîlú tjwîlô ara wleniyo go, ga bö pjirikkîlo shäryak dbur sho shôylôr go iara ba bêngshko. ⁴³E irgo ga ichara opyê pjîlu jekkîlo roy. Jek jêk löng ga ba parkagaga ichara öö læ, tjîlê ga «Ëre José, bi kägäyo!» José iara beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo eni.

⁴⁴E irgo ga pjîlu tjîlê José kong ga «Tja pjîlu ëmdê ga îlêye shäryêba wîlo ga kjakroke bop kong guing» îe. ⁴⁵Walê shäng kjîlara ko Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syôshtaga Egipto so sbôpga kong. Eshko ga José koiara pjîlurê Zafenat Panea, ga kong Asenat twara beno ba boy. E irgo ga José roy öötong Egipto kjokyo kjok kjwang jikong.

⁴⁶José îu pjîlogîlo sak myashko (30) ga söra lok öötong sök Egipto so pjîluyo shwoy. Eshko ga «Tja toe» îe pjîlu kong, ga opshino to ba pak shäryê Egipto kjokyo kjok kjwang jikong. ⁴⁷Egipto kjokyo ga dîi weno ara îu pjîlogîlo kjäk (7).

⁴⁸Eshkoshko ga José dîi tönö ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong. Kjrara löngshko soshko ga dîi tönä lok, ga jnena beno tjeng eshko, u roshko, shtoyo oblê oblê. Shtoyo kjrina kjrina îlî kjëryo shäryak ak go pjiribri kjókshko. ⁴⁹Dîi tönä bayo ara. Shtara ame, beno ara, îa sho tjeng dlung kjako wleni kjîshko.

⁵⁰Pjîli tjwe îe îlî bäm go ga José wapga domerga do pjök, ba boy Asenat tjok. ⁵¹Ba wa domer bäm îyo bukhshko ga José tjîlê ga «Tja kjimtara Sbörê, îlêbo weno bor kong owa kjöme woyojeror pjir, bor pjeyoga woyojeror bakoe. E kjîshko ga koiêr Manasés» îe. ⁵²E irgo ga ba læng bukhshko ga José tjîlê ga «Bor kong îlêbo weno owa ara kjok ëreshko. Jûshko ga bor kong wapga twara Sbörê» îe. Koiara Efraînk e kjîshko.

⁵³Îu to jek kjäk (7), dîi ara Egipto kjokyo îlî dbaryo pjitonge. ⁵⁴E irgo ga pjîli tjwe îu pjîlogîlo kjäk (7) îlî soyarae. Îara Josêrê sorê ga shäryono eni. Kjok shto oblê oblê dîi pjitong drete. Gueniyo Egipto kjokyo ga dîi tjok. ⁵⁵Pjîli shrono Egipto kjokyo ga nopga uunkong dîi rokono pjîlu kong. Eshko ga pjîlu tjîlê ba kong ga «Pjây to José îk, ga îlêye îe bomi kong dö îlî shäryëmi eni» îe.

⁵⁶Pjîli shdöktong Egipto kjokyo kjok kjwang jikongshko ga José dîi jneno tjengshko uyo u bäng îlî döra, dîi soyneya Egipto sopga kong wîlo, dbar jek ga pjîli tjwe ara anmoyô kjîshko. ⁵⁷Kjok shto oblê oblê dîi îlêm kjîshko ga nopga tjwe löng Egipto kjokyo, dîi tjwîlêk José kong.

José shjiyga to jek Egipto kjokyo

42 ¹Egipto kjokyo dîi tjok îlî miydara Jacobdê, ga tjîlê ba wapga kong ga «¿Pjây ëng îk löng drëng kar kar egaro? ²“Egipto kjokyo dîi tjok” îaraba bor kong. Eni ga pjây nom eshko dîi tjwîlêk, shji wolon pjîlirê îlêm wîlo» îe.

j 41.51 Hebreo tjîokwo *Manasés*, e so *îlêbo woyojek* kjoyoe. k 41.52 Hebreo tjîokwo *Efraîm*, e *wapga tjok* îokîlo.

³Eni ga José shjiyga doglo sak kjwara (10) li to jek lok Egipto kjokyo dli twjlek. ⁴Gueniyo ga José leng Benjamín lira ichara ba datarë jek ba shjiyga tjok lleme. Ba data wotjlik ga llebo wen owa ba tjok kjwe le. ⁵Pjli shrono ara Canaán kjokyo kjishko ga Jacob¹ wapga to dli twjlek nopga oblë tjok eni.

⁶José, e Egipto sopga uunkong kagäyo, shäng dli li soynega bakoe. E kjishko ga ba shjiyga ootong löng ba zlong ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. ⁷⁻⁸E José miydara ba shjiygarë lleme. Era ommyidono ga ba shjiyga tjwayde löng. Gueniyo tjläno ba kong oba oblë wleni, kjang kjange. Tjlë ba kong ga «¿Pjây kjone so?»

«Tjawa tek Canaán kjokyo dwayo, dli twjläga» le lok ba kong.

⁹Eshko ga yoïno dënashko ba shjiyga tjok sorë ga woyo tjwe kjlay ba kong. Ga tjlä ba kong ga «¿Pjây tek löng borwa kjok ëre buk sorë ïga llëmdo?»

¹⁰«Llëme, Tjlapga. Tjawa bop parkagaga ëre. Tjawa tek löng dli twjläga.

¹¹Tjawa uunkong ëre data kjlaraso. Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llebo owa shäryaga bomi kong lleme» le lok ba kong.

¹²Kuya ga tjlä ba kong ga «¡Jyö! Pjây tek löng kjok ëre buk sorë ïga erä» le.

¹³Kuya lok ga tjlä ba kong obi ga «Tjlapga, bop parkagaga uunkong ëre epenga döe. Tjawa sak kjwara kjingsho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa leng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame» le.

¹⁴Gueniyo kuya ga tjlä ba kong obi ga «Pjây tek löng borwa kjok ëre ik erä. Loror bomi kong eni tjan. ¹⁵Pjây tjlin ëre go. Lër bomi kong jlökoyo pjlu ko go ga pjây opshik na dwayo llëm, bomi leng tek söromi shrono na guing. ¹⁶Pjây kjlara jek bomi leng wlokrë, llamo ber löng na, no shdüzlong uyo roshko. Llëye lëmi li jlöre miydër e go. Llëm ga lër jlökoyo ga pjây tek löng kjok ëre ik jlöe» le.

¹⁷Eshko ga epga bängzara Josërë uunkong tjeng no shdüzlong uyo roshko dbargwo mya. ¹⁸E irgo ga tjlä ba kong ga «Tja Shö bangkrë kjishko ga llëye lër bomi kong li shäryëmi eni ga pjây wolon lleme. ¹⁹Pjây wotjlik bëy jlökoyo wleni ga pjây ëng wles kjlara, ber shäng na, no shdüzlong uyo roshko wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. ²⁰Bomi leng tek sömi bor kong, pjây tjläno bëy jlöre miydër e go wlo. Llëm ga pjây wolon» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Jölö» le. ²¹E irgo ga tjlä lok ëng kong ga «Shji opshäryono owa bi leng tjok. Inoy shäng wosong, gueniyo kjloshtono bi kongshko ga kuroy lleme. Llëbo wen bi kong owa anmoyö ëre e kjishko» le.

²²Ga Rubén tjlä ba kong ga «Llëye owa shäryëy bi leng kong lleme» loror bomi kong. Gueniyo jlö loromi lleme. Wolono kjishko ga potjwley löng kjwile» le.

²³José tjlökwö pjölölgwega tjok kuzong ga lan löng ëng kongshko ga tjlökwö kura Josërë pjir li miydara ba shjiygarë lleme. ²⁴Eshko ga José opkono ba shjiyga löngshko dwayo tjoksa, ga slatong. Pjir ga tek shrono iröng obi, ga tjläno ba kong obi. Eshko ga Simeón kjara shäng dboy, ga nopga ichara ba pjrik, ba pjeyoga bokshto.

²⁵E irgo ga José tjlä ba parkagaga kong ga «Domerga ëre dli sho pjängglo, e dlizi dli sho go. Ba dburwa dli sho twjlängglo li iozi ber tjeng ba dli sho

pjangglo roshko, kjlara i ie. Dli twozi ba kong, soya, ue lok irbo wlo bakoe» le. Lara sorë ga sharyara lok eni. ²⁶Eni ga ba dli sho iara ba shjiygarë ba öng kjing go, ga to lok ey dwayo.

²⁷Kjër äär slan löng, pë wlo lara lishko ga José shjiy kjlara, ba öng sēyashko ga iya ga ba dburwa iak bë tjeng ba dli sho kjing go. ²⁸Ga tjlē ba pjeyoga kong ga «Bor dburwa twara lok tek bor kong iröng. jīzia! Buk bor dli sho kjing go» le.

Kuya lok ga bangkjrara lok ara, opshgawono löng dete erä. Ga tjlē eng kong ga «¿Llē sharyayde Sbörë bi kong jūni?» le.

²⁹Öötong löng Canaán kjokyo iröng obi ga llēye sharyono ba kong dö li lara lok ba data kong. Tjlē ba kong ga ³⁰«Domer Egipto so kägäyo tjlēno borwa kong kjang kjange. “¿Pjāy tek löng kjok ere buk sorë iğa llēmdo? Pjāy nopga owa twayne löng” lara borwa kong eni. ³¹Tjawa tjlēno ba kong ga “Tjawa wotjlik bëy eröe. Tjawa tek löng llēbo owa sharyaga bomi kong llēme. ³²Tjlapga, bop parkagaga uunkong ere epenga döe. Tjawa sak kjwara kjing-sho pjök (12), data kjlaraso. Tjawa löng Canaán kjokyo. Borwa lēng chirawa beno sök borwa data tjok. Kjlarara sök borwa tjok ame” lororwa ba kong eni. ³³Eshko ga tjlēno borwa kong ga “Pjāy wotjlik bëy jlō wleni ga pjāy eng wlēs kjlara, ber shäng bor tjok na wlo, llamo to iröng dli sök bomi pjeyoga kong, ue lok wlo, epga pjli ara kjishko. ³⁴Ga bomi lēng tek sömi bor kong. Eni ga pjāy tjlēno bëy jlōre miyder e go. Eni ga bomi kjlara li döer, ga pjāy to löng llēbo tjlēk kjok ēreshko ga pjluē” lara borwa kong eni» le.

³⁵Ba dli sho shiya lokshko ga ba dburwa wen tjeng ba roy kjlara i ie. Eni ga yēy le lok uunkong, ba datarë bakoe. ³⁶Eshko ga Jacob tjlē ba kong ga «¿Tja iēmi ber shäng wapga dret wlöre? José sök bi tjok ame, Simeón bakoe. ¿Benjamín sömi woydë sharare? Ber song li tja» le.

³⁷Eshko ga Rubén tjlē ba data kong ga «Benjamín ichos jek bor tjok. Miydaga ber tjarë. Sör tjwe bop kong iröng obi. Sör tjwe llēm ga bor wapga do pjök zröp ga pjluē» le.

³⁸Gueniyo kuya ga tjlē ba kong ga «Bor wa jek bomi tjok kjone llēme. Ba kjlara José wolono, beno shäng kjlara kjwe erä. Llēbo wen ba kong owa irbo wleni ga tjlapga ere wolono woydorbo ga wloyo pjäydë» le.

Benjamín söra lok jek Egipto kjokyo

43 ¹Dbar jek ga pjli tjwe ara anmoyō. ²Dli söra li uara lok pjir ga Jacob tjlē ba wapga kong ga «Pjāy to dli tjlēk bi kong Egipto kjokyo obi» le.

³⁻⁵Eshko ga Judá tjlē ba kong ga «Domer shäng kēm tjlēno borwa kong wēlē. “Bomi lēng tek sömi tjwe na llēm ga pjāy tjwe bor ik na llēme” lara borwa kong eni. E kjishko ga Benjamín ichöp jek borwa tjok ga tjawa jek dli tjlēk. Llēm ga tjawa jek llēme» le.

⁶Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Llēbo sharyēmi bor kong owa ara ega? ¿Pjāy lēng shäng kjlara lēmi domer e kong llēno?»

⁷«Llēbo kjakrokara ara borwa kjishko, borwa pjeyoga kjishko bakoe. Tjlēno borwa kong ga “¿Pjāy data tjokde? ¿Pjāy lēmga oblē tjokde?” lara eni. Llēbo oblē lororwa ba kong llēme. Dboryororwa eni erä. “Bomi lēng tek sömi bor kong” le borwa kong eni miydororwa llēme» le lok ba data kong.

⁸Eshko ga Judá tjîê ba data kong ga «Kjwozirwa îi ichos jek bor tjok, daga ber tjarê. Shji wolon îlêm wlo ga tjawa to dli tjwîêk. ⁹Ios ber tjeng bor wlo-shko, îga ber tjarê, îlêye shâryono ba tjok wleni ga kjakrokêp bor kong. Sôr tjwe irông îlêm ga tja ber pogo tjwîô bop kong îyado. ¹⁰Shji lông wor îlêm kjwe ga tjawa ôör pjloglo pjök tjân» îe.

¹¹Kuya ga tjîê ba kong ga «Îlêye shâryako oblê wlo îlême. E kjîshko ga dwlo poshtikklo îo pjîêblê oblê oblê, or dyo, kjor bo oblê uako wleniyo, e sömi domer e kong ba sêngglo. ¹²Dbur sôzî bayo eni obi. Dbur twara tek tjeng îi twêmi ba kong irông obi, dir î kjwe. ¹³Bomi lêng kjwe sôzî jek bomi tjok. Pjây nom jekdo, domer îi îk. ¹⁴Sbö, îlêye shârye woydê îi shârye ga pjîúe. Woydêr ga pjây songe îe, pjây kjimte, bomi kjlara dôya wlo, Benjamín dôya wlo bakoe. Tja ber wapga dret wlo ga tja beno wapga drete» îe.

¹⁵Eni ga Jacob wapga to jek Egipto kjokyo Benjamín tjok. Domer sêngglo îi sôra îok jek ba tjok, dburwa lara ba datarê îi sôra jek bakoe. Eni ga jek ôötong lông José shwoy Egipto kjokyo. ¹⁶Îya Josêrê ga Benjamín tek shäng ba shjiyga tjok ga tjîê ba u daga kägäyo kong ga «Domerga kjwe sôs jek bor ushko. Söglä zröp kjlara, ga îiba. Eeri dlo dluw ga iê îok bor tjok» îe ba kong.

¹⁷Lara ba kong sorê ga shâryara eni. Epga sôra jek ba ushko.

¹⁸Gueniyo bangkjrara îok ara, söya jek José ushko kjîshko. Wotjîik îok ga «Shji söya îok jek lông eshko jîô wleni, dbur twara îok tek bi kong irông îi kjîshko. Shji shakoba, shji iêba ber lông ba parkagaga tjwîêk lông pjir wleniyo, bi öng wle tjok» îe.

¹⁹Öötong lông José ushko ga epga tjîê ba u daga kägäyo kong ga ²⁰«Tjîlapga, kjupäbâshko ga tjawa ôör lông na dli tjwîêk. ²¹Gueniyo tjawa äär slân lông-shko ga borwa dli sho bapkwô kjak dôrorwa, ga dbur bê tjeng ba roy, kjlara îi, uunkonge. Dbur iak tjeng sorê ga sörorwa tek tjeng eni, twêrwa bomi kong irông wlo. ²²Tjawa dbur söno dli sho tjwîêkklo obi. Gueniyo dbur iaga êrê tjeng eshko miydêrwa îlême» îe.

²³Kuya ga tjîê ba kong ga «Pjây woydê îlême. Îlêye bangkjrêmi îlême. Dli tjwîênomi, e dburyo kjroror. Dbur beno tjeng bomi dli bapkwô roy îi iak bomi Sbörê, e bomi data Sbô bakoe» îe. Eshko ga Simeón shira, sôra jek ôötong ba pjeyoga tjeng lishko.

²⁴E irgo ga sôra jek uunkong José u roshko, ga kong di twara, dre shkwê e go wlo. Ba öng sêna pjir bakoe. ²⁵Kura îok ga José tjwe iê ba tjok kuzong ga koshe lông. E wopro ga ba sêngglo sôra îi poshâryara tjeng ba kong.

²⁶Josê jek äär ushko ga ba sêngglo sôra îi twara îok ba kong, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go. ²⁷Eshko ga José tjîê ba kong ga «¿Pjây yonde? Pjây tjîê bor kong ga bomi data tjîablâe. ¿Sök yonde?»

²⁸«Tjîlapga, borwa data sök yone» îe îok ba kong, ga kâ dono jek obi.

²⁹Ba shjiyga kjing îya Josêrê. Benjamín, ba lêng data, mekê kjîlaraso îi îya ga tjîê ga «¿Bomi lêng îemi kjupä kjwere?» îe. Ga tjîê Benjamín kong ga «Pja miydaga ber Sbörê» îe ba kong.

³⁰Ba lêng îya ga wopjîú anmoyô, slarwô erä. Eni ga opzrêno jek maling ba kjêr roshko, ga slatong ba lêng kjîshko. ³¹Woroyono pjir ga bokkwô shkwono, opshino, ga tjîê ba parkagaga kong ga «Dli shizîa» îe.

³²Eshko ga José kong dli shira îok dboy, Jacob wapga kong dboy, Egipto sopga kong dboy bakoe. Egipto sopga kong ga hebreoga tjwîô îlême. E kjîshko

ga ië lõk ba tjok llème. ³³Ba shjiyga ichara Joséré sirkeno tjeng ba gomyo ba këguëyo äär jong ba lëng mite go. E kjishko ga epga opshgawono, ga èng ik lõng drëng erä. ³⁴Sëna Joséré ba dli baiya. Ga Benjamínda sëna ara, ba shjiyga kjinmo. José iono ba pjeyoga tjok, ga uunkong beno lõng woowa llème.

José di ioklõ

44 ¹E irgo ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Domerga ère dli sho pjangglo, e dliis dli sho go. Ba dburwa dli sho tjwlëngglo li ios ber tjeng dli sho pjangglo li roshko, kjlara i ie. ²Bor di ioklõ shäryak dbur sho pjublún go li ios ber buk ba lëng dli sho pjangglo li roy, ba dbur dli sho tjwlëngglo wle ios ba roy bakoe» le. Lära ba kong sorë ga shäryara eni.

³Wëshko kjok shröngto ga José ba pjeyoga ichono to iröng obi ba öng tjok. ⁴Jek lõng pjola llëm obi ga José tjlë ba u daga kägäyo kong ga «Pja nom domerga jek lõng yë irpjang. Dosharop ga pja tjlë ba kong ga «¿Pjây kjimtak pjlu ga tjwlëmi owa ega? ¿Di ioklõ shäryak dbur sho pjublún go, e lüyotkoromi ega? ⁵E bor kägäyo di ioklõ. E ba llëbo miydoklõ. Pjây llëbo owa shäryono» lëp ba kong eni» le.

⁶Kuya ga to jek ba irgo, ga doshara ga llëye lära Joséré ba kong li lära ba kong pjire. ⁷Kuya lõk ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja tjlë borwa kong eni ega? E shäryororwa llème. Borwa kong ga e shäryako llème. ⁸Tjawa tek lõng iröng Canaán kjokyo dwayoshko ga dbur wlënorwa borwa dli sho pjangglo roshko li tyororwa bomi kong iröng. ¿Eni ga era bop kägäyo dbur sho lüyotkërwa sorë? ⁹Di ioklõ wen tjeng ë tjok ga e wolon wlo, tjawa ber lõng bomi parkagaga tjwlëk lõng pjir wleniyo bakoe» le.

¹⁰Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlúe. Shäryër eni. Gueniyo wen tjeng ë tjok ga ber shäng bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo, llamo to iröng ga pjlu» le.

¹¹Ba dli sho pjangglo lona lõk töshko, ga kjak döra lõk jekdo. ¹²Roína José u daga kägäyorë ba shjiy këguë i äär jong ba lëng mite i go, ga di ioklõ li wlëna buk Benjamín dli sho pjangglo roy. ¹³E kjishko ga ba shwong dwlëkza lõk tjä tjä erä, woydë lõk ara kjishko. Eshko ga ba llëbo poyona ba öng kjing go, ga sano jek José shwoy iröng obi.

¹⁴Judá, ba pjeyoga öötong lõng José ushko ga José sök eshko obi. Eni ga kjök tono lõk, kujono bokdo kjlay klung go. ¹⁵Eshko ga José tjlë ba kong ga «¿Llëye shäryoromiro? ¿Tja ère llëbo miydoklõ tjok miydëmi llëmdo?» le.

¹⁶Kuya Judaré ga tjlë ba kong ga «¿Llëye lërwa? ¿Tjawa llëbo owa shäryono llëm ga pinwa bop kong sorë? Llëbo shäryororwa owa li iara Sbörë beno ikoba wëlëe. Tjawa lõng na. Tjawa bop parkagaga tjwlëk lõng pjir wleniyo, borwa lëng bop di ioklõ söga kjwe tjok bakoe» le.

¹⁷Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Eni llème. Di ioklõ tjeng ë tjok ga e ber shäng bor parkaga tjwlëk shäng pjir wleniyo. Pjâyda to jek iröng ushko ga pjlu. Pjây barwaga èrë llème» le.

Judá tjlëno José kong Benjamín kjishko

¹⁸Era eni ga Judá jek José zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja tjlë bop kong sira tjoksa ga buere? Pja iirkë bor kong llème. Pja tjwlõ ara bor kong, Egipto so pjluo dik. ¹⁹Pja tjlëno borwa kong ga «¿Pjây data tjokde?

¿Pjāy lēmga oblē tjokde?» lōrop borwa kong. ²⁰Eshko ga tjawa tjlē bop kong ga “Borwa data, e tjlāblāe. Ga tjawa lēng shāng kjlāra mite obi. E bukshko ga borwa data tjlāblāe. Ba meyo lī tjok ga wapga tjeng do pjök, gueniyo kjlāra shinmotkonoe. E kjīshko ga ba wa beno shāng lī woyde borwa datarē ara” lērwa bop kong eni.

²¹»Eshko ga pja tjlē borwa kong ga “Bomi lēng tek sömi bor kong in wlo” lēp. ²²Ga tjawa tjlē bop kong ga “Kjwozirwa ba data rayē ber tjoksa ga äe. Raye ber tjoksa ga wolon” lērwa. ²³Gueniyo pja tjlē borwa kong ga “Bomi lēng tek sömi na llēm ga pjāy tjwe bor ik na llēme” lēp. ²⁴Tjawa jek äär iröng borwa data shwoy ga llēye lōrop borwa kong lī lōrorwa ba kong pjire.

²⁵»Eshko ga borwa data tjlē borwa kong ga “Pjāy nom iröng dli sho tjlwēk sira” lē. ²⁶Gueniyo tjawa tjlē ba kong ga “Tjawa yorke borwa lēngdē llēm ga tjlapga sök, e inwa ga äe” lērwa ba kong.

²⁷»Kuya ga tjlē borwa kong ga “Miydēmi pjlu ga bor boy, e wapga do pjök bor tjok. ²⁸Kjlāra to bor shjiryō dwayo, ga sök bor tjok ame. Miydēr ga uara äya kjlōshko sorē. ²⁹Era ba lēng kjwe söromi to bor zlong dwayo ga llēbo weno ba kong owa bebi wleni ga tja wolon woydorbo. Eshko ga wloyo ber pjāydē” lē.

³⁰⁻³¹»E kjīshko ga bor lēng woyde bor datarē ara ba pjlugwo baiya wleni. Kjwozirwa, e äär borwa tjok iröng llēm ga borwa data, e wolon woydorbo. Enira wloyo ber tjararē. ³²Tja tjlēno bor data kong ga “Ios ber tjeng bor wloshko, i ga ber tjarē. Llēye shāryono ba tjok wleni ga kjakrokēp bor kong. Sör tjwe iröng llēm ga tja ber pogo tjlwō bop kong iyado” lōrop.

³³»E kjīshko rokēr bop kong sira ga tja ios ber shāng bop parkaga tjlwēk shāng pjir wleniyo, kjwozirwa kjwe shtoshko. Ga ichos jek ba shjiyga tjok sira. ³⁴Tja jek äär iröng bor data shwoy ba tjok llēm ga äe. Bor data sök woydē, song, e in woydē llēme» lē.

José oppino ba pjeyoga kong

45 ¹⁻³Eshko ga José slarwō, ga tjlē ba parkagaga löng lī kong ga «¿Pjāy opshis uunkong na dwayo!» lē, ga beno shāng tjoksa ba pjeyoga tjok, ga slatong jlökoyo. Kuya Egipto sopga löng kjoko lirē ga roy shdōra öötong uunkong kong, öötong Egipto so pjluo ushko bakoe.

Eshko ga José tjlē ba pjeyoga kong ga «Tja José. ¿Bor data sök sēre?» lē. Kuya lok ga beno löng sēya llēme. Dborye lok ga äe. Tjlökwo drete.

⁴Eshko ga José tjlē ba kong ga «Pjāy tek bor zlong sira» lē. Ga tjlē ba kong obi ga «Bomi lēng soynenomi Egipto sopga kong dgue, e tja José. ⁵Gueniyo ga pjāy woydē llēme. Tja wloyo pjāydē llēme. Tja ichara Sbörē na bomi bām go, nopga kjimtē, wolon llēm wlo.

⁶»Pjli ara kjok ēre kjing go lu pjloglō pjök tjan. Kjwe lu pjloglō shkēng (5) obi ga dli llē wen llēm, llēye dguēy ga wen llēm bakoe. ⁷Gueniyo tja ichara Sbörē bomi bām go, bomi kjimtē, pjāy wolon llēm wlo, bomi tjēyo tek ber bomi irgo lī wen wlo. Shāryara Sbörē oblē, ba dbo kēsbang go. ⁸Tja ichaga Sbörē na, pjāydē llēme. Tja iara beno shāng Egipto so pjluo dboryaga, ba u daga kägāyo, Egipto sopga uunkong ichaga bakoe.

⁹»Pjāy nom maling bor data shwoy, ga pjāy tjlē ba kong ga “Bop wa José tjlē ga ‘Tja ichara Sbörē beno shāng Egipto so kägāyo. Pja tek bor ik wop

äe. ¹⁰Pja ber sök Gosén kjokyo, bop wapga, bop tjërga, bop öng, bop llëbo tjeng kës li tjok. Eni ga pja ber sök bor soshko. ¹¹Ëreshko ga pja sën dli, bop pjeyoga uunkong tjok, pjây pjli kuk llëm wlo, dli llëm kjwe lu pjloglo shkëng (5) obi kjishko' le Joséré" lëmi ba kong eni.

¹²»Miyde bor lëng Benjamíndë, pjây ommydë bebi ga tja José jlökoyo. Tja tjëlno li kuromi uunkong. ¹³Tja sök na, tja tjlapga dbo kësbang, tja parkë sök sorë li lanyotkëmi bor data kong. Llëye inomi na dö li lëmi ba kong pjir bakoe. Pjây nomo. Bor data tek sömi wop äe» le.

¹⁴Eshko ga José, Benjamín, e ëng popjluno lok, ga slatong wop ara ëng tjok. ¹⁵Eshko ga ba pjeyoga uunkong lö shira,^m slatong ba tjok. E irgo ga ba pjeyoga woroyono, tjëlno ba tjok.

¹⁶José pjeyoga shrono löng li roy kuya pjilurë ga beno wopjlú, ba pjloyoga uunkong tjok. ¹⁷Eni ga pjlu tjël José kong ga «Lëp bop pjeyoga kong ga dli sho ie lok ba öng kjing go, ga to Canaán kjokyo, ¹⁸ga bop data, ba pjeyoga tek söya bor kong. Egipto kjok pjluýo twër ber ba kong, Egipto dli pjluýo twër ba kong, ue wlo bakoe. ¹⁹Ichos jek na dwayo jëkklo sök, ba boyga sökklo, ba wapga sökklo, bop data sökklo bakoe. ²⁰Wotjlik lok ba llëbo ber li kjishko llëm, llëbo pjluýo tjeng Egipto kjokyo ëre twër ber ba kong kjishko» le.

²¹Sharyara Jacobⁿ wapgarë eni. Ba jëkklo lara pjilurë li twara Joséré ba kong, dli ichara, ue irbo wlo bakoe. ²²Shwong twara tjaqlën ba shjiya kong. Gueniyo Benjamínda kong dbur sho pjilubún twara kjwo sak dbaw pjloglo mya (300), shwong twara kjinggwo shkëng (5) bakoe. ²³Ba data kong öng llëbo sökklo ichara sak kwara (10) llëbo pjluýo tjeng Egipto kjokyo tjok, öng doglo sak kwara (10) obi dli sho tjok, ue irbo wlo. ²⁴«Tjawa toe» le lokshko ga José tjël ba pjeyoga kong ga «Jölö. Pjây nome. Pjây ëngkjwë ëng tjok irbo llëme» le ba kong.

²⁵Eni ga opshino jek Egipto kjokyo dwayo, öötong löng Canaán kjokyo, ba data Jacob sökshko. ²⁶Iya lok ga tjël ba kong ga «¡José sök sè! ¡E tjlapga tjwlo kësbang, Egipto so kägäyo!» le lok ba data kong, gueniyo tjlokwo kjrara llëm, yëy le erä. ²⁷Gueniyo llëye lara Joséré kjöme li kura. Ga ina ga jëkklo ichara Joséré jong ba wlokjroklö. Eni ga beno wopjlú, ²⁸ga tjël ga «¡Jlöe! Era miyder ga José sök sè. Tja wolontë llëm obi ga tja to ba ik» le.

Jacob to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok

46 ¹E irgo ga Jacob^o opshino to jek Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok, ba llëbo uunkong tjok bakoe. Jek öötong löng Berseba kjokyo ga öng zröra, sho sura, pjono dret, ba data Isaac Sbö poshrëkklo. ²E shkëyo ga Sbö weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjël ba kong ga «¡Jacob!»

«¿Llë?, Tjlapga» le ba kong.

³Tjël ga «Tja Sbö, tja bop data Sbö. Pja jek Egipto kjokyo ga llëye bangkjrep llëme. Kjok eshko ga bop tjëyo tek ber bop irgo li iër ber tjëyo kësrange. ⁴Tja jek shäng bop tjok eshko. Llono ga bop tjëyoga shir ey dwayo, ga tek sör na iröng obi. Ga pja wolonshko ga José sök bop zlong bang» le.

m 45.15 *Lö shik*, lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. **n 45.21** Hebreo tjlokwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowëba eni bakoe. **o 46.1** Hebreo tjlokwo go ga tak beno pjang *Israel*. *Jacob* kowëba eni bakoe. Génesis 46.2, 8-15, 30 eni bakoe.

⁵⁻⁷E irgo ga Jacob iara ba wapgarë opyë sök jëkklo ichara Egipto so pjüyorë ba kong li roshko, ba pjäydogä, ba tjërga tjok. Ga Jacob opshino to ey dwayo ba tjëyo tek beno ba irgo uunkong li tjok. Ba öng, ba llëbo uunkong wïëna Canaán kjokyo li söra jek ba tjok Egipto kjokyo.

⁸⁻¹⁵Jacob tjëyo tek beno ba irgo li öötong löng Egipto kjokyo ko lök eni. Epga beno löng Israel tjëyoga.

Lea wapga Jacob tjok, e weno tjeng Padán Aram kjokyo, e ko lök eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak mya kjingsho mya (33).

Rubén, e ba wa domer bäm iyo. Rubén, e öötong ba wapga domerga

Janoc, Falú, Jezrón, Carmí tjok.

Simeón, e öötong ba wapga domerga Jemuel, Jamín, Oad, Jaquín, Zojar, Saúl tjok. Saúl, e meké Canaán so.

Leví, e öötong ba wapga domerga Guersón, Coat, Merari tjok.

Judá, e öötong ba wapga domerga Selá, Fares, Zera tjok. Ba wapga domerga Er, Onán, e wołono beno löng Canaán kjokyo. Fares, e öötong ba wapga domerga Jezrón, Jamul tjok.

Isacar, e öötong ba wapga domerga Tola, Fuvá, Job, Simrón tjok.

Zabulón, e öötong ba wapga domerga Séred, Elón, Yael tjok.

Jacob wa walë Dina, e öötong bakoe.

¹⁶⁻¹⁸Parkaga twara Labándë ba wa Lea kong ko Zilpá li wapga Jacob tjok ko lök eni. Ba tjëyo tek beno ba irgo li tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho tjer (16).

Gad, e öötong ba wapga domerga Zefón, Jaguí, Ezbón, Suni, Erí, Arodí, Arelí tjok.

Aser, e öötong ba wapga domerga Imná, Isvá, Isví, Bería tjok, ba wa walë Sera tjok bakoe. Bería, e öötong ba wapga domerga Héber, Malquiel tjok.

¹⁹⁻²²Raquel wapga Jacob tjok ko lök eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14).

José, e sök Egipto kjokyo ga wapga tjeng domer do pjök ba boy Asenat tjok ko Manasés, Efraín. Asenat, e Potifera wa. Potifera, e sök On kjokyo. E syöshtaga Egipto so sböpga kong.

Benjamín, e öötong ba wapga domerga Bela, Béquer, Asbel, Guará, Naamán, Ehí, Ros, Mupín, Jupín, Ard tjok.

²³⁻²⁵Parkaga twara Labándë ba wa Raquel kong ko Bilhá li wapga Jacob tjok ko lök eni. Ba wapga tjok ga beno löng doglo kjäk (7).

Dan, e öötong ba wa domer Jusín tjok.

Neftalí, e öötong ba wapga domerga Yazel, Guní, Jéser, Silén tjok.

²⁶Jacob, e öötong Egipto kjokyo ba tjëyo tek beno ba irgo li doglo sak tjer kjingsho tjer (66) tjok, ba pjäydogä tjok bakoe. ²⁷José wapga tjeng Egipto kjokyo do pjök. Eshko ga Jacob tjëyoga shrono löng Egipto kjokyo doglo sak kjäk (70).

²⁸Epga jek löng irbo ga Judá ichara Jacobdë jek bäm go José ik, wlokrë tek irbo Gosén kjokyo wlo. Öötong löng eshko li kuya Josérë ga ²⁹ba parkagaga ichara ba jëkklo poshäryë. E irgo ga José jek ba data wlokrë. Öötong shäng ba data sökshko ga ëng popjüno lök, ga slatong wop ara ëng tjok. ³⁰Eshko ga Jacob tjë ba kong ga «Pja ñnor om go bor bokkwo go, ga pja shäng së jïõe. Era tja wołon ga pjüë» le.

³¹⁻³² Kuya ga tjîê ba data, ba pjeyoga kong ga «Tja to tjîê pjîu kong ga «Bor data, bor pjeyoga lõng Canaán kjokyo li shrono lõng na, ber lõng bor tjok wlo. Epga õng daga kjîshko ga ba õng, ba lîêbo uunkong sora tek ba tjok» lîr ba kong. ³³ Pjây roke pjîurêshko ga «¿Pjây pak lîê?» lî bomi kongshko ga ³⁴ pjây tjîê ba kong ga «Tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e õng daga, borwa tjeyoga dëna i dik» lîemi ba kong eni. Eni ga Egipto sopga lõng õng dagaga tjok woydê lîem kjishko ga pjây ie ber lõng Gosén kjokyo» lî.

47 ¹⁻² Eshko ga ba pjeyoga kjrara doglo shkëng (5), ga sora jek õõtong lõng Egipto so pjîuyo shwoy, ga tjîê ba kong ga «Bor data, bor pjeyoga tek Canaán kjokyo dwayo li shrono lõng Gosén kjokyo ba õng tjok, ba lîêbo tjeng kës li tjok bakoe» lî. Eshko ga ba pjeyoga li pina pjîu kong, miyde wlo.

³ Eni ga pjîu tjîê ba kong ga «¿Pjây pak lîê?»

«Tjîlapga, tjawa tek chilawa obishko dwayo ga tjawa pak, e õng daga, borwa tjeyoga dëna i dik. ⁴ Canaán kjokyo pjîi ara, borwa õng dli drete. E kjishko ga tjawa to tek ber lõng na wlo lîrwa. Rokërwa bop kong sira ga tjawa ios ber tjeng Gosén kjokyo» lî lîk ba kong.

⁵ Kuya ga tjîê José kong ga «Bop data, bop pjeyoga tek shrono ber lõng bop tjok wlo lî. ⁶ Egipto kjokyo tjeng bop wloshko. Gosén kjokyo, e Egipto kjok pjîuyo kuzong ga twos ba kong, ber lõng eshko wlo. Ip ga domerga kjone kjone parkê pjîu ga ios ber lõng bor õng dë bakoe» lî.

⁷ E irgo ga ba data sora, pina pjîu kong, miyde wlo. Eshko ga Jacob tjîêno beno pjîu ba kong. ⁸ Ga pjîu tjîê ba kong ga «¿Pja lu pjîobi?»

⁹ «Tja lu pjîoglo sak dbaw kjingsho sak mya (130) erä. Tja sök shtor lîem, tja jêkko erä, tja songe. Bor data, bor kjokê, e jêk to lõng shtor lîem bako, gueniyo lu îno bor kjinmo» lî ba kong. ¹⁰ E irgo ga Jacob tjîêno beno pjîu ba kong obi, ga toe. ¹¹ Eshko ga lara pjîurê sorê ga shâryara Josérê eni. Egipto kjok pjîuyo twara ba data, ba pjeyoga kong, ber lõng eshko wlo. Kjok, e ber buk Ramsés kjokyo. ¹² Ba pjeyoga uunkong sëna dli bakoe.

José pak shâryono sorê pjîi ara dbaryo

¹³ Egipto kjokyo, Canaán kjokyo ga dbar jek ga pjîi tjwe ara anmoyô. Nopga wolonto pjîlirê. ¹⁴ Eni ga dli soynena Josérê Egipto sopga kong, Canaán sopga kong bakoe. Dburyo li jnena tjeng pjîu dbur jnezlongshko. ¹⁵ Dbur pjitongshko ga Egipto sopga tjwe tjîê José kong ga «Tjawa dbur pjitonge. Tjawa sëm dli. Lîem ga tjawa wolon pjîlirê» lî.

¹⁶ Kuya ga tjîê ba kong ga «Pjây dbur pjitong ga bomi õng sömi bor kong, ga kjîlopswêr dli sho go» lî. ¹⁷ Eni ga Egipto sopga, ba õng oblê oblê,^p e sora José kong, kjîlopswe dli sho go wlo. Shâryara eni lu pjîlira.

¹⁸ E irgo ga tjwe tjîê José kong obi ga «Lîêye jnenwa bop kong ga äe. Tjawa dbur pjitong, ga borwa õng, e beno bopoya. Beno tjawa, borwa kjok erä. ¹⁹ Tjawa iêp wolon lîême. Borwa kjok iêp ber tjoksa lîême. Tjawa tjwîês, borwa kjok tjok bebi, dli sho äska. Eni ga tjawa ber lõng parkê borwa kjok li kjing go pjîu kong. Dwla twos borwa kong, tjawa wolon lîem wlo, kjok êre kjing go nopga tjok obi wlo» lî.

p 47.17 Õng oblê oblê sora lîk li, e kwomgla, õng wîêp ushko so, shwîng ushko so, sögla, õng so kwomgla kjoyo dre tîshko bakoe.

²⁰ Pjli tjeve ara anmoyō kjishko ga ba kjok soynena uunkong José kong. Eni ga Egipto kjok tjwłēna Josérē uunkong pjlu kong. ²¹ Nopga uunkong beno lōng ba parkagaga tjwłēk lōng pjir włeniyo. ²² Gueniyo syōshtagaga Egipto so sbōpga kong, epgara kong dli twe pjłurē iyado. E kjishko ga ba kjok soynena llēme.

²³ E irgo ga José tjłē nopga kong ga «Pjāy tjwłēnor uunkong bomi kjok tjok pjlu kong. Dwłā tjeng ěre to dguēmia. ²⁴ Gueniyo ba bo kjrozlōng dbaryo ga dli tōmi li ktringgwo shkēng (5) li shimi kjrina pjlu kong, ktringgwo sak kjwara (10) li shimi ktring pjōk ba kong, ktringgwo sak kjwara kjingsho shkēng (15) li shimi ktringgwo mya ba kong. Shāryēmi uun eni» ě.

²⁵ Kuya łok ga tjłē ba kong ga «Pja opshāryono pjłú borwa tjok. Tjawa iorop wolōn pjłishko llēme. E kjishko ga tjawa to ber lōng pjlu parkagaga tjwłēk lōng pjir włeniyo» ě. ²⁶ Eni ga José kjok lłgwekkłō shāryono kjrina Egipto so kjłobi kong, dwłā bo kjrozlōng dbaryo ga dli tōya li twe łok pjlu kong, łara sorē li eni. Kjok lłgwekkłō li eeri ga buk eni. Gueniyo syōshtagaga Egipto so sbōpga kong łira llēye twe llēm, ba kjok beno pjlu kong llēm kjishko.

Jacob wolōn dōrōe

²⁷ Israel tjēyoga beno lōng Gosén kjokyo, e Egipto kjokyo obi. Kjok shano bayo ara, dbur ara, wapga trāk llēm bakoe. ²⁸ Jacob beno sōk eshko łū pjłōgłō sak kjwara kjingsho kjāk (17). Łū ĩno sak dbāw kjingsho sak pkēng kjingsho kjāk (147).

²⁹ Dbar kjwara ga Jacob^a sōk sē obishko ga wolōn dbaryo woyotjłiya buk. Eshko ga ba wa José rokara, ga tjłē ba kong ga «Tja woydēp jłōkoyo włeni ga łos bor kong jłōkoyo ga pja wotjłik pjłú bor kong, ga tja kjimtēp iyado. Pja kă dos, orkwo ios bor kworbo kjing go, e ber ba jyāgłō włō. Tja jnep ber buk na Egipto kjokyo llēme. ³⁰ Tja wolōnoshko ga tja ship Egipto kjokyo ěre dwayo, tja sōp āar ber buk bor pjeyoga iak tjengshko» ě.

Kuya ga tjłē ba kong ga «Shāryēr eni» ě.

³¹ Eshko ga tjłē ba wa kong obi ga «Łos bor kong jłōkoyo» ě.

Kuya ga tjłē ba kong ga «Łēr bop kong jłōkoyo ga shāryēr eni» ě. Eshko ga Jacob kă dono, syōshtono Sbō kong buk ba bukkłō kjing go.

Jacob tjłōkwo łono beno pjłú José wapga kong

48 ¹ E irgo ga oba tjłē José kong ga «Bop data swłō ara» ěba ba kong. Eni ga José jek ba ĩk, ba wapga Manasēs, Efraín tjok. ² Ōōtong lōng ba shwoy ga «Bop wa José shrono shāng bop ĩk» ěba ba kong. Kuya ga kojono dbo go, sirkeno sōk ba bukkłō kjing go, ³ ga tjłē José kong ga «Sbō, llēye shārye woydē li shārye ga pjłúe. Sbō weno shāng bor kong Luz kjokyo, e Canaán kjokyo obi. Eshko ga tjłēno beno pjłú bor kong. ⁴ Tjłē ga «Pja iēr ber shdār trāk llēme. Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber lōng tjēyoga oblē oblē, ga tjē jikong ber lōng tjēyo kjrinaso. Kjok ěre twēr ber ba kong iyado włō» ě. ⁵ Bop wapga Efraín, Manasēs, e weno tjeng na Egipto kjokyo, tja tjwayde tōntē bop tjok llēm obishko. Epga ber bor wapga onmo włeni, Rubén, Simeón

q 47.29 Hebreo tjłōkwo go ga tak beno pjāng Israel . Jacob kowēba eni bakoe. Génesis 47.31 eni bakoe.

dik. ⁶Pja wapga tjok obi wleni ga epgara bopoya. Kjok twe datagarë ba wapga kong li twe Efraín, Manasésdë ba kong, epga ba lëmgä kjishko. ⁷Tja jek shäng Padán Aram kjokyo dwayo, Efrata kjokyo ber buk pjola obishko ga bop mekë Raquel wołono bor shjiryo eshko Canaán kjokyo. Eni ga jnenor beno buk irbo jek jong äär Efrata kjokyo sor go» İe. (Eeri ga Efrata kjokyo, e ko Belén.)

⁸⁻¹⁰Eshko ga Jacob tjläbłä, kjok igö pjłú ame. E kjishko ga José wapga miydara llëme. Eni ga tjlë José kong ga «¿Kjwepga kjwe ë?»

«Kjwe bor wapga twara Sbörë bor kong na Egipto kjokyo» İe ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tek sös bor zlong bäng, tjlökwo lër ber pjłú ba kong wlo» İe. Eni ga ba wapga söra jek ba kjokë zlong. Eshko ga popjłura Jacobdë, ga lō shira.^r ¹¹Ga tjlë José kong obi ga «Pja İn ame İloror. Gueniyo tja kjimlara Sbörë sök së obi, pja İnor, bop wapga İnor bakoe» İe.

¹²Eshko ga ba wapga kjara Josërë ba kjokë zlong dwayo, ga kjök tono, kujono bokdo kjłay klung go. ¹³E irgo ga ba wa Efraín shara ba or këlë go, Manasés ba or mılë go. Eni ga Efraín beno ba kjokë or mılëkong, Manasés ba or këlëkong. ¹⁴Gueniyo Jacob orkwo İe ba tjërğa kjing goshko ga Manasés, e José wa domer bäm İyo ëmdë ga ba orkwo këlë li İara beno Efraín kă kjing go, orkwo mılë li İara Manasés kă kjing go. ¹⁵Eni ga tjlëno beno pjłú José kong. Tjlë ga «Sbö, e kolara bor data Isaac, bor kjokë Abrahamdë. E bor daga, tja bukshko tek lëkong. ¹⁶Llëbo wen bor tjok owashko ga ba parkaga kjok dogo so,^s e bor kjimtaga. Kjwozirga ëre kjimte eni bakoe. Kjwepga kjishko ga tja woyoshreba, bor data Isaac, bor kjokë Abraham, e woyoshreba bakoe. Ba tjëyo tek ber ba irgo li shdär trāk llëme» İe.

¹⁷İya Josërë ga ba data orkwo këlë li İara Efraín kă kjing go ga beno ba kong owa. E kjishko ga orkwo shara, kje Efraín kă kjing dwayo, İe Manasés kă kjing go wlo İara. ¹⁸Ga tjlë ba data kong ga «Data, kjweni llëme. Ba shjiy shäng ëre. Bop orkwo këlë kjwe ios ba kă kjing go» İe.

¹⁹Gueniyo kuya ga tjlë ba kong ga «Miydër tjan. Ba tjëyo tek ber ba irgo İi äär ber tjëyo kësbang, tjwłō ara bakoe. Gueniyo ba lëngda äär tjwłō ara ba kjinmo. Ba tjëyo tek ber ba irgo li äär ber tjëyoga oblë oblëe» İe.

²⁰Eshko ga Jacob tjlëno beno pjłú ba tjërğa kong. Tjlë ga «Łlono ga Israel tjëyoga tjlë ga «Pja kjimte Sbörë ber Efraín, Manasés İ dik» İe ber pjłú nopga kong wlo» İe. Efraín İara beno Manasés bäm go eni. ²¹E irgo ga tjlë José kong ga «Tja wołon e, gueniyo ga Sbōra ber shäng bomi tjok, pjāy kjimte äär irōng obi bomi tjëyoga kjokyo. ²²Tja ëngkjwono amorreoga tjok, zanor song, ba kjok ko Siquén li dōror. Kjok, e pjłú, owa llëme. E twër ber bop kong erō, bop pjeyoga kong llëme» İe.

Jacob tjlökwo İlono beno pjłú ba wapga kong

49 ¹E irgo ga Jacob, ba wapga rokara uunkong tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «Llëye wen bomi kong İlono li lër bomi kong, miydëmi wlo. ²Pjāy tek lōng bor zlong bäng. Tja kuzīa. Pjāy bor wapga, pjāy uunkong kjweni. Tja bomi data Israel.

³»Rubén, pja bor wa domer bäm İyo.

r 48.8-10 *Łō shik* İlanyo, e tak pjāng Génesis 27.26 go. **s 48.16** *Ba parkaga kjok dogo so* İe li, e *Sbö om go* İayde.

Pja bukshko ga tja dwłas lë jā.

Pja tjewlō ara, dbo ara, bop lēmga kjinmo.

⁴ Gueniyo pja domer tjękso lēm, kã lēm włeniyo.

Pja pono bor boy oblë tјokshko ga
tja iorop beno sök lōkshko.

E kјishko ga pja tjewlō bop lēmga kjinmo ame.

⁵ »Simeón, Leví, pjāy epenga dōe.

Pjāy wotјlīk no barwë erä.

⁶ Pjāy ęg tōng ļanshko ga

tja tōn woydë bomi tјok lēme.

Pjāy iirkonoshko ga
no zrōmi äe.

Öng dre kјyungyo zēmi
lë kјishko lēme.

⁷ Pjāy iir ara.

Pjāy iir äya kјlōshko so włeni.

E kјishko ga pjāy äyoshtër.

Eni ga bomi tјëyo tek ber bomi irgo ļi
ber lōng kјok drete.

Epga shdär ber lōng Israel tјëyoga tјrëko.

⁸ »Judá, bop moskwoga zam song erä.

E kјishko ga pja poshrëya bop pjeyogarë.

Epga kјōk tok, kјujong bokdo kјlay klung go bop kong.

⁹ Dbong dli shano, uara pjir ga

bojong irōng woshtë ba shtoshko.

Dbo ara kјishko ga
barwaga erë lēme.

Judá, pja dbong włeni.

¹⁰ Pja dbo kјaga erë lēm,

bop kјë dōga erë lēm,

ba sogo shrono om go guing.

Era kolë tјëyoga uunkongdë.

¹¹ Pja ber sök dli ara, opzang ī,

bop kјor bo pjłúyo twëp bop öng kong.^t

Pja ää ara anmoyō,
shwong kwoshkwëp e go ga
pjir lēm, ber obie.

¹² Pja bok ro srëzrën,

pja ää ara kјishko.

Pja kowo pjłubłún,

pja öng nä dyo ara kјishko.

¹³ »Zabulónda ber sök dļung kјako,

kjyong kěskēs tjwe tjiěshko.
Ba kjok worbo äär jong Sidón kjokyo go.

- ¹⁴ »Isacarda öng lilebo shgaga dbo ara
woshtë sök ba lilebo tjok wleni.
¹⁵ İya ga woshtozlong pjlú kjishko ga
kojono dbo go jek ba lilebo shguë.
Eni ga beno shäng oblë parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo.
- ¹⁶ »Danda ba tjiëyo lligwek om go,
Israel tjiëyoga oblë dik.
¹⁷ Dgur buk irbo sor go.
Kwomgla jek ba zlongshko ga
ba dre uakza ga
no sök ba kjing go li lon.
Dan, pja bangkjreba dgur wleni» İe.
- ¹⁸ Eshko ga Jacob tjië ga «İJehová, tja dözong!» İe.
- ¹⁹ Ga tjië ba wapga kong obi ga
«Gadda, moskwoga tjwe ba zrök İeshko ga
epga zāya, irpjāya erë shara.
- ²⁰ »Aserda dli ara, uak pjlú,
pjlupga dli dik.
- ²¹ »Neftalíra shwling kjloshko so jek zron oojong,
wapga wolëso wleni.
- ²² »Joséra, e kjilgwo jong diksor go,
bo ara,
İliywë shdär äär di dlupyo wleni.
²³ İywa lok shjiktëng ba moskwogarë,
könkowo dbuya lok ara ba kjing go,
twe lok tjötö iyado.
- ²⁴ Gueniyo ba sböng shaya jlokoyo, wir İlëme.
Orkwo ber goİong,
Jacob Sbö dbo ara kjishko,
e Israel tjiëyoga daga, guëng wleni.
- ²⁵ Pja kjimte bop data Sbörë.
İlëye shärye woydë Sbörë li shärye ga pjlúe.
İlëbo tve bop kong pjlúe.
Shunyo iche shrë kjok dogo dwayo,
diwa iche tur klung roy dwayo,
pja wapga shdär träk İlëm,
bop öng wapga shdär eni bakoe.
- ²⁶ İlëbo weno pjlú bor kong träk İlëm,

äär jong kjókshko, dlup ilë kësks kjinmo.
 Lëbo pjlu li ber bop kong,
 pja bop pjeyo kägäyo kjishko.

²⁷ »Benjamínda, e shjiti kjloshko so iir ara wleni.

Kjok shröngto ga ba säng ue,
 kjok säng ga lamo pjorgue» le.

²⁸ Ère Israel tjëyoga kringgwo sak kwara kjingsho pjök (12). Tjökwo lara ba datarë beno pjlu tjëyo kjrina kjrina kong eni.

Jacob wolonoe

²⁹ E irgo ga Jacob tjle ba kong ga «Tja wolontoe. Tja wolonoshko ga tja sömi aär ber buk bor pjeyoga iak tjengshko, guäng jong ööng Het tjëyo ko Efrón kjokshko li roshko. ³⁰ E ber buk Macpela kjokyo, Mamré kjokyo gomyo, e Canaán kjokyo obi. Guäng li tjwleäna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. ³¹ Abraham, ba boy Sara, Isaac, ba boy Rebeca, e iak tjeng eshko, Lea iak buk eshko bakoe. ³² Kjok buk eshko, guäng jong ööng tjwleäna Het tjëyoga kong» le.

³³ Tjleäno eni pjir ga opbuno buk töshko, ga wolonoe.

50 ¹ Eshko ga doyo popjlura Joséré, lö shira," ga slar ëëe. ²⁻³ E irgo ga no dwlomnega ichara ba data doyo poshtik, an llëm wlo. Shinmo doyo poshtiya lok eshko sorë ga Jacob doyo poshtira lok dbargwo sak pkäng (40) eni.

Jacob soyopora Egipto sopgarë dbargwo sak kjäk (70). ⁴ Spono lok pjir irgo ga José tjle pjlu pjloyoga kong ga «Rokër bomi kong sira ga pjäy tjle pjlu kong bor kjishko. ⁵ Pjäy tjle ba kong ga bor data wolon döörshko ga tja ichara tjle ba kong jlokoyo ga «Pja wolonoshko ga pja sör aär ber buk Canaán kjokyo, sak shäryorop om go li roshko» loror. Eni ga rokëmi ba kong ga tja iche bor data jnek. Jnenor pjir ga tja tjwe iröng obi lëmi ba kong eni» le.

⁶ Kuya pjürë ga tjle José kong ga «Pja jek ga pjluë. Rokara bop kong sorë li shäryos eni» le.

⁷⁻⁹ Eni ga José jek ba data jnek, ba pjeyoga tjok. Yorkara tjlapgaga parkë löng pjlu kong kjlobi lirë, pjlu engkwagaga jek kwomgla go, jëkklo roy tjok. Nopga öör träk llëme. Ba öng, ba wapga chilawa, e iara Jacob pjeyogarë beno tjeng Gosén kjokyo erä.

¹⁰ Dipzono lok Jordán diyo kjwo kalëkong pjir ga öötong löng Atad kjokyo, dwla bo kwota shiya lokshko. Eshko ga woydono lok ara, slatong, kjloshtono ara, Jacob soyopora dbargwo kjäk (7) José tjok. ¹¹ Iya Canaán sopga löng eshko lirë ga tjle ga «Egipto sopga woydë ara» le. E kjishko ga kjok eshko koiara Abel Misrayin,^v e ber buk Jordán diyo dlo wen tëm shwo lëkong.

¹²⁻¹³ E irgo ga Jacob söra ba wapgarë Canaán kjokyo, iara beno buk guäng jong ööng Macpela kjokyo roshko, Mamré kjokyo gomyo. Guäng li tjwleäna Abrahamdë Efrón kong, llëye tjeng eshko li bako, ber buk sak ba pjeyoga kong wlo. Llëye lara Jacobdë ba kong li shäryara ba wapgarë eni.

u 50.1 Lö shik l'anyo, e tak pjang Génesis 27.26 go. v 50.11 Hebreo tjökwo Abel Misrayin, e Egipto sopga woydë ara loklo.

¹⁴Ba data jnena pjir ga José to jek Egipto kjokyo iröng obi, ba pjeyoga, ba yorkaga uunkong tjok.

José tjläno ba pjeyoga kong, woydë lök llem wlo

¹⁵Jacob wolono kuzong ga José shjiyga wotjlik ga «José wotjlik bi kong owa dikjoyoe. Lläbo shäryoroy ba kong owa kuzong ga lläbo shärye bi kong owa kjwe» le. ¹⁶E kjishko ga no ichara tjlä ba kong ga «Bop data wolontë llem obishko ga tjlä bop shjiyga kong ga ¹⁷“Pjäy tjlä bop lëng kong ga ‘Bop data tjläno beno bop kong ga “Bop shjiyga lläbo shäryono bop kong owa li rokër bop kong sira ga epga shdum e kjishko lläme. Epga jnep kësbanqe” lara bop datarë bop kong eni’ lëmi ba kong” lara. Eni ga roke lök bop kong sira ga epga jnep kësbanqe, epga bop data Sbö parkagaga» le.

Kuya Josére ga slar jonge.

¹⁸Eni ga José shjiyga tjwe löng kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, tjlä ba kong ga «Tjawa löng ère, tjawa bop parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo» le.

¹⁹Gueniyo kuya ga tjlä ba kong ga «Lläye bangkjreämi lläme. Tja Sbö llem, pjäy shdun wlo. ²⁰Pjäy wotjliäno lläbo shäryë bor kong owa. Gueniyo bomi wotjlik owa li kjlopswara Sböre beno pjlu, nopga ara kjimtoklo, wolon llem wlo. ²¹E kjishko ga lläye bangkjreämi lläme. Pjäy kong dli twër, bomi wapga kong bakoe» le. Eni ga José tjläno ba shjiyga kong yötso, wotöye. Ga epga beno löng wopjlu, woydono ame.

José wolonoe

²²⁻²⁵José beno sök Egipto kjokyo ba pjeyoga tjok. Öötong tjlabla, ba wa Efraín tjërga, e wapga ina, Manasés wa Maquir, e wapga ina bako, wlo-kjrara ba wapga wleni. Pjlara ga tjlä ba pjeyoga kong ga «Tja wolon döröe. Pjäy kjimtaga ber Sböre. Pjäy shiya na dwayo. Pjäy söya äär löng kjok twara Abraham, Isaac, Jacob kongshko. Pjäy tjläs bor kong jlökoyo ga pjäy shiya Sböre na dwayoshko ga bor doyo sömi jek bomi tjok lözi bor kong jlökoyo eni» le. ²⁶José lu ino öötong sak dbaw kjingsho sak kjwarashko (110) ga wolono buk Egipto kjokyo. E irgo ga ba doyo poshtira, an llem wlo, ga iara beno buk shinmoga bapkwö roshko.

Rut

Elimélec pjeyoga

1 ¹⁻² Domer shäng kjłara ko Elimélec, boy ko Noemí,^a wapga domerga do pjök ko Majlón, Quilión. Elimélec, e efrateo, Belén so. Belén kjokyo, e Judá tjëyoga kjokyo obi. Israel tjëyoga pjłuyo llem obi dbaryoshko ga pjli shrono ara kjok eshko. E kjishko ga Elimélec to jek öötong beno sök Moab kjokyo, ba pjeyoga li tjok.

³ Eshko ga Elimélec shinmotkonoe. Ba boy Noemí beno sök eshko, ba wapga do pjök tjok. ⁴ E irgo ga ba wapga orkwosmono walëga Moab so tjok, kjłara ko Orfa, kjłara ko Rut. Gueniyo öötong luyo sak kwara (10) ga ⁵ Majlón, Quilión, e shinmotkono lok. Eni ga Noemí beno sök wa dret, lanma dret bakoe.

Rut, Noemí

⁶⁻⁷ Eshkoshko ga Israel tjëyoga kjimtara Jehovärë, ga pjli dbaryo li pjirae. Roy kura Noemirë eshko Moab kjokyo. E kjishko ga wotjlik to iröng Judá tjëyoga kjokyo obi, ba pjlaydoga do pjök li tjok le. Opshik kjok eshko dwayo kjwlëshko ga ⁸ tjle ba kong lok ga «Pjây nom jek iröng bomi mekëga shwoy. Tja, bor wapga, tjawa woydoromi, kjimtoromi ara. E kjishko ga rokër Jehovah kong ga pjây woyde, pjây kjimte eni bakoe. ⁹ Pjây kong lanma wlëya jek obi, pjây ber löng wopjlıu bomi ushko wlo» le. E irgo ga lö shira,^b tja toe löklo.

Kuya lok ga slar tira llem, ¹⁰ ga tjle ba kong ga «Llëme. Tjawa jek bop tjok, bop pjeyoga löng lishko» le.

¹¹ Gueniyo kuya ga tjle ba kong lok ga «Toguëga, pjây to iröng obi. ¿Pjây jek bor tjok lëmi kjër llëno? Tja wapga orkwosmok bomi tjok wlo ame. ¹² Pjây to iröng bomi ushko. Tja këguë anmoyö, tja orkwosmok obi wlo. Tja kjwe orkwosmono eeri jâ, ga wapga domerga weno tjeng bor kong jekdo kjwe ga ¹³ pjây orkwosmok llem, äär jong epga äär këkboga dbaryo guing llëme. Pjây jek bor tjok llëme. Llëye weno bomi kong li, e kjang. Gueniyo llëye weno bor kong li, e kjang anmoyö, Jehovah opyono shäng bor wloyo kjishko» le.

¹⁴ Kuya lok ga slatong jek obi. Eshko ga Orfa, ba em lö shira, ga brikotong toe. Gueniyo Rutda jek pjâ ba em li go, to rayara llëme. ¹⁵ Eshko ga Noemí tjle ba kong ga «Bop kjłara kjwe izong. To jek iröng ba pjeyoga löng lishko. To ba sböpga baıya poshrëk iröng obi. Pja to ba tjok dey» le.

¹⁶ Kuya ga tjle ba kong ga

«Pja yorkër woydë jlökoyo.

a 1.1-2 Hebreo tjłökwö Noemí, e wolësowa loklo. b 1.9 Lō shik lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

- Tja ichëp bop rayë llëme.
 Pja jek kjone ga
 tja jek bop tjok eshko.
 Pja äär sök kjone ga
 tja äär sök bop tjok eshko.
 Bop pjeyoga lëp li,
 e ber bor pjeyoga bakoe.
 Bop Sbö lëp li,
 e ber bor Sbö bakoe.
- ¹⁷ Pja shinmotkë äär kjone ga
 tja shinmotkë ber eshko bakoe.
 Pja jnekoba kjone ga
 tja jnekoba eshko bakoe.
 Tja tjëlë bop kong jlökoyo ga
 shji löng së obishko ga
 pja äär kjone pogo ga pja rayër llëme.
 Rokër Jehová kong ga
 shäryoror eni llëm wlëni ga
 tja shdüya» ë.
- ¹⁸ Iya Noemirë ga raye woydë Rutdë llëm kuzong ga llëye äara ba kong ame.
- ¹⁹ Eni ga jek lok pjöyikong.
 Öötong löng Belén kjokyo ga nopga shdöktong tjëlë ara. Waļëga eshko so tjëlë lok ëng kong ga «¿Kjwe Noemí llëmdo?» ë lok eni.
- ²⁰ Kuya Noemirë ga tjëlë ba kong lok ga «Tja kowëmi Noemí ame. Jehová, llëye shärye woydë li shärye ga pjłue. Ga tja iara beno sök woydë ara. E kjışhko ga tja kowëmi Mara^c shara. ²¹ Tja opshino na dwayoshko ga llë pogo woydër li tjok. Gueniyo tja söra Jehovärë tek iröng or rorëe. Opyono shäng bor włoyo. ¿Eni ga tja kowëmi Noemí sorëro?» ë.
- ²² Eni ga Noemí opshino tek Moab kjokyo dwayo ba pjłaydo Rut, Moab so li tjok. Öötong löng Belén kjokyoshko ga dwła bo kjrozłong dbaryo li soyëba löng kjwlëe.

Rut ëng wlëno Booz tjok

- 2** ¹ Domer shäng kjłara ko Booz, e Elimélec, Noemí lanma dëna li pjeyo. E dbur ara bakoe.
- ² Dbar kjwara ga Rut tjëlë Noemí kong ga «Rokër bop kong ga tja ichos jek oba parkë dwła skok löng lışhko. Eni ga ëbo, tja iche kjwe dwła bo beno tjeng ba irgo li tōng» ë.
- Kuya ga tjëlë ba kong ga «Jölö, toguë» ë. ³ Eni ga Rut jek öötong shäng dwła bo kjrëba löng li irgo. Shäng parkëshko li kjokyo sogo, e Booz, Elimélec li pjeyo.
- ⁴ Eshko ga Booz tek tjwe shäng Belén kjokyo dwayo ga tjëlë ba parkagaga löng li kong ga «Miga. Pjây kjimtaga ber Jehovärë» ë.
- Kuya lok ga tjëlë ba kong ga «Kjobe. Pja kjimtaga ber Jehovärë bakoe» ë.

c 1.20 Hebreo tjłokwo Mara, e kē ara łokło. Ba kong ga tjëlë ga «Tja iara sök kē ara», e «Tja iara sök woydë ara» łokło.

⁵Eshko ga tjëlë ba parkagaga tjeng li kägäyo kong ga «¿Walë shäng kjwe ë pjejo?»

⁶«Kjwe Moab so. Walë to tek Noemí tjok Moab kjokyo dwayo li kjwe. ⁷Kjok shröngto ga tjëlë bor kong ga “Tja ichos dwla bo llë beno tjeng ba skogaga irgo li töng sira” le. Ga “Jölö” lër ba kongshko ga jek parkë, ga beno shäng parkë kjweshko. Woshtono shäng eeri jä ukwang kjwe dorko» le ba kong.

⁸Eshko ga Booz jek Rut zlong bäng, ga tjëlë ba kong ga «Chiya, tja kuzong. Pja dwla bo töng shto oblë llëme. Pja ber shäng jushko bor parkagaga walëga tjeng wle tjok. ⁹Domerga to löng dwla bo skok tjeng li töngshko ga pja parkë jek ba irgo. Pja twe lök tjötö llëme loror bor parkagaga domerga kong tjän. Ga pja wodogroshko ga di kjrëp di bapkwo dlina domergarë tjeng wle roy dwayo» le.

¹⁰Kuya ga kjök tono, kujuno bokdo kjlay klung go, tjëlë ga «Tja shto oblë so. ¿Bop bokso ga tja pjüë lëp ega?»

¹¹«Pja roy kuror unkong. Bop lanma wolono tek lëkong ga bop ëm, e kjimtëp shäng ara. Bop data, bop mekë, bop kjok, e rayorop pjir, ga pja to tek shrono beno sök nopga miydep llëm löng li tjok. ¹²Jehová, e Israel tjëyo Sbö. Pja opyono beno sök ba sjägä dirko wleni, pja de wlo. Eni ga rokër ba kong ga pja potjwëya, llëye shäryorop li kjishko» le ba kong.

¹³Kuya ga tjëlë ba kong ga «Woydër ga bop bokso ga tja pjüë lëp iyado. Bop tjökwö, tja ie dbokjrë jek obi. Tja tjwlo llëm, bop parkagaga walëga tjeng wle dorko. Eni ëmdë ga pja tjëlë shäng bor kong yötso, wlepe» le.

¹⁴Ga öötong iozlong dloyo goshko ga Rut rokara Boozdë, tjëlë ba kong ga «Pja tegö. Pjlung shosho suk pjir wle kjros, ga pös kjilgwö bo dyo shpoä wle go, ga uozong» le. Kuya ga wloktëng sök parkagaga tjeng li tjrëko, ga kong dwla jnena tjeng li twara Boozdë ba kong kjwöböso. Eni ga kjrara, uara beno shäng bö tjung, wopjü, ga beno obie.

¹⁵E irgo ga jek dwla skok tjeng li töng obi, ga Booz tjëlë ba parkagaga löng li kong ga «Iëmi dwla töng kjone pogoshko, töya töng tjeng dluw wleshko ëmdë ga wëyë. ¹⁶Dwla skomi, tömishko ga lömi pjlobö pjlobö, töya bomi irgo wlo. Ga kong llëye lëmi llëme» le.

¹⁷Eni ga Rut dwla bo töno shäng kjok eshko äär jong kjok senge. E irgo ga kjwokära bayo gök kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10).^d ¹⁸E irgo ga söra jek u lök lishko, ga pina ba ëm kong. Dli twara ba kong llämo li shira, twara ba kong, ue wlo bakoe.

¹⁹Iya ga tjëlë ba kong ga «¿Eerishko ga pja dwla bo töng shäng kjone? ¿Pja parkë shäng kjone? Pja kjimtarä kjok sogo lirë ara kjishko ga rokër Jehová kong ga e kjimte ara bakoe» le.

Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja parkono domer shäng kjlara ko Booz tjok» le.

²⁰Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eni ga rokër Jehová kong ga e kjimte. Jehová, shji nopga löng së obi li kjimte jlököyo. Nopga wolono tjän li kjimte bakoe. Shji kjimte bi pjejoga soshko tjeng lirë kjluwe. Ga bi pjejoga kjlara jüni, e Booz» le.

²¹Eshko ga tjëlë ba ëm kong ga «Tja ichara ber shäng eshko, ba parkagaga walëga tjeng li tjok, äär dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing» le.

^d 2.17 Göc kësbang tjung wleni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik.

²²Kuya ga tjlë ba kong ga «Toguë, pja ber shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok ga ber bop kong pjluë. Pja jek shto oblë kjwe ga llëbo wen bop kong owa kjwe» ë.

²³Eni ga Rut beno shäng parkë Booz parkagaga walëga tjeng li tjok, dwla bo kjrozlong dbaryo pjitong guing. Gueniyo beno sök ba ëm shwoy.

Rut öör dwla kjwokäzlong shtoyo

3 ¹Dbar kjwara ga Noémí tjlë Rut kong ga «Toguë, pja kong lanma wlën kjlara, pja ber sök shtoyo pjlu wlo. ²Booz, pja parkë shäng ba parkagaga walëga tjeng li tjok, e bi pjeyo. Kuzong. Eeri shkëyo ga to ba dwla kjwokäk. ³Eni ga pja nom wë, pja poshtis poshtikklo lö pjleblë go, ga pja doynos shwong pjlu wleniyo go. E irgo ga pja to parkë shäng lishko, gueniyo pja opping wëlë ba kong llëm, äär iono, di iono pjir guing. ⁴Eshko ga pë buk kjoneshko ga ip yötso. E irgo ga pja jek ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjëp, ga pja opbuk buk eshko. Eshko ga llëye shäryëp wlo li ë bop kong» ë.

⁵Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëye lëp bor kong li shäryër eni» ë. ⁶Eni ga opshino to jek eshko, ga llëye lara ba ëmdë ba kong kës li shäryara eni.

⁷Ga Booz iono, di iono pjirshko ga beno shäng wopjluë. E irgo ga jek opbuno, pë buk dwla tòng tjeng dluw li zlong bäng. Wop tjok ga Rut jek shäng wora wora, öötong shäng ba zlong bäng, ba kjinyoklo dre lëkong li kjara, ga opbuno buk eshko. ⁸Kjok rong dik ga Booz buk li polläk, ga wolëno. Ga workwë jek kalëkongshko ga kuya ga walë buk ba dre zlong bäng kjlara, ⁹ga tjlë ba kong ga «¿Pja ëro?»

«Tja bop parkaga Rut. Tja kjimte bor pjeyoga soshko kjlara jüni lirë kjluwe. Ga kjlara jüni, e pja. Woydër ga pja orkwosmok bor tjok» ë ba kong.

¹⁰Kuya ga tjlë ba kong ga «Chiya, rokër Jehová kong ga pja kjimte. Domerga dwlas bor kjinmo tjeng ara. Kjone kjone dbur ara, kjone kjone song wleniyo. Wlënop kjlara jüni kjwe, orkwosmok bop tjok wlo. Gueniyo shäryorop eni llëme. Tja bop lanma shinmotkono li pjeyo kjishko ga pja opshäryono beno ba kong pjlu, llëye shäryorop pjlu ba kong dënashko li kjinmo. ¹¹Chiya, llëye bangkjrep llëme. Llëye lëp bor kong li shäryër. Bor pjeyoga kjok ëre so löng kës li ommydë ga pja walë wotjlik pjlu wleniyo.

¹²»Jlökoyo ga tja bop pjeyo soshko. Gueniyo domer shäng kjlara obi, bop pjeyo soshko anmoyö bor kjinmo. ¹³Eeri shkëyo ga pja ber buk na. Bong kjok shröngto ga tja to lan ba tjok, pja dere, de pja de woydë llëmdë, e miydër wlo. Pja de woydë ga pja de. Gueniyo woyde llëm ga lër bop kong jlökoyo Jehová ko go ga pja dër. Pja pos buk bop shtoshko kjwey äär jong bong kjok shröng guing. ¹⁴Gueniyo pja öör buk na, woydër ga miydëba llëme» ë.

Eni ga pono beno buk ba dre zlong bäng. Gueniyo wëshko kjok shröng, kjok sï obishko ga kojono, opshik ey dwayo wlo. ¹⁵Eshko ga Booz tjlë ba kong ga «Bop kjinyoklo kjwe skwos, ga shas yötso, roshko dwla iër wlo» ë. Shäryara eni, ga dwla iara Boozdë kjinggwo tjer (6) söya wlo, ga toe.

¹⁶Rut öötong shäng ba ëm shwoy ga Noémí tjlë ba kong ga «Toguë, ¿pja öör sorë?» ë.

Kuya ga llëye lara Boozdë ba kong li lara ba kong pjire. ¹⁷Ga tjlë ba kong ga «Dwla ëre twara bor kong, ga tjlë bor kong ga «Pja jek shäng iröng bop ëm shwoy or rorë llëme» ë bor kong eni» ë.

¹⁸Kuya ga tjëlë ba kong ga «Toguë, koshos, llëye wen ip wlo. Eeri ga domer li woshtë llëm, llëbo li llgweya pjir guing» ë.

Booz orkwosmono Rut tjok

4 ¹E wopro ga Booz jek öötong shäng kjok eshko opzrëzlong shtoyo, ga wloktëng sök eshko. Ga iya wop tjok ga Rut pjeyo soshko lara li jek shäng eshko ga tjëlë ba kong ga «Kjlara, pja tegö. Pja sirkes sök jüşhko» ë. Kuya ga jek sirkeno sök ba tjok. ²Eshko ga tjlapgaga rokara Boozdë doglo sak kjwara (10), tjëlë ba kong lok ga «Pjây tegö. Pjây sirkek löng jüşhko» ë. Kuya lok ga jek löng sirkerögö tjeng ba tjok bakoe. ³Eshko ga tjëlë domer li kong ga «Noemí tek shrono sök iröng Moab kjokyo dwayo, ga wotjlik sök kjok soynek. Kjok, e bi pjeyo Elimélec, ba lanma shinmotkono li i. ⁴Ba pjeyo soshko anmoyö li pja. E kjishko ga woydoror ga pja ommydë, tjwlep wlo. E tjwlep jlökoyo los tjlapgaga tjeng jüşhko, tjlapgaga kjok llgweya wleniyo bokshto. Tjwlep woydë ga tjwleözong. Gueniyo tja ba pjeyo soshko bakoe. Pja bäm go, irgo tja. E kjishko ga tjwlep woydë llëm ga los bor kong, miydër wlo» ë.

Kuya ga tjëlë ga «Enira tjwlen» ë.

⁵Kuya ga tjëlë ba kong ga «Kjok, e Noemí, Elimélec syäyo li i. Ba wa shinmotkono li syäyo ko Rut, e Moab so. Kjok li ber Elimélec tjëyo tek ber ba irgo li i iyado wlo, ga tjwlenopshko ga pja orkwosmok Rut tjok kjluwe» ë.

⁶Kuya ga tjëlë ba kong ga «Enira kjok li tjwlen llëm dey. Tjwlenor ga kjok botoya jer bor shjiryo kjwe. Tjwlen ga äe. E kjishko ga tjwles pjarë dey» ë.

⁷Eshko dbaryo ga Israel tjëyoga sdëkwo tjok obi. Kjok llë soynek wlo ga ba soynega, kjupkwo ioklo skwe kjwara, ga twe ba tjwleğa kong. Kjok soyneya, tjwleğa eni.

⁸Eni ga domer li, kjupkwo ioklo skwara kjwara, ga twara Booz kong, tjëlë ga «Kjok li tjwles pjarë» ë.

⁹Eshko ga Booz tjëlë tjlapgaga löng li kong, nopga löng kës li kong ga «Eeri ga pjây uunkong ber löng ba miydaga. Elimélec, Quiliön, Majlön, e kjok kës li tjwlenor Noemí kong. ¹⁰Ga Majlön syäyo ko Rut, Moab so li kjroror beno sök bor boy, kjok li ber Majlön tjëyo tek ber ba irgo li i iyado wlo, Majlön roy jer llëm wlo bakoe. Pjây uunkong ber ba miydaga» ë.

¹¹Tjlapgaga löng li, nopga löng kës li, Booz tjlokwo kuya lok ga tjëlë ga «Jölö. Tjawa ber löng ba miydaga jlökoyo. Ga rokërwa Jehová kong ga walë li kong wapga twe ara, twara Israel boyga Raquel, Lea kong sorë ga eni. Rokërwa ba kong obi ga efrateoga tjërko ga pja ie ber domer tjwlo ara wleniyo, ga Belën sogpa tjërko ga pja ie ber roy kës bange. ¹²Judá, Tamar, ba wa Fares kjishko ga ba tjëyo tek beno ba irgo li shdöktong träk llëme. Eni ga rokërwa Jehová kong ga wapga twe bomi kong li kjishko ga pjây ie ber löng eni bakoe» ë.

¹³Eni ga Booz orkwosmono Rut tjok, ga pono ba tjok, ga beno shäng kjlara-raso llëm, kjimtara Jehovärë kjishko. E irgo ga wa buk kjlara domer. ¹⁴Eshko ga walëga eshko so tjëlë lok Noemí kong ga «Jehová poshrëy jlökoyo! Eeri ga kjimtaga twara Jehovärë bop kong kjlara. Rokërwa Jehová kong ga chida li roy ie shdär Israel tjëyoga uunkong kong. ¹⁵Pja woyde bop pjâydorë ara. Bop kong ga tjwlo ara, wapga domerga doglo kjäk (7) kjinmo. Ga chida li weno ba kong. E kjishko ga pja ie ber mite wleni, ga pja këguëshko ga pja de» ë.

¹⁶Eshko ga chida li kjrara Noemírë ba wloshko, ga kuna shäng ba tjok. ¹⁷E koiara walëga eshko so lirë Obed, ga tjlë lok ga «Noemí wa buk kjlara» le.

E irgo ga Obed, e wa Isaí. Isaí, e wa David.

David dataga, kjokëga

¹⁸Fares tjëyo tek beno ba irgo li beno eni: Fares, e wa Jezrón; ¹⁹Jezrón, e wa Ram; Ram, e wa Aminadab; ²⁰Aminadab, e wa Naasón; Naasón, e wa Salmón; ²¹Salmón, e wa Booz; Booz, e wa Obed; ²²Obed, e wa Isaí; Isaí, e wa David.

Jonás

Jonás Jehová tøywono

1 ¹ Domer shäng kjłara ko Jonás, e Amitay wa. Pjłara ga Jehová tjłē ba kong ga ² «Kjok buk kjrina kėsbang, kjėryo shāryak ak go pjribri kjók-shko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga roy sós ba kong ga llēbo owa shārye lōng kēs li roy kuror, ga epga shdun e kjışhko» le.

³ Gueniyo ga kolara Jonásdē llēm, jek Jope kjokyo shara. Öötong shäng eshko ga kyyong wlēna buk kjłara ba brikdo, jongya jong Tarsis kjokyo, Jehová tøywe wlo le. Eni ga oppotjwlēno, opyono ba roshko, jek äär eshko wlo.

⁴⁻⁵ Gueniyo ga pjłuk ichara Jehovārē dlung kjing kėsbang, dbo ara. Eni ga kyyong sōgaga li bē lōng dete erā. Wotjłik lok ga kyyong dlar le, bangkjre lok trāk llēm, ga kjłara kjłara kjarga lōng syōshtē, kjłoshtē ba sbōpga kong. Eshko ga ba kyyong jer pir llēm wlo ga kyyong roshko llēbo tjeng kēs li shira, dbura lok jer dlung roshko.

E wopro ga Jonás beno buk pē dew, kyyong roshko. ⁶ Eni ga kyyong sōga kägāyo jer Jonás bukshko ga tjłē ba kong ga «¿Pja pē kjēr ega? ¿Pja kojōs maling kjwey dwayo! ¿Pja syōshtos bop sbō kong, shji songe le kjwe, shji wolon llēm wlo!» le.

⁷ E irgo ga kyyong sōgaga li tjłē lok əng kong ga «Kjweri, shji llēbo jyāglo dbuk, llēbo owa jū laga ěrē ĩy wēłē wlo» le. Shāryara lok eni, ga miydara e go ga wloyo Jonásdē.

⁸ Eni ga tjłē lok ba kong ga «Łos borwa kong ga ¿llēbo owa tjwe borwa kong ega? ¿Pja pak llē? ¿Pja tek kjone dwayo? ¿Pja kjone so? ¿Pja tjēyo kjone dey?»

⁹⁻¹⁰ «Tja hebreo. Jehová, e bangkjrotē. E Sbō, kjok uunkong shāryaga, dlung ěre shāryaga bakoe. Tja ěre to shäng ba tøywē» le ba kong.

Kuya lok ga bangkjrra ara, tjłē ba kong ga «¿Shāryēp eni ega?» le. ¹¹ Eshko ga dlung poyong dbo kjrē jek kēgong kēgong, ga tjłē lok ba kong ga «¿Llēye shāryērwa bop tjok, dlung ěre slan ber buk tjėkso wlo?»

¹² «Tja dbuzi jer dlung roy, ga dlung kjwe ber buk tjėkso dani. Miydēr pjłú ga pjłuk to tek lōng kēs bi kjing go ěre wloyo tjarē» le.

¹³ Eshko ga kjra łara lok dbo go, kyyong tjye lok pjōshko łara, gueniyo dlung iirkono ara anmoyō kjışhko ga tjye ga äe. ¹⁴ Eni ga rokara Jehová kong ga tjłē lok ga «Jehová, tjawa iēp wolon, domer ěre zrōrwa kjışhko llēme. Llēbo owa shāryara llēm wleni ga owa ěre iēp ber pjang borwa go llēme. Jehová, llēbo uunkong ěre shāryaga li pja» le. ¹⁵ Łara lok pjir ga Jonás dbura lok jer dlung roy, ga dlung kjing shkuno, beno buk tjėkso. ¹⁶ İya lok ga Jehová bangkjrra lok, ga llēbo sōra, twara ba kong, ga tjłōkwo łara ba kong jłōkoyo bakoe.

¹⁷ Gueniyo ga mā dlung roy so ichara Jehovārē kėsbang kjłara, Jonás dwe wlo. Ga Jonás beno sōk mā li bō roy dbargwo mya, shkēr dbae.

Jonás syōyo

- 2** ¹Eni ga Jonás sök mā Ìi bō roshkoshko ga syōshtono ba Sbō Jehovahá kong. Tjĭē ga
- ²«Jehová, tja woydëshko ga
pja rokoror,
ga tja kar dboryorop.
Tēm dlung dorong dwayo, tja wolon döröshko ga
pja rokoror,
ga tja kurop.
- ³Tja ichorop jer dlung dorong,
ga tja popnena dlung mäs lîrē.
Ba pjĭublún kēsķēs Ìi
to jek bor kjing go.
- ⁴Kur ga tja iorop beno sök tjoksa.
Bop u ĩn ame ĩloror.
- ⁵Tja jnena dlung dyorē uunkong,
tja kjingara dlung rong lîrē,
dlung kjĭlo sho oplĭgwing jong bor dĭu go.
- ⁶Tja oplono jer öötong shäng dlung dĭlupyō jer äärshko.
Kur ga tja shduna, iara beno sök eshko ĩyado.
Gueniyo ga tja wolontoshko ga tja dörop.
Pja bor Sbō Jehovahá.
- ⁷Kur ga tja wolon döröshko ga
Jehová, pja woyoshroror,
ga bor syō öötong bop shwoy,
öötong bop u jong ĩlishko.
- ⁸Ėye mār sbōpga jyägĭlo go ga
kjimtēp ame.
- ⁹Gueniyo bor tjĭlōkwo pjĭlú go ga
ĭlēbo sör, twēr ber bop kong.
ĭlēye ĩloror bop kong jĭlōkoyo ĭi shāryēr eni.
¡Jehová, bor döga ĭi pja erōe!» ĭē.
- ¹⁰Eni ga mā ĭi ichara Jehovahárē Jonás tjwē dlung kjako.

Nínive sopga, ĭlēbo owa shārye löng ĭi rayara

- 3** ¹E irgo ga Jehovahá tjĭēno Jonás kong jek obi. Tjĭē ga ²«Kjok buk kjrina kēsbang, kjēryo shāryak ak go pjribri kjókshko ko Nínive. Pja nom eshko. Ga ĭlēye ĩēr bop kong ĭi ĩēp ba kong eni» ĭē.
- ³Eni ga Sbō tjĭlōkwo ĭi kolara, ga to jek Nínive kjokyo. Kjok, e kēsbang, shji jek u ĩk ba roshko wĭlo ga woydara dbargwo mya. ⁴Jonás jēktong shäng ba roshko dbar kjwara ga tjĭē nopga kong ga «Äär dbargwo sak pkēng (40) ga Nínive kjokyo ĩre pjiya Sbörē» ĭē.
- ⁵Kuya ĭok ga tjĭlōkwo kjraae. Ga tjĭē ĭok ĩng kong ga «Shji ĩē ĭlēm Sbō kong» ĭē. Eshko ga nopga uunkong shwong pjuno shtēgro sē ä wĭeniyo, ba woowa ĭi ĩya Sbörē wĭlo ĭē.

⁶Roy öötong Nínive so pjlúyo kongshko ga kojono ba sökklo sökshko dwayo, ga shwong onmo pjlú li skwara, shwong shtëgro sê ä wleniyo pjuna, ga wloktong sök töshko bakoe. ⁷E irgo ga pjlú, ba pjloyoga, e kjibokwo tono kjwara, miyde kjok eshko sopga uunkongdê wlo. Kjibokwo li tjê ga

«Shji iê lîeme. Öng lîe sêy lîem, kong di twêy lîem bakoe. ⁸Shwong shtëgro sê ä wleniyo, e pjûzi, bi woowa li iya Sbörê wlo.

Ga pjây kjîoshtos jîokoyo Sbô kong. Lîeye owa shâryemi löng iyado li rayozia. Pjây opshâryê owa, oba zrök, oba shpok, e rayozî bakoe. ⁹Eni wleni ga Sbô wotjlik li kjîopswê, ba iir li löya, slöya, ga shji pjiya lîem kjwe.»

¹⁰Iya Sbörê ga lîebo owa shârye löng li rayara kjîshko ga epga songe lâra, ga lîeye shârye ba tjok lâra li shâryara eshko lîeme.

Jonás iirkono ara

4 ¹E kjîshko ga Jonás iirkono ara, ²ga syöshtono Jehová kong, tjê ga «Jehová, tja kuzong. Tja shäng bor kjokshko obishko ga miydoror ga êre shâryê jûni, ga lîoror bop kong pjire. E kjîshko ga tja töktong jek Tarsis kjokyo. Miydêr ga pja Sbô, pja wopjlú anmoyô, nopga songe lèp iyado, pja iirkê wlo ga kjange. Nopga shdum lèpshko ga lîebo wîep woydê oblê oblê enido, shdum lîem wlo.

³»Eni ga rokêr bop kong ga tja ios wolon jekdo. Tja ber sök sê ame dey» lîe.

⁴Kuya ga tjê ba kong ga «¿Pja iirkê kjweni ga pjlûre?» lîe.

⁵Eshko ga Jonás opshino kjok eshko dwayo, jek öötong sök kjok buk dlo wen tèm shwo lèkong. Eshko ga ukwang shâryara kjwara, ga beno sök ba dirko, lîeye shâryê kjok buk li tjok iya wlo.

⁶Eshko ga kji sho iara Sbô Jehovârê wen jong kjlâra Jonás kopshko, ber sök wopjlú wlo. Kji sho li kjîshko ga Jonás woowa lîeme. ⁷Gueniyo wêshko kjok shröngto ga shtätä ichara Sbörê, kji sho li ue wlo, ga sho dano beno drete.

⁸Dlo wenoshko ga pjluk kjlik ichara Sbörê weno jong dlo wen tèm shwo lèkong dwayo, ga dlo jong bek Jonás kâ kjing go. Eni kuzong ga kuya mae, wopjir kjoyo, wolon woydê erâ. Ga tjê ga «Tja sök sê woydê ame» lîe.

⁹Kuya Sbörê ga tjê ba kong ga «¿Pja iirkê kji sho dano li kjîshko ga pjlûre?»

«Ëng. Bor kong ga pjlûe. Tja sök êreshko wolon iirdê» lîe.

¹⁰Kuya ga tjê ba kong ga «Kji sho kjwe dgaga pjarê lîem, kungga pjarê lîem bakoe. Shkêr kjwara ga weno, wêshko ga kjêtonge. Gueniyo ga songe lèp. ¹¹Nínive kjokyora nopga ara, sak dbâw dbâw pjloglo sak dbâw kjingsho sak dbâw dbâw pjloglo sak pjök (120,000) kjinmo. Lîeye pjlûre, de oware, e miyde lok lîeme. Eshko ga öng ara bakoe. ¿Eni ga songe lèr lîem sorê?» lîe.

Nuevo Testamento

Gueniyo ëre toror, miydëmi
e go wlo ga no pjłuyo ichara
Sbörë İi, e Jesús, e Sbö Wa
bakoe, ga pjây măr ba go
wleni ga pjây ber löng sē
İyado Sbö tjok.

Juan 20.31

Evangelio según Mateo

Jesucristo roy pjłú ěre, e jyã tara Mateorë

Kjibokwo ěre sorë

Domer shäng kjłara ko Mateo. E kowëba Leví bakoe. E judío. Dënashko ga e dbur tōngga Roma so kong. Pjłara ga sōk ba pak lishko ga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya ga to jek ba tjok, beno shäng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno shäng ba oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li kjłarayo bakoe.

Eshko dbaryo ga judíoga löng no pjłuyo iche le Sbörë li koshë, gueniyo e Jesús miydara ararë llëme. E kjışhko ga Jesús wolono, ga woshrra Sbörë irōng obi irgo ga kjibokwo ěre tara Mateorë. Llëbo ina, kura om go li jyã tara beno lok kjibokwo ěre go, ber judíoga uunkong kong wlo. Woyde ga kjibokwo ěre go ga miyde lok ga koshe löng li, e Jesús om go.

Jesucristo data, kjokë, tjłapgaga tek dënashko dwayo

1 ¹ Jesucristo, e David tjëyo, Abraham tjëyo bakoe. ěre ba data, ba kjokë, ba tjłapgaga tek dënashko dwayo, e kjibokwoyo.

² Abraham, e Isaac data.

Isaac, e Jacob data.

Jacob, e Judá data, ba shjiyga, ba lëmgga data bakoe.

³ Judá, e Fares data, Zera data bakoe. Epga mekë ko Tamar.

Fares, e Esrom data.

Esrom, e Aram data.

⁴ Aram, e Aminadab data.

Aminadab, e Naasón data.

Naasón, e Salmón data.

⁵ Salmón, e Booz data. Booz mekë ko Rajab.

Booz, e Obed data. Obed mekë ko Rut.

Obed, e Isaí data.

⁶ Isaí, e Pjłu David data.

David, e Salomón data. Salomón mekë, e dënashko ga Urías boy.

⁷ Salomón, e Roboán data.

Roboán, e Abías data.

Abías, e Asa data.

⁸ Asa, e Josafat data.

Josafat, e Joram data.

Joram, e Uzías data.

⁹ Uzías, e Jotam data.

Jotam, e Acaz data.

Acaz, e Ezequías data.

¹⁰ Ezequías, e Manasés data.

Manasés, e Amón data.

Amón, e Josías data.

¹¹ Josías, e Jeconías data, ba shjiy, ba lëmga data bakoe. E dbaryoshko ga Israel tjëyoga zanaba, söraba jek Babilonia kjokyo dbo go.

¹² Eshko tek lëkong ga wapga weno obi.

Jeconías, e Salatiel data.

Salatiel, e Zorobabel data.

¹³ Zorobabel, e Abiud data.

Abiud, e Eliaquim data.

Eliaquim, e Azor data.

¹⁴ Azor, e Sadoc data.

Sadoc, e Aquim data.

Aquim, e Eliud data.

¹⁵ Eliud, e Eleazar data.

Eleazar, e Matán data.

Matán, e Jacob data.

¹⁶ Jacob, e José data, María lanma. María, e Jesús mekë. Oba tjlë ga no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús.

¹⁷ Abraham wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong David go beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). David wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong Israel tjëyoga söraba jek Babilonia kjokyo dbo go dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14). Eshko dwayo ba wapga, tjërga, tek lëkong tjwe jong no pjluyo iche le Sbörë li buk dbaryoshko beno wapga öötong kop eni doglo sak kjwara kjingsho pkëng (14) bakoe.

Jesucristo bukshko dbaryo

¹⁸ Jesucristo, e bukshko ga eni. Kjoglo shäng kjlára ko María. Domer shäng kjlára ko José. Tjlökwo twono ëng kong, orkwosmok wlo. Gueniyo orkwosmoydë lok llem obishko ga María beno shäng kjláraso llem, Sbö Sëya i.

¹⁹ José, e domer pjlo bek, ga María rote woydë ë kong llemë. E kjishko ga raye kjingtëng lara. ²⁰ Woyotjlíya shärye eni lëshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlára yoshko, ga tjlë ba kong ga «José, David tjëyo, pja orkwosmok María tjok ga bangjрэp llemë. Shäng kjláraso llem, Sbö Sëya i. ²¹ Llonö ga María wa buk kjlára domer. Eshko ga koiëp Jesús.^a Koiëp eni, ba tjëyoga döya llembo owa shärye löng li dbo dorko dwayo kjishko» le.

²² Shäryono eni, tjlökwo lara Tjlapgarë ba tjlökwo laga kong dënashko li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni:

²³ «Kjoglo domer miydoydë llem obi li,
e ber shäng kjláraso llemë.

Wa buk kjłara domer, ga koiëba Emanuel.»^b
(Emanuel, e «Sbö shäng bi tjok» löklo.)

²⁴⁻²⁵ José wolienoshko ga llëye İara Tjłapga parkaga kjok dogo sorë İi shär-yara eni, ga María wlokrara. Gueniyi José pono ba tjok llëm, äär jong chida İi buk guing. Eni ga wa buk kjłara domer, ga koiara Josërë Jesús. E irgo ga beno löng pjöykong.

**Domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo,
e shrono löng dlo wen tëm shwo lëkong dwayo**

2 ¹ Jesús weno buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. E dbaryo ga kjok eshko so pjłuyo ko Herodes. Eshkoshko ga domerga llëbo miydë ara dbala go wleniyo, e tek shrono löng Jerusalén kjokyo, dlo wen tëm shwo lëkong dwayo ga ² tjłë oba kong ga «¿Judío pjłuyo weno buk kjone? Ba dbala inorwa, ga tjawa tek löng ba poshrëk» İe.

³ Kuya Pjłu Herodesdë ga beno sök woydë ara. Jerusalén sopga beno löng eni bakoe. ⁴ Eshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë İi go, e rokara pjłurë uunkong, ga tjłë ba kong lok ga «¿No pjłuyo iche İe Sbörë İi wen buk kjone?»

⁵ «E wen buk Belén kjokyo, e Judea kjokyo obi. Tara beno Sbö tjłökwö İaga tek dënashko sorë İi eni.

⁶ »«Belén kjokyo, pja Judá tjëyoga kjokyo obi.

Bor nopga Israel tjëyo pjłuyo wen kjłara bop kjok kjing go.

E kjışhko ga pja tjwłö tira llëm kjok ëre kjing goshko.»^c

⁷ Eni ga domerga shrono dlo wen tëm shwo lëkong dwayo İi rokara pjłurë tjoksa lütshko. Ga epga kjışhko ga miydara ga dbala weno pjang llonoshko.

⁸ E irgo ga tjłë ba kong ga «Pjây nom Belén kjokyo, ga kjwozirwa włëmi yötso. Włënomi ga pjây tek iröng, ga roy sömi bor kong, tja jek ba poshrëk bako wlo» İe.

⁹ Kuya lok ga toe. Ga dbala İna weno pjang İi jek pjang ba bäm go, ga slän äär pjang kjwozirwa sök İi kopshko. ¹⁰ Dbala İi İya lok ga beno löng wopjłúe.

¹¹ Eshko ga opzrëno jek lok u İi roshko, ga kjwozirwa İna sök ba mekë María tjok. Eshko ga kjök tono, ga kjwozirwa İi poshrëra. E irgo ga dbur sho shöylör, llëbo İö pjłëblë tjwłö ara wleniyo, dwłö poshtikklo İö pjłëblë, e shira, twara ba kong ba sengglo. ¹² E irgo ga Sbö tjłë ba kong yoshko ga «Pjây jek pjłu shwo lëkong llëme» İe. E kjışhko ga irbo shano oblë, ga to jek lok iröng obi ba kjokshko eni.

José töktong to jek Egipto kjokyo María, Jesús tjok

¹³ Domerga İi briktong irgo ga Tjłapga parkaga kjok dogo so weno José kong kjłara yoshko, ga tjłë ba kong ga «Kjwozirwa İi włëya Pjłu Herodesdë, zröya wlo İe. E kjışhko ga pja kojözung. Kjwozirwa, ba mekë, e sös na dwayo. Pjây nom tök Egipto kjokyo. Pjây ber löng eshko, äär jong llono İër bop kong guing» İe.

¹⁴ E shkëyo ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek Egipto kjokyo. ¹⁵ Öötong beno löng eshko, Pjłu Herodes wolono guing. Shäryono

eni, tjłokwo łara Tjłapgarë ba tjłokwo łaga kong dënashko li ber jlökoyo wło. Tjłëno beno eni: «Bor wa rokoror Egipto kjokyo dwayo.»^d

Herodes nopga ichono kjwozirga zrök

¹⁶ Miydara Herodesdë ga jyäpgwara domerga tjwe dło wen tëm shwo lëkong dwayo lirë ga iirkono ara anmoyö. Dbala weno pjang lłonoshko łara domerga lirë ba kong kjishko ga nopga ichara kjwozirga domerga lu pjłogło pjök ter lëkong llong Belén kjokyo li zrök uunkong, kjwozirga lu eni llong ba soshko li tjok bakoe. ¹⁷Eni ga tjłokwo łara Sbö tjłokwo łaga tek dënashko so Jere-míasdë li beno jlökoyo. Tjłëno beno eni:

¹⁸ «Ramá kjokyo ga ybö pjłuk ara,
słar ara, kjłoshtë ara.
E Raquel,
ba wapga wołono,
ga słar sök ba kjishko,
wojekoba woyde lłëme.»^e

José to jek Nazaret kjokyo iröng obi María, Jesús tjok, ber llong eshko wło

¹⁹ Herodes wołonoshko ga Tjłapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjłara José kong yoshko Egipto kjokyo, ²⁰ tjłë ba kong ga «Nopga llong kjwozirwa zrök woydë kjupä li wołono. E kjishko ga pja kojözong. Kjwozirwa, ba mekë, e sös jek na dwayo. Pjây nom jek Israel kjokyo iröng obi» lë.

²¹ Eni ga José kojono, ga kjwozirwa, ba mekë, e söra to jek iröng Israel kjokyo. ²² Gueniyö kuya ga Arquelao parkë sök Judea so pjłuyo, ba data Herodes shtoshko ga jek eshko ga bangkjre ara. Eni ga Sbö tjłë ba kong yoshko ga «Pjây jek Judea kjokyo lłëme» lë. E kjishko ga to jek Galilea kjokyo shara. ²³ Öötong eshko ga jek llong Nazaret kjokyo, ber llong eshko wło. Shäryono eni, tjłokwo łara Tjłapgarë ba tjłokwo łagaga kong dënashko li ber jlökoyo wło. Tjłëno beno eni: «No pjłuyo iche Sbörë tjwe li kowëba Nazaret so.»

Juan No Waga shäng kjok dogro no lłëmshko

3 ¹⁻² Łu to jek ara irgo ga domer weno shäng kjłara ko Juan No Waga. E jëk to shäng Judea kjok dogro no lłëmshko, tjłë oba kong ga «Sbö ber no pjłuyo wło li, e dbaryö äätöe. E kjishko ga lłëbo owa shäryëmi llong li, e owa jlöe łozı, ga rayozıa» lë.

³ Kjibokwo tara Sbö tjłokwo łaga tek dënashko so Isaiásdë. Tjłëno beno eni:

«Kjok dogro no lłëmshko ga ëbo tjłë shäng dbo go ga
“Irbo poshäryozı Tjłapga tjwe li kong.
Shäryozı ber beke.”»^f

Ëbo tjłë shäng dbo go łara li, e Juan łayde.

⁴ Eshkoshko ga Juan doyë shwong sek öng jëkkłö sok kësbang zok go, dop pjrikłö shäryak öng kwota go bakoe. Ba dli beno sekwa, or kjłoshko so dyo bakoe.

⁵ Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjokyo sopga, e shrono llong träk lłëm ba kuk. ⁶ Eshko ga kjone kjone, lłëbo owa shäryara li lë oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷Eshko ga nopga tjeng kjing pjök ko fariseoga, saduceoga. İya Juandë ga tjwe löng ba shwoy we wlo ga tjlä ba kong ga «Pjäy so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlöng dbaryo döro lishko ga pjäy där laga ërë bomi kongdo? ⁸Pjäy jëk pjlo beke. Miydëba e go ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. ⁹Lër bomi kong ga akkwo ëre ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjluë. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë llëme” lëmi llëme. ¹⁰“Zër e” le Sbörë shäng. Kfor botjyë pjlu llëm wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo.

¹¹»Eye, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lara, ga rayara ga wër shäng di goshko. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota sök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.⁸ Era, pjäy we iök go, ga pjäy go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹²Tjwe kjwlä tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber tjeng ba bapkwö roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri iyado, sjer llëme» le.

Jesús wara Juandë

¹³Jesús opshino jek Galilea kjokyo dwayo, öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko, we wlo. ¹⁴Gueniyo we woydë Juandë llëme. Tjlä ba kong ga «Pja tek shäng bor shwoy, pja wër wlo lëp, gueniyo tja waga pjarë dey» le.

¹⁵Kuya ga tjlä ba kong ga «İos ber eni güng. Shäryëy jüni, woyde Sbörë eni kjishko» le.

Kuya ga «Jölö» le. ¹⁶Eni ga Jesús wara jer di roshko. Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga kjok dogo roshwino beno ojong erä. Ga İya Jesüsdë ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹⁷Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlä ga «Bor wa li kjwe. Kjwe woydër ara. Tja wopjlu ba tjok» le.

Jesús tjläna Ärë, llëbo shärye owa wlo le

4 ¹E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, tjliya Ärë wlo. ²Eshko ga iono llëm Sbö kong dbargwo sak pkëng (40), shkë dbae. E irgo ga pjli jonge. ³Eni ga Ä jek äär shäng Jesús tjlik, llëbo shärye owa wlo le. Tjlä ba kong ga «Pja Sbö Wa jlökoyo ga akkwo tjeng ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, uëp wlo» le.

⁴Kuya ga tjlä ba kong ga «Sbö tjlökwö tak pjang eni:

»“No mār dli goshko dö llëme.

Mär tjlökwö le Sbörë li go bakoe”»^h le.

⁵E irgo ga söra Ärë jek öötong shäng kjok zrek ko Jerusalén, Sbö u kësbang jong lishko. Eshko ga söra jem, öötong shäng Sbö u dbo go, ⁶ga tjlä ba kong ga «Sbö tjlökwö tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörë bop dë,

pja shaya ba orkwö go,

pja dre pjë akkwo go llëm wlo.”ⁱ

E kjishko ga pja Sbö Wa jlökoyo ga pja opts jer na dwayo» le.

g 3.11 Eshko dbaryo ga parkagaga tjwläk löng pjir wleniyo, ba sogoga drepkwota döra ba kong, e ba pak kjishko. Eni ga llëye le Juandë ga e «Tja tjwlo äär ber Jesús parkaga tjwläk shäng pjir wleniyo ëmdë llëme» löklo. h 4.4 Deuteronomio 8.3. i 4.6 Salmo 91.11-12.

⁷Kuya ga tjǎe ba kong ga «Sbǝ tǝlǝkwǝ tak pjang eni bakoe:

»“Tǝlapga, bop Sbǝ li tǝlǝy ilǝme”»^j ǎe.

⁸E irgo ga sǝra Ärǝ jem öǝotong shǎng dǝlp jong kjǝkshko dbo go, ga kjok kjwang jǝkong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong, wolǝsowa ǝya wǝ.

⁹Eshko ga tjǎe ba kong ga «Pja kjǝk tok, tja poshrǝp wleni ga kjok uunkong ǝre twǝr ber bop kong» ǎe.

¹⁰Kuya ga tjǎe ba kong ga «Sbǝ tǝlǝkwǝ tak pjang eni:

»“Tǝlapga, bop Sbǝ li poshrǝmirǝ dǝe. E kolomirǝ dǝe.”»^k

E kjǝshko ga Ä, pja opkjǝs na dwayǝ» ǎe. ¹¹Eni ga Ä opkjono ey dwayǝ ga toe.

Eshko ga Sbǝ parkagaga kjok dogo so shrono lǝk Jesús kjimtǝ.

Jesús ba pak soyono

¹²Juan bǎngzaraba shǎng no shdǝzǝlong uyo roshko li roy kuya Jesúsdǝ ga to jek Galilea kjokyo irǝng obi. ¹³Gueniyo beno sǝk Nazaret kjokyo ilǝme. To jek Capernaúm kjokyo, ga beno sǝk eshko shara. Capernaúm kjokyo, e ber buk di bǎng buk kǝsbang, shkung, so dǝlung kjoyo li sor go, Zabulón tjǝyoga, Neftalí tjǝyoga dǝna löngshko. ¹⁴Shǎryono eni, tǝlǝkwǝ ǝara ba tǝlǝkwǝ ǝaga tek dǝnashko so Isafasdǝ li ber jǝlkoyo wǝ. Tǝlǝno beno eni:

¹⁵«Zabulón tjǝyoga, Neftalí tjǝyoga,

e kjokyo ber buk Jordán diyo kjwo kalǝkong,

di bǎng buk kǝsbang, shkung, so dǝlung kjoyo ko Galilea li kjako,

nopga judío lǝm wleniyo löngshko.

¹⁶Kjok eshko sopga jǝk löng kjok ro sǝ roshko wopro ga

iǝk shǝjy ǝna lǝk kǝsbang kjwara.

“Nopga li wolono tjeng pjire” ǝaraba,

gueniyo iǝk shǝjy weno ba kong kjwara,

dǝo wen tǝm pjang kjok shrǝngto wleni.”»^l

¹⁷Eshko jek lǝkong ga Jesús beno shǎng tjǎe oba kong ga «Sbǝ ber no pjǝluyo wǝ li, e dbaryo dǝrǝe. E kjǝshko ga lǝbo owa shǎryǝmi löng li, e owa jǝlǝe lözi, ga rayozǝ» ǎe.

Nopga mã shaga kjrara Jesúsdǝ dogǝ pkǝng (4)

¹⁸Domer shǎng kjǝlara ko Simón, e kowǝba Pedro bakoe. Domer shǎng kjǝlara obi ko Andrés, e Simón lǝng. Epga mã shaga. Pjǝlara ga löng ba kjǝ mã shakkǝ dbuk Galilea di bǎng buk kǝsbang shkung, so dǝlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek shǎng diksor go, ga ǝya ga domerga li bǝ löng. ¹⁹Eshko ga tjǎe ba kong ga «Pjǝy tek bor tjok, pjǝy pin wǝ. Pjǝy to löng mã shak ame. Pjǝy ǝer to ber löng no töng bor kong shara» ǎe. ²⁰Kuya lǝk ga ba kjǝ rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

²¹Jek kǝgo sit ga domerga löng do pjǝk ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjǝ mã shakkǝ bǎngyǝ kjyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shǎng eshko ga domerga do pjǝk li ǝna, ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wǝ. ²²Kuya lǝk ga ba data rayara jekdo, beno sǝk ba kjyong roshko, ga to jek lǝk Jesús tjok.

Jesús oba pino, swłopga poptono träk lïeme

²³Eshko ga Jesús jëk to shäng Galilea kjokyo kjok kjwang jïkong. Kjok kjrina kjrina ga oba pïya judïoga syö uyo lok kjwobi li roshko. Sbö ber no pjłuyo sorë li roy pjłú le oba kong, ga oba swłö lïë ara, llayo boyo bang ara, e popte. ²⁴Eni ga Jesús roy shdöktong Siria kjokyo kjok kjwang jïkong, ga swłopga sökoba tjwe ba kong, no swłö lïërba pogo tjok, no poglo lïë bang ara, no goshko Ä sëyaga, no wopjir ä wleniyo, no dre kuga lïëm wleniyo, ga poptara uunkong.

²⁵Galilea sopga, Decápolis sopga, Jerusalén sopga, Judea sopga, Jordán diyo kjok ber buk dlo wen tëm shwo lëkong li sopga, e to jek lok ba tjok ara.

Jesús tjïëno oba kong dľup go

5 ¹Iya Jesúsdë ga nopga ara ga poyono sök dľup go. Eshko ga ba opping-gaga tek shrono löng ba zľong ga ²pina. Tjïë ba kong ga

Lïëye shäryëy, shji ber wopjłú włö

³«Ëye songe le, lïëye pjłú twe Sbö kong włö drete le ga
era ber wopjłú,
Sbö ber ba pjłuyo kjïshko.

⁴Ëye slar ëë ga
era ber wopjłú,
wojeya Sbörë kjïshko.

⁵Ëye wotöy ga
era ber wopjłú,
lłono ga kjok uunkong twe Sbörë ba kong, ber baïya włö kjïshko.

⁶Ëye, lïëye woyde Sbörë li shärye woydë ara, no pjłi ara li dli uë woydë
włeni, no wodogro li di ië woydë włeni bako ga
era ber wopjłú,
kjimte Sbörë ba shäryë kjïshko.

⁷Ëye, oblë songe le iyado ga
era ber wopjłú,
songe le Sbörë bako kjïshko.

⁸Ëye Sbö woydë jłökoyo ba pjłúshko, le kjamo go dö lïëm ga
era ber wopjłú,
lłono ga Sbö iya kjïshko.

⁹Ëye oba włëpyotkë, ber löng wopjłú ëng tjok włö ga
era ber wopjłú,
kowe Sbörë ba wa kjïshko.

¹⁰Ëye shdungoba, lïëye woyde Sbörë li shärye kjïshko ga
era ber wopjłú,
Sbö ber ba pjłuyo kjïshko.

¹¹»Pjây włongoba, pjây shdungoba, pjây jyöyotkëba bor kjïshkoshko ga pjây ber wopjłúe. ¹²Eshkoshko ga pjây woydë lïëme. Pjây ber wopjłú dey. Pjây äär kjok dogoshko ga pjây potjwłën ara. Dënashko ga Sbö tjłökwo łagaga shdu-naba eni bakoe.

Dlungna, iök shjiy

¹³»Pjây so dlungna kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. Gueniyo dlungna pjlä ameshko ga iëy ber pjlä ba shtoy iröng obi ga äe. Eshko ga llëno ame. Dbuy ber tjeng irbo bang, shglëkoba wlo.

¹⁴»Pjây so iök shjiy kjoyo, nopga löng kjok ëre kjing go kong. U lok dlup dbo go jney ga äe. ¹⁵Iök shjiy borkey, jney llëbo dorko wlo llëme. Iëy jong kjókshko dey, kälä të shjiy nopga löng ushko kjlobi li kong. ¹⁶Pjây ber löng iök shjiy wleni. Pjây jëk löng bëy oba boksho, llëye shäryëmi li ikoba wlo, bomi Data sök kjok dogo li poshrëkoba wlo.

Kjok lligwekklo tara Moisésdë

¹⁷»Tja shrono shäng kjok lligwekklo tara Moisésdë li kjaga lëmi llëme. Tja shrono shäng llëye lara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li kjaga lëmi llëm bakoe. E eni llëme. Tja shrono shäng llëye lak jlokoyo li, e llë loklo lë bomi kong, miydëmi wlo. ¹⁸Lër bomi kong jlokoyo ga kjopkwo, kjok ëre pjité llëm obishko ga tjlokwo tak lok kjok lligwekklo li jer kjwara llëm, shäryono uunkong guing, tjlokwo chirawayo ëmdë eni bakoe.

¹⁹»Eni ga ëye kjok lligwekklo tara Moisésdë li kjë kjrina, ba chirawayo ëmdë, ga oblë pïya eni bako ga Sbö sök no pjluo iyado lishko ga tjwlo sira li e lëba eshko. Gueniyo ëye omkolë, ga oblë pïya ba kolë bako ga Sbö sök no pjluo iyado lishko ga tjwlo ara li e lëba eshko. ²⁰!Tja kuzia! Woyde ga llëye woyde Sbörë li shäryëmi pjlu, fariseoga kjinmo, no pinggaga kjok lligwekklo tara Moisésdë li go kjinmo bakoe. Shäryëmi eni llëm ga pjây äar ber löng Sbö sök no pjluo iyado lishko llëme.

Iir

²¹»«Shji no zrök llëme. Ëye no zröno ga e shdungko» lara ba tjlapgaga tek dënashko so kong eni. Tjlokwo ëre kuromi tjan. ²²Gueniyo lër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong^m ga e shdungko. Ëye «Pja makrae» lono ba kjlara kong ga sökoba Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo kong, shdüya wlo. Ëye ba kjlara äyoshtono ga e jek shäng irbo äar jong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go.

²³»E kjishko ga pjây jek äar öng sho sukklo Sbö sengglo tjokshko ga woyoshrëmi ga bomi kjlara shäng iirkë bomi tjok wleni ga ²⁴Sbö sengglo li rayëmi ber sök eshko, pjây nom ba lligwek bomi kjlara tjok, pjây ber wopjlu ëng tjok wlo. Pjir ga pjây jek iröng Sbö sengglo söromi li twë ga pjluë.

²⁵»Pjây sökoba no lligwega shwoy lëbashko ga pjây lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlapga wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlapga lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlong uyo roshko. ²⁶Lër bomi kong jlokoyo ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äar jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlënomi pjir guing.

m 5.22 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Gueniyo lër bomi kong ga ëye iirkono ba kjlara kong llë kjishko llëm ga e shdungko.»

Shji pë oma boy oblë tjok llëme

²⁷»“Shji pë oma boy oblë tjok llëme” Ìaraba kuromi eni tjan. ²⁸Gueniyo Ìër bomi kong ga ëye walë oblë ìk, wotjlik ba pjłushko ba woydë dö wleni ga llëbo owa shäryara, pono ba tjok wleni.

²⁹»Bomi bokkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjus, dbumi pjola, e bomi bokkwo pjłúyo ëmdë. Bomi doyo, e dbuya jer unkong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo ga shäryëmi eni dey. ³⁰Bomi orkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjola, e bomi orkwo pjłúyo ëmdë. Bomi doyo, e jer unkong iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo ga shäryëmi eni dey.

Shji ëng rayë

³¹»“Ë pogo ba boy rayono ga ëng rayono kjibokwoyo twe ba kong dey” Ìaraba kuromi eni bakoe. ³²Gueniyo Ìër bomi kong ga domer ba boy rayono, pono domer oblë tjok kjïy llëm ga ba boy orkwosmok oblë tjok wleni ga owa li ber ba go, gueniyo ba go dö llëme. Owa li ber ba rayaga li go, e ber ba Ìanma kjłara obi li go bakoe.

Shji tjłë ëng tjok jłokoyo

³³»“Tjłokwo Ìoromi jłokoyo Tjłapga ko go li shäryozï eni Ìyado” Ìaraba bi tjłapgaga tek dënashko so kong eni bakoe. ³⁴Gueniyo Ìër bomi kong ga pjäy tjłë jłokoyo Tjłapga ko go llëme. Pjäy tjłë jłokoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok dogo, e Sbö pjłü sökklo wleni kjishko. ³⁵Pjäy tjłë jłokoyo kjok ëre so ko go llëm bako, kjok ëre, e ba kjupkwo shto wleni kjishko. Pjäy tjłë jłokoyo Jerusalén kjokyo kjishko llëm bako, e no pjłuyo kësbang Ìi* kjokyo kjishko. ³⁶Pjäy tjłë jłokoyo bomi kägä kjishko llëm, bomi käkzong, e iëmi ber sï, llëm ga pjłub-lún pjłara llëm kjishko. ³⁷Pjäy Ìan ëng tjokshko ga “Ëng” lëmi, “Llëme” lëmi. Pjäy Ìan ber ëng tjok eni döe. Tjłokwo lëmi oblë obi ga e Ìaga Ärë.

Shji tjwłö shik ëng kong

³⁸»“Ëye oblë bokkwo shino kjwara ga e bokkwo shikko kjwara bakoe. Ëye oblë orkwo zono tas kjwara ga e orkwo zako tas kjwara bakoe” Ìaraba kuromi eni. ³⁹Gueniyo Ìër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryono bomi kong ga wëyë, kar llëbo owa shäryë ba kong llëme. Pjäy kwomso këlë shpora oblërë ga mılëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. ⁴⁰Pjäy rote oblërë tjłapgaga kjok llëwega wleni kong, bomi shwong ter lëkong li döya wlo Ìe ga bomi shwong kop lëkong li twëmi ba kong bakoe. ⁴¹Ëngkjwaga, pjäy iche ba llëbo sök dbo go äär wop kjöme Ìe bomi kong ga äär jong eshko ga sömi ba kong eni pjłara obi. ⁴²Ë pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. No tjwe llëbo poskwong bomi kong ga “Llëme” lëy ba kong llëm bakoe.

Bi moskwoga woydëy dey

⁴³»“Bi kjłara, e woydako, ga bi moskwo, e woydako llëme” Ìaraba kuromi eni bakoe. ⁴⁴Gueniyo Ìër bomi kong ga bomi moskwoga woydozï ara. Pjäy

n 5.35 No pjłuyo kësbang Ìe Ìi, e Sbö Ìokłö.

syöshtos Sbö kong, bomi shdunggaga kjishko. ⁴⁵ Enira pjäy jëk bomi Data sök kjok dogo li wapga wleni. Dlo shäryara li ie të nopga pjlo bek kong, nopga owa kong bakoe. Shunyo iche shrë nopga jëk bëy li kjing go, nopga jëk owa li kjing go bakoe. ⁴⁶ ¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjäy potjwlëk-klo llë lëmiro? ¿Pjäy tjlä ga nopga dbur töngga Roma so kong, e owa, gueniyo epga omshäryë e kjoyo llëmdo? ⁴⁷ ¿“Miga” lëmi bomi pjeyoga kong erö wleni ga llë shäryomirëro? Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni bakoe. ⁴⁸ Bomi Data sök kjok dogo li, e pjlo bek, dir llëme. Pjäy ber löng pjlo bek, dir llëm, baiya dik bakoe.

Llëbo twëy nopga song wleniyo kong sorë

6 ¹»Pjäy llëbo pjlu shäryëshko ga shäryëmi ikoba wlo llëme. Llëm ga pjäy potjwlëya bomi Data sök kjok dogo lirë llëme.

²»E kjishko ga nopga song wleniyo kjimtoromishko ga roy shdömi ë kong llëme. Nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlük owa ba pjlushko li omshäryë eni judioga syö uyo roshko, irbo pjlobi bäng goshko, opposhrek e go wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

³⁻⁴»Gueniyo pjäyda nopga song wleniyo kjimtëshko ga shäryëmi lütshko, miydaga ërë llëm wlo. Enira pjäy potjwlënga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

⁵»Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga pjäy ber löng nopga Sbö tjlokwo söga jlökoyo le, gueniyo wotjlük owa ba pjlushko li dik llëme. Epga syöshtë löng koyong nopga arashko, judioga syö uyo roy, irbo pjlobi bäng goshko, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoyo ga potjwlëkklo tjok tjän.

⁶»Gueniyo pjäyda syöshtëshko ga pjäy opzrëk jek kjër roshko, ga kjër bäng-zami tuke. Pjäy syöshtë bomi data kong lütshko. Enira pjäy potjwlënga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

⁷»Pjäy syöshtëshko ga tjlokwo lëmi jek ba bokjing obi llëme. Nopga Sbö miydë llëm wleniyo omshäryë eni. Tjlokwo le ara kjishko ga kuya Sbörëro le. ⁸ Pjäy opshäryë baiya dik llëm, llëbo rokomirë llëm obishko ga llëye woydëmi li miydara bomi Datarë pjir tjän kjishko.

⁹»Pjäy syöshtë Sbö kong eni.

»“Data, pja sök kjok dogo,
bop ko, e ber kësbang, dboyë.

¹⁰ Pja tjwe ber sök borwa pjluo wlo.

Kjok dogo ga llëye woydëp sorë ga shäryë eni iyado.

Ichos ga shäryë kjok ërë kjing go eni bakoe.

¹¹ Dli woydërwa li twos borwa kong, eeri wlo.

¹² Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iororwa beno tjwlo llëm sorë ga owa pjang borwa go li lös ber dret eni bakoe.

¹³ Tjawa iëp ber löng borwa tjilzlong lishko llëme.

Tjawa dös Ä wloshko dwayo.”^o

o 6.13 Tek dënashko ga kjibokwo ërë jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Tjawa dös Ä wloshko dwayo. Pja nopga uunkong pjluo. Pja dbo ara. Pja dbo kälä ara iyado. Ber eni.»

¹⁴»Lëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjewlë llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Data sök kjok dogo lirë ber dret eni bakoe. ¹⁵Gueniyo llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li ioromi beno tjewlë llëm wleni llëm ga owa pjang bomi go li löya bomi Datarë llëm bakoe.

Shji ië llëm Sbö kong dbaryoshko ga shäryë sorë

¹⁶»Pjây ië llëm Sbö kongshko ga pjây ber löng nopga Sbö tjlokwo söga jlökoye le, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko li dik llëme. Epga opyë löng bokkwo woydë, ikoba wlo. Lër bomi kong jlökoye ga potjwëkklo tjok tjän.

¹⁷»Gueniyo pjâyda ië llëm Sbö kongshko ga pjây bokkwo shkwë, pjây posharyë yotso, ¹⁸pjây löng ië llëm li miydëba llëm wlo. Miydaga ber bomi Datarë eröe. Enira pjây potjwëngga ber bomi Data sök bomi ik lütshko lirë.

Shji llëbo töng kjok dogo

¹⁹»Pjây parkë bomi kong om go, llëbo tjewlë ara tömi kjok ëre kjing go wlo llëme. Llëye tömi jushko li ue ba sëyarë dret, srer dret, luyotkëba bomi shjiryo dret bakoe. ²⁰Pjây parkë ber löng Sbö kong dey, llëbo tjewlë ara li ber bomi kong kjok dogo wlo. Eshko ga llëbo li ue ba sëyarë llëm, srer llëm, luyotkëba llëm bakoe. ²¹Bomi llëbo tjewlë ara li töng tjeng kjone ga pjây wotjlik eshko bakoe.

Iök shjiy bi doyo kong

²²»Iök shjiy igömi wëllë bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjlu wleni ga bomi doyo uunkong iök shjiy tjok wleni. ²³Gueniyo bomi bokkwo owa wleni ga bomi doyo uunkong kjok ro si wleni. Eni ga pjây kjok igö llëm ga pjây löng kjok ro yet erä.

Sbö, dbur

²⁴»Ëye parkë pjlu do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlara woyde, kjlara woyde llëme. Ber pjlu kjlara tjok, ber owa kjlara tjok. Pjây wo pjang dbur go iyado wleni ga pjây parkë Sbö kong ga äe.

Shji woydë llëbo kjiy llëme

²⁵»Lër bomi kong ga shji woydë llëme. Shji woydë dli kjiy llëm, di kjiy llëm, shwong kjiy llëm bakoe. Pjây löng së, e tjewlë ara, bomi dli kjinmo. Bomi doyo, e tjewlë ara, bomi shwong kjinmo. ²⁶Sënwa dbuk to löng sorë izia. Dwla dgye llëm, bo kjre llëm, jneya ba jnekklo uyo roy llëm bakoe. Gueniyo sëya bomi Data sök kjok dogo lirë. iGa pjâyda tjewlë ara, sënwa kjinmo!

²⁷»¿Pjây woydë ara ga llëye shimi e goro? Bomi lu iëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁸¿Pjây woydë bomi shwong kjishko ega? Nana kjloshko so izia. Parkë llëm, shwong sek llëm bakoe. ²⁹Eni ëmdë ga löng wolësowa iyado. Lër bomi kong ga Pjlu Salomón llëbo ara anmoyö. Gueniyo doyono wolësowa, öötong nana kjloshko so i dik llëme. ³⁰Kjlo sho llë doye Sbörë eni, eeri ga lok pjlu, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjây doye e kjinmo anmoyö llëmdo? ¿Pjây mär Sbö go jlökoye llëm ega?

³¹»E kjishko ga pjây woydë llëme. «¿Llëye uëy? ¿Llëye iëy? ¿Shji doyë llë go?», e lëmi llëme. ³²Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga nopga Sbö miydë

llem wleniyo woydë arae. Gueniyo pjäyda Data sök kjlara kjok dogo. Lëye woydëmi dö li miyde sök pjir tjan. ³³Sbö ber bomi pjlyo sorë li woyotjlimi ara, lëbo oblë oblë kjinmo. Tjlokwo lara li shäryozï eni. Shäryëmi löng eni ga lëbo oblë woydëmi kës li ber bomi kong bakoe.

³⁴»Pjäy woydë lëye wen bong li kjishko lëme. E woyotjlimi bong jä ga pjluë. Dbar kjwara kjwara ga lëbo wen bomi kong owa ara.

«No oblë lëbo owa shäryono» lëy ë kong lëme

7 ¹»«No oblë lëbo owa shäryono» lëy ë kong llem, pjäy lëbo owa shäryono lë Sbörë llem wlo. ²Oblë woyotjlimi sorë ga pjäy woyotjliya Sbörë eni bakoe. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbörë bomi kong eni bakoe.

³»Bomi kjlara bok bäng kjor pjlyo imi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kjwangna li igömi lëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴¿Pjäy bok roshko kjorkwang buk kjwangnashko ga «Kjor pjlyo buk bop bok bäng kjwe shir bop kong» lëmi bomi kjlara kong sorëro? ⁵¿Pjäy Sbö tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlik owa bomi pjluushko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizï bäm go. Enira kjor pjlyo buk bomi kjlara bok bäng li igömi wëlë, shimi ba kong wlo.

⁶»Lëbo Sbö i li twëmi ba wloyoga kong llem, e so shjiti kjloshko so sëmire wleni. Eni ga tek workwë bomi kjing go iröng obi, ga pjäy ue. Bomi obrikkwo tjwlo ara wleniyo dbumi köchi kong lëme. Eni ga sho shglëya bomi shjiryo drete.

Lëbo rokëy, lëbo wley, «U bäng bäng dözi bor kong» lëy

⁷»Lëbo rokozï Sbö kong, ga twe bomi kong. Lëbo wlezï, ga wlemi. «U bäng bäng dözi bor kong» lözi, ga där bomi kong. ⁸Ëye lëbo rokë ga e kjre. Ëye lëbo wlek ga e wleya. Ëye «U bäng bäng dözi bor kong» lë ga e där ba kong.

⁹»¿Data kjone dey ga kong dli roke ba warëshko ga kong apkwo twaydero? ¹⁰¿Ga kong mā rokesko ga kong dgur twaydero? ¹¹Eni ga pjäy nopga owa ëmdë ga pjäy wotjlik lëbo pjlu twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong lëbo rokënishko ga pjäy kong lëbo twe pjlu anmoyö.

¹²»Eni ga pjäy lëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lok bomi kong sorë ga eni. Pjäy omshäryë enira kjok lligwekklo tara Moisésdë li, tjlokwo lara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li, e shäryëmi löng uunkong.

Kjër bäng bam chira

¹³»Pjäy opzrëk jek kjër bäng bam chira li go. Irbo jek jong äär nopga shdüya ber tjeng iyado shtoyoshko li, e kjang llem, kjëryo u bäng bam ee bakoe. Nopga jëk ara e go. ¹⁴Gueniyo irbo jek jong äär shji ber löng së iyado Sbö tjok shtoyoshko li, e kjang, kjëryo u bäng bam chira bakoe. Nopga jëk e go kjlobö döe.

No miydëy ba bo go

¹⁵»No kjone kjone to löng tjle ga «Tja Sbö tjlokwo laga» lë, gueniyo ichaga Sbörë lëme. Tek löng bomi shwoy öng wlep ushko so wleni, miga pjäy shaywa, ue wlo lë, shjiti kjloshko so dik. ¹⁶Kjilgwö bo kjrëy shkë sho doyo go

lîeme. KJOR bo kjrëy shklik doyo go lîem bakoe. Eni ga lîeye shärye nopga lîrë goshko ga epga sorë miydëmi wêlee. ¹⁷KJOR doyo pjîú ga ba bo, e pjîúe. KJOR doyo owa ga ba bo, e owa. ¹⁸KJOR bo owa wîey kjor doyo pjîú goshko lîeme. KJOR bo pjîú wîey kjor doyo owa go lîem bakoe. ¹⁹KJOR lok bo owa kjîobi li köy, suy wîo. ²⁰Eni ga Sbô tjîokwo lagaga kjok ëre so li miydëmi ba bo go.

²¹»Oba ara tjîe bor kong ga «Pja bor Tjîapga jîokoyo» îe. Gueniyo epga kjone kjone äär ber löng Sbô sök no pjîuyo iyado lîshko lîeme. Èye bor Data sök kjok dogo li kolë ga äär ber ba nopga eröe. ²²No lîgwezlong dbaryoshko ga oba ara tjîe bor kong ga «Pja borwa Tjîapga jîokoyo. Bop tjîokwo lîororwa ara. Bop ko go ga Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichororwa toe. Bop ko go ga lîebo iydëba lîem wîeniyo shäryororwa ara» îe. ²³Gueniyo eshko ga tja tjîe ba kong ga «Pjây bor nopga lîeme. Pjây nopga owa erä. Pjây opkjos bor shwoy ëre dwayo» lîer ba kong eni.

U shäryëy sorë

²⁴⁻²⁵»Èye, tja tjîokwo kuya, ga lîeye lîoror li shärye ga e so domer u ywaga kjîara kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjîona rong, ga ak iara ba so bäng pîribrie. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjîluk shrono träk lîem, pjono u li goshko ga to wito lîem, ba shwleyo pjîlong lok rong, ak roshko kjîshko.

²⁶⁻²⁷»Gueniyo èye, tja tjîokwo kuya, ga lîeye lîoror li shärye lîem ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäryarashko ga shwleyo pjîona uriso, rong lîeme. Shäryara pjir ga shunyo shrono, di to jer, pjîluk shrono träk lîem, pjono u li goshko ga skwara pjir, sôra dirë drete» îe.

²⁸Tjîeno pjir ga nopga uunkong löng li beno löng yëy îe erä, pina sorë li kjîshko. ²⁹Tjîokwo lîara jîokoyo, dbo ara go, îe no pinggaga kjok lîgwekkîo tara Moisésdë go lîrë dik lîeme.

Domer pogîo go swîo ara, sho an do jîkong wîeniyo poptara Jesúsde kjîara

8 ¹E irgo ga Jesús opîono jer dlup dwayoshko, ga nopga to jer ara ba tjok. ²Eshko ga domer shrono shäng Jesús shwoy. Domer li pogîo go swîo ara, sho an do jîkong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba bokshto, tjîe ba kong ga «Tjîapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjîúe» îe.

³Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjîe ba kong ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjîú shara» îe. Jekdo eshko ga domer li poptono, beno pjîúe. ⁴Eshko ga Jesús tjîe ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lëp ë kong lîeme. Pja nom opping syöshtaga Sbô kong nopga kjîshko li kong, pja iya wîo eröe. Sbô sênggîo lîara Moisésdë li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wîo» îe.

Ëngkjwaga kägäyo parkaga poptara Jesúsde kjîara

⁵E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Capernaüm kjokyo. Domer Roma so shäng kjîara eshko, e ëngkjwagaga ara kägäyo. E tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjîe ba kong ga ⁶«Tjîapga, bor parkaga buk swîo ara bor ushko. Dre kuga lîem, doyo bang ara» îe.

⁷Kuya ga tjîe ba kong ga «Enira tja jek ba poptë» îe.

⁸Kuya ga tjîe ba kong ga «Tjîapga, tja lîeno lîem, tjwîö lîem, pja opzrëk tek bor u roshko wîo. Bor parkaga poptë lëp erö ga poptë dani. ⁹Tja kägäyo tjok.

Llëye le bor kong li shäryër eni iyado. Tja ëngkjwagaga ara kägäyo. Llëye lër ba kong li shärye lok eni iyado bakoe. “Pja nomo” lër kjlara kong ga toe. “Pja tegö” lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwëlëk shäng pjir wleniyo ichër llëbo shäryë ga shärye eni» le.

¹⁰ Kuya ga beno shäng yëy le erä, ga tjëlë nopga jëk löng ba tjok li kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga domer ëre mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo. ¹¹ Lër bomi kong ga nopga judío llëm wleniyo tjwe ara llaw pogo dwayo, äär löng ië Abraham, Isaac, Jacob tjok, Sbö sök no pjluvo iyado lishko. ¹² Judíogara, epga uunkong äär löng eshko wlo. Gueniyo kjone kjone dbuya ber tjeng kjoko, kjok ro si roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjishko» le.

¹³ Eshko ga tjëlë ëngkjwaga kägäyo li kong ga «Pja nom bop ushko. Woyotjli-nop sorë ga shäryoror bop kong eni» le, ga ba parkaga li poptono jekdo eshko.

Pedro ëm poptara Jesúsde

¹⁴ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Pedro ushko ga ba ëm wlëna buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme. ¹⁵ Eshko ga ba orkwo porwara, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li kojono, ga dli shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

¹⁶ Jek kjok ro zar ga nopga goshko Ä sëyaga söraba ara Jesús kong. Ga Jesús tjëlëno ba kong dö ga Ä sëyaga li to lok ba go dwayo. Swlopga löng kjlobi li poptara bakoe. ¹⁷ Shäryono eni, tjlökwö lara Tjlapgarë ba tjlökwö laga tek dënashko so Isaías kong li ber jlökoyo wlo. Tjëlëno beno eni:

«Shji döra bi swlo tjeng kës li dbo dorko dwayo.»^p

Shji jëk Jesús tjok ga soyo buke

¹⁸ E irgo ga Iya Jesúsde ga oba tjwe tön ara shäng lishko ga ba oppinggaga ichara dipzë jek di bäng buk kësbaŋg li kjwo kalëkong. ¹⁹ Eshko ga no pingga kjok ilgwekklo tara Moisésde go li tek shäng ba zlong bäng kjlara ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, woydër ga pja jek kjone ga tja jek bop tjok eshko» le.

²⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Shjiti kjloshko so, e pë klung bäng. Sënwa, e pë ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ërera woshtozlong shtoyo drete» le.

²¹ E irgo ga Jesús oppingga kjlara tjëlë ba kong ga «Tjlapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data wolono, jnenor sakshko pjir ga tja tekdo iröng bop tjok» le.

²² Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo dey. Shinmoga ber tjeng ëng jnek wëyë» le.

Pjluk, di bäng buk kësbaŋg, e ichara Jesúsde

²³ E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko ba oppinggaga tjok, ga toe. ²⁴ E irgo ga pjluk tjwe jong träk llëm, dbo ara di bäng buk kësbaŋg li kjing go. Di iöya ara, ga kjoyong li pir sek seke. Gueniyo Jesús bë buk pëe. ²⁵ Eni ga ba

oppinggaga jek löng ba wölleng, ga tjîle ba kong ga «Tjläpğa, tjawa kjimto-zong, tjawa shten lîem wlo!» İe.

²⁶Kuya ga tjîle ba kong ga «Bangkjrëmi ega? Pjây löng mär bor go jîokoyo lîeme» İe. E irgo ga kojono, ga pjîluk, di iöya, e wîona, ga beno tjeng tjëkso.

²⁷Eni ga epga beno löng yëy İe erä. Ga tjîle lok ëng kong ga «Domer kjwe ëro? İzia. Tjîeno pjîluk, di iöya İi kong ga kolë pjîlue» İe.

Domerga do pjök goshko Ä sëyaga

²⁸Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong löng di bäng buk kësbang İi kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. Eshko ga domerga goshko Ä sëyaga löng do pjök. Epga iir äya kjîoshko so wîeni. E kjîshko ga ëye jëk irbo e go lîeme. Eshko ga domerga İi opshino tek sakshko dwayo, tjwe löng Jesús zlong bäng ga ²⁹tjîle ba kong dbo go ga «Sbö Wa, çpja tek shäng borwa barwë ega? ÇPja to tek ëreshko borwa shdung wlore? Borwa shdüzlöng dbaryo İi äätë lîem obi» İe. ³⁰Epga löng lîshko soshko ga köchi tjeng träk lîem, İe. ³¹Eni ga Ä sëyaga İi tjîle ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichëp domerga pjök ëre rayë wlo wîeni ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» İe.

³²Kuya ga tjîle ba kong ga «Pjây nomo» İe. Ga Ä sëyaga İi opkjono to lok domerga İi go dwayo, jek lok köchi İi go shara. Wop eni lîem ga köchi tjeng İi zrono jer ri ri dlup pogîo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang İi roshko, ga shteno lok dret eshko.

³³Eni ga köchi dagaga tjeng İi töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga llëye İna domerga goshko Ä sëyaga tjok İi roy lara nopga kong pjire. ³⁴Eni ga nopga löng eshko İi opshino jek lok uunkong, ga öötong löng Jesús shäng lîshko ga tjîle ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» İe.

Domer dre kuga lîem wîeniyo poptara Jesúsdë kjîlara

9 ¹E irgo ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga dipzono jek ba kjokshko iröng obi. ²Eshko ga domer buk töshko kjîlara, dre kuga lîem wîeniyo, ga söra nopga oblërë lok pogîo roshko Jesús zlong bäng. İya Jesúsdë ga swîo sögaga İi mär ba go ga tjîle swîo buk töshko İi kong ga «Pja wosong lîeme. Owa pjang bop go İi lönor beno drete» İe.

³No pinggaga kjok ilgwekkîo tara Moisésdë İi go löng eshko kjîlëbë. Kuya lok ga wotjîlik ga «Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwîlë lîem wlo İe!» İe.

⁴Wotjîlik löng lîe İi miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjîle ba kong ga «ÇPjây wotjîlik owa eni ega? ⁵«Owa pjang bop go İi lönor beno drete» İloror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor lîem, e igömi lîeme. Gueniyo ga «Pja kojözong. Pja jëkzong» İloror ba kong ga poptororde, de poptoror lîem, era igömi wëlle.

⁶Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go İi lön ber dret wlo ga pjîlue. Miydëmi wlo ga lîebo shäryër e» İe. Eni ga tjîle swîo buk töshko İi kong ga «Pja kojözong. Bop bukkîo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» İe. ⁷Kuya ga kojono, ga to jek ba ushko. ⁸İya löng eshko lîrë ga beno löng yëy İe erä, ga Sbö poshrëra, dbo twara domer kong eni kjîshko.

Mateo rokara Jesúsdë

⁹E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjîlara eshko ko Mateo, e dbur töngga Roma so kong. E sök ba pak lîshko. İya

Jesúsdë ga tjǎ ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wǎ» ǎ. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁰E irgo ga Jesús jek öötong sök ǎ Mateo tjok ba ushko,^q ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur tǝngga Roma so kong öötong löng ǎ ba tjok eshko, nopga owa wǎniyo oblǎ öötong löng ǎ ba tjok eshko bakoe. ¹¹Iya fariseogarǎ ga tjǎ Jesús oppinggaga löng ǎ kong ga «¿Bomi pingga kjwe ǎ nopga owa wǎniyo tjok kjweni ega?» ǎ.

¹²Kuya Jesúsdë ga tjǎ ba kong ǎok ga «Nopga löng pjǎ, swǎ llǎm ga e dwǎmnega woydǎ llǎme. Swǎopgara dwǎmnega woydǎ. ¹³Pjǎy to opping Sbǎ tjǎokwo go. Tjǎǎno beno eni: “Woydǎ ga oblǎ songe llǎmi. E tjǎwǎ ara, öng zrǎmi, sho sumi, pjǎ dret bor poshrǎkkǎ ǎ kjinmo.”^r Eni ga tja shrono shǎng kjok ǎreshko, nopga pjǎ bek rokaga llǎm, nopga owa rokaga erǎe» ǎ.

Jesús ǎano shji ǎ llǎm Sbǎ kong dbaryo kjǎshko

¹⁴Dbar kjwara ga Juan oppinggaga tek shrono löng Jesús shwoy ga tjǎ ba kong ga «Tjawa ǎ llǎm Sbǎ kong dbar kop ara. Fariseoga omshǎryǎ eni bakoe. ¿Bop oppinggagara omshǎryǎ eni llǎm ega?»

¹⁵«Orkwosmozǎng dbaryoshko ga domer orkwosmok wǎ ǎ^s shǎng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko ǎ^t woydǎ llǎme. Gueniyo domer ǎ sǎraba ba shjiryoshko ga epga ǎ llǎm eshko jǎ.

¹⁶»Shwong kǎguǎ^u bǎngyǎy shwong ǎkyo tjǎglǎn^v go llǎme. Shǎryoroy eni kjwe ga shwong ǎkyo tjǎglǎn ǎ, shwong kǎguǎ ǎ, e sreya, dwǎr jek kǎgong.

¹⁷»Kjǎllgwo bo dyo dbo ara tjǎglǎn^w tyǎy ba bapkwǎ kǎguǎ shǎryak öng kwota go^x roshko llǎme. Shǎryoroy eni kjwe ga bapkwǎ ǎ böptur. Eni ga kjǎllgwo bo dyo ǎ ber llǎno ame, ba bapkwǎ ǎ ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjǎllgwo bo dyo dbo ara tjǎglǎn tyǎy wǎ ga woyde bapkwǎ tjǎglǎn, pjǎyǎkong ber tjeng pjǎ wǎ» ǎ ba kong.

Kjǎgǎ kjǎlara wǎlono buk, wǎlǎ kjǎlara swǎ ara

¹⁸Jesús shǎng tjǎ wopro ga judío ichaga tjwe shǎng kjǎlara ba zǎng bǎng, ga kjǎk tonǎ, tjǎ ba kong ga «Bor wa wǎlǎ wǎlono buk eeri jǎ. Gueniyo pja jek orkwǎ ǎ ba kjǎng go ga woshrǎ irǎng obi» ǎ.

¹⁹Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok, ba oppinggaga jek ba tjok bakoe.

²⁰Lǎng ǎ tjǎrǎ wǎlǎ shǎng kjǎlara swǎ ara ǎ pjǎgǎ sak kjwara kjǎngsho pjǎk (12) tjǎn. Ba dbar iya ǎyado, pǎptǎ llǎme. Eshko ga tek shrono shǎng Jesús zǎng bǎng ba kokso shwo ǎǎkong, ga ba shwong worbo porwara.

²¹Wotjǎlik ga «Ba shwong worbo porwǎr dǎ ga tja pǎptǎ» ǎ.

q 9.10 Grecia so tjǎokwo ǎre llǎ ǎokǎ miydǎy yǎtso llǎme. E Jesús jek öötong sök ǎ Mateo tjok Jesús ushko ǎokǎ, llǎm ga Jesús jek öötong sök ǎ Mateo tjok Mateo ushko ǎokǎ. ǎ ushko miydǎy yǎtso llǎme. **r 9.13** Oseas 6.6. **s 9.15** Domer orkwosmok wǎ ǎ ǎ, e Jesús ǎokǎ. **t 9.15** Nopga mak löng eshko ǎ ǎ, e Jesús oppinggaga ǎokǎ. **u 9.16** Shwong kǎguǎ ǎ ǎ, e tjǎokwo twara Sbǎrǎ Israel tjǎyoga kong jǎokoyo dǎnashko ǎ ǎokǎ. **v 9.16** Shwong ǎkyo tjǎglǎn ǎ ǎ, e tjǎokwo twara Sbǎrǎ jǎokoyo tjǎglǎn Jesús kjǎshko ǎ ǎokǎ. **w 9.17** Kjǎllgwo bo dyo dbo ara tjǎglǎn ǎ ǎ, e tjǎokwo twara Sbǎrǎ jǎokoyo tjǎglǎn Jesús kjǎshko ǎ ǎokǎ. **x 9.17** Kjǎllgwo bo dyo dbo ara bapkwǎ kǎguǎ shǎryak öng kwota go ǎ ǎ, e tjǎokwo twara Sbǎrǎ Israel tjǎyoga kong jǎokoyo dǎnashko ǎ ǎokǎ.

²² Īya Jesúsdē irōng ga walē bē shāng. Eshko ga tjlē ba kong ga «Pja wosong llēme. Pja mār bor go kuzong ga pja poptonoe» ĩe. Ga walē ĩi poptono jekdo eshko.

²³ E irgo ga Jesús öötong shāng judío ichaga ĩi ushko ga ĩya ga nopga dbonmo bakwaga poshāryē löng ba shinmo jnek wlo, ga nopga slar wop-jluk jong trāk llēme. ²⁴ Eshko ga tjlē löng ĩi kong ga «Pjāy opshis na dwayo. Kjonglo, e wolono llēme. Buk pē erā» ĩe. Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erā. ²⁵ Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrēno jek öötong shāng kjoglo buk lishko, shara ba orkwo go, ga kojono.

²⁶ Llēbo shāryono eshko ĩi roy shdōktong kjok eshko kjwang jikong.

Domerga kjok ĩgō llēm wlēniyo poptara Jesúsdē do pjök

²⁷ Jesús opshino jek shāng ey dwayo ga domerga löng do pjök kjok ĩgō llēm wlēniyo. Öö ĩe jek löng ba irgo, tjlē ba kong ga «David tjēyo, tjawa songe lozong» ĩe.

²⁸ Ga Jesús jek öötong shāng ushko ga nopga kjok ĩgō llēm wlēniyo ĩi jek āar löng ba irgo. Eshko ga Jesús tjlē ba kong lok ga «¿Woyotjlīmi ga pjāy bokkwo poptēr ga pjluē lēmire?»

«Ĕng, Tjlapga» ĩe lok ba kong.

²⁹ Eni ga ba bokkwo porwara Jesúsdē, ga tjlē ba kong ga «Pjāy mār bor go kuzong ga shāryē bomi kong eni» ĩe. ³⁰ Bokkwo poptono pjir ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjāy poptoror lēmi ē kong llēme» ĩe. ³¹ Gueniyo opshino jek lok ey dwayo, ga llēye shāryara Jesúsdē ba kong ĩi roy shdōra kjok eshko kjwang jikong.

Domer tjlē llēm poptara Jesúsdē kjlāra

³² Domerga ĩi opshino pjir ga domer sōraba tjwe shāng kjlāra, tjlē llēm, goshko Ā sēya kjlāra. ³³ Eshko ga sēya ĩi ichara Jesúsdē toe. E irgo ga domer ĩi beno shāng tjlē. Īya löng lirē ga beno löng yēy ĩe erā. Ga tjlē ĕng kong ga «Llēye ĩkdoy Israel kjokyo kjweni llēme» ĩe.

³⁴ Gueniyo ga fariseoga löng eshko ĩi tjlē ga «Ā sēyaga iche to, dbo twara Ā sēya kägāyorē ba kong ĩi go» ĩe.

Dwla bo ara

³⁵ Jesús to shāng oba ping kjok kjrina kjrina, judfoga syō uyo roshko. Sbō ber no pjluyo sorē ĩi roy pjlu ĩe oba kong. Oba swlo llē ara, llāyo boyo bang ara, e poptara. ³⁶ Īya ga nopga sjeno löng ara, dbo ame. E kjishko ga songe ĩe. Wot-jlik ga epga öng wlep ushko so daga llēm wlēni ĩe. ³⁷ Eni ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Dwla bo kjrēy wlo ga ara, gueniyo parkagaga kjlōbö döe. ³⁸ Eni ga rokozi dwla sogo ĩi kong ga parkagaga wlēya obi, dwla bo ara ĩi kjre wlo» ĩe.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

10 ¹ Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) ĩi rokara, ga kong dbo twara, Ā sēyaga tjeng oba goshko ĩi iche to wlo, swlo oblē oblē, llāyo boyo bang ara, e popte wlo bakoe. ² Domerga kjrara parkē löng Sbō tjlokwo roy lagaga ba āska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) ĩi ko lok eni:

Simón, e kowëba Pedro, e ba bām īyo;

Andrés, e Simón lëng;

Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kjārayo;

³ Felipe;

Bartolomé;

Tomás;

Mateo, e parkono dbur tōngga Roma so kong;

Santiago, e Alfeo wa;

Lebeo, e kowëba Tadeo bakoe;

⁴ Simón, e cananita;^y

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsdē

⁵E irgo ga ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li ichara jek Sbō tjłokwo lë. Bām goshko ga tjłëno ba kong ga «Pjāy jek judíoga shwoy eröe. Pjāy jek nopga judío llēm wleniyo shwoy llëme. Pjāy jek opzrëk Samaria kjokyo llēm bakoe. ⁶Pjāy to Israel tjëyoga shwoy dey, epga, e öng wļëp ushko jeno löng wleni kjishko. ⁷Pjāy nom Sbō ber no pjłuyo wlo li, e dbaryo ääto li roy shdök. ⁸Swłopga poptëmia. Shinmoga woshrëmia. Nopga poglō go swłō ara, sho an do jikong wleniyo poptëmia. Ä sëyaga tjeng oba goshko li ichëmi toe. Pjāy kong dbo twak iguing kuzong ga oblë kjimtëmi iguing bakoe. ⁹Dbur sho sömi bomi tjok llëme. ¹⁰Shwong oblë sömi llëm, drepkwota oblë llëm, llëbo bapkwō llëm, kjorkung llëm bako, ëye parkë ga mär ba potjwłëkkłō ba pak aska li go kjishko.

¹¹»Pjāy äär kjone pogo ga no wļëmi kjłara, miydëmi ga wotjłik bëy wleniyo, ga pjāy ber löng ba ushko, äär jong pjāy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹²Pjāy äär ushko ga «Pjāy kjimte Sbörë» lëmi ba kong eni. ¹³E irgo ga e beno bomi kong pjłú wleni ga kjimte Sbörë jlökoyo. Eni llëm wleni ga tjłokwo łoromi pjłú li ber ba kong llëme. ¹⁴Pjāy öötong löng kjone ga pjāy włokjre llëm, pjāy kuya llëm wleni ga pjāy opshik kjok eshko dwayo ga bomi dre pjłungyo lözi ber tjeng eshko. ¹⁵Lër bomi kong jlökoyo ga no ligwezłong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga, Gomorra sopga, e kjinmo.

Shji shdungoba

¹⁶»Tja kuzia. Pjāy ichër jek löng öng wļëp ushko so jëk löng shjiti kjłoshko so löngshko wleni. Eni kuzong ga pjāy jek löng nopga kjok miydë ara wleni, gueniyo pjāy ber löng wļëp bakoe. ¹⁷Pjāy sjëke. Pjāy iëba ber tjeng tjłapgaga włoshko, pjāy sökoba äär judíoga syō uyo roshko, pjāy shpokoba no shpokklō go eshko wlo. ¹⁸Bor kjışhko ga pjāy sökoba äär tjeng no ichagaga bokshto, pjłupga kësks bokshto bakoe. Eshko ga llëbo ĩnōmi, kuromi li roy lëmi ba kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. ¹⁹Gueniyo ga pjāy shakobashko ga pjāy woydë llëm, «¿Llëye lër?» lëmi llëm, «¿Lër sorë?» lëmi llëm bakoe. Pjāy

^y 10.4 *Cananitag* lë li, ba tjëyoga baiya woyde łok ara, woyde ga iche nopga kjok shto oblë sorë ame, ga llëbo shäryara łok ara ber löng opichë om go wlo.

tjļēshko ga tjļōkwo tve Sbōrē bomi kong, lēmi wļo. Pjāy woydē llēm e kjīshko. ²⁰Eshko ga pjāy li tjļēkdo llēme. Bomi Data Sēya li tjļēkdo bomi kjīshko.

²¹»Nopga epenga dō ēng twē tjļapgaga kong, zrōya lōk wļo. Dataga, e ba wapga twē eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekē kong ga tve tjļapgaga kong, zrōya wļo. ²²Pjāy iŷwa nopga uunkongdē shjiktēng bor kjīshko. Gueniyo ga ēye mār Sbō go āār jong ba dbo go ga era dār ber shāng pjļū iŷado. ²³Pjāy lōngshko ga pjāy shdungoba wļeni ga pjāy tōk kjok shto oblē. Gueniyo lēr bomi kong jļōkoyo ga pjāy āātē Israel kjokyo uunkong llēm obishko ga no to ter kjok dogo dwayo ēre shrono tjan.

²⁴»Oppinggaga tjwļō ara, ba pingga kjinmo llēme. Parkagaga tjwļēk lōng pjir wļeniyo tjwļō ara, ba sogo kjinmo llēm bakoe. ²⁵Woyde oppingga lirē ga āār ber ba pingga dik erō dey. Woyde parkaga lirē ga āār ber ba sogo i dik erō dey bakoe. Tja bomi kągāyo. ¿Tja ga kowēba Beelzebú^z ga era pjāye?

Nopga bangkjrēy llēme

²⁶»Llēbo shāryak lūtshko kēs li wen wēlēshko. Llēbo jnek tjeng kēs li wļēkoba pjire. E kjīshko ga nopga bangkjrēy llēme. ²⁷Tjļōkwo lēr bomi kong shkēshko li, e lēmi oba kong kjok shjiyshko. Tjļōkwo lēr bomi kong lūtshko li, e lēmi oba uunkong kong kjone pogo. ²⁸Nopga bangkjrēmi llēme. Bomi doyo zrōya lōk ga pjļū, gueniyo bomi sēyara zrōya lōk ga āe. Bomi sēya, bomi doyo, e zrōga, dbuga iōk pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko ga pjļū li, e bangkjromirē dey.

²⁹»¿Sēnwa kjwo pjōk, e soynek dburwa kjwara āska llēmdo? Eni ēmdē ga sēnwa li iche bomi Datarē lōn tōshko, enira lōn. Gueniyo iche llēm ga lōn kjwara llēme. ³⁰⁻³¹Pjāyda tjwļō ara, sēnwa ara kjinmo. Bomi kākzong pjļobi li shtara Sbōrē pjir tjan. E kjīshko ga llēye bangkjrēmi llēme.

Shji lān oba tjok Jesús kjīshko

³²»Pjāy tjļēno oba kong ga pjāy lōng bor tjok lōromi wļeni ga bomi kjīshko ga tja tjļē bor Data sōk kjok dogo li kong ga pjāy lōng bor tjok lēr eni bakoe. ³³Gueniyo pjāy tjļēno oba kong ga pjāy lōng bor tjok llēme lōromi wļeni ga tja tjļē bor Data li kong ga pjāy lōng bor tjok llēme lēr eni bakoe.

Shji moskwoga ara

³⁴»Tja shrono shāng nopga ichē ber lōng wļēp ēng tjok wļo lēmi llēme. Tja shrono shāng nopga ichē ēngkjwē wļo, ber lōng wļēp ēng tjok wļo llēme. ³⁵Tja shrono shāng wapga domerga ichē ēngkjwē ba dataga tjok, wapga walēga ichē ēngkjwē ba mekēga tjok, pjļaydoga ichē ēngkjwē ba ēmga tjok. ³⁶Eni ga bomi pjeyoga lōng bomi ushko li ber lōng bomi moskwoga.

³⁷»Ēye, ba data, ba mekē, ba wapga, e woyde ara, bor kjinmo wļeni ga ber bor oppingga ga āe. ³⁸Woyde ga llēye shāryēba ba kong bor kjīshko llē pogo-shko li, e zrōkoba pjang kjļōs go ēmdē ga e ba kong ga llēye llēme lē. Eni llēm ga e ber bor oppingga ga ā bakoe. ³⁹Ēye beno shāng bor tjok llēm, e zrōkoba llēme lē wļeni ga āār kjok dogo llēme. Gueniyo ga ēye jēk bor tjok jļōkoyo, e zrōraba bor kjīshko ēmdē ga era ber sōk sē iŷado Sbō tjok.

Bi potjwłëkkłõ

⁴⁰»Ëye, pjäy włokjrara ga tja włokjrara włeni. Ëye, tja włokjrara ga bor ichaga włokjrara włeni bakoe. ⁴¹Ëye Sbõ tjłõkwo łaga włokjrara, e Sbõ tjłõkwo łaga kjışhko ga Sbõ tjłõkwo łaga li potjwłëkkłõ ber ba kong bakoe. Ëye no pjłõ bek włeniyo włokjrara, e pjłõ bek kjışhko ga no pjłõ bek li potjwłëkkłõ ber ba kong bakoe. ⁴²Ëye bor oppingga song ëre kjimtara, e bor oppingga kjışhko ga sëna di zeng erõ ëmdë ga lër bomi kong jłõkoyo ga potjwłëkkłõ tjok tjan» lë.

Juan No Waga

11 ¹Jesús, ba oppinggaga dogłõ sak kjwara kjingsho pjõk (12) li poshduna pjir ga to jek łok eshko dwayo, jongya kjok shto oblë oblë, oba ping włõ.

²Eshkoshko ga Juan shdung shäng no shdüzłong uyo roshko. Ga Cristo roy kuya ga ba oppinggaga ichara pjõk mya, ³lłëbo kjakrokë Jesús kong. Öõtong lōng Jesús shängshko ga tjłë łok ba kong ga «¿No pjłuyo iche lë Sbõrë koshërwa lōng li pjare, de oblë koshorwarë?»

⁴«Lłëye kuromi, inomi li to lëmi Juan kong. ⁵Nopga kjok igõ lłëm włeniyo kjok inoe. Nopga jëk lłëm włeniyo jëktonge. Nopga pogłõ go swłõ ara, sho an do jłkong włeniyo poptonoe. Nopga kjok kugõ lłëm włeniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono irōng obi. Nopga song włeniyo kong Sbõ tjłõkwo roy pjłũ łak ba kong. ⁶Ëye mār bor go, ga tja raye lłëm ga era ber sōk wopjłũ» lë ba kong.

⁷Epga brikshko ga Jesús tjłëno oba kong Juan kjışhko. Tjłë ga «¿Pjäy jek lōng kjok dogro no lłëmshko, Juan ikshko ga pjäy äätë eshko lłëm obishko ga domer, e kjwe sorë łoromi? ¿E sjro bakwara pjłukdë włeni łoromire? ⁸¿Eni lłëm ga e kjwe sorë łoromi? ¿E doyono shäng shwong wolësowa, tjwłõ ara włeniyo go łoromire? Miydëmi pjłũ ga nopga eniyo lōng pjłũ ushko. ⁹¿Eni ga e kjwe sorë łoromi? ¿E kjwe Sbõ tjłõkwo łaga łoromire? E jłõe. Ga e tjwłõ ara, Sbõ tjłõkwo łagaga oblë kjinmo. ¹⁰Sbõ tjłõkwo tak pjang li goshko ga Sbõ tjłëno Juan kjışhko. Tjłëno beno eni:

»«No ichër kjłara bop bām go,
bop roy łaga,
irbo poshärÿë bop kong włõ.”^a

¹¹»Lër bomi kong jłõkoyo ga nopga uunkong kjok ëre kjing go äätë tjwłõ ara, Juan No Waga kjinmo lłëme. Eni gueniyo ga nopga lōng Sbõ sōk no pjłuyoshko kjłobi li tjwłõ ara, Juan kjinmo.

¹²»Juan No Waga dbaryoshko tek lëkong ga nopga ara optwono Sbõ kong, e ber ba pjłuyo włõ. Ga nopga owa ëngkjwë ara, Sbõ ber no pjłuyo lłëm włõ.

¹³Juan tjwayde lłëm obishko ga Sbõ tjłõkwo łagaga uunkong tjłëno ga lłono ga Sbõ, e ber no pjłuyo lë. Kjok lłgwekkłõ tara Moisésdë li tjłë eni bakoe. ¹⁴Ëye, tja tjłõkwo kuya woydë li kong ga lër ga Sbõ tjłõkwo łaga Elías tjwe irōng łara koshëmi lōng li, e Juan. ¹⁵Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yõtso.

¹⁶»Eerishko dbaryo sopga, ¿pjäy so lłë kjoyo lër bomi kong? Pjäy so kjwo-zirga öö lë lōng ëng kong lłëbo soynezłong shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjłë łok ga

¹⁷ »“Tjawa dbonmo bakwono ga
bëyotkoromi llëme.

Tjawa tono tækwo woydoklō ga
pjây sätong llëm bakoe” le lok eni.

¹⁸⁻¹⁹ »Lër ega lër bomi kong. Juan shrono shäng ga iono llëm Sbō kong dbar kop ara, ga kjillgwo bo dyo iono llëm bakoe. Eshko ga “Kjwe goshko Ä sëya kjlara” loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shrono ga tja ië ara, tja kjillgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga “Domer kjwe ië siyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur tōngga Roma so kong li tjok bakoe” lëmi eni. Lër bomi kong ga pjây so kjwozirga löng li kjoyo e kjishko. Sbō kjok miydë li, e jlōe miydëba ba pak shäryara beno li go» le.

**Kjok shto oblë oblë, ba tjllōkwo kjrëba woydë llëm
kjishko ga kjok eshko sopga wlonä Jesúsdë**

²⁰ Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsdë kjok shto oblë oblë tjän, ga kjok eshko sopga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlōe loromi llëm, ga rayara llëm bakoe. E kjishko ga e dbaryo ga epga wlonä Jesúsdë, tjllë ga ²¹ »«Corazín sopga, Betsaida sopga, pjây song jlō, pjây shdungko! Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ina Tiro sopga, Sidón sopgarë tek dënashko kjwe ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlōe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtëgro së ä wleniyo, pjlung sho iara ba dlū kjing go, ba woowa li iya Sbörë wlo tjän. ²² Eni ga lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

²³ »Capernaúm sopga, ¿pjây wotjllik ga pjây söya Sbörë jem äär kjok dogo lëmiro? Eni llëme. Pjây iche jer äär iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko. Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong li ina Sodoma sopgarë kjwe ga eerl ga ba tjëyoga löng eshko obi. ²⁴ Eni ga lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryoshko ga pjây shdüya Sbörë ara, Sodoma sopga kjinmo» le.

Shji woshtë sorë

²⁵ Eshko ga Jesús tjllë Sbō kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ëre sopga, e Tjlapga. Llëye jnenop kjok miydagaga löng kong li pinop oba song, wotöy wleniyo kong. E kjishko ga pja poshrër ara. ²⁶ Shäryorop eni, woydorop eni kjishko» le.

²⁷ Eshko ga tjllë nopga kong ga «Llëbo uunkong iara Data Sbörë beno tjeng bor wloshko. Sbō Wa ëre sorë, e miydaga ërë llëm, e miydaga bor Datarë eröe. Data Sbō, e sorë miydaga ërë llëm, e miydaga tjarë eröe. Gueniyo e sorë pin woydë ë kong ga pin.

²⁸ »Pjây sjeno parkorbo, llëbo pjanbo ga pjây tek bor shwoy uunkong, ga pjây iër ber löng woshtë. ²⁹ Tja wllëp, wotöy kuzong ga pjây kong pak twër li shäryozl, pjây oppis bor go. Enira pjây woshtë jlökoyo. ³⁰ Llëye pin bomi kong li, e kjang llëme. Llëye twër bomi kong pjami wlo li, e kwing llëm bakoe» le.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

12 ¹ Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko. Eshko ga ba oppinggaga pjllä ara kuzong ga dwla bo kjre löng, ue lok wlo. ² Iya fariseogarë ga tjllë Jesús kong ga »«Bop oppinggaga kjwe izong! Löng llëbo shäryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shäryë» le.

³Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lok arashko ga llëye shäryara tak pjang Sbö tjlökwö go li, e lomirë llëmdo? ⁴David opzrëno jek shäng Sbö u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li, e uaga syöshtagagarë erö ëmdë ga uara löke. ⁵Kjok llgwekklo tara Moisésdë li tjlë ga woshtozlong dbaryoshko ga syöshtagaga parkë löng Sbö u roshko li, llëye owa shärye löng llëme. ¿E lomirë llëmdo? ⁶Lër bomi kong ga ëreshko shäng kjlara tjwlo ara anmoyö, Sbö u kjinmo. ⁷Sbö tjlökwö tak pjang eni: “Woydër ga oblë songe lëmi. E tjwlo ara, öng zrömi, sho sumi, pjë dret bor poshrëkklo li kjinmo.”^b Tjlökwö ëre llë löklo miydëmi kjwe ga “Pja owa shäryono” lëmi oblë llëye owa shäryono llëm li kong llëme. ⁸Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» lë.

Woshtozlong dbaryoshko ga swlo poptara Jesúsdë kjlara

⁹E irgo ga Jesús to ey dwayo, ga opzrëno jek judfoga syö uyo jong kjok eshko li roshko. ¹⁰Domer shäng kjlara eshko orkwö kjwara slos-löe. Fariseoga löng eshko kjlobö, llëbo wlëya löng ara, Jesús rote e go wlo. Eni ga tjlë lok ba kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga no poptëy ga pjläre?»

¹¹«¿Bomi öng, e löno pjläbgwo roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi llëmdo? ¹²No, e tjwlo ara, öng kjinmo anmoyö. Eni ga llëbo pjlu, e shäryëy woshtozlong dbaryoshko ga pjläre» lë ba kong.

¹³Eshko ga Jesús tjlë domer li kong ga «Pja orkwö roshwizong» lë. Kuya ga orkwö roshwino, ga poptono beno pjlu, ba orkwö kar go dik. ¹⁴Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga tjlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlu?» lë.

Sbö parkaga

¹⁵Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjire. Eni ga opshino to kjok eshko dwayo. Oba to jek ara ba tjok. Swlopga löng eshko li poptara uunkong, ¹⁶ga tjlë ba kong lok ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» lë. ¹⁷Shäryono eni, tjlökwö lara ba tjlökwö laga tek dënashko so Isafasdë li ber jlokoyo wlo. Tjlëno beno eni:

¹⁸«Bor parkaga kjröror shäng ëre.

Kjwe woydër ara. Tja wopjlu ba tjok bakoe.

Bor Sëya iër ber ba go,

ga kjok llgwer sorë li roy shdöya tjëyoga uunkong kong.

¹⁹Kjwe ënglë kar kar ë tjok llëm,

öö lë kukoba irbo bäng llëm bakoe.

²⁰Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm,^c

shwomzrëng pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm,^d

kjok llgwera beno bek pjir guing.

²¹Llono ga tjëyoga uunkong ber löng ba koshë.»^e

b 12.7 Oseas 6.6. **c** 12.20 Sjro shüktong tjeng li, e toya llëm lë li, e domer li ber kjang, nopga dbo ara llëm li tjok llëme löklo. **d** 12.20 Shwomzrëng pjë jer jong ba seto li, e sjëya llëm lë li, e domer li ber wotöy, nopga mär ba go sira dö li tjok löklo. **e** 12.18-21 Isafas 41.1-4.

Jesús, Beelzebú^f

²²Eshko ga domer shäng kjlära kjok ïgö llëm, tjëlë llëm, goshko Ä sëya kjlära kjïshko. E söraba Jesús shwoy, ga poptara beno shäng kjok ïgö pjläú, tjëlë pjläú bakoe. ²³Nopga löng eshko li beno löng yëy le erä. Ga tjëlë ëng kong ga «¿Ère David tjëyo shrono shäng bi dögaro llëm?» le lok eni.

²⁴Kuya fariseogarë lok ga tjëlë lok ëng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebúrë ba kong li go» le.

²⁵Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjëlë ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng kjok kjrinaso, nopga tjeng u kjaraso, e ëngkjwë ëng tjok kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ²⁶¿Eni ga Ä, e ëngkjwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo? ²⁷Ä sëyaga ichër opshik oba goshko dwayo, dbo twara Beelzebúrë bor kong li go lëmi. ¿Eni ga bomi oppinggaga kong dbo twaga èrë, Ä sëyaga iche lok wlo? E kjïshko ga epga omik wëlë ga pjây diktong löng jlöe. ²⁸Ä sëyaga ichër to, Sbö Sëya dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbö ber no pjluoyo wlo li, e dbaryo shrono tjän.

²⁹»¿Domer sök kjlära dbo ara ba ushko wleni ga no jek äär opzrëk lürkë ba u roshko sorëro? Woyde ga domer li shara, pjirra bäm go guing. Enira ba llëbo lüyotke ga pjläú.^g

³⁰»Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga. ³¹E kjïshko ga lër bomi kong ga ëye llëbo owa shäryë, tjlokwo lë owa ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret wlo ga pjläú. Gueniyoy ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya ba kong llëme. ³²Ëye no to ter kjok dogo dwayo ère läywë owa ga owa li löya ber dret wlo ga pjläú. Gueniyoy ëye Sbö Sëya läywë owa ga owa li löya eerishko llëm, llonoshko llëm bakoe.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

³³»Kjor doyo pjläú ga ba bo, e pjläú. Kjor doyo owa ga ba bo, e owa. Kjor, e sorë miydëy ba bo go. ³⁴¿Pjây so dgur kjoyoe! ¿Pjây owa kjïshko ga pjây tjëlë pjläú sorëro? Llëbo tjeng bomi pjläúshko lomirë bomi kjamo go. ³⁵No pjläú ga tjëlë pjläú, wotjlik pjläú kjïshko. No owa ga tjëlë owa, wotjlik owa kjïshko. ³⁶Lër bomi kong ga no llgwezlong dbaryo ga no kjlobi li iche Sbörë ba dboryë, tjlokwo owa lono kjwobi li kjïshko. ³⁷Eshko ga pjây ie ber löng pjläú, llëm ga pjây ie ber löng shdungko, tjlokwo loromi li kjïshko» le.

Jonás jyäglö

³⁸Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e kjone kjone tjëlë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, pja ichara Sbörë li jyäglö shäryos kjrina borwa kong, llëbo ïydëba llëm wleniyoy ïnwa wlo» le.

³⁹Kuya ga tjëlë ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Pjây so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyoy jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi

^f 12.22 Ä, e kowëba Beelzebú bakoe. ^g 12.29 Domer dbo ara le li, e Ä löklo. Shrono shäng ba llëbo lüyotkë le li, e Jesús löklo. Lara eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing löklo.

ga llëbo jyäglo shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlökwö läga Jonás, e jyäglo shäryotë bomi kong eröe. ⁴⁰Dënashko ga e beno sök mä dlung roy so kësbang bö roshko dbargwo mya, shkë dba sorë ga no to ter kjok dogo dwayo ëre äär ber buk klung roshko dbargwo mya, shkë dba eni bakoe. ⁴¹Nínive sopga, e Jonás tjlökwö kunoshko ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe lära, ga rayarae. Ga ëreshko no shäng kjlära tjwlö ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga Nínive sopga kojong lök, ga tjlä ga “Kjwepga shdungko” le. ⁴²Sabä so pjluo walë tek pjola dwayo, Pjlu Salomón kjok miydë li kuya wlo. Ga ëreshko no shäng kjlära tjwlö ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjäy llgweya Sbörëshko ga walë li kojong, ga tjlä ga “Kjwepga shdungko” le.

⁴³«Ä säya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlek kjok dogro no llëmshko, woshët wlo, gueniyo wlëya llëme. ⁴⁴Eshko ga wotjlik ga “Tja to bor ushko iröng obi” le. Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng rorë, pjlokjak pjir, poshäryak pjir wleni. ⁴⁵Eni ga säya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo. Eerishko dbaryo sopga, pjäy owa, ga pjäy ber löng domer ëre dik eni» le.

Jesús, ba mekë, ba lëmga

⁴⁶Jesús sök tjlä oba tjeng ara li kong wopro ga ba mekë, ba lëmga, e shrono tjeng kjoko, lan ba tjok wlo. ⁴⁷Eni ga rotaraba Jesús kong, tjlä ga «Bop mekë, bop lëmga, e shrono tjeng bop ik kjoko» le.

⁴⁸Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Bor mekë, e ë? ¿Bor lëmga, e ë?» le. ⁴⁹Eni ga ba oppinggaga löng li piya ba sakkwo go, ga tjlä ga «Bor mekë lër li kjwepga. Bor lëmga lër li kjwepga. ⁵⁰Ëye bor Data sök kjok dogo li kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

Dwla sguingga

13 ¹E dbaryo ga Jesús opshino jek u li roshko dwayo, ga öötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go. ²Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ³Eshko ga tjläno ba kong ara llëbo jyäglo go, tjlä ga «Domer shäng kjlära dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴Sguïyashko ga kjone kjone löno tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, uara lök drete. ⁵Kjone kjone löno tjeng ak ara tjreko, klung sho ara llëmshko, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶Gueniyo slenggwo dret kjishko ga dlo wenoshko ga dwla li sura, beno dogroe. ⁷Dwla kjrina obi, e löno tjeng shkë sho roshko, ga shkë sho li kunoshko ga dwla li llgwinae. ⁸Dwla kjrina obi, e löno tjeng klung sho pjlu kjing go, ga kuno, botjyono pjluë. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbaw (100), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak mya (30). ⁹Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

Jesús tjläno llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰E irgo ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjlä ba kong ga «¿Pja tjlä oba kong llëbo jyäglo go erä ega?»

¹¹ «Sbö ber no pjũuyo sorë li roy miydaydëba llem li pinaba bomi kong, gueniyo epga kong llem. ¹² Èye llëbo tjok ga sëya jek obi, ber llëbo ara wlo. Èye llëye llem ga llëye tjeng sirawa li dëya ba shjiryo drete.^h ¹³ Kuya lõng ga llë lõklo miyde lõk llem. İya lõng ga llë İyde miyde lõk llem bakoe. Tja tjlë ba kong llëbo jyäglo go e kjishko. ¹⁴ Llëye İara Sbö tjlökwö İaga tek dënashko so Isafasdë li beno epga li kjishko. Tjlëno beno eni:

»«Kuya lõng kjër ga llë lõklo miyde lõk llem,
İya lõng kjër ga llë İyde miyde lõk llem bakoe.

¹⁵ Nopga ëre, llëye kuya woydë llem.
Kwomgwo bäng bängzara lõk tuke.
Bokkwo İlino lõk tuk bakoe.

Shäryara eni,
llëye İya lõk ba bokkwo go llem wlo,
llëye kuya lõk ba kwomgwo go llem wlo,
opping lõk sira llem wlo,
optwë ber bor kong llem wlo,
epga dör llem wlo bakoe.”

¹⁶ »Gueniyo pjäyda kjok igö bomi bokkwo go, pjäy kjok kugö bomi kwomgwo go bakoe. E kjishko ga pjäy ber lõng wopjlü. ¹⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga llëbo İmi, kumi lõng ëre tjwlo ara. Dënashko ga Sbö tjlökwö İagaga, nopga oblë pjlo bek wleniyo, e omik woydë, omkuk woydë, gueniyo omİno llem, omkuno llem bakoe.

Dwla sguingga İanyo, e llë lõklo İara Jesúsdë

¹⁸ »Dwla sguingga İanyo, e llë lõklo lër bomi kong. Kuzİa. ¹⁹ Èye Sbö ber no pjũuyo sorë li roy kuno, gueniyo llë lõklo miyde llem ga e so dwla İono irbo bäng li kjoyoe. Tjlökwö li dgak pjang ba pjłushko, gueniyo Ä tjwe eshko, ga dëya ba shjiryo. ²⁰ Dwla İono ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwö li kuno, ga beno shäng wopjlü li lõklo. ²¹ Gueniyo tjlökwö li äar ber ba pjłushko jlökoyo llem kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, shdungoba tjlökwö li kjishkoshko ga tjlökwö li raye, söya ame. ²² Dwla İono shkö sho roshko li, e ëye tjlökwö li kuno li lõklo. Tjlökwö li kura, gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko li woyotjliya ara, wo pjang dbur go bakoe. E kjishko ga tjlökwö li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlökwö li kjishko llem. ²³ E ga dwla İono klung sho pjłü kjing go li, e ëye tjlökwö li kuno, ga llë lõklo miyde pjłü li lõklo. Eni ga e ber shäng so dwla botjyono pjłü kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbaw (100), kjwo sak tjer (60), kjwo sak mya (30)» İe ba kong.

Kjlo sho owa weno dwla pjłü tjrëko

²⁴ Ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyäglo go obi, tjlë ga «Sbö ber no pjũuyo sorë, e so llë kjoyo lër bomi kong? Domer shäng kjlara. Pjlara ga dwla pjłü wleniyo dgara ba kjok kjing go. ²⁵ Gueniyo dwla dgaga li ponoshko ga ba moskwo shrono shäng kjlara dwla dgak buk İishko. Kjlo sho owa dwlayo, e söra, dgara dwla buk pjłü li roshko, ga to ey dwayo. ²⁶ Eni ga dwla pjłü li weno, botjyë kjwlëshko ga kjlo sho owa li weno ba tjrëko bakoe.

^h 13.12 *Llëbo tjok* İe İi, e Sbö tjlökwö lõklo. Eni ga ëye Sbö tjlökwö kjrë ga kong tjlökwö twe Sbörë obi, gueniyo ëye omkjrë llem ga Sbö tjlökwö miyde tjan li dëya ba shjiryo.

²⁷»İya dwla sogo li parkagagarë ga öör lök ba rotë ba kägäyo kong, tjëlë ga «Tjlapga, pja dwla dgonon bop kjok kjing go pjlu eröe. ¿Eni ga kjlo sho owa kjwe wen sorë?»

²⁸»«Söga, dgaga bi moskworë» le ba kong.

»Kuya lök ga tjëlë ba kong ga «¿Kjlo sho owa kjwe shirware?»

²⁹»«Llëme. Kjlo sho owa kjwe skwëmishko ga dwla pjlu kjwe skwe tëm ba tjok äe. ³⁰Pjlu wlo ga iozi ber kun uunkong, äär jong bo kjrozlong dbaryo. Eshko ga nopga ichër kjlo sho owa li zë bäm go, pjriya, ga ie tjeng dboshko, ber sukoba wlo. Shäryara lök eni pjir ga dwla pjlu li skoya, jneya tjeng dwla jnekklo uyo roshko» le ba kong» le.

Kjor dwlayo chirawa

³¹Ga Jesús tjëlëno ba kong llëbo jyäglö go obi, tjëlë ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. ³²Dwlagwo ëre chirawa, dwlagwo oblë oblë dorko. Gueniyo kun kësbang, dwlagwo oblë oblë kjinmo. Eshko ga sënwa llë usho ywë ba kowo go» le.

Pjlung shosho uukklo

³³Ga Jesús tjëlëno ba kong, llëbo jyäglö go obi, tjëlë ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so walë pjlung shosho llruno bayo gök kësbang tjung wëni kjwo sak kjwara (10)ⁱ ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdöktong pjlung shosho li kjwang jikong» le.

Jesús tjëlëno llëbo jyäglö go

³⁴Llëbo uunkong ëre İara Jesüsdë nopga kong llëbo jyäglö go erä. Eni llëm ga llëye İara ba kong llëme. ³⁵Shäryono eni, tjlokwo İara Sbö tjlokwo İaga tek dënashko sorë li ber jlokoyo wlo. Tjëlëno beno eni:

«Tja tjëlë llëbo jyäglö go;
tjlokwo lër li, e iak Sbörë tjeng lütshko,
kjok ëre shäryara Sbörë tek İëkong.»^j

Kjlo sho owa weno dwla pjlu tjrëko İanyo, e llë İoklo İara Jesüsdë

³⁶Jesús to ey dwayo ga opzrëno jek shäng u roshko. Eshko ga ba opping-gaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Kjlo sho owa weno dwla pjlu tjrëko İanyo, e llë İoklo İos borwa kong sira» le.

³⁷Kuya ga tjëlë ba kong ga «Dwla pjlu dgaga İi, e no to ter kjok dogo dwayo ëre İoklo. ³⁸Dwla dgara kjokyo İi, e kjok kjwang jikong İoklo. Dwla pjlu İi, e Sbö nopga İoklo. Kjlo sho owa İi, e Ä nopga İoklo. ³⁹Ba moskwo, kjlo sho owa dgaga İi, e Ä İoklo. Dwla bo kjrozlong dbaryo İi, e kjok pjir dbaryo İoklo. Ga dwla skogaga İi, e Sbö parkagaga kjok dogo so İoklo.

⁴⁰»Kjlo sho owa İi töya, dbuya İök roshko, suya wlo sorë ga kjok pjir dbaryoshko ga Ä nopga suya eni bakoe. ⁴¹Eshkoshko ga nopga ber löng llëbo owa shäryë, nopga ber löng oblë ichë llëbo owa shäryë bakoe. Eshko ga bor parkagaga kjok dogo so ichër no to ter kjok dogo dwayo ërerë nopga owa İi

i 13.33 Gök kësbang tjung wëni kjwo sak kjwara (10), e bayo litro sak pjök (20) dik.

j 13.35 Salmo 78.2.

töng. ⁴²Ga dbuya lök iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjÿy. ⁴³Ga nopga pjlo bek löng li ber löng kälä lletilet dlo wleni, ba Data sök lishko. Eëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

Llëbo tjwlo ara jnek buk

⁴⁴»Sbö ber no pjluoyo sorë, e so llëbo tjwlo ara jnek buk kjok kjrina roshko kjoyo. Domer, llëbo tjwlo ara li wlëna buk eshko, ga jnena jek beno buk eshko obi. Eshko ga woowa llëme. Eni ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga kjok li tjwlenä beno ba kong.

Obrikwo tjwlo ara

⁴⁵»Sbö ber no pjluoyo sorë, e so domer llëbo tjwleä, soynega to shäng obrikwo tjwlo ara wlëk kjoyo bakoe. ⁴⁶Obrikwo wlëna kjwara tjwlo ara wleniyo-shko ga ba llëbo tjeng li soynena uunkong, ga obrikwo li tjwlenä beno ba kong.

Kjla mä shakklo

⁴⁷»Sbö ber no pjluoyo sorë, e so kjla mä shakklo kjoyo bakoe. Dbuya lök di roshkoshko ga mä shaya llërba pogo. ⁴⁸Kjla li dlïnoshko ga shikoba tjeng pjöshko, ga mä pjlu wleniyo töngoba shing roshko, ga owa li dbukoba. ⁴⁹Eni ga kjok pjir dbaryoshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjeve lök nopga owa li kjë nopga pjlo bek tjeng lishko dwayo, ⁵⁰ga nopga owa li dbuya lök iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko, ber tjeng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjÿy» Ië.

Llëbo tjaqlën, llëbo këguë

⁵¹Eshko ga Jesús tjlë ba kong lök ga «¿Tjlokwo lër shäng li llë löklo miydëmi löngde?»

«Ëng, miydërwa» Ië lök ba kong.

⁵²Kuya ga tjlë ba kong ga «Eëye no ping pjlu, Sbö ber no pjluoyo sorë li kjishko ga e so domer u sogo kjoyoe. Llëbo jnek tjeng ara, llëbo tjaqlën, llëbo këguë bakoe. Ga llëbo li shiya, twe oba kong ga pjluë» Ië.^k

Jesús shäng Nazaret kjokyo

⁵³Jesús tjlëno llëbo jyäglö go pjir ga to ey dwayo. ⁵⁴Jek öötong shäng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko obi ga nopga pina ara judioga syö uyo jong eshko li roshko. Kuya lök ga beno löng yëy Ië erä. Ga tjlë lök ëng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Llëbo iydeba llëm wleniyo shärye sorë? ⁵⁵¿Domer kjwe u shäryaga li wa llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago, José, Simón, Judas llëmdo? ⁵⁶¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo? ¿Kjok miydë ara kjwe wlëya kjone?» Ië lök ëng kong eni. ⁵⁷Ga tjlökwo kjre lök woydë llëm, iirkono lök ara erä.

Eshko ga Jesús tjlë ba kong lök ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjlökwo läga, e iëba tjwlo ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwlo llëme» Ië.

k 13.52 Llëbo tjaqlën, llëbo këguë Ië li, e tjlökwo tjaqlën, tjlökwo këguë löklo.

⁵⁸ Kjek eshko sopga mär Jesús go llem kuzong ga llebo iydëba llem wleniyo sharyara ara eshko lleme.

Juan No Waga zrörabae

14 ¹ Dbar eshkoshko ga Pjlu Herodes' parkë sök Galilea so ichaga. Jesús roy kuya ga ² tjë ba parkagaga kong ga «E Juan No Waga li wosh-rokdo. Llebo iydëba llem wleniyo sharye ga pjlu e kjishko» le.

³⁻⁴ Kjpabashko ga Juan tjë Herodes kong ga «Herodias kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko» le. E kjishko ga Juan shara, bangzara Herodesdë, shdüya wlo. ⁵ Zröya woydë, gueniyo «Juan, e Sbö tjökwö läga» leba, ga oba bangkjre ara. E kjishko ga zröra lleme.

⁶ Öotong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodias wa walë li bërkonoba löng kjlobi li bokshto, ga Herodes beno sök wopjlu e kjishko. ⁷ E kjishko ga tjëno ba kong jökoyo ga lleye roke li twe ba kong. ⁸ Poshduna ba mekerë kjishko ga tjë Herodes kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga kägä zë, ga tek söp bor kong kwilë roshko» le.

⁹ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo tjëno jökoyo nopga mana löng li bokshto kuzong ga no ichara ba sharyë ba kong. ¹⁰ Eni ga Juan kägä zara tas, no shdüzlong uyo roshko, ¹¹ ga söra, twara kjoglo li kong kwilë roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong. ¹² E irgo ga Juan oppinggaga öör lök ba doyo kjrë, ga söra, jnena lök sakshko. E irgo ga öotong löng Jesús shäng lishko ga roy lara lök ba kong pjire.

Jesús nopga sëno doglo sak dbaw dbaw pjloglo shkëng (5,000)

¹³ Juan roy kuya Jesúsdë ga opshino shäng lishko dwayo ga opyono kjoyong roshko, ga to kjok shto oblë, ber sök tjoksa wlo. Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarë, ga to jek lök ara ba irgo pjö lëkong. ¹⁴ E irgo ga Jesús opshino kjoyong roshko dwayoshko ga nopga ëng töno träk llem li ina, ga songe le, ga swlopaga söra lök tjeng eshko li poptara pjire.

¹⁵ Kjek ro zar kwilë kuzong ga ba oppinggaga tjë lök ba kong ga «Kjek sëng tjän. Kjek ëreshko lleye drete. Pjlu wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llebo soynekoba kjone lishko, dli tjwlek wlo» le.

¹⁶ Kuya ga tjë ba kong ga «Brik lök llem ga pjluë. Sëzi pjäydë dey» le.

¹⁷ Kuya lök ga tjë ba kong ga «Ëreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mä tjeng do pjök erä» le.

¹⁸ Kuya ga tjë ba kong ga «Tek sözi bor kong» le. ¹⁹ Eni ga nopga tjeng kjlobi li ichara wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mä do pjök li, e kjrara Jesúsdë, ga kjok dogo iya jem drëng ga tjë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlogara lök nopga löng kës li kong.

²⁰ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjluë. E irgo ga dli worbo töna ba oppinggagarë lök shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

²¹ Domerga iono uunkong doglō sak dbāw dbāw pjloglō shkēng (5,000) dik. Walēga, kjwozirga, e shtak llēme.

Jesús jëktong di kjing go

²² E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyē kjoyong roshko, dipzē di bāng buk kēsbang li kjwo kalēkong wlo. Nopga brik lok wopro ga Jesús beno shāng eshko. ²³ Brikong pjir ga Jesús jem öötong shāng dlup go tjoksa, syöshhtë Sbō kong eshko wlo. Eni ga kjok ro zoktong shāng eshko tjoksa.

²⁴ Eshko ga kjoyong li jek öötong buk pjola tjän, ga jōya di iōya ararē, pjluk tek jong ba shwo lēkong kjishko. ²⁵ Kjok shränto ga Jesús jek jek shāng di li kjing go, ba oppinggaga löng li shwo lēkong. ²⁶ İya lok ga bangkjre lok ara, ga tjlē ēng kong ga «Kjwe äya jlōe!» le.

²⁷ Jekdo eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjäy wokjange! Tja li jekdo shāng! Llēye bangkjre mi llēme» le.

²⁸ Eni ga Pedro tjlē ba kong ga «Tjlapga, pja jlō ga tja ichos jek jek di kjing go, äär bop shwoy wlo» le.

²⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Pja tegö» le.

Kuya Pedrorē ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jëktong jek di kjing go, Jesús shwo lēkong. ³⁰ Eshko ga İya ga pjluk tjwe jong dbo ara ga bangkjrra, ga pir jer jong, ga tjlē ga «Tjlapga, tja kjimtozong!» le.

³¹ Eshko ga shara Jesúsde jekdo ba orkwo go, ga tjlē ba kong ga «Pja mär bor go jlōkoyo llēme. Pja kjimtär llēme lorop ega?» le.

³² E irgo ga opyono lok kjoyong li roshkoshko ga pjluk li beno tjeksoe. ³³ Eshko ga beno löng kjoyong roshko li, Jesús poshrēra, ga tjlē lok ba kong ga «Pja Sbō Wa jlōe» le.

Swłopga poptara Jesúsde Genesaret kjokyo

³⁴ Dipzono lok di bāng buk kēsbang li kjwo kalēkongshko ga öötong löng Genesaret kjokyo. ³⁵ Jesús miydara kjok eshko sopgarēshko ga roy shdōra lok kjok eshko kjwang jikong. Eni ga swłopga söra lok ba kong, ³⁶ tjlē ba kong ga «Swłopga kjwe ichos bop shwong worbo porwē sira döe» le. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

Nopga äär ber owa Sbō bokso sorē

15 ¹ Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésde li go, e kjone kjone tjwe löng Jerusalén kjokyo dwayo, tek shrono löng Jesús shwoy ga tjlē lok ba kong ga ² «Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dēnashko so sdēkwo bangkjre lok llēm ega? İē lokshko ga orkwo shkwe llēme» le.

³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Bomi sdēkwo kjishko ga Sbō kjok llgwekklo kolēmi llēm ega? ⁴ Sbō tjlēno ga “Bomi dataga, bomi mekēga, e bangkjrozī, iozī ber tjwlō ara.”” Sbō tjlēno obi ga “İye ba data, ba mekē lāywono owa ga e zrōkko.” ⁵ Gueniyoga İye tjlēno ba data, ba mekē kong ga “Pja kjimtär ga äe. Bor llēbo uunkong İre tworor tjeng Sbō kong pjire” lara ba kong pjir ga ⁶ ba data, ba mekē kjimte ame ga pjluē lēmi eni. Eni ga bomi sdēkwo kjishko

ga Sbö tjlökwö ioromi beno twjöw löeme. ⁷¡Pjāy Sbö tjlökwö söga jļököyo lēmi, gueniyo pjāy wotjļik owa bomi pjļúshko! Lļēye ģara Sbö tjlökwö ģaga tek dēnashko so Isaíasdē bomi kjishko ģi, e jļōe. Tjļēno beno eni:

⁸ »«Nopga ēre, tja poshrēya ba kjamo go, gueniyo tja woyotjļiya ba pjļúshko lļēme.

⁹ Tja poshrēya löng ģi lļēno lļēm, nopga piya kjok ģļgwekkļo tak norē go erō kjishko»» ģē.

¹⁰ Eshko ga nopga rokara tek ba zļong bāng, ga tjļē ba kong ga «Tja kuzīa.

¹¹ Nopga āār ber owa Sbö bokso ģaga dļi ue ģirē lļēme. Mīga ber löng eni ģi ģaga ba tjlökwö ģe om go ģirē» ģē.

¹² Wop tjok ga ba oppinggaga tek shrono löng ba zļong bāng ga tjļē ba kong ga «Lļēye ģorop ģi kjishko ga fariseoga iirkono ara. ¿E miydēpde?»

¹³ «Dwļa dgara bor Data sōk kjok dogo ģirē lļēm ga e skwako slēng go.»

¹⁴ Kjwepga löng wēyē. Kjok ģgō ģok lļēm, gueniyo löng oblē kjok ģgō lļēm wļēniyo wļosōk. Eni ga no kjok ģgō lļēm wļēniyo wļosōya no kjok ģgō lļēm wļēniyorē ga ģon tjeng pjōyķkong pjļēbgwo kjwaraso roy» ģē ba kong.

¹⁵ Eshko ga Pedro tjļē ba kong ga «Lļēye ģorop lļēbo jyāģļo go ģi pjļoģlgwes borwa kong sira» ģē.

¹⁶ Kuya ga tjļē ba kong ģok ga «¿Lļēye ģēr shāng ģi lļē ģokļo miydomirē lļēm obire? ¹⁷Dļi uēy ģi jer bi kjamo roy, āār ber tjeng bi bō roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. ¿E miydēmi lļēmdo? ¹⁸Gueniyo ga tjlökwö lēy ģi wen tēm bi pjļúshko dwayo, ga tur bi kjamo go. Nopga āār ber owa Sbö bokso ģaga erē. ¹⁹No wotjļik owa, no zrōk, pē no orkwosmono ba tjok lļēm ģi tjok, ģürkē, jyōrkē, oblē jyōyotkē, oblē ģāywē owa, e wen tēm ba pjļúshko dwayo uunkong. ²⁰Nopga āār ber owa Sbö bokso ģaga lļēbo tjeng kēs ērerē. Gueniyo ēye ber pjļo bek Sbö bokso, iono orkwo shkwono lļēm kjishko lļēme» ģē.

Walē judío lļēm wļēniyo mār Jesús go jļököyo

²¹E irgo ga Jesús opshino to kjok eshko dwayo, jek öötong shāng Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e soshko. ²²Walē sōk kļģara eshko Canaán so. Tek shrono shāng Jesús shwoy ga tjļē ba kong dbo go ga «¡Tjļapga, David tjēyo, tja songe ģozong! Bor wa walē, goshko Ā sēya kļģara, ģn ga songe» ģē.

²³Kuya ga dboryara lļēme. Eni ga ba oppinggaga tjļē ba kong ga «“Pja nom na dwayo” ģos walē kjwe kong, tek shāng öō ģē ara bi irgo kjishko» ģē.

²⁴Kuya ga tjļē walē ģi kong ga «Tja ichara Sbōrē Israel tjēyoga kong dōe. Epga öng wļēp ushko so jeno löng wļēni» ģē.

²⁵Eni ga walē ģi tek shrono shāng ba zļong bāng ga kjōk tono, tjļē ba kong ga «¡Tjļapga, tja kjimtozong!» ģē.

²⁶Kuya ga tjļē ba kong ga «Bi wapga dļi ģi dōy, twēy shjiti» kong wļo ga āe» ģē.

²⁷Kuya ga tjļē ba kong ga «Jļōe, Tjļapga. Gueniyo ba sogo iēshko ga dļi pjļoyo ģon ter tōshko ga ue shjitirē ga pjļue» ģē.

n 15.8-9 Isaías 29.13. o 15.13 Dwļa dgara ba Data sōk kjok dogo ģirē lļēm ģē ģi, e nopga mār Sbö go lļēm ģi ģokļo. Epga ber skwako slēng go ģē ģi, e epga kje Sbōrē ba bokshto dwayo ģokļo.

p 15.26 Eshko dbaryo ga nopga judío lļēm wļēniyo kowara judıogarē shjiti, woyde ģok lļēm kjishko.

²⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja mär bor go jëlökoyo. Woydorop sorë li shäryë eni» ë. Ga ba wa li poptono jekdo eshko.

Swlopga poptara Jesúsdë ara

²⁹ Jesús opshino to eshko dwayo, jek öötong shäng Galilea di bäng buk kësbang li sor go. Eshko ga to jem öötong sök dñup go. ³⁰ E irgo ga nopga shrono löng träk llëm sök lishko. Swlopga söra lök ara, nopga jëk llëm wleniyo, nopga kjok igö llëm wleniyo, nopga orkwo owa, dre owa wleniyo, nopga tjëlë llëm wleniyo, nopga swlo oblë oblë bakoe. Eni ga söra lök Jesús zlong bäng, ga poptarae. ³¹ Eshko ga nopga swlo ara wleniyo, e poptono, nopga tjëlë llëm wleniyo, e tjëlëno, nopga orkwo owa wleniyo, e orkwo poptono, nopga dre owa wleniyo, e dre poptono, nopga jëk llëm wleniyo, e jëktong, nopga kjök igö llëm wleniyo, e kjök ino bakoe. Iya löng lirë ga beno löng yëy ë erä, ga Israel tjëyo Sbö poshrëra lök ara.

Jesús nopga sëno doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000)

³² E irgo ga ba oppinggaga rokara Jesúsdë tek ba zlong bäng, ga tjëlë ba kong ga «Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga llëye uako llëme. E kjishko ga songe lër. Jek ichër löng ba ushko ië llëm ga äe. Wopjir irbo kjwe» ë.

³³ Kuya lök ga tjëlë ba kong ga «¿Nopga träk llëm kjwe sëy sorë? ¿Kjok no llëmshko ëre dli wley kjone?» ë.

³⁴ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Pjây pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

³⁵ «Tjeng kjwo kjäk (7), mã chilawa tjeng kjwöbö bakoe» ë lök ba kong.

³⁶ Eni ga nopga li ichara Jesúsdë wlar uunkong töshko. ³⁷ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, mã li, e kjrara, ga tjëlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» ë. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjloggara lök nopga tjeng kës li kong.

³⁸ Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlúe. E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lök shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

³⁹ Domerga iono uunkong doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

⁴⁰ E irgo ga nopga briktong pjir ga Jesús opyono kjoyong roshko, ga to ey dwayo, jek öötong shäng Magdala kjokyo.

Llëbo jyäglö kjok dogo dwayo

16 ¹ Eshko ga fariseoga, saduceoga, e tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjlik wlo. Tjëlë ga «Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» ë.

² Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Mi kjok säng ga kjok dogo srëzrën ga bong ga kjok pjluë lëmi. ³ Mi kjok shröngto ga kjok dogo srëzrën, pjäng sho ara ga eeri ga kjok owa lëmi. Eni ga llëbo wen kjok dogo, e llë löklo miydëmi pjluë. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë löklo miydëmi llëm sorëro? ⁴ Eerishko dbaryo sopga, pjây owa. Pjây so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jëk shäng walë oblë tjok kjoyoe. Woydëmi ga llëbo jyäglö shäryër bomi kong, gueniyo shäryër llëm, Sbö tjlokwo laga Jonás, e jyäglö shäryotë bomi kong eröe» ë.

Fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukkĭo

⁵E irgo ga Jesús oppinggaga dipzono tek shrono lõng di bång buk kësbang ĩi kjwo na lëkong ga pjlung shosho suk pjir söra lõk lõme. ⁶Eshko ga Jesús tjĭe ba kong ga «Pjāy sjëk, fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukkĭo wĭe tjok» ĩe.

⁷Kuya lõk ga tjĭe ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno lõme. ĩe shång bi kong eni e kjishko» ĩe.

⁸Tjĭe lõng ëng tjok lõ ĩi miydara Jesúsdë kuzong ga tjĭe ba kong ga «¿“Shji pjlung shosho suk pjir söno lõme” ĩemi ega? ¿Pjāy mār bor go jlōkoyo ĩlēm ega? ⁹¿Bor tjĭokwo ĩi lõ lõkĭo miydomirë ĩlēm obire? ¿Domerga sënör dogĭo sak dbāw dbāw pjĭlōgĭo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dĭi beno obi tōnomi shingyo kjwobi woyo bomi kong ĩlēmdo? ¹⁰¿Domerga sënör dogĭo sak dbāw dbāw pjĭlōgĭo pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dĭi beno obi tōnomi shingyo kjwobi woyo bomi kong ĩlēm bakoro? ¹¹¿Tja tjĭe shång pjlung shosho suk pjir kjishko ĩlēm ĩi miydëmi ĩlēm sorë? Pjāy sjëk fariseoga, saduceoga, ba pjlung shosho uukkĭo wĭe tjok» ĩe.

¹²Eshko ga miydara lõk ga Jesús shång tjĭe ĩi, e pjlung shosho uukkĭo ĩayde lõme. No piya fariseoga, saduceogarë lõng sorë, e ĩayde shång.

No pjĭluyo ichara Sbörë shrono shång ĩi, e Jesús ĩara Pedrorë

¹³Jesús jek öötong Filipino Cesarea kjokyo ga tjĭe ba oppinggaga kong ga «¿No to ter kjok dogo dwayo ëre, e ë ĩëba?» ĩe.

¹⁴Kuya lõk ga tjĭe ba kong ga «No kjone kjone tjĭe ga pja Juan No Waga ĩi woshrokdo ĩe. Kjone kjone tjĭe ga pja Sbō tjĭokwo ĩaga tek dënashko so Elías ĩi tjwayde shång ĩe. Kjone kjone tjĭe ga pja Sbō tjĭokwo ĩaga tek dënashko so Jeremías ĩi woshrokdo ĩe. Kjone kjone obi tjĭe ga pja Sbō tjĭokwo ĩagaga tek dënashko so kjĭlara ĩi woshrokdo ĩe» ĩe lõk ba kong eni.

¹⁵Kuya ga tjĭe ba kong ga «E ga pjāy e, ¿tja ë ĩëmi?» ĩe.

¹⁶Kuya Simón Pedrorë ga tjĭe ba kong ga «No pjĭluyo ichara Sbörë shrono shång ĩi, e pja. Pja Sbō Sök ĩyado ĩi Wa jlōe» ĩe.

¹⁷Kuya ga tjĭe ba kong ga «Simón, Jonás wa, pja tjĭëno ĩi ĩaga norë bop kong ĩlēm, ĩaga bor Data sök kjok dogo ĩirë bop kong. E kjishko ga pja ber wopjĭúe.

¹⁸Ĭër bop kong ga pja kowër Pedro.^q Oba u ywë wĭo ga ak kjang ĩëba bām go, ber ba shakkĭo wĭo. Eni ga nopga tjëyo shāryër kjrina bor tjĭokwo kjragaga kjĭobi ĩi go, so u kjoyo, ga ak ĩër ĩi, e ber u ĩi shakkĭo wĭeni. Tjëyo ĩi zāya Arë ga äe. ¹⁹Ga pja kong dbo twër, pja ber Sbō nopga bapshiga wĭo. Ba nopga ichëp sorë kjok ëre kjing go ga epga iche Sbörë kjok dogo eni bakoe» ĩe.

²⁰E irgo ga tjĭe ba oppinggaga kong obi ga «No pjĭluyo ichara Sbörë shrono shång ĩi, e tja ĩëmi ë kong ĩlēm» ĩe.

Jesús ĩano ba wĭon dbaryo kjishko

²¹Eshko jek ĩëkong ga Jesús tjĭe ba oppinggaga kong ga «Tja jongya Jerusalén kjokyo. Eshko ga judío tjĭapaga kjok ĩlgwega wĭeniyo, syöshtaga

q 16.18 Grecia so tjĭokwo Pedro, e ak lõkĭo.

kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, tja shdüya lok ara, ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le.

²²Eni ga rokara Pedrorë tjoksa, ga tjlä ba kong ga «Tjläpaga, woydër ga e wen bop kong eni llëme!» le.

²³Gueniyo ga Jesús bojono Pedro shwo lëkong, ga tjlä ba kong ga «Ä, pja opkjos bor zlong dwayo! Tja ichëp woydë dir eröe. Llëye woyde Sbörë li woyotjlip shäng llëme. Llëye woyde norë li woyotjlipdë shäng eröe» le.

²⁴Eshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga «Ëye jëk woydë bor tjok jlokoyo ga ber shäng bor woyotjlik iyado, wotjlik llëbo shäryë kjok ëre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁵Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jlokoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ²⁶Ëye llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁷»No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor Data dbo kälä goshko, bor parka-gaga kjok dogo so tjok. Eshko ga no kjlara kjlara potjwlen, llëbo shäryara dö li kjishko. ²⁸Lër bomi kong jlokoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga tja ber no pjluvo sorë li imi wëllë» le.

Jesús kjlöpswono beno kälä lletilet

17 ¹Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan (e Santiago kjlarayo), e söra Jesúsdë jem ba tjok dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. ²Eshko ga ina ba oppinggaga jem löng ba tjok lirë ga Jesús kjlöpswono, bokkwo beno kälä lletilet dö wleni, ga shwong beno pjilublün shjiye.

³Iya löng wopro ga Moisés, Elías, e weno bë löng lan Jesús tjok eshko. ⁴Eni ga Pedro tjlä Jesús kong ga «Tjläpaga, tjawa löng na ga pjläe. Woydëp wleni ga tja ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁵Shäng tjlä wopro ga pjäng sho shjiy löno ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlä ga «Bor wa li ëre. Woydër ara. Tja wopjlu ba tjok. Ba tjlokwo kuzia» le.

⁶Kuya ba oppinggaga löng lirë ga jek rish löng töshko bokdo kjlay klung go, bangkjre lok ara kjishko. ⁷Gueniyo Jesús tek ba zlong bäng, ga porwara, ga tjlä ba kong ga «Pjäy kojözong. Llëye bangkjremlë llëme» le. ⁸Iya lok obi ga nopga löng Jesús tjok li beno drete. Jesúsdä beno shäng tjoksa erä.

⁹Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlä ba kong lok ga «Llëye inomi yë lanyotkëmi ë kong llëm, no to ter kjok dogo dwayo ëre woshlara Sbörë iröng obi guing» le.

¹⁰Kuya lok ga tjlä ba kong ga «No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go tjlä lok ga «Borwa pjluvo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjluvo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go» le. ¿Le lok eni ega?»

¹¹«Elías tjwe bäm go jläe. E tjwe llëbo uunkong poshäryaga. ¹²Gueniyo lër bomi kong ga e shrono öör tjän. Gueniyo ga to miydaraba llëme. Kong llëbo owa shäryaraba, woydaraba sorë li eni. No to ter kjok dogo dwayo ëre kong llëbo owa shäryëba e kjoyo bakoe» le ba kong. ¹³Miydara ba oppinggaga lirë eni ga Juan No Waga li lanyotkayde shäng.

Dwłas goshko Ä säya poptara Jesúsdë kjłara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga li, e jer äär löng iröng nopga tjeng arashko ga domer tjwe shäng Jesús zlong bäng kjłara, kjök tonon, ¹⁵ ga tjłë ba kong ga «Tjlapga, bor wa songe łozong. Lłëbo owa tjwe ba kongshko ga jek kjło dete, wopjir kjłulu erä. Olö ga dguë iök roshko, lłëm ga łon dishko. ¹⁶ E kjışhko ga sörör bop oppinggaga wle kong, gueniyo to poptara łok lłëme» lë.

¹⁷ Kuya ga tjłë ba oppinggaga beno löng li kong ga «Pjây wotjlik owa. Pjây mär Sbö go lłëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong lłono, pjây mär ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwłas li tek sös bor kong» lë. ¹⁸ Eshko ga Ä säya li wlona, ichara to dwłas li go dwayo, ga dwłas li poptono jekdo beno shäng pjłue.

¹⁹ Döni ga ba oppinggaga löng tjoksa Jesús tjokshko ga tjłë łok ba kong ga «¿Ä säya li to ichororwa lłëm ega?»

²⁰⁻²¹ «Pjây mär Sbö go jłökoyo lłëm kjışhko. Lër bomi kong jłökoyo ga pjây mär ba go sirawa kjwe ëmdë ga pjây tjłë dlup ëre kong ga «Pja opkjös jek pjola» lëmi, ga opkjë jek pjolae. Eni wleni ga lłëye shäryëmi ga ä wlo li drete» lë ba kong.

Jesús łano ba wołon dbaryo kjışhko pjłara obi

²² Jek tjeng uunkong Galilea kjokyoshko ga Jesús tjłë ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko, ²³ ga tja zröya łok. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» lë. Kuya łok ga woydë łok ara.

Kä potjwłëkkłö Sbö u kong

²⁴ Jesús, ba oppinggaga, e öötong löng Capernaúm kjokyoshko ga kä potjwłëkkłö dburyo li tōngga Sbö u kong löng eshko li tjłë Pedro kong ga «¿Bop pingga kjwe kä potjwłëk lłëmdo?»

²⁵ «Ëng, potjwłëya» lë ba kong.

Döni ga Pedro opzrëno jek u roshko. Ga lłëye layde Pedrorë ba kong lłëm obishko ga Jesús tjłë ba kong ga «¿Pjây kä potjwłëk bor kong» lë pjłupgarë ë kong? ¿Ba wapga kongde, de oba oblë kong?»

²⁶ «Oba oblë kong eröe» lë ba kong.

Kuya ga tjłë ba kong ga «Eni ga ba nopga baıyara kä potjwłëk lłëme. ²⁷ Gueniyo ëye barwëy lłëm wlo ga pja nom diga, sö dbup jer dishko. Eshko ga mã ship kjłara bäm go li kjak roshko dburwa buk kwara. Ship, söp, twëp dbur tōngga li kong, bi kä potjwłëkkłö wlo» lë.

Ëye tjwłö ara anmoyö

18 ¹ Eshko ga Jesús oppinggaga tek shrono löng ba zlong bäng ga tjłë ba kong ga «¿Sbö sök no pjłuyo łyado lışhko ga tjawa löng ëre tjreko, tjwłö kësbangyo li kjone dey?» lë.

r 17.20-21 Tek dënnashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjłë ga «Eni kjwe ga lłëye shäryëmi ga ä wlo li drete. Ä säya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjây ië lłëm Sbö kong, pjây syöshë Sbö kong ara dey.»

²Kuya ga kjwozirwa rokara kjlara, iara shäng ba tjreko, ³ga tjle ba opping-gaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjäy opkjlopswë ber kjwozirwa jüni llem ga pjäy äär ber löng Sbö sök no pjluo iyado lishko lleme. ⁴Eye opkjlo-pswë ber wotöy, kjwozirwa jüni ga tjwlo kësbangyo Sbö sök no pjluo iyado lishko li e. ⁵Ga eye, kjwozirwa jüni wlokrara bor kjishko ga tja wlokrara wleni.

«Shji nopga ichë llebo owa shäryë lleme» İara Jesüsdë

⁶Eeye, kjwozirwa mär bor go jüni ichara llebo owa shäryë ga e song jlöe. Shäryayde llem obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bängshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁷Llebo tjeng ara kjok kjwang jikong no ichë llebo owa shäryë wleni. Llebo wen eni iyado. Gueniyö eye no ichë llebo owa shäryë ga e song jlöe.

⁸E kjishko ga bomi orkwo, bomi dre, pjäy iche llebo owa shäryë wleni ga zëmi tas, dbumi pjolae. Pjäy opzrek jek äär Sbö sökshko dre kjwara llem, orkwo kjwara llem dey ga pjlu, pjäy pjë bomi orkwo pjök li tjok, bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llem shtoyo li roshko llem wlo. ⁹Bomi bokkwo, pjäy iche llebo owa shäryë wleni ga shimi pjus, ga dbumi pjolae. Pjäy opzrek jek äär Sbö sökshko bokkwo kjwara llem dey ga pjlu, pjäy pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llem shtoyo li roshko llem wlo.

Öng wlep ushko so jeno kjlara

¹⁰⁻¹¹»Kjwozirga kjwe tjwlo lleme lemi lleme. Lër bomi kong ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga.^s

¹²»Lle lemi? Domer shäng kjlara, e öng wlep ushko so tjeng doglo sak dbaw (100). Kjlara jeno wleni ga lamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li ie ber tjeng dlupshko, ga to jeno sök li wlek llemdo? ¹³Wlenashko ga lër bomi kong jlökoyo ga öng doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) jeno llem li woyot-jliya ara lleme. E ber sök wopjlu kjlara jeno, wlena li kjishko. ¹⁴Eni ga woyde bomi Data sök kjok dogo lirë ga kjwozirga kjwe jer kjlara llem bakoe.

Shji llebo ilgwek eng kong sorë

¹⁵»Bop kjlara opshäryono owa bop kong ga pja lan ba tjok tjoksa, lleye owa shäryara li jlöe le wlo. Jlo lara ga pjäy beno löng wopjlu eng tjok. ¹⁶Jlo le llem ga oble rokëp jek bop tjok kjlara pjök, lleye lanyotkëp li, e jlöe le lok wlo, Sbö tjlokwo tjle ga «Shji oble rotëshko ga nopga söy pjök mya, e jlöe le lok wlo» kjishko. ¹⁷Jlo le llem obi ga pja nom syö uyo, ga lep bor tjlokwo kragaga löng li kong. Lano lok ba tjok pjir ga jlo le llem obi ga iep ber shäng nopga Sbö miydë llem wleniyö dik, dbur tögga Roma so kong dik bakoe.

¹⁸»Lër bomi kong jlökoyo ga no ilgwemi sorë kjok ere kjing go ga ilgweya Sbörë kjok dogo eni bakoe. ¹⁹⁻²⁰Lër bomi kong obi ga bor tjlokwo kragaga tön löng bor

^s 18.10-11 Tek dënashko ga kjibokwo ere jyä shiraba oble oble ara. Ga kjone kjone tjle ga «Lër bomi kong ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng bor Data bokkwo ik kjok dogo iyado li, e kjwozirga kjwe daga. No to ter kjok dogo dwayo ere shrono shäng no jeno löng li döga.»

t 18.16 Deuteronomio 19.15.

ko goshko ga tja shäng ba tjok eshko, epga pjökde myare dö gueniyo. E kjishko ga lër bomi kong ga pjäy tön wotjlik kjrinaso kjok ëre kjing go, pjäy löng do pjökde dö ëmdë ga llëbo rokëmi syö go ga twe bor Data sök kjok dogo lirë bomi kong» le.

Domer, ba parkaga pogo tjewlō ba kong li raye woydë llëme

²¹ Eni ga Pedro shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, çbor kjlara llëbo owa shäryono bor kong li iër ber tjewlō llëm pjlobi ga pjlu? çShäryër eni pjloglō kjäk (7) ga pjlu?»

²² «Pjloglō kjäk (7) lër bop kong llëme. Llëbo owa shäryara bop kjlararë bop kong li iëp ber tjewlō llëm pjloglō sak kjäk kjingsho kjäk (77).»

²³ «Eni ga Sbö ber no pjluo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlu sök kjlara. Pjlara ga ba parkagaga rokara, pogo tjewlō ba kong kjöme le lok ba kong wlo. ²⁴ Shärye shäng kjwlëshko ga ba parkaga söraba ba shwoy kjlara, pogo tjewlō ba kong ara, domerga doglō sak dbäw dbäw pjloglō sak kjwara (10,000) parkë lu pjloglō sak kjwara kjingsho shkëng (15) äska wlëni. ²⁵ Tjewlëya ba parkaga lirë llë go llëm kuzong ga pjlu tjëlë ga «Kjwe soynezï jek ba boy, ba wapga, ba llëbo baiya uunkong tjok, ber löng parkë oblë kong, pogo tjewlō li tjewlëya bor kong e go wlo» le.

²⁶ «Kuya ba parkaga lirë ga kjök tono, tjëlë ba kong dbo go ga «Tja songe lözong. Tja koshos sira ga tjewlën bop kong uunkong» le. ²⁷ Iya pjluë ga songe le, ga tjewlō shira ba kong ame, döra beno shäng ojong shara.

²⁸ «E irgo ga ba parkaga li opshino ey dwayo, ga ba parkaga wlëna kjlara obi bë shäng eshko, pogo tjewlō ba kong sira döe, domer parkë dbargwo sak dbäw (100) äska wlëni. Eni ga shakza pjä ba bëngso go, ga tjëlë ba kong ga «Pja pogo tjewlō bor kong li tjewlës bor kong jekdo, eeri eröe!» le.

²⁹ «Kuya ba parkaga lirë ga kjök tono, tjëlë ba kong dbo go ga «Tja songe lözong. Tja koshos sira ga tjewlën bop kong uunkong» le. ³⁰ Gueniyo ga songe le llëme. Shduna, iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko pogo tjewlō li tjewlëna ba kong pjir guing.

³¹ «Iya pjlu parkagaga oblërë ga beno ba kong owa, woydë lok ara. Ga llëye ina lok li roy lara pjlu kong. ³² Eni ga ba parkaga li rokara pjluë, ga tjëlë ba kong ga «Pja parkaga owa. Pja pogo tjewlō bor kong ara ëmdë ga tjewlō shiror bop kong llëme. Pja kjloshono bor kong ga pja songe loror. ³³ çEni ga bop kjlara, e songe lorop botoya dik llëm ega?» le. ³⁴ Eni ga pjlu iirkono ara ba kong, ga ba nopga iara beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, pogo tjewlō kjöme li tjewlëna ba kong pjir guing.

³⁵ «Llëbo owa shäryara bomi kjlararë bomi kong li iëmi ber tjewlō llëm wlëni llëm ga bor Data sök kjok dogo li omshäryë bomi tjok eni bakoe» le ba kong.

Shji ëng rayë

19 ¹ Jesús tjëno pjir ga to Galilea kjokyo dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. ² Nopga to jek ara ba tjok, ga swlōpga poptara uunkong.

u 18.22 Grecia so tjökwö ëre llë löklo miydëy yötso llëme. E sak kjäk kjingsho kjäk (77) löklo, llëm ga sak kjäk (70) pjloglō kjäk (7) löklo. (Era sak dbäw pjloglō pkëng kjingsho sak shkaw (490) löklo.) Kjone dey miydëy yötso llëme.

³Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjlik wlo. Tjlë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë llë pogo kjishko ga pjläre?»

⁴«Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Dämärshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë.”» ⁵E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjlaraso wleni. ⁶Eni ga ber pjök ame, ber kjlaraso shara. Töna Sbörë ga e döy llëme» le ba kong.

⁷Kuya fariseogarë ga tjle ba kong ga «Domerga ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara, ga iche jek ba ushko dwayo. ¿Lara eni ega?»

⁸«Llëye kumi woydë llëm kjishko. Pjäy ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjishko. Gueniyo ga tek dämärshko ga e eni llëme. ⁹Lër bomi kong ga ba boy pono domer oblë tjok llëm ga raye ga äe. Llëm ga shäryara eni, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde, e pono oma boy oblë tjok wleni» le ba kong.

¹⁰Kuya ba oppinggarë ga tjle ba kong ga «Eni kuzong ga ëye orkwosmok llëm dey» le.

¹¹Kuya ga tjle ba kong ga «Tjlokwo ëre kjraga uunkongdë llëme. Ëye kjimte Sbörë ga era omkjrë. ¹²Domerga kjone kjone orkwosmok llëm, weno beno pë walë tjok ga ä kjishko. Kjone kjone orkwosmok llëm, shäryaga norë beno löng eni kjishko. Kjone kjone orkwosmok llëm, parkë Sbö, ba pjluo li kong ga pjlu wlo. Ëre llë loklo, ëye ommiydë woydë ga miyde ga pjläre» le.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlä, kjwozirga kong

¹³Pjlara ga kjwozirga sökoba Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo, syöshë Sbö kong ba kjishko wlo bakoe. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggarë löng. ¹⁴Eni ga Jesús tjle ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Ëye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluo» le. ¹⁵E irgo ga orkwo iono kjwozirga li kjing go. E irgo ga epga to ey dwayo.

Domer mite dbur ara

¹⁶Pjlara ga domer mite tek shrono shäng Jesús zlong bäng ga tjle ba kong ga «Tjlapga no pingga, ¿llëye pjlä shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁷«¿Llëye pjlä kjakrokëp bor kong li llëro? Pjlä li, e Sbö eröe. Pja ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga kjok ligwekklo tara Moisésdë li kolozong» le ba kong.

¹⁸Kuya ga tjle ba kong ga «¿Kjone dey?»

«Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. ¹⁹Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlo ara,» ga pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe» le ba kong.

²⁰Kuya ga tjle ba kong ga «Tjlokwo lëp shäng kës li shäryër shäng eni tjän. ¿Llëye shäryër obi?»

²¹«Pja ber pjlo bek woydë ga pja nom bop llëbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llëbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» le ba kong.

²²Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³E irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjange. ²⁴Lër bomi kong jek obi ga öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkë bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjluyo iyado lishko wlo ga kjang anmoyö» le.

²⁵Kuya lok ga beno löng yëy le erä. Ga tjlë ba kong ga «¿Enira ëye dardo?» le.

²⁶Kuya ga iya drëng, ga tjlë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le.

²⁷Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa llëbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo. ¿Llëye wlenwa e kjishko?» le.

²⁸Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga kjok tjaagliëshko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sirkek äär sök bor pjlu sökklo kälä lletilet li kjing goshko. Eshko ga pjäy sirkek äär ber löng sökklo tjeng sak kjwara kjingsho pjök (12) kjing go eni bako, Israel tjëyoga kjringsgo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ilgwek wlo. ²⁹Ga ëye, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko ga äska wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbäw (100) obi. Ga ber löng së iyado Sbö tjok bakoe. ³⁰Gueniyo eerishko ga nopga tjwlo ara wleniyo löng ara li, e ber löng tjwlo chira eshko. Ga eerishko nopga tjwlo chira löng ara li, e ber löng tjwlo ara eshko» le.

Nopga parkono kjillgwo bo ara kjokyo

20 ¹Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Sbö ber no pjluyo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Domer shäng kjlara kjillgwo bo ara kjokyo sogo. Pjlara ga opshino jek kjok shröngteng, nopga wlëk parkë ba kong wlo. ²Eshko ga tjleno parkagaga li kong ga potjwlëya dbar kjwara äska lara, ga ichara jek parkë ba kjok buk lishko.

³»Dlo wenzong ga opshino jek obi, ga nopga wlëna löng kjlëbö pak dret, llëbo soynezlong. ⁴Eshko ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom parkë bor kjokshko, ga pjäy potjwlën bëye» le. ⁵Eni ga to jek lok parkë ba kong.

»Dlo dlw ga shäryara eni jek obi. Dlo pjö le wleni ga jek shäryara obi.

⁶»Dlo töy wleni ga opshino jek obi, ga nopga wlëna löng kjlëbö pak drete. Eshko ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy dbo ga löng parkë llëm ega?»

⁷»«Tjawa parkë ë tjok llëm kjishko» le lok ba kong.

⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy nom parkë bor kjokshko» le.

⁹»Öötong kjok shkë ga kjok sogo li tjlë ba parkaga kägäyo kong ga «Parka-ga to rokëp, ga potjwlëma. Shrono parkë iröng li potjwlëp bäm go, shrono parkë bäm go li potjwlëp ber iröng» le ⁹Eshko ga parkagaga shrono dlo töy li potjwlëna dbar kjwara äska.

¹⁰»Roy kuya parkagaga shrono bäm go lirë ga wotjlik ga potjwlëya lok iröng li kjinmo le. Gueniyo potjwlëna dbar kjwara äska bakoe. ¹¹Potjwlëna lok pjirshko ga kjok sogo li läywe lok owa ëng kong, ¹²tjlë lok ga «¿Nopga tjwe löng iröng kjwe parkono wop tjok erä, ga potjwlëna borwa tjok bëy ega? iTjawa song parkono dlo roshko dboe!» le lok ëng kong eni.

¹³»Eni ga kjok sogo li tjlë parkaga kjlara kong ga «Tja shäng llëbo owa shäryë bop kong llëme. Pja potjwlën eni löror bop kong, ga jölö löror bor kong. ¹⁴Bop dburwa kjros, ga pja nom na dwayo. Parkagaga tjwe löng iröng

li potjwlën woydë bopoya dik bako ga ¹⁵miydaga ber tjarë, dbur li botoya kjishko. ¿Pjây wotjlik owa bor kong, tja no sêng ä kjishkore?» Ìe.

¹⁶»Eni ga tjwlo ara eerishko li, e ber löng tjwlo chira eshko, e ga eerishko tjwlo chira li, e ber löng tjwlo ara eshko» Ìe.

Jesús İano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

¹⁷Jesús jek shäng Jerusalén kjokyoshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara dboshko, ga tjle ba kong ga ¹⁸«Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng syöshtaga kägäyoga wloshko, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go wloshko bakoe. Eshko ga tja iche lok, zrökoba wlo, ¹⁹ga tja twe lok nopga judío llem wleniyo kong. Eshko ga tja joywe lok, tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya lok pjang kjlös go. Gueniyo äar dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» Ìe.

Santiago, Juan, e mekë lilebo rokono Jesús kong

²⁰Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e mekë tek shrono löng Jesús zlong bäng ga kjök tono, tjle ba kong ga «Lilebo shäryëp bor kong sira» Ìe.

²¹Kuya ga tjle ba kong ga «¿Lileye woydëp?»

«Pja ber sök no pjüyoshko ga bor wapga do pjök ëre iëp ber löng bop tjok, or milë kjlara, or kële kjlara» le ba kong.

²²Kuya ga tjle ba kong lok ga «Lileye rokëmi löng bor kong li, e lile miydëmi löng lileme. ¿Pjây shdungoba, bokrotkëba botoya dik ga pjläre?»

«Ëng» le lok ba kong.

²³Kuya ga tjle ba kong ga «Lër bomi kong ga pjây shdungoba, bokrotkëba, zrökoba botoya dik jlöe. Gueniyo ga pjây kjrër ber tjeng bor or kële, or milë, e İaga tjarë llem, e İaga bor Datarë. Shto bor or kële, or milë, e ber ëye kjlara bor Datarë tjeng li kong» Ìe.

²⁴Kuya ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) lirë ga iirkono ba pjeyoga pjök li kong. ²⁵Gueniyo rokara Jesúsdë uunkong, ga tjle ba kong ga «Miydëmi pjläu ga kjok ëre kjing go ga nopga judío llem wleniyo ichagaga ba nopga ichë parkë ara ba kong. Nopga dbo ara wleniyo ba nopga ichë parkë ara ba kong bakoe. Ëye songe le llem, iche parkë ara ba kong erä. ²⁶Gueniyo woydër ga pjây omshäryë eni lileme. Ëye opyë woydë ber tjwlo ara oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ²⁷Ëye opyë woydë ber bäm go ga opyë ber shäng parkaga tjwiëk shäng pjir wleniyo oblë kong dey. ²⁸No to ter kjok dogo dwayo ëre shrono shäng kjok ëreshko, ëye parkë bor kong wlo lileme. Tja shrono shäng parkë oblë kong wlo. Ga tja optwë, wolon wlo, tja ber nopga ara potjwlekklo wlo, epga där wlo» Ìe.

Domerga kjok igö llem wleniyo poptara Jesúsdë do pjök

²⁹Jesús opshino jek shäng Jericó kjokyo dwayo ba oppinggaga tjokshko ga nopga to jek ara ba tjok. ³⁰Eshko ga domerga löng irbo sor go do pjök kjok igö llem wleniyo. Kuya lok ga Jesús jek shäng eshko ga tjläno dbo go, tjle ga «¡Tjlapga, David tjëyo, tjawa songe İozong!» Ìe.

³¹Eni ga nopga jëk löng Jesús tjok li tjle ba kong ga «Pjây kjinkozong» Ìe.

Kuya lok ga gueniyo kjinkë lok lileme. Tjle lok dbo go jek obi ga «¡Tjlapga, David tjëyo, tjawa songe İozong!» Ìe.

³²Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjlä ba kong ga «¿Lläye woydëmi ga shäryër bomi kong?»

³³«Tjläpğa, tjawa kjok ìk woydë» ìe ba kong.

³⁴Eshko ga songe ìe Jesúsdë, ga bokkwo porwara. Jekdo eshko ga beno löng kjok ìgö wëlä, ga to jek ìok Jesús tjok.

Jesús opzrëno Jerusalén kjokyo, pjü dik

21 ¹Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, e ber buk Olivos dlupyo poglö go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok ìi rokara do pjök, ²ga tjlä ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Kjweshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko popga wëmi sök kjlära kjro go, ba wa wlänggla tjok. Komi, ga tek sömi bor kong. ³Eshko ga ëbo llëbo ìe bomi kong wlenishko ga «Woyde Tjläpğarë» ìemi ba kong eni, ga iche tek bomi tjok jekdo» ìe.

⁴Shäryono eni, tjökwo lära Sbö tjökwo läga tek dënashko sorë ìi ber jlä-koyo wlo. Tjläno beno eni:

⁵«Lëmi Sión» sopga kong ga

«Bomi pjü tek sök döro bomi shwoy wläp,

öng so kwomgla kjoyo dre töshko kjing go.

Tjwe öng llëbo shgoklo wa kjing go» ìemi ba kong eni.»⁶

⁶Kuya ìok ga shäryara eni. ⁷Öng ìi söra tek shrono ba wa tjok. Ga ba shwong kop lëkong ìi iara öng do pjök ìi kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng ìi kjing go.

⁸Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara ìok, ga kwoptara ìok irbo bäng go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara ìok irbo bäng go bakoe.⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö ìe ìok ara. Tjlä ga

«David tjëyo kjwe pjü jläe.

Kjwe ichara Tjläpğarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjü jläe» ìe.

¹⁰Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga tjeng eshko ìi shdöktong uunkong llaw pogo, ga tjlä ga «¿Kjwe ëro?» ìe.

¹¹Nopga jek löng Jesús tjok ìi tjlä ba kong ga «Kjwe Jesús. E Sbö tjökwo läga. E Nazaret so. Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi» ìe.

Lläbo soyneğaga löng Sbö u zlong bäng ìi ichara Jesúsdë drete

¹²E irgo ga Jesús jek opzrëno öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga nopga löng eshko llëbo soynek, llëbo tjwëk ìi ichara uunkong ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjlöpswozlong oba kong ìi poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soyneğa sökklo ìi poskara beno tjeng töshko bakoe. ¹³Ga tjlä ba kong ìok ga «Sbö tjökwo tak pjang eni: «Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo.» Gueniyo ioromi beno jong lü uyo» ìe.

¹⁴Eshko ga nopga kjok ìgö llëm wleniyo, nopga jek llëm wleniyo, e tek shrono löng Jesús zlong bäng, ga poptara. ¹⁵Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga

kjok lligwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko. Jesús shäng llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë li ina lok. Eshko ga öö le kjwozorgarë löng Sbö u zlong bäng, tjilë ga «David tjëyo kjwe pjlu jloë» le li kura lok bakoe. Eni ga iirkë lok ara, ¹⁶ga tjilë lok Jesús kong ga «Llëye le lok li kup shängde?»

«Eng. Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Kjwozorga, chidaga, e ichorop bop poshrëk, ba tækwo go.”^c ¿E lómirë llëmdo?» le ba kong. ¹⁷E irgo ga nopga li beno löng eshko, ga Jesús to opshino Jerusalén kjokyo dwayo, jek öötong shäng Betania kjokyo, ga pono beno buk shkër kjwara eshko.

Tjlokwo lara Jesúsdë beno owa kjor kjlara bo uako wleniyo kong

¹⁸Wëshko kjok shröng ga Jesús to jek shäng iröng obi Jerusalén kjokyo-shko ga pjli arae. ¹⁹Eshko ga kjor jong kjlara irbo li sor go ko *higuera*. Iya ga jek aär ba zlong ga jong bo dret, korga tjok erä. Eni ga tjilë kjor jong li kong ga «Pja ber botjyë ame» le ba kong, ga kjor li dano jekdo beno jong dogroe.

²⁰Iya ba oppinggagarë ga beno löng yëy le erä. Ga tjilë ba kong ga «¿Kjor kjwe dano jekdo sorë?»

²¹«Pjāy mär bor go jlökoyo, ga bor dbo ara aär llë go llëme lëmi llëm wleni ga lër bomi kong jlökoyo ga llëye shäryoror ëre shäryëmi ga pjlu, ga pjāy tjilë dlup ëre kong ga “Dlup, pja opkjos jer dlung roy” lëmi ga shäryë eni bakoe. ²²Pjāy llëbo rokë syö goshko ga woyotjlīmi ga twe Sbörë lëmi jlökoyo ga wlëmi» le ba kong.

«¿Pja ichaga ërë?» lara Jesús wloyogarë ba kong

²³E irgo ga Jesús opzrëno jek öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba piya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, judio tjlapgaga kjok lligwega wlëniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga tjilë lok ba kong ga «¿Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? Pja ichaga ërë?»

²⁴⁻²⁵«Pjāy kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» le ba kong.

Kuya lok ga tjilë lok ëng kong ga «Ichaga Sbörë löröy ba kong wleni ga “¿Tjlokwo kjroromi llëm ega?» le bi kong. ²⁶Gueniyo Juan, e Sbö tjlokwo laga le nopga uunkongdë. E kjishko ga ichaga norë lëy ga ä bakoe. Nopga li bang-kjrëy ara kjishko» le. ²⁷Eni ga tjilë lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» le.

Kuya ga tjilë ba kong ga «E kjishko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» le.

Wapga do pjök domerga

²⁸E irgo ga Jesús tjilë ba kong ga «Llëye lër bomi kong ëre woyotjlīzia. Domer shäng kjlara, wapga tjeng domerga do pjök. Pjlara ga tjilë ba wa kjlara kong ga “Pja nom parkë bor kjokshko, kjililgwo bo ara lishko» le. ²⁹Kuya ga tjilë ba kong ga “¿Tja jek parkë woydë llëme!» le. Gueniyo dōni ga wotjlīno oblë, ga to jek parkë. ³⁰E irgo ga domer li tjilë ba wa kjlara obi kong ga “Pja nom parkë bor kjokshko» le. Kuya ga tjilë ba kong ga “Jölö, Data. Tja to parkë» le, gueniyo to jek llëme. ³¹⁻³²¿Kumi ga ba wa kjone dey ga ba data kolara?» le.

Nopga löng eshko li tjê ba kong ga «Bäm go lira ba data kołono» îe.

Kuya ga tjê ba kong ga «Lër bomi kong jłokoyo ga nopga dbur tōngga Roma so kong, walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, e äar ber löng Sbō sök no pjłuyo iyado lishko bomi bäm go. Juan No Waga shrono shäng irbo pjło bek li ping bomi kong, ga tjłokwo kjrromi llëme. Gueniyo ga nopga owa lër li, epgara omtjłokwo kjrono. İnomi eni ëmdë ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jłoe loromi llëm, ga rayoromi llëm, ga tjłokwo kjrromi llëm obi. E kjışhko ga nopga owa lër li kongda, Sbō, e ber ba pjłuyo, bomi bäm go.

Parkagaga owa

³³»Tja tjê bomi kong llëbo jyäglo go. Kuziä. Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjłara ga kjilgwo dwlayo dgara ba kjokshko, kjëryo tyara jong pjribri, kłung kjara ber kjilgwo bo ilruzlong shtoyo wlo, ga u shäryara jong kjwara ba dwla li doklo. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjłöbō kong, potjwłëya i, ga to kjok shto oblë.

³⁴»Öötong kjilgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkagaga ichara kjłöbō, kjilgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. ³⁵Gueniyo ga ba parkagaga ichara tjwe löng li shara kjok dagaga löng lirë, kjlara shpora, kjlara zröra, kjlara lōra ak go. ³⁶E irgo ga ba parkagaga ichara jek kjłöbō obi, ichara bäm go li kjinmo. Öötong löng kjok buk lishko ga llëye shäryara kjok dagaga löng lirë bäm go sorë ga shäryara jek eni obi parkagaga ichara obi li tjok.

³⁷»E irgo ga ba wa ichayde shara. Wotjlik ga «Miydër ga bor wa ërera bang-kjre łok» îe. ³⁸Gueniyo öötong shäng eshko ga ba wa li iya kjok dagaga löng lirë ga tjê łok ëng kong ga «Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber bi kong wlo» îe. ³⁹Eni ga shara łok, shira kjok li roy dwayo, ga zröra łok.

⁴⁰»¿Eni ga kjok sogo li tjwe iröng obishko ga llëye shärye ba tjok łok lëmi?» îe.

⁴¹Kuya łok ga tjê ba kong ga «Parkagaga owa li songe îe llëme. Zröya jekdo. Pjir ga parkagaga włëya oblë, dwla bo kjrozlong dbaryo ga dwla ba kong bayo kjöme li twe ba kong wlo» îe.

⁴²Kuya ga tjê ba kong ga «Sbō tjłokwo tak pjang eni:

»«Akkwo woydara u shäryagagarë łok llëm li,

e iak beno buk bäm go,

beno tjwłō ara, oblë kjinmo.

Shäryara Tjłapgarë eni,

ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.»^d

¿E łomirë llëmdo? ⁴³E kjışhko ga lër bomi kong ga pjây kjrara Sbörë, e ber bomi pjłu wlo. Gueniyo pjây omkolë llëm kuzong ga oblë omkolë pjłú li kjrayde, e ber ba pjłu shara wlo. ⁴⁴Ëye łono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre łono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng łulue» îe.

⁴⁵Tjłëno llëbo jyäglo go li kuya syöshtaga kägäyoga, fariseogarë ga miydara łok ga ba layde shäng. ⁴⁶Eni ga shaya łok woydë, bängzaya łok wlo. Gueniyo oba bangkjre łok ara, Jesús, e Sbō tjłokwo łaga lëba kjışhko.

Pjlu wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo

22 ¹Jesús tjëno ba kong llëbo jyäglö go jek obi. Tjlë ga ²«Sbö ber no pjluo sorë, e so llëbo lër bomi kong ëre kjoyoe. Pjlu shäng kjlara, ba wa domer orkwosmozlong dbaryo shrëkklo poshärye shäng. ³Eni ga ba parkagaga ichara kjlöbö nopga mana li rokë, gueniyo tek lok woydë llëme. ⁴E irgo ga ba parkagaga oblä ichara jek tjlä nopga mana löng li kong ga “Bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëkklo, e poshäryak pjire. Nopga ichoror öng tjeng kjlo dik li zrök, ga shäryak tjeng pjir tjän. Pjäy tek malinge” le.

⁵»Kura lok, gueniyo kolara lok llëme. Kjone kjone jek lok ba kjokshko. Kjone kjone jek lok ba pakshko. ⁶Kjone kjone, pjlu parkagaga li shara lok, shpokza tjä tjä, ga zrörae.

⁷»Roy kuya pjlrë ga iirkonoe. Eni ga ba ëngkwagaga ichara ba parkaga zrögaga li zrök, ba kjok li suk pjir bakoe. ⁸Döni ga tjlä ba parkagaga kong ga “Dli llë shäryak tjeng pjir tjän, gueniyo nopga manor bäm go li tjwlo llëm, tek tjwe na wlo. ⁹Eni ga pjäy nom irbo bäng, nopga tön arashko ga ë pogo wlenomi li mami, bor wa orkwosmozlong dbaryo shrëya lok bi tjok wlo” le. ¹⁰Eni ga ba parkagaga opshino jek, ga nopga pjlu, nopga owa, e wlëna irbo bäng go kjlobi li mana lok drete. Eni ga ba u dlino jong tjung no erä.

¹¹»Pjlu opzrëk jek äar nopga mana löng li ikshko ga iya ga domer jek shäng kjlara, do go shwong orkwosmökklo wlëniyo drete. ¹²Eni ga tjlä ba kong ga “¿Pja tek shäng doyono shwong orkwosmökklo wlëniyo go llëm ega?” le. Kuya kjing erä. ¹³Eni ga pjlu tjlä ba parkagaga löng li kong ga “Kjwe shazi, pjirizi ba dre go, ba orkwo go, ga dbuzi jek kjoko, kjok ro si roshko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjiy” le. ¹⁴Nopga mak ara, gueniyo kjrak li kjlöbö erä” le.

Shji kä potjwëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

¹⁵E irgo ga fariseoga töno, lano lok ëng kong. Woydara ga llëbo kjak-roke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lok e go, rote wlo. ¹⁶Eni ga ba oppinggaga ichara kjlöbö, Herodes pjloyoga tjok. Öotöng löng Jesús shwoy ga tjlä ba kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjlä beke. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. No tjläshko ga tjläkwo kup llëm, tjwlo kjöm pogo, e bop kong ga tjwlo beke. Pja tjlä bek ë pogo kong. ¹⁷¿Eni ga shji kä potjwëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjläre?» le.

¹⁸Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa. E kjishko ga tjlä ba kong ga «¿Pjäy Sbö tjläkwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjäy wotjlik owa bomi pjlushko! ¿Tja tjlämi ega? ¹⁹Dburwa kä potjwëkklo li tek sözi bor kong kjwara, in wlo» le, ga tek söra lok ba kong kjwara. ²⁰Eni ga tjlä ba kong ga «¿Domer jyäglö sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

²¹«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li » le lok ba kong.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozi pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozi Sbö kong bakoe» le. ²²Kuya lok ga beno löng wotjlik ara, ga to lok ey dwayo.

No woshrozlong dbaryo

²³Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlöbö ga tjlä ba kong ga ²⁴«Tjlapga

no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjîê ga “Ëye wołono, wapga beno ba boy tjok lîem ga shinmo kjîlarayo li orkwosmok ba boy beno sôk li tjok, wa tjok wîeni ga ber shinmo li i wîeni wîo.”

²⁵»Pjîara ga borwa tjîrêko ëreshko ga domerga lîong doglô kjâk (7), epenga dôe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wołono, ga wapga beno lîem kuzong ga ba lîeng orkwosmono ba syâ tjok. ²⁶Eni ga ba lîeng wołono jek bakoe. Ba lîemga kjîobi li orkwosmono ba syâ tjok eni bako, ga wołono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok lîeme. ²⁷E irgo ga walê li to wołono bakoe. ²⁸¿Eni ga domerga doglô kjâk (7) li orkwosmono uunkong walê li tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walê li ber domerga kjone dey li boy?»

²⁹«Pjây diktong lîong jlôe! Sbô tjîlôkwo tak pjang li miydëmi lîem, ba dbo kësbang li miydëmi lîem bakoe. ³⁰No woshrozlong dbaryoshko ga ëye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber lîong Sbô parkagaga kjok dogo so wîeni shara. ³¹⁻³²Pjây wotjîlik ga no wołono, ga woshre ame lîemi. Gueniyo ga Sbô tjîlêno bomi kong ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbô”^e lîara. ¿E lîmirê lîemdo? E shinmoga Sbô lîeme. E nopga lîong sê li Sbô»^e le ba kong.

³³Kuya nopga lîong lîrê ga beno lîong yêy le erâ.

Kjok lîgwekkîo tjwîlô kësbangyo

³⁴Saduceoga kjînkara Jesúsde li kuya fariseogarê ga ëng tîono lîok. ³⁵Eshko ga fariseo shâng kjîlara, kjok lîgwekkîo tara Moisésde li miydaga pjîlú wîeniyo. E tek shrono shâng Jesús zlong bâng, ba tjîlik wîo. Tjîê ba kong ga ³⁶«Tjîlapga no pingga, ¿kjok lîgwekkîo tjwîlô kësbangyo li kjone dey?»

³⁷«“Lîêbo woydêpshko, lîêbo woyotjîlipshko, lîêbo shâryêpshko, pja sôk sê obishko ga Tjîlapga, bop Sbô li woydos jîlôkoyo îyado.”^f ³⁸Kjok lîgwekkîo tjwîlô kësbangyo li e. ³⁹Kjok lîgwekkîo kjîrina obi tjwîlô ara, e so bâm li kjoyoe. Tjîê ga “Pja opwoyde sorê ga bop kjîlara, e woydos eni bakoe.”^g ⁴⁰Kjok lîgwekkîo kjîring pjîok ëre tjwîlô ara anmoyô. Kjok lîgwekkîo lîamo tak lîok li, lîêye tara Sbô tjîlôkwo îagagarê li, e beno shji Sbô woyde sorê, shji ëng woyde sorê, e pinggîo bi kong erôe» le ba kong.

¿No pjîluyo iche le Sbôrê li, e è?

⁴¹Fariseoga lîong eshko obi wopro ga ⁴²Jesús tjîê ba kong ga «¿No pjîluyo iche le Sbôrê li, e è tjêyo lîemi?»

«E David tjêyo» le ba kong.

⁴³Kuya ga tjîê ba kong ga «¿Eni ga David go Sbô Sëyashko ga no pjîluyo li kowara ba Tjîlapgayo ega? Eshko ga David tjîê ga

⁴⁴»«Tjîlapga tjîlêno bor Tjîlapgayo kong ga

‘Pja tek wîlar ber sôk bor orkwo këlêkong,

äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twêr ber bop kong ichêp wîo’ le.”^h

⁴⁵»¿Eni ga no pjîluyo li kowara Daviddê ba Tjîlapgayo kuzong ga e ber ba tjêyo tek ber ba irgo li sorê?» le. ⁴⁶Kuya lîok ga to dboryara êrê lîeme. Eshko dbaryo jek lîekong ga ëye wokjang lîêbo kjakrokê ba kong wîo ame.

No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wlonä Jesúsdë

23 ¹E irgo ga Jesús tjëlë nopga tjeng ara li kong, ba oppinggaga kong ga ²«No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e wotjlik lok ga no pinggaga Sbö tjlokwo go jlökoyo li epga, ëye oblë drete le lok eni. ³E kjishko ga pjây pîya sorë ga shäryozî eni, gueniyo epga omshäryë löng sorë li, pjây omshäryë eni llëme. Nopga kjwe tjëlë ga “Llëbo shäryëy jûni” le, gueniyo omshäryë löng oblë.

⁴»Oba pîyashko ga tjlokwo le lok ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twe oblë kong söya wlo kjoyoe. Shäryë lok eni, gueniyo epga om go omkjimtë ba sök llëm, ba sakkwo go ëmdë llëm bakoe. ⁵Llëbo shäryë lok kës li, e ikoba wlo erä. Sbö tjlokwo tak pjang kjibokwo go li pjriya lok ba bokdo go, ba sjäkso go iyado. Ba shwong kjarbo shëshë li shäryë lok kur may, pjë äär kjlay klung go wlo. ⁶Oba tön, iëshko ga woyde ga löng bäm goshko, sökklo pjlu goshko, shäryë lok eni judioga syö uyo roshko bakoe. ⁷Woyde lok ga miga llë lëba ba kong yötso llëbo soynezlong, ga kowëba no pingga.

⁸»Gueniyo ga pjâyda epenga dö wleni. Pjây pingga sök kjlaraso. E kjishko ga pjây kowëba no pingga llëm dey. ⁹Pjây Data kjlaraso, Sbö sök kjok dogo li e. E kjishko ga kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey. ¹⁰Pjây bapshiga kjlaraso. Tja, no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng ëre li e. E kjishko ga pjây kowëba no bapshiga llëm dey bakoe. ¹¹Ëye opyë woydë tjwlo kësbang, oblë kjinmo ga opyë ber shäng oblë kjimtaga dey. ¹²Ëye opyono tjwlo ara ga ie ber tjwlo llëme. Ëye opkjilopswno beno wotöy ga ie ber tjwlo ara.

¹³⁻¹⁴»iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! iPjây Sbö tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjluushko! Nopga, Sbö ie ber ba pjluyo wlo li le ga somi ara. E so u bäng bängzami, nopga opzrëk jek ba roshko llëm wlo kjoyoe. Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe.^k

¹⁵»iNo pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlö, pjây shdungko! iPjây Sbö tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjluushko! Pjây to löng dlung kjing, kjok shto oblë oblë, no wlek ber bomi oppingga wlo. Wlënomishko ga pimi owa. Eni ga ber shäng owa, bomi kjinmo. Pjây shdungko, pjây ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. Gueniyo bomi oppinggaga li, e shdungko, bomi kjinmo anmoyö.

¹⁶»iPjây song jlö, pjây shdungko! Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Pjây tjëlë oba kong ga “Shji tjläno jlökoyo Sbö u kjishko ga e llëno llëme. Gueniyo shji tjläno jlökoyo dbur sho shöylör smok lok Sbö u goshko li kjishko ga llëye löroy jlökoyo li shäryëy kjluwe” lëmi oba kong eni. ¹⁷Pjây kjok miydë sira llëme. Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyoe. Dbur sho shöylör smok lok Sbö u goshko li iak beno tjeng dboy Sbö

i 23.5 Shäryara lok eni, ikoba ga Sbö woyde lok ara anmoyö wlo. j 23.9 Kjok ëre kjing goshko ga ëye kowëmi data llëm dey le li, e ëye iëmi ber Sbö shtoshko llëme loklo. k 23.13-14 Tek dëna-shko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «Pjây opzrëk eshko llëm, ga no oblë opzrëk woydë eshko li ichëmi opzrëk eshko llëm bakoe. Syäpga jyäpawëmi, ga ba u li dömi ba shjiryo. E irgo ga pjây syöshhtë wop ara, “Nopga kjwera pjluë” lëba wlo lëmi. E kjishko ga pjây shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo.»

kong, Sbô u li kjishko. ¿Eni ga llëye tjwlo ara anmoyô li llë, dbur sho shöylôrlë, de Sbô u li?

¹⁸»Pjây tjlë oba kong ga “Shji tjlëno jlökoyo öng sho sukklo li kjishko ga e llëno llëme. Gueniyo shji tjlëno jlökoyo öng twara, zröra, suya buk öng sho sukklo kjing go li kjishko ga llëye loroy jlökoyo li shäryëy kjluwe” lëmi oba kong eni. ¹⁹Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyoe. Öng twara, zröra, suya buk öng sho sukklo kjing go li iak beno buk dboy, öng sho sukklo li kjishko. ¿Eni ga llëye tjwlo ara anmoyô li llë, öng lëre, de öng sho sukklo li?

²⁰»E kjishko ga ëye tjlë shäng jlökoyo öng sho sukklo li kjishko ga tjlë shäng jlökoyo ba kjishko dö llëme. Tjlë shäng jlökoyo llëbo buk ba kjing go li kjishko bakoe. ²¹Ëye tjlë shäng jlökoyo Sbô u kjishko ga tjlë shäng jlökoyo Sbô sök eshko li kjishko bakoe. ²²Ëye tjlë shäng jlökoyo kjok dogo kjishko ga tjlë shäng jlökoyo Sbô pjlu sökklo kjishko bako, Sbô sök ba sökklo kjing go kjishko bakoe.

²³»iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlô, pjây shdungko! iPjây Sbô tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Llëbo wlenomi li shtëmi äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twëmi Sbô kong. Bomi dli mokyo oblë oblë tjok ga shäryëmi löng jlökoyo eni bakoe. Gueniyo kjok llgwekklo tak pjang tjwlo ara, ba kjinmo lira kolëmi löng llëme. Pjây kjok llgwek bek llëme. Oblë songe lëmi llëme. Llëbo lëmi oblë kongshko ga shäryëmi llëm bakoe. Pjlu wlo ga kjok llgwekklo tjwlo ara ëre shäryomirë dey, kjok llgwekklo oblë li shäryozi iyado bakoe. ²⁴Pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyo, gueniyo no wlosömi lëmi. Kjok llgwekklo, e llë loklo miydëmi llëme. E kjishko ga llëye tjwlo ara llëm li, e shäryomirë löng. Gueniyo llëye tjwlo ara li, e shäryëmi löng llëme. Pjây so no sök di ië kjoyoe. Llgwirwa buk ba di ioklo roshko li shira, gueniyo öng kësbang buk ba roshko lira dwara jer, miydara llëme.

²⁵»iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlô, pjây shdungko! iPjây Sbô tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Pjây llëbo shäryë ara, pjây pjluë lëba wlo, gueniyo ga pjây kirkë ara, pjây wotjlik dbur töng bomi kong erö. Pjây so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ²⁶iFariseoga, pjây so no kjok igö llëm wleniyo kjoyoe! Pjlu wlo ga di ioklo, dli uoklo, e ro kwoshkwëmi bäm goshko. Pjir ga ber drëpdre jlôe.

²⁷»iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlô, pjây shdungko! iPjây Sbô tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Pjây so shinmo bapkwö poshtik pjlubün, wolësowa kjoyoe. Ikoba ga poglo go pjlu, gueniyo roshko shinmo dboglo, llëbo wliwli tjeng ara eshko. ²⁸Pjây so e kjoyoe bakoe. Ikoba ga pjây pjlo beke lëba, gueniyo pjây wotjlik owa erä, llëye lëmi ga shäryëmi llëme.

²⁹»iNo pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, pjây song jlô, pjây shdungko! iPjây Sbô tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Sbô tjlokwo lagaga shinmotkono tjeng dënashko li, ak sho shäryëmi ba sak kjing go, ber löng kjone miydëba wlo. Nopga pjlo bek shinmotkono li sakyo poshäryëmi, ber wolësowa wlo. ³⁰E irgo ga pjây tjlë ga “Tjawa kjwe löng borwa tlapgaga tek dënashko so dbaryoshko ga Sbô tjlokwo lagaga zrörwa llëme” lëmi eni. ³¹Eni ga miydëmi ga pjây Sbô tjlokwo lagaga zröga li

tjëyoga. ³²Shäryara bomi tjäpägaga tek dënashko so lirë sorë ga pjäy omshäryë jek eni bakoe. ³³¡Pjäy so dgur kjoyoe! Pjäy shdungko, pjäy ber löng iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko wlo. ¿Pjäy där, äär eshko llëm wlo ga sorëro?

³⁴»E kjëshko ga Sbö tjlökwö lagaga, nopga kjok miydë ara, no pinggaga, e ichër jek bomi kong. Gueniyo kjone kjone zrömi, kjone kjone zrömi lok kjlös go, kjone kjone shpomi no shpökklo go judioga syö uyo roshko, ga töktong lok. Eni ga irpjami to löng kjok shto oblë oblë go. ³⁵Tek dämär ga nopga pjlo bek li srëng kwono ara. Tek jong Abel go äär jong Zacarías, Berequías wa li go eni. Zacarías pjlo bek, gueniyo zröromi Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjërëko. Llono ga owa ëre ber pjang bomi go. Pjäy shdungko e kjëshko. ³⁶Lër bomi kong jlokoyo ga eerishko dbaryo soppa, pjäy shdungko llëbo owa ëre uunkong kjëshko.

Jesús slatong Jerusalén soppa kjëshko

³⁷»¡Jerusalén soppa, tja kuziä! Sbö tjlökwö lagaga zrömi. Sbö tjlökwö roy lagaga ichara bomi kong li lömi ak go, zrömi wlo. Woydoror enido ga pjäy tön, kjörkö meyo ba wapga töno tjeng ba sjägä dirko wleni, gueniyo woydromi llëme. ³⁸Tja kuziä. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. ³⁹Lër bomi kong ga tja ëre imi ame, äär jong pjäy tjlä löng ga

»«Kjwe ichara Tjlapgarë tjwe kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë» lëmi löng guing» lë.

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsde

24 ¹E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo. Jëk shängshko ga ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng ga tjlä lok ba kong ga «U lok ëre izong» lë.

²Kuya ga tjlä ba kong ga «¿U lok ëre imi löngde? Lër bomi kong jlokoyo ga ëreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Llëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» lë.

Kjok pjir dbaryo jyäglö

³E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupygo ga Jesús sirkeno sök eshko. Ba oppinggaga tek löng ba zlong bäng, tjlä ba kong tjoksa wlo. Eshko ga tjlä lok ga «¿Llëye lëp shäng li, e shäryë llono? ¿Pja tjwe iröng döro li jyäglö wen llë? ¿Kjok pjir döro li jyäglö wen llë?»

⁴«Pjäy sjëk, pjäy jyäpgwëba llëm wlo. ⁵Eshko ga nopga wen tjwe ara tjlä ga «No pjiluyo ichara Sbörë shrono shäng li tja» lë. E go ga oba jyäpgwe ara.

⁶»Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga llëye bangkjreimi llëme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llëm obi. ⁷Tjëyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Pjli tjwe ara kjok shto oblë oblë. E ga yo tjwe ara kjok shto oblë oblë bakoe. ⁸Gueniyo llëbo wen tjwe owa anmoyö li soye llëbo kës ëre go kjwlä jä.

⁹»Eshko ga pjäy twëba kjok ligwegaga kong, pjäy shdüya lok wlo, ga pjäy zröya lok bakoe. Bor kjëshko ga pjäy iywaba shjiktëng kjok kjwang jikong.

¹⁰Eshkoshko ga nopga ara mär bor go ame. Epga ëng iywō shjiktëng, ëng rotë kar kar, ëng twë kjok ilgwegaga kong bakoe. ¹¹Eshko ga nopga ara to löng tjlē ga “Tja Sbō tjlōkwo lāga” lē, gueniyo e ichaga Sbörē llēme. E go ga oba jyāpgwe ara. ¹²Eshko ga nopga wotjlīk owa ëng kong ara. E kjīshko ga nopga löng ara ëng woydē ame. ¹³Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era dār ber shāng pjū iyado. ¹⁴Sbō ber no pjūyo sorē lī roy pjū, e shdār kjok kjwang jikong, miyde tjēyoga uunkongdē wlo. Eshko ga öötong kjok pjir dbaryoshko.

¹⁵»Dēnashko ga Sbō tjlōkwo lāga Daniel, e tjlōkwo tono llēbo shāryē owa anmoyō Sbō shto zrek roshko kjīshko. Ēre woydēr ga kumi yōtso. ¹⁶Eshko ga pjāy löng Judea kjokyo ga pjāy tökzong dlup lēkong; ¹⁷pjāy löng bop u dbo kjing sdok lī kjing go ga pjāy tökzong māling, pjāy opzrēk jek bomi u roshko llēbo kjrē llēme; ¹⁸pjāy löng bomi kjokshko ga pjāy jek bomi ushko irōng bomi shwong kop lēkong lī kjrē llēm bakoe. ¹⁹E dbaryo ga walēga löng kjlāraso llēm, e song jlōe. Walēga kjwozirwa tjeng nā iē, e song jlō bakoe. ²⁰Rokozī Sbō kong ga pjāy tök kjok owa dbaryo llēm, woshtozlong dbaryo llēm bakoe.

²¹»E dbaryo ga llēbo wen nopga kong owa anmoyō. Llēbo eni, e ikdaba tek dāmārshko dwayo llēm, ga wen e kjoyo ame. ²²Llēbo owa ěre ie Sbörē ber dbar ara llēm, ba nopga kjrara lī woyde ara kjīshko. Eni llēm kjwe ga ěye dār ber sök sē kjlāra llēme.

²³»Eshko dbaryo ga no tjwe shāng tjlē ga “iNo pjūyo ichara Sbörē lī shāng na izīa!” lē. Oblē tjlē ga “iShāng kjwe!” lē bomi kong, gueniyo jlō lēmi llēme. ²⁴Eshko ga nopga ara to löng tjlē ga “No pjūyo ichara Sbörē shrono shāng lī, e tja” lē. “Tja Sbō tjlōkwo lāga kjok ěre so” lē. Gueniyo e ichaga Sbörē llēme. Llēbo iydēba llēm wlēniyo shārye lōk kēsbang oblē oblē ara. Llēbo jyāglō shārye lōk oblē oblē bakoe. Shārye lōk eni, oba ara jyāpgwe wlo, Sbō nopga kjrara lī ěmdē jyāpgwe wlo lē, gueniyo epga jyāpgwe ga äe. ²⁵Gueniyo miydēmi pjir wlo ga llēye wen eshko lī lōror bomi kong tjān. ²⁶E kjīshko ga ěye tjlē ga “iNo pjūyo ichara Sbörē lī shāng kjok dogro no llēmshko!” lē bomi kongshko ga pjāy jek eshko llēme. Ēye tjlē ga “iOpjnenō sök na!” lē bomi kongshko ga jlō lēmi llēm bakoe. ²⁷No to ter kjok dogo dwayo ěre tjwe irōng obishko ga e ber so ilgwlēng ller kālā lletllet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja iğa nopga uunkongdē wēlēe. ²⁸Shinmo doyo buk kjone ga lā tjwe tōn ara eshko.

No to ter kjok dogo dwayo lī tjwe irōng obi dbaryo

²⁹»Llēbo owa ěre dbaryo irgo ga

»“Dlō ber pjang yēt,
ga mok kālā tē ame.

Dbala lōn ter kjok dogo dwayo,
ga kjopkwo ber dete erā.”^m

³⁰»Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ěre jyāglō lī wen kjok dogo ga bangkjreba kjok kjwang jikong, ga slar lōk ara. Eshko ga ikoba ga tja ter tjwe pjāng sho roy ga bor dbo kālā ikoba wēlēe. ³¹Bor parkagaga kjok dogo

so ichër wli kësbang të, ga bor nopga kjrara li kjre lõk kjok kjwang jikong, tōya wlo.

³²»Tja kuzia. Pjāy pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tjaglëshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³³Eni ga llëbo tjeng kës ère shäryë li imishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁴Lër bomi kong jlökoyo ga nopga lõng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ère shäryë uunkong. ³⁵Kjopkwo, kjok ère, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlökwoora ber pjang iyado.

³⁶»E dbaryo llono, kjok orë, èye ommydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa èrerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe. ³⁷No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe iröng obi döröshko ga llëbo shäryë kjok ère kjing go li, e ber so llëbo shäryono Noë dbaryoshko li dik. ³⁸Eshko ga kjok ère pitë llëm obishko ga nopga to lõng wlep dli uë, di ië, orkwosmok èng tjok öötong Noë opzrëno jem kjoyong kësbang roshko dbaryoshko. ³⁹Llëye tjwe shäryë eshko li miydaraba llëme. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirë, shtena drete. No to ter kjok dogo dwayo ère tjweshko ga e shäryë eni bakoe. ⁴⁰Eshko dbaryo ga domerga lõng do pjök parkë ba kjokshko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko. ⁴¹Ga wailega lõng do pjök llëbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.

⁴²»E kjishko ga pjāy lõng sjëk iyado, bomi Tjlapga ère tjwe dbar llono miydëmi llëm kjishko. ⁴³Tja kuzia. Èye tjwe lürkë llono miyde u sogo lirë kjwe ga koshe, ba u de, llëbo luyotkëba llëm wlo. ⁴⁴No to ter kjok dogo dwayo ère tjwe llono miydëmi llëm kuzong ga pjāy ber lõng bor koshë, posharyak pjir iyado.

Parkaga pjlu, parkaga owa

⁴⁵»Parkaga ie ba pjilurë ber ba parkagaga oblë daga, sëya äär ba dlöyo go kjok orë ga woyde ga parkaga llëye ie ba kong li shärye eni wleniyo, kjok miydë ara wleniyo bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorë? ⁴⁶Tjwe iröng obishko ga parkaga wleya ba pjilurë shäng ba pak shäryë pjlu li, e kongda ber pjluë. ⁴⁷Lër bomi kong jlökoyo ga era ie ba pjilurë ber shäng ba llëbo uunkong kägäyo. ⁴⁸Gueniyo ga parkaga li wotjlik owa wleni ga wotjlik ga ba pjlu tjwe maling llëme ie, ⁴⁹ga opyorgö to shäng parkagaga oblë shdung, ga glö ara nelöga tjok. ⁵⁰Eni wleni ga koshe shäng llëm dbaryoshko ga ba pjlu tjwe. ⁵¹Eshko ga parkaga owa li shdüya, iche nopga Sbö tjlökwo söga jlökoyo ie, gueniyo wotjlik owa ba pjilushko tjeng lishko, ber shäng slar eshko, kowo uë, llëbo bang ara ba kong kjiy.

Kjogloga doglo sak kjwara (10)

25 ¹»Sbö ber no pjluo sorë, e so llëbo lër bomi kong ère kjoyoe. Pjlara ga orkwosmozlong dbaryo ga kjogloga töno tjeng doglo sak kjwara (10), kjoglo orkwosmok wlo li yorkaga. Ba iök shjiy bapkwö söra ba tjok kjlara i i, ga beno lõng domer orkwosmok wlo li koshë. ²Kjogloga doglo shkëng (5) wotjlik llëm wleniyo, kjogloga doglo shkëng (5) obi, era wotjlik pjlu wleniyo. ³Kjogloga wotjlik llëm lira iök dyo söno ba tjok llëme. ⁴Kjogloga wotjlik pjlu lira iök dyo söno ba bapkwö roy, ga iök dyo söra lõk bapkwö oblë roy bakoe.

⁵Eshko ga domer orkwosmok wlo li shrono maling liem kuzong ga poywo lok uunkong, ga ponoe.

⁶»Kjok rong ga oba tjle dbo go ga «iDomer li tek shang dore! iPjaj opshis ba wlokre!» le.

⁷»Kuya kjoologa lire ga kojono lok uunkong, ba iok shjiy li posharye wlo.

⁸Kjoologa wotjlik liem li tjle lok ilamo long li kong ga «Borwa iok sjer woyde. E kjishko ga tjawa sezi iok dyo sira» le.

⁹»Gueniyo kuya wotjlik pjlu lire ga tjle lok ba kong ga «Lleme. Borwatoy kjwor shji uunkong kong wlo lleme. Twerwa bomi kong kjwe ga borwatoy pjir bakoe. E kjishko ga pjaj to ba tjwlek bomi kong om go dey» le.

¹⁰»Gueniyo jek lok ba tjwlek wopro ga domer li shronoe. Kjoologa long iyado ba koshle li opzreno jek orkwosmozlong uyo li roshko. Ga u bang li bangzaraba tuke. ¹¹E irgo ga kjoologa kjrina li shrono lok ironi obi ga tjle ga «iTjlapga, Tjlapga, u bang dos borwa kong!» le.

¹²»Gueniyo kuya domer orkwosmok wlo lire ga tjle ba kong ga «Ler bomi kong jlokoyo ga pjaj e miyder lleme» le.

¹³»No to ter kjok dogo dwayo ere tjwe ironi dbar ilono, kjok ore, e miyemi lleme. E kjishko ga pjaj ber long sjek iyado.

Parkagaga doglo mya

¹⁴»Sbo ber no pjluyo sore, e so llebo ler bomi kong ere kjoyoe. Pjlara ga domer shang kjlara. To kjok shto oble go kjwle wleni ga ba parkagaga rokara, ie ber long ba dbur de wlo. ¹⁵Ba parkaga dbur de pjlu anmoye li kong dbur sho pjublun twara kjwo sak dbaw dbaw pjloglo shkene (5,000). Ba parkaga dbur de pjlu li kong twara kjwo sak dbaw dbaw pjloglo pjok (2,000). Ba parkaga dbur de pjlu anmoye liem li kong twara kjwo sak dbaw dbaw (1,000). E irgo ga toe.

¹⁶»Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbaw dbaw pjloglo shkene (5,000) li, llebo tjwlena dbur li go, ga soynena jek obi, ga dbur shano ootong bayo eni obi. ¹⁷Parkaga kong dbur twara kjwo sak dbaw dbaw pjloglo pjok (2,000) li omsharyono e kjoyo bako, ga dbur shano bayo eni obi bakoe. ¹⁸Gueniyo parkaga kong dbur twara kjwo sak dbaw dbaw (1,000) lira pjlebgwo kjono kjwara klung roshko, ga dbur li jnena beno tjeng e roshko.»

¹⁹»Dbar kop ara irgo ga domer li shrono shang ironi obi ga ba parkagaga rokara, dbur li ligweya ba tjok wlo. ²⁰Ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbaw dbaw pjloglo shkene (5,000) li shrono shang ba shwoy ga tjle ba pjluyo kong ga «Tjlapga, tjia kong dbur sho pjublun tworop kjwo sak dbaw dbaw pjloglo shkene (5,000). Tja dbur shano bayo eni obi» le, ga dbur li twara ba kong uunkong.

²¹»Kuya ga tjle ba kong ga «Pjlu. Pja parkaga pjlu wleniyo, liye le bop kagayore bop kong li sharyep eni iyado. Pja kong llebo tworop chira, ga dorop pjlo beke. E kjishko ga llebo twer bop kong ara, dep wlo. Pja opzrek tek bor tjok na, pja ber sok wopjlu wlo» le.

²²»E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbaw dbaw pjloglo pjok (2,000) li shrono shang ba shwoy ga tjle ba kong ga «Tjlapga, tjia kong dbur

sho pjiłubiłun tworop kjwo sak dbāw dbāw pjiłogiło pjōk (2,000). Tja dbur shano bayo eni obi” ĩe, ga dbur ĩi twara ba kong uunkong.

²³»Kuya ga tjiłē ba kong ga “Pjiłūe. Pja parkaga pjiłū wleniyo, ĩlēye ĩe bop kăgăyorē bop kong ĩi shăryēp eni ĩyado. Pja kong ĩlēbo tworor chira, ga dorop pjiło beke. E kjishko ga ĩlēbo twēr bop kong ara, dēp wīo. Pja opzrēk tek bor tjok na, pja ber sōk wopjiłū wīo” ĩe.

²⁴»E irgo ga ba parkaga kong dbur twara kjwo sak dbāw dbāw (1,000) ĩi shrono shāng ba shwoy ga tjiłē ba kong ga “Tjiłapga, miydēr pjiłū ga pja kjange. Pja dwīa bo kjrē, dwīa dgorop ĩlēmshko. Dwīa sguinop ĩlēmshko ga dwīa bo jōp eshko bakoe. ²⁵E kjishko ga pja bangkjrōrōr ara, ga bop dbur ĩi jnenor beno tjeng klung roshko. Tjeng ēre” ĩe ba kong.

²⁶»Kuya ga tjiłē ba kong ga “Pja parkaga owa, shmi ara. Miydēp pjiłū ga tja dwīa bo kjrē, dwīa dgoror ĩlēmshko. Dwīa sguinor ĩlēmshko ga dwīa bo jōr eshko bakoe. ²⁷E kjishko ga bor dbur ēre sōrop, jnenop dbur jnezłong uyo roshko dey. Eni kjwe ga tja tjwe irōng obi ga tja dbur tōno e kjinmo kjwe” ĩe ba kong.

²⁸»Eshko ga ba pjiłuyo tjiłē oba kong ga “Dbur tjeng ba wīoshko kjwe dōzī, twozī kjīlāra shāng dbur shano kjwo sak dbāw dbāw pjiłogiło sak dbāw (10,000) ĩi kong. ²⁹Ėye ĩlēbo tjok ga sēya jek obi, ber ĩlēbo ara wīo. Ėye ĩlēye ĩlēm ga ĩlēye tjeng sirawa ĩi dōya ba shjiryō drete. ³⁰Parkaga ĩlēno ĩlēm kjwe dbuzī jek kjoko, kjok ro sī roshko, ber shāng slār eshko, kowo uē, ĩlēbo bang ara ba kong kjīy” ĩe.

No ĩlgwezłong dbaryo

³¹»No to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe bor dbo kălā go, bor parkagaga kjok dogo so tjokshko ga tja sirkek wīar sōk bor pjiłū sōkkło kălā ĩletĩlet ĩi kjing go. ³²Eshko ga tjēyoga kjrīna kjrīna kjok kjwang jīkong tjwe tōn uunkong bor bokshto. Ōng daga, ba ōng wīēp ushko so, ba shwīling ushko so, e kje dboy dboy sorē ga nopga kjēr dboy dboy eni bakoe.

³³»Nopga so ōng wīēp ushko so kjoyo ĩi ĩēr ber tjeng or kēlēkong. Nopga so shwīling ushko so kjoyo ĩi ĩēr ber tjeng or mīlēkong. ³⁴E irgo ga no pjiłuyo ēre tjiłē nopga tjeng or kēlēkong ĩi kong ga “Pjāy kjimtara bor Datarē. Pjāy tek lōng kjok ēreshko. Kjok ēre poshăryak buk pjir, kjok ēre shăryara Sbōrē tek lēkong. ³⁵Tja pjiłi arashko ga tja sēnōmi. Tja wodogroshko ga tja kong di tworōmi. Tja song, tjwe shto oblē so dwayoshko ga tja wīokjrōromi bōmi ushko. ³⁶Tja shwong ĩlēmshko ga tja kong shwong tworōmi. Tja swīo arashko ga tja kjimto-romi. Tja sōk no shdūzłong uyo roshko ga tja ĩnōmi ōōr jong ey” ĩēr.

³⁷»Kuya nopga pjiło bek ĩirē ga tjiłē lōk bor kong ga “Tjiłapga, ĩpja ĩnorwa pjiłi arashko ga pja sēnorwa lēp ĩi, e ĩlonoshko? ĩPja wodogroshko ga pja kong di twororwa lēp ĩi, e ĩlonoshko? ³⁸ĩPja song, tjwe shto oblē so dwayoshko ga pja wīokjrōrōrwa borwa ushko lēp ĩi, e ĩlonoshko? ĩPja shwong ĩlēmshko ga pja kong shwong twororwa lēp ĩi, e ĩlonoshko? ³⁹ĩPja swīo arashko, pja sōk no shdūzłong uyo roshko ga pja ĩnorwa ōōr jong lēp ĩi, e ĩlonoshko?” ĩe.

⁴⁰»Eshko ga tja tjiłē ba kong ga “Lēr bōmi kong jłōkoyo ga shăryōromi eni bor pjeyo song wleniyo kjīlāra kong wīeni ga shăryōromi bor kong wīeni” ĩēr.

⁴¹»E irgo ga tja tjiłē nopga tjeng or mīlēkong ĩi kong ga “Pjāy shdungko. Pjāy opkjōs bor złong dwayo. Iōk jong kjwara pjē jong ri ri ĩyado. Shăryak

jong Ä kong, ba pjeyoga kjok dogo so kong bakoe. Pjäy nom ber löng eshko iyado. ⁴²Tja pjli arashko ga tja sënomi llême. Tja wodogroshko ga tja kong di tworomi llême. ⁴³Tja song, tjwe shto oblê so dwayoshko ga tja wlokjro-romi bomi ushko llême. Tja shwong llêmshko ga tja kong shwong tworomi llême. Tja swlo arashko, tja sök no shdüzlong uyo roshko ga tja inomi öör llêm bakoe” lër.

⁴⁴»Kuya lok ga tjle lok bor kong ga “Tjlapga, zpa inorwa sorê lep li ga pja kjimtororwa llêm llonoshko?” lë.

⁴⁵»Eshko ga tja tjle ba kong ga “Lër bomi kong jlökoyo ga llëye shäyromi eni bor pjeyo song wleniyo kjlara kong llêm wleni ga shäyromi bor kong llêm wleni” lër.

⁴⁶»E irgo ga epga jongya ber tjeng shdüya iyado wlo. Ga nopga pjlo bek li jongya ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo» lë ba kong.

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorê ga pjlu?» lara ba wloyogarê

26 ¹Jesús tjleño pjir ga tjle ba oppinggaga kong ga ²«Miydëmi pjlu ga Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li kjönma. Eshko dbaryo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre twëba bor wloyoga kong, tja zröya lok pjang kjlös go wlo» lë.

³Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, judfo tjlapgaga kjok ligwega wleniyo, e töno lok syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko, ⁴ga tjle lok ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorê ga pjlu? Shay wlo ga jyöyotkëy. ⁵Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llême. Llêm ga nopga ara ga wlike lok äe» lë.

Walë kjlara, poshtikklo lö pjleblê tjwlo ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

⁶E irgo ga Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo poptonoe. ⁷Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng ba zlong bäng kjlara, wloshko poshtikklo bapkwö tjwlo ara shäryak akkwö ko *alabastro*^o go, roshko poshtikklo lö pjleblê tjwlo ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga tyara ba dlu kjing go. ⁸Iya ba oppinggagarê ga iirkê jong, ga tjle lok ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁹Zok ga kjwe soynena dburyo ara, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» lë.

¹⁰Tjle löng lile li miydara Jesúsde pjir kuzong ga tjle ba kong ga «¿Walë kjwe läywëmi eni ega? Llëye shäryara bor kong ëre beno pjluë. ¹¹Oba song wleniyo löng bomi tjok iyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok iyado llême. ¹²Poshtikklo tyara bor doyo go ëre, e bor doyo poshäryoklo, tja iëba sakshko wlo. ¹³Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlökwö roy pjlu lëbashko ga llëye shäryara walë kjwerê bor kong ëre woyoshreba, ga roy lëba bakoe» lë.

«Jesús soyner, twër ba wloyoga kong» lara Judasdë

¹⁴Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ik, ¹⁵ga tjle ba kong ga «¿Jesús, e twër bomi kong ga tja potjwlëmi kjöm?» lë. Eni ga potjwlëna lok dbur sho

o 26.7 *Alabastro*, e ak pjlubün wleni, ga poshtikklo bapkwö shäryëba e go.

pjľublľn kjwo sak mya (30). ¹⁶ Eshko jek ľekong ga Judas beno shäng wotjľik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjľú?» ĩe.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹⁷ E irgo ga pjľung shosho suk pjir shäryak ba uukkľo tjok ľľem dbaryo ľi öötonge. E dbaryo ga Jesús oppinggaga tek shrono ľöng ba zľong bäng ga tjľë ba kong ga «¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkľo ľi dľiyo shäryërwa kjone ga pjľú?»

¹⁸ «Pjây to Jerusalén kjokyo roshko. Domer shäng kjľara eshko. Pjây tjľë ba kong ga «Tjľappa no pingga tjľë ga ‘Tja dbaryo äätoe. Tja jek bop ushko bor oppinggaga tjok, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo ľi shrërwa wľo’ ĩe” ľëmi ba kong eni» ĩe ba kong. ¹⁹ Kuya ľok ga shäryara ľok eni, ga dbar shrëkkľo ľi dľiyo posharyana ľok pjire.

²⁰ Öötong kjok shkë ga Jesús sök ië, ba oppinggaga dogľo sak kjwara kjing-sho pjök (12) ľi tjok. ²¹ Löng ië wopro ga Jesús tjľë ba kong ga «Lër bomi kong jľökoyo ga pjây kjľara, tja soynega, twe oba kong» ĩe.

²² Kuya ľok ga beno löng woydë arae. Ga kjľara kjľara tjľë Jesús kong ga «Tjľappa, ¿tja ľľem ľľemdo?» ĩe.

²³ Kuya ga tjľë ba kong ga «Ëye sök bor tjok, ba pjľung shosho suk pjir ľi pöya sök bor tjok iokľo kjwaraso roy ga bor soynega ľi e. ²⁴ No to ter kjok dogo dwayo ëre wolön, tak pjang Sbö tjľökwo go sorë ľi eni. Gueniyo bor soynega, era song jľöe. Weno ľľem kjwe ga pjľú ba kong dey» ĩe.

²⁵ Eni ga Judas, ba soynega ľi tjľë ba kong ga «No pingga, ¿tja ľľem ľľemdo?» «Lëp sök om go ľiro» ĩe ba kong.

²⁶ Löng ië wopro ga pjľung shosho suk pjir kjrara Jesúsdë kjwara, ga tjľë Sbö kong ga «Tjawa kong dľi tworop ëre. Tjawa ber wopjľú bop tjok e kjishko» ĩe. E irgo ga pjľung shosho suk pjir ľi tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjľë ba kong ľok ga «Kjrozï, uozï, ëre bor sho wľeni» ĩe.

²⁷ E irgo ga di iokľo kjrara kjwara, roy kjilľgwo bo dyo dbo ara, ga tjľë Sbö kong ga «Tjawa kong kjilľgwo bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjľú bop tjok e kjishko» ĩe. E irgo ga twara ba oppinggaga kjľara kjľara kong, ga tjľë ba kong ľok ga «Iozï pjây uunkongdë sira sira. ²⁸ Ëre bor srëng wľeni. E go ga tjľökwo twara Sbörë, beno ĩyado wľo ľi, e shärye. Bor srëng ľi kwon, nopga ara kong. E go ga owa pjang ba go ľi löya Sbörë ber drete. ²⁹ Gueniyo lër bomi kong ga kjilľgwo bo dyo iër ame, äär jong bor Data ber sök no pjľuyo dbaryoshko jã. Eshko ga iër bomi tjok jek obi» ĩe.

«Pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» ĩara Jesúsdë ba oppinggaga kong

³⁰ E irgo ga tono ľok pjľara Sbö kong, ga to jem ľok Olivos dľupy. ³¹ Öötong löng eshko ga Jesús tjľë ba kong ga «Sbö tjľökwo tak pjang eni:

»“Öng daga ľi zrör,

ga öng wľëp ushko so tjeng ľi shdär ber kjľoro erä.”^p

Eni ga eeri shkëyo ga pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire. ³² Gueniyo ga tja wolöno, ga tja woshara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjây koshër shäng eshko» ĩe.

³³ Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» ë.

³⁴ Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlëkoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” löröp oba kong pjloglo mya tjan» ë.

³⁵ Gueniyo kuya ga tjlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» ë.

Ba oppinggaga llamo li omöno e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemaní kjokyo

³⁶ E irgo ga Jesús jek öötong shäng Getsemaní kjokyo ba oppinggaga tjok. Eshko ga tjlë ba kong lok ga «Tja to syöshtë Sbö kong këm ëre wle wopro ga pjäy wlar ber tjeng na» ë.

³⁷ Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara. ³⁸ Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor pjlushko. Kur ga tja wolön kjoyoe. Pjäy ber tjeng na, ga pjäy sjëke» ë.

³⁹ Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga syöshtono Sbö kong, tjlë ga «Data, rokër bop kong sira ga llëbo wen bor kong owa dörö li, e wen tjwe bor kong llëm kjwe dey. Shäryë eni ga pjlu kjwe ga woydër eni. Gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë. Woydër ga llëbo shäryë, woydëp sorë li eni» ë.

⁴⁰ E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «¿Pjäy löng së wop sira ga äre? ⁴¹ Pjäy pë llëme. Pjäy sjëke. Pjäy syöshtozong. Eni ga pjäy tjliya Äreshko ga pjäy kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjäy llëbo pjlu shäryë woydë jlo, gueniyo pjäy womae» ë.

⁴² E irgo ga jek syöshtë obi. Tjlë ga «Data, llëbo wen tjwe bor kong owa li kjëp ga ä wleni ga laga ber pjarë» ë.

⁴³ E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pë obi, bokkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. ⁴⁴ Eni ga jek syöshtë pjlara obi, öötong pjloglo mya. Eshko ga tjleno jek obi, lara bäm go sorë ga eni.

⁴⁵⁻⁴⁶ Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko ga tjlë ba kong ga «¿Pjäy löng pë, woshtë obire? No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. Izia. Bor soynega tek shäng dörö tjan. Pjäy kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» ë.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷ Jesús tjlëydë pjitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjing-sho pjök (12) kjlara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpok-klo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyorë. ⁴⁸ Lunashko ga llgwera Judasë nopga li kong pjir tjan, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Imi ga ëye lö shir^a ga domer li e. E shamirë» lara eni.

⁴⁹Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «iMiga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lö shira.

⁵⁰Kuya ga tjlä ba kong ga «Kjobe. Pja bor kjlära. Lläye shäryöp wlo li shär-yozong» le.

Eni ga nopga li tek shrono löng Jesús zlong bäng ga shakza lök pjä erä. ⁵¹Eshko ga nopga löng Jesús tjok eshko li kjlära dröng shino kjwangna, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵²Eni ga Jesús tjlä ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Eye engkjwë dröng go ga zrökoba dröng go bakoe. ⁵³Eni tjok ga rokër bor Data kong kjwe ga tja kong ba parkagaga kjok dogo so iche träk llem ga pjü, kjinggwo sak kjwara kjingsho pjök (12) wleni. ¿E miydöp llemdo? ⁵⁴Gueniyo lläye wen bor kong li, e tak pjang Sbö tjökwo go tjän. Rokër bor Data kong eni kjwe ga lläye tak pjang li shäryë eni lläme» le.

⁵⁵Ga Jesús tjlä nopga li kong ga «¿Pjäy tjwe bor shak dröng tjok, wläng no shpokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja engkjwë bomi tjok lëmiro? Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng. ¿Tja sharomi eshko llem egaro?

⁵⁶Gueniyo ëre shäryë jüni, tjökwo tara Sbö tjökwo lagaga tek dënashko sorë li ber jlökooyo wlo» le.

Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lök ey dwayo.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo bokshto

⁵⁷⁻⁵⁸E irgo ga Jesús söra lök to jongya syöshtaga kësbangyo ko Caifás ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök u bongkjako, Sbö u dagaga löng li tjok, lläye shäryëba pjir ber sorë iya wlo.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e töno löng u li roshko tjän. ⁵⁹Syöshtaga kägäyoga, Judío Kjok Llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lök woydë. E kjishko ga nopga rokara ara töno tjeng lishko, Jesús jyöyotkë wlo, rote lök e go wlo. ⁶⁰Jyöyotkara lök ara, gueniyo lläye to wlëna lläme. E irgo ga nopga kojono oblë do pjök, Jesús rotë wlo. ⁶¹Tjlä lök ga «Domer ëre tjläno ga “Sbö u ëre shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër ber ba shtoshko iröng obi” lara eni» le.

⁶²Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono, ga tjlä Jesús kong ga «Pja rote löng ara. ¿Dboryöp llemde?» le. ⁶³Kuya ga beno shäng kjinge. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlä ba kong ga «¿No pjüyo ichara Sbörë shrono shäng li, Sbö Wa lëba li, e pjare? Los borwa kong jlökooyo, Sbö Sök Iyado li ko go» le.

⁶⁴Kuya ga tjlä ga «Lëp shäng pjarë om go eni. Gueniyo lër bomi kong ga Sbö, lläye shärye woydë li shärye ga pjü. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ïmi sök ba orkwo këlëkong, tja ïmi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶⁵Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjlä ga «¿Domer kjwe shäng Sbö läywë owa, ber tjwlo llem wlo le! ¿Eye wlëy ba rotë obi llëno? Lläye lara li kuromi pjir tjän. ⁶⁶¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga töno tjeng uunkong lirë ga tjlä ga «iKjwe zrökko!» le.

⁶⁷Eshko ga Jesús yora lõk. Bokso go trõng twara lõk bakoe. Kjone kjone omkwomso shpono, ⁶⁸ga tjlẽ ba kong ga «Pja no pjũyo ichara Sbõrẽ shrono shãng li jljõkoyo wleni ga pja shpoga ẽrẽ los borwa kong» ãe.

«Jesús, e ẽ miydër llẽme» ãara Pedrorẽ

⁶⁹E wopro ga Pedro sõk kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shãng kjlara, syõshtaga kësbangyo parkaga wleniyo. Tek shrono shãng Pedro zlong bãng ga tjlẽ ba kong ga «Nopga jẽk lõng Jesús, Galilea so li tjok, e kjlarayo pja» ãe.

⁷⁰Kuya ga tjlẽ ga «¡Jyõ! Llẽye lẽp shãng li miydër llẽme» ãe. ⁷¹E irgo ga jek õõtong shãng kjër pjlor kalẽkong, u bãng jong lishko.

Eshko ga kjoglo oblẽ omĩno, ga tjlẽ nopga lõng li kong ga «Kjwe jẽk shãng Jesús, Nazaret so li tjok» ãe.

⁷²Kuya Pedrorẽ ga tjlẽ nopga li kong ga «¡Jyõ! Lër bomi kong jljõkoyo ga domer, e ẽ miydër llẽme» ãe.

⁷³E irgo ga nopga lõng eshko li tek shrono lõng ba zlong bãng ga tjlẽ ba kong ga «Miydërwa pjũ ga pja ba kjlarayo. Pja ba pjeyo jljõ, bop tjlẽ wlẽ go ga wẽlẽ» ãe.

⁷⁴Kuya ga tjlẽ ba kong ga «¡Jyõ! Lër bomi kong jljõkoyo ga domer, e ẽ miydër llẽme. Eni llẽm ga rokër Sbõ kong ga tja shdũya» ãe.

Jekdo eshko ga kjõrkõ kjũnoe. ⁷⁵Eshko ga woyoshre kjlay ga Jesús tjlẽno ba kong ga «Kjõrkõ kjũntẽ llẽm obishko ga «Jesús, e ẽ miydër llẽme» lõrop oba kong pjloglo mya tjãn» ãara. Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong jljõkoyo.

Jesús sõraba Pilato bokshto

27 ¹Wẽshko kjok shrõng ga syõshtaga kãgãyoga, judío tjlapgaga kjok lĩgwega wleniyo, Jesús zrõya lõk sorẽ li, e lĩgwera lõk pjire. ²E irgo ga Jesús orkwo pjirra, ga sõra lõk jek, ga twara Pilato kong. Pilato, e kjok eshko so ichaga.

Judas wolõnoe

³Jesús roy kura Judas, ba soynega lĩrẽ, ga miydara ga Jesús, e zrõkko. Eshko ga bangyo ba kong ara, ga dbur sho pjũlublũn kjwo sak mya (30) ba potjwlẽkklo li twara irõng syõshtaga kãgãyoga, judío tjlapgaga kjok lĩgwega wleniyo kong, ga tjlẽ ba kong lõk ga ⁴«Llẽbo owa shãryoror. Domer pjlo bek tworor bomi kong, zrõmi wlõ» ãe.

Gueniyo kuya lõk ga tjlẽ ba kong ga «E borwa kong ga llẽye drete. E miydaga ber pjarẽ om go» ãe.

⁵Eni ga dbur sho li dbukza Judasdẽ shlãw, beno tjeng Sbõ u dburyo jnezlong uyo li roshko, ga to jek ey dwayo, ga opskunoe.

⁶Dbur sho li tõna syõshtaga kãgãyogarẽ, ga tjlẽ ẽng kong ga «Dbur sho ẽrẽ, e domer potjwlẽkklo, zrõkoba wlõ. E kjĩshko ga iẽy ber jong Sbõ u li dburyo jnezlong ga ẽ» ãe. ⁷Eni ga lãnyotkara lõk pjir ga kjok tjwlẽna kjrina ko Klũng Sbiyo Shãryaga kjokyo, ber buk sakshko, oba shto oblẽ so kong wlõ. ⁸E kjĩshko ga kjok eshko kowaraba beno srẽng kjokyo, ga eerishko ga kowẽba jong eni obi. ⁹Eni ga tjljõkwo ãara Sbõ tjljõkwo ãaga tek dẽnashko so Jeremãsdẽ li beno jljõkoyo. Tjlẽno beno eni:

«Dbur sho pjũlublũn kjwo sak mya (30) li kjrara lõk,

e tjewlō iara Israel tjëyogarë beno eni.

¹⁰ Ga Kîlung Sbiyo Shäryaga kjokyo li tjewlëna lok dbur li go, tja ichara Tjlapgarë sorë li eni.»^s

Jesús söraba Pilato bokshto

¹¹ Jesús söra lok öötong shäng kjok eshko so ichaga Pilato bokshtoshko ga Pilato tjëlë ba kong ga «¿Judío pjluvo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

¹² Eshko ga Jesús rote syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyorë löng ara. Gueniyo dboryara Jesúsdë llëme.

¹³ Eni ga Pilato tjëlë ba kong ga «¿Pja rote löng ara li kugöp llëmdo?» le.

¹⁴ Gueniyo dboryara kjak kjwara llëme. E kjishko ga woyotjliya Pilatorë arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

¹⁵ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklöshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Woyde nopgarë kjone dey ga e rayayde. ¹⁶ Eshko ga no bängzak shäng kjlara ko Barrabás, roy kësange. ¹⁷ Eni ga nopga shrono löng arashko ga Pilato tjëlë ba kong lok ga «¿Woydëmi ga ëye dör, Barrabásde, de Jesús, e kowëba no pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li?» le. ¹⁸ Miydara pjlu ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke ba wloyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko.

¹⁹ Pilato sök no ilgwezlong shtoyo wopro ga ba boy tjlokwo ichono ba kong. Tjëlë ga «Domer ilgwep sök li, e pjlo beke. Kjumpke shkëyo ga e yoyoïnor owa anmoyö. ¡E kjishko ga wëyë, barwëy llëme!» le.

²⁰ Gueniyo ga nopga tjeng ara eshko li poshduna syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyorë arae. Tjëlë ga «Rokozï ba kong ga Barrabás, e döyde bi kong dey lozï eni. Rokozï obi ga Jesúsdä zrökko lozï eni» le.

²¹ Eshko ga Pilato tjëlë nopga löng li kong ga «¿Nopga do pjök ëre dör bomi kong kjone dey?»

«¡Barrabás, e döpdë!» le lok ba kong.

²² Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryër Jesús, no pjluvo ichara Sbörë shrono shäng lëba li kong?»

«¿Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

²³ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Llë kjïy? Llëbo owa shäryara li lozï bor kong» le.

Gueniyo nopga tjëlë jek obi ga «¿Zrös pjang kjlös go!» le eni.

²⁴ Eni ga iya Pilatorë ga nopga li tjlokwo jong kjwaraso, nopga shdöktong ëngkwë woydë wleni, llëye le ba kong, kjlöpswë ber wotjlik oblë wlo ga äe. E kjishko ga di rokara sira, ga orkwo shkwono nopga li bokshto. Tjëlë ga «Kjwe ichër zrökoba wlo, gueniyo miydaga ber tjarë llëme. Miydaga ber pjäydë om go» le.

²⁵ Kuya nopga lirë ga tjëlë ba kong ga «Woïono ga miydaga ber tjarawë, borwa wapgarë bakoe» le.

^s 27.9-10 Zacarías 11.12-13; Jeremías 19.1-13; 32.6-9. ^t 27.24 Pilato orkwo kwoshkwono, llëye shärye Jesús tjok li miydaga ber erë llëme löklo.

²⁶Eni ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ba ëngkjwagaga kong, shpoya lõk no shpokkõ go wõ, zrõya lõk pjang kjlõs go wõ bakoe.

Jesús joywara ëngkjwagagarë

²⁷Eni ga sõra lõk, öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba pretorio. Ga ëngkjwagaga tõno tjeng uunkong eshko, ba zlong bäng pjirbrie.

²⁸Eshko ga Jesús shwong skwara lõk, äska wëna lõk kara pjupga shwong wëniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lõk ba do go. ²⁹Ga shkõ sho ywara lõk kjwara, beno pjlu dlu ioklõ wëni, ga iara lõk pjang ba dlu go, ga kong kjë twara kjwangna, ba orkwo këlëkong. Eshko ga tjlë lõk ba kong dbo go ga «Judío pjluyo, pja pjlu, pja tjwõ arae!» le lõk eni, ba joywoklõ. ³⁰Eshko ga go tröng twara, shpokza lõk tjä tjä kjë li go ara ba kashko bakoe.

³¹Joywara lõk pjir ga ba shwong pjang ba do go li skwara lõk, ga ba shwong baiya li pjuna lõk jek iröng obi. E irgo ga sõra lõk to, zrõya lõk pjang kjlõs go wõ.

Jesús zröraba pjang kjlõs go

³²Jek lõng kjwë irbo bäng go ga domer wëna lõk kjlara ko Simón, e Cirene so, ga ichara lõk dbo go Jesús kjlõs li sök.

³³E irgo ga jem öötong lõng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboglõ dlupyo» lõklo.) ³⁴Eshko ga kjilgwo bo dyo dbo ara roprära lõk llëbo kää wëniyo» tjok, ga twara lõk Jesús kong, ie wõ. Tjlina sira, gueniyo iara llëme.

³⁵Eshko ga lõra lõk pjang kjlõs go irgo ga ëngkjwagaga tjeng li tjeto lõk llëbo jyäglõ go, Jesús shwong li ber ë kong iya lõk wõ. ³⁶E irgo ga sirkeno lõng eshko ba dë. ³⁷Jesús lõk pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zrõya lõk llë kjij miydëba wõ. Kjibokwo tak pjang li tjlë ga «Domer ëre ko Jesús. E judío pjluyo.» ³⁸Jesús lõra pjangshko ga nopga lü ä wëniyo lõra lõk do pjök kjlõs go bakoe. Kjlara pjang or këlë, kjlara pjang or milë, kjlõsyo dboy dboy.

³⁹Eshko ga nopga jek lõng Jesús lõk pjangshko li kä wikza tjä tjä, joywe lõk wõ. Ga laywe lõng owa bakoe. ⁴⁰Tjlë ga «Pja Sbõ u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi lorop eni. Pja Sbõ Wa jlökoyo ga pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjlõs kjwe go dwayo» le.

⁴¹Jesús joywe syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok lligwekkõ tara Moisésdë li go, judío tjlapgaga kjok lligwega wëniyorë eni bakoe. Tjlë lõk ëng kong ga ⁴²«Oba oblëra dõra, gueniyo opdök om go ga äe. Kjwe Israel tjëyo pjluyo le. Woyde ga oplong töshko kjlõs kjwe go dwayo. Enira tjawa mär ba go kjwe. ⁴³«Tja mär Sbõ go» lara. Enira woyde Sbörë ga döya. «Tja Sbõ Wa» lara bi kong om go» le. ⁴⁴Nopga do pjök lü ä wëniyo lõk lõk kjlõs go Jesús pjlor kar kar ëmdë ga omläywë lõng eni bakoe.

Jesús wolono pjang kjlõs go

⁴⁵Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö le wëni. ⁴⁶Dlo öötong eni ga Jesús tjlëno dbo go,

u 27.34 *Llëbo kää wëniyo* le li, e dwlõ wëni, ga twaraba nopga lõk lõk kjlõs go li kong, bang kuga ara llëm wõ. v 27.35 *Löyde lõk pjang kjlõs go llëm obishko* ga ba shwong skwara lõk pjire.

tjĕ ga «*Elí, Elí, ¿lama sabactani?*» ĩe. (E «Bor Sbö, bor Sbö, ¿tja rayorop jüni ega?» ĩokĭo.)

⁴⁷Kuya nopga tjeng eshko ĩrĕ ga tjĕ ĕng kong ga «Sbö tjĕkwö ĩaga tek dĕnashko so Elías, e ro kayde pjang» ĩe. ⁴⁸Eshko ga domer shäng kjĭlara jek tji tji, ga ĩĕbo ĩlukĭluk di shak ara wĕniyo kjrara kjwara, pöra kjĭllgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsdĕ wĭo ĩara. ⁴⁹Eshko ga ĩlamo löng ĩi tjĕ ba kong ga «Wĕyĕ. Elías tjwe ba dökde ĩy» ĩe.

⁵⁰E irgo ga ay ĩe Jesúsdĕ dbo go obi, ga wolonoe. ⁵¹Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kĕsbang iak pjang eshko ĩi dwĕltong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno kjring pjök. Kĭlung iano jek shkik shkik, guĕng woktong aas, ⁵²ga sak roshwino ara. Eshko ga Sbö nopga kjone kjone wolono tjeng ĩi, e woshrra Sbörĕ ĩröng obi, beno löng sĕ, ⁵³ga opshino ba sak roy dwayo. Ga Jesús woshrra Sbörĕ ĩröng obi irgo ga epga jek öötong opzrĕno löng kjok zrek ko Jerusalén ĩi roshko. Eshko ga ĩkoba löng arae.

⁵⁴Jesús lök pjang kjĭlös go ĩi bokshto ga ĕngkwagaga löng kjĭbö ba dĕ, ba kägäyo shäng ba tjok. Yo ĩi kura lök, ga ĩĕbo shäryono ĩi ĩna lök uunkong. Eni ga bangkjrara lök tira ĩĕm, ga tjĕ lök ĕng kong ga «Shinmo lök pjang kjĭlös go kjwe, e Sbö Wa jĭoe» ĩe.

⁵⁵Eshko ga walĕga tjeng kjĭbö, tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok, ba kjimtĕ wĭo. Eshko ga ĩĕye shäryĕba Jesús kong ĩi ĩya tjeng pjola sit. ⁵⁶E tjrĕko tjeng dogĭo mya, kjĭlara ko María Magdala so, kjĭlara, e Zebedeo boy, kjĭlara ko María. María, e Santiago, José mekĕ.

Jesús doyo jnena Josérĕ

⁵⁷Domer dbur ara wĕniyo shäng kjĭlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok. Kjok sĕng ga ⁵⁸jek öötong shäng Pilato shwoy ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wĭo. Eni ga ba nopga ichara Pilatorĕ, Jesús doyo twĕ ba kong wĭo. ⁵⁹Eni ga kjrara Josérĕ, popgara shwong ko pjĭlublún, pjĭlú wĕniyo go, ⁶⁰ga söra jek öötong sak baĭyashko. Eshko ga pjĕbgwo jong kjwara guĕmkwota roshko, kara Josérĕ om go. Shinmo iaydĕba eshko ĩĕm obi. Eshko ga doyo ĩi iara beno buk ba roshko, ga bängzara ak kĕsbang wĕniyo go, ga toe.

⁶¹María Magdala so, María oblĕ ĩi, e sirkeno beno löng sak ĩi bokshto.

Jesús doyo buk ĩi dagaga

⁶²Wĕshko, woshtozlong dbaryo ga syöshtaga kägäyoga, fariseoga, e jek lök Pilato shwoy. Öötong löng ba shwoy ga ⁶³tjĕ lök ba kong ga «Tjĭlapga, woyoshrrĕwa ga jyögwang ĩi shäng sĕ obishko ga tjĕno ga «Äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörĕ ĩröng obi» ĩara eni. ⁶⁴E kjĭshko ga rokĕrwa bop kong sĭra ga nopga ichĕp ba doyo buk sakshko ĩi dĕ, äär jong dbargwo mya. Eni ĩĕm ga ba oppinggaga tjwe ba lüyotkĕ kjwe. Eni kjwe ga tjĕ lök oba kong ga «E woshrra Sbörĕ ĩröng obi» ĩe kjwe. Eni ga jyö ĕre ber owa anmoyö, jyö ĩara bäm go ĩi kĭnmo» ĩe.

⁶⁵Kuya ga tjĕ ba kong ga «Jölö. ĕngkwagaga sözĭ kjĭbö, doyo buk kjone ĩi dĕmi yötso wĭo, miydĕmi sorĕ ĩi eni» ĩe. ⁶⁶Eni ga jek öötong löng sak ĩishko ga jyā iara lök beno pjang ak jong ba bängzakĭlo ĩi go, dökoba ĩĕm wĭo, ga ĕngkwagaga ĩi iara beno löng ba dĕ eshko.

Jesús woshrrara Sbörë iröng obi

28 ¹Woshtozlong dbaryo li pjitonge. Wëshko kjok shröng, sondëshko ga walëga do pjök ko María Magdala so, María oblä li, e jek lok jongya sak li ik. ²Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shrono shäng eshko kjlara. E kjishko ga yo ian pjang kjok eshko dbo träk llëme. Ga Sbö parkaga li jek öötong shäng sakshko ga ak iak beno jong ba bängzakklö li dira, kjara beno jong ba sor go, ga sirkeno sök ba kjing go. ³Sbö parkaga li kälä ara so lligwëleng kjoyo, shwong ko pjüblün so pjäng sho kjoyo bakoe. ⁴Iya ëngkjwagaga löng lirë ga sëya llëm, kjlo dete erä, ga dgoni jek rish rish tjeng töshko, beno wolono löng wleni.

⁵Eshko ga Sbö parkaga li tjëlë walëga li kong ga «Llëye bangkjreimi llëme. Miydër ga pjây tek löng ëre Jesús, zröraba pjang kjlös go li doyo wlëga. ⁶Gueniyo ga e buk na llëme. E woshrono iröng obi, lara om go sorë li eni. Pjây tek iak beno buk li shtoyo imia. ⁷Inomi ga pjây nom maling ba oppinggaga löng li shwoy, ga pjây tjëlë ba kong ga «Jesús, e woshrrara Sbörë iröng obi. E jek Galilea kjokyo bomi bäm go. Imi eshko» lëmi ba kong eni. Llëye lër bomi kong wlo li e» lë.

⁸Eshko ga kjok bangkjre lok ara, gueniyo löng wopjlú bakoe. Eni ga jek zron jong jongya Jesús oppinggaga löng lishko, roy söya lok ba kong wlo. ⁹Eshko ga Jesús ëng wlëno ba tjok ga tjëlë ba kong ga «Miga» lë. Iya lok ga tek ba zlong bäng, ga dre popjlura lok, poshrëya wlo. ¹⁰Eni ga Jesús tjëlë ba kong ga «Llëye bangkjreimi llëme. Pjây nom tjëlë bor pjeyoga kong ga «Pjây nom Galilea kjokyo. Jesús imi eshko» lëmi ba kong eni» lë.

Jesús doyo dagaga icharaba jyörkë

¹¹E wopro ga ëngkjwagaga Jesús doyo daga li kjone kjone jek öötong löng Jerusalén kjokyo roshko, syöshtaga kägäyoga ik. Öötong löng eshko ga llëye shäryono kës li lara lok ba kong pjire. ¹²Kuya lok ga to lan judío tlapgaga kjok lligwega wleniyo tjok, llëye shärye wlo li woyotjläya jong kjrinaso wlo. E irgo ga dbur twara lok ëngkjwagaga li kong arae. ¹³Ga tjëlë lok ba kong ga «Llëye inomi li roy lëy ë kong llëme. Pjây to löng tjëlë oba kong ga «Shkëshko ga tjawa löng pë wopro ga ba oppinggaga tek shrono löng eshko, shinmo doyo buk li lüyotkara, ga söra toe» lëmi oba kong eni. ¹⁴Roy kuya nopga kjok ëre so ichagaga lirë ga tjawa lan ba tjok yötso eshko. Pjây woydë llë kjïy llëme» lë. ¹⁵Kuya ëngkjwagaga lirë ga dbur li kjrara, ga llëbo shäryara, lara lok ba kong sorë li eni. E kjishko ga dbar eerishko ga judioga omroy lë löng eni.

Jesús weno ba oppinggaga doglō sak kwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁶E irgo ga Jesús oppinggaga doglō sak kwara kjingsho kjlara (11) li to öötong löng Galilea kjokyo, dlup jong lara Jesúsde ba kong li go. ¹⁷Eshko ga Jesús ina lok, ga poshrëra. Gueniyo kjone kjone wotjlik ga e Jesús llëm dikjoyoe lë. ¹⁸Eshko ga Jesús tek ba zlong bäng ga tjëlë ba kong ga «Tja kong dbo twara Sbörë, tja ber sök kjok dogo sopga, kjok ëre sopga löng kës li, e ichaga wlo. ¹⁹Eni ga pjây jongya jong kjok kwang jikong, tja roy lëmi tjëyoga uunkong kong, epga ber löng bor oppingga wlo. Ga Data Sbö ko go, Sbö Wa ëre ko go, Sbö Sëya ko go ga epga wëmia. ²⁰Ga llëye loror bomi kong, shär-yëmi wlo li pimi ba kong pjir, shärye lok eni bako wlo. Ga tja ber shäng bomi tjok iyado, äär jong kjok pjir dbaryo lishko» lë.

Evangelio según Marcos

Jesucristo roy pjłú ère, e jyã tara Marcosdë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Marcos. E kowëba Juan Marcos bakoe. E Jesús oppinggaga dogło sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjłarayo llëme. Gueniyo woyotjłikoba ga e łan Pedro tjok enido, ga kjimtara Pedrorë kjibokwo ère të. Woyotjłikoba kjrina obi ga Jesús sök kjok ère kjing go obishko ga Marcos sök Jerusalén kjokyo, ga llëbo shäryara, łara Jesúsde li ına, kura om go.

Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga ba tjłökwö kragaga judío llëm wleniyo löng Roma kjokyo li shdunaba ara, mär löng Jesús go kjışko. E kjışko ga kong kjibokwo ère tara Marcosdë, Jesús roy pjłú li miyde łok pjłú wło, epga mär ber löng Jesús go jlökoyo wło.

Jesús öör kjok ère kjing go, ga llëbo ıydëba llëm wleniyo shäryara ara nopga ara bokshto sorë li tara ba kong. E shdunaba ara, ga wolono pjang kjłös go sorë li tara ba kong. Gueniyo wolono irgo ga e woshrra Sbörë iröng obi sorë li tara ba kong bakoe. Woyde ga miyde łok kjibokwo ère go ga Jesús dbo ara, bi moskwö Ä li kjinmo, ga eerishko ga shji kjimte ara.

1 ¹ Jesucristo, e Sbö Wa. E roy pjłú li soyožlong eni.

Juan No Waga shäng kjok dogro no llëmshko

² Kjibokwo tara Sbö tjłökwö łaga tek dënashko so Isaiásdë. Tjłëno beno eni:

«Sbö tjłëno ba Wa kong ga
“No ichër kjłara bop bäm go,
bop roy łaga,
irbo poshäryë bop kong wło” İe.

³ Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjłë shäng dbo go ga
“Irbo poshäryozı Tjłapga tjwe li kong.
Shäryozı ber beke”^a İe.»

⁴⁻⁶ Eni ga no weno shäng kjłara ko Juan. E doyono shäng shwong sek öng jëkkłö sok kësbang zok go, dop pjrikkłö shäryak öng kwota go bakoe. Dłi ba kong ue wło li, e sekwa, or kjłoshko so dyo bakoe. E öötong shäng kjok dogro no llëmshko ga shäng oba wë jer di roshko ga tjłë oba kong ga «Llëbo owa

a 1.2-3 Isaias 40.3.

shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozï, ga pjây wër jer di roshko. Shäryo-romi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» ìe.

Judea sopga, Jerusalén sopga, e shrono löng träk llëm ba kuk. Eshko ga kjone kjone, llëbo owa shäryara li ìe oba uunkong bokshto. E irgo ga we Juandë jer Jordán diyo roshko.

⁷Ga Juan tjlä oba kong ga «No tjwe bor irgo kjlära. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.^b ⁸Pjây wër shäng di goshko, gueniyo domer tjwe bor irgo lira, pjây go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok» ìe.

Jesús wara Juandë

⁹Eshkoshko ga Jesús opshino jek Nazaret kjokyo dwayo, e Galilea kjokyo obi, ga öötong shäng Jordán diyo, Juan shängshko. Eshko ga wara Juandë jer Jordán diyo roshko. ¹⁰Wara pjir ga Jesús opshik tëm shäng di roy dwayoshko ga iya ga kjok dogo roshwino beno oojong erä, ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono sök ba go. ¹¹Eshko ga ybö kuraba kjok dogo dwayo, tjlä ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlü bop tjok» ìe.

Jesús tjläna Ärë, llëbo owa shäryë wlo lara

¹²E irgo ga Jesús söra Sbö Sëyarë jek öötong shäng kjok dogro no llëmshko, ¹³äya kjloshko so tjeng ara lishko, ga beno shäng eshko dbargwo sak pkëng (40). Eshko ga tjläna Ärë ara, llëbo owa shäryë wlo lara. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so shrono tjeng ba tjok kjlëbö ba kjimtë.

Jesús ba pak soyono

¹⁴Juan bängzaraba shäng no shdüzlöng uyo roshko irgo ga Jesús jek öötong shäng Galilea kjokyo. Eshko ga Sbö tjlökwö roy pjlä ìe shäng oba kong, ¹⁵tjlä ga «Dbar iara Sbörë li öötonge. Sbö ber no pjluvo wlo li, e dbaryo döröe. E kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozia. Sbö tjlökwö roy pjlä lër shäng bomi kong li, e kjrozia» ìe.

Jesús, domerga mā shaga kjrara doglō pkëng (4)

¹⁶Domer shäng kjlära ko Simón. Kjlära obi ko Andrés, e Simón lëng. Epga mā shaga. Pjlära ga löng ba kjlä mā shakklo dbuk Galilea di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo li roshko. Eshko ga Jesús jek jek shäng diksor go, ga iya ga domerga li bë löng. ¹⁷Eshko ga tjlä ba kong ga «Pjây tek bor tjok, pjây pin wlo. Pjây to löng mā shak ame. Pjây iër to ber löng no töng bor kong shara» ìe. ¹⁸Kuya lok ga ba kjlä rayara jekdo, ga to jek ba tjok.

¹⁹Jek këgo sit ga domerga löng do pjök ko Santiago, Juan. E data Zebedeo. Epga löng ba kjlä mā shakklo bängyë kjyong roshko ba data tjok. Ga Jesús jek shäng eshko ga domerga do pjök li ina, ²⁰ga rokara jek ba tjok, opping ba tjok wlo. Kuya lok ga ba data rayara jekdo, beno sök ba kjyong roshko ba parkagaga tjok, ga to jek lok Jesús tjok.

b 1.7 Drekwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

Ä säya pjang domer goshko ichara Jesúsdë kjlara toe

²¹E irgo ga to lõk öötong lõng Capernaúm kjokyo. Öötong woshtozlõng dbaryoshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syõ uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ²²Tjlokwo lara jlökoyo, dbo ara go, le no pinggaga kjok lligwekklo tara Moisésdë go lirë dik llëme. E kjishko ga nopga lõng ba kuga li beno lõng yëy le erä.

²³Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä säya kjlara. Ga Jesús iya säya lirë ga öö le ba kong dbo goshko, tjlä ga ²⁴«Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjläue. Pja iak beno shäng dboy Sbõ kong» le.

²⁵Kuya ga säya li wlona, tjlä ba kong ga «Pja kjinkozong. Pja opkjos domer kjwe go dwayo» le. ²⁶Kuya ga domer li iara jek klan kjläu erä. Eshko ga öö le säya lirë dbo goshko, ga opkjono to domer li go dwayo.

²⁷Iya nopga tjeng eshko lirë ga beno lõng yëy le erä, ga tjlä ëng kong ga «¿Kjwe llëro? ¿Tjlokwo tjaqlën wleniyo bi kongdo llëm? Tjlokwo kjwe dbo ara. Ä säyaga iche ga kolë bakoe» le. ²⁸Eshko jek lëkong ga Jesús roy shdöktong jekdo Galilea kjokyo kjok kjwang jikong.

Simón ëm poptara Jesúsdë

²⁹E irgo ga Jesús opshino judíoga syõ uyo li roshko dwayo Santiago, Juan tjok, ga jek öötong lõng Simón, Andrés ushko. ³⁰Eshko ga Simón ëm buk ba bukklo kjing go, kjlirkono buk träk llëme. Roy lara Jesús kongshko ga ³¹jek öötong shäng swlo buk lishko. Eshko ga orkwo shara, kojona, ga kjlik li zenoe. Eni ga walë li dli shäryono ba kong.

Swlõpga poptara Jesúsdë ara

³²Jek kjok ro zar ga swlõpga, nopga goshko Ä säyaga, e söraba ara Jesús kong. ³³Kjok eshko sopga uunkong tönö shrono lõk u bäng li bokshto. ³⁴Nopga swlo llë ara poptara Jesúsdë, Ä säyaga tjeng oba goshko li ichara to bakoe. Jesús, e ë miyde Ä säyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. E kjishko ga ichara Jesúsdë tjlä llëme.

Jesús, Sbõ tjlokwo roy pjlä le judíoga syõ uyo oblë oblë roshko

³⁵Wëshko kjok shröngto ga Jesús kojono, opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya ëye llëmshko, syöshtë Sbõ kong wlo. ³⁶E irgo ga Simón to shäng ba pjeyoga oppingga tjok ba wlëk. ³⁷Wlënashko ga tjlä lõk ba kong ga «Oba uunkong to lõng bop wlëk» le.

³⁸Kuya ga tjlä ba kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë oblë, Sbõ tjlokwo roy lër eshko wlo, miydëba wlo. Tja shrono shäng e kong wlo» le. ³⁹Eni ga to shäng Sbõ tjlokwo roy pjlä le Galilea kjokyo kjrina kjrina-shko, judíoga syõ uyo lõk kjwobi li roshko. Ga Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to bakoe.

c 1.32 Eshko ga e woshtozlõng dbaryo. Ga e dbaryo ga epga jëk pjola llëm kjishko ga swlõpga söraba Jesús shwoy kjok ro zar kjwëshko.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

⁴⁰ Pjlara ga domer shrono shäng kjlara Jesús shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono ba bokshto, tjle ba kong ga «Tja poptep woydë ga tja poptep ga pjluë» le.

⁴¹ Iya ga songe le, ga porwara ba orkwo go, ga tjle ba kong ga «Pja poptep woydë. Pja ber pjlu shara» le. ⁴² Jekdo eshko ga domer li poptonoe.

⁴³⁻⁴⁴ Eshko ga Jesús tjle ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptoror lep ë kong lleme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja iya wlo eröe. Sbö sengglo lara Moisésdë, pja äär Sbö poshrök ba ushko ga pjlu wlo li söp, twep ba kong, pja poptono miydëba wlo» le, ga ichara toe.

⁴⁵ Gueniyo ga domer poptono li to shäng kjone pogoshko ga tjle ga «Tja poptara Jesúsdë» le ë kong pogo. E kjishko ga Jesús jek opzrek u ara tjeng lishko ga äe. To jek wleni ga oba tön ba shwoy ara anmoyö kjishko. Eni ga beno shäng no llemskho. Eni emdë ga ikoba äär träk lleme.

Domer dre kuga lle m wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

2 ¹ Dbar kjwöbö irgo ga Jesús shrono sök Capernaüm kjokyo iröng obi ba ushko. Miydaraba ga shrono sök iröng ga ² oba shrono löng träk lle m ba shwoy, ga u li dlino tjung no eröe. Oba ara ba u bongkjako bakoe. Eyë äär u bäng zlong ga äe.

Jesús sök Sbö tjlokwo roy le oba kong kjer roshkoshko ga ³ domerga tjwe löng doglo pkeng (4), swlo söno kjlara. Swlo li buk töshko, dre kuga lle m wleniyo. ⁴ Eshko ga söra lok shrono u bongkjako ga söya kjer roshko, Jesús sökshko lara, gueniyo to öötong ey lle m, oba ara kjiy. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing döra sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko öötong buk dew, Jesús sök lishko.

⁵ Iya Jesúsdë ga swlo sögaga li mär ba go ga tjle swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

⁶ No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go löng eshko kjlobö. Wotjlik lok ga ⁷ «Kjwe ero? Domer kjwe shäng Sbö laywë owa, ber tjwlo lle m wlo le! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» le.

⁸ Wotjlik löng lle li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjle ba kong ga «Pjāy wotjlik owa eni ega? ⁹ «Owa pjang bop go li lönor beno drete» loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor lle m, e igömi lle me. Gueniyo ga «Pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjrozong. Pja jekzong» loror ba kong ga poptororde, de poptoror lle m, era igömi welëe. ¹⁰ Kjok ere kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ere dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjluë. Miydëmi wlo ga llebo shäryer » le. Eni ga tjle swlo buk töshko li kong ga ¹¹ «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ¹² Kuya ga kojono, ba bukklo kjrara, ga to jek ba ushko.

Iya löng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjle lok eng kong ga «Lönozhko ga llebo iydë kjweni lle me» le.

Leví rokara Jesúsdë

¹³ E irgo ga Jesús jek öötong shäng di bäng buk kësbang li kjako obi. E irgo ga nopga öötong löng ara ba zlong, ga epga pīya Jesúsdë shäng. ¹⁴ Jek jek

shängshko ga domer sök kjłara eshko ko Leví, e dbur tōngga Roma so kong. E Alfeo wa. E sök ba pak lışhko. İya Jesúsdē ga tjłē ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wło» İe. Kuya ga kojono, ga to jek ba tjok.

¹⁵E irgo ga Jesús jek öötong sök İe Leví ushko,^d ba oppinggaga tjok. Ga nopga dbur tōngga Roma so kong öötong lōng İe ba tjok eshko, nopga owa wleniyo oblē öötong lōng İe ba tjok eshko bakoe. Nopga eniyo jēk lōng Jesús tjok ara.

¹⁶Eshko ga nopga lōng kjłöbō no pinggaga kjok līgwekklo tara Moisésdē İi go, epga fariseoga bakoe. İya İok ga Jesús sök İe nopga eniyo tjok ga tjłē ba oppinggaga lōng İi kong ga «İBomi pingga kjwe İe nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» İe.

¹⁷Kuya Jesúsdē ga tjłē ba kong İok ga «Nopga lōng pjłú, swlo İlēm ga e dwłomnega woydē İlēmē. Swłopgara dwłomnega woydē. Eni ga tja shrono shäng kjok ēreshko, nopga pjlo bek İi rokaga İlēm, nopga owa İi rokaga erōe» İe.

Jesús İano shji İe İlēm kjışhko

¹⁸Oİö ga Juan oppinggaga, fariseoga, e İe İlēm Sbö kong. Pjłara ga lōng İe İlēm enishko ga nopga tek shrono lōng Jesús shwoy ga tjłē ba kong ga «Juan oppinggaga İe İlēm Sbö kong dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryē eni bakoe. İBop oppinggagara omshäryē eni İlēm ega?»

¹⁹«Orkwosmozlōng dbaryoshko ga domer orkwosmok wło İi^e shäng ba tjok obishko ga nopga mak lōng eshko İi^f İe İlēm ga äe. ²⁰Gueniyo domer İi söraba ba shjiryoshko ga epga İe İlēm eshko jã.

²¹»Shwong kēguē^g bāngyēy shwong İikyo tjaglēn^h go İlēmē. Shäryoroy eni kjwe ga shwong İikyo tjaglēn İi, shwong kēguē İi, e sreya, dwler jek kēgong.

²²»Kjilłgwo bo dyo dbo ara tjaglēnⁱ tyēy ba bapkwō kēguē shäryak ōng kwota go^j roshko İlēmē. Shäryoroy eni kjwe ga ba bapkwō İi böptur. Eni ga kjilłgwo bo dyo İi, e ber İlēno ame, ba bapkwō İi ber eni bakoe. Eni kuzong ga kjilłgwo bo dyo dbo ara tjaglēn tyēy wło ga woyde bapkwō tjaglēn» İe ba kong.

Woshtozlōng dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

²³Woshtozlōng dbaryo kwara ga Jesús jēk shäng dwla dgak buk İi tjrēko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga lōng dwla bo kjrē, ue İok wło. ²⁴İya fariseogarē ga tjłē Jesús kong ga «İBop oppinggaga kjwe İzong! İLōng İlēbo shäryako woshtozlōng dbaryoshko İlēm İi shäryē ega?»

²⁵«İDēnashko ga David, ba yorkagaga pjli İok arashko ga İlēye shäryara tak pjang Sbö tjłōkwō go İi, e İomirē İlēmdo? ²⁶Abiatar sök syōshtaga Sbö kong

d 2.15 Grecia so tjłōkwō ēre İlē İoklo miydēy yōtso İlēmē. E *Jesús jek öötong sök İe Leví ushko İoklo, İlēm ga Jesús jek öötong sök İe Jesús ushko İoklo. E ushko miydēy yōtso İlēmē.*
e 2.19 *Domer orkwosmok wło İe İi, e Jesús İoklo. f 2.19* *Nopga mak lōng eshko İe İi, e Jesús oppinggaga İoklo. g 2.21* *Shwong kēguē İe İi, e tjłōkwō twara Sbörē Israel tjęyoga kong jłōkoyo dēnashko İi İoklo. h 2.21* *Shwong İikyo tjaglēn İe İi, e tjłōkwō twara Sbörē jłōkoyo tjaglēn Jesús kjışhko İi İoklo. i 2.22* *Kjilłgwo bo dyo dbo ara tjaglēn İe İi, e tjłōkwō twara Sbörē jłōkoyo tjaglēn Jesús kjışhko İi İoklo. j 2.22* *Kjilłgwo bo dyo dbo ara bapkwō kēguē shäryak ōng kwota go İe İi, e tjłōkwō twara Sbörē Israel tjęyoga kong jłōkoyo dēnashko İi İoklo.*

ba pjeyoga kjishko kësbangyo dbaryoshko ga David opzrëno jek shäng Sbô u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbô kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagagarë erö gueniyo» le ba kong.

²⁷E irgo ga tjëlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo, e shäryak beno nopga kjimtoklo. Nopga, e shäryak beno woshtozlong dbaryo kjimtoklo llëme. ²⁸E kjishko ga woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsde kjlara

3 ¹⁻²Woshtozlong dbaryo oblë ga Jesús opzrëno jek judíoga syô uyo jong kjok eshko li roshko. Domer shäng kjlara eshko orkwo kjwara slosloe. Fariseoga löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore iya lok wlo, rote e go wlo.

³Eshko ga Jesús tjëlë swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ëre tjërko» le. ⁴E irgo ga Jesús tjëlë fariseoga li kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shäryëy oblë kong ga pjlu? ¿Llëbo pjluë, de llëbo owa? ¿Ëre dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shäryëy? ¿Wëyëre, de kjimtëy?» le. Kuya lok ga beno tjeng kjing erä. Dboryara lok llëme.

⁵Eshko ga löng ba zlong bäng pjiribri li ina, ga iirkorgö ba kong, swlo li songe le lok llëm kjishko. Ga tjëlë swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le. Kuya ga orkwo roshwino, ga poptono beno pjluë.

⁶Gueniyo ga fariseoga opshino jek lok ey dwayo, ga öötong ëng tönö lok Herodes pjloyoga tjok. Eshko ga tjëlë lok ëng kong ga «¿Jesús, e zröy sorë ga pjlu?» le.

Swlopga poptara Jesúsde ara

⁷⁻⁸Dbar kjwara ga Jesús opkjono jer öötong shäng ba oppinggaga tjok di bäng buk kësbang li kjako. Nopga to jek ara ba tjok. Jesús roy öötong kjok shto oblë oblë, ga nopga shrono löng ara ba ik, Galilea sopga, Judea sopga, Jerusalén sopga, Idumea sopga, kjok buk Jordán diyo kjwo kalëkong sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. ⁹⁻¹⁰Jesús shäng nopga poptë ara, e miydaraba kuzong ga swlopga shrono lok ara ba zlong bäng, porwe lok wlo. E kjishko ga ba oppinggaga ichara kjoyong wlëk kjlara, nopga tjwe arashko ga jem tyë kjoyong li roy wlo, ilikoba llëm wlo.

¹¹Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga tjeng kjlöbö. Jesús iya lokshko ga tjwe löng ba zlong bäng, ga kjök torgö, öö le lok, tjëlë ba kong ga «iPja Sbô Wa!» le.

¹²Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja ë lëmi ë kong llëme. ¿Kuromire?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹³E irgo ga Jesús to jem dlup jong kjwara eshko bigdo go. Eshko ga nopga rokara tek ba zlong bäng kjlöbö, ¹⁴ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbô tjlokwo roy laga ba äska wlo, ber tjeng jëk ba tjok wlo, iche Sbô tjlokwo roy pjlu shdök kjok shto oblë oblë wlo, ¹⁵Ä sëyaga tjeng oba goshko li iche dbo twara ba kong li go wlo bakoe. ¹⁶Domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li ko lok eni:

Simón, e koiara beno Pedro;

¹⁷ Santiago, e Zebedeo wa;

Juan, e Santiago kĵlarayo, pĵöyĩkong ĩi kowaraba Boanerges (e epga so kĵrik kjoyo ĩokĳo);^k

¹⁸ Andrés;

Felipe;

Bartolomé;

Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Tadeo;

Simón, e zelote;

¹⁹ Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús, Beelzebú^l

²⁰E irgo ga Jesús jer dĳup ĩi dwayo, ga opzrĕno jek u roshko. Jesús ĩkoba shrono lõng ara kuzong ga Jesús, ba oppinggaga, e kong dbar iĕ ĩok wĳo ĕmdĕ ga drete. ²¹Eni ga ĩĕye shārye shāng ĩi roy kuya ba pĵeyoga epenga ĩrĕ ga woyotĳĳiĳa ĩok ga «E skwĕrkono dikjoyoe» ĩe. E kĵishko ga tĳĳĕ ĩok ĕng kong ga «Shji to wĳokĵrĕ» ĩe.

²²No pinggaga kĵok ĩĳgwekkĳo tara Moisésdĕ ĩi go tek shrono lõng Jerusalĕn kĵokyo dwayo kĳĳöbö, ga tĳĳĕ ĩok ga «ĳDomer kĵwe goshko Beelzebú! Ā sĕyaga iche to, dbo twara Ā sĕya kägāyo ko Beelzebúrĕ ba kong ĩi go» ĩe.

²³Eni ga nopga lõng ĩi rokara Jesúsĕ tek ba zĳlong bāng, ga tĳĳĕno ba kong ĩĕbo jyāĳo go. Tĳĳĕ ga «ĳĀ, e iche Ārĕ opshik om go sorĕro? ²⁴Pĳĳu ĩĕ, ba nopga ĕngkĳwĕ ĕng tĳok kar kar wĳeni ga e oppĳik ĩok om go. ²⁵Nopga tĳeng u kĵwaraso, e ĕngkĳwĕ ĕng tĳok kar kar wĳeni ga e oppĳik ĩok om go bakoe.

²⁶ĳEni ga Ā, e ĕngkĳwĕ ba sĕyaga tĳok wĳeni ga e pĳir māĳing ĩĕmdo?

²⁷»Domer sĳk kĳlara dbo ara ba ushko wĳeni ga no jek āār opzrĕk ĳŭrkĕ ba u roshko ga āe. Woyde ga domer ĩi shara, pĳirira bām go guing. Enira ba ĩĕbo ĳŭyotke ga pĳĳŭe.^m

²⁸»ĳĕr bomi kong ĳĳökoyo ga ĕye ĩĕbo owa shāryĕ, tĳĳökwo ĳĕ owa ga owa ĩi lõya Sbĳrĕ ber dret ga pĳĳŭe. ²⁹Gueniyo ĕye Sbĳ Sĕya ĳāywĕ owa ga owa ĩi lõya ĩĕme. To beno pĳang ba go ĳyadoe» ĩe.

³⁰Tĳĳĕno eni, ĳŭnashko ga no pinggaga kĵok ĩĳgwekkĳo tara Moisésdĕ ĩi go tĳĳĕno ĩok ga «Domer kĵwe goshko Ā sĕya kĳlara» ĳara eni kĵishko.

Jesús, ba mekĕ, ba ĳĕmga

³¹Eshko ga Jesús mekĕ, ba ĳĕmga, e shrono tĳeng kĵoko, ga no ichara ĳok kĳlara ba rokĕ. ³²Eni ga nopga sirkeno tĳeng Jesús zĳlong bāng ĩi tĳĳĕ ba kong ga «Bop mekĕ, bop ĳĕmga, e shrono tĳeng bop wĳĕk kĵoko» ĩe.

³³Kuya ga tĳĳĕ ba kong ga «ĳBor mekĕ, e ĕ? ĳBor ĳĕmga, e ĕ?» ĩe. ³⁴Eni ga ba oppinggaga sirkeno tĳeng ba tĳok ĩi ĳya ga tĳĳĕ ga «Bor mekĕ ĳĕr ĩi kĳwepga. Bor

k 3.17 Grecia so tĳĳökwo ĕre ĩĕ ĳökĳo miydĕy yĳtso ĩĕme. Gueniyo kĵone kĵone tĳĳĕ ga epga so kĵrik kjoyo ĳökĳo ĩe ĩi, e domerga ĳir ā wĳeniyo ĳökĳo. **1 3.20** Ā, e kowĕba Beelzebú bakoe.

m 3.27 Domer dbo ara ĩe ĩi, e Ā ĳökĳo. ĳŭrkaga ĩe ĩi, e Jesús ĳökĳo. ĳara eni ĩi, e Ā sĕyaga iche wĳo ga woydara ga Ā zana guing ĳökĳo.

lëmga lër li kjwepga. ³⁵Eye Sbö kolë ga era bor mekë wleni, bor lëng wleni, bor dor wleni» le.

Dwla sguingga

4 ¹Jesús öötong sirkeno sök di bäng buk kësbang li sor go ga nopga pina eshko jek obi. Nopga shrono löng ara kjishko ga Jesús opyono kjong roshko, ga sirkeno sök eshko. Nopga li beno tjeng di bäng li kjako. ²Eshko ga epga pina ara llëbo jyäglo go. Tjlë ga ³«Tja kuzia. Domer shäng kjlara dwla sguingga. Pjlara ga opshino to jek dwla sguing. ⁴Sguiyashko ga kjone kjone löno tjeng irbo bäng, ga sënwa shrono, ga uara lok drete. ⁵Kjone kjone löno tjeng ak ara tjërko, klung sho ara llëmskho, ga weno maling, klung sho rong llëm kjishko. ⁶Gueniyo slenggw dret kjishko ga dlo wenoshko ga sura, beno dogroe. ⁷Dwla kjrina obi, e löno tjeng shkë sho roshko, ga shkë sho li kunoshko ga dwla li lligwina beno bo llëme. ⁸Dwla kjrina obi, e löno tjeng klung sho pjlu kjing go, ga kuno, botjyono pjluë. Kjoneshko ga sok kwara botjyono kjwo sak mya (30), kjoneshko ga botjyono kjwo sak tjer (60), kjoneshko ga botjyono kjwo sak dbaw (100)» le.

⁹E irgo ga tjle ba kong jek sira obi ga «Eye kwomgwö tjok ga woyde ga kuya yotso» le.

Jesús tjleño llëbo jyäglo go erä ega

¹⁰Nopga tjeng kës li brikotong irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li, oba oblë jek löng ba tjok wleniyo, e tjle lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyäglo go yë, e llë loklo pjolligwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹¹Kuya ga tjle ba kong ga «Sbö ber no pjluoy sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyäglo go erä. ¹²Eni ga

»«Tya löng kjër ga llë iyde miyde lok llëm,
kuya löng kjër ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.

Eni llëm kjwe ga
optwë ber Sbö kong,
ga owa pjang ba go li löya ber drete» le.

Dwla sguingga lanyo, e llë loklo lara Jesúsde

¹³E irgo ga Jesús tjle ba kong ga «Tjlökwo lër shäng llëbo jyäglo go ëre llë loklo miydëmi llëmdë? Miydëmi llëm ga tjlokwo lër llëbo jyäglo go obi ga miydëmi llëm bakoe. ¹⁴Dwla sguingga li, e Sbö tjlokwo laga oba kong li loklo. ¹⁵Kjone kjone, e so dwla löno tjeng irbo bäng li kjoyoe. Tjlökwo li kuya, gueniyo Ä tjwe eshko, ga döya ba shjiryo.

¹⁶»Kjone kjone, e so dwla löno ak ara tjërko li kjoyoe. Tjlökwo li kuya ga kjre lok wopjluë. ¹⁷Gueniyo tjlokwo li äär ber ba pjlushko jlokoyo llëm kjishko ga llëye wen ba kong sirashko, epga shdungkoba tjlokwo li kjishkoshko ga raye, söya ame.

¹⁸»Kjone kjone, e so dwla löno shkë sho roshko li kjoyoe. Tjlökwo li kura, ¹⁹gueniyo llëbo tjeng kjok ëre kjing goshko li woyotjliya ara, wo pjang dbur go, llëbo tjeng kës li kjre woydë ber ba kong wlo bakoe. E kjishko ga tjlokwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tjlokwo li kjishko llëme.

²⁰»Gueniyo ga kjone kjone obi, e so dwla ñono tjeng klung sho pjlu kjing go li kjoyoe. Tjlokwo li kuya, ga kjre jlökoyo. E ber shäng so dwla botjyono pjlu kjoyoe. Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak mya (30), kjwo sak tjer (60), kjwo sak dbaw (100)» le.

Iök shjiy

²¹E irgo ga Jesús tjle ba kong ga «Iök borkey jong shjiy, jney llebo dorko wlo lleme. Iey jong kjökshko dey. ²²Llebo jnek tjeng li, e woyde Sböre ga ber ikoba wele wlo. Ga ñono ga e ber miydäba dret, iök shjiy poyong jong kjökshko wleni. ²³Eye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yotso.

²⁴»Ga lleye kumi löng li kuzi yotso. Kumi yotso wleni ga pjay opping ara. Kumi yotso lleme wleni ga pjay opping ara lleme. Kumi sorë ga pjay opping eni, ga pjay opping e kjinmo obi. ²⁵Eye llebo tjok ga seya jek obi. Eye lleye lleme ga lleye tjeng sirawa li döya ba shjiroy drete» le.

Dwla wen sorë

²⁶⁻²⁷E irgo ga Jesús tjle ba kong obi ga «Sbö ber no pjluo sorë, e so dwla sguina domer kjlararë kjoyoe. Dwla, e sguina beno klung sho kjing go, ga domer li shrono iröng ba ushko. Eshko ga pe, wollen, ga be sök wlepe. E wopro ga dwla sguina beno tjeng li weno, ga kuno, sharye eni sorë miyde domer lire lleme gueniyo. ²⁸Dwla li kun jong laga klung shorë. Kun jem, korga wen, kjing shen, ga bo kwirkë shjiye. ²⁹Bo kwirkono shjiy kuzong ga domer li jongya ba skok kjwle ja» le.

Kjor dwlayo chirawa

³⁰E irgo ga Jesús tjle ba kong jek obi. Tjle ga «Sbö ber no pjluo sorë, e so lle kjoyo? Ler bomi kong sorë ga pjlu? ³¹E so kjor dwlayo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Dwlagwo ere chirawa, dwlagwo oble oble dorko. ³²Gueniyo kun kesbang, dwlagwo oble oble kjinmo. Eshko ga senwa lle usho ywe ba kowo go» le.

³³Nopga pina Jesüsdë llebo jyaglo go eni. Kura lok, gueniyo lle loklo miydara lok uunkong lleme. ³⁴Jesús tjle no nopga kong llebo jyaglo go era. Gueniyo nopga tjeng kes li brikong lok pjirshko ga lleye lara llebo jyaglo go li, e lle loklo pjilgwera ba oppinggaga kong pjire.

Pjluk, di bang buk kesbang, e ichara Jesüsdë

³⁵⁻³⁶Kjok seng ga Jesús sök kjoyong roshko obi, ga tjle ba oppinggaga kong ga «Shji to dipze, di bang buk kesbang ere kjwo kalëkong» le.

Kuya lok ga opyono lok kjoyong li roy ga «Tjava toe» le lok nopga kong, ga to jek ey dwayo. Eshko ga kjoyong oble sökoba jek tjeng ba tjok bakoe. ³⁷Eshko ga pjluk tjwe jong trak lleme, dbo ara di bang buk kesbang li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjoyong li roy, pir sek seke.

³⁸Eshko ga Jesús buk pe kjoyong sigwo lekong, ka iak buk ka ioklo kjing go. Eni ga ba oppinggaga jek löng ba wolleng, ga tjle ba kong ga «Tjlapga no pingga! Shji ba pito! Pja buk wlepe ega?» le.

³⁹Kuya ga kojono, ga tjle pjluk, di iöya li kong ga «Pja slanzong. Pja ber tjekso» le, ga beno buk tjekso. ⁴⁰Eshko ga tjle ba oppinggaga kong ga «Kjok bangkjre mi ara ega? Pjay mar bor go lleme obire?» le.

⁴¹Eni ga epga shgawara lõng ara. Ga tjlë ëng kong ga «¿Kjwe ëro? Ízia. Tjlëno pjluk, di iöya li kong ga köle pjíúe» le.

Domer goshko Ä sëya kjlara

5 ¹Jesús, ba oppinggaga, e dipzono jek öötong lõng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong, Gadara kjokyo. ²⁻⁶Eshko ga domer goshko Ä sëya kjlara. Kjra lëba, shakoba or go ga ä kuzong ga kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, gueniyo ba dröng sho li skoya jek tas tas erä. Ga domer li kjwëy lõng llëme. Shaga ërë llëm bakoe. Jëk to shäng sakshko erä. To shäng öö le öö le kjloy. Äär kjone ga opyok to shäng ak go. Eni ga Jesús iya sak tjeng lishko dwayo ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono.

⁷⁻⁸Iya Jesúsde ga tjlë ba kong ga «¿Ä sëya, pja opkjos domer kjwe go dwayo!» le.

Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Sbö Tjwlo Kësbangyo Wa li pja! ¿Pja tek shäng bor barwë ega? ¿Rokër bop kong sira Sbö ko go ga tja shdum llëme!» le.

⁹Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja ko llë?»

«Tja ko Kop Arae. Tjawa sëya ara domer ëre go kjiy» le. ¹⁰Eshko ga tjlë lok ba kong obi ga «Rokër bop kong sira ga tjawa ichëp kjok ëreshko dwayo llëme» le ba kong eni kop arae.

¹¹Epga lõng lishko soshko ga köchi tjeng träk llëm dlup poglo go, ië. ¹²Eni ga sëyaga li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga tjawa ichos jek köchi tjeng kjwe go» le.

¹³Kuya ga «Jölö» le, ga sëyaga li opkiono to lok domer li go dwayo, ga jek lok köchi li go shara. Wop eni llëm ga köchi tjeng li zrono jer ri ri dlup poglo go, optono lok jer uunkong di bäng buk kësbang li roshko, ga shteno lok dret eshko. Köchi shteno li kop sak dbaw dbaw pjloglo pjök (2,000) dik.

¹⁴Eni ga köchi dagaga tjeng li töktong jek ey dwayo, ga öötong lõng nopga lõngshko ga llëye shäryono li roy lara nopga kong pjire. Kuya lok ga tek shrono lõng ara ba ik. ¹⁵Shrono lõng Jesús shäng lishko ga iya lok ga domer dämär ga goshko Ä sëya li, e wlëna lok bë sök eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sök pjíúe. Iya lok eni ga beno lõng sëya llëme. ¹⁶Llëye shäryono domer li tjok, köchi li tjok, e lara ba igaga tjeng eshko lirë nopga shrono tjeng li kong. ¹⁷Eshko ga nopga li tjlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» le.

¹⁸Kuya ga jlö lara. Jer opyë kjong royshko ga domer poptono li tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok» le.

¹⁹Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Llëye shäryara Tjlapgarë bop kong li, pja songe lara sorë li, e lëp bop pjeyoga uunkong kong, miyde lok wlo» le.

²⁰Kuya ga jlö lara, ga to jek öötong shäng kjokyo ko Decápolis. Eshko ga e poptara Jesúsde sorë li roy le öötong shäng oba kong eshko. Kukoba ga woyotjlikoba beno lõng arae.

Kjglo wołono buk kjlara, walë swlo ara kjlara

²¹E irgo ga Jesús dipzono jek iröng di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong. Öötong shäng di kjako ga oba tönö lõng träk llëm eshko. ²²Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syö uyo jong eshko li kägäyoga shäng kjlara li

e. Jesús iya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono, kujono bokdo kjäy klung go, ²³ tjlä ba kong ga «Bor wa walë buk ba llëmdo, shinmotkok-doe. Rokër bop kong sira ga kayo ip bor kong. Pja orkwo ië ba kjing go, poptëp wlo, shinmotkë llëm wlo» ië.

²⁴ Kuya ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae. ²⁵ Löng li tjrëko walë shäng kjlara swlo ara lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar iya iyado, poptë llëme. ²⁶ Öör shäng dwlomnega ara shwoy ga ba dburwa tjeng li zana drete. Eni ëmdë ga poptono llëme. Miga beno shäng ro bang ara jek këgong. ²⁷⁻²⁸ Bäm go ga Jesús roy miydara, ga wotjlik ga «Tja to ik. Tja öötong shäng ba shwoy ga ba shwong worbo porwër dö ga tja poptë» ië. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara, ²⁹ ga poptono jekdo eshko. Opkuk ga beno shäng pjlu, swlo ame.

³⁰ Jekdo eshko ga Jesús wotjlik ga «Miydër ga ëbo poptono, llëbo shäryono bor dbo kësang go» ië. E kjishko ga iya iröng ga tjlä oba kong ga «¿Bor shwong porwaga ërë?» ië.

³¹ Kuya ba oppinggagarë lök ga tjlä ba kong ga «Nopga ara kuzong ga pja polliya löng bop zlong bäng pjlor kar kare. ¿Eni ga «¿Tja porwaga ërë?» lëp sorëro?» ië.

³² Gueniyo jlö lara llëme. Iya beno shäng obi kjlarashko kjlarashko, porwaga ërë miyde wlo.

³³ Eni ga walë lira ommydë shäng pjläe. Ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono sök kjlo dete erä. Eshko ga llëye shäryono ba kong li lara ba kong pjire.

³⁴ Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlu bop ushko. Pja woydë ame. Bop swlo, e wen bop kong ame» ië.

³⁵ Jesús tjlä shäng walë li kong wopro ga nopga tek shrono löng Jairo ushko dwayo ga tjlä Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga no pingga kjwe twëy tjötö ame» ië.

³⁶ Kuya Jesúsde ga jlö lara llëme. Tjlä Jairo kong ga «Pja woydë llëme. Pja mär bor go erä» ië.

³⁷ Eshko ga Jesús to jek Jairo ushko. Ba oppinggaga tjeng ba tjok doglo mya li jek söra ba yorkë, Pedro, Santiago, Santiago kjlarayo Juan bakoe. Llämo söra jek ba tjok llëme. ³⁸ Öötong löng ushko ga iya Jesúsde ga nopga slar wopjluk jong träk llëm, kjloshtë ara bakoe. ³⁹ Eni ga opzrëno jek shäng u li roy ga tjlä löng li kong ga «¿Pjäy slar ara kjweni ega? Kjoglo, e woiono llëme. Buk pë erä» ië. ⁴⁰ Kuya lök ga joywe lök jong erä.

Gueniyo ga epga ichara opshik pjire. E irgo ga opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, kjoglo li data, mekë tjok, ba oppinggaga tjeng ba tjok li tjok bakoe. ⁴¹ Eshko ga kjoglo li orkwo shara, ga tjlä ba kong ga «*¡Talitä cum!*» ië. (E «Kjwozirwa, pja kojözong» löklo.) ⁴² Jekdo eshko ga kjoglo li kojono, ga jëktonge. Kjoglo li lu pjloglo sak kjwara kjingsho pjök (12). Iya löng lirë ga beno löng yëy ië erä. ⁴³ Gueniyo Jesús tjlä ba kong lök ga «Llëye shäryono jushko ëre lëmi ë kong llëme» ië. Ga ba data, ba mekë, e ichara ba wa li sëng.

Jesús shäng Nazaret kjokyö

6 ¹ E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek öötong löng ba kjokshko, tek chirawa ga kuno shäng lishko. ² Ga öötong

woshtozlong dbaryo ga Jesús opzrëno jek judíoga syô uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. Kuya lok ga nopga ara beno löng yëy le erä. Ga tjëlë eng kong ga «¿Kjwe kjok miydë ara opping kjone? ¿Kjok miydë ara li twaga erë? ¿Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye sorë? ³ ¿U shäryaga wle kjwe llëmdo? ¿Mekë María llëmdo? ¿Lëmga Santiago, José, Judas, Simón llëmdo? ¿Dorga löng na bi tjok bako llëmdo?» le eni. Ga tjölkwö kjre lok woydë llëm, iirkë lok ara erä.

⁴Eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «Kjok kjone pogo ga Sbö tjölkwö läga, e iëba tjwölö ara. Gueniyo ba kjok om go lishko, ba ushko ga iëba tjwölö llëme» le.

⁵E kjishko ga llëbo ÿdëba llëm wleniyo to shäryara kjok eshko sopga kong ara llëme. Orkwo iono swlöpga pjökde myare kjing go, ga poptara. Llëbo oblë shäryara llëme. ⁶Ga Jesús beno shäng wotjlik ara, kjok eshko sopga mär ba go llëm kjishko.

Ba oppinggaga doglö sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsde

E irgo ga Jesús to jongya oba ping shäng kjok shto oblë oblë ber lok soshko wleniyoshko. ⁷Öötong shäng shto kjrínashko ga ba oppinggaga doglö sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga ichara jek pjök pjöke. Kong dbo twara, Ä sëyaga iche wlo. ⁸Brikdë lok llëm obishko ga tjëlë ba kong lok ga «Pjäy briksko ga llëbo sömi ara llëm, bomi kjorkung döe. Pjäy dli sök llëm, kjlä llëm, dbur sho llëm bakoe. ⁹Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlü, drepkwota bako, gueniyo shwong oblë, drepkwota oblë, e sömi llëme. ¹⁰Pjäy äär kjone pogo ga pjäy ber löng u kjwaraso, äär jong pjäy opshik kjok eshko dwayo guing. ¹¹Pjäy öötong löng kjone ga pjäy wlokjre llëm, pjäy kuya llëm wleni ga pjäy opshik kjok eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjäy kura lok llëm li jyäglö, ga owa li ber pjang ba go» le.

¹²Eni ga epga to jek löng tjëlë oba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozia» le. ¹³Eshkoshko ga nopga goshko Ä sëyaga wlëna ara, ga sëyaga li ichara to drete. Swlöpga ara, e dlu kjing go kjo kwona, ga poptara.ⁿ

Juan No Waga zrörabae

¹⁴E dbaryoshko ga Jesús roy shdöktong kjone pogoshko. Ga kura Pjlu Herodesdë. No kjone kjone tjëlë ga «E Juan No Waga li woshrokdo. Llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye ga pjlü e kjishko» le. ¹⁵Kjone kjone tjëlë ga «E Sbö tjölkwö läga tek dëdashko so Elfas tjwayde shäng» le. Kjone kjone obi tjëlë ga «E Sbö tjölkwö läga tek dëdashko so oblë li kjoyoe» le. ¹⁶Gueniyo ga oba tjëlëno li kuya Herodesdë ga tjëlë ga «E Juan. Tja no ichono ba kägä zë kjupargue. E woshrokdo shäng» le.

¹⁷⁻¹⁸Herodes shjiy ko Felipe. Ba boy ko Herodías. Kjpäshko ga Herodías kjrara Herodesdë beno sök ba boy shara. E kjishko ga Juan tjëlë Herodes kong ga «Herodías kjwe kjrëp ber bop boy wlo ga ä, e bop shjiy Felipe boy kjishko. Tak pjang kjok ligwekklo tara Moisésdë li go eni» le. E kjishko ga nopga ichara Herodesdë Juan shak, bängzaya wlo, shdüya wlo.

ⁿ 6.13 Eshko dbaryo ga kjo kwonaba swlöpga dlu kjing go, ba dwlomnekklo.

¹⁹⁻²⁰ Eni ëmdë ga Juan bangkjre Herodesdë ara. Wotjlik ga e domer pjlo bek, iara Sbörë beno shäng dboy Sbö kong ñe. Juan tjlokwo lë li kuya pjloglo ara, kuya ä kjishko, woyotjliya ara ëmdë. E kjishko ga Juan wlikara. Herodíasda omiywö shjiktëng, e tjëno sorë li kjishko. Zröya woydë, gueniyo Juan wlikara Herodesdë kuzong ga zröya ga äe.

²¹ Öötong Herodes shrëzlong dbaryoshko ga Herodes dli shäryono ara, ga nopga parkë ba tjok li mana ië ba tjok. Ba pjloyoga, ba ëngkwaga kägäyoga, domerga Galilea so tjwlo ara wleniyo, e mana, ga shrono lok, ië wlo.

Eshko ga nopga ara li iya Herodíasdë ga wotjlik ga «Juan, e wolon dbaryo öötonge» ñe. ²² E irgo ga Herodías wa walë shrono shäng ga bërkono nopga löng kës li bokshto. Iya lok ga beno löng wopjluë. E kjishko ga Herodes tjle ba kong ga «Llëye woydëp li rokos bor kong, ga twër bop kong. ²³ Lër bop kong jlökoyo ga kjok ichër sök li ëmdë ga “Woydër bëye” lëp bor kong ga twër bop kong» ñe.

²⁴ Kuya ga opshino jek ba mekë shwoy. Tjlë ba kong ga «¿Era llëye rokër?»

«Juan No Waga kägä rokopdë» ñe ba kong.

²⁵ Eni ga kjoglo li jekdo shäng maling pjlu shwoy, ga tjle ba kong ga «Woydër ga no ichëp Juan No Waga li kägä zë, ga tek söp bor kong kjwle roshko» ñe.

²⁶ Kuya ga woydë jonge. Gueniyo «Llëme» ñe ba kong woydë llëm, tjëno jlökoyo nopga mana löng li bokshto kjishko. ²⁷ Eni ga no ichara kjlara Juan kägä li zë no shdüzlong uyo roshko, tek söya ba kong wlo. ²⁸ Eni ga no li jek öötong shäng no shdüzlong uyo ga Juan kägä zara tas, ga söra, twara kjoglo li kong kjwle roshko. Eshko ga kjrara, ga söra, twara ba mekë kong.

²⁹ Roy kuya Juan oppinggagarë ga öör lok ba doyo kjrë, ga söra, jnena lok sakshko.

Jesús nopga sëno doglo sak dbaw dbaw pjloglo shkëng (5,000)

³⁰ Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska li shrono löng iröng obishko ga llëye shäryara lok, Sbö tjlokwo lara oba kong sorë, e lara lok Jesús kong pjire.

³¹ Jesús sökshko ga nopga tjwe jong ara ga brik jong eni bakoe. Eni kuzong ga dbar epga kong ië wlo ëmdë ga äe. E kjishko ga Jesús tjle ba oppinggaga kong ga «Shji to jongya kjok shto oblë, kjok kjing, no llëm wleniyoshko, shji woshtë wlo» ñe.

³² Eni ga opshino jek ey dwayo, ga opyono jem lok kjoyong roshko, ga to kjok shto oblë, ber löng tjoksa wlo ñe. ³³⁻³⁴ Gueniyo opshinoshko ga ina nopga ararë. Ga nopga kjok shto oblë oblë so to jek lok ba irgo pjö lëkong. Jesús opshino kjoyong roshko dwayoshko ga nopga ëng töno träk llëm li ina, ga songe ñe. Wotjlik ga epga öng wlëp ushko so daga llëm wleni ñe. E kjishko ga epga pina ara.

³⁵ Kjok ro zar kjwle kuzong ga ba oppinggaga tjle lok ba kong ga «Kjok sëng tjän. Kjok ëreshko llëye drete. ³⁶ Pjlu wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llëbo soynekoba kjone lishko, dli tjwlek wlo» ñe.

³⁷ Kuya ga tjle ba kong ga «Sëzi pjäydë dey» ñe.

Kuya lok ga tjle ba kong ga «Sëy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbaw pjloglo pjök (200) äska wleni. ¿Shäryërwa sorëro?» ñe.

³⁸Eni ga tjëlë ba kong lõk ga «¿Pjāy pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi? To imia» ìe.

Öör ina, ga tjeve lõng iröng ga tjëlë ga «Ëreshko pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkëng (5), mã tjeng do pjök bakoe» ìe.

³⁹Kuya ga epga ichara nopga tjeng kjlobi li ichë wlar uunkong töshko, shkwamsho kjing go. ⁴⁰Kuya lõk ga nopga wloktong töshko, shtor shtor, kjoneshko ga doglo sak dbaw (100), kjoneshko ga doglo sak shkëng (50).

⁴¹Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) li, mã do pjök li, e kjrara Jesúsdë, ga kjok dogo iya jem drëng ga tjëlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» ìe. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga twara ba oppinggaga kong. Ga pjlorgara lõk nopga tjeng kës li kong. Mã do pjök li shdöra uunkong kong bakoe.

⁴²Nopga uunkong iono beno lõng bö tjung, wopjlúe. ⁴³E irgo ga dli worbo tona ba oppinggagarë lõk shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

⁴⁴Domerga iono uunkong ga doglo sak dbaw dbaw pjloglo shkëng (5,000). Walëga, kjwozirga, e shtak llëme.

Jesús jëktong di kjing go

⁴⁵E irgo ga Jesús ba oppinggaga ichono opyë kjyong roshko, dipzë di bäng buk kësbang li kjwo kalëkong wlo, äär ber lõng Betsaida kjokyo shwo lëkong wlo. Ga nopga brik wopro ga Jesús beno shäng eshko. ⁴⁶Nopga briktong pjir ga Jesús jem öötong shäng dlup go tjoksa, syöshtë Sbö kong eshko wlo. ⁴⁷Kjok ro zoktong ga shäng eshko tjoksa.

Eshko ga iya ga kjyong li jek öötong buk di bäng buk kësbang li rowor-bëe. ⁴⁸Ga pjluk tek jong ba shwo lëkong. E kjishko ga kjra ìe lõk ba kjyong li roshgue jong ba kjlongkwang go. Kjok ba shränto ga Jesús jek jëk shäng di bäng buk kësbang li kjing go, dipzë kjwo kalëkong wlo lara. Gueniyo öötong jek shäng ba oppinggaga li soy ga ⁴⁹iya lõk ga tjëlë ëng kong ga «¡Kjwe äya jlöe!» ìe, ga öö ìe lõk ara. ⁵⁰Iya lõk uunkongdë ga bangkjre beno lõng ara.

Jekdo eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «¡Pjāy wokjange! ¡Tja li jekdo shäng! Llëye bangkjre mi llëme» ìe.

⁵¹⁻⁵²E irgo ga jem opyono kjyong li roy, ga pjluk li beno tjëksoe. Eshko ga epga beno lõng yëy ìe erä. Llëye kuya woydë llëm kjishko ga pjlung shosho suk pjir twara oba ara kong li, e llë lõklo to miydara lõk llëm, ga beno lõng wotjlik ara e kjishko.

Swlöpga poptara Jesúsdë Genesaret kjokyo

⁵³Dipzono lõk di bäng buk kësbang li kjwo kalëkongshko ga öötong lõng Genesaret kjokyo. ⁵⁴Eshko ga opshik lõk kjyong roy dwayoshko ga nopga lõng eshko kjlobö. Miydara lõk ga kjwe Jesús ìe eni. ⁵⁵Eni ga roy shdöra lõk kjok eshko kjwang jikong. E kjishko ga swlöpga sökoba swlo söklo roy, tjeve jong llaw pogo, öötong lõng Jesús jëk shäng lishko. ⁵⁶Eni ga äär kjone pogoshko ga swlöpga söraba, iaraba tjeng llëbo soynezlång irbo sor go llögong llögong. Ga tjëlë lõk Jesús kong ga «Swlöpga kjwe ichos bop shwong worbo porwë sira döe» ìe ba kong. Ga porwara, ga poptono jekdo uunkong.

Nopga äär ber owa Sbö bokso sorë

7 ¹Pjåra ga no pinggaga kjok lîgwekkîo tara Moisésdë lî go, fariseoga kjone kjone, e tjwe lîng Jerusalén kjokyo dwayo, ga tek shrono lîng Jesús shwoy. ²Eshko ga îya lok ga Jesús oppinggaga kjong kjong iono, orkwo shwoyde lîlêm obishko. E kjîshko ga lâywe lok owa. ³(Fariseoga, judîoga lîlamo lî, e ioydë lîlêm obishko ga orkwo shkwë yôtso enido, ba tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo sorë ga eni. ⁴To lîlêbo soynezlîng ga tjwe ushko irîng ga orkwo shkwë e kjoyo enido, lîlêm ga ië lîlême. Ga ba lîlêbo iokîo, e kwoshkwe lok pjir bako, ba di bapkwo shâryak kîlung shosho go, ba sbi shâryak drîng sho go, ba iokîo bako, lara ba pjeyoga tek dënashko so lîrë sorë ga eni. Sgara beno lîng lîlêbo shâryë oblë oblë, e kjoyo kjoyo eni bakoe.)

⁵E kjîshko ga tjîlë lok Jesús kong ga «¿Bop oppinggaga kjwe, bi tjlapgaga tek dënashko so sdëkwo bangkjre lok lîlêm ega? Ië lokshko ga orkwo shkwë lîlême» lë.

⁶Kuya ga tjîlë ba kong ga «¿Pjây Sbö tjîlökwo söga jîlökoyo lîlêmi, gueniyo pjây wotjîlik owa bomi pjîlúshko! Lîlêye lara Sbö tjîlökwo lîaga tek dënashko so Isafasdë bomi kjîshko lî, e jîlôe. Tjîlêno beno eni:

»“Nopga ëre, tja poshrëya ba kjamo go,
gueniyo tja woyotjîliya pjang ba pjîlúshko lîlême.

⁷No pîya kjok lîgwekkîo taga norë lî go eröe.

E kjîshko ga tja poshrëya lîng lî lîlêno lîlême.”^p

⁸»Sbö kjok lîgwekkîo lî sömi îyado lîlême. Pjây ber lîng no sdëkwo shâryë döe. ⁹Sbö kjok lîgwekkîo lî kolêmi lîlêm, bomi sdëkwo shâryëmi wîo. ¹⁰Moisés tjîlêno tek dënashko ga “Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrozî, iozî ber tjwîlô ara.”^q Tjîlêno obi ga “Ëye ba data, ba mekë, e äyoshtono ga e zrökko.”^r

¹¹Gueniyo ga pjây tjîlë ga ëye tjîlêno ba data, ba mekë kong ga “Pjây kjimtër ga äe. Bor lîlêbo uunkong ëre tworor tjeng Sbö kong pjire” lara ba kong pjir ga ¹²ba data, ba mekë, e kjimte ame ga pjîlúe lîlêmi eni. ¹³Eni ga bomi sdëkwo pimi oba kong lî kjîshko ga Sbö tjîlökwo lî ioromi beno tjwîlô lîlême. Ga pjây lîlêbo shâryë owa oblë oblë e kjoyo bakoe» lë.

¹⁴Eshko ga nopga rokara tek ba zîlîng bäng obi, ga tjîlë ba kong ga «Tja kuzî uunkong, miydëmi wîo. ¹⁵⁻¹⁶Nopga äär ber owa Sbö bokso lîaga dîi ue lîrë lîlême. Miga ber lîng äär ba bokshto wîo lîaga ba wotjîlik wen ba pjîlúshko lîrë^s» lë.

¹⁷Tjîlêno oba kong pjir ga opshino jek ey dwayo, ga opzrëno jek öötong shäng u jong kjwara eshko lî roshko. Eshko ga ba oppinggaga tjîlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga lîlêye lëp shäng oba uunkong kong yë, e lîlë lokîo lîs borwa kong, miydërwa wîo» lë.

¹⁸⁻¹⁹Kuya ga tjîlë ba kong ga «¿Lîlêye lër shäng lî lîlë lokîo miydomirë lîlêm obire? Nopga äär ber owa Sbö bokso lîaga dîi uara lîrë lîlême. Dîi uëy lî jer äär ber tjeng bi bö roshko. Pjir ga tur bi roy dwayo. E äär ber tjeng bi pjîlúshko

o 7.3 Shâryara lok eni, woydara Sbörë eni kjîshko lara, miga eni lîlême. p 7.6-7 Isafas 29.13.

q 7.10 Êxodo 20.12; Deuteronomio 5.16. r 7.10 Êxodo 21.17; Levítico 20.9. s 7.15-16 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyâ shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjîlë ga «Miga ber lîng äär ba bokshto wîo lîaga ba wotjîlik wen ba pjîlúshko lîrë. Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yôtso.»

lîeme. E kjîshko ga shji äär ber pjîo bek Sbö bokso dli kjîshko lîeme» îe. Tjîlökwo lara Jesúsdê shäng li, e dli uunkong uëy ga pjîúe lókîo.

²⁰Pjir ga tjîê obi ga «Nopga äär ber owa Sbö bokso laga ba wotjîlik wen ba pjîúshko lirê. ²¹⁻²²No wotjîlik owa, pê no orkwosmono ba tjok lîem li tjok, no zrök, pê walê ba boy lîem li tjok, lûrkê, wotjîlik dbur tóng ba kong erö, lîebo shäryê oblê kong owa, oba jyäpgwê, lîebo owa shäryê löktkê lîem wleniyo, wotjîlik owa oblê tjok ba lîebo kjîshko, oblê laywê owa, opyê woydê ber tjwîo ara oblê kjinmo, lîebo shäryê wotjîlik lîem, e wen tēm ba pjîúshko dwayo uunkong. ²³Nopga äär ber owa Sbö bokso laga lîebo tjeng kēs ère wen ba pjîúshko lirê» îe.

Walê judío lîem wleniyo mār Jesús go jîlökoyo

²⁴Jesús opshino to kjok eshko dwayo ga jek öötong shäng Tiro kjokyo. Eshko ga u wlēna jong kwara ber sök eshko miydēba lîem wîo lara. Gueniyo öötong sök eshko li miydarabae. ²⁵⁻²⁶Kjok eshko ga walê sök kjîlara, e judío lîem, e Fenicia so. Fenicia kjokyo, e Siria kjokyo obi. E wa sök kjîlara walê, kjwozirwa wleniyo, goshko Ä sēya kjîlara. Jesús roy miydara walê lirēshko ga tekdo shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono, tjîê ba kong ga «Tja wa sök kjîlara ushko walê, goshko Ä sēya kjîlara. Rokër bop kong sira ga sēya li ichēp to bor kong» îe.

²⁷Gueniyo kuya ga tjîê ba kong ga «Woyde ga bi wapga iē bām go. Bi wapga dli li dōy, twēy shjiti kong wîo ga äe» îe.⁴

²⁸Kuya ga tjîê ba kong ga «Jîlōe, Tjîlapga. Gueniyo wapga li iēshko ga ba dli pjîloyo lōn ter tōshko ga ue shjitirē ga pjîúe» îe.

²⁹Kuya ga tjîê ba kong ga «Tja dboryorop eni kjîshko ga pja woydê ame. Pja nom irōng bop ushko. Ä sēya pjang bop wa go li to tjän» îe.

³⁰Walê li to ey dwayo. Öötong shäng ba ushko ga ba wa li wlēna buk ba bukkîo kjing go. Ä sēya li to tjän.

Domer kjok kugö lîem, tjîê ma wleniyo poptara Jesúsdê kjîlara

³¹E irgo ga Jesús opshino to Tiro kjokyo dwayo, jongya Galilea di bäng buk kēsbang bukshko. Jek shäng li jek jong Sidón kjokyo ga öötong shäng Decápolis kjokyo. ³²Eshko ga domer sök kjîlara kjok kugö lîem, tjîê ma wleniyo. Domer li sōraba Jesús zlong bäng, ga tjîê lōk ba kong ga «Rokërwa bop kong ga pja orkwo ios domer ère kjing go sira, poptēp wîo» îe.

³³Kuya ga domer li orkwo shara, ga sōra jek nopga ara lōng lîshko dwayo pjola sira. Öötong lōng eshko ga Jesús sakkwo zrēno domer li kwomgwo bäng kar kare. E irgo ga ba sakkwo shira irōng, ga pōra ba trōng go, ga domer li kjoyorkwo porwara ba sakkwo go. ³⁴Eshko ga kjok dogo iya jem drēng ga tjwîo shrono rong, domer li songe îe kjîshko. Ga tjîê domer li kong ga «¡Efátá!» îe. (E «Kwom ro, pjäy roshwizong» lókîo.) ³⁵Jekdo eshko ga domer li kwom ro tuk li roshwino beno kjok kugö pjîúe. Ba kjoyorkwo li döktong beno tjîê pjîú bakoe.

t 7.27 Eshko dbaryo ga nopga judío lîem wleniyo kowara judfogarê shjiti, epga pjeyo oblê kjîshko. Eni ga shjiti lara walê li kongshko ga e nopga judío lîem wleniyo layde. Ga lîebo ichara Sbörê judfoga kong li, e ber nopga judío lîem wleniyo kong lîeme layde.

³⁶E irgo ga Jesús tjîlê nopga löng li kong ga «Domer ëre poptoror lêmi ë kong lême» lê. Gueniyo jîlô lara lême. «Lêmi lême» lê Jesúsde jek obi. Enira kuya lok ga roy shdôra lok jek këgong.

³⁷Eni ga nopga beno löng yêy lê erä. Ga tjîlê lok ëng kong ga «Lîebo shärye kës li, e owa lême. Nopga kjok kugö lîem wleniyo ie ber shäng kjok kugö wêlêe. Nopga tjîlê lîem wleniyo ëmdê ga ie ber shäng tjîlê bakoe» lê.

Jesús nopga sêno doglô sak dbâw dbâw pjloglô pkëng (4,000)

8 ¹Dbar kjwara ga nopga shrono tîno löng ara Jesús sök lîshko. Dli lîem kuzong ga ba oppinggaga rokara Jesúsde tek ba zlong bäng, ga tjîlê ba kong ga ²«Nopga kjwe löng bor tjok na öötong dbargwo mya, ga lîeye uako lîeme. E kjîshko ga songe lîr. ³Jek ichêr ba ushko iê lîem ga äe. Kjone kjone tjwe pjola dwayo. E kjîshko ga wopjir irbo kjwe» lê.

⁴Kuya lok ga tjîlê ba kong ga «¿Nopga träk lîem kjwe sêy sorê? ¿Kjok no lîemshko ëre dli wêy kjone?» lê.

⁵Kuya ga tjîlê ba kong ga «¿Pjây pjlung shosho suk pjir tjeng kjwobi?»

«Tjeng kjwo kjäk (7)» lê ba kong.

⁶Eni ga nopga li ichara Jesúsde wlar uunkong tîshko. Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) li, e kjrara, ga tjîlê Sbô kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjîlú bop tjok e kjîshko» lê. E irgo ga dli li tora, twara ba oppinggaga kong. Ga pjloggara lok nopga tjeng kës li kong.

⁷Mä tjeng kjîbô chilawa bakoe. Eni ga Jesús tjîlê Sbô kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjîlú bop tjok e kjîshko» lê. E irgo ga mä li twara ba oppinggaga kong, pjlogue lok nopga tjeng kës li kong wlo.

⁸Eshko ga nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjîlê. E irgo ga dli worbo tîna ba oppinggagarê lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo kjäk (7), tjung tjunge.

⁹Domerga iono uunkong ga doglô sak dbâw dbâw pjloglô pkëng (4,000) dik. Walêga, kjwozirga, e shtak lîeme.

E irgo ga nopga briktong pjir ga ¹⁰Jesús opyono kjoyong roshko ba opping-gaga tjok, ga to ey dwayo, jek öötong löng Dalmanuta kjokyo.

Lîebo jyäglô shäryara Jesúsde lîeme

¹¹Eshko ga fariseoga tek shrono löng Jesús shwoy, ba tjîlik wlo. Tjîlê ba kong ga «Lîebo iydêba lîem wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörê jîlôre miydêrwa e go wlo» lê.

¹²Kuya ga tjwlo shrono rong, ga tjîlê ba kong ga «¿Eerishko dbaryo sopga, woydêmi ga lîebo jyäglô shäryêr bomi kong ega? Lîer bomi kong jîlökoyo ga shäryêr lîeme» lê, ¹³ga rayara beno löng eshko. E irgo ga opyono kjoyong roy, ga dipzono jek di bäng buk kësbang li kjwo kalêkong.

Fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukkîo

¹⁴Ga jek löng kjoyong roshkoshko ga miydara ba oppinggagarê lok ga dli söra lok lîem, pjlung shosho suk pjir beno buk kjwara eröe. ¹⁵Ga Jesús tjîlê ba kong lok ga «Pjây sjêk fariseoga, Herodes, ba pjlung shosho uukkîo wle tjok» lê.

¹⁶Eni ga epga tjîlê lok ëng kong ga «Shji pjlung shosho suk pjir söno lîeme. Lê shäng bi kong eni e kjîshko» lê.

¹⁷Tjlë löng eng tjok llë li miydara Jesúsde kuzong ga tjlë ba kong ga «¿Shji pjlung shosho suk pjir söno llëme» lëmi ega? ¿Bor tjlökwo li llë löklo miydomirë llëm obire? ¿Llëye kumi woydë llëm obire? ¹⁸Pjäy bokkwo tjok, gueniyo pjäy kjok igö llëme. Pjäy kwomgwo tjok, gueniyo pjäy kjok kugö llëm baköe. ¿Llëye woyo bomi kong llëmdo? ¹⁹¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw pjloglo shkëng (5,000), pjlung shosho suk pjir kjwo shkëng (5) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo sak kwara kjingsho pjök (12)» lë lök ba kong.

²⁰Eshko ga tjlë ba kong lök obi ga «¿Domerga sënör doglo sak dbäw dbäw pjloglo pkëng (4,000), pjlung shosho suk pjir kjwo kjäk (7) goshko ga dli beno obi tönomi shingyo kjwobi?»

«Shingyo dlinorwa kjwo kjäk (7)» lë lök ba kong.

²¹Eni ga tjlë ba kong lök ga «¿Eni ga bor tjlökwo llë löklo miydëmi llëm obire?» lë.

Domer kjok igö llëm wleniyo poptara Jesúsde kjlara

²²E irgo ga Jesús öötong shäng Betsaida kjokyo. Eshko ga domer sök kjlara kjok igö llëme. E söra shrono löng Jesús zlong bäng, ga tjlë lök ba kong ga «Rokërwa bop kong ga domer ëre porwos sira, poptëp wlo» lë.

²³Kuya ga domer li orkwo shara, ga söra jek u lökshko li worbo go. Öötong löng eshko ga Jesús tröng twono domer li bokkwo go, orkwo iara ba bokkwo kjing go, ga tjlë ba kong ga «¿Llëbo igöpde?» lë.

²⁴Eshko ga kjok roino, ga tjlë ga «In ga no jëk jonge. Gueniyo ga igör yötso llëme. E kjy ga nopga jëk löng li in ga so kjor kjoyoe» lë.

²⁵Eni ga Jesús orkwo iono ba bokkwo kjing go jek obi. Eshko ga bokkwo poptono, beno kjok igö wëllë. ²⁶E irgo ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja nom bop ushko. Pja jek äär Betsaida kjokyo guing llëme» lë.

No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li, e Jesús lara Pedrorë

²⁷E irgo ga Jesús, ba oppinggaga, e jek löng Filipino Cesarea kjokyo shto oblë oblë. Eshko ga jek löng irbo ga Jesús tjlë ba kong lök ga «¿Kumi ga tja ë lëba?»

²⁸«No kjone kjone tjlë ga pja Juan No Waga li woshrokdo lë. Kjone kjone tjlë ga pja Sbö tjlökwo laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng lë. Kjone kjone obi tjlë ga pja Sbö tjlökwo lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo lë» lë lök ba kong eni.

²⁹Kuya ga tjlë ba kong ga «E ga pjäy e, ¿tja ë lëmi?» lë.

Kuya Pedrorë ga tjlë ba kong ga «No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja» lë.

³⁰Kuya ga tjlë ba kong lök ga «Tja ë lëmi ë kong llëme» lë.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

³¹Eshko jek lëkong ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Äär dbar kwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing. Judfo tjlapgaga kjok

u 8.26 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Pja nom bop ushko. Pja jek llëbo weno bop kong li roy lë Betsaida kjokyo guing llëme.»

līgwega wleniyo, syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok līgwekklo tara Moisésdē li go, tja wlokjre lok llēme. Ga tja zrökoba, gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörē iröng obi» le eni. ³²Llēbo shäryēba ba kong tjwe li, e lara ba oppinggaga kong wēlē, miyde lok wlo.

Kuya Pedrorē ga Jesús rokara tjoksa, ga wlonae. ³³Gueniyo ga Jesús bojono, ba oppinggaga llamo beno tjeng li ik wlo. Eshko ga tjlē Pedro kong ga «iÄ, pja opkjos bor zlong dwayo! Llēye woyde Sbörē li woyotjlip shäng llēme. Llēye woyde norē li woyotjlipdē shäng erōe» le.

³⁴Eshko ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, nopga tjeng li rokara eni bakoe. Ga tjlē ba kong ga «Ēye jek woydē bor tjok jlökoyo ga ber shäng bor woyotjlík iyado, wotjlík llēbo shäryē kjok ēre kjing goshko ame bakoe. Bor kjishko ga llēye shäryēba ba kong llē pogoshko li, e zrökoba pjang kjlōs go ėmdē ga e ba kong ga llēye llēme. ³⁵Ēye wotjlík opdē om go, zrökoba bor kjishko llēm wlo le ga äär kjok dogo llēme. Gueniyo ēye jek bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko, llēm ga Sbō tjlökwo roy pjlu kjishko ėmdē ga era ber sök sē iyado kjok dogo. ³⁶Ēye llēbo tjeng kjok ēre kjing go kēs li kjrara tjeng ba wloy ėmdē ga e llēno llēme. Wolono ga öötong kjok dogo llēm ga to jeno ba llēbo li tjok. ³⁷Shji ber löng sē iyado Sbō tjok wlo ga tjwlēkklo kjok ēre kjing goshko drete.

³⁸»Nopga löng eerishko dbaryo li owa, so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jek shäng walē oblē tjok kjoyoe. Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe bor Data dbo kälā goshko, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ēye, tja lökyokjre nopga owa bokshto ga eshko ga lökyokjrēr eni bakoe» le.

9 ¹Ga Jesús tjlē ba kong obi ga «Lēr bomi kong jlökoyo ga pjāy kjone kjone löng ēreshko wolontē llēm obishko ga Sbō ber no pjlujo dbo ara go sorē li imi wēlē» le.

Jesús kjlōpswono beno kälā lletilet

²Dbargwo tjer (6) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsde jem dboshko, dlup jong kjwara kjókshko li go. Öötong löng tjoksa eshko ga ina ba oppinggaga jem löng ba tjok lirē ga Jesús kjlōpswono, ³shwong beno pjluublún shjiye. Shji shwong kwoshkwono beno pjluublún stek lēy wleni, gueniyo äär eni llēme.

⁴Eshko ga iya lok ga Moisés, Elías, e weno löng lan Jesús tjok eshko. ⁵⁻⁶Eni ga ba oppinggaga beno löng kjok bangkjre arae. Pablo, e llēye lako ba kong wlo drete. Eni ėmdē ga tjlē Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa löng na ga pjluē. Tjawa ukwang shäryē kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le.

⁷E wopro ga pjäng sho lono ter kjrina ba kjing go. Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok, tjlē ga «Bor wa li ēre. Woydēr ara. Ba tjlökwo kuzia» le. ⁸Jekdo eshko ga iya lok ba sor go obi ga ēye beno drete. Jesúsda beno shäng erä.

⁹Jer oplong löng dlup li go dwayoshko ga Jesús tjlē ba kong lok ga «Llēye inomi yē lanyotkēmi ē kong llēm, no to ter kjok dogo dwayo ēre woshrono iröng obi guing» le.

¹⁰Eni ga llēye lara lok ē kong llēme. Gueniyo ga «No to ter kjok dogo dwayo ēre woshrono iröng obi guing» lara li, e llē loklo lanyotke beno löng eng kong.

¹¹ E irgo ga ba oppinggaga löng li tjilë lok ba kong ga «No pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go tjilë lok ga “Borwa pjlyo iche le Sbörë li tjwe ber nopga uunkong pjlyo wlo. Gueniyo ga Elías tjwe bäm go” le. ¿Le lok eni ega?»

¹² «Elías tjwe bäm go jlöe. E tjwe llëbo uunkong posharyaga. Gueniyo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre shdungoba ara guing, ga tja wlojreba llëm bakoe. ¿Tak pjang Sbö tjlokwo go eni bako jlöre? ¹³ Gueniyo lër bomi kong ga Elías shrono öör tjän. Ga kong llëbo owa shäyaraba, woydaraba sorë li eni, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni» le ba kong.

Dwlas goshko Ä säya poptara Jesúsdë kjlara

¹⁴ Jesús, ba oppinggaga jëk löng ba tjok li, e jer äär löng ba oppinggaga llamo beno tjeng lishko. Ga ina lok ga nopga tönö ara eshko. E tjreko no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go löng kjlobö. Epga löng englë Jesús oppinggaga beno tjeng li tjok kar kare.

¹⁵ Jesús tek shäng li iya nopga löng lirëshko ga beno löng yëy le erä. Ga jek zron jong öötong löng Jesús zlong bäng, wlojre lok wlo.

¹⁶ Eshko ga Jesús tjilë ba kong ga «¿Pjây löng englë kar kar, llëro?» le.

¹⁷⁻¹⁸ Kuya domer kjlararë ga tjilë Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, tja wa shäng kjlara domer, goshko Ä säya kjlara. Iara beno shäng tjilë llëme. Shaya säya lirëshko ga dbukza rish buk töshko erä, ga kjamo ber bung ara, kowo uë shmët, ber buk kjlo des erä. Tek söror bop kong, poptëp wlo loror, gueniyo tja tjwe ga pja shäng na llëme. Tja tjilëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga “Bor wa ëre, goshko Ä säya kjlara. Rokër bomi kong ga ichozï to bor kong sira” loror, gueniyo to ichara lok llëme» le.

¹⁹ Eni ga Jesús tjilë ba oppinggaga li kong ga «Pjây mär Sbö go llëme. ¿Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjây mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän. Dwlas li tek sös bor kong» le.

²⁰ Eni ga dwlas li söra lok tek ba zlong bäng. Jesús iya säya lirë ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga jek workwë to buk pjuk pjuk klung kjing, kjamo bung erä.

²¹ Eshko ga Jesús tjilë dwlas li data kong ga «¿Kjwe shäryë kjweni tek llono tjän?»

«Tek chirawa obishko. ²² Dbura iök roshko, llëm ga dishko, zröya wlo kop ara tjän. E kjishko ga pja dbo ara ba poptoklo tjok ga tjawa songe lözong, tjawa kjimtozong» le ba kong.

²³ Kuya ga tjilë ba kong ga «¿Tja dbo ara ba poptoklo tjokde, de llëmde lëp eni ega? Eyë mär Sbö go ga llëye shärye ga ä wlo drete» le.

²⁴ Jekdo eshko ga domer li tjilë ga «Tja mär ba go. Gueniyo tja kjimtos mär ba go jek këgong» le.

²⁵ Tjilë löng eni wopro ga nopga tjwe tön jong ara eshko. Iya Jesúsdë ga tjilë säya li kong ga «Ä säya, dwlas ëre iorop beno kjok kugö llëm, tjilë llëm bakoe. Lër bop kong ga pja opkjös dwlas ëre go dwayo. Ga pja tjwe ba go ame» le.

²⁶ Kuya säya lirë ga öö le, ga dwlas li dbukza rish buk töshko erä, ga opkjono toe. Eshko ga dwlas li beno buk shinmo wleni, ga no kjone kjone tjilë ga «Kjwe shinmotkono izong» le. ²⁷ Eshko ga dwlas li shara Jesúsdë ba orkwo go, ga kojona.

²⁸ E irgo ga Jesús opzrëno jek u jong kjwara roshko. Döni ga ba oppinggaga löng ba tjok tjoksashko ga tjlä lök ba kong ga «¿Ä säya li to ichororwa llëm ega?»

²⁹ «Ä säya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjäy syöshtë Sbö kong ara guing»^v le ba kong.

Jesús İano ba wolön dbaryo kjışhko pjłara obi

³⁰⁻³¹ E irgo ga to lök eshko dwayo ga jek löng uunkong Galilea kjokyo. Ba oppinggaga pıya woydë tjoksa kuzong ga woyde ga öötong löng kjone li miydaga ërë llëme. Eni ga tjlä ba oppinggaga kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga wloshko, ga tja zröya lök. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» le. ³² Lëye le shäng li llë löklo miydara lök llëme. E llë löklo kjakroke lök woydë ba kong, gueniyo kjakro-kara lök llëm, bangkjre lök ara kjışhko.

Ëye tjwłö ara anmoyö

³³⁻³⁴ Eshko ga Jesús opshino to jongya Capernaüm kjokyo ba oppinggaga tjok. Jek löng irboshko ga ba oppingga kjłara tjlä ga «Tja ber tjwłö ara, pjäy uunkong kjinmo» le kjłara obi kong.

Kuya ga tjlä ga «Llëme. Ber tjwłö ara li tja» le. Ga llamo omle jong e kjoyo bakoe. Tjlä jek löng lan ëng tjok eni irgo ga jek öötong löng Capernaüm kjokyo ga opzrëno jek u jong kjwara roshko.

Eshko ga Jesús tjlä ba kong lök ga «¿Lëye lëmi tek löng kar kar ëng kong yë llë?» le. Kuya lök ga beno löng kjing erä. Dboryara lök llëme. Miydara lök pjłü ga llëye İara tek löng ëng kong li, e bëy llëme.

³⁵ Eni ga Jesús wloktong sök, ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjing-sho pjök (12) li rokara tek löng ba zlong bang, ga tjlä ba kong ga «Ëye opyë woydë ber tjwłö ara oblë kjinmo ga woyde ga opyë ber tjwłö chira, ber shäng parkaga oblë kong dey» le.

³⁶ Eshko ga kjwozirwa kjrara Jesúsdë kjłara, ga iara shäng ba tjreko. Kjrarga tjeng ba wloshko ga tjlä ba oppinggaga kong ga ³⁷ «Ëye, kjwozirwa jüni wlokrara bor kjışhko ga tja wlokrara wleni.» Ga ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe» le.

«Ëye shäng bi włoyo llëm ga shäng bi shwo lëkong» İara Jesúsdë

³⁸ E irgo ga Juan tjlä Jesús kong ga «Tjłapga no pingga, domer İnorwa shäng kjłara, Ä säyaga tjeng oba goshko li iche to shäng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok llëm kjışhko ga tjawa tjläno ba kong ga «Ä säyaga ichëp Jesús ko go ame» İororwa eni» le.

³⁹ Kuya ga tjlä ba oppinggaga kong ga «ıWëyë! “Shäryëp ame” lëmi ba kong llëme. Ëye llëbo İydeba llëm wleniyo shäryë bor ko go ga tja owa le jekdo ga äe. ⁴⁰ Ëye shäng bi włoyo llëm ga shäng bi shwo lëkong. ⁴¹ Lër bomi kong jlö-koyo ga ëye, pjäy kjimtara, pjäy bor nopga kjışhko ga pjäy sëna di erö ëmdë ga potjwłëkklo tjok tjän.

^v 9.29 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Ä säya eniyo ichëmi wlo ga woyde ga pjäy İë llëm, syöshtë Sbö kong wlo ara guing.» ^w 9.37 Eshko dbaryo ga kjwozirga tjwłö ara llëme.

«Shji no ichë llëbo owa shäryë llëme» İlara Jesúsdë

⁴²»Ëye, kjwozirwa mär bor go jüni ichara llëbo owa shäryë ga e song jlëe. Shäryayde llëm obishko ga shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bëngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ⁴³⁻⁴⁴Eni ga bomi orkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjłú, pjäy pjë bomi orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.^x ⁴⁵⁻⁴⁶Bomi dre, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga zëmi tas. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjłú, pjäy pjë bomi dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo.^y ⁴⁷Bomi bokkwo, pjäy iche llëbo owa shäryë wleni ga shimi pjuse. Pjäy opzrëk jek äär Sbö sök no pjłuyo iyado lishko bokkwo kjwara llëm dey ga pjłú, pjäy pjë bomi bokkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. ⁴⁸Kjok eshko ga shtë kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.

⁴⁹»Shji sjëng tjokshko ga shtirgöy dlungna go, an maling llëm wlo. Sbö omshäryë bi kong eni wleni bakoe. Llëbo kjang ie ber bi kong, bi poshdung-glo, shji ber pjłú jek këgong wlo.

⁵⁰»Dlungna, e pjłúe. Gueniyo ga pjłë ameshko ga iëy ber pjłë ba shtoy iröng obi ga äe. Pjäy ber löng dlungna wleni. Pjäy ber löng wopjłú ëng tjok iyado» İe.

Shji ëng rayë

10 ¹E irgo ga Jesús to ey dwayo, jek öötong shäng Judea kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong. Eshko ga nopga tōno ara Jesús shäng lishko obi. Sgara shäng oba ping sorë ga epga pina eshko eni bakoe.

²Eshko ga fariseoga kjone kjone tek shrono löng Jesús zlong bäng, ba tjłik wlo. Tjłë ba kong ga «¿Domer ba boy rayë ga pjłúre?» İe.

³Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Pjäy ichara Moisésdë llë shäryë?»

⁴»Domerba ba boy rayë wlo ga ichara Moisésdë kjibokwo ëng rayoklo twe ba boy kong kjwara guing» İe lok ba kong

⁵Kuya ga tjłë ba kong lok ga «Llëye kumi woydë llëme. Pjäy ichara Moisésdë ëng rayë eni e kjışhko. ⁶Gueniyo ga dämärshko ga nopga shäryara Sbörë domer, walë.^z ⁷E kjışhko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjłaraso wleni.^a ⁸Eni ga ber pjök ame, ber kjłaraso shara. ⁹Tōna Sbörë ga e döy llëme» İe.

¹⁰Dōni ga Jesús opzrëno jek sök u roshko, ga ba oppinggaga tjłë ba kong ga «Tjłapga, ¿llëye lëp shäng yë, e llë loklo?»

¹¹»Domer ba boy rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde. ¹²Walë ba İanna rayono, ga orkwosmono oblë tjok wleni ga llëbo owa shäryayde bakoe» İe ba kong.

x 9.43-44 Tek dënishko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjłë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko orkwo kjwara llëm dey ga pjłú, pja pjë bop orkwo pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtë kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» **y 9.45-46** Tek dënishko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjłë ga «Pja opzrëk jek äär Sbö sökshko dre kjwara llëm dey ga pjłú, pja pjë bop dre pjök li tjok, iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li roshko llëm wlo. Kjok eshko ga shtë kjer llëm, ga iök sjer llëm bakoe.» **z 10.6** Génesis 1.27. **a 10.7** Génesis 2.24.

Llêbo shäryara Jesúsdë pjílú, kjwozirga kong

¹³ Kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Eni ga kjwozirga sögaga li wlöya Jesús oppinggagarë löng. ¹⁴ Iya Jesúsdë ga iirkono, tjilë ba oppinggaga kong ga «Kjwozirga somi llëm, tek wëyë bor shwoy. Eyë ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjíluo. ¹⁵ Lër bomi kong jlökoyo ga eyë Sbö tjlokwo kjrë kjwozirwa dik llëm ga äär ber sök Sbö sök no pjíluo iyado lishko llëme» ië. ¹⁶ E irgo ga kjwozirga li kjrara ba wloshko, orkwo iono ba kjing go, ga tjlokwo lara beno pjílú ba kong.

Domer dbur ara kjlara

¹⁷ Jesús opshik to jongya kjok shto oblë ië shäng kjwlë ga domer tek zron jong, shrono shäng Jesús zlong bäng ga kjök tonono, tjilë ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja pjíluë. ¿Llëye shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁸ «¿Tja pjíluë lëp ega? Pjílú li, e Sbö eröe. ¹⁹ Kjok ligwekklo tara Moisésdë li, e miydëp tjän. Shji no zrök llëme. Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji lürkë llëme. Shji oblë jyöyotkë llëme. Shji oblë jyäpgwë llëme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlo ara»^b ië.

²⁰ Kuya ga tjilë ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjlokwo lëp shäng kës li shäryër shäng enido tja tek dwlas lë obishko» ië.

²¹ Eni ga domer li iya Jesúsdë, ga woydara ara. Tjilë ba kong ga «Llêbo shäryorop kës li, e pjíluë. Gueniyo llêbo beno kjrina obi. Pja nom bop llêbo tjeng kës li soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyo kong. Enira pja llêbo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» ië.

²² Kuya ga beno shäng woydë ara, ga to ey dwayo, dbur ara kjishko.

²³ E irgo ga ba oppinggaga iya Jesúsdë ga tjilë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjíluo iyado lishko wlo ga kjange» ië.

²⁴ Kuya lok ga beno löng wotjlik arae.^c Eni ga Jesús tjilë ba kong ga «Pjeyoga, eyë äär ber sök Sbö sök no pjíluo iyado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Öng jëkklo sok kësbang wleniyo opzrëk jek shkë bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyo nopga dbur ara wleniyo äär ber löng Sbö sök no pjíluo iyado lishko wlo ga kjang anmoyö» ië.

²⁶ Kuya lok ga beno löng wotjlik ara jek këgong, ga tjilë lok ba kong ga «¿Enira eyë dardo?» ië.

²⁷ Kuya ga iya drëng, ga tjilë ba kong ga «Nopga kong ga shärye ga äe. Gueniyo llëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» ië.

²⁸ Eshko ga Pedro tjilë ba kong ga «Borwa llêbo tjeng kës li rayororwa beno pjir, tjawa jëk bop tjok wlo» ië.

²⁹ Kuya ga tjilë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlökoyo ga eyë, ba u, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, ba kjok, e rayara bor kjishko, llëm ga Sbö tjlokwo roy pjílú kjrara li kjishko ga ³⁰ äska wlëya ara anmoyö. Kjok ëre kjing go ga wlëya llëye rayara li pjloglo sak dbäw (100) obi: u, pjeyoga, mekëga, wapga, kjok. Gueniyo ga kong llêbo tjwe owa bako, iywaba shjiktëng, ga bokrotkëba. Gueniyo llono ga ber sök së iyado Sbö tjok.

b 10.19 Éxodo 20.12-16; Deuteronomio 5.16-20. **c 10.24** Eshko dburyo ga oba wotjlik ga nopga dbur ara wleniyo tjwlo ara Sbö kong, nopga song wleniyo kjinmo iëba.

³¹ »Gueniyo eerishko ga nopga tjwǎo ara wǎniyo löng ara ǎi, e ber löng tjwǎo chira eshko. Ga eerishko ga nopga tjwǎo chira wǎniyo löng ara ǎi, e ber löng tjwǎo ara eshko» ǎe.

Jesús ǎano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

³² Öötong dbar kjwara ga Jesús jek shäng Jerusalén kjokyosho ga ba opping-gaga jek löng wotǎlik ara, ga oba jek löng ba tjok ǎi kjok bangkjǎe ara. Eshko ga ba oppinggaga dogǎo sak kjwara kjingsho pjök (12) ǎi rokara Jesúsde jek dbosho, ǎan ba tjok, ǎǎeye wen ba kong ǎi kjishko wǎo. Eshko ga tjǎe ba kong ga ³³ »Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga no to ter kjok dogo dwayo ǎre twǎba ber tjeng syöshtaga kǎgäyoga wǎosho, no pinggaga kjok ǎlgwekkǎo tara Moisésde ǎi go wǎosho bakoe. Tja iche lök, zröya wǎo, ga tja twe lök nopga judío ǎǎem wǎniyo kong. ³⁴ Eshko ga tja joywe lök, tröng twe lök bor go, tja shpoya lök no shpokkǎo go, ga tja zröya. Gueniyo ǎär dbargwo mya ga tja woshre Sbörǎ iröng obi» ǎe.

Santiago, Juan, e ǎǎebo rokono Jesús kong

³⁵ Eshko ga Zebedeo wapga ko Santiago, Juan, e tek shrono löng Jesús zǎong bǎng ga tjǎe ba kong ga »Tǎlapga no pingga, ǎǎeye rokǎrwa bop kong ǎi shǎryos borwa kong sira» ǎe.

³⁶ Kuya ga tjǎe ba kong ga »ǎǎǎeye shǎryǎer bomi kong ga pjǎú?»

³⁷ »Pja ber sök no pjǎuyo, bop dbo kǎǎa ǎkoba wǎǎeshko ga tjawa ǎep ber löng bop tjok, or miǎe kjǎara, or kǎǎe kjǎara» ǎe ba kong.

³⁸ Kuya ga tjǎe ba kong ga »ǎǎeye rokǎmi löng bor kong ǎi, e ǎǎe miydǎmi löng ǎǎeme. ǎPjǎy shdungoba, bokrotkǎba, zrökoba botoya dik ga pjǎúre?»

³⁹ »ǎng» ǎe lök ba kong.

Kuya ga tjǎe ba kong lok ga »Pjǎy shdungoba, bokrotkǎba, zrökoba botoya dik jǎǎe. ⁴⁰ Gueniyo ga pjǎy kjǎer ber tjeng bor or kǎǎe, or miǎe, e ǎaga tjǎrǎ ǎǎem, e ǎaga bor Datarǎ. Shto bor or kǎǎe, or miǎe, e ber ǎye kjǎara bor Datarǎ tjeng ǎi kong» ǎe.

⁴¹ Kuya ba oppinggaga dogǎo sak kjwara (10) ǎirǎ ga ǎirkono Santiago, Juan kong. ⁴² Gueniyo rokara Jesúsde uunkong, ga tjǎe ba kong ga »Miydǎmi pjǎú ga kjok ǎre kjing go ga nopga judío ǎǎem wǎniyo ichagaga ba nopga ichǎ parkǎ ara ba kong. Nopga dbo ara wǎniyo ba nopga ichǎ parkǎ ara ba kong bakoe. ǎye songe ǎe ǎǎem, iche parkǎ ara ba kong erǎ. ⁴³ Gueniyo woydǎer ga pjǎy omshǎryǎe eni ǎǎeme. ǎye opyǎ woydǎ ber tjwǎo ara oblǎ kjinmo ga opyǎ ber shǎng oblǎ kjimtaga dey. ⁴⁴ ǎye opyǎ woydǎ ber bǎm go ga opyǎ ber shǎng parkaga tjwǎǎe shǎng pjir wǎniyo oblǎ kong dey. ⁴⁵ No to ter kjok dogo dwayo ǎre ǎmdǎ ga shrono shǎng kjok ǎreshko, ǎye parkǎ bor kong wǎo ǎǎeme. Tja shrono shǎng parkǎ oblǎ kong wǎo. Ga tja optwǎ, wolon wǎo, tja ber nopga ara potjwǎǎekkǎo wǎo, epga dǎr wǎo» ǎe.

Domer kjok ǎgǎ ǎǎem wǎniyo ko Bartimeo poptara Jesúsde

⁴⁶ E irgo ga Jesús öötong shǎng Jericó kjokyo, ba oppinggaga tjok. Ga opshino löng eshko dwayo ga nopga to jek ara ba tjok. Domer sök kjǎara eshko kjok ǎgǎ ǎǎem wǎniyo ko Bartimeo, e Timeo wa. E sök dbur rokǎ irbo ǎi sor go. ⁴⁷ Kura ga »Jesús, Nazaret so ǎi tekdo shǎng» ǎǎeba. Eni ga tjǎe ba kong dbo go ga »ǎJesús, David tjǎyo, tja songe ǎozong!» ǎe.

⁴⁸ Kuya löng lirë ga tjëlë ba kong ga «Pja kjinkozong» ìe lök ba kong, gueniyo ga kjinkë llëme.

Tjëlëno dbo go jek obi, tjëlë ga «David tjëyo, tja songe lözong!» ìe.

⁴⁹ Eni ga Jesús kojongö shäng, ga tjëlë löng li kong ga «Rokozi tek bor shwoy» ìe.

Ga nopga li tjëlë ba kong ga «Pja kojözong. Pja woydë llëme. Pja roke shäng» ìe.

⁵⁰ Kuya ga ba shwong kop lëkong kur may pjang ba kjing go li skwakza wles, ga dbura lono beno buk eshko. Ga kojono jekdo, jek öötong shäng Jesús shäng lishko.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga no pingga, tja kjok ik woydë» ìe ba kong.

⁵² Eshko ga tjëlë ba kong ga «Pja to ga bue. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» ìe.

Jekdo eshko ga beno shäng kjok igö wëlë, ga to jek shäng Jesús tjok.

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

11 ¹ E irgo ga Jesús jek shäng jongya Jerusalén kjokyo ba oppinggaga tjokshko ga öötong löng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga rokara do pjök, ² ga tjëlë ba kong ga «Pjāy nom kjok buk bi bokshto kjweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko llgwoklë wleniyo wlëmi sök kjro go kjlara wlënggla, kjing go ëye opyoydë llëm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³ Eshko ga ëbo tjëlë bomi kong ga «¿Shäryëmi kjweni ega?» ìe bomi kong wleni ga «Woyde Tjlapgarë, ga iche tjwe maling iröng obi» lëmi ba kong eni» ìe.

⁴ Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng lara li wlëna sök kjro go, irbo sor go, u bäng jong kwara zlong. Ga köya löngshko ga ⁵ tya nopga tjeng eshko kjlöbörë ga tjëlë lök ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?» ìe.

⁶ Kuya lök ga dboryara, lara Jesúsdë ba kong sorë li eni.

Ga nopga tjeng eshko li tjëlë lök ba kong ga «Jölö» ìe.

⁷ Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong li iara lök öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús opyono sök öng li kjing go, ga jeke.

⁸ Eshko ga nopga jek löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lök, ga kwoptara lök irbo bäng go ba bäm go. Kjone kjone, kjor korga zara, ga kwoptara lök irbo bäng go eni bakoe.^d ⁹ Nopga jek löng ba bäm go, nopga jek löng ba irgo, öö ìe lök ara. Tjëlë ga

«Kjwe pjlu jlöe.

Kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

¹⁰ Kjwe ber sök bi pjlujo, bi tjlapga tek dënashko so David dik.

Kjwe kjimte Sbörë.

Sbö sök kjok dogo, e pjlu jlöe» ìe.

¹¹ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo roshko, ga öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga u li roina llaw pogoshko. Gueniyo öötong kjok säng

^d 11.8 Eshko dbaryo ga pjluuga opzrëk jek kjok roshkoshko ga shäryëba ba kong eni.

kuzong ga to jek Betania kjokyo iröng obi, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok.

Tjlokwo İara Jesüsdë beno owa kjor kjİara bo uako wİeniyo kong

¹² Wëshko kjok shröng ga opshino to İok Betania kjokyo dwayoshko ga Jesús pjİi ara. ¹³ Eshko ga İya pjola dwayo ga kjor jong kjİara korga tjok ko *higuera*. Eni ga jek äär shäng ba zİong, bo tjokde İya wİo, gueniyo jong bo dret, korga tjok erä, eshko dbaryo ga kjor li bo dbaryo äätë İlëm obi kjİshko. ¹⁴ Eni ga tjİë kjor jong li kong ga «İye tjwe bop bo uë ame» İe, ga tjlokwo İara li kura ba oppinggagarë İok pjire.

İİëbo soynegaga İöng Sbö u zİong băng İi ichara Jesüsdë toe

¹⁵ E irgo ga Jesús jek opzrëno Jerusalén kjokyo, ga öötong shäng Sbö u zİong băng ga nopga İöng eshko İİëbo soynek, İİëbo tjwİëk İi ichara opshik ey dwayo. Ba dbur bapkwö kjİopswozİong oba kong li poskara beno tjeng töshko. Dunggwo soynega sökkİo li poskara beno tjeng töshko bakoe. ¹⁶ Eshko ga İye İİëbo soynekko li sök tek kalëkong dwayo jek Sbö u roshko jer opİong pjİor kalëkong ga ä, sİona Jesüsdë kjİshko. ¹⁷ Eni ga oba pİya shäng ga tjİë ba kong ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wİo, tjëyoga uunkong kong.”^e “Gueniyo ioromi beno jong İü uyo”^f İe.

¹⁸ Jesús tjlokwo İi kura syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok İİgwekkİo tara Moisésdë gö İirë, ga İna ga nopga İöng ba kuga li beno İöng yëy İe erä. E kjİshko ga Jesús bangkjre İok ara. Eni ga ëng tōno ga tjİë İok ëng kong ga «İJesús, e zröy sorë ga pjİü?» İe İok eni.

¹⁹ Kjok sëng ga Jesús opshino jek Jerusalén kjokyo dwayo, ba oppinggaga tjok.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

²⁰ Wëshko kjok shröng ga jek İöng kjor äyoshtara Jesüsdë jong İi soy obi. Eshko ga İna ga kjor li bë jong dogro, dano ba sİeng dwayo äär jong ba dbo go. ²¹ Eni ga Pedro tjİë Jesús kong ga «İTjİapga no pingga, kjor äyoshtorop kjurgue dano beno jong dogro, izong!» İe.

²²⁻²³ Kuya ga tjİë ba kong ga «Pjây măr Sbö go jİokoyo. İİëbo shärye Sbörë ga äe İëmi İİëme. Eni ga İër bomi kong jİokoyo ga pjây tjİë dİup kësbang ëre kong ga “Dİup, pja opkjos jer dİung roy” İëmi ga shäryë bomi kong eni. ²⁴ Pjây İİëbo rokë syö goshko ga woyotjİimi ga “Wİenor beno bor kong tjän” İëmi jİokoyo ga wİëmi. ²⁵⁻²⁶ »Pjây İöng syöshtëshko ga İİëbo owa shäryara oblërë bomi kong, e woyotjİimi wİeni ga iozi ber tjwİo İİëme. Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go İi İöya bomi Data sök kjok dogo İirë ber dret eni bakoe» İe.^g

«İPja ichaga ërë?» İara Jesús wİoyogarë ba kong

²⁷ E irgo ga jek opzrëno Jerusalén kjokyo obi, ga öötong İöng Sbö u zİong băng. Eshko ga Jesús jëk shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga

e 11.17 İsaías 56.7. f 11.17 Jeremías 7.11. g 11.25-26 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjİë ga «Shäryëmi eni ga owa pjang bomi go İi İöya bomi Data sök kjok dogo İirë ber dret eni bakoe. Gueniyo İİëbo shäryara oblërë bomi kong owa İi ioromi beno tjwİo İİëm wİeni İİëm ga owa pjang bomi go İi İöya bomi Datarë İİëm bakoe.»

kjok liḡwekklo tara Moisésdë li go, judío tɬlapgaga kjok liḡwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ga ²⁸ tɬlë lok ba kong ga «Llëye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërë?»

²⁹⁻³⁰ «Pjây kong llëbo kjakrokër bakoe. ¿Juan No Waga, e ichaga ërë, no wë? ¿Ichaga Sbörëre, de norë? Tja dboryoromi ga tja ichaga ërë lër bomi kong bakoe» lë ba kong.

³¹ Kuya lok ga tɬlë ëng kong ga «Ichaga Sbörë loroy ba kong wleni ga «¿Tɬlökwo kjroromi llëm ega?» lë bi kong. ³² Gueniyo Juan, e Sbö tɬlökwo läga jɬökoyo lë nopga uunkongdë. E kjishko ga e ichaga norë lëy ga ä bakoe. Loroy eni wleni ga nopga iirkë lok ara bi kong» lë. ³³ Eni ga tɬlë lok Jesús kong ga «Miydërwa llëme» lë.

Kuya ga tɬlë ba kong lok ga «E kjishko ga tja ichaga ërë lër bomi kong llëm bakoe» lë.

Parkagaga owa

12 ¹ Eshko ga Jesús tɬlëno ba kong lok llëbo jyäḡlo go. Tɬlë ga «Domer shäng kjlara kjok sogo. Pjlara ga kjillgwo dwäyo dgara ba kjokshko, kjëryo tyara jong pjribri, klung kjara ber kjillgwo bo llruzlong shtoyo wlo, ga u shäryara jong kwara ba dwla li doklo bakoe. Pjir ga kjok li poskwona parkagaga kjlëbö kong, potjwëya i, ga to kjok shto oblë.

² «Öötong kjillgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjlara, kjillgwo bo ber ba kong li rokë parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. ³ Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shakza lok pjä, ga shpokza lok tjä tjä, ga ichara to iröng or go. ⁴ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Öötong shäng kjok buk lishko ga shpokza lok tjä tjä ba käshko, ga läy-wara lok owa. ⁵ E irgo ga ba parkaga ichara jek kjlara obi. Era zröra lok. E irgo ga ichara jek kjlëbö obi. Kjone kjone shpora lok, kjone kjone zröra lok.

⁶ «E irgo ga beno sök kjlaraso döe. Ba wa li e. E woyde ara wleniyo. E ichayde domer lirë shara. Wotjlik ga «Miydër ga bor wa ërera bangkjre lok» lë.

⁷ «Gueniyo ga öötong shäng eshko ga parkagaga kjok dagaga löng li tɬlë lok ëng kong ga «Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo» lë. ⁸ Eni ga shara lok, zröra lok, ga doyo dbura kjok li roy dwayo.

⁹ «¿Eni ga llëye shärye kjok sogo lirë ba tjok lok llëmi? E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wëya oblë, kjok li de lok ba kong wlo. ¹⁰⁻¹¹ Sbö tɬlökwo tak pjang eni:

» «Akkwo woydara u shäryagagarë lok llëm li,

e iak beno buk bäm go,

beno tjwlo ara, oblë kjinmo.

Shäryara Tɬlapgarë eni,

ga tjawa beno löng yëy lërwa erä.»^h

¿E lëmirë llëmdo?» lë.

¹² Tɬlëno llëbo jyäḡlo go li kuya ba wloyoga löng lirë ga miydara ga ba läyde shäng. Shaya lok woydë, bängzaya lok wlo. Gueniyo oba bangkjre lok ara kjishko ga rayara lok toe.

Shji kã potjwîlêk pjîu kësbangyo sök Roma kjokyo î kong

¹³E irgo ga woydara ga îlêbo kjakroke Jesús kong, dborye bëy îlêm ga doshaya lõk, ga rote lõk e go wlo. Eni ga fariseoga ichara kjlõbõ, Herodes pjloyoga tjok. ¹⁴Öötong lõng Jesús shwoy ga tjîlê ba kong ga «Tjîlapga no pingga, miydërwa ga pja tjîlê beke. No tjîlêshko ga tjîlõkwo kup îlêm, tjwlo kjõm pogo, e bop kong ga tjwlo beke. Pja tjîlê bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jêk sorë î tjîlê jîlõkoyo. ¿Eni ga shji kã potjwîlêk pjîu kësbangyo sök Roma kjokyo î kong ga pjîlure?» ã.

¹⁵Kuya ga miyde ga lõng wotjîlik owa, nopga Sbõ tjîlõkwo söga jîlõkoyo ã, gueniyo wotjîlik owa ba pjîlûshko î dik. E kjîshko ga tjîlê ba kong lõk ga «¿Tja tjîlîmi ega? Dburwa kã potjwîlêkklo î tek sözi bor kong kjwara, in wlo» ã, ¹⁶ga tek söra lõk ba kong kjwara. Iya ga tjîlê ba kong ga «¿Domer jyäglo sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjîu kësbangyo sök Roma kjokyo î î» ã lõk ba kong.

¹⁷Kuya ga tjîlê ba kong lõk ga «Eni ga îlêye pjîu î î, e twozî ber pjîu kong, gueniyo îlêye Sbõ î î, e twozî ber Sbõ kong bakoe» ã. Kuya lõk ga beno lõng yëy ã erä.

No woshrozlong dbaryo

¹⁸Saduceoga wotjîlik ga no wolono ga woshre ame ã. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono lõng Jesús shwoy kjlõbõ ga tjîlê ba kong ga ¹⁹«Tjîlapga no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang î tjîlê ga “Ëye wolono, wapga beno ba boy tjok îlêm ga shinmo kjîlarayo î orkwosmok ba boy beno sök î tjok, wa tjok wleni ga e ber shinmo î î wleni wlo.”»

²⁰»Pjîlara ga domerga lõng doglo kjäk (7) epenga döe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wolono, ga wapga beno îlême. ²¹⁻²²Eni kuzong ga ba lõng orkwosmono ba syä tjok, gueniyo wolono jek, ga wapga beno îlêm bakoe. Ba lõmga orkwosmono ba syä tjok kjîlara kjîlara eni bako, ga wolono uunkong, ga wapga beno ba boy tjok îlême. E irgo ga walë î to wolono bakoe. ²³¿Eni ga domerga doglo kjäk (7) î orkwosmono uunkong walë î tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walë î ber domerga kjone dey î boy?»

²⁴«¿Pjây diktong lõng jîlõe! Sbõ tjîlõkwo tak pjang î miydëmi îlêm, ba dbo kësbang î miydëmi îlêm bakoe. ²⁵No woshrozlong dbaryoshko ga ëye orkwosmok ame. Eshko ga nopga ber lõng Sbõ parkagaga kjok dogo so wleni shara. ²⁶Pjây wotjîlik ga no wolono ga woshre ame lõmi. Gueniyo ga dënashko ga kji sho pjë jong ri ri lishko ga îlêye ãra Sbörë Moisés kong î, e tara Moisésdë beno pjang kjibokwo go. Tjîlê ga “Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbõ.” ¿E lõmirë îlêmdo? ²⁷E shinmoga Sbõ îlême. E nopga lõng së î Sbõ. Pjây diktong lõng jîlõe» ã ba kong.

Kjok îlgwekklo tjwlo kësbangyo

²⁸Eshko ga domer shäng kjîlara, e no pingga kjok îlgwekklo tara Moisésdë î go. Jesús ãno saduceoga tjok î kura, ga wotjîlik ga Jesús omboryono beke ã. Eni ga tjîlê ba kong ga «¿Kjok îlgwekklo tjwlo kësbangyo î kjone dey?»

²⁹ «Tjłökwo tak pjang kjwara tjłë ga «Israel tjëyoga, tja tjłökwo kuzia. Tjlapga, e bi Sbö, e kjlaraso. ³⁰ Lëbo woydëpshko, lëbo woyotjłipshko, lëbo shäryëpshko, pja sök së obishko ga Tjlapga, bop Sbö li woydos jłökoyo iyado.»^k Kjek lłgwekkło tjwłö kësbangyo li e. ³¹ Kjek lłgwekkło kjrina obi tjwłö ara. Tjłë ga «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.» Kjek lłgwekkło tak pjang tjwłö ara, kjrining pjök ëre kjinmo drete» le ba kong.

³² Kuya ga tjłë ba kong ga «Tjlapga no pingga, eni jłöe. Sbö, e kjlaraso, e pjlor kar go oblëyo dret, lëp shäng sorë li eni. ³³ Ga lëbo woydëyshko, lëbo woyotjłiyshko, lëbo shäryëyshko ga woyde ga Sbö, e woydëy jłökoyo iyado, e jłöe. Shji opwoydë sorë ga woyde ga bi kjlara, e woydëy eni bako, e jłö bakoe. Kjek lłgwekkło kjrining pjök ëre tjwłö ara, öng lłë, dli lłë twëy Sbö kong, suy öng sho sukkło kjrining go włö tjeng kës li kjinmo» le.

³⁴ Kuya ga wotjłik ga domer li tjłë shäng bëye le. Eni ga tjłë ba kong ga «Sbö ber bop pjłuyo włö ga kjwe sira obi eröe» le. Eshko dbaryo jek lëkong ga ëye wokjang lëbo kjakrokë ba kong włö ame.

¿No pjłuyo iche le Sbörë li, e ë?

³⁵ Ga Jesús sök oba ping Sbö u złong bäng wopro ga tjłë oba kong ga «Tjlapga no pinggaga kjok lłgwekkło tara Moisésdë li go tjłë lok ga «No pjłuyo iche le Sbörë li, e David tjëyo tek ber ba irgo li» le. ¿Le lok eni ega? ³⁶ Pjlara ga David go Sbö Sëyashko ga no pjłuyo li kowara ba Tjlapgayo. Eshko ga David tjłë ga

» «Tjlapga tjłëno bor Tjlapgayo kong ga
‘Pja tek włar ber sök bor orkwo këlëkong,
äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,
eshko ga twër ber bop kong ichëp włö» le.^m

³⁷ ¿Eni ga no pjłuyo li kowara Daviddë ba Tjlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorë?» le.ⁿ Lłëye le Jesúsde shäng li, e kukoba ga beno llong woowa lłëme.

No pinggaga kjok lłgwekkło tara Moisésdë li go włona Jesúsde

³⁸ Ga Jesús sök oba ping obi ga tjłë ba kong ga «iPjây sjëk, no pinggaga kjok lłgwekkło tara Moisésdë go li tjok! Jëk llong doyono shwong kur may, tjwłö ara włëniyo go äe. Woyde lok ga bangkjreba lëbo soynezłong shtoyo. ³⁹ Judíoga syö uyo roshko ga woyde lok ga llong sökkło pjłú goshko. Oba tön, iëshko ga woyde lok eni bakoe. ⁴⁰ Guëniyo syäpga lëbo döya lok ba shjiryo. E irgo ga syöshtë wop ara, «Nopga kjwera pjłúe» lëba włö le. E kjishko ga epga shdüya Sbörë ara anmoyö, oblë kjinmo» le.

Syâ kjlara dburwa twono Sbö kong

⁴¹ E irgo ga Jesús sök Sbö u złong bäng ga dbur bapkwö jong soy ba bokshto kjwara, ga iya sök ga oba tjwe dbur ië jong ba bapkwö li roy. Ga nopga dbur ara włëniyo omië jong bayo arae. ⁴² E irgo ga syâ song włëniyo shrono shäng kjlara eshko, ga dburwa iara kjwo pjökdewa. Ba dburwa iara li, e tjwłö chira

k 12.29-30 Deuteronomio 6.4-5. l 12.31 Levítico 19.18. m 12.36 Salmo 110.1.

n 12.37 Eshko dbaryo ga ëye, nopga mite ba dorko kowe tjlapga lłëme.

anmoyō wleniyo. ⁴³⁻⁴⁴ Iya Jesúsdë ga ba oppinggaga rokara tek ba zlong bäng, ga tjëlë ba kong ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jloë. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syã song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira li woydara ba lilebowa tjwëlëkklo. Eni ëmdë ga twara Sbö kong drete. E kjishko ga lër bomi kong jloëkoyo ga syã kjwe, dburwa iara sira tjwëlë llem wleni jloë. Gueniyo Sbö kong ga tjwëlë ara, lïamo omiono lok kës wle kjinmo» le.

«Sbö u pjir ber drete» lara Jesúsdë

13 ¹ E irgo ga Jesús opshino jek Sbö u jong lishko dwayo, ba oppinggaga tjok. Eshko ga kjlara tjëlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbö u ëre akwo lok kësëse. U lok ëre wolëso izong» le.

² Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿U lok kësëse ëre ip shängde? Lïono ga ëreshko akkwo ëmdë ber tjeng ëng kjing go kwara lïeme. Lïëbo tjeng kës ëre pjir ber drete» le.

Kjok pjir dbaryo jyäglö

³ E irgo ga jem öötong löng Olivos dlupyo, Sbö u jong li bokshto, ga Jesús sirkeno sök eshko. Eshko ga Pedro, Santiago, Juan, Andrés, e tek shrono löng ba zlong bäng, tjëlë lok ba kong dboshko wlo. Tjëlë ga ⁴ «¿Lïëye lëp shäng li, e shäryë lïono? ¿E shäryë dörö li jyäglö wen lïë?»

⁵ «Pjây sjëk, pjây jyäpgwëba llem wlo. ⁶ Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjëlë ga “No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li tja” le. E go ga oba jyäpgwe lok ara.

⁷ »Roy kumi ga oba ëngkjwë kjok shto oblë oblë arashko ga lïëye bangkjreëmi lïeme. E shäryë eni kjluwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo li äätë llem obi. ⁸ Tjëyoga oblë oblë ëngkjwë lok ëng tjok. Nopga kjok shto oblë oblë so ëngkjwë lok ëng tjok bakoe. Kjok shto oblë oblë goshko ga yo tjwe ara, pjli tjwe ara bakoe. Gueniyo lïëbo wen tjwe owa anmoyö li soye lïëbo kës ëre go kjwëlë jä.

⁹ »Eshko ga pjây sjëke. Pjây twëba kjok lligwegaga kong, pjây shpoya lok no shpokklo go judioga syö uyo roshko wlo. Bor kjishko ga pjây iche lok äär löng no ichagaga bokshto, pjilupa kësëse bokshto bakoe. Eshko ga lïëbo inomi, kuromi li roy lëmi ba kong, miyde lok wlo. ¹⁰ Kjok pjittë llem obishko ga Sbö tjloëkwo roy pjli äär tjëyo kjrina kjrina kong, kukoba wlo. ¹¹ Ga pjây shakoba, sökoba äär löng tjlapgaga kësëse bokshto ga pjây woydë llem, “Lïëye lër” lëmi lïeme. Eshko ga pjây tjëlëshko ga tjloëkwo twe Sbörë bomi kong, lëmi wlo. E kjishko ga pjây woydë lïeme. Eshko ga pjây li tjëlëkdo lïeme. Sbö Sëya li tjëlëkdo bomi kjishko.

¹² »Nopga epenga dö ëng twë tjlapgaga kong, zröya lok wlo. Dataga, e ba wapga twë eni bakoe. Wapga iirkono ba data, ba mekë kong ga twe tjlapgaga kong, zröya wlo. ¹³ Pjây iywa nopga uunkongdë shjiktëng bor kjishko. Gueniyo ga ëye mär bor go äär jong ba dbo go ga era där ber shäng pjli iyado.

¹⁴ »Lïëbo lër bomi kong miydëmi wlo. Lïono ga lïëbo wen owa anmoyö Sbö shto zrek li roshko. E kjishko ga shto li ber zrekteng ame, ga ëye äär eshko ame bakoe. Jekdo eshko ga pjây löng Judea kjokyo ga pjây tökzong jem dlup lëkong; ¹⁵ pjây löng bomi u dbo kjing sdok li kjing go ga pjây tökzong jek maling, pjây opzrëk jek

bomi u roshko llëbo kjrë llëme; ¹⁶ pjây löng bomi kjokshko ga pjây jek bomi ushko iröng bomi shwong kop lëkong kjrë llëme. ¹⁷ E dbaryo ga walëga löng kjälaraso llëm, e song jlëe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlë bakoe. ¹⁸ Rokozï Sbö kong ga pjây tök eni kjok owa dbaryo llëme. ¹⁹ E dbaryo ga llëbo wen nopga kong owa anmoyö. Llëbo eni, e ïkdaba tek kjok shäryara Sbörë dämärshko dwayo llëm, ga wen e kjoyo ame. ²⁰ Llëbo owa ëre ie Sbörë ber dbar ara llëm, ba nopga kjrara li woyde ara kjïshko. Eni llëm kjwe ga ëye dâr ber sök së kjlara llëme.

²¹ »Eshko dbaryo ga no tjwe shäng tjlë ga «ïNo pjüyo ichara Sbörë li shäng na ïzïa!» ë, llëm ga tjlë ga «ïShäng kjwe!» ë bomi kong, gueniyo jlë lëmi llëme. ²² Eshko ga nopga ara to löng tjlë ga «No pjüyo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja» ë. «Tja Sbö tjlokwo laga kjok ëre so» ë. Gueniyo epga ichaga Sbörë llëme. Llëbo ïydëba llëm wleniyo shärye lok ara. Llëbo jyäglö shärye lok oblä oblä bakoe. Shärye lok eni, oba ara jyäpgwe wlo, Sbö nopga kjrara li ëmdë jyäpgwe wlo ë, gueniyo epga jyäpgwe ga äe. ²³ »Eshko ga pjây sjëke! Llëye wen eshko li loror bomi kong pjir tjän.

No to tjer kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁴ »Llëbo owa ëre dbaryo irgo ga

»«Dlo ber pjang yët,
ga mok kälä të ame.

²⁵ Dbala lon ter kjok dogo dwayo,
ga kjopkwo ber dete erä.”

²⁶ »Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ikoba wëlëe. ²⁷ Bor parkagaga kjok dogo so ichër bor nopga kjrara li wlokrë lok kjok kjwang jikong, kjok pjir äär kjone ga eshko, kjopkwo pjir äär kjone ga eshko bako, epga töya wlo.

²⁸ »Tja kuzïa. Pjây pin, kjor ko *higuera* li go. KJOR kowo wen mite, korga wen tjaglëshko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ²⁹ Eni ga llëbo kës ëre shäryë li imishko ga miydëmi e go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi dbaryo li ääto eni bakoe. ³⁰ Lër bomi kong jlokoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong. ³¹ KJOPKWO, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjlokwo ra ber pjang iyado.

³² »E dbaryo llono, kjok orë, ëye ommydë llëme. Miydaga Sbö parkagaga kjok dogo sorë llëm, miydaga Sbö Wa ërerë llëm bakoe. Miydaga Data Sbörë eröe. ³³ E kjïshko ga koshëmi löng sjëk iyado, e dbaryo wen äär llono miydëmi llëm kjïshko. ³⁴ Tjlokwo lër bomi kong llëbo jyäglö go, shäryëmi eni wlo. Domer shäng kjlara u sogo. To opshik jek kjok shto oblä wlo ga ba parkagaga ie ber löng ba u li dë. Kjlara kjlara kong pak twe ber oblä obläe. Ga tjlë u bäng daga li kong ga «ïPja shäng sjëke!» ë. ³⁵ Eni ga u sogo tjwe iröng llono miydëmi llëm, kjok ro zar kwlëre, kjok rongde, kjörkö kjlunshkore, de kjok shräntore. E kjïshko ga pjây löng sjëk iyado. ³⁶ U sogo li tjwe mäling wleni ga woyde ga pjây wlëya löng pë wleni llëme. ³⁷ Llëye lër bomi kong li, e lër nopga uunkong kong, «ïPjây löng sjëke!» ë ba kong.

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjüü?» lara ba wloyogarë

14 ¹ Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo

kjwe dbar pjök obi. Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li go, e tönö lök, ga tjëno lök ëng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjú? Shay wlo ga jyöyotkëy. ² Gueniyo dbar shrëzlong dbaryo llëme. Llëm ga oba ara ga wlikëba äe» le.

Walë kjlara, poshtikklo tjwlo ara wleniyo tyara Jesús dlu kjing go

³ Jesús jek öötong shäng Betania kjokyo, Simón ushko. Dënashko ga Simón li poglo go swlo ara, sho an do jikong, gueniyo poptonoe. Jesús sök Simón ushkoshko ga walë shrono shäng kjlara, wloshko poshtikklo bakpwo tjwlo ara shäryak akkwo ko *alabastro*^o go, roshko poshtikklo lö pjëblë tjwlo ara wleniyo. Eshko ga söra jek Jesús sök ië lishko, ga ba bakpwo li dlora, ga poshtikklo li tyara ba dlu kjing go. ⁴ Iya no kjone kjone tjeng eshko lirë ga iirkë jong, tjë lök ëng kong ga «¿Kjwe zäya kjweni ega? ⁵ Soynena kjwe ga dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbaw pjloglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. Ga walë li wlonä lök ara.

⁶ Eni ga Jesús tjë ba kong ga «¿Wëyë! ¿Walë kjwe läywëmi kjweni egaro? Llëye shäryara bor kong ëre beno pjluë. ⁷ Oba song wleniyo löng bomi tjok iyado, ga kjimtëmi, woydëmi llono ga eshko. Gueniyo tjara ber shäng bomi tjok iyado llëme. ⁸ Llëye shärye bor kong ga pjlu li, e shäryayde bor kong. Poshtikklo li tyara bor doyo go, ëre bor poshäryayde, tja iëba ber buk sakshko wlo. ⁹ Lër bomi kong jlökoyo ga kjok kjwang jikong kjone pogo ga Sbö tjlökwö roy pjlu lëbashko ga llëye shäryara walë kjwerë bor kong ëre woyoshreba, ga roy lëba bakoe» le.

«Jesús twër ba wloyoga kong» İara Judasdë

¹⁰ Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. E öör shäng syöshtaga kägäyoga ik, Jesús soyneya, twe ba kong lök wlo le. ¹¹ Kuya lök ga beno löng wopjlu, ga tjë lök ba kong jlökoyo ga «Enira pja potjwlenwa» le.

Eshko jek lëkong ga beno shäng wotjlik ga «¿Jesús twër ba kong sorë ga pjlu?» le.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

¹² E irgo ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li öötonge. E dbaryo ga öng wlep ushko so ilgwoklë zröya, sho suya, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo. Eshko ga ba oppinggaga tjë ba kong ga «¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo shäryërwa kjone ga pjlu?» le.

¹³ Kuya ga tjë ba oppinggaga do pjök kong ga «Pjäy nom jek u lök arashko. Eshko ga domer wlemi shäng kjlara, di bakpwo sök jong kjwara, roshko di. Pjäy jek ba irgo. ¹⁴ İmi ga opzrëk jek u roy ga pjäy tjë u sogo kong ga “Tjlapga no pingga tjë ga ‘¿Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, e dliyo uër bor oppinggaga tjok li kjëryo kjone?’ le” lëmi ba kong eni. ¹⁵ Eni ga pjäy kong, kjër piya jong kjomo kjwara kësbang, poshäryak pjire. Llëye üey wlo li shäryëmi pjir ber tjeng bäm go eshko» le.

^o 14.3 *Alabastro*, e ak pjlublün wleni, ga poshtikklo bakpwo shäryëba e go.

¹⁶Eni ga ba oppinggaga do pjök li to jek öötong löng u lok arashko ga llëye lara Jesúsde ba kong li wlëna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrëk-klo li dliyo posharyara lok.

¹⁷Öötong kjok shkë ga Jesús öötong shäng eshko, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li tjok. ¹⁸Löng ië wopro ga Jesús tjëlë ba kong ga «Lër bomi kong jlökoyo ga pjây löng ië bor tjok kjlara, tja soyneya, twe oba kong» ië.

¹⁹Kuya lok ga beno löng woydë arae. Ga kjlara kjlara tjëlë Jesús kong ga «¿Tja llëm llëmdo?» ië.

²⁰Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pjây doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara. Eë sök bor tjok, ba pjlung shosho suk pjir pöya sök bor tjok ioklo kjwaraso roy ga bor soynege li e. ²¹No to ter kjok dogo dwayo ëre wolon, tak pjang Sbö tjökwo go sorë li eni. Gueniyo bor soynege, era song jlöe. Weno llëm kjwe ga pjlu ba kong dey» ië.

²²Löng ië wopro ga pjlung shosho suk pjir kjlara Jesúsde kjwara, ga tjëlë Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» ië. E irgo ga pjlung shosho li tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjëlë ba kong lok ga «Kjrozï, ëre bor sho wlëni» ië.

²³E irgo ga di ioklo kjlara kjwara, roy kjilgwö bo dyo dbo ara, ga tjëlë Sbö kong ga «Tjawa kong kjilgwö bo dyo tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» ië. E irgo ga twara ba oppinggaga kjlara kjlara kong, ga iara lok sira sira uunkong. ²⁴Ga Jesús tjëlë ba kong lok ga «Ëre bor srëng wlëni. E go ga tjökwo twara Sbörë, beno iyado wlo li, e shärye. Bor srëng li kwon, nopga ara kong. ²⁵Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga kjilgwö bo dyo iër ame, äär jong Sbö ber no pjluo dbaryoshko jä. Eshko ga iër obi» ië.

«Pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire» lara Jesúsde ba oppinggaga kong

²⁶E irgo ga tono lok pjlara Sbö kong, ga to jem lok Olivos dlupyo. ²⁷Öötong löng eshko ga Jesús tjëlë ba kong ga «Sbö tjökwo tak pjang eni:

»“Öng daga li zrör,

ga öng wlëp ushko so tjeng li shdär ber kjloro erä.”^p

Eni ga pjây tjeng uunkong ëre, tja rayëmi pjire. ²⁸Gueniyo ga tja wolono, ga tja woshrrara Sbörë iröng obishko ga tja äär Galilea kjokyo bomi bäm go. Pjây koshër shäng eshko» ië.

²⁹Kuya Pedrorë ga tjëlë ba kong ga «Llamora, pja rayara uunkong pjir ëmdë ga tjara, pja rayër llëme» ië.

³⁰Kuya ga tjëlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjän» ië.

³¹Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong obi ga «Eni llëme. Tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga “Jesús, e ë miydër llëme” lër ë kong llëme» ië.

Ba oppinggaga llamo li omloño e kjoyo bakoe.

Jesús syöshtono Getsemaní kjokyo

³²E irgo ga jek öötong löng Getsemaní kjokyo. Eshko ga Jesús tjëlë ba oppinggaga kong ga «Tja to syöshtë Sbö kong wopro ga pjây wlar ber tjeng na» ië.

³³Eni ga jek syöshtë lishko ga ba oppinggaga tjeng li söra jek ba tjok doglo mya, Pedro, Santiago, Juan. Jek löngshko ga Jesús wosong, woydë ara ba pjëlúshko. ³⁴Ga tjlë ba kong lok ga «Tja woydë ara bor pjëlúshko. Kur ga tja wolon kjoyoe. Pjây ber tjeng na, ga pjây sjëke» le.

³⁵Eni ga opkwono jek këgo sit, ga kjök tono sök, kujono bokdo kjây klung go, ga rokara Sbö kong ga llëbo wen owa ba kong llëm wlo, ³⁶tjlë ga «Abba,^q Data, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë. Rokër bop kong sira ga llëbo wen owa döro li, e tje we bor kong llëm kjwe dey. Woydër eni, gueniyo ga e laga tjarë llëme. E laga ber pjarë» le.

³⁷E irgo ga tek shrono shäng ba oppinggaga doglo mya beno tjeng lishko ga wlëna bë tjeng pëe. Eni ga tjlë Pedro kong ga «Simón, çja buk përe? Çja sök së wop sira ga ärë?» le. ³⁸Ga tjlë mya jikong li kong ga «Pjây pë llëm, pjây syöshtos dey. Eni ga pjây tjliya Ärëshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryëmi llëm wlo. Pjây llëbo pjlu shäryë woydë jlö, gueniyo pjây womae» le.

³⁹E irgo ga jek syöshtë obi. Ga tjlëno jek obi, lara bäm go sorë li eni. ⁴⁰Syöshtono pjir ga tek shrono shäng iröng obi ba oppinggaga beno tjeng lishko, ga wlëna bë tjeng pë obi, borkwo llir woydë ëng go poywörë kjishko. Eni ga to dboryara lok llëme.

⁴¹E irgo go ga öör pjälara obi. Shrono shäng iröng pjloglo mya go ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Çpjây löng pë, woshtë obire? Çkjweni ga buë! No to ter kjok dogo dwayo ëre twëba ber tjeng nopga owa wloshko li dbaryo öötonge. İzia. ⁴²Bor soynega kjwe tek shäng tjan. Pjây kojözong. Shji to ëng dowlëk ba tjok» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴³Jesús tjlëydë pjitë llëm obishko ga ba oppinggaga doglo sak kwara kjing-sho pjök (12) kjälara ko Judas, e shrono shäng eshko. Nopga shrono löng träk llëm ba tjok, kjone kjone wloshko dröng, kjone kjone wloshko wlëng no shpökklo. Epga ichaga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, judio tjlapgaga kjok llgwega wleniyorë. ⁴⁴Lunashko ga llgwera Judasdë nopga li kong pjir tjan, Jesús, e ë miyde lok wlo. Tjlëno ba kong ga «Imi ga ëye lö shir ga domer li e. E shami, ga sömi, dëmi yötso» lara eni.

⁴⁵Eni ga Judas jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlë ba kong ga «iMiga, Tjlapga no pingga!» le ba kong, ga lö shira. ⁴⁶Eni ga shakza lok pjä erä.

⁴⁷Eshko ga nopga löng Jesús zlong bäng kjälara dröng shino kwangna, ga syöshtaga kësangyo li parkaga kwomgwo zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁴⁸Eshko ga Jesús tjlë nopga li kong ga «ÇPjây tje we bor shak dröng tjok, wlëng no shpökklo tjok kjweni ega? ÇTja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? ⁴⁹Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng, pjây löng lishko. ÇTja sharomi eshko llëm egaro? Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlokoyo wlo» le.

⁵⁰Eshko ga ba oppinggaga Jesús rayono uunkong, ga töktong to lok ey dwayo. ⁵¹Eshko ga dwlas jek shäng kjälara ba irgo, taywono kjingoklo pjublün

q 14.36 Arameo tjlökwo *abba*, e *dawata* loklo. r 14.44 *Lö shik* lanyo, e tak pjang Génesis 27.26 go.

włeniyo go döe. İya nopga jek tjeng Jesús söga lirë ga shakza lõk pjä ãe, ⁵²miga shara lõk uriso, beno lõng ba shwong li shayde erä. Eni ga opdõno jek wĩes, ba shwong lira beno tjeng nopga li wĩoshko erä. Ey ga töktong jek shäng kjlop drete.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjek Llgwegaga Këskësyo bokshto

⁵³⁻⁵⁴E irgo ga Jesús söra lõk to jongya syöshtaga kësbangyo sök lishko. Pedro jek shäng kã kjwaraso kã kjwaraso ba irgo. Öötong lõng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, Sbõ u dagaga lõng li tjok.

Syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wĩeniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e tõno tjeng uunkong u li roshko tjan. ⁵⁵⁻⁵⁶Syöshtaga kägäyoga, Judío Kjek Llgwegaga Këskësyo uunkong, Jesús zröya lõk woydë. E kjishko ga nopga rokara ara tõno tjeng lishko, Jesús rotë wlo. Eshko ga nopga kojono ara, Jesús rotë wlo, gueniyo ba jyöyotkayde lõk eröe. Kjlära kjlära tjläno oblë oblë erä. E kjishko ga Jesús rotoklo wlo wĩena lõk llëme. ⁵⁷E irgo ga domerga kojono oblë, ga Jesús jyöyotkara jek obi. Tjlë ga ⁵⁸«Kjwe kurorwa, tjlä ga “Sbõ u ëre shäryak norë, e shdör dret, ga äär dbargwo mya ga shäryër kjwara obi shäryak norë llëme” le eni» le. ⁵⁹Gueniyo epga tjläno bek llëm, tjläno lõk oblë oblë erä.

⁶⁰Eni ga syöshtaga kësbangyo li kojono nopga tõno tjeng li bokshto, ga tjlä Jesús kong ga «Pja rote lõng ara. ¿Dboryëp llëmde?» le. ⁶¹Kuya ga beno shäng kjinge. Dboryara llëme. Eni ga syöshtaga kësbangyo li tjlä ba kong ga «¿No pjũyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare? ¿Sbõ poshrërwa li, pja ba Ware?» le.

⁶²Kuya ga tjlä ga «Eng, e tja. Sbõ, llëye shärye woydë li shärye ga pjũe. Ga llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre imi sök ba orkwo këlëkong, tja imi ter tjwe kjok dogo pjäng sho tjrëko bakoe» le.

⁶³Kuya syöshtaga kësbangyo lirë ga ba shwong dwlëkza tjä tjä iirdë. Tjlë ga «¿Rotaga wlëy obi llëno? ⁶⁴¿Domer kjwe shäng Sbõ läywë owa, ber tjwlo llëm wlo le! E kuromi pjir tjan. ¿Kumi ga sorë?» le.

Kuya nopga tõno tjeng uunkong lirë ga tjlä ga «¿Kjwe zrötko!» le.

⁶⁵Eshko ga kjone kjone, Jesús go tröng twara lõk, bokkwo go shwomzrëng kjrochara lõk tuke. Eni ga yokza lõk pjök pjök, ga tjlä ba kong ga «Pja yoga ërë los borwa kong» le. E irgo ga Sbõ u dagaga omsõno, ga shpokza lõk pjök pjök erä.

«Jesús, e ë miydër llëme» İara Pedrorë

⁶⁶E wopro ga Pedro sök kjoko, u bongkjako. Eshko ga kjoglo shäng kjlära, syöshtaga kësbangyo parkaga wĩeniyo. ⁶⁷İya ga Pedro sök iökkok. Ga İya yõtso robyë wëlëshko ga tjlä ba kong ga «¿Nopga jek lõng Jesús, Nazaret so tjok li kjlarayo pja llëmdo?»

⁶⁸«¿Jyõ! E ë miydër llëme. Llëye lëp shäng li miydër llëm bakoe» le ba kong. Ga jek öötong shäng kjër pjlor kalëkong. Eshko ga kjörkõ sök kjwara, ga kjũuno pjlära.

⁶⁹Eshko ga İya kjoglo lirë jek obi ga tjlä nopga tjeng li kong ga «Kjwe ëmdë ga ba kjlarayo» le.

⁷⁰ Kuya Pedrorë ga tjlë nopga li kong ga «¡Jyö!» le obi.

E irgo ga nopga tjeng eshko li tjlë ba kong ga «¿Pja Galilea so llëmdo? E kjishko ga miydërwa pjlu ga pja ba kjlarayo» le.

⁷¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «¡Jyö! Lër bomi kong jlökoyo ga domer lëmi löng li, e ë miydër llëme. Eni llëm ga rokër Sbö kong ga tja shdüya» le.

⁷² Jekdo eshko ga kjörkö li kjluno jek pjlara obi, öötong pjloglo pjök. Eshko ga woyoshre Pedrorë kjlay ga Jesús tjlëno ba kong ga «Kjörkö kjluntë pjloglo pjök llëm obishko ga “Jesús, e ë miydër llëme” lorop oba kong pjloglo mya tjan» lara. Eni ga woroyë ga ä, ga slatonge.

Jesús söraba Pilato bokshto

15 ¹ Wëshko kjok shröng ga syöshtaga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwegwa wleniyo, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e töno lok Judío Kjok Llwegwaga Këskësyu uunkong tjok, llëye shärye lok Jesús tjok li llgweya lok ba tjok wlo. Lanyotkara lok pjir ga Jesús orkwo pjirra, ga söra, twara Pilato kong.

² Öötong löng ba bokshto ga Pilato tjlë Jesús kong ga «¿Judío pjluo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» le ba kong.

³ Eshko ga Jesús rotara syöshtaga kägäyogarë, llëbo ara kjishko. ⁴ E kjishko ga Pilato tjlë Jesús kong ga «Tja kuzong. Pja rote löng ara. ¿Dboryëp llëmdo?» le. ⁵ Gueniyo dboryara llëme. E kjishko ga woyotjläya Pilatorë beno sök arae.

Jesús ichara Pilatorë, zrökoba wlo

⁶ Äär lü pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga raye Pilatorë kjlara. Rokëba ba kong ë ga e rayayde. ⁷ Eshko ga domer bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko kjlara ko Barrabás. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjishko ga ëng töno oblë tjok kjlöbö, ga ëngkjwono lok pjlu li nopga tjok, ga nopga zröra lok. E kjishko ga bängzak shäng eshko, no zröga oblë li tjok. ⁸ Eni ga nopga shrono löng ara ga tjlë Pilato kong ga «Rokërwa bop kong sira ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li rayos kjlara borwa kong, shäryëp enido sorë ga eni» le.

⁹ Kuya ga tjlë nopga li kong ga «¿Woydëmi ga judío pjluo lëmi li dötë bomi kongde?» le. ¹⁰ Miydara pjlu ga Jesús woydëba ara kjishko ga ymoyotke syöshtaga kägäyogarë ara, ga söra lok ba kong e kjishko. ¹¹ Gueniyo ga nopga tjeng eshko li poshduna syöshtaga kägäyogarë arae. Tjlë lok ba kong ga «Rokozi ba kong ga Barrabás, e döyde bi kong dey» le ba kong. Ga rokara lok eni.

¹² Eni ga Pilato tjlë nopga li kong ga «¿Eni ga llëye woydëmi ga shäryëp judío pjluo lëmi li kong?» le.

¹³ Kuya lok ga tjlëno dbo go, tjlë ga «¡Zrös pjang kjlös go!»

¹⁴ «¿Llë kjiy? Llëbo owa shäryara li lözi bor kong» le ba kong.

Gueniyo ga nopga öö le, tjlë jek obi ga «¡Zrös pjang kjlös go!» le.

¹⁵ Eni ga woydara Pilatorë ga nopga ber löng wopjlu ba tjok wlo kuzong ga Barrabás, e shira, ga rayarae. E irgo ga Jesúsda twara ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo, zröya lok pjang kjlös go wlo bakoe.

¹⁶Eni ga söra lõk öötong shäng Pilato u bongkjako. Shto eshko, e kowëba pretorio. Ga ëngkjwagaga tõno tjeng uunkong eshko. ¹⁷Eshko ga kong shwong wëna lõk kara pjłupga shwong wëniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lõk ba do go. Ga shkõ sho ywara lõk kjrina, beno pjlu dlu ioklo wëni, ga iara lõk ba dlu go. ¹⁸Eni ga tjłe lõk dbo go ga «Judío pjłuyo, pja pjłú, pja tjwłõ arae!» İe lõk ba kong, joywe lõk wlo. ¹⁹Eshko ga shpokza lõk ara kjorkung go ba kashko, go tröng tjwara lõk bakoe. E irgo ga kjök tono ba zlong bäng, posh-rëya löng wëni, miga ba joywayde lõk erä.

²⁰Joywara lõk pjir ga ba shwong pjang ba do go ko dingding shwëshwë İi skwara lõk, ga ba shwong baiya İi pjuna lõk jek iröng obi. E irgo ga söra lõk to, zröya lõk pjang kjłös go wlo.

Jesús zröraba pjang kjłös go

²¹Jek löng irbo bäng go ga domer tek shäng kjłara ko Simón, e Cirene so. E wapga domerga do pjök ko Alejandro, Rufo. Simón İi tek shäng kjłoy dwayo-shko ga İya ëngkjwagaga jek löng İirë ga ichara lõk dbo go Jesús kjłös İi sök.

²²Ga Jesús söra lõk jem öötong löng kjokyo ko Gólgota. (E «No Kä Dboğlo dıpyo» lõklo.) ²³Eshko ga kjıllgwo bo dyo dbo ara ropsrära lõk dwlo İo pjłëb-İe^s tjok. Ga pina lõk Jesús kong ie wlo, gueniyo iara İlëme.

²⁴⁻²⁶Öötong dlo wenzong ga löra lõk pjang kjłös go. Ga Jesús lõk pjang İishko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lõk İlë kjıy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang İi tjłe ga «Domer ëre, e judío pjłuyo.» E irgo ga ëngkjwagaga tjeng İi tjöto lõk İlëbo jyäğlo go, Jesús shwong İi ber ë kong İya lõk wlo.^t

²⁷⁻²⁸Jesús löra lõkshko ga İügwangga löra lõk do pjök lõk kjłös go bakoe. Kjłara pjang or këlë, kjłara pjang or milë, kjłösyo dboy dboy.^u

²⁹Eshko ga nopga jek löng Jesús lõk pjangshko İi kä wikza tjä tjä, joywe lõk wlo. Ga İäywe löng owa bakoe. Tjłe ga «¿Pja Sbõ u shdök ber dret, ga äär dbargwo mya ga shäryëp ber ba shtoshko iröng obi İorop ga pja oto? ³⁰Pja opdös om go, pja ter oplös töshko kjłös kjwe go dwayo» İe ba kong eni.

³¹Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok İlgwekklo tara Moisésdë İi go, e omİäywono lõk eni bakoe. Tjłe lõk ëng kong ga «Oba oblëra dora, gueniyo opdök om go ga äe. ³²No pjłuyo ichara Sbörë shrono shäng İi, Israel tjëyo pjłuyo İi, e pjang om go. Tjawa mär ba go wlo ga woyde ga oplong om go jer töshko kjłös kjwe go dwayo. Eni ga İnwa, ga jlõe İërwa bakoe» İe. Nopga do pjök lõk lõk kjłös go Jesús pjłor kar kar ëmdë ga omİäywë lõk eni bakoe.

Jesús wołono pjang kjłös go

³³Öötong dlo dluw ga kjok ro zoktong kjok kjwang jıkong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö İe wëni. ³⁴Dlo öötong eni ga Jesús tjłeno dbo go, tjłe ga «Eloi, Eloi, ¿lama sabactani?» İe. (E «Bor Sbõ, bor Sbõ, ¿tja rayorop jüni ega?» lõklo.)

³⁵Kuya nopga tjeng eshko İirë ga tjłe ëng kong ga «Kjwe kuzong. Sbõ tjłokwo İaga tek dënashko so Elías, e rokayde pjang» İe. ³⁶Eshko ga domer

s 15.23 Dwlo İo pjłëbİe İe İi, e twaraba nopga lõk lõk kjłös go İi kong, bang kuga ara İlëm wlo. t 15.24-26 Løyde lõk pjang kjłös go İlëm obishko ga ba shwong skwara lõk pjire.

u 15.27-28 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjłe ga «Kjłara pjang or këlëkong, kjłara pjang or milëkong, kjłösyo dboy dboy. “Domer kjwe İlëbo owa shäryaga” İaraba ara.»

shäng kjlara jek tji tji, ga liëbo liukliuk di shak ara wleniyo kjrara kwara, pöra kjilgwo bo dyo shpoä go, kjrochara kjor dbo go, ga poyona, shuya Jesúsdë wlo. E irgo ga tjlä nopga tjeng eshko li kong ga «Wëyë. Elías tjwe ba löng kjlös kjwe go dwayore iŷ» le.

³⁷E irgo ga ay le Jesúsdë dbo go, ga wolönoe. ³⁸Sbö u roshko ga shwong kësband iak pjang eshko li dwlëntong aas ter kjomo dwayo äär jong töshko, beno ktring pjök.

³⁹Jesús lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkwagaga löng li kägäyo shäng eshko. Jesús wolöno sorë li iŷa ga tjlä ga «Shinmo lök pjang kjlös go kjwe, e Sbö Wa jläe» le.

⁴⁰⁻⁴¹Eshko ga walëga tjeng kjläbö, kjupäshko ga öötong löng Jerusalén kjokyo Jesús tjok. Eshko ga llëye shäryëba Jesús kong li iŷa tjeng pjola sit. E tjrëko tjeng doglö mya, kjlara ko María Magdala so, kjlara ko Salomé, kjlara ko María. María li, e Santiago mite li mekë, José mekë bakoe. Jesús jëk shäng Galilea kjokyo obishko ga epga jëktong löng ba tjok, ga kjimtara lök dawe. Walëga oblë omshäryono eni eshko bako, ga to tek ba tjok, shrono löng Jerusalén kjokyo bebi.

Jesús doyo jnena Joséré

⁴²Jesús wolöno li shko ga poshäryozlöng dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlöng dbaryo li döyo ääto, kjok säng tjän. ⁴³Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so, Judío Kjek Llgwegaga Këskësyö kjlarayo, tjwlo ara wleniyo. Sbö ber no pjluo dbaryo li koshe sök bakoe. E opyono wokjang, jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wlo.

⁴⁴Kuya Pilatorë ga beno sök wotjlik ga Jesús, e wolöno mäling jlöre le. Eni ga ëngkwaga kägäyo li rokara tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «¿Jesús wolöno tjände?»

⁴⁵«Eng, wolöno tjän» le ba kong. Eni ga José ichara Pilatorë Jesús doyo pjang li kjrë, jneya buk sakshko wlo.

⁴⁶Eni ga José shwong tjwleno kara ko pjlublün, pjlu wleniyo, ga jek öötong shäng shinmo lök pjang kjlös go li shko. Eshko ga doyo li löna ter töshko, popgara shwong li go, ga söra jek öötong sakshko. Eshko ga iara pjläbgwo kak jong guëmkwota roshko, ga ak kësband dira beno jong ba u bäng bäng go, bängzaya wlo.

⁴⁷María Magdala so, María José mekë, Jesús doyo li iak buk kjone, e iŷa beno löng eshko.

Jesús woshrono iröng obi

16 ¹Woshtozlöng dbaryo pjitong, öötong kjok shkë ga walëga doglö mya ko María Magdala so, María Santiago mekë, Salomé, poshtikklo lö pjläblë tjwlena lök Jesús doyo li poshtiya lök wlo le. ²Wëshko kjok shröng sondëshko ga jek lök jongya jong sakshko, Jesús doyo iak buk li shko. ³Jek löng irboshko ga tjlä lök ëng kong ga «¿Ak jong ba sak bängzakklo li kjaga ërë bi kong dani?» le. ⁴Öötong löng eshko ga ak kësband li wlëna lök dik beno jong pjläbgwo li sor go.

⁵Eni ga opzrëno jek pjläbgwo li roy, ga iŷa or këlëkong ga domer sök kjlara mite jä, shwong ko pjlublün, kur maye. Ga beno löng sëya liëme.

⁶Eshko ga domer sök eshko li tjëlë ba kong lok ga «Liëye bangkjrëmi llëme. Jesús, Nazaret so li zröraba pjang kjlös go, ga wolonoe. Pjây tek löng ëre ba doyo wlëga. Gueniyo buk na llëme. ¡E woshrono iröng obi! ¡Iak buk li shtoyo kjwe izia! ¡Bukde izia! ⁷ĩnomi ga pjây nom tjëlë Pedro, Jesús oppinggaga llamo li kong ga “Jesús jek Galilea kjokyo bomi bäm go. Īmi eshko, lara bomi kong sorë li eni” lëmi ba kong eni” lë.

⁸Eshko ga sëya llëm kjishko ga walëga töktong to lok ey dwayo, jek zron jonge. Liëye ina li bangkjrara lok ara kuzong ga llëye lara ë kong llëme.

Jesús weno María Magdala so kong^v

⁹Jesús woshrono iröng obi li, e dbaryo sondë. E dbaryo kjok shröng ga Jesús weno shäng María Magdala so kong bäm go. Walë, e dënashko ga goshko Ä sëya doglo kjäk (7), ga ichara Jesúsde to drete. ¹⁰⁻¹¹Jesús weno ba kong irgo ga walë li jek öötong shäng nopga jëktong Jesús tjok löng lishko, ga wlëya ga löng woydë, slar ara. Eshko ga tjëlë ba kong ga «¡Jesús woshrono shäng së obi, ga oppino shäng bor kong!» lë. Gueniyo kuya lok ga tjökwo kjre lok llëme.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹²E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jëk löng irbo bäng goshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Dämär ga Jesús weno María Magdala so kong sorë ga weno shäng ba kong lok e kjoyo llëm, iya lok ga oblë shara. ¹³Jesús weno ba kong irgo ga jek iröng ba pjeyoga llamo löng lishko. Öötong löng eshko ga llëye ina li lara lok ba kong pjire. Gueniyo kuya lok ga tjökwo kjre lok llëme.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kong

¹⁴E irgo ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li löng iëshko ga Jesús weno shäng ba kong eshko. Ga epga wlona ara. Epga mär ba go jlökoyo llëme. E inaba shäng së li roy kura, gueniyo jlö lara lok llëm bakoe. Epga wlona ara e kjishko. ¹⁵E irgo ga tjëlë ba kong lok ga «Pjây jongya kjok kjwang jikong, ga Sbö tjökwo roy pjlu lëmi nopga uunkong kong. ¹⁶Ëye tjökwo pjlu li kjrono, ga wono jer di roshko ga döya Sbörë. Gueniyo ëye omkjrono llëm ga e shdungko. ¹⁷Tjökwo pjlu kjraga li kong ga dbo twe Sbörë, ga llëbo jyäglö shärye eni: Ä sëyaga iche oba goshko dwayo bor ko go; tjëlë tjökwo tjaqlën; ¹⁸dgur shaya or goshko, dwlo bi zrökklo ieshko ga llëye shäryë ba kong llëme; orkwo ie swlopga kjing goshko ga poptë eshko bakoe» lë.

Jesús to jem kjok dogo

¹⁹Tjlapga Jesús tjëlëno ba kong pjir ga söra Sbörë to jem kjok dogo, ga öötong sirkeno beno sök ba orkwo këlekong. ²⁰E irgo ga Jesús oppinggaga jëktong to kjok shto oblë oblë, Sbö tjökwo roy pjlu lë oba kong. Jek löng lishko ga kjimte Tjlapga Jesúsde arae. Ga dbo twara ba kong, llëbo jyäglö shärye lok ara wlo, tjökwo lë lok li, e jlöe woyotjlikoba wlo.

^v 16.9-20 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga Marcos 16.9-20 wen pjang kjibokwo këguë anmoyö li go llëme.

Evangelio según Lucas

Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Lucasdë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Lucas. E no dwlòmnege. Woyotjlikoba ga Lucas, e judío llëm wleniyo. E jëktong shäng parkë ba kjlara Pablo tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorë li eni. Domer shäng kjlara obi ko Teófilo. Woyotjlikoba ga e Roma so, domer tjwlo ara wleniyo bakoe.

Kjibokwo ère tara Lucasdë ba kjlara Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlú wlo. Jesús oor kjok ère kjing go judíoga döga, nopga judío llëm wleniyo döga, e tara ba kong. E oor, Data Sbö li miyde nopga uunkongdë wlo, e tara ba kong bakoe.

1¹⁻⁴ Miga, Tjlapga Teófilo.

Llëbo shäryara Sbörë bi tjréko li, e tër bop kong, miydep wlo. Tja omíno llëm, gueniyo nopga omíno ara ba bokkwo go, ba soyožlong tek lëkong. Epga beno löng ba roy laga. Ga roy le lok li kuya lok ga kjone kjone tjle ga «E jyã tëy, llëye ínaba li ber wëlle wlo» le. Ga jyã tara lok beno bi kong. Ba jyã tagaga li kjlëböso, ga tjlokwo tara lok li beno bi kong kjibokwo oblë oblë go. Tjara omtë eni bakoe. Jesús roy kurorshko ga tja wotjlino ga «¿E sorëro?» loror, «Tja omkjakrokë ba miydagaga kong» loror bakoe. Ga kjakrokror shäng yotso, eeri ga öötong luyo kop arae. E kjishko ga tja wotjlino ga e jyã tër ber bop kong beke. Miydep e go wlo ga llëbo pinaba bop kong li, e jlëe.

«Chida buk döro kjlara ko Juan» le Tjlapga parkaga kjok dogo so kjlararë

⁵Tjlapga Herodes sök Judea so pjluoyoshko ga tjlapga sök kjlara syöshtaga Sbö kong nopga kjishko wleniyo ko Zacarías, e Abías tjëyo. Ba boy ko Elisabet, e Aarón tjëyo bakoe. ⁶Epga pjök li pjlo bek Sbö bokso, ba tjlokwo kole lok iyado.

⁷Epga wapga llëm, Elisabet kjrong kjishko. Eshko ga epga öötong tjlabla tjan.

⁸Dbar kjwara ga Zacarías tjëyoga parkë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li öötonge. ⁹E ba sdëkwo kjishko ga jyã shira lok, ga löno Zacarías kong, opzrëk jek Sbö u roshko, llëbo lö pjleblë suya eshko wlo. ¹⁰Eni ga opzrëno jek öötong shäng ba llëbo lö pjleblë li suk. E wopro ga nopga tjeng kjoko kës li beno tjeng syöshtë Sbö kong.

¹¹Eshko ga këm kjër roshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng Zacarías kong kjlara, shäng llëbo lö pjleblë sukklo jong lishko e sor go, or këlëkong. ¹²Iya ga beno shäng sëya llëm erä.

¹³Eshko ga Tjlapga parkaga li tjëlë ba kong ga «Zacarías, llëye bangkjrëp llëme. Llëye rokorop Sbö kong bop syö go li, e kura, ga shärye bop kong. E kjishko ga llëye bangkjrëp llëme. Llono ga bop boy, e wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Juan. ¹⁴Eshko ga pja ber wopjlu, woowa llëme. Nopga ara ber löng wopjlu eshko bakoe. ¹⁵Bop wa, e ber kësband Sbö bokso. Kjillgwo bo dyo ie wlo llëm, ää dbo ara ie wlo llëm bakoe. Buk llëm obishko ga ba go Sbö Sëya tjwe ber kësband ba tjok.

¹⁶«Ba kjishko ga Israel tjëyoga ara wotjlik owa wleniyo, e tjwe Tjlapga, ba Sbö li kolë iröng obi. ¹⁷Sbö Sëya ber ba tjok kësband, beno kësband tjlapga tek dënashko so Elías tjok dik. Ga e jek shäng Tjlapga bäm go. Eshko ga dataga ie ber wotjlik pjlu ba wapga kong obi, nopga Sbö bangkjrë llëm wleniyo, e ie ber ba tjökwö kolë. Eni ga nopga poshäre, Tjlapga wlokrë wlo» le.

¹⁸Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja tjablä, bor boy, e tjablä bakoe. «Tjökwo lëp shäng li, e jlöre miydër sorë?»

¹⁹«Tja Gabriel. Tja parkë Sbö kong ba bokshto. Tja ichara ñan bop tjok, chida li roy pjlu söga bop kong. ²⁰Ga tja tjökwo krorop llëm kuzong ga pja ber shäng tjëlë llëm äär jong tjökwo loror bop kong li shäryono eni pjir guing» le ba kong.

²¹E wopro ga nopga beno löng Zacarías koshë kjoko li wotjlik lok arae. «Shäng wop ara oto lëba? «Opshik Sbö u kjwe roy dwayo maling llëm ega?» le ëng kong eni. ²²Eshko ga opshinoshko ga tjëlë ga äe. Eni ga miydara lok ga llëbo ñno yoshko këm kjër roshko. Tjëlë ga ä e kjishko. Beno shäng tjëlë or gosho erä.

²³Ga ba pak shäryë Sbö kong ba u roy wlo dbaryo li pjitongshko ga to iröng obi ba ushko. ²⁴E irgo ga ba boy beno shäng kjlaraso llëme. Beno sök ba ushko, opshino llëm öötong möglo shkëng (5). Wotjlik ga ²⁵«Tja wapga llëm kjishko ga tja kong wa twe Tjlapgarë bor kong, tja wa tjokshko ga tja lëba ame wlo» le.

«Jesús buk dörö» le Sbö parkaga kjok dogo sorë

²⁶⁻²⁷Kjoglo shäng kjlara ko María. E sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Domer miydoydë llëm obi, gueniyo tjökwo twono José kong, orkwosmok ba tjok wlo le. José, e David tjëyo. Elisabet shäng kjlaraso llëm möglo tjer-shko (6) ga ba parkaga kjok dogo so ko Gabriel li ichara Sbörë María ik. ²⁸Eni ga Sbö parkaga li tjwe shäng ba shwoy ga tjëlë ba kong ga «Miga, María. Pja woyde Tjlapgarë ara. Ba kong ga pja tjwlo ara. E shäng bop tjok» le.

²⁹Kuya ga woyotjliya beno sök ara. «Tjökwo le shäng eni bor kong ega?» le ba pjilushko.

³⁰Eshko ga Sbö parkaga li tjëlë ba kong ga «María, llëye bangkjrëp llëme. Sbö ber shäng wopjlu bop tjok. ³¹Pja ber shäng kjlaraso llëme. Pja wa buk kjlara domer. Bukshko ga koiëp Jesús. ³²E ber tjwlo kësband. E kowëba Sbö Tjwlo Kësbandyo li Wa. E ie Sbö Tjwlo Kësbandyorë ber shäng Israel tjëyo pjluo, ba pjeyo tek dënashko so David i dik, ³³ber Israel tjëyo pjluo iyado wlo. E ber pjlu dbaryo li, e pjir llëme» le.

³⁴Kuya ga tjëlë ga «Tja wa tjok sorë? Tja domer miydoydë llëm obi.»

³⁵«Bop go Sbö Sëya tjwe ber kësband bop tjok, ga pja kjingue Sbö Tjwlo Kësbandyo dbo lirë. Eshko ga pja ber shäng kjlaraso llëm, ñaga Sbörë eni.

E kjishko ga chida buk li, e iak beno buk dboy Sbö kong, e kowëba Sbö Wa bakoe. ³⁶Lër bop kong kjrina obi ga bop pjeyo Elisabet, e tjäblä tjan ëmdë ga wa buk kjära döröe. Lâywëba ga e wappa llëm wleniyo laraba. Gueniyo shäng kjälaso llëm moglo tjer (6) tjan. ³⁷Lëye shärye Sbörë ga ä wlo drete» le ba kong.

³⁸Kuya ga tjlä ba kong ga «Jölö. Tja ichaga Tjlapgarë. Eni ga llëye lorop li, e miydaga ber Sbörë» le.

E irgo ga Sbö parkaga li toe.

María öör Elisabet ik

³⁹⁻⁴⁰E irgo ga María to jeq maling Elisabet ik. Elisabet sök Judea kjokyo dlup shwo lekong. E sök eshko ba lanma Zacarias tjok. María öötong shäng eshko, opzrëno jeq ba u roshko ga «Miga» le Elisabet kong.

⁴¹Kuya chida buk Elisabet roshko lirë ga wiktong jlökoyo. Ga ba mekë go Sbö Sëya shrono beno kësband ba tjok. ⁴²E kjishko ga tjläno dbo go, tjlä ga «María, pja kjimtara Sbörë ara, walëga uunkong kjinmo, bop chira kjimtara ara bakoe. ⁴³Bor Tjlapga mekë li pja. Tjara tjwlo llëme. ¿Tja ip tjwe llë kjïydo? ⁴⁴Bop ybör kur ga chida li wiktong jeqdo bor bö roshko, wopjlú kjishko. ⁴⁵Lëye lara Tjlapgarë bop kong li tjlokwo kjröröp. E kjishko ga pja ber wopjlú» le ba kong.

⁴⁶Kuya ga tjlä ga

«Tja bor Tjlapga poshrëk arae.

⁴⁷Tja wopjlú Sbö tjok,
e bor döga.

⁴⁸⁻⁴⁹ Tja ba parkaga, tja tjwlo llëm wleniyo,
gueniyo ga tja ina, tja miydara.

Llëbo shäryara Sbö Kjangyo lirë bor kong kësbande.

E kjishko ga eeri jeq lekong ga tja roy shdär nopga uunkong kong.

«Walë kjwe kjimtara Sbörë kësband jlöe» le iyado.

E ko Eröe. E bishiya dik llëme.

⁵⁰Pja songe le ba bangkjranga uunkong kong iyadoo.

⁵¹Llëbo kësband shärye iyado, e dbo ara kjishko.

Nopga opposhrëk ä wleniyo, opyë woydë ber kësband li,
e shdöra kjloroe.

⁵²Pjlupga këskes wleniyo,
e lona beno tjwlo ame.

Nopga wlëp wleniyo,
e poyona beno këske.

⁵³Nopga pjli ara wleniyo kong,
llëye woyde li, e twara ba kong pjire.

Nopga tjeng llëbo ara wleniyo,
e ichara jeq or rorëe.

⁵⁴Shji Israel tjëyoga ber löng ba parkaga.
Shji kjimtara.

Shji songe le iyado.

⁵⁵Lara eni jlökoyo bi pjeyoga tek dënashko so kong, Abraham kong bako,
ga shäryara eni» le.

⁵⁶Ga María beno sök Elisabet tjok ba ushko moglö mya dik. E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba ushko.

Juan No Waga bukshko dbaryo

⁵⁷Elisabet dbaryo öötongshko ga wa buk kjlära domer. ⁵⁸Eshko ga ba mekë beno wopjlä. Roy kura nopga tjeng ba zlong bäng li, ba pjeyogarë, ga beno löng wopjlä ba tjok eshko bakoe. Miydara lok ga llëbo shäryara Tjlapgarë pjlä ba kong.

⁵⁹Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga chida li söra lok, doyo jyä te wlo. «Koiëy Zacarias, ba data li ko» lära nopga löng lirë, ⁶⁰gueniyo ga ba mekë tjlä ga «Eni llëme. E ko Juan» le.

⁶¹Kuya lok ga tjlä ba kong ga «¿Eni ega? Pja pjeyo ko eni drete» le. ⁶²Ga tjläno lok chida data li kong or goshko, koie ber llë miyde lok wlo. ⁶³Eshko ga ba data kjorkwang rokono kjwangna, llëbo jyä të e go wlo. Twara lok ba kong ga jyä tara ga «E ko ber Juan» le. İya nopga uunkong lirë ga beno löng yëy le erä. ⁶⁴Jekdo eshko ga chida data li tjläno jek obi, ga Sbö poshrëra arae.

⁶⁵Kuya lok ga yëy le uunkong lirë. Ga llëbo shäryono li, e lanyotkëba ara Judea kjokyo dlup shwo lëkong kjwang jikong. ⁶⁶Kuya nopga löng eshko lirë ga beno löng wotjlik ara uunkong. Tjlä ëng kong ga «Jlökoyo ga Tjlapga shäng chida li tjok. ¿E kjishko ga e ber llë shäryë?» le lok eni.

Tjlapga poshrëra Zacariasdë

⁶⁷Eshko ga Zacarias go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga tjläkwo lära Sbö Sëyarë ba kong. Kuya ga lära jekdo eshko obi. Tjlä ga

⁶⁸⁻⁶⁹ «Tjlapga, e poshrëy ara.

Shji Israel tjëyo Sbö li e.

E shrono, shji kjimte wlo, shji döya wlo bakoe.

Bi döga ichara kjlära bi kong, e kësbang,

e ba parkaga tek dënashko so David li tjëyo.

E poshrëy träk llëm e kjishko.

⁷⁰Tek dënashko ga tjläkwo twara beno bi kong,

lak ba tjläkwo lagagarë drete.

Tak pjang eni:

⁷¹“Tja tjwe ber bomi döga, bomi wloyoga wloshko dwayo,

bomi woydaga llëm li wloshko dwayo bakoe.

⁷²Pjäy songe lër İyado.

Bor tjläkwo tworor bomi kong beno İyado wlo li woyojer llëme.”

⁷³ Tjläkwo lära bi tjlapga Abraham kong jlökoyo li beno jong eni.

⁷⁴⁻⁷⁵ Shji döya bi wloyoga wloshko dwayo.

Eni ga llëye bangkjrey llëm,

dbar kjwobi go, shji löng së obishko ga

ba tjläkwo li söy ga pjlä, pjlo bek, owa llëme.

⁷⁶⁻⁷⁷ Ga pja, bor wa,

pja jek Tjlapga tjwe li bäm goshko, irbo poshäryëp shäng ba kong wleni.

E kjishko ga pja kowëba Sbö Tjwlo Kësbangyo tjläkwo İaga.

Ba tjläkwo İorop ba nopga kong li go ga

miyde lõk ga owa pjang ba go li lõna Sbörë beno dret,
ga dõra lilebo owa shärye lõng li dbo dorko dwayo,
shdūya Sbörë ame wlo.

Löröp ba kong li, e irbo poshäryep shäng ba kong wleni.

78-79 Bi Sbõ, shji woyde ara, shji songe le iyado.

Miyde ga shji tjeng kjok ro si roy wleni,
shji wolon li, e bangkjrey arae.

Eni kuzong ga bi kong bi döga iche tjwe kjlara kjok dogo dwayo,
kalä shjiy dlo wleni,

dba, e ie ber bi kong tjaglën wleni.

Dlo li kalä të shjiy shji lõng lishko,

shji ber tjeng kjok ro si roy ame wlo,

shji wolon li, e bangkjrey ame wlo bakoe.

Irbo pjlu li, e piya bi kong, shji ber lõng wlep wlo» le.

⁸⁰ Ga chida li kun jem, ga ba wotjlik pjlu li kun jem bakoe. Öötong kësbang-shko ga öötong sök kjok dogro no lilemshko, äar jong ba dbar opping Israel tjeýoga kong, Sbõ tjlokwo roy le ba kong wlo li öötong guing.

Jesucristo bukshko dbaryo

2 ¹ Chida li buk chirawa obishko ga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li ko Augusto. Dbar kjwara ga ba parkagaga ichara jek ko kjrë kjok kjwang jikong, nopga tjeng kjlobi miyde wlo. ² E bäm goshko ga ko kjrayde eni lilem, kjre eshko jä. Kjreshko ga Cirenio parkë sök Siria so ichaga. ³ Eshko ga nopga uunkong jek jongya ba tjlapgaga tek denashko so li kjokshko iröng obi, ko twë ba ko kragaga kong wlo.

⁴ Eshkoshko ga José sök Nazaret kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Eni ga José opshino jek ey dwayo, to jek shäng Judea kjokyo, ga öötong shäng Belén kjokyo, David weno buk lishko. To shäng eshko, David, e ba tjlapga tek denashko so kjishko. ⁵ Denashko ga tjlokwo twono María kong, orkwosmok ba tjok wlo le, gueniyo eshkoshko ga orkwosmoydë ba tjok lilem obi. Eni ga jek shäng ko twëshko ga María jek shäng ba tjok bakoe. Eshko ga María wloshko tjeng döröe. ⁶ Lõng Belén kjokyo wopro ga María chida bukshko dbaryo li öötonge. ⁷ Ga wloshko wa buk kjlara domer, ba wa bäm iyo. Ga popgara shwong chida popgoklo wleniyo go, ga iara beno buk öng dli ioklo bapkwo kjing go, öng tjeng lishko. Söya jek no pozlõng uyo roy ga ä, shtoyo dret kjishko.

Sbõ parkagaga kjok dogo so weno lõng öng dagaga kong

⁸ Eshko soshko ga öng wlep ushko so dagaga lõng kjlobö, ber tjeng ba öng li dë ba kjokshko. Shkë ga ⁹ Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong eshko, Tjlapga dbo kalä tono lietilet pjribri lõng lishko. Iya lok ga bangkjre lok ara. ¹⁰ Gueniyo Tjlapga parkaga li tjle ba kong ga «Lëye bangkjre mi lileme. Tja tjwe shäng lilebo roy pjlu söga bomi kong. Kuromi ga pjäy ie ber lõng wopjlu träk lileme. Kuromi ga pjäy ber wopjlu li, e ber nopga uunkong kong bakoe. ¹¹ Lunashko ga David kjokshko ga chida buk kjlara. Chida li, e bomi döga. No pjluyo ichara Sbörë shrono buk li e. E ber bomi pjluyo bakoe. ¹² Chida li miydëmi welë wlo ga wlemi ga popgak iak buk öng dli ioklo bapkwo kjing go» le.

¹³ Jekdo eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so weno tjeng ara obi ba kjlära li sor go. Ga Sbö poshrëra lok ara, tjlä ga

¹⁴ «Kjok dogo ga Sbö, e poshrëya lok träk llëme.

“Pja kësbange” le lok ba kong.

Kjok ëre kjing go ga nopga woyde Sbörë ara li,
e ber löng woplú ëng tjok» le.

¹⁵ E irgo ga Sbö parkagaga li to jem lok kjok dogo iröng obi. E irgo ga öng dagaga li tjlä lok ëng kong ga «Llëbo roy ichara Tjlapgarë bi kong. Eni ga shji to ik Belén kjokyo» le. ¹⁶ Eni ga jek lok shëstëng, ga tjwe löng ga chida li wlëna bë buk öng dli ioklo bapkwö kjing go. María, José, e wlëna löng eshko bakoe.

¹⁷ Chida li ina pjir ga llëye lära Sbö parkagarë ba kong li roy shdöra lok nopga uunkong kong. ¹⁸ Kuya lok ga beno löng wotjlík arae. ¹⁹ Gueniyo Mariara omkuno, ga beno sök kjing erä. Woyojeja llëm, söya tjeng ba pjlu-shko erä.

²⁰ Ga öng dagaga lära to iröng obi, ba öng iara beno tjeng lishko. Llëye lära Sbö parkagarë ba kong li ina lok, kura lok pjire. E kjishko ga Sbö poshrëra lok ara, tjlä ga «Sbö, pja kësbange» le lok eni.

Chida Jesús söra ba mekë, ba datarë Sbö u zlong bäng

²¹ Öötong dbargwo kjwongshko (8) ga chida li doyo jyä tara pjire. Eshko ga koiara Jesús, ko li lära Sbö parkagarë María kong, e shäng kjlaraso llëm li llëm obishko.

²²⁻²³ Ga spono, dbar tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go sorë ga eni.

Tjlapga tjlokwo tak pjang eni: «Wapga domerga bäm iyo, e kje ber tjeng dboy Tjlapga kong.»^a E kjishko ga chida li söra ba mekë, ba datarë jek Jerusalén kjokyo, kje ber shäng dboy Tjlapga kong wlo. ²⁴ Tjlapga tjlokwo tak pjang eni: «Dungwo kjing pjök, dungwo kjwo këskes wleniyo, llëm ga dungwo kjwo chilawa wleniyo twe Tjlapga kong kjwo pjök.»^b E kjishko ga Tjlapga sëngglo li shäryara eni.

²⁵ E dbaryoshko ga domer sök kjlära Jerusalén kjokyo ko Simeón. E domer pjlo bek, Sbö poshrëya shäng ara, Israel tjëyoga döga dbaryo li koshe sök iyado, e goshko Sbö Sëya bakoe. ²⁶ Pjlara ga Sbö Sëya tjlä ba kong ga «Pja woilon llëm, no pjluoyo iche le Sbörë li inop om go guing» le.

²⁷ Jesús söra ba mekë, ba datarë jek Sbö u zlong bäng, llëye tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye eni wlo dbaryoshko ga Simeón ichara Sbö Sëyarë jek eshko ba koshë. Öötong löngshko ga ²⁸ chida li ina, ga kjrara ba wloshko, ga Sbö poshrëra ara, tjlä ga

²⁹⁻³² «Borwa pjluoyo ëre ichorop,

iya tjëyoga löng kës lirë wlo.

Ëre ber iök shjiy wleni,

nopga judfo llëm wleniyo kong.

Bop tjëyo Israel,

e poshrëkoba ara ba kjishko.

Tjlapga, tja bop parkaga.
 Llëye lorop bor kong jlökoyo li,
 e shäryorop eeri.

Borwa döga ëre
 ïnor bor bokkwo go.

E kjishko ga tja shinmotkë wopjlú ga pjíúe» ìe.

³³ Lanyotke Simeóndë shäng eni li kuya ba mekë, ba datarë ga beno löng wotjlík arae. ³⁴ E irgo ga tjłókwo lara Simeóndë beno pjíú ba kong łok. Ga tjłë chida mekë María li kong ga «Israel tjëyoga kong ga chida ëre, e ber shäng no kjone kjone löngga, ber tjwłó ame włó, no kjone kjone poyongga, ber tjwłó ara włó bakoe. E ber shäng llëbo jyägłó ichara Sbörë włeni, ga lăywëba owa ara, ³⁵ oba wotjlík sorë ba pjíúshko li ĩgöy wëłë włó. Gueniyo łlono ga ba kjishko ga pja ber woydë ara, pja shorkera söğłorë włeni» ìe.

³⁶ Eshko walë shäng kjłara ko Ana, e Sbö tjłókwo łaga. Ba data ko Fanuel, e Aser tjëyo. Ana, e tjłablăe. Mite obishko ga orkwosmono, ga beno sök ba łanma tjok lu pjłogłó kjäk (7). ³⁷ E irgo ga ba łanma shinmotkono, ga beno sök syă. Eshko ga öötong sök lu pjłogłó sak kjwong kjingsho pkëng (84). Benó sök Sbö u zlong băng Sbö poshrëk shkë dba, opshik łlaw llëme. Syöshtë Sbö kong ara, ga ië llëm Sbö kong dbar kop ara bakoe.

³⁸ Eshko ga tek shrono shäng chida buk li zlong băng. Ĭya ga beno shäng wopjlúe. Ga tjłë ga «Sbö, chida ëre ichorop borwa pjłuyo. E kjishko ga tja wopjlú bop tjok» ìe. Eshko Jerusalén kjokyo ga nopga tjeng ara ba pjłuyo tjwe dbaryo li koshë. Ga chida li roy lara ba kong pjire.

³⁹ Tjłókwo tak pjang Tjlapga kjok łlgwekkłó go shärye włó li shäryara łok pjirshko ga chida li sora José, Maríarë to jek iröng obi Galilea kjokyo, ga öötong löng ba kjokshko Nazaret kjokyo. ⁴⁰ Eshko ga Jesús kun jem, beno dbo ara, kjok miydë ara bakoe. Ga kjimte Sbörë arae.

Kjwozir Jesús sök Sbö u zlong băng nopga kjok miydë tjok

⁴¹ Lu pjłobi go ga ba data, ba mekë, e jek łok Jerusalén kjokyo, Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëk włó. ⁴² Ga Jesús öötong lu pjłogłó sak kjwara kjingsho pjökshko (12) ga jek dbar li shrëk ba tjok bebi, sgara judfogarë sorë ga eni. ⁴³⁻⁴⁴ Dbar li shrëra łok pjir ga ba data, ba mekë, e tek löng iröng obi, ga nopga jek löng ara ba tjok. Jesús lira tek shäng ba tjokdo lara łok, miga llëm, beno shäng Jerusalén kjokyo. Jëktong łok dbar kjwarashko ga wlëya łok ba pjeyoga tjřëko, ⁴⁵ gueniyo wlëna llëme. Eni ga sano jek iröng obi Jerusalén kjokyo, wlëya łok eshko włó.

⁴⁶ Kjöshko ga wlëna łok bë sök Sbö u zlong băng, no pinggaga kjok łlgwekkłó tara Moisésdë go li tjřëko. E sök ba tjłókwo ìe łok li kuk, ga omkjakrokë jong bakoe. ⁴⁷ Kuya nopga löng lirë łok ga Jesús kjok miydë ara, llëbo kjak-roke kjöme li dboryara pjíúe. E kjishko ga yëy ìe łok eră.

⁴⁸ Ĭya ba mekë, ba datarë äär eshko ga ba wa sök nopga li tjřëko ga yëy ìe eră. Eshko ga ba mekë tjłë ba kong ga «Jesús, ¿pja opshäryë borwa kong kjweni ega? Tja, bop data, tjawa to löng bop wlëk. Tjawa woydë ara bop kjishko» ìe.

⁴⁹ Kuya ga tjłë ba kong ga «¿Tja wlëmi löng ega? ¿Tja sök bor Data ushko, e miydëmi llëmdo?» ìe. ⁵⁰ Gueniyo tjłókwo lara li llë łokłó miydara łok llëme.

⁵¹E irgo ga tek shrono shäng iröng obi ba tjok ba ushko Nazaret kjokyo. Ga kuno sök ba mekë, ba data tjok. Lëye lara lok ba kong kës li söya eni. Ba mekëra, lëye shäryara li woyojeya llem, söya tjeng ba pjlushko erä.

⁵²Ga Jesús kun jeme. Ba kjok miydë li kun jem bakoe. «Jesús kjwe pjüé» le Sbörë, le nopgarë eni bakoe.

Juan No Waga shäng kjok dogro no llemshko

3 ¹Tiberio sök pjlu kësbangyo öötong lu pjloglo sak kjwara kjingsho shkëngshko (15) ga Poncio Pilato sök Judea so ichaga, Herodes sök Galilea so pjluo, ba shiy Felipe sök Iturea so pjluo, Traconite so pjluo bako, Lisaniás sök Abilene so pjluo, ²Anás, Caifás, e löng syöshtaga Sbö kong nopga kjishko kësksyo.

Eshkoshko ga Juan, Zacarías wa li sök kjok dogro no llemshko. Eshko ga tjökwö lara Sbörë Juan kong, le oba kong wlo. ³Eni ga to jek shäng kjok buk kës Jordán diyo sor go, tjile oba kong ga «Lëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozí, ga pjäy wër jer di roshko. Shäryoromi eni ga owa pjang bomi go li löya Sbörë ber drete» le.

⁴Shäryono eni, tara Sbö tjökwö laga tek dënashko so Isaiásdë sorë li eni. Tjilëno beno eni:

«Kjok dogro no llemshko ga ëbo tjile shäng dbo go ga

“Irbo poshäryozí Tjlapga tjwe li kong.

Shäryozí ber beke.

⁵Dipkwö uunkong li,

e klungyo dlingko, kjing ber bek wlo.

Dlup kësks, chilawa li,

e löngko, kjing ber bek wlo.

Irbo sjöng li,

e lligwekko, ber pjlo bek wlo.

Irbo pjlebgwoyo ara li,

e kjingako, ber kjing bek wlo bakoe.

⁶Ga no pjluo iche Sbörë no döya wlo li,

e iya nopga tjeng kjok kjwang jikong lirë” le.»^c

⁷Eni ga nopga tjwe jong Juan shwoy ara, we jer di roshko wlo. Ga Juan tjile ba kong ga «iPjäy so dgur kjoyoe! ¿Nopga owa shdüzlöng dbaryo döro lishko ga pjäy där laga ërë bomi kongdo? ⁸Pjäy jek pjlo beke. Miydëba e go ga lëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi jlökoyo. Lër bomi kong ga akkwö ëre ëmdë shärye Sbörë ber Abraham tjëyoga ga pjüé. E kjishko ga “Tjawa Abraham tjëyoga kjishko ga tjawa shdüya Sbörë lëme” lëmi lëme. ⁹“Zër e” le Sbörë shäng. Kjor botjyë pjlu llem wleniyo tjeng kës li ze jek tas, dbuya iök roy, suya wlo» le.

¹⁰Kuya lok ga tjile ba kong ga «¿Eni ga lëye shäryërwa?»

¹¹«Ëye shwong ko pjök ga twe kara ëye shwong llem li kong, ëye dli tjok ga shdüya, twe ëye dli llem li kong» le ba kong.

¹²Nopga dbur töngga Roma so kong li shrono löng eshko, we wlo bakoe. Epga tjile ba kong ga «Tjlapga no pingga, jlëye shäryërwa?»

¹³ «Pjāy ichara bomi kägäyorë dbur töng bayo kjöme li, e shimirë erö, shimi e kjinmo lileme» le ba kong.

¹⁴ Engkwagaga löng eshko li tjlë ba kong ga «Tjawa orwë llong?»

«Lëye dömi oblë shjiryö lileme. Lëye dömi dbo go lilem, jyöyotkëmi i lilem bakoe. Pjāy twiëkoba kjöme ga pjāy ber löng wlep ba tjok» le ba kong.

¹⁵ Eshko ga nopga beno löng wopjlü anmoyö, ga wotjlik lok ga «No pjlyuo ichara Sbörë shrono shäng li, e Juan kjwe lepde?» le.

¹⁶ E kjishko ga Juan tjlë ba kong ga «Pjāy wër shäng di goshko. Gueniyo no tjwe bor irgo kjlara. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo lilem, e twjlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko.^d Era, pjāy we iök go, ga pjāy go Sbö Sëya iche tjwe ber kësbang bomi tjok. ¹⁷Tjwe kwilë tjok, dwla pjloyong wlo wleni. Dwla pokeshko ga dwla bo töya ber tjeng ba bapkwö roy. Gueniyo ba kasho lira suya iök roy. Iök li pjë jong ri ri iyado, sjer lileme» le. ¹⁸Eni ga nopga poshduna Juandë tjlokwo oblë oblë go ara, ga Sbö tjlokwo roy pjlu lara ba kong bakoe.

¹⁹ Eshkoshko ga Pjlu Herodes, ba shjiy boy li kjrara beno sök ba boy. Lilebo owa shäryara oblë ara bakoe. E kjishko ga wlona Juandë ara. ²⁰Gueniyo Juan kolara lilem, lilebo owa shäryara jek këgong, Juan iara beno shäng no shdü-zlong uyo roshko.

Jesús wara Juandë

²¹Iayde shäng no shdüzlong uyo roy lilem obishko ga Juan shäng oba wë ara. Pjlara ga Jesús jek öötong shäng eshko, ga wara Juandë jer di roshko. Wara pjir ga Jesús shäng syöshtë Sbö kong wopro ga kjok dogo roshwino beno ojong erä, ²²ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dungwo kjoyo, ga opyono sök ba go, ikoba ga wëlle. Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo, tjlë ga «Bor wa li pja. Pja woydër ara. Tja wopjlü bop tjok» le.

Jesús data, kjokë, tjlapgaga tek dëna dwayo

²³Ga Jesús lu pjloglo sak myashko (30) ga ba pak soyarae.

Jesús, e José wa lëba.

José, e Elí wa.

²⁴Elí, e Matat wa.

Matat, e Leví wa.

Leví, e Melquí wa.

Melquí, e Jana wa.

Jana, e José wa.

²⁵José, e Matatías wa.

Matatías, e Amós wa.

Amós, e Nahúm wa.

Nahúm, e Esli wa.

Esli, e Nagai wa.

²⁶Nagai, e Maat wa.

Maat, e Matatías wa.

Matatías, e Semei wa.

^d 3.16 Drepkwota döga l'anyo, e tak pjang Mateo 3.11 go.

- Semei, e José wa.
José, e Judá wa.
- ²⁷ Judá, e Joanán wa.
Joanán, e Resa wa.
Resa, e Zorobabel wa.
Zorobabel, e Salatiel wa.
Salatiel, e Neri wa.
- ²⁸ Neri, e Melquí wa.
Melquí, e Adi wa.
Adi, e Cosam wa.
Cosam, e Elmodam wa.
Elmodam, e Er wa.
- ²⁹ Er, e Josué wa.
Josué, e Eliézer wa.
Eliézer, e Jorim wa.
Jorim, e Matat wa.
- ³⁰ Matat, e Leví wa.
Leví, e Simeón wa.
Simeón, e Judá wa.
Judá, e José wa.
José, e Jonán wa.
Jonán, e Eliaquim wa.
- ³¹ Eliaquim, e Melea wa.
Melea, e Mainán wa.
Mainán, e Matata wa.
Matata, Natán wa.
- ³² Natán, e David wa.
David, e Isaí wa.
Isaí, e Obed wa.
Obed, e Booz wa.
Booz, e Salmón wa.
Salmón, e Naasón wa.
- ³³ Naasón, e Aminadab wa.
Aminadab, e Aram wa.
Aram, e Esrom wa.
Esrom, e Fares wa.
Fares, e Judá wa.
- ³⁴ Judá, e Jacob wa.
Jacob, e Isaac wa.
Isaac, e Abraham wa.
Abraham, e Taré wa.
Taré, e Najor wa.
- ³⁵ Najor, e Serug wa.
Serug, e Ragau wa.
Ragau, e Péleg wa.
Péleg, e Heber wa.
Heber, e Selaj wa.

- ³⁶ Selaj, e Cainán wa.
Cainán, e Arfaxad wa.
Arfaxad, e Sem wa.
Sem, e Noé wa.
Noé, e Lamec wa.
³⁷ Lamec, e Matusalén wa.
Matusalén, e Enoc wa.
Enoc, e Jared wa.
Jared, e Malalel wa.
Malalel, e Cainán wa.
³⁸ Cainán, e Enós wa.
Enós, e Set wa.
Set, e Adán wa.
Adán, e Sbö wa.

Jesús tjĩna Äre, liẽbo owa shäryẽ wlo le

4 ¹ Eshko ga Jesús go Sbö Sëya jĩkoyo. Eni ga tjwe iröng Jordán diyo dwayoshko ga söra Sbö Sëyarẽ jek öötong shäng kjok dogro no liẽmshko. ² Eshko ga tjĩna Äre shäng dbargwo sak pkëng (40), liẽbo owa shäryẽ wlo le. Dbar eshko ga Jesús iono liẽme. E irgo ga pjĩi jongo.

³ Eni ga Ä tjĩẽ ba kong ga «Pja Sbö Wa jĩkoyo ga akkwo ëre posgos ber pjlung shosho suk pjir, uẽp wlo» le.

⁴ Kuya ga tjĩẽ ba kong ga «Sbö tjĩkwo tak pjang eni: “No mār dli go dö liẽme”»^e le.

⁵ E irgo ga söra Äre jem öötong shäng dliup jong kjókshko dbo go, ga kjok kjwang jĩkong kjrina kjrina li pina ba kong uunkong jekdo. ⁶⁻⁷ Eshko ga tjĩẽ ba kong ga «Pja kjók tok, tja poshrẽp wleni ga kjok uunkong ëre twër ber bop kong. Ba liẽbo wolësowa tjeng kës kjwe, ba dbo ara, e ber bopoya, ga pja ber ba ichaga. E twak beno bor kong uunkong, ga twër woydë ë kong ga twër» le.

⁸ Kuya ga tjĩẽ ba kong ga «Sbö tjĩkwo tak pjang eni: “Tjĩlapga, bop Sbö li poshrẽmirẽ döe. E kolomirẽ döe”»^f le.

⁹⁻¹¹ E irgo ga söra Äre jek öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö u kësbang jong liishko. Eshko ga söra jem öötong shäng Sbö u dbo go, ga tjĩẽ ba kong ga «Sbö tjĩkwo tak pjang eni:

»“Ba parkagaga kjok dogo so iche Sbörẽ bop dë,
pja shaya ba orkwo go,
pja dre pjẽ akkwo go liẽm wlo.”»^g

E kjĩshko ga pja Sbö Wa jĩkoyo ga pja optos jer na dwayo» le.

¹² Kuya ga tjĩẽ ba kong ga «Sbö tjĩkwo tak pjang eni bakoe:

»“Tjĩlapga, bop Sbö li tjĩiy liẽme”»^h le.

¹³ Tjĩna Äre pjir ga rayara to ey dwayo. Ga barwara ame äär jong liõno jã.

^e 4.4 Deuteronomio 8.3. ^f 4.8 Deuteronomio 6.13. ^g 4.9-11 Salmo 91.11-12.

^h 4.12 Deuteronomio 6.16.

Jesús ba pak soyono

¹⁴E irgo ga Jesús to jek Galilea kjokyo iröng obi. Jëk shäng Sbö Sëya dbo ara li tjok. Ga e roy shdöktong kjok eshko kjwang jikong. ¹⁵Kjok kjrina kjrina ga oba piya judíoga syö uyo roshko, ga poshrëkoba uunkong.

Jesús shäng Nazaret kjokyo

¹⁶Pjára ga Jesús jek öötong shäng Nazaret kjokyo, kuno shäng lishko. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek shäng judíoga syö uyo jong eshko li roy. Eshko ga kojono shäng, Sbö tjlökwö lë nopga tjeng li kong wlo, sgara shäng enido sorë ga eni. ¹⁷Ga kjibokwo tara Sbö tjlökwö laga tek dënashko so Isafasdë li twara tjeng ba kong. Eshko ga kjibokwo li koshwina, ga lara nopga li kong. Tjölkwö tak pjang lara li tjilë eni:

¹⁸«Tja kjrara Tjlapga Sëyarë,

ba tjölkwö roy pjlu lë oba song wleniyo kong wlo.

E kjishko ga Tjlapga Sëya pjang bor go.

Tja ichara

tjilë nopga shdung löng li kong ga “Pjäy där malinge”,

tjilë nopga kjok igö llëm li kong ga “Pjäy kjok ik shara”,

tjilë nopga bokrotkëba ara li kong ga “Pjäy bokrotkëba ame”,

¹⁹ tjilë nopga uunkong kong ga “Sbö nopga där dbaryo li öötonge.”ⁱ

²⁰E irgo ga kjibokwo li lilira, twara iröng ba kjimtaga parkë shäng judíoga syö uyo roy li kong, ga sirkeno sök eshko. Eshko ga iya nopga löng lirë beno löng drëng erä. ²¹Eni ga Jesús tjilë ba kong ga «Sbö tjölkwö ëre kuromi li, e shäryono eeri» lë.

²²Tjilë shäng ba kugaga löng li tjilë ëng kong ga «Kjwe pjluë. Ba tjölkwö lë li, e wolësowa» lë, ga beno löng yëy lë erä. Ga tjilë ëng kong ga «¿Domer kjwe José wa llëmdo?» lë.

²³Kuya Jesúsdë ga tjilë ba kong ga «Läyë lëmi woydë bor kong li, e miy-doror pjir tjän. ¿No dwlomnega shäng kjlara swlo ara ga shji tjilë ba kong ga “Pja no dwlomnek pjluära pja opdwlomnes om goshko” lëy eni llëmdo? Eni ga “Pja no dwlomnek pjluära nopga tjeng bop kjok ëreshko dwlomnezong” lëmi woydë bor kong eni. “Capernaúm kjokyoshko ga llëbo shäryorop oblë oblë ara li roy kurorwa pjire. Eni ga bop kjok ëreshko ga shäryos eni bakoe” lëmi woydë bor kong eni bakoe. ²⁴Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjölkwö laga, e iëba tjwlo ara ba kjok om go lishko llëme. ²⁵Lër bomi kong jlökoyo ga Sbö tjölkwö laga Elías dbaryoshko ga shunyo shrono llëm lu pijloglo mya kjing-sho bëy, ga pjli shrono ara kjone pogo. Eshkoshko ga syäpga tjeng ara Israel kjokyo, Elías sök lishko, ²⁶gueniyo ichara Sbörë syäpga löng eshko li kjimtë llëme. Miga ichara Sarepta kjokyo, kjok li buk Sidón kjokyo worbo go, syä sök kjlara eshko kjimtë wlo. ²⁷Sbö tjölkwö laga Eliseo dbaryoshko ga nopga tjeng Israel tjëyoga ara poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo, gueniyo poptara kjlara llëme. Miga domer Siria so ko Naamán, era poptara» lë.

²⁸Kuya nopga tjeng judíoga syö uyo roshko lirë ga iirkono ara ba kong. ²⁹Ga kojono lok, ga Jesús söra lok jek kjok eshko dwayo. Kjok eshko li, e

pjang dlup poglo go. Eni ga söra lok jek öötong lok dlup li dbo go, dbuya lon jer töshko wlo lara. ³⁰Miga Jesús opdöno jek ba tjrëko, ga toe.

Ä säya pjang domer goshko ichara Jesúsde toe

³¹E irgo ga jek öötong shäng Capernaüm kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzreno jek shäng judíoga syö uyo jong eshko li roshko, ga nopga pina. ³²Tjlokwo lara jlökoyo, dbo ara go. E kjishko ga nopga löng ba kuga li beno löng yey le erä.

³³Eshko ga domer shäng kjlara, goshko Ä säya kjlara. Ga Jesús iya säya lirë ga öo le ba kong dbo goshko, tjle ga ³⁴«Jesús, Nazaret so, ¿pja tek shäng borwa barwë ega? ¿Pja tek shäng borwa pjigare? Pja ë miydër pjluë. Pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

³⁵Kuya ga säya li wlona, tjle ga «Pja kjinkozong. Pja opkjös domer kjwe go dwayo» le. Kuya ga domer li dbura buk töshko, gueniyo llëye owa shäryara ba kong llëme. Eshko ga opkjono ba go dwayo.

³⁶Eni ga nopga tjeng eshko li beno löng yey le erä. Ga tjle eng kong ga «¿Tjlokwo kjwe llëro? Dbo ara go ga Ä säyaga iche opkjë ga kole jlökoyo» le.

³⁷Ga Jesús roy shdöra lok kjok eshko kjwang jikong.

Simón em poptara Jesúsde

³⁸E irgo ga Jesús opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo, ga jek öötong shäng Simón ushko. Eshko ga Simón em buk swlo ara, wloyo kjlikde. Eni ga nopga tjeng eshko li tjle Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga kjwe kjimtozong» le. ³⁹Öötong shäng ba zlong bäng ga kjlik li zenoe. Jekdo eshko ga kojono, ga dii shäryono ba kong.

Swlopga poptara Jesúsde ara

⁴⁰Jek kjok ro zar ga nopga swlo oblë oblë wlëniyo söraaba ara Jesús kong. Ga orkwo iono kjlara kjlara kjing go, ga poptara. ⁴¹Jesús, e no pjluo ichara Sbörë shrono shäng li miyde Ä säyaga tjeng oba goshko lirë owa llëme. Epga toshko ga tjle löng dbo go ga «¡Pja Sbö Wa!» le. E kjishko ga ichara Jesúsde tjle llëme.

Jesús Sbö tjlokwo roy pjlu lono judíoga syö uyo oblë oblë roshko

⁴²Wëshko kjok shrngto ga Jesús opshino jek kjok eshko dwayo, to jongya eye llëmskho, ber sök tjoksa wlo. E irgo ga nopga to löng ba wlëk. Ga wlëna lok, ga tjle lok ba kong ga «Pja brik llëme» le.

⁴³Gueniyo kuya ga tjle ba kong ga «Tja to jongya kjok shto oblë oblë, Sbö ber no pjluo sorë li roy pjlu shdök, miydëba wlo. Tja ichak shäng e kong wlo» le. ⁴⁴Eni ga to shäng ba le judíoga kjokyo kjrínashko kjrínashko, judíoga syö uyo lok kjwobi li roshko.

Nopga mã shaga kjrara Jesúsde doglo pkäng (4)

5 ¹⁻³Pjlara ga Jesús shäng di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Genesaret' li kjako. Eshko ga nopga shrono löng ara ba zlong bäng, Sbö

tjökwo kuya lõk wlo, ga Jesús liiya lõk ara. Eshko ga ina Jesúsdë ga kjoyong tjeng do pjök di bäng li kjako, roy no llëme. Nopga tjeng ba roy li opshino tjeng ba kjla mã shakklo kwoshkwë. Eni ga Jesús opyono kjoyong buk kjlara roshko, kjoyong li sogo ko Simón. Eshko ga tjlë Simón kong ga «Ichos jek sira di rong shwo lõkong» le. Ga ichara jeke. Eshko ga Jesús sirkeno sök kjoyong li roshko, ga nopga beno tjeng pjöshko li pïya sök.

⁴Tjlëno pjir ga tjlë Simón kong ga «Kjoyong ëre ichos jek këgong sit di rong wleshko, ga bomi kjla mã shakklo kjwe dbuzi dishko, pjäy mã shak wlo» le.

⁵Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, tjawa parkono lõng shkë ga mã sharorwa kjlara llëme. Gueniyoy tjawa ichaga pjarë ga kjla dburwa» le.

⁶Shäryara eni ga mã shara lõk träk llëme. Shiya lõkshko ga kjla li kjiyo kjone kjone skoktong tjän. ⁷Iya ga dwlëto ga ba pjeyoga tjeng kjoyong oblë roshko li rokara or go, tek ba kjimtë wlo. Ga epga shrono, ga parkono tjë jikong. Ba kjoyong do pjök li pito, roy dlina tjung mã erö kjishko. ⁸⁻⁹Ga iya lõk ga mã shara lõk ara ga beno lõng yëy le erä. Eni ga Simón Pedro kjök tono Jesús bokshto, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja opkjos bor zlong dwayo sira. Tja domer owa wleniyo» le. ¹⁰Ba pjeyoga tjeng kjoyong oblë roshko li beno lõng eni bakoe. Tjeng kjoyong oblë roshko li, epga ko Santiago, Juan. E Zebedeo wapga.

Eshko ga Jesús tjlë Simón kong ga «Llëye bangkjrëp llëme. Pja to shäng mã shak ame. Pja iër to ber shäng no tòng bor kong shara» le. ¹¹Eni ga kjoyong li shira tjeng pjöshko iröng obi, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek lõk Jesús tjok.

Domer poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

¹²Pjlara ga Jesús öötong shäng kjok kjrinishko ga domer shrono shäng kjlara ba shwoy. Domer li poglo go swlo ara, sho an do jikong. Jesús iya ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, tja poptëp woydë ga tja poptëp ga pjluë» le.

¹³Kuya ga porwara ba orkwo go, ga tjlë ga «Pja poptër woydë. Pja ber pjlu shara» le. Jekdo eshko ga domer li poptono beno pjluë.

¹⁴Eshko ga Jesús tjlë ba kong ga «Pja poptoror lëp ë kong llëme. Pja nom opping syöshtaga Sbö kong nopga kjishko li kong, pja iya wlo eröe. Sbö sëngglo lara Moisésdë, pja äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo li söp, twëp ba kong, pja poptono miydëba wlo» le.

¹⁵Gueniyo ga Jesús roy shdöktong jek këgong. E kjishko ga shäng lishko ga oba tön lõng ba shwoy ara anmoyö, ba kuk wlo, ba swlo llë li popte wlo bakoe. ¹⁶Gueniyo olöshko ga Jesús opkwë jek shäng ëye llëmskho, syöshtë Sbö kong tjoksa wlo.

Domer dre kuga llëm wleniyo poptara Jesúsdë kjlara

¹⁷Dbar kjwara ga Jesús sök oba ping. Eshko ga fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e shrono lõng Galilea kjokyo oblë oblë dwayo, Judea kjokyo oblë oblë dwayo, Jerusalén kjokyo dwayo bako, ga sirkeno lõng eshko. Eshko ga Tjlapga dbo kësbang tjeng Jesús tjok, swloppga popte wlo. ¹⁸Eni ga domerga tjwe lõng eshko kjlëbö, swlo söno kjlara poglo roshko. Swlo li buk töshko, dre kuga llëm wleniyo. Söya lõk kjër roshko, ie

buk Jesús bokshto wlo lara. ¹⁹Gueniyo jek opzrëk kjone go llëm, oba ara kjij. Eni kuzong ga jem tyono lok u dbo kjing sdok li kjing go, kjing dora sira, swlo li lona ter pjang ba poglo roshko ootong buk dew, oba ara tjërko, Jesús bokshto.

²⁰Iya Jesúsdë ga swlo sögaga li mär ba go ga tjël swlo buk töshko li kong ga «Domer, owa pjang bop go li lönor beno drete» le.

²¹No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga löng eshko, e wotjlík lok ga «¿Kjwe ëro? ¿Domer kjwe shäng Sbö laywë owa, ber twlölö llëm wlo le! Owa löngga nopga kong li Sbö eröe» le.

²²Wotjlík löng llë li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjël ba kong ga «¿Pjây wotjlík owa eni ega? ²³“Owa pjang bop go li lönor beno drete” loror ba kong. Gueniyo lönorde, de lönor llëm, e igömi llëme. Gueniyo ga “Pja kojözong. Pja jëkzong” loror ba kong ga poppororde, de popporor llëm, era igömi wëlëe. ²⁴Kjok ëre kjing go ga no to ter kjok dogo dwayo ëre dbo ara, owa pjang nopga go li lön ber dret wlo ga pjölü. Miydëmi wlo ga llëbo shäryër e» le. Eni ga tjël swlo buk töshko li kong ga «Lër bop kong ga pja kojözong. Bop bukklo kjwe kjros, ga pja nom bop ushko» le. ²⁵Kuya ga kojono nopga löng li bokshto, ba bukklo li kjrara, ga to jek ba ushko Sbö poshrëk ara. ²⁶Iya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, ga Sbö poshrëra, ga tjël lok ëng kong ga «Eeri ga llëbo iydë llëm obi, e inoy jlöe» le.

Leví rokara Jesúsdë

²⁷E irgo ga Jesús opshino to ey dwayo. Jek jëk shängshko ga domer sök kjlara eshko ko Leví, e dbur tönnga Roma so kong. E sök ba pak lishko. Iya Jesúsdë ga tjël ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le. ²⁸Kuya ga kojono, ba llëbo tjeng kës li rayara, ga to jek ba tjok.

²⁹E irgo ga Leví dli shäryono kësbang ba ushko, Jesús poshrëkklo. Eshko ga oba shrono löng ara ië, tjërko nopga dbur tönnga Roma so kong shrono löng ara bakoe. ³⁰Iya fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë go lirë ga tjël lok Jesús oppinggaga löng li kong ga «¿Pjây ië nopga owa wleniyo tjok kjweni ega?» le.

³¹Kuya Jesúsdë ga tjël ba kong lok ga «Nopga löng pjölü, swlo llëm ga e dwlomnega woydë llëme. Swlopbara dwlomnega woydë. ³²Eni ga tja shrono shäng kjok ëreshko, nopga pjlo bek li rokaga llëm, nopga owa li rokaga, llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye wlo» le.

Jesús lano shji ië llëm kjishko

³³Eshko ga tjël lok ba kong ga «Juan oppinggaga ië llëm syöshtë Sbö kong wlo dbar kop ara. Fariseo oppinggaga omshäryë eni bakoe. ¿Bop oppinggaga ië enido ega?»

³⁴«Orkwosmozlong dbaryoshko ga domer orkwosmok wlo li^k shäng ba tjok obishko ga nopga mak löng eshko liⁱ ië llëm ga äe. ³⁵Gueniyo domer li söraba ba shjiryoshko ga ega ië llëm eshko jä» le ba kong.

³⁶Eshko ga tjlëno ba kong lõk llëbo jyāglo go obi. Tjlë ga «Shji shwong tja-glën^m zëy sira, shwong këguëⁿ bāngyëy e go wlo llëme. Shāryoroy eni kjwe ga shwong tja-glën li sreya, ga shwong këguë li ber owa bakoe.

³⁷»Kjillgwo bo dyo dbo ara tja-glën^o tyëy ba bapkwō këguë shāryak öng kwota go^p roshko llëme. Shāryoroy eni kjwe ga ba bapkwō li böptur. Eni ga kjillgwo bo dyo li, e ber llëno ame, ba bapkwō li ber eni bakoe. ³⁸Eni kuzong ga kjillgwo bo dyo dbo ara tja-glën tyëy wlo ga woyde bapkwō tja-glën. ³⁹Ëye kjillgwo bo dyo dbo ara këguë li iono ga kjillgwo bo dyo tja-glën li ie woydë llëme. Eshko ga tjlë ga «Këguë li pjlu, tja-glën li kjinmo» le eni» le.

Woshtozlong dbaryo ga Jesús oppinggaga dwla bo kjrono

6 ¹Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús jëk shäng dwla dgak buk li tjrëko ba oppinggaga tjok. Eshko ga ba oppinggaga löng dwla bo kjrë, ga kjwo-käya or go, ue lõk wlo. ²Eni ga fariseoga kjone kjone tjlë ga «¿Llëbo shāryako woshtozlong dbaryoshko llëm li shāryëmi löng kjweni ega?» le.

³Kuya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «¿Dënashko ga David, ba yorkagaga, e pjli lõk arashko ga llëye shāryara tak pjang Sbō tjlōkwō go li, e lõmirë llëmdo?

⁴David opzrëno jek shäng Sbō u roshko, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbō kong li uara, ga twara ba nopga jëk löng ba tjok li kong, ue wlo bako, e uaga syöshtagagarë erö gueniyo» le.

⁵Ga tjlë ba kong obi ga «Woshtozlong dbaryo kägäyo li, no to ter kjok dogo dwayo ëre li e» le.

Woshtozlong dbaryo ga swlo poptara Jesúsdë kjlara

⁶Woshtozlong dbaryo oblëshko ga Jesús opzrëno jek judíoga syō uyo jong kjok eshko li roshko, ga nopga tjeng eshko li pina. Domer shäng kjlara eshko orkwo këllë slösloë. ⁷Fariseoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko bako, Jesús dë, swlo li popte woshtozlong dbaryore iya lõk wlo, rote e go wlo.

⁸Wotjlík löng llë li miydara Jesúsdë pjir kuzong ga tjlë swlo li kong ga «Pja kojös shäng nopga löng kës ëre tjrëko» le. Kuya ga shāryara eni. ⁹E irgo ga Jesús tjlë nopga tjeng li kong ga «Pjāy kong llëbo kjakrokër kjrina. ¿Woshtozlong dbaryo ga llëye shāryëy oblë kong ga pjlu? ¿Llëbo pjluë, de llëbo owa? ¿Ëre dbaryo ga kjlara buk ba llëmdo shinmotkë wlo ga llëye shāryëy? ¿Wëyëre, de kjimtëy?» le.

¹⁰Eshko ga löng ba zlong bäng pjiribi li ina uunkong, ga tjlë swlo li kong ga «Pja orkwo roshwizong» le.

Kuya ga shāryara eni, ga ba orkwo poptono beno pjluë. ¹¹Gueniyo ga nopga löng li iirkono ara, tjlë lõk ëng kong ga «¿Llëye shāryëy Jesús kjwe kong ga pjlu?» le.

Jesús domerga kjrono doglo sak kjwara kjingsho pjök (12)

¹²Eshko dbaryo ga Jesús opshino to jem shäng dlup jong kjwara bigdo go, syöshtë Sbō kong wlo, ga syöshtono shkëe. ¹³Wëshko kjok shröng ga ba

m 5.36 Shwong tja-glën le li, e tjlōkwō twara Sbörë jlōkoyo tja-glën Jesús kjishko li lõklo.

n 5.36 Shwong këguë le li, e tjlōkwō twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlōkoyo dënashko li lõklo.

o 5.37 Kjillgwo bo dyo dbo ara tja-glën le li, e tjlōkwō twara Sbörë jlōkoyo tja-glën Jesús kjishko li lõklo. **p 5.37** Kjillgwo bo dyo dbo ara bapkwō këguë shāryak öng kwota go le li, e tjlōkwō twara Sbörë Israel tjëyoga kong jlōkoyo dënashko li lõklo.

oppinggaga rokara tek löng ba zlong bäng. Eshko ga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12), ber löng Sbö tjökwö roy laga ba äska wlo. Epga ko lök eni:

¹⁴ Simón, e koiara beno Pedro;

Andrés, e Simón löng;

Santiago;

Juan;

Felipe;

Bartolomé;

¹⁵ Mateo;

Tomás;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

¹⁶ Judas, e Santiago wa;

Judas Iscariote, e Jesús soynega.

Jesús nopga pino träk llème

¹⁷⁻¹⁸ E irgo ga Jesús to ter dlup li dwayo ba oppinggaga kjrara li tjok, ga öötong löng sdam lekong. Eshko ga nopga tjeng träk llém, opping ba tjok wlo. Nopga shrono löng ara ba kuk wlo, ba swlo llé li popte wlo bakoe. Shrono löng li, e Judea sopga, Jerusalén sopga, Tiro sopga, Sidón sopga bakoe. Tiro kjokyo, Sidón kjokyo, e tjeng dlung sor go. Eyé tjeng eshko goshko Ä sëyaga ga e poptara Jesúsde. ¹⁹ Eshko ga eyé ba shwong porwono ga poptono ba dbo kësbang go. E kjishko ga uunkong wotjlik lök ba porwé lé.

Lläye shäryëy, shji ber löng wopjlú wlo

²⁰ Eshko ga ba oppinggaga iya Jesúsde ga tjle ba kong ga

«Nopga song wleniyo,

pjây ber wopjlú,

Sbö ber bomi pjluoy kjishko.

²¹ Pjây löng pjli ara wleniyo,

pjây ber wopjlú,

llono ga pjây ber löng bö tjung kjishko.

Pjây löng slar ëë wleniyo,

pjây ber wopjlú,

llono ga pjây ber löng jar kjishko.

²² Pjây iywaba shjiktëng, pjây wlokrëba llém, pjây läywëba owa, bomi ko e owa lêba, shäryëba eni no to ter kjok dogo dwayo ëre kjishkoshko

ga

pjây ber wopjlúe.

²³ Eni ga pjây äar kjok dogoshko ga pjây potjwënen ara. E kjishko ga shäryëba owa bomi kong enishko ga pjây woyde llème. Pjây ber woowa llém dey. Sglik lëmi, öö lëmi ara, pjây löng wopjlú kjishko bakoe.

Dënashko ga Sbö tjökwö lagaga shdunaba eni bakoe.

²⁴ Gueniyo ga pjây nopga dbur ara wleniyo,

pjây song jlö,

llono ga pjây löng pjlu dbaryo li pjitong kjishko.

²⁵ Pjāy lõng bö tjung wleniyo,

pjāy song jlō,

lono ga pjāy ber lõng pjli ara kjishko.

Pjāy lõng jar wleniyo,

pjāy song jlō,

lono ga pjāy ber lõng slar eë kjishko.

²⁶ Pjāy poshrëkoba arashko ga

pjāy song jlōe.

Dënashko ga nopga to lõng tjlē ga “Tja Sbō tjlōkwo lāga” lē, gueniyo

ichaga Sbōrë llēme. Eshko ga epga poshrëraba ara bakoe.

Bi moskwoga woydëy ara

²⁷ »Gueniyo ga lër pjāy bor kuga li kong ga bomi moskwoga woydozi ara. Ëye, pjāy iywa shjiktëng ga kong llëbo shäryozī pjli dey. ²⁸ Ëye wotjlik owa bop tjok ga pjāy wotjlik pjli ba tjok. Ëye, pjāy bokrotke ga pjāy syöshtë Sbō kong ba kjishko dey. ²⁹ Pjāy kwomso shpora oblërë pjāra ga kalëkong twëmi ba kong, shpoya wlo bakoe. Bomi shwong kop lëkong dōra ga bomi shwong ter lëkong twëmi ba kong bakoe. ³⁰ Ë pogo tjwe bomi shwoy llëbo rokë ga twëmi ba kong. Llëbo dōra bop shjiryō ga wëyë. ³¹ Pjāy llëbo shäryos oblë kong, woydëmi ga shärye lōk bomi kong sorë ga eni.

³² »¿Bomi woydagaga woydomirë dö wleni ga pjāy potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe. ³³ ¿Bomi kjimtagaga kjimtomirë erō ga pjāy potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyo bakoe. ³⁴ ¿Dbur poskwomi, tjwlō shimi irōng wlo dö ga pjāy potjwlëkklo llë lëmiro? Nopga owa ëmdë ga omshäryë e kjoyoe. ³⁵ Eni llëme. Nopga kong llëbo shärye Sbōrë pjli bako, “Tja kjimtara Sbōrë” lē llëm gueniyo. E kjishko ga bomi moskwoga woydozi ara. Llëbo shäryozī pjli ba kong. Dbur poskwōzi oba kong, ga tjwlō shimi llëme. Eni ga bomi potjwlëkklo ber kësbanke. Ga pjāy ber lõng Sbō Tjwlō Kësbangyo li wapga jlōkoyo. ³⁶ Pja songe lē bomi Datarë oba kong. Pja songe lōzi oba kong eni bakoe.

«No oblë llëbo owa shäryono» lëy ë kong llëme

³⁷ »“No oblë llëbo owa shäryono” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjāy llëbo shäryono owa” lē Sbōrë bomi kong llëm bakoe. “Pja shdungko” lëy ë kong llëme. Eni ga “Pjāy shdungko” lē Sbōrë bomi kong llëm bakoe. Llëbo shäryara oblërë bomi kong owa li iozi ber tjwlō llëme. Eni ga owa pjang bomi go li lōya Sbōrë ber dret eni bakoe. ³⁸ Oba sëzia. Eni ga pjāy sëya Sbōrë bakoe. Pjāy kong llëbo twe bayo ara, so resgwo bapkwō tjung kjoyo, resgwo bapkwō li roshko resgwo yoroy, kjing llii or go, sigwo yoy ber lliktëng wlo, kjing goshko iëy jek obi, ber tjung kjopkwō shopte jong om go wleni. Shäryëmi oblë kong sorë ga shärye Sbōrë bomi kong eni bakoe” lē.

³⁹ E irgo ga tjlēno ba kong llëbo jyäglō go obi. Tjlē ga «Nopga tjeng do pjök kjok igō llëm wleniyo. ¿Kjlāra wlosōya ba kjlāra lirë lē ga lon jer tjeng pjöyikong pjlēbgwo kjwaraso roy llëmdo? ⁴⁰ Oppinggaga tjwlō ara, ba pingga kjinmo llëme. Gueniyo ga oppino pjirshko ga äär ber ba pingga dik.

⁴¹ »Bomi kjlāra bok bäng kjor pjloyo imi kjër. E wopro ga bomi bok roshko kjorkwang buk kwangna li igōmi llëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴² ¿Kjorkwang

buk bomi bok roshko li igömi llem ga “Kjor pjloyo buk bop bok bang kjwe shir bop kong” lëmi bomi kjlara kong sorëro? iPjây Sbö tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Kjorkwang buk bomi bok roshko li shizi bam go. Enira kjor pjloyo buk bomi kjlara bok bang li igömi welë, shimi ba kong wlo.

Kjor, e sorë miydëy ba bo go

⁴³»Kjor doyo pjlu ga botjyë ga owayo drete. Kjor doyo owa ga botjyë ga pjlu dret bakoe. ⁴⁴Kjor, e sorë miydëy ba bo go. Kjor bo kjrëy shklik doyo go lëme. Kjiilgwo bo kjrëy shk sho doyo go llem bakoe. ⁴⁵No pjlu ga tjle pjlu, wotjlik pjlu ba pjlushko kjishko. No owa ga tjle owa, wotjlik owa ba pjlushko kjishko bakoe. Lëbo tjeng bomi pjlushko lëmirë bomi kjamo go.

U shäryëy sorë

⁴⁶»Pjây tjle bor kong ga “Pja bor Tjlapga jlökoyo” lëmi, gueniyo tja kolëmi lëme. ¿Shäryëmi eni egaro? ⁴⁷⁻⁴⁸Ëye tjwe bor shwoy, tja tjlokwo kuya, ga lëye lëror li shärye ga e so domer u ywaga kjlara kjoyoe. U shäyarashko ga shwleyo pjlon rong, ga ak iara ba so bang pjribrie. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga to wito llem, u li shäryara pjlu kjishko. ⁴⁹Gueniyo ëye, tja tjlokwo kuya, ga lëye lëror li shärye llem ga e so domer u ywaga oblë kjoyoe. U shäyarashko ga ba shwleyo pjlon uriso, rong lëme. Shäryara pjir ga di to jer, pjono u li goshko ga skwara pjir, söra dirë drete» le.

Engkwaga kägäyo parkaga poptara Jesüsdë kjlara

7 ¹Jesús tjleno oba kong pjir ga opzrëno jek öötong shäng Capernaúm kjokyo. ²Domer sök kjlara eshko, e Roma so, e engkwagaga ara kägäyo bakoe. Domer li parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo buk kjlara, woyde ara wleniyo, e swlo ara, wolontoe. ³Ga Jesús roy kura ba kägäyo lirë, ga judío tjlapgaga kjok ilgwegä wleniyo ichara kjlobö, Jesús rokë, ba parkaga li poptë wlo. ⁴⁻⁵Öötong löng Jesús shwoy ga tjle ba kong ga «Tjlapga, rokërwa bop kong ga domer li kjimtos sira. E judío bishiya dik llem, gueniyo bi tjëyoga woyde ara. Tjawa kong syö uyo shäryara kwara om go. E kjimtake jlöe» le. ⁶Kuya ga to jek ba tjok.

Jek löng ääto ba ushko ga engkwaga kägäyo li, ba pjeyoga ichara kjlobö, lan Jesús kong obi wlo. Öötong löng ba shwoy ga tjle lok ba kong ga «Domer li tjlokwo ichono bop kong. Tjle ga “Tjlapga, pja tek bor ushko llem ga bue. Tja lëno llem, tjwlo llem, pja opzrëk tek bor u roshko wlo. ⁷Pja inor jek om go bop shwoy llem e kjishko. Bor parkaga poptë lep erö ga poptë dani. ⁸Tja kägäyo tjok. Lëye le bor kong li shäryë eni iyado. Tja engkwagaga ara kägäyo. Lëye lër ba kong li shärye lok eni iyado bakoe. ‘Pja nomo’ lër kjlara kong ga toe. ‘Pja tegö’ lër kjlara kong ga teke. Bor parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo ichër lëbo shäryë ga shärye eni” le bop kong eni» le.

⁹Kuya ga beno shäng yëy le erä. Ga nopga jek löng ba tjok li iya ga tjle ba kong ga «Lër bomi kong ga domer, e mär bor go jlökoyo, Israel tjëyoga uunkong kjinmo» le.

¹⁰E irgo ga domerga ichara li öötong löng engkwaga kägäyo li ushko iröng obishko ga ba parkaga swlo ara li wlenä shäng pjlu tjan.

Syā wa shinmotkono woshrrara Jesúsdē kjłara irōng obi

¹¹E irgo ga Jesús jek shāng jongya kjok ko Naín, ba oppinggaga tjok. Oba jek lõng ara ba tjok bakoe. ¹²Jek lõng ääto eshko ga shinmo sòkoba jek pjang kjłara, iēba sakshko wlo. Shinmo li meyo, e syā, ga wa domer oblē drete. Kjok eshko sopga jek lõng ara ba yorkē. ¹³Iya Tjłapga Jesúsdē ga songe le, ga tjłē ba kong ga «Pja slar ame» le.

¹⁴E irgo ga jek öötong shāng shinmo li zlong bāng ga ba bapkwō sōya lõk pjang li porwara. Ba sōgaga jek lõng li slōngtēng lõnge. Eshko ga Jesús tjłē shinmo li kong ga «¿Dwlas, lēr bop kong ga pja kojōzong!» le. ¹⁵Ga shinmo li wloktēng sòk, ga tjłēno. Eshko ga ichara Jesúsdē to irōng ba mekē tjok obi.

¹⁶Iya lõng lirē ga bangkjre lõk trāk llēme. Ga Sbō poshrēra lõk ara. Tjłē lõk ga «Sbō tjłōkwo laga weno shāng bi tjřeko kjłara kēsban» le. Ga tjłē lõk obi ga «Sbō shrono shāng, ba nopga kjimtē wlo» le. ¹⁷Jesús roy shdōktong Judea kjokyo kjok kjwang jikong, kjok shto oblē oblē ber tjeng ba worbo go bakoe.

Juan No Waga

¹⁸E irgo ga llēbo shāryak eni li, e roy kura Juandē pjir, laga ba oppinggaga garē ba kong. Eni ga ba oppinggaga rokara ba shwoy do pjök, ¹⁹ga ichara tjłē Tjłapga Jesús kong ga «¿No pjłuyo iche le Sbōrē koshērwa lõng li pjare, de oblē koshorwarē?» le.

²⁰Eni ga öötong lõng Jesús shwoy ga tjłē ba kong ga «Tjawa ichara Juan No Wagarē tjłē bop kong ga «¿No pjłuyo iche le Sbōrē koshērwa lõng li pjare, de oblē koshorwarē?» le lõk ba kong eni.

²¹Jekdo eshko ga nopga swlo oblē oblē wleniyo, nopga goshko Ä sēyaga, e poptara Jesúsdē ara. Ga nopga kjok igō llēm wleniyo poptara ara, beno lõng kjok igō pjłúe. ²²E irgo ga Jesús tjłē Juan oppinggaga li kong ga «Llēye inomi, kuromi li to lēmi Juan kong. Nopga kjok igō llēm wleniyo kjok inoe. Nopga jek llēm wleniyo jektonge. Nopga poglo go swlo ara, sho an do jikong wleniyo poptonoe. Nopga kjok kugō llēm wleniyo kjok kunoe. Shinmoga woshrono irōng obi. Nopga song wleniyo kong Sbō tjłōkwo roy pjłú lak ba kong. ²³Eye mār bor go, ga tja raye llēm ga era ber sòk wopjłúe» le.

²⁴Epga toshko ga Jesús tjłēno oba kong Juan kjishko. Tjłē ga «¿Pjāy jek lõng kjok dogro no llēmshko, Juan ikshko ga pjāy äätē eshko llēm obishko ga domer, e kje sorē loromi? ¿E sjro bakwara pjłukdē wleni loromire? ²⁵¿Eni llēm ga e kje sorē loromi? ¿E doyono shāng shwong wolēsowa, tjwłō ara wleniyo go loromire? Miydēmi pjłú ga nopga dbur ba eniyo lõng pjłú ushko. ²⁶¿Eni ga e kje sorē loromi? ¿E kje Sbō tjłōkwo laga loromire? E jlōe. Ga e tjwłō ara, Sbō tjłōkwo lagaga oblē kjinmo. ²⁷Sbō tjłōkwo tak pjang li goshko ga Sbō tjłēno Juan kjishko. Tjłēno beno eni: «No ichēr kjłara bop bām go, bop roy laga, irbo poshāryē bop kong wlo.» ²⁸Lēr bomi kong ga nopga uunkong kjok ēre kjing go äätē tjwłō ara, Juan kjinmo llēme. Eni gueniyo ga nopga lõng Sbō sòk no pjłuyoshko kjłobi li tjwłō ara, Juan kjinmo» le.

²⁹(Jesús tjłōkwo kugaga uunkong, nopga dbur tōngga Roma so kong ēmdē ga tjłē ga «Sbō tjłōkwo, e beke» le, optwono Juan kong, we jer di roshko li

kjishko. ³⁰Gueniyo ga fariseoga, kjok ligwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjlu wleniyo, era optwono Juan kong, we wlo lleme. E kjishko ga Sbô tjlokwo kjrara lok lleme.)

³¹Ga Jesús tjle obi ga «Eerishko dbaryo sopga, ¿pjäy so lle kjoyo ler bomi kong? ³²Pjäy so kjwozirga öö le löng eng kong llebo soynezlong shtoyoshko tjör kjoyoe. Tjle lok ga

»«Tjawa dbonmo bakwono ga
bëyotkoromi lleme.

Tjawa tonono tækwo woydoklo ga
pjäy slatong llembakoe» le lok eni.

³³⁻³⁴»Lër ega ler bomi kong. Juan No Waga shrono shäng ga iono llembakoe. Eshko ga «Kjwe goshko Ä säya kjlara» loromi. E irgo ga no to ter kjok dogo dwayo ere shrono ga tja ië ara, tja kjilgwo bo dyo ië bakoe. Eni ga «Domer kjwe ië säyo, nelötkë äe, jëk nopga owa wleniyo tjok, ië nopga dbur töngga Roma so kong li tjok bakoe» lemi eni. Lër bomi kong ga pjäy so kjwozirga löng li kjoyo e kjishko.

³⁵Sbô kjok miydë li, e jlöe miydëba ba söga li go» le.

Fariseo ko Simón

³⁶Fariseo shäng kjlara. Pjlara ga Jesús mana jek ba ushko ië, ga Jesús jek öötong sirkeno sök ië ba tjok eshko. ³⁷Kjok eshko ga walë shäng kjlara, llebo owa shäryaga wleniyo. Kuya ga Jesús sök ië fariseo li ushkosho ga jek öötong shäng eshko, wloshko poshtikklo bapkwotjwlo ara, roshko poshtikklo lö pjleblee. ³⁸Öötong shäng Jesús zlong bäng ga slar eëe. Ba boryo li tjono Jesús dre kjing go, ga döya sök ba käkzong go. Eni ga ba dre li lö shira, ga kjing go poshtikklo li kwona.

³⁹Iya fariseo, Jesús maga lirëshko ga wotjlik ga «Domer kjwe Sbô tjlokwo laga wleniyo jlökoyo kjwe ga walë sök ba porwë kjwe owa miydara pjire» le.

⁴⁰Fariseo li ko Simón.

Eni ga Jesús tjle ba kong ga «Simón, tjlokwo ler woydë bop kong sira» le.

Kuya ga tjle ba kong ga «Tjlapga no pingga, lözong» le.

⁴¹Eshko ga tjle ba kong ga «Pjlara ga nopga tjeng do pjök, pogo tjwlo dbur poskwongga wleniyo kong. Kjlara pogo tjwlo ba kong bayo domer parkë dbargwo sak dbaw pjloglo shkëng (500) äska wleni. Kjlara obi pogo tjwlo ba kong bayo domer parkë dbargwo sak shkëng (50) äska wleni. ⁴²Ga potjwleäy lok ga ä kuzong ga dbur poskwongga li tjle ba kong lok ga «Wëyë, tja potjwleäy ame» le. ¿Eni ga kjone dey ga e woyde ara anmoyö?»

⁴³«Bor kong ga kjlara pogo tjwlo ara, potjwlekklo ame li e» le.

Kuya ga tjle ba kong ga «Lëp li eni jlöe» le. ⁴⁴Eni ga walë li iya ga tjle Simón kong ga «Walë kjwe izong. Tja shrono tek shäng bop u roshkosho ga tja kong di tworop, tja dre shkwë e go wlo lleme. Gueniyo bor dre pöra kjwerë ba boryo go, ga dona ba käkzong go. ⁴⁵Tja wlojroropshko ga tja lö shirop lleme. Gueniyo tja shrono tek lekong ga bor dre lö shiya kjwerë wop sit wop site. ⁴⁶Kjyo kwonop bor dlu kjing go lleme. Gueniyo poshtikklo kwona kjwerë bor dre kjing go. ⁴⁷E kjishko ga ler bop kong ga owa pjang ba go ara li lönor beno drete. E kjishko ga tja woyde ara anmoyö. Gueniyo ëye kong, owa pjang ba go li lönor sira dö ga tja woyde ara anmoyö lleme» le.

⁴⁸E irgo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Owa pjang bop go li lõnor beno drete» le.

⁴⁹Eshko ga nopga mana tjeng ië ba tjok li tjlë ëng kong ga «¿Kjwe ëro? ¿Owa pjang oba go li lõya sorë?» le.

⁵⁰Gueniyo ga Jesús tjlë walë li kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja dök-tonge. Pja nom wopjlú bop ushko» le.

Walëga Jesús kjimtaga

8 ¹E irgo ga Jesús jëk to shäng kjok kjrina kjrina, ga Sbö ber no pjłuyo sorë li roy pjłú le shäng oba kong. Ga domerga kjrara doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li jek lõng ba tjok, ²walëga jek lõng ba tjok kjłöbö bakoe. Walëga li bäm goshko ga kjone kjone swlo oblë oblë, kjone kjone goshko Ā sëyaga, ga poptara Jesúsde beno pjłúe. Kjłara ko María Magdala so. Dämärshko ga Ā sëyaga tjeng ba goshko doglo kjäk (7) li ichara to uunkong. ³Kjłara obi ko Juana, e Cuza boy. Cuza, e parkë shäng Herodes kong, ba llëbo daga. Kjłara obi ko Susana. Jesús kjimte walëga lîrë lõng, ba dbur baiya li go.

Dwla sguingga

⁴Pjłara ga oba shrono kjok shto oblë oblë dwayo ga tōno ara Jesús sök lishko. Eshko ga Jesús tjlëno ba kong llëbo jyāglo go. Tjlë ga ⁵«Domer shäng kjłara dwla sguingga. Pjłara ga opshino to jek dwla sguing. Sguīyashko ga kjone kjone lõno tjeng irbo bäng, ga shglëraba, uara sënwarë drete. ⁶Kjone kjone lõno tjeng ak ara tjrëko. Gueniyo klung sho li shglëk llëm kjishko ga dwla li wenoshko ga danoe. ⁷Dwla kjrina obi, e lõno tjeng shkō sho roshko, ga wenoshko ga llgwina drete. ⁸Dwla kjrina obi, e lõno tjeng klung sho pjłú kjing go, ga kuno, botjyono pjłúe. ⁹Kjoneshko ga sok kjwara botjyono kjwo sak dbāw (100)» le.

E irgo ga tjlë ba kong jek sira obi ga «Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yōtso» le.

Jesús tjlëno llëbo jyāglo go erä ega

⁹E irgo ga Jesús oppinggaga tjlë lok ba kong ga «Rokërwa bop kong sira ga llëye lorop llëbo jyāglo go li, e llë loklo pjłoligwes borwa kong, miydërwa wlo» le.

¹⁰Kuya ga tjlë ba kong ga «Sbö ber no pjłuyo sorë li roy miydaydëba llëm li pinaba bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo nopga oblë kongda, lër llëbo jyāglo go erä. Eni ga

»“Iya lõng ga llë iyde miyde lok llëm,
kuya lõng ga llë loklo miyde lok llëm bakoe.”r

Dwla sguingga lānyo, e llë loklo lāra Jesúsde

¹¹»Dwla sguingga lānyo, e llë loklo lër bomi kong. Dwla li, e Sbö tjlökwo loklo. ¹²Dwla lõno irbo bäng li, e ëye Sbö tjlökwo kuno li loklo. Gueniyo Ā tjwe eshko, ga dōya ba pjłushko dwayo, tjlökwo li kjre llëm wlo. Eni ga epga dār llëme. ¹³Dwla lõno ak ara tjrëko li, e ëye tjlökwo li kuno ga beno shäng

wopjǎu li lõklo. Gueniyo tǎlökwo li äär ber ba pǎlúshko jǎlökoyo lõem kjishko ga tǎlökwo li kjre dbar kjwöbö erä. E irgo ga lõeye wen ba kong sira tǎlökwo li kjishko ga raye, söya ame. ¹⁴Dwǎ lõno shkō sho roshko li, e eye tǎlökwo li kuno li lõklo. Tǎlökwo li kura, gueniyo wotǎlik sök ara, wo pjang dbar go, lõebo pǎlu kjok ere kjing goshko li woyotǎliya ara bakoe. E kjishko ga tǎlökwo li woyo ba kong ame, ga bo wen tǎlökwo li kjishko lõeme. ¹⁵E ga dwǎ lõno klung sho pǎlu kjing go li, e eye tǎlökwo li kuno, ga kjre jǎlökoyo ba pǎlúshko li lõklo. Kjre, ga söya iyado, ga bo wen tǎlökwo li kjishko arae.

Iök shjiy

¹⁶«Iök shjiy borkey, kjinguëy wǎ lõem, jney bi bukklo dorko wǎ lõem bakoe. Iëy jong kjókshko dey, nopga opzrëk jek eshkoshko ga kǎlǎ të shjiy wëë wǎ. ¹⁷Lõebo jney, miydëba jekdo lõem wǎ. Gueniyo lõno ga e miydëba dret, iök shjiy iak jong kjókshko wǎni. ¹⁸E kjishko ga bor tǎlökwo kuzi yōtso, miydëmi pǎlu wǎ. Eye lõebo tjok ga sëya jek obi. Eye lõeye lõem ga lõeye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete» le.

Jesús, ba mekë, ba lõemga

¹⁹Eshko ga Jesús mekë, ba lõemga, e shrono tjeng Jesús sök lõishko, gueniyo öötong ba soshko lõem, oba ara kjishko. ²⁰E kjishko ga roy ñaraba Jesús kong ga tǎle ga «Bop mekë, bop lõemga, e shrono tjeng bop ñk kjoko» lõba.

²¹Kuya ga tǎle ba kong ga «Eye, Sbō tǎlökwo kura, ga kǎle ga era bor mekë wǎni, bor lõeng wǎni» le.

Pǎluk, di bǎng buk kësband, e ichara Jesúsöde

²²Dbar kjwara ga Jesús opyono kjyong roshko ba oppinggaga tjok, ga tǎle ba kong ga «Shji to dipzë, di bǎng buk kësband ere kjwo kalëkong» le. Ga jek lõk. ²³Jek lõng dipzë wopro ga Jesús ponoe. Eshko ga pǎluk tǎwe jong trǎk lõem, dbo ara di bǎng buk kësband li kjing go. Di iöya ara, ga di dlin jong kjyong li roy, pir sek seke.

²⁴Eni ga ba oppinggaga äär lõng ba wolleng, tǎle ba kong ga «[Tǎlapga, shji ba pitoel!» le.

Kuya ga kojono, ga pǎluk, di iöya, e wǎlona, ga beno tjeng tǎkso.

²⁵Eshko ga tǎle ba oppinggaga kong ga «¿Pǎy oto? ¿Pǎy mǎr bor go lõem ega?» le.

Eshko ga epga beno lõng sëya lõem, kjok bangkjre lõk ara bakoe. Ga tǎle ëng kong ga «¿Domer kjwe ëro? Tǎlëno pǎluk, di iöya li kong ga kǎle pǎlue» le.

Domer goshko Ä sëya kjǎra

²⁶E irgo ga öötong lõng Gadara kjokyo, di bǎng buk kësband li kjwo kalëkong. ²⁷⁻²⁹Eshko ga domer shǎng kjǎra, goshko Ä sëya kjǎra. Shǎng dbar kop ara ga shwong pjung lõem, sök u roshko lõem, jëk to shǎng sakshko erä. Ba orkwo, ba dre, e kjrocharaba dröng sho go pjloglo kop ara, dǎr lõem wǎ ñaraba, gueniyo shaya sëya lõrëshko ga ba dröng sho li skoya jek tas tas erä, ga iche sëya lõrë kjok dogro no lõemshko.

Eni ga Jesús opshino jek shǎng kjyong roy dwayo li ñya sakshko dwayoshko ga tek shrono shǎng ba zlong bǎng ga kjök tono.

Ïya Jesúsdë ga tjëlë ba kong ga «¡Ä sëya, pja opkjos domer kjwe go dwayo!» ìe.

E kjishko ga sëya ìi tjëlë ba kong dbo go ga «¡Sbõ Tjwëlõ Kësbangyo Wa ìi pja! ¡Pja tek shäng bor barwë ìlëme! ¡Rokër bop kong sira ga tja shdum ìlëme!» ìe.

³⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Pja ko ìlë?»

«Tja ko Kop Arae» ìe ba kong. Ìara eni, Ä sëyaga tjeng domer ìi go ara kjishko. ³¹ Eni ga rokara Jesús kong ga iche Ä sëyaga shdüzlong shtoyo ìlëme ìe. ³² Epga löng ìishko soshko ga köchi tjeng träk ìlëm dlup poglõ go, ië. Eni ga rokara Jesús kong ga iche jek köchi tjeng ìi go.

Kuya ga «Jölõ» ìe, ³³ ga sëyaga ìi opkjono lõk domer ìi go dwayo, ga jek lõk köchi ìi go shara. Wop eni ìlëm ga köchi tjeng ìi zrono jer ri ri dlup poglõ go, optono lõk jer uunkong di bäng buk kësbang ìi roshko, ga shteno lõk dret eshko.

³⁴ Ïya köchi dagaga tjeng ìirë ga töktong jek ey dwayo, ga öötong löng nopga löngshko ga ìlëye shäryono ìi roy ìara nopga kong pjire. ³⁵ Kuya lõk ga tek shrono löng ara ba ìk. Shrono Jesús shäng ìishko ga ìya lõk ba zlong bäng ga domer dämär ga goshko Ä sëya ìi, e wëna lõk bë sòk eshko, doyono pjir shwong go, skwë ame, poptono sòk pjluë. Ïya lõk eni ga beno löng sëya ìlëme. ³⁶ Domer goshko Ä sëya ìi poptara sorë, e ìara ba igaga tjeng eshko ìirë nopga shrono tjeng ìi kong. ³⁷⁻³⁹ Eshko ga kjok eshko sopga uunkong tjëlë Jesús kong ga «Rokërwa bop kong sira ga pja opshis kjok ëreshko dwayo» ìe. Ìara eni, kjok bangkjre lõk ara kjishko.

Kuya ga jëlõ ìara, jer opyë sòk kjyong ìi roy. Eshko ga domer poptono ìi tjëlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios jek bop tjok.»

«Ìlëme. Pja nom bop ushko iröng dey. Ìlëye shäryara Sbörë bop kong ìi, e ìëp oba kong, miydëba wlo» ìe ba kong. E irgo ga Jesús to ey dwayo.

Eni ga jëlõ ìara domer ìirë, ga to jek kjok eshko kjwang jikong. Eshko ga e poptara Jesúsdë sorë ìi roy ìe öötong shäng oba kong eshko.

Kjoglõ wolõno buk kjlara, walë swlõ ara kjlara

⁴⁰ Jesús dipzono jek di bäng buk kësbang ìi kjwo kalëkong iröng obi. Öötong shäng di kjako ga oba töno löng träk ìlëm eshko ba wlokjirë. ⁴¹⁻⁴² Eshko ga domer shäng kjlara ko Jairo. Judíoga syõ uyo jong eshko ìi kägäyoga shäng kjlara ìi e. Ba wa walë kjlaraso ìi wolontoe. E lu pjloglõ sak kjwara kjingsho pjök (12) erä. E kjishko ga Jesús ìya ga tek shrono shäng ba zlong bäng ga kjök tono, kujjono bokdo kjlay klung go, ga rokara jek ba ushko.

Kuya ga «Jölõ» ìe, ga to jek ba tjok.

Oba ara kjishko ga Jesús jëk shängshko ga pollikoba arae. ⁴³ Löng ìi tjërko walë shäng kjlara swlõ ara lu pjloglõ sak kjwara kjingsho pjök (12) tjän. Ba dbar ìya iyado, poptë ìlëme. Öör shäng dwlomnega ara shwoy, ga ba dburwa tjeng ìi zana drete. Eni ëmdë ga poptono ìlëme. ⁴⁴ Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng ba kokso shwo lëkong ga ba shwong worbo porwara, ga poptono jekdo eshko.

⁴⁵ Eni ga Jesús tjëlë oba kong ga «¿Tja porwaga ërë?» ìe.

Kjlara kjlara tjëlë ga «Tja ìlëme» ìe lõk ba kong eni.

E kjishko ga Pedro tjëlë ba kong ga «Tjlapga, nopga ara kuzong ga pja polliya löng pjlor kar kare» ìe.

⁴⁶Gueniyo kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja porwara ëborë, e miydorore. Kuror ga ëbo poptono, bor dbo kësbang go» ë.

⁴⁷Eni ga miydara walë lirë ga Jesús porwara li beno lütshko lileme. Eni kuzong ga tek shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono sök kjlo dete erä. Eshko ga nopga uunkong bokso ga porwara ega, poptono jekdo sorë, e lara ba kong pjire.

⁴⁸Kuya ga tjëlë ba kong ga «Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe. Pja nom wopjlu bop ushko» ë.

⁴⁹Jesús tjëlë shäng walë li kong wopro ga no tek Jairo ushko dwayo shrono shäng kjlara ga tjëlë Jairo kong ga «Bop wa yë shinmotkonoe. Tjlapga na pingga kjwe twëy tjötö ame» ë.

⁵⁰Kuya Jesúsdë ga jlö lara lileme. Tjëlë Jairo kong ga «Pja woydë lileme. Pja mär bor go ga bop wa poptë dani» ë.

⁵¹E irgo ga Jesús öötong shäng Jairo ushkosho ga Pedro, Santiago, Juan, Jairo, Jairo boy, epgara ichara opzrëk jek ba tjok. No oblëra ichara opzrëk lileme. ⁵²Eshko ga nopga slar wopjluk jong träk lilem, kjloshtë ara bakoe. Jesús opzrëno jek u li roshkosho ga tjëlë löng li kong ga «Pjây slar ame. Kjoglo, e wolono lileme. Buk pë erä» ë. ⁵³Kuya lok ga Jesús joywe lok jong erä. Miyde lok ga kjoglo li shinmotkonoe.

⁵⁴Eni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng kjoglo buk lishko, orkwo shara, ga tjëlë ba kong dbo go ga «Kjwozirwa, pja kojözong» ë. ⁵⁵Jekdo eshko ga kjoglo li woshrono, ga kojono shäng. Eni ga ba data, ba mekë, e ichara Jesúsdë ba säng. ⁵⁶Eshko ga epga beno löng yëy ë erä. Gueniyo ga Jesús tjëlë ba kong lok ga «Lëye shäryono jushko ëre lëmi ë kong lileme» ë.

Ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li poshduna Jesúsdë

9 ¹E irgo ga Jesús, ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li rokara, ga kong dbo twara, Ä sëya oblë oblë tjeng oba goshko li iche to wlo, swlo oblë oblë popte wlo bakoe. ²Ga ichara Sbö ber no pjüyo sorë li roy ë oba kong, swlopga poptë bakoe. ³Eni ga tjëlë ba kong ga «Pjây brikshko ga lëye sömi lileme. Pjây kjorkung sök lilem, kjla lilem, dli lilem, dbur sho lilem bakoe. Shwong pjang bomi do go li sömi ga pjlu, gueniyo shwong oblëra sömi lileme. ⁴Pjây äär kjone pogo ga pjây ber löng u kjwaraso, äär jong pjây opshik kjok eshko dwayo guing. ⁵Pjây öötong löng kjone ga pjây wlokjre lilem wleni ga pjây opshik eshko dwayo, ga bomi dre pjlungyo lözi ber tjeng eshko. E ber pjây kura lok lilem li jyäglo, ga owa li ber pjang ba go» ë.

⁶Eni ga epga to jek löng kjok kjrinascho kjrinascho, Sbö tjökwö roy pjlu ë oba kong, ga swlopga popte lok bakoe.

Juan No Waga zröraba

⁷E dbaryo ga lëye shärye Jesúsdë shäng li roy shdöktong ara. Ga kura Pjlu Herodesdë, ga beno sök wotjlik ara. No kjone kjone tjëlë ga «E Juan No Waga li woshrokdo» ë. ⁸Kjone kjone obi tjëlë ga «E Sbö tjökwö laga tek dënashko so Elías tjwayde shäng» ë. Kjone kjone obi tjëlë ga «E Sbö tjökwö lagaga tek dënashko so kjlara li woshrokdo» ë.

⁹Gueniyo Herodes tjëlë ga «E länytökëba ara. ¿Eni ga ë lëba? ¿E Juan wosh-rokdore? Nopga ichaga tjarë om go, Juan kägä zë tase» ë eni. Eni ga dröno ara, iya wlo.

Jesús nopga sēno doglō sak dbāw dbāw pjloglō shkēng (5,000)

¹⁰ Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska li shrono lōng irōng obishko ga llēye shāryara lōk li lara lōk Jesús kong pjire. E irgo ga epga tōna Jesúsdē tjeng dboy, ga sōra jek ōōtong lōng kjok ko Betsaida. ¹¹ Gueniyo ga miydara kjok eshko sopgarē, ga to jek lōk ba irgo. Shrono lōng ba shwoy ga nopga li wlo-kjrara, ga Sbō ber no pjluoy sorē li roy lara ba kong, ga swlōpga sōra lōk tjeng eshko li poptara.

¹² Kjok sēng ga ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjōk (12) li tek shrono lōng ba zlōng bāng ga tjlē ba kong ga «Kjok ēreshko llēye drete. Pjlū wlo ga nopga kjwe ichos to na dwayo, jek llēbo soynekoba kjone lishko, dli twlōk wlo, pozlōng shtoyo wlēk wlo bakoe» lē.

¹³ Kuya ga tjlē ba kong ga «Sēzi pjāydē dey» lē.

Kuya lōk ga tjlē ba kong ga «Ēreshko tjawa pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkēng (5), mā tjeng do pjōkdewa erā. ¿Woydēp ga tjawa jongya dli twlōk nopga tjeng kēs ēre kongde?» lē. ¹⁴ (Eshko ga domerga tjeng doglō sak dbāw dbāw pjloglō shkēng (5,000) dik. Walēga, kjwozirga, e shtak llēme.)

Eni ga Jesús tjlē ba kong ga «Nopga kjwe ichozī wlar tjeng tōshko, shtor shtor, doglō sak shkēng (50) sak shkēng (50)» lē.

¹⁵ Kuya lōk ga shāryara eni, ga nopga li wloktong tjeng tōshko uunkong.

¹⁶ Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkēng (5) li, mā do pjōk li, e kjrara Jesúsdē, ga kjok dogo iya jem drēng ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlū bop tjok e kjishko» lē. E irgo ga dli li twara ba oppinggaga kong, pjlgue lōk nopga tjeng kēs li kong wlo.

¹⁷ Nopga uunkong iono beno lōng bō tjung, wopjlūe. E irgo ga dli worbo tōna ba oppinggagarē lōk shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjōk (12), tjung tjunge.

No pjluoy ichara Sbōrē shrono shāng li, e Jesús lara Pedrorē

¹⁸ Pjlara ga Jesús sōk syōstē Sbō kong. Ba oppinggaga lōng ba tjok erōe. Eshko ga tjlē ba kong lōk ga «¿Kumi ga tja ē lēba?»

¹⁹ «No kjone kjone tjlē ga pja Juan No Waga li woshrokdo lē. Kjone kjone obi tjlē ga pja Sbō tjlōkwo laga tek dēnashko so Elías tjwayde shāng lē. Kjone kjone obi tjlē ga pja Sbō tjlōkwo lagaga tek dēnashko so kjlara li woshrokdo lē» lē lōk ba kong eni.

²⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «E ga pjāye, ¿tja ē lēmi?» lē.

Kuya Pedrorē ga tjlē ba kong ga «No pjluoy ichara Sbōrē shrono shāng li, e pja» lē.

²¹ Kuya ga tjlē ba kong lōk ga «Tja ē lēmi ē kong llēme» lē.

Jesús lano ba wolon dbaryo kjishko

²² Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Āar dbar kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ēre shdungoba ara guing. Judio tjlāpaga kjok llgwega wleniyo, syōstaga kāgāyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, tja wlokre lōk llēme. Ga tja zrōkoba, gueniyo āar dbargwo mya ga tja woshre Sbōrē irōng obi» lē.

²³ E irgo ga tjlē uunkong kong ga «Ēye jēk woydē bor tjok jlōkoyo ga ber shāng bor woyotjlīk iyo, wotjlīk llēbo shāryē kjok ēre kjing goshko ame

bakoe. Bor kjishko ga llëye shäryëba ba kong llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme. ²⁴Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo le ga äär kjok dogo llëme. Gueniyo ëye jëk bor tjok jllö-koyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ²⁵Ëye, llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li kjrara tjeng ba wloy ëmdë ga e llëno llëme. Wolono ga öötong kjok dogo llëm ga to jeno ba llëbo li tjok.

²⁶»Llono ga no to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe bor dbo kälä goshko, Data Sbö dbo kälä go, bor parkagaga kjok dogo so tjok. Eerishko ga ëye, tja lökyo-kjre oba bokshto ga eshko ga lökyokjrër eni bakoe. ²⁷Lër bomi kong jllökoyo ga pjäy kjone kjone löng ëreshko wolontë llëm obishko ga Sbö ber no pjlujo sorë li imi wëllë» le.

Jesús kjlöpswono beno kälä lletilet

²⁸Dbargwo kjwong (8) irgo ga Pedro, Santiago, Juan, e söra Jesúsdë jem ba tjok dboshko, ga öötong löng dlup jong kjwara kjókshko li go, syöshtë Sbö kong wlo. ²⁹Eshko ga Jesús syöshtë Sbö kong wopro ga ba bokkwo kjlöpswono, shwong beno pjublün, kälä lletilete. ³⁰⁻³¹Eshko ga Moisés, Elías, e weno löng lan ba tjok, kälä të shjiye. Ga wop tjok ga Jesús zrökoba Jerusalén kjokyo sorë li lanyotke lok ëng tjok.

³²Ba oppinggaga tjeng eshko li löng poywö erä. Gueniyo poliäk ga ina lok ga Jesús kälä shjiye. Domerga löng do pjök ba tjok li ina lok bakoe.

³³Domerga li brik lok kjwlëshko ga Pedro tjllë Jesús kong ga «Tjlapga, tjawa löng na ga pjluë. Tjawa ukwang shäryë kjwo mya, bop kong kjwara, Moisés kong kjwara, Elías kong kjwara bakoe» le. Lara eni, gueniyo llë layde shäng li miyde shäng llëme.

³⁴Shäng tjllë wopro ga pjäng sho llono ter kjrina ba kjing go, ga ba oppinggaga li beno kjok bangkrë ara. ³⁵Ga pjäng sho li roshko dwayo ga ybö kura lok ga tjllë ga «Bor wa li ëre. E kjroror. Ba tjllökwo kuzia» le. ³⁶Kura lok pjir ga iya lok ga Jesús beno shäng kjlaraso. Dbar eshko ga beno löng kjing, llëye ina lok li lara ë kong llëme.

Dwlas goshko Ä säya poptara Jesúsdë kjlara

³⁷Wëshko ga ter shrono dlup li dwayoshko ga nopga shrono löng träk llëm, Jesús ik. ³⁸Eshko ga domer shäng kjlara nopga tjeng li tjrëko. Tjllë Jesús kong dbo go ga «Tjlapga no pingga, rokër bop kong ga bor wa domer ëre is sira. Tja wa oblë drete. ³⁹Olö ga shaya Ä säyarë, ie öö le, dbukza rish buk töshko, jek kjlo dete, ga kjamo ber bung erä. Shärye owa eni wop sit wop sit. ⁴⁰Tja tjllëno bop oppinggaga beno tjeng ëreshko wle kong ga «Bor wa ëre, goshko Ä säya kjlara. Rokër bomi kong ga ichozï to bor kong sira» loror, gueniyo to ichara lok llëme» le.

⁴¹Kuya ga tjllë löng li kong ga «Pjäy wotjlik owa. Pjäy mär Sbö go llëme. Tja ber shäng bomi tjok kjër äär jong llono, pjäy mär ber löng ba go wlo? Tja sjeno shäng bomi tjok tjän» le. Eshko ga tjllë domer li kong ga «Bop wa tek sös bor kong» le.

⁴²Eni ga dwlas li säya lok jek shäng äätë ba zlöng bäng ga dwlas li dbura säya lirë rish buk töy, jek kjlo dete erä. Eshko ga säya li wlona Jesúsdë, ga dwlas li poptara, ga twara iröng ba data kong. ⁴³Iya nopga tjeng eshko lirë ga beno löng yëy le erä, Sbö dbo ara kjishko.

Jesús İano ba woİon dbaryo kjışhko pjİlara obi

İİeye shİryara Jesİsdİ İi woyotİİıkoba İİong wopro ga tİİİ ba oppinggaga kong ga ⁴⁴«İİeye İİer bomi kong İi kuzİ yİtso, woyojemi İİİeme. No to ter kjok dogo dwayo İİere twİba ber tjeng nopga wİoshko» İİe. ⁴⁵Gueniyo ga İİeye İİe shİng İi İİİ İİokİo miydara İİok İİİm, e jnena Sbİrİ beno, miyde İİok İİİm wİo kjışhko. Ga İİİ İİokİo kjakrokara İİok ba kong İİİm, bangkjre İİok ara kjışhko.

İİeye tjwİİİ ara anmoyİ

⁴⁶E irgo ga ba oppingga kjİlara tİİİ ga «Tja ber tjwİİİ ara pjİy uunkong kjinmo» İİe kjİlara obi kong. Kuya ga tİİİ ga «İİİeme. Ber tjwİİİ ara İi tja» İİe. Ga İİamoga omİİİe jong eni bakoe. ⁴⁷İİeye İİe İİong İi miydara Jesİsdİ drete. Eni ga kjwozirwa kjİlara kjİlara, ga iara shİng ba zİong bİng, ⁴⁸ga tİİİ ba oppinggaga kong ga «İİeye, kjwozirwa İİere wİokjrara bor kjışhko ga tja wİokjrara wİeni. Ga İİeye, tja wİokjrara ga bor ichaga wİokjrara wİeni bakoe. Bomi tjrİko ga İİeye shİng kjİlara wotİy anmoyİ ga tjwİİİ ara anmoyİ İi e» İİe.

«İİeye shİng bi wİİoyo İİİm ga shİng bi shwo İİekong» İİara Jesİsdİ

⁴⁹E irgo ga Juan tİİİ ba kong ga «Tjİİapga no pingga, domer İİnorwa shİng kjİlara, A sİyaga tjeng oba goshko İi iche to shİng bop ko go. Gueniyo ga e bop oppingga bi tjok İİİm kjışhko ga tjawa tİİİeno ba kong ga «A sİyaga ichİp Jesİs ko go ame» İİororwa eni» İİe.

⁵⁰Kuya ga tİİİ ba kong ga «İWİyİ! “Shİryİp ame” İİİmi ba kong İİİeme. İİeye shİng bi wİİoyo İİİm ga shİng bi shwo İİekong» İİe.

Jesús wİokjrara Samaria sopgarİ İİİeme

⁵¹Eshko ga Jesİs jem kjok dogo irİong obi wİo dbaryo İi İİİto, ga wotİİİİ ga to jongya Jerusalİn kjokyo, İİara jong kjwaraso eni. Ga to jek ba nopga tjok. ⁵²Jİk İİongshko ga nopga ichara pjİk mya ba bİm go ba roy sİga wİeniyo. Eni ga ba roy sİgaga İi İİİtong İİong bİm go Samaria kjokyo kjİrina, pozİlong shtoyo wİİİk İİara. ⁵³Gueniyo ga miydara Samaria sopgarİ ga jongya jong Jerusalİn kjokyo. E kjışhko ga wİokjrara İİok İİİeme. ⁵⁴Roy kuya ba opping-gaga Santiago, Juan İİİrİ ga tİİİ İİok Jesİs kong ga «Tjİİapga, İWİoydİp ga tjawa İİok İİong ter kjok dogo dwayo, epga pjİr wİİore?» İİe.

⁵⁵Kuya ga bojono ba shwo İİekong ga wİİongza tİİİ tİİİ erİ. ⁵⁶Eshko ga jek İİok kjok shto oblİİe.

Shji jİk Jesİs tjok ga soyo tjok

⁵⁷Eni ga jek İİong irbo wopro ga no shİng kjİlara eshko tİİİİ Jesİs kong ga «Tjİİapga, woydİr ga pja jek kjİone ga tja jek bop tjok eshko» İİe.

⁵⁸Kuya ga tİİİ ba kong ga «Shjiti kjİloshko so, e pİ klung bİng. Sİnwa, e pİ ba usho roy. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo İİİera woshtozİlong shtoyo drete» İİe.

⁵⁹E irgo ga tİİİ oblİİİ kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wİİ» İİe.

Gueniyo kuya ga tİİİ ba kong ga «Tjİİapga, tja ichos jek bor data ushko sira. Bor data woİİono, jİenor sakshko pjİr ga tja tekdo irİong bop tjok» İİe.

⁶⁰Kuya ga tİİİ ba kong ga «Shİnmoga ber tjeng İİng jİnek wİyİİe. Pja nom Sbİ ber no pjİluyo sorİ İi roy İİe oba kong dey» İİe.

⁶¹E irgo ga no shäng kjłara obi tjļē Jesús kong ga «Tjłapga, tja jek bop tjok lēr. Gueniyo tja koshēp sira, “Tja toe” lēr bor pjeyoga kong guing» lē.

⁶²Kuya ga tjļē ba kong ga «Ēye ba pak soyono, ga wotjłik llēbo beno iröng li kjışhko ga e llēno llēm Sbō ber no pjłuyo lishko» lē.

Nopga ichara Jesúsdē jek dogļo sak kjāk kjingsho pjök (72)

10 ¹E irgo ga nopga jek lōng ba tjok li kjrara Jesúsdē dogļo sak kjāk kjingsho pjök (72). To kjok shto oblē oblē lē lishko ga epga ichara jek lōng pjök pjök ba bām go. ²Eshko ga tjļē ba kong ga «Dwłā bo kjrēy wļo ga ara, gueniyo parkagaga kjłöbō döe. Eni ga rokozi dwłā sogo li kong ga parkagaga wļēya obi, dwłā bo ara li kjre wļo. ³Eni ga pjāy nomo. Pjāy to lōng sjēke. Pjāy ichēr jek lōng öng wļēp ushko so llgwoklē jēk lōng shjiti kjłoshko so lōngshko wļeni. ⁴Pjāy brikskhko ga pjāy dbur sōk llēm, kjła sōk llēm, drepkwota sōk llēm bakoe. Pjāy jēkko erōe. No wļēmi irbo ga “Miga” lēmi ba kong llēm, pjāy jek bek erōe. ⁵Pjāy āar ber lōng kjone ga pjāy opzrēk jek u jong kjwara eshko li roshko, ga pjāy tjļēs nopga tjeng eshko li kong ga “Miga. Rokēr Sbō kong ga pjāy lōng u ēreshko uunkong ie ber lōng wļēpe” lōzi ba kong eni. ⁶Eshko ga pjāy wļokjre lōk wopjłū wļeni ga epga ie Sbōrē ber lōng wļēp jłōkoyo. Gueniyo pjāy wļokjre eni llēm ga epga kjimte Sborē llēme. ⁷Pjāy öötong lōng kjone pogo ga pjāy to lōng u kjwara kjwara llēm, pjāy ber lōng u kjwaraso dey. Ēye parkē ga e potjwļēkko ba pak li āska. E kjışhko ga pjāy sēya llē ga uozi, bomi potjwļēkklo li e.

⁸»Pjāy öötong lōng kjone pogo ga pjāy wļokjre nopga eshko sorē wļeni ga pjāy sēya llē ga uozi, ⁹swłopga lōng eshko li poptozi, ga pjāy tjļē nopga lōng li kong ga “Sbō ber no pjłuyo wļo li, e dbaryo dōrōe” lēmi ba kong eni.

¹⁰»Gueniyo ga pjāy öötong lōng kjok kjrina ga pjāy wļokjre nopga eshko sorē llēm ga pjāy to lōng jēk irbo pjłara pjłara tjwe lōk li go, ga pjāy tjļē kjok eshko sopga li kong ga ¹¹“Bomi kjokshko pjłungyo pjono borwa dre go li lōnwa ber tjeng jūshko, pjāy shdungko lōklo. Gueniyo miydozi pjłū ga Sbō ber no pjłuyo wļo li, e dbaryo dōrōe” lēmi ba kong eni. ¹²Lēr bomi kong ga no llgwezłong dbaryoshko ga kjok eshko sopga shdüya Sbōrē ara, Sodoma sopga kjinmo» lē.

Kjok shto oblē oblē, ba tjłōkwo kjrēba woydē llēm kjışhko ga kjok eshko sopga wļona Jesúsdē

¹³E irgo ga tjļēno nopga kjok shto oblē oblē li kjışhko. Tjļē ga «¡Corazín sopga, Betsaida sopga, pjāy song jłō, pjāy shdungko! Llēbo iydēba llēm wļeniyo shāryoror bomi kong li ina Tiro sopga, Sidón sopgarē tek dēnashko kjwe ga llēbo owa shārye lōng li, e owa jłōe lara, ga rayara, ga shwong pjuna shtēgro sē ā wļeniyo, pjlung sho iara ba dļu kjing go, ba woowa li iya Sbōrē wļo tjān. ¹⁴Eni ga no llgwezłong dbaryoshko ga pjāy shdüya Sbōrē ara, Tiro sopga, Sidón sopga, e kjinmo.

¹⁵»Capernaúm sopga, ¿pjāy wotjłik ga pjāy sōya Sbōrē jem āar kjok dogo lēmīro? Eni llēme. Pjāy iche jer āar iōk pjē jong ri ri sjer llēm shtoyo li roshko» lē.

¹⁶Eshko ga tjļē ba oppinggaga kong ga «Pjāy tjłōkwo kjrāga ērē ga e bor tjłōkwo kjrāyde wļeni. Ēye, pjāy wļokjrara llēm ga tja wļokjrara llēm wļeni. Ga ēye, tja wļokjrara llēm ga bor ichaga wļokjrara llēm wļeni bakoe» lē.

Nopga doglō sak kjāk kjingsho pjök (72) li shrono iröng obi

¹⁷Eni ga nopga doglō sak kjāk kjingsho pjök (72) li toe. Tjölkwō İara İok kjok shto oblē oblē pjir ga tek shrono löng wopjlū iröng obi. Eshko ga tjlē İok Jesús kong ga «Tjlapga, Ä sēyaga ėmdē ga tjawa bangkjre. Epga ichororwa bop ko goshko ga tjawa kolara» İe İok eni.

¹⁸Kuya ga tjlē ba kong ga «Eni jlōe. İnor ga Ä zana Sbörē, ga e İono ter kjok dogo dwayo İlgwİēng wİeni. ¹⁹Ga pjāy kong dbo tworor kēsbang, bi moskwo kēsbang İi zami wİo, ga İİēye wen owa bomi kong İİēme. Dgur shglēmi, dyē shglēmi ėmdē ga İİēye wen owa bomi kong İİēme. ²⁰İGueniyo pjāy löng wopjlū, pjāy kole Ä sēyagarē kjİshko egaro? Pjāy kole eni İi tjwİo ara İİēme. Pjāy ko tak İok kjibokwo go kjok dogo İira tjwİo ara. Woyde ga pjāy ber löng wopjlū e kjİshko shara» İe.

²¹Jekdo eshko ga go Sbō Sēya jlōkoyo kjİshko ga Jesús beno shāng wopjlū ara, tjlē Sbō kong ga «Data, pja kjok dogo sopga, kjok ėre sopga, e Tjlapga. İİēye jnenop kjok miydagaga löng kong İi pinop oba song, wotōy wİeniyo kong. E kjİshko ga pja poshrēr ara. Shāryorop eni, woydorop eni kjİshko» İe.

²²Eshko ga tjlē nopga kong ga «İİēbo uunkong İara Data Sbörē beno tjeng bor wİoshko. Sbō Wa ėre sorē, e miydaga ėrē İİēm, e miydaga bor Datarē erōe. Data Sbō, e sorē miydaga ėrē İİēm, e miydaga tjarē erōe. Gueniyo e sorē pin woydē ė kong ga pin» İe.

²³E irgo ga ba oppinggaga İya ga tjlē ba kong tjoksa ga «İİēye shāryēr İi İmi löng bomi bokkwo go. Ėye omİno ga era ber wopjlūe. ²⁴İİēr bomi kong ga İİēbo İmi, kumi löng ėre tjwİo ara. Dēnashko ga Sbō tjölkwō İagaga, pjİupga, e omİk woydē, omkuk woydē, gueniyo omİno İİēm, omkuno İİēm bakoe» İe.

Samaria so kjİlara pjİū wİeniyo

²⁵Domer shāng kjİlara, kjok İİgwekkİo tara Moİsēsdē İi miydaga pjİū wİeniyo. Pjİara ga kojono shāng Jesús zİong bāng, tjİİya wİo. Tjİē ba kong ga «Tjlapga no pingga, İİēye shāryēr, tja ber sōk sē İyado Sbō tjok wİo?»

²⁶«İİēye tara Moİsēsdē pjang kjok İİgwekkİo kjibokwoyo İi go? İBop kong ga e pjİollgwep ber sorē?»

²⁷«İİēbo woydēpshko, İİēbo woyotjİİpshko, İİēbo shāryēpshko, pja sōk sē obishko ga Tjlapga, bop Sbō İi woydos jlōkoyo İyado»,^s ga «Pja opwoydē sorē ga bop kjİlara, e woydos eni bakoe.»^t Kjok İİgwekkİo tak pjang İi e» İe.

²⁸Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja dboryorop beke. Shāryorop eni ga pja beno sōk sē İyado Sbō tjok» İe.

²⁹Eshko ga domer İi opwİİkē woydē. Eni ga tjİē ba kong ga «İBor kjİlara İe İi ė?»

³⁰«Domer opshino kjİlara Jerusalēn kjokyo dwayo, jongya jer shāng Jericō kjokyo wİo İara. Jek jēk shāngshko ga wİēna nopga İürkē ä wİeniyorē irbo. İİēbo sōya tjeng ba tjok İi dōra İok ba shjİryo dret, ba shwong pjang ba do go İi tjok, shpora İok trāk İİēm, ga İara beno buk eshko ba İİēmdo. ³¹E bēr ga syōshtaga Sbō kong ba nopga kjİshko wİeniyo tek shāng kjİlara irbo İi go. Buk İi İna, gueniyo kjİmtara İİēm, koskara jek irbo sor go, jek bek erā. ³²E irgo ga

Leví tjëyo tek shäng kjlära irbo li go bakoe. Omīno, ga kjimtara llēm, koskara jek irbo sor go, jek bek erä bakoe. ³³E irgo ga tek shäng irbo li go kjlära obi, Samaria so shara. Buk li ina, ga songe le. ³⁴Eni ga jek öötong shäng ba zlong bäng. Shporaba jyäglo lok li dwlōmnena kjo go, kjilgwo bo dyo dbo ara go, ga pjirira shwomzrëng go. E irgo ga poyona, iara ba öng kjing go, söra jek no pozlong uyoshko, ga dara buk eshko. ³⁵Wëshko ga pozlong uyo sogo li potjw-lëna dbur sho pjublün kjwo pjök go, ga tjle ba kong ga “Shporaba kayo buk kjwe dos bor kong jushko sira. Dbur zanop ere kjinmo wleni ga tja tjwe iröng obishko ga pja potjw-lën eshko” le.

³⁶»Eni ga bop kong ga nopga doglo mya li kjone dey ga beno shporaba kayo li kjlarayo?»

³⁷«Songe laga ba kong li e» le kjok ilgwekklo miydaga lirë.

Kuya ga tjle ba kong ga «Eni ga pja nom omshäryë e kjoyo bakoe» le.

Jesús öötong sök Marta, María, e ushko

³⁸⁻³⁹Kjok krinashko ga walë shäng kjlära ko Marta, lëng ko María. Jesús jek shäng irbo ba oppinggaga tjok, ga öötong shäng eshko ga wlokrara Martarë ba ushko. Eshko ga María wloktong sök ba dre zlong, tjlokwo le sök li kuya wlo. ⁴⁰Martara shäng wotjlik ara, llëbo shärye wlo li ara kjishko. E kjishko ga jek shäng Jesús zlong bäng ga tjle ba kong ga «Tjlapga, bor lëng kjwe ichos jek bor kjimtë. Tja iara beno shäng parkë ara tjoksa. ¿E igöb llëmdo?»

⁴¹«Marta, pja woydë ara, llëbo woyotjlip shäng ara kjishko. ⁴²Gueniyo llëbo tjwlo ara li krinaso, ga tjwlo ara li krayde Mariarë, ga döga erë ba shjiryo llëme» le ba kong.

Shji syöshtë Sbö kong sorë

11 ¹Pjlära ga Jesús sök syöshtë Sbö kong. Syöshtono pjir ga ba oppinggaga kjlära tjle ba kong ga «Tjlapga, tjawa pīs syöshtë, Juan ba oppinggaga pino dik» le.

²Kuya ga tjle ba kong ga «Pjāy syöshtë Sbö kongshko ga lëmi eni:

»“Data, bop ko, e ber kësbang, dboyë.

Pja tjwe ber sök borwa pjlyuo wlo.

³Dbar kjwobi go ga dli woydërwa li twos borwa kong.

⁴Llëbo shäryara oblërë borwa kong owa li iërwa ber tjwlo llëme.

E kjishko ga owa pjang borwa go li lös ber dret eni bakoe.

Tjawa iëp ber löng borwa tjilzlong lishko llëme.”»

⁵⁻⁶E irgo ga tjle ba kong lok ga «Kjok rong bek ga pjāy kjlära shwoy, no tjwe shäng kjlära pjola dwayo, ga pja dli ba kong drete. ¿Eni wleni ga pja to dli rokë bop pjeyo sök soshko kong llëmdo? Pja äär ba shwoy ga pja tjle ba kong ga “Bor kjlära shrono shäng bor shwoy, ga tja dli ba kong drete. E kjishko ga tja sëm pjlung shosho suk pjir kjwo myare” lëp ba kong eni.

⁷»Pja kuya ga tjle bop kong ga “Llëme. Tja barwëp llëme. U bäng jong tuke. Bor wapga tjeng bor tjok pëe. Tja kojong, llëye twër bop kong wlo llëme” le.

⁸»Gueniyo lër bop kong ga rokëp jek rokëp jek wleni ga kojong, llëye woydëp li twe bop kong pjire. Eshko ga kojono bop kjimtë, pjāy ëng tjok pjli kjishko llëme. Kojono, e barworop ara kjishko.

⁹»Eni ga lër bomi kong ga llëbo rokozi Sbõ kong, ga twe bomi kong. Llëbo wlëzi, ga wlëmi. “U bäng bäng dözi bor kong” lözi ba kong, ga dâr bomi kong. ¹⁰Ëye llëbo rokë ga e kjre. Ëye llëbo wlëk ga e wlëya. Ëye “U bäng bäng dözi bor kong” lë ga e dâr ba kong.

¹¹»¿Data kjone dey ga kong mā roke ba warëshko ga kong dgur twaydero? ¹²¿Ga kong kjörkö wa ak lë rokesko ga kong dyë twaydero? ¹³Eni ga pjây nopga owa ëmdë ga pjây wotjlik llëbo pjlu twë bomi wapga kong. Eni wleni ga bomi Data sök kjok dogo li kong llëbo rokëmishko ga pjây kong ba Sëya twe» lë.

Jesús, Beelzebú“

¹⁴Pjlara ga domer shäng kjlara tjlë llëm, goshko Ä sëya kjlara kjishko, ga sëya li ichara Jesúsdë toe. E irgo ga domer li beno shäng tjlë. Iya löng lirë ga beno löng yëy lë erä. ¹⁵Gueniyo kjong kjong tjlë ëng kong ga «Ä sëyaga iche to, dbo twara Ä sëya kägäyo ko Beelzebürë ba kong li go» lë lok eni.

¹⁶Kjong kjong löng obi omtjlik woydë, ga tjlë ba kong ga «Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryos borwa kong kjrina, pja ichaga Sbörë jlöre miydërwa e go wlo» lë.

¹⁷Wotjlik löng llë li miydara Jesúsdë pjir, ga tjlë ba kong ga «Pjlu llë, ba nopga ëngkwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go. Nopga tjeng u kjwaraso, e ëngkwë kar kar wleni ga e oppjik lok om go bakoe. ¹⁸¿Eni ga Ä, e ëngkwë ba sëyaga tjok wleni ga e pjir maling llëmdo? Lër bomi kong eni, tja Ä sëyaga ichë to, dbo twara Beelzebürë bor kong li go lëmi kjishko. ¹⁹¿Eni kjwe ga bomi oppinggaga kong dbo twaga ërë, Ä sëyaga iche wlo? E kjishko ga pjây diktong löng jlöe laga epgarë om go. ²⁰Ä sëyaga ichër to, Sbõ dbo ara go. Miydëmi e go ga Sbõ ber no pjluwo wlo li, e dbaryo shrono tjän.

²¹⁻²²»Domer shäng kjlara dbo ara, wloshko opwlikoklo tjok. Shäng ba u dëshko ga llëbo tjeng u roshko li lüyotkëba ba shjiryo ga ä, wokjang ba opwlikoklo tjeng li kjishko. Gueniyo ga tjwe kjlara obi, dbo ara ba kjinmo wleni ga shäng li zäya, ba opwlikoklo li döya ba shjiryo, llëbo tjeng ba u roshko li söya jek ba tjok, ba opwlikoklo tjok bako, ga shdöya oblë kong drete.”

²³»Ëye shäng bor shwo lëkong llëm ga e shäng bor wloyo. Ëye no töng bor kong llëm ga e shäng ba shdöga.

²⁴»Ä sëya pjang no goshko li toshko ga to shäng shto wlëk kjok dogro no llëmshko, woshtë wlo, gueniyo wlëya llëme. Eshko ga wotjlik ga “Tja to bor ushko iröng obi” lë. ²⁵Äär iröng ba ushko ga wlëya shäng pjlokjak pjir, posharyak pjir wleni. ²⁶Eni ga sëya oblë töya ba tjok doglo kjäk (7), owa ba kjinmo, ga uunkong li pjë jek äär ber tjeng no li go. Eni ga no li beno shäng owa anmoyö, shäng bäm go sorë li kjinmo» lë.

²⁷Tjlë shäng wopro ga walë shäng oba tjeng li tjërko kjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ga «Bop mekë, pja wena, pja kuna. Miydër ga shäng wopjlu bop kjishko» lë.

²⁸Kuya ga tjlë ga «Ëng. Gueniyo ga ëye Sbõ tjlokwo kuno, ga kolë ga era ber shäng wopjlu anmoyö» lë.

u 11.14 Ä, e kowëba *Beelzebú* bakoe. v 11.21-22 Domer dbo ara lë li, e Ä löklo. Ba llëbo döga lë li, e Jesús löklo. Lära eni li, e Ä sëyaga iche wlo ga woydara ga Ä zana guing löklo.

Jonás jyāglo

²⁹Eshko ga nopga tōno ara, tjeve jong obi Jesús shāng lishko. Ga Jesús tjlē ba kong ga «Eerishko dbaryo sopga, pjāy owa. Woydēmi ga llēbo jyāglo shāryēr bomi kong, gueniyo shāryēr llēm, Sbō tjlōkwo lāga Jonás, e jyāglo shāryōtē bomi kong erōe. ³⁰Dēnashko ga Jonás, e beno llēbo jyāglo Nīnive sopga kong. Ga no to ter kjok dogo dwayo ēre ber llēbo jyāglo nopga lōng eerishko li kong eni wlēni bakoe. ³¹Sabá so pjłuyo walē tek pjola dwayo, Pjļu Salomón kjok miydē li kuya wlo. Ga ēreshko no shāng kjłara tjlwlo ara, Salomón kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjāy llgweya Sbōrēshko ga walē li kojong, ga tjlē ga «Kjwepga shdungko» lē. ³²Nīnive sopga, e Jonás tjlōkwo kunoshko ga llēbo owa shārye lōng li, e owa jlōe lara, ga rayarae. Ga ēreshko no shāng kjłara tjlwlo ara, Jonás kjinmo. E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjāy llgweya Sbōrēshko ga Nīnive sopga kojong lōk, ga tjlē ga «Kjwepga shdungko» lē.

Iōk shjiy bi doyo kong

³³»Iōk shjiy borkey, jney wlo llēm, iēy sbi dorko wlo llēm bakoe. Iēy jong kjókshko dey, nopga opzrēk jek eshkoshko ga kālā tē shjiy wēlē wlo. ³⁴Iōk shjiy īgōmi wēlē bomi bokkwo go. Bomi bokkwo pjłú wlēni ga bomi doyo uunkong iōk shjiy tjok wlēni. Gueniyo bomi bokkwo owa ga bomi doyo uunkong kjok ro sī wlēni. ³⁵Eni ga pjāy sjēke. ¿Tjlōkwo kjrōromi li, e jlōre? Bomi iōk shjiy li e. E kjishko ga tjlōkwo kjrōromi li jyō wlēni ga pjāy lōng kjok ro sī roy wlēni. ³⁶Gueniyo bomi doyo uunkong iōk shjiy tjok, kjok ro yēt eshko llēm ga kjok īgōmi wēlē, pjāy jēk lōng iōk shjiy tjok wlēni» lē.

No pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, fariseoga, e wlona Jesúsde

³⁷Tjlēno eni pjir ga e mana fariseo shāng kjłara līrē iē ba tjok ba ushko. Eni ga opzrēno jek ba tjok ba u roshko, ga sirkeno sōk, iē wlo. ³⁸Īya fariseo līrē ga Jesús orkwo shkwono judíoga ī dik llēm ga beno shāng wotjlīk ara. ³⁹Eshko ga Jesús tjlē ba kong ga «Pjāy fariseoga llēbo shāryē ara, pjāy pjłue lēba wlo, gueniyo pjāy wotjlīk dbur tōng bomi kong erō, pjāy wotjlīk llēbo owa shāryē. Pjāy so di ioklo, dli uoklo kjoyoe. E kwoshkwak ba poglo go, gueniyo roshko wliwlie. ⁴⁰Pjāy wotjlīk llēme! Shji shāryara Sbōrē pjir, bi doyo dō llēm, bi sēya bakoe. ¿E miydēmi llēmdo? ⁴¹Gueniyo pjāy wotjlīs llēbo pjłú shāryē oba song wlēniyo kong. Eni ga pjāy ber lōng pjlo bek Sbō bokso jlōkoyo.

⁴²»iFariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! Llēbo wlēnomi li shtēmi āar ba sakyō (10) go, ba sakyō (10) go, shimi kjrina kjrina, ga twēmi Sbō kong. Bomi dli mokyo oblē oblē tjok ēmdē ga shāryēmi jlōkoyo eni bakoe. Gueniyo ga pjāy jēk lōng pjlo bek oblē tjok llēm, Sbō woydēmi llēm bakoe. Pjłú wlo ga pjāy jēk pjlo bek nopga uunkong tjok, ga Sbō woydēmi pjłú bakoe. Gueniyo woyde ga llēbo wlēnomi li twēmi Sbō kong, shāryēmi lōng wlēni bakoe.

⁴³»iFariseoga, pjāy song jlō, pjāy shdungko! Judíoga syō uyo roshko ga woydēmi ga pjāy lōng sōkklo pjłú goshko erā. Woydēmi ga miga llē lēba bomi kong yōtso llēbo soynezlōng shtoyo bakoe. ⁴⁴Pjāy song jlō, pjāy shdungko!

Pjây so shinmo doyo iak buk jyäglo llem kjoyoe. Nopga jek ba kopshko ga llëye miyde lok llëme»^w ie.

⁴⁵ Domer shäng kjära eshko, kjok lligwekklo tara Moisésdë li miydaga pjüw wleniyo. Eshko ga tjile Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, llëye lep shäng li, e borwa barwoklo» ie.

⁴⁶ Kuya ga tjile ba kong ga «Kjok lligwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjüw wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Oba pimi löngshko ga tjökwö lëmi ara li shäryëba uunkong ga äe. E so llëbo kwing ä twëmi oblë kong söya wlo kjoyoe. Shäryëmi eni, gueniyo pjây om go omkjimtë ba sök llem, bomi sakkwo go ëmdë llem bakoe. ⁴⁷ Pjây song jlö, pjây shdungko! Dënashko ga Sbö tjökwö lagaga, e zröra bomi tjapgarë ara, ga jnena lok. E ga pjây eerishko ga löng ba sak li poshäryë ber wolësowa wlo. ⁴⁸ E goshko ga pimi löng oba uunkong kong ga pjây wotjlik ga zröra lok li, e pjüw lëmi. Zröra, jnena epgarë lok, ga pjâyda beno löng ba sak shäryaga.

⁴⁹ »E kjishko ga Sbö tjilëno ba kjok miydë li go. Tjilëno ga «Epga kong bor tjökwö lagaga ichër oblë oblë. Kjong kjong zröya lok, kjong kjong shdüya lok, bokrotke lok ara» lara. ⁵⁰ E kjishko ga eerishko dbaryo sopga, pjây shdüya Sbörë, ba tjökwö lagaga zröra lok tek dämärshko dwayo li kjishko, ⁵¹ soyara lok Abel go, äär jong Zacarias go. Zacarias, e zröra lok Sbö u jong li, öng sho sukklo jong li, e tjirëko. Lër bomi kong ga pjây shdüya Sbörë, llëbo shäryara lok ba tjökwö lagaga löng kës kong li kjishko.

⁵² »Kjok lligwekklo tara Moisésdë li miydagaga pjüw wleniyo, pjây song jlö, pjây shdungko! Pjây opping kjok lligwekklo li go ara kjishko ga shji Sbö miydë sorë miydëmi löng pjüw, gueniyo lëmi ë kong llëme. Nopga oblë somi, Sbö miydë lok llem wlo, ga pjây om go ëmdë ga Sbö miydë löng llem bakoe» ie.

⁵³ E irgo ga Jesús to eshko dwayo. E dbaryo jek lëkong ga no pinggaga kjok lligwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e iirkono lok ara ba kong, ga llëbo kjakroke lok ara, ⁵⁴ tjilya lok wlo, rote lok llëbo lara li go wlo ie.

Bangkjrëy li, e Sbö eröe

12 ¹ E wopro ga oba tjwe jong tjwe jong träk llem, sho llik llik lë. Eshko ga Jesús tjile ba oppinggaga kong ga «Pjây sjëk fariseoga tjok, ba pjlung shosho uukklo wle tjok! Epga Sbö tjökwö söga jlökoyo lë, gueniyo wotjlik owa ba pjlushko! ² Llëbo shäryak lütshko kës li wen wëlëshko. Llëbo jnek kës li wlëkoba pjire. ³ Eni ga tjökwö lörömi shkëshko li, e kukoba kjok shjiyshko. Tjökwö lörömi lütshko li, e kukoba kjone pogoshko.

⁴ »Pjeyoga. Lër bomi kong ga nopga bangkjrëmi llëme. Bomi doyo zröya lok ga pjüw, gueniyo llëye shärye lok bomi kong obi ga äe. ⁵ Bangkjrako li ë lër bomi kong. Sbö, e bangkjrömirë dey. Pjây zröya ga pjüw. E irgo ga pjây iche äär ber löng iök pjë jong ri ri sjer llem shtoyo li roshko ga pjüw bakoe. Era bangkjrözia.

⁶ »Sënwa kjwo shkëng (5) soynek dburwa kjwo pjök äska llëmdo? Eni ëmdë ga sënwa li woyojeya Sbörë kjwara llëme. ⁷ Pjâyda tjwö ara, sënwa ara kjinmo. Bomi käkzong pjöbi shtara Sbörë pjir tjän. E kjishko ga llëye bangkjrëmi llëme.

Shji İan oba tjok Jesús kjishko

⁸»Lër bomi kong ga pjây tjÿlëno oba kong ga pjây lõng bor tjok İoromi wİeni ga no to ter kjok dogo dwayo İre tjÿlë bor parkagaga kjok dogo so İi kong ga pjây lõng bor tjok lër eni bakoe. ⁹Gueniyo pjây tjÿlëno oba kong ga pjây lõng bor tjok İlëme İoromi wİeni ga tja tjÿlë bor parkagaga İi kong ga pjây lõng bor tjok İlëme lër eni bakoe.

¹⁰»Eÿe no to ter kjok dogo dwayo İre İäywë owa ga owa İi lõya Sbörë ber dret ga pjÿlue. Gueniyo eÿe Sbö Sëya İäywë owa ga owa İi lõya İlëme.

¹¹»Pjây shakoba, sökoba judİoga syö uyo roshko, İlëm ga tjÿlappaga bokshto-shko ga pjây woydë İlëm, “İTja opwlİkë sorë?” İëmi İlëm, “İLëye lër?” İëmi İlëm bakoe. ¹²Pjây tjÿlëshko ga İlëye İëmi wİo İi, e twaga Sbö Sëyarë bomi kong eshko» İe.

Domer dbur ara kjİlara

¹³Domer shäng kjİlara eshko oba tjrëko, tjÿlë Jesús kong ga «Tjÿlapga no pingga, bor data wolono, ga ba İlëbo beno tjeng İi, e shdöya woydë bor shjİydë bor kong İlëme. E kjİshko ga İos ba kong ga İlëbo botoya İi twe bor kong» İe.

¹⁴Kuya ga tjÿlë ba kong ga «İTja iaga İre beno shäng bomi İlgwega, bomi İlëbo İëp İi shdör wİoro?» İe.

¹⁵Eshko ga tjÿlë oba kong ga «İPjây sjëke! Shji wotjİİk İlëbo tång bayo ara wİo İlëme. Shji wopjİu İaga bi İlëbo tjeng ara İirë İlëme» İe.

¹⁶E irgo tjÿlëno ba kong İlëbo jÿägİo go. Tjÿlë ga «Domer shäng kjİlara dbur ara wİeniyo. Ba kjok buk İi kjing go dwİa dgara, ga bo kjrara arae. ¹⁷⁻¹⁸Eni ga wotjİİk ga “İTja orwë İlong? İBor dwİa bo kjrator ara kjwe jner tjeng kjone? Bor dwİa bo jnekkİo uyo İok kjwe, e chilawa anmoyö” İe. Wotjİİno sök däu ga tjÿlë ga “Lëye shäryër miydër tjan. Bor dwİa bo jnekkİo uyo kjwe shdör, äska shäryër këskes anmoyö. E roshko bor dwİa bo kjwe jner tjeng pjir eshko, bor İlëbo oblë oblë tjeng kjwe jner eshko bakoe. ¹⁹Shäryoror eni pjir ga lër bor pjİuşhko ga ‘Tja İlëbo jnek tjeng ara, äär İu pjİogİo ara kong wİo. Tja woshtë, tja İe ara, tja ber wopjİue’ lër eni eshko jâ” İe.

²⁰»Gueniyo ga Sbö tjÿlë ba kong ga “Pja kâ İlëme. Eeri shkëyo ga pja wolon. İEshko ga bop İlëbo jnenop tjeng İi ber ë kongdo?” İe.

²¹»Eni ga eÿe dbur tång, jneya ber ba kong om go wİo, gueniyo İlëbo tjwİö ara Sbö kong İi shärye İlëm ga era kong, İlëbo wen tjwe ba kong eni kjoyo bakoe» İe.

Shji woydë İlëme

²²E irgo ga Jesús tjÿlë ba oppinggaga kong ga «Lër bomi kong ga shji woydë İlëme. Shji woydë dİi kjİy İlëm, shwong kjİy İlëm bakoe. ²³Pjây lõng së, e tjwİö ara, bomi dİi kjinmo. Bomi doyo, e tjwİö ara, bomi shwong kjinmo. ²⁴Sënwa so İep uaga kjoyo İi woyotjİİzİa. Dwİa dgue İlëm, bo kjre İlëm, jneya ba jnekkİo uyo roy İlëm bakoe. Gueniyo sëya Sbörë. İPjâyda tjwİö ara, sënwa kjinmo! ²⁵İPjây woydë ara ga İlëye shimi e goro? Bomi İu İëmi om go dbar kjwara obi ga äe. ²⁶İEni ga İlëbo chirawayo İi shäryëmi ga ä kuzong ga pjây woydë İlëbo oblë kjİshko İlënorö?

²⁷»Nana kjİloshko so woyotjİİzİa. Parkë İlëm, shwong sek İlëm bakoe. Eni İëmdë ga lõng wolësowa İyado. Lër bomi kong ga Pjİu Salomón İlëbo ara

anmoyō. Gueniyo doyono wolēsowa, öötong nana kjłoshko so ī dik llēme. ²⁸Kjłō sho llē doye Sbörē eni, eeri ga lok pjlú, bong ga sukoba gueniyo. ¿Pjāy doye e kjinmo anmoyō llēmdo? ¿Pjāy mār Sbō go jlōkoyo llēm ega?

²⁹»E kjłshko ga shji woydē llēme. Shji woydē dli kjīy llēm, di kjīy llēm bakoe. ³⁰Llēbo tjeng kēs ēre kjłshko ga nopga Sbō miydē llēm wleniyo woydē arae. Gueniyo bomi Data, llēye woydēmi dō li miyde sōk pjir tjan. ³¹Sbō ber bomi pjłuyo sorē li woyotjlīmi ara, llēbo oblē oblē kjinmo. Shāryēmi lōng eni ga llēbo oblē woydēmi kēs li ber bomi kong bakoe.

³²»Pjāy bor öng wļēp ushko so wleni. Pjāy ara llēm, gueniyo woyde Sbörē ga pjāy ber lōng no ichagaga ba tjok, sōk no pjłuyo iyado lishko. E kjłshko ga llēye bangkjrēmi llēme. ³³Pjāy llēye tjok ga soynezī, ga dburyo twozī oba song wleniyo kong. Llēbo tjwłō ara li iēmi ber tjeng ba bapkwō roy kjok dogo, eshko ga llēbo li pjir llēm, lūyotkēba llēm, ue ba sēyarē llēm bakoe. ³⁴Bomi llēbo tjwłō ara li tōng tjeng kjone ga pjāy wotjlik eshko bakoe.

Shji ber lōng bi kągāyo koshē iyado

³⁵⁻⁴⁰»No to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe llono miydēmi llēme. E kjłshko ga pjāy ber lōng bor koshē, poshāryak lōng pjir iyado. Woyde ga pjāy ber lōng parkagaga lōng ba kągāyo koshē wleni. Ba kągāyo li jek kjok shto oblē orkwosmozlong dbaryo shrēk. Woyde ga ba parkagaga lōng ba ushko obi li ber lōng ba koshē iyado, włoshko iōk borkek tjeng shjīy, tjwe irōng obishko ga włokjre lok jekdo ga pjłú włō. Tjwe kjok rong, llēm ga kjok ba shrānto ēmdē ga woyde ga lōng ba koshē eni. Ga shronoshko ga epga wleni lok eni ga e ber ba kong lok pjłúe. Lēr bomi kong jlōkoyo ga eni ga epga ie włar lōng sōkkłō go, iē włō, ga dli shiya, sōya, twe ba kong lok om go.

»Tja kuzia. Ėye tjwe lūrē llono miyde u sogo lirē kjwe ga ēye opzrēk jek ba ushko llēbo lūyotkē włō llēme. Ga no to ter kjok dogo dwayo ēre tjwe dbar llono miydēmi llēm kuzong ga pjāy ber lōng bor koshē, poshāryak lōng pjir iyado» ĩe.

Parkaga pjłú, parkaga owa

⁴¹Eshko ga Pedro tjlē ba kong ga «Tjłapga, ¿tjłōkwo lēp shāng li lēp shāng borwa kong dōre, de oba uunkong kong?»

⁴²«Parkaga ie ba pjłurē ber ba parkagaga oblē daga, sēya āar ba dłoyo go kjok orē ga woyde ga parkaga llēye ĩe ba kong li shārye eni wleniyo, kjok miydē ara bakoe. ¿Gueniyo ga kjre sorē? ⁴³Tjwe irōng obishko ga parkaga włēya ba pjłurē shāng ba pak shāryē pjłú ĩi, e kongda ber pjłúe. ⁴⁴Lēr bomi kong jlōkoyo ga era ie ba pjłurē ber shāng ba llēbo uunkong kągāyo. ⁴⁵Gueniyo ga parkaga li wotjlik owa wleni ga ba pjłú tjwe maļing llēme ĩe wleni ga opyorgō to shāng parkagaga oblē shdung, ga glō ara, nelōtkē ara bakoe. ⁴⁶Eni wleni ga koshe shāng llēm dbaryoshko ga ba pjłú tjwe. Eshko ga parkaga owa li shdūya, iche jek nopga kā llēm wleniyo ilamo tjeng lishko.

⁴⁷»Parkaga llē, llēye woyde ba pjłurē li miyde pjłú, gueniyo shāryara eni llēm, ba tjłōkwo kolara llēm ga e shdungko, e shpokko ara bakoe. ⁴⁸Gueniyo parkaga llē, llēbo owa shāryara, miydara llēm kjłshko ga era shdungko bako, gueniyo e shpokko sira dōe. Ėye kong llēbo twara ara ga kong llēbo roke ara, oblē kjinmo. Ėye kong llēbo iara beno tjeng ba włoshko ara ga kong llēbo roke, oblē kjinmo bakoe.

Shji moskwoga ara

⁴⁹»Tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök borkek wlo wleni. iGa woydër ga iök li pjë jong ri ri tjän! ⁵⁰Tja kong llëbo wen tjwe owa kjlluwe. E kjishko ga tja woydë ara, äär jong llëbo li shäryono bor kong pjir guing. ⁵¹¿Tja shrono shäng nopga ichë ber löng wlep ëng tjok wlo lëmire? Eni llëme. Lër bomi kong ga tja shrono shäng no shdöga, ber löng dboy dboy wlo. ⁵²Eeri jek lëkong ga nopga tjeng u kjwaraso doglo shkëng (5) ga e shdär ber kjing pjök, kjrina doglo mya, kjrina do pjök, ga ber löng ëng moskwo. ⁵³Dataga, ba wapga domerga, e ber löng ëng moskwo; mekëga, ba wapga walëga, e ber löng ëng moskwo; walëga, ba pjlaydoga, e ber löng ëng moskwo eni bakoe» le.

Llëbo wen li llë löklo

⁵⁴Eshko ga Jesús tjë nopga kong ga «Pjäng sho poyong jem pjang dlo jer shwo lëkong li imishko ga miydëmi e go ga shunyo shrë lëmi, ga shrë jlöe. ⁵⁵Pjluk tjwe kjok dogro no llëm shwo lëkong dwayo li kumishko ga miydëmi e go ga kjok kjirkë lëmi, ga shäryë eni jlöe. ⁵⁶iPjây Sbö tjlokwo söga jlökoyo lëmi, gueniyo pjây wotjlik owa bomi pjlushko! Llëbo wen kjok dogo, kjok ëre kjing go, e llë löklo miydëmi pjluë. ¿Eni ga llëbo shärye Sbörë eerishko dbaryo li, e llë löklo miydëmi llëm sorëro?

⁵⁷¿Llëye ber pjlu, llëye ber owa, e miydëmi llëmde? ⁵⁸Pjây sökoba no ilg-wega shwoy lëbashko ga pjây lan bomi söga li tjok bäm goshko, pjây ie ber tjeng tjlapga wloshko llëm wlo. Shäryëmi eni llëm ga pjây twe tjlapga lirë ba parkagaga kong, pjây shdüya wlo, ga pjây ie ber löng no shdüzlöng uyo roshko. ⁵⁹Lër bomi kong ga pjây opshik eshko dwayo llëm, äär jong dburwa kjöme lara bomi kong li potjwlenomi pjir guing» le.

Woyde ga llëbo owa shäryë löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy

13 ¹Eshko ga nopga löng kjlöbö tjë Jesús kong ga «Galilea sopga löng kjlöbö öng zrök, sho suya, pjë dret Sbö kong wlo. E wopro ga nopga ichara bi pjluyo Pilatorë ba zrök, ga zröra lök eshko» le.

²Kuya ga tjë ba kong ga «¿Pjây wotjlik ga Galilea sopga li zröraba, epga owa, nopga oblë ba kjokshko so kjinmo kjishko lëmire? ³Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozia. Llëm ga pjây pjir bakoe. ⁴¿E ga pjây wotjlik ga nopga wolono Siloë kjokyo doglo sak kjwara kjingsho kjwong (18), ak sho jong kjökshko eshko li dgono jer ba kjing goshko li, e owa, Jerusalén sopga llamo li kjinmo lëmire? ⁵Lër bomi kong ga eni llëme. Gueniyo llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozia. Llëm ga pjây pjir bakoe» le.

Kjor jong kjlara, botjyë llëme

⁶E irgo ga tjëno nopga kong llëbo jyäglo go. Tjë ga «Domer shäng kjlara, kjor jong kjlara, ba kjillgo bo ara kjokyo li tjreko. Kjor li ko *higuera*. Dbar kjwara ga jek jëk shäng e go, bo tjokde iya wlo, gueniyo bo drete. ⁷Eni ga tjë ba kjok daga li kong ga «Kuzong. Eeri ga öötong lu pjloglo mya ga kjor kjwe inshko ga bo wlen kjwara llëme. iKjwe közong! ¿Shto kjrë jong ara llëno?» le ba parkaga li kong.

⁸»Kuya ga tjǎ ba kong ga «Tjǎpaga, wēyē. Rayos ber jong lū pjǎara obi, sor pokēr, ga dwlommer, ⁹botjyēre iy wlo, llēm ga kōm eshko jā ga pjǎue» le ba pjǎu kong» le.

Woshtozlong dbaryo ga walē poptara Jesúsdē kjǎara

¹⁰Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús sōk oba ping judíoga syō uyo jong kjwara li roshko. ¹¹Walē sōk kjǎara eshko, swlo ara lū pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18) tjǎn, wloyo Ä sēya kjǎlararē. Walē li beno shǎng wozōnge. ¹²Īya Jesúsdē ga rokara tek ba shwoy, ga tjǎ ba kong ga «Pja dōktong, pja rayara bop swlo wlerē» le, ¹³ga orkwo iono ba go. Jekdo eshko ga walē li poptono beno shǎng kjlo bek ba shtoshko. Ga opyono beno shǎng Sbō poshrēk.

¹⁴Gueniyo judíoga syō uyo kǎgāyo li shǎng eshko. Īya ga iirkono ara, tjǎ nopga löng li kong ga «Shji parkozlong dbaryo iak lok kjwo tjer (6). Pjǎy poptē woydē ga pjǎy tek eshko dbaryo ga pjǎue. Gueniyo woshtozlong dbaryo lira llēme» le.

¹⁵⁻¹⁶Kuya Jesúsdē ga tjǎ ba kong ga «Pjǎy Sbō tjǎkwo söga jǎkoyo lēmi, gueniyo pjǎy wotjǎk owa bomi pjǎushko! Walē kjwe, e Abraham tjēyo, ga tjeng Ä wloshko eeri ga öötong lū pjloglo sak kjwara kjingsho kjwong (18). ĴPjǎy uunkong bomi öng dōk, sömi di iē woshtozlong dbaryo llēmdo? ĴEni ga walē kjwe dōror Ä wloshko dwayo dbar ēreshko ga owa lēmi sorēro?» le.

¹⁷Kuya ba wloyoga lirē ga lökkjrono ara. Gueniyo llamoga löng lira beno löng wopjǎu, llēbo shǎryara kēs li kjǎshko.

Kjor dwǎyo chirawa

¹⁸Eshko ga Jesús tjǎ löng li kong ga «ĴSbō ber no pjǎuyo sorē, e so llē kjoyo? ĴLēr bomi kong sorē ga pjǎu? ¹⁹E so kjor dwǎyo chirawa ko *mostaza* dgoroy klung roy kjoyoe. Kuno ga kēsbang, kjor wlēni. Eshko ga sēnwa llē usho ywē ba kowo go» le.

Pjǎlung shosho uukklo

²⁰E irgo ga tjǎ ga «ĴSbō ber no pjǎuyo sorē, e so llē kjoyo? ²¹E so walē pjǎlung shosho llruno bayo ara ba uukklo tjok, ga ie ber buk uur wlo kjoyoe. Ba uukklo shdōktong pjǎlung shosho li kjwang jǎkong» le.

Kjēr bǎng bam chira

²²Jesús to jek shǎng Jerusálén kjokyo wlo le. Eshko ga jēk shǎng irbo goshko ga äär kjok kjrina kjrinashko ga slān oba ping. ²³Pjǎlara ga no kjǎara llēbo kjakrokono ba kong. Tjǎ ga «Tjǎpaga, Ĵno kjre Sbōrē dār wlo li kjǎlōbō dōre?»

²⁴«Pjǎy drōn ēē, pjǎy opzrēk jek kjēr bǎng bam chira li go wlo. Lēr bomi kong ga nopga ara opzrēk woydē jek e go wlo, gueniyo jek ga äe. ²⁵U sogo li u bǎng bǎngzano pjir ga pjǎy beno löng kjoko li, u bǎng li porwēmi kjōw kjōw, ga öö lēmi, pjǎy tjǎ ga «Tjǎpaga, u bǎng dōs borwa kong sira» lēmi eni.

»Kuya ga tjǎ bomi kong ga «Pjǎy ē, pjǎy kjone so, e miydēr llēme» le.

²⁶Eshko ga pjǎy tjǎ ba kong ga «Dēnashko ga tjawa iono bop tjok, ga oba pinop borwa kjokshko bakoe» lēmi eni.

²⁷»Kuya ga tjîê bomi kong ga «Pjây ë, pjây kjone so, e miydër lîême. Pjây lîêbo owa shâyaga erêe. Pjây opkjös bor shwoy ëre dwayo» lîe.

²⁸⁻²⁹»Eshko ga Abraham, Isaac, Jacob, Sbö tjlökwo lagaga löng kës lî, e ber löng Sbö sök no pjûyo iyado lîshko. Ga nopga kjok kjwang jîkong so sirkek äär ber löng ië ba tjok. Îmi eni ga pjây iak beno tjeng kjoko kjîshko ga pjây ber tjeng slar eshko, kowo uë, lîêbo bang ara bomi kong kjîshko. ³⁰Eerishko ga kjong kjong tjwîlô ara lî, e ber löng tjwîlô chira eshko. E ga eerishko ga kjong kjong tjwîlô chira lî, e ber löng tjwîlô ara eshko» lîe.

Jesús slatong Jerusalén sopga kjîshko

³¹Eshko ga fariseoga shrono löng kjîlôbô, ga tjîê ba kong ga «Pjîlu Herodes, pja zröya woydë. E kjîshko ga pja nom jûy dwayo» lîe.

³²Kuya ga tjîê ba kong ga «Domer lêmi löng lî, e oba jyäpgwaga erä. Pjây nom ba shwoy, ga pjây tjîê ba kong ga «Eeri, bong ga tja shäng Ä sëyaga tjeng oba goshko lî ichë to, ga tja shäng oba poptë bakoe. Pak shäryër wîlô lî, e pjir kjönma» lêmi ba kong eni. ³³Gueniyo ga eeri, bong, kjönma ga tja to jek shäng Jerusalén kjokyo wîlô. Tek këgongshko ga Sbö tjlökwo lagaga zröraba shtoyo eshko.

³⁴»JJerusalén sopga, tja kuzîa! Sbö tjlökwo lagaga zrömi. Sbö tjlökwo roy lagaga ichara bomi kong lî lömi ak go, zrömi wîlô. Woydoror enido ga pjây tön, kjörkö meyo ba wapga tönö tjeng ba sjägä dirko wîleni, gueniyo woydöromi lîême. ³⁵Tja kuzîa. Bomi u, e raye Sbörë ber jong tjoksa. Lër bomi kong ga tja ëre îmi ame, äär jong pjây tjîê löng ga

»«Kjwe ichara Tjîlapgarë tjwe kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë»^x lêmi löng guing» lîe.

Woshtozlong dbaryo ga swîlô poptara Jesúsdë kjîlara

14 ¹Woshtozlong dbaryo kjwara ga Jesús öötong shäng fariseo tjwîlô ara wîleniyo, e ushko, ië ba tjok wîlô. Nopga löng eshko lî löng ba dë, lîêye shärye lî iya lok yötso wîlô. ²Domer sök kjîlara eshko swîlô ara, poglô dguë do jîkong. ³Iya Jesúsdë ga tjîê fariseoga löng lî kong, kjok lîgwekklo tara Moisésdë lî miydagaga pjîlu wîleniyo löng lî kong ga «¿Woshtozlong dbaryo ga shji swîlô poptë ga pjîlûe?» lîe.

⁴Kuya lok ga beno löng kjing erä. Eni ga Jesús orkwo iono swîlô lî go, ga poptara, tjîê ba kong ga «Pja nom ga pjîlûe» lîe. Kuya ga toe. ⁵Eshko ga Jesús tjîê nopga lî kong ga «¿Bomi wa, bomi öng, e lono di bäng roshko woshtozlong dbaryoshko ga shimi jekdo mäling lîêmdo?» lîe.

⁶Kuya lok ga dboryara lîêm, beno löng kjing erä.

Shji manabashko ga shji lîê shäryë

⁷E irgo ga iya Jesúsdë ga nopga mak lî shrono löngshko ga sökklo wîëya lok pjîlu wîleniyo, oba tjwîlô ara tjeng lîshko. Eni ga tjîêno ba kong lîêbo jyäglo go. Tjîê ga ⁸«Ëbo orkowsmok wlenishko ga pja mana ië ba tjokshko ga pja jek sirkek sökklo kjing, oba tjwîlô ara tjeng lîshko lîême. No tjwîlô ara bop kjinmo tjwe shäng eshko wîleni ga ⁹bomi maga lî tjwe tjîê bop kong ga «Pja kojözong.

Sökklo kjwe twos kjlara wle kong” le kjwe. Eshko ga pja lötkë ara, ga pja ber sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go shara.

¹⁰»Pja manabashko ga pja shronoshko ga pja jek sirkek sök sökklo tjeng iröng wleniyo kjing go dey. Eni ga bop maga li tjwe tjle bop kong ga “Tjlapga, pja tjwlo ara. Pja tek sirkek sök sökklo ere pjlu anmoyö kjing go shara” le bop kong eni kjwe. Eshko ga pja ikoba ga pja tjwlo tjok. ¹¹Eye opye ber tjwlo ara ga ieba ber tjwlo lleme. Eye opye ber tjwlo lleme ga ieba ber tjwlo ara» le.

¹²Eshko ga tjle ba maga li kong ga «Pja dli sharyono bayo arashko ga woyde ga oba llebo ara wleniyo mapde dö lleme, bop pjeyoga mapde dö lleme bakoe. Sharyorop eni wleni ga dbar oble go ga pja kjwe kar maya eni bakoe. Eshko ga pja potjwlekklo tjok. ¹³Pja dli sharyono bayo arashko ga nopga song wleniyo, nopga jek lleme wleniyo, nopga jek yökyök wleniyo, nopga kjok igö lleme wleniyo, e mapde dey. ¹⁴Epgara, pja potjwlewa ga ae. Gueniyo sharyorop eni wleni ga pja ie Sböre ber woplu, ga pja potjwlewa ere, nopga pjlo bek li woshre iröng obi dbaryo lishko» le.

Nopga mana domerdë ara, ië ba tjok wlo

¹⁵Eshko ga sirkeno sök kjlara ba tjok eshko li tjle ba kong ga «Sböre ber no pjluo dbaryo öötongshko ga eye öötong sök ië ba nopga tjok eshko li ber woplu!» le.

¹⁶Kuya ga tjle ba kong ga «Domer shäng kjlara, nopga mana träk lleme, tjwe ba ushko ië ba tjok wlo, ga opyono beno shäng dli sharye ba kong bayo ara. ¹⁷Öötong iozlong dloyo go ga ba parkaga ichara kjlara, tjle nopga mana li kong ga “Pjaye tegö. Dli kwirkonoe” le eni.

¹⁸»Gueniyo kuya lok ga kjlara kjlara llebo wleno, jek mana lishko lleme wlo. Bäm go li tjle ga “Tja kjok tjwlewo kjrina. Tja jongya ba ik. Tja jnep kesbange” le.

¹⁹»Kjlara obi tjle ga “Tja sögla klung workwoklo dopshiga wleniyo tjwlewo doglo sak kjwara (10). Tja jongya ba tjlik. Tja jnep kesbange” le.

²⁰»Kjlara obi tjle ga “Tja orkwosmok sök eeri jä. Tja jek ga ae” le.

²¹»E irgo ga parkaga li tek shrono shäng iröng obi ba pjluo shwoy, ga roy lara ba kong pjire. Kuya ga iirkono ara, ga tjle ba kong ga “Pja to u lok ara wleniyo tjreko, irbo pjara pjara bäng go, irbo chilawa oble oble bäng go bakoe. Eshko ga nopga song wleniyo, nopga jek lleme wleniyo, nopga kjok igö lleme wleniyo, nopga jek yökyök wleniyo, e tek söba” le.

²²»Sharyara eni pjir ga shrono tek shäng iröng obi, tjle ba pjluo kong ga “Tjlapga, llewe lorop bor kong li sharyorop pjire. Gueniyo iozlong shtoyo obie” le.

²³»Kuya ga tjle ba kong ga “Pja nom nopga wlek kjok shto oble shara. Pja to u lok kjwöbö kjwöbö wleniyo tjreko. Eshko ga eye wlenop ga ichep tek bor ushko, bor u ere dlin ber jong tjung wlo. ²⁴Ler bop kong ga nopga manor löng bäm go li, bor dli li ue sira lleme” le ba parkaga kong» le.

Shji jek Jesús tjok wlo li, e tjwlo tjok

²⁵Jesús jek jek shäng irbo go, ga oba jek löng ba tjok ara. Eni ga bojono iröng, tjle ba kong lok ga ²⁶»Eye jek woyde bor tjok jlökoyo ga woyde ga ba data, ba meke, ba wapga, ba pjeyoga uunkong, e ie ber woyo ba kong ame.

Woyde ga wotjlik ga “Tja wolonde, de tja wolon llemde, tja jek ba tjok” le iyado bakoe. Shärye eni llem ga e ber bor oppingga ga äe. ²⁷Woyde ga llëye shäryëba ba kong bor kjishko llë pogoshko li, e zrökoba pjang kjlös go ëmdë ga e ba kong ga llëye llëme le. Eni llem ga e ber bor oppingga ga ä bakoe.

²⁸»¿Pjây kjlara wotjlik ak sho shäryë jong kjókshko wleni ga pja sirkek sök ba woyotjlik ga “¿Tjwlo kjóm? ¿Dburyo kjwörde?” lëp bäm go llëmdo? ²⁹Eni llem ga u shakklo li shäryorop pjirshko ga dbur pjir eshko wleni ga pja ikoba ga pja joywëba, ³⁰tjlë ga “Domer kjwe ba pak soyono, ga kjra lara ga pjitong llem izia” lëba eni.

³¹»¿Pjlu llë opshik jek ba ëngkjawagaga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara (10,000) tjok, ëngkjwë pjlu oblë tjok wleni ga iya ga pjlu oblë li ëngkjawagaga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak pjök (20,000) wleni ga llëye shärye eshko lëmi? ¿Wotjlik ga “¿No kjwörde? ¿Shji ëngkjwë ba tjok sorë? ¿Shji kjangde, de llëmdo?” le eni llëmdo? ³²Eni ga “Shji songe” le wleni ga pjola obishko ga nopga iche jek kjlöbö, lan pjlu oblë li tjok wlo, ie ber sök wlep wlo, ëngkjwë ba tjok llem wlo. ³³Bomi llëbo tjeng kës li iëmi ber iröng llem ga pjây ber bor oppingga llem eni bakoe.

³⁴»Dlungna, e pjluë. Gueniyo ga pjle ameshko ga iëy ber pjle ba shtoy iröng obi ga äe. ³⁵Eshko ga llëno ame, ioroy klung kjing go ëmdë ga llëno llëme. E dbukko erä. Eëy kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso» le.

Öng wlep ushko so jeno kjlara

15 ¹Jesús shäng oba ping wopro ga nopga dbur töngga Roma so kong, nopga owa wleniyo oblë, e shrono löng ara ba kuk eshko. ²Fariseoga, no pinggaga kjok ilgewekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko kjlöbö bakoe. Nopga owa li iya lok ga tjle ëng kong ga «Nopga wotjlik owa wlokkre, ga ië ba tjok bakoe» le.

³Eni ga Jesús tjläno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlë ga ⁴«¿Pjây kjlara öng wlep ushko so tjeng doglo sak dbaw (100), ga kjlara jeno wleni ga llëye shäryëp eshko? ¿Llamo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li iëp ber tjeng ba kjok kjing go, ga pja to jeno li wlek, äär jong wlenop guing llëmdo? ⁵Wlenopshko ga pja wopjlüë. Eshko ga iëp buk bop dbopdo, ⁶söp tek iröng bop ushko, ga bop pjeyoga rokëp uunkong tek eshko. Ga pja tjle ba kong lok ga “Bor öng jeno li wlenore. Tja wopjlüë. Woydër ga pjây ber wopjlü botoya dik bakoe” lëp eni.

⁷»Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöë lara, ga rayarashko ga kjok dogo ga löng wopjlü ba kjishko. Eshko ga nopga pjlo bek doglo sak shkaw kjingsho shkaw (99) li, era woyotjliya lok ara llëme.

Dbur jeno kwara

⁸»¿Walë shäng kjlara, dbur tjeng kjwo sak kwara (10) ga jeno kwara wleni ga llëye shärye? ¿Löb borkeya, ga u ro pjloke yötso, ba dbur jeno li wiëna guing llëmdo? ⁹Wlenashko ga ba pjeyoga roke tek eshko uunkong. Ga tjle ba kong ga “Bor dbur jeno li wlenore. Tja wopjlüë. Woydër ga pjây ber wopjlü botoya dik bakoe” le eni.

¹⁰»Eni bakoe. Lër bomi kong ga no kjlara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöë lara, ga rayarashko ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng wopjlü eni bakoe» le.

Wa jeno kjłara

¹¹Eshko ga tjłë ba kong obi ga «Domer sök kjłara wapga do pjök. ¹²Pjłara ga ba wa miteyo tjłë ba data kong ga “Data, bop llëbo ber bor kong llono wlo li twos bor kong jekdo” ãe. Kuya ga ba llëbo tjeng kës li shdöra ba wapga do pjök li kong.

¹³»Dbar kjwöbö ga ba wa miteyo li, llëbo twara ba kong li soynena pjir, ga dburyo söra jek ba tjok, öötong beno sök kjok shto oblë pjolae. Eshko ga ba dbur li zana, to shäng sorë pogo. ¹⁴Zana pjirshko ga kjok shäng lishko ga pjli shrono kësbang, ga llëye wļëya, ue wlo drete.

¹⁵»Eni ga to shäng pak wļëk domer kjok eshko so kong, ga kong pak twara, ichara köchi dë ba kjokshko. ¹⁶Parkëshko ga pjli ara, köchi dli worbo li ue woydë, gueniyo twëba ba kong llëme.

¹⁷»Eni ga wotjlik tjwe kjłay ga “Bor data ushko ga dli träk llëm, ba parka-gaga löng kës li bö tung iyado, ga dli ber obie. iNa ga tja sök wolonto pjłirë! ¹⁸Tja to bor data shwoy iröng obi dey. Tja äär eshko ga lër ba kong ga ‘Data, tja llëbo owa shäryono Sbö kong, bop kong bakoe. ¹⁹Bek ga tja tjwlo bop wa dik ame. Tja ios ber bop parkaga wļeni dey’ lër ba kong eni” ãe. ²⁰Eni ga to sök lishko dwayo, jongya ba data shwoy.

»Jek shäng ääto ga ina ba datarë pjola dwayo, ga songe ãe. Jekdo eshko ga jek zron jong ba wlokrë, popjłura, ga lõ shira.»

²¹»Eshko ga ba wa li tjłë ba kong ga “Data, tja llëbo shäryono owa Sbö kong, bop kong bakoe. Bek ga tja tjwlo bop wa dik ame” ãe.

²²»Eshko ga ba data tjłë ba parkagaga löng li kong ga “Pjāy shwong shis maling, pjłü wļeniyo, ga doyozi e go. Kong sakkwo ioklo iozi kjwara, drepkwota iozi bakoe. ²³Sögla llgwoklë kjlo pjłü wļeniyo li tek sözi, ga zrözia. Shji dli shäryë, ba shrëkklo. ²⁴Bor wa ëre shinmotkonoe löror, miga shäng së. Jeno bor shjiryo, gueniyo shrono shäng iröng” ãe. E irgo ga kjarga löng ba shrëk.

²⁵»E wopro ga ba wa këguëyo shäng parkë kjłoshko. Tek shäng iröng tjwayde ushko ga kuya ga oba löng bërke. ²⁶Eni ga parkaga rokara kjłara, tjłë ba kong ga “¿E llëro?”

²⁷»“Bop lëng shäng së, shrono shäng pjłúe. E kjłshko ga sögla llgwoklë kjlo pjłü wļeniyo li zröra bop datarë ba shrëkklo” ãe.

²⁸»Kuya ga iirkono, opzrëk jek woydë u roshko llëme. Miydara ba datarëshko ga opshino jek ba wļëpyotkë, opzrëk wlo. ²⁹Gueniyo tjłë ba data kong ga “Miydëp pjłü ga tja parkë shäng bop kong luyo ara, pja kolër iyado. Eni ëmdë ga tja kong shwling ushko so chirawa tworop bor kong, tja opshrëk bor pjeyoga tjok wlo pjłara llëme. ³⁰Gueniyo bop wa bopoya, bop dbur zana dret walëga owa wļeniyo tjok li, era kong sögla llgwoklë pjłü wļeniyo li zrörop” ãe.

³¹»Kuya ga tjłë ba kong ga “Pja sök bor tjok iyado, bor llëbo tjeng kës li, e bopoya. ³²Gueniyo bop lëng, e shinmotkonoe löror, miga shäng së. Jeno bor shjiryo, gueniyo shrono shäng iröng obi. E kjłshko ga shrëy llëm ga äe” ãe ba kong” ãe.

Parkaga kägäyo kjok miydë ara, wotjlik maling wleniyo

16 ¹Eshko ga Jesús tjëlë ba oppinggaga kong ga «Domer shäng kjlära dbur ara. Domer li parkaga shäng kjlära, ba parkagaga tjeng kës li kägäyo. E rotaraba ga ba pjüyo li dbur zäya ara sorë pogo. ²Eni ga rokara ba pjüyorë tek ba shwoy, ga tjëlë ba kong ga “Pja bor dbur jek shäng ara lëba. ¿E sorëro? Lëbo soynenop kjöm, tjwlenop kjöm, e kjibokwoyo twos bor kong, bor lëbo dorop sorë li miydër wlo. Pja ber shäng bor parkaga kägäyo ame” lë.

³»Kuya ga wotjlik ga “Tja ie bor pjüyorë ber shäng pak drete. Tja parkë kjlöshko ma, ga tja to shäng dbur rokë ga tja lök ara. ¿Era tja orwë llong?

⁴Woydër ga tja pak lilemshko ga tja wlokrëba ba ushko. ¿Gueniyo lleye shäryër ga pjü? Ää, lë miydoror tjan” lë.

⁵»Eshko ga ë pogo tjwlo ba pjüyo kong li, e rokara tek ba shwoy. Ga tjëlë shrono shäng bäm li kong ga “¿Pja pogo tjwlo bor pjüyo kong kjöm?”

⁶»“Tja pogo tjwlo kjyo bayo ba bapkwö kësbandg tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik”^z lë.

»Kuya ga tjëlë ba kong ga “Bop tjwlo kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Pja sirkes maling, kjibokwo tos kjwara oblë, gueniyo kjyo bayo ba bapkwö kësbandg tjung wleni kjwo sak shkëng (50) dik” lë.

⁷»E irgo ga tjëlë shrono shäng kjlära obi li kong ga “¿Pja pogo tjwlo ba kong kjöm?”

»“Tja pogo tjwlo dwla bayo ba bapkwö kësbandg tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik” lë.

»Kuya ga tjëlë ba kong ga “Bop tjwlo kjöme li kjibokwoyo ëre kjrozong. Kji-bokwo tos kjwara oblë, gueniyo dwla bayo bapkwö kësbandg tjung wleni kjwo sak kjwong (80) dik” lë.

⁸»Roy kura ba pjüyorë, ga wotjlik ga “Bor parkaga kägäyo li wotjlik owa ëmdë ga kjok miydë ara, wotjlik malinge” lë. Nopga Sbö miydë lilem wleniyo omshäryë eni bakoe. Lëbo tjeng kjok ëre kjing go pakyo shärye lök pjü wlo ga epga wotjlik maling, nopga Sbö i li kjinmo.

⁹»Lër bomi kong ga pjäy dbur tjok ga zäzi oba kjimtoklo, epga ber wopjü bomi tjok wlo. Eni ga bomi dbur pjitongshko, pjäy wolonoshko ga pjäy wlo-kjraga tjok kjok dogo, shji sök së iyado lishko.

¹⁰»Eye kong lëbo twëy tjwlo chira ga de pjü wleni ga miydëy e go ga kong lëbo twëy tjwlo ara ga de pjü eni bakoe. Ga eye kong lëbo twëy tjwlo chira ga de ma wleni ga miydëy e go ga kong lëbo twëy tjwlo ara ga de ma eni bakoe.

¹¹Eni ga bomi dbur, bomi lëbo, e doromi pjü lilem kjok ëre kjing goshko wleni ga lëbo tjwlo ara tjeng kjok dogo li twaga ërë bomi kong lilem. ¹²¿Ga lëbo oma i li doromi pjü lilem ga lëbo twe oblërë ber bomipjöy wlo sorëro?

¹³»Eye parkë pjüyo do pjök kong ga äe. Shärye eni wleni ga kjlära woyde, kjlära woyde lilem. Ber pjü kjlära tjok, ber owa kjlära tjok. Pjäy wo pjang dbur go iyado ga pjäy parkë Sbö kong ga äe» lë.

¹⁴Fariseoga löng eshko kjlöbö. Dbur siyo kjishko ga tjlökwö li kuya lök ga joywakza lök tjä tjä erä. ¹⁵Eni ga Jesús tjëlë ba kong ga «Pjäy lëbo shäryë ara

^z 16.6 Kjo bapkwö kësbandg tjung wleni kjwo sak dbäw (100) dik, e bayo litro sak dbäw dbäw pjö-glo mya kjingsho sak dbäw pjöglö kjäk (3,700) dik löklo.

oba bokso, pjäy pjüé lëba wlo. Gueniyo pjäy wotjlik lile li miyde Sböre pjire. Nopga kong ga lilebo tjwlo ara le li, e Sbö kong ga lilebo owa anmoyö.

Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, Sbö ber no pjüyo sorë li, e roy

¹⁶»Kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek denashko sorë li, e beno bi kong, kolëy wlo, äär jong Juan No Waga shrono guing. Eshko tek lekong ga Sbö ber no pjüyo sorë li roy pjü shdöktong ara, ga nopga drön ëë, Sbö ber ba pjüyo wlo. ¹⁷Gueniyo kjok ilgwekklo li, e pjir wlo lileme. Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber dret, gueniyo ga tjlokwo tak lok kjok ilgwekklo go li löngko kjwara lileme.

Shji ëng rayë

¹⁸»Domer ba boy rayono, ga orkwosmono obile tjok wleni ga lilebo owa shäryayde. Ga ëye orkwosmok walë rayak sök li tjok ga lilebo owa shäryayde bakoe.

Lázaro, e ga domer dbur ara kjlara

¹⁹»Domer shäng kjlara dbur ara, doyë shwong pjü, wolëso go. Dbar kjwobi go ga bë shärye kësbang, dli opzang i. ²⁰Eshko obi domer sök kjlara ko Lázaro, poglo go üta ara do jikong, sirkek sök töshko, domer dbur ara li u bäng zlong. ²¹Sök oma dli worbo lon töshko li koshë, ue wlo, pjli ara kjiy. Shjiti lile tjwe ba zlong bäng ba üta li shuk. ²²Dbar kjwara ga domer song li wolono, ga ba sëya söra Sbö parkagaga kjok dogo sorë öötong sök Abraham zlong.

»E ga domer dbur ara li ëmdë ga wolono bako, jnenaba to sakshko. ²³Ga ba sëya öötong sök iök pjë jong ri ri sjer lilem shtoyo li roshko. Eshko ga song, suya iökdë, bang ara. Eni ga iya jem pjola dwayo ga Abraham bë sök Lázaro tjok, ²⁴ga öö le, tjile ba kong ga “Kjokë Abraham, tja songe lözong! Tja suya iökdë, bang ara. E kjishko ga Lázaro kjwe ichos ba sakkwo dbo pök di go, tek di smoktong ba go li sök bor kong iër wlo, bor kjyorkwo zëya wlo” le.

²⁵»Kuya ga tjile ba kong ga “Pja wotjlis sira. Pja sök kjok kjing go obishko ga pja öör sök owa lileme. Lázarora öör songe. Eerishko ga sök wopjü jushko, ga pjara sök song, suya iökdë, bang ara. ²⁶E pjlor kar go ga jushko kjok tjrek pjang ojong kësbang, borwa shwo lë, bop shwo lë bakoe. E kjishko ga ëye jek ga ä, ëye tek ga ä bakoe” le.

²⁷»Kuya ga tjile ba kong ga “Kjokë, rokër bop kong ga Lázaro kjwe ichos bor data ushko, ²⁸kjok owa anmoyö ëre roy sök bor lënga doglo shkëng (5) löng eshko li kong, tjwe kjok ëreshko lilem wlo” le.

²⁹»Kuya ga tjile ba kong ga “Lileme. Epga kong kjok ilgwekklo tara Moisésdë li beno tjeng ba kong, tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek denashko sorë li beno tjeng ba kong bakoe. Woyde ga e kolayde lok” le.

³⁰»Kuya ga tjile ba kong ga “E kole lok lileme. Gueniyo ëbo wolono, ga woshrono iröng obi, ga jek lan ba tjok wleni ga lilebo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye eshko” le.

³¹»Kuya ga tjile ba kong ga “Moisés tjlokwo, Sbö tjlokwo lagaga tjlokwo, e kjre lok lilem ga ëye wolono, ga woshrono iröng obi li tjlokwo kjre lok lilem bakoe” le ba kong eni» le.

Shji oblë ichë lîebo owa shäryë lîeme

17 ¹Eshko ga Jesús tjîlë ba oppinggaga kong ga «Lîebo tjeng ara, pjây iche lîebo owa shäryë wlo. E ber eni iyado. Gueniyo ëye oblë ichono lîebo owa shäryë ga era song jîlô, shdungko. ²Kjwozirwa bor tjîlôkwo kjraga kjlara ichayde lîebo owa shäryë lîem obishko ga ba ichaga li shakko, apkwo kësbang pjrikko ba bêngshko, ga dbukko jer dlung dorong dey. ³E kjîshko ga pjây sjêke.

»Bop kjlara, e lîebo owa shäryono ga pîzong, «Shäryëp eni ame» los ba kong. Eni ga «E owa jîlô. Shäryër ame» lara bop kong wleni ga lîebo shär-yara owa li ios ber tjwlo lîeme. ⁴Dbar kjwara ga lîebo shäryara bop kong owa pjloglo kjäk (7) ëmdë ga tjwe bop shwoyshko ga tjîlë bop kong ga «E owa jîlô. Shäryër ame» lëshko ga owa li ios ber tjwlo lîeme» le.

Shji mär Sbô go ga shji lîebo shäryë kësbang ga pjîlue

⁵Eshko ga Sbô tjîlôkwo roy lagaga ba äska li tjîlë ba kong ga «Tjawa mär löng Sbô go. Tjawa kong dbo twos, tjawa mär ba go jek këgong wlo» le.

⁶Kuya ga tjîlë ba kong ga «Dwîlagwo chirawayo ëmdë ga kun jem ga pjîlue. Eni wleni ga pjây mär Sbô go sirawa dô ëmdë ga pjây tjîlëno kjor kësbang kjwe kong ga «Pja opshis ëre dwayo, pja nom wen jong dlung roy» loromi ga pjây köle, ga shäryë eni.

Shji parkë Sbô kong sorë

⁷»Pjây kjlara, parkaga shäng kjlara wleni ga brik shäng klung workwë, lîem ga öng dë. ¿Tjwe shäng iröng bop shwoyshko ga lîeye lëp ba kong eshko? ¿Pja tjîlë ba kong ga «Pja tegö. Pja sirkes sök ië jekdo» lëp ba kong enire? Eni lîeme. ⁸Pja tjîlë ba kong ga «Bor dli shäryos bor kong jekdo. Pja poshäryos, pja shwong skwos stek wleniyo, bor dli pjlorguëp bor kong wlo. Tja iono pjir ga ië pja shara» lëp ba kong eni dani. ⁹¿Shäryara bop kong eni pjir ga pja tjîlë ba kong ga «Tja kjimtorop ara, tja wopjlu bop tjok» lëp ba kong enire? Eni lîem bakoe. ¹⁰Pjây parkaga eniyo wleni bakoe. Pjây ichara Sbörë parkë ga pak li shäryoromi pjir ga woyde ga pjây tjîlë ga «Tjawa tjwlo ara lîeme. Tjawa parkaga eröe. Lîeye lara Sbörë borwa kong li shäryorwarë erä» lëmi eni» le.

Domerga poglo go swlo ara, sho an do jîkong wleniyo poptara Jesúsdë doglo sak kjwara (10)

¹¹Jesús jek shäng Jerusalén kjokyo wlo lëshko ga jek shäng Samaria kjokyo, Galilea kjokyo, e tjrëko. ¹²Jek äar shäng kjok kjrînashko ga domerga wen tjeng doglo sak kjwara (10), poglo go swlo ara, sho an do jîkong wleniyo. Tek shrono löng pjola sit, ¹³ga öö le, tjîlë ba kong ga «Tjlapga Jesús, tjawa songe lözong!» le.

¹⁴Iya ga tjîlë ga ba kong lok ga «Pjây nom opping syöshtagaga Sbô kong ba pjeyoga kjîshko li kong, pjây iya lok wlo» le.

Jek löng jëkko wopro ga poptonoe. ¹⁵Kjlara opîno ga beno drëpdre, sano iröng, ga Sbô poshrëya shäng pjîluk ara. ¹⁶Eni ga jek öötong shäng Jesús zlong bäng ga kjök tono, kujono bokdo kjlay klung go, ga tjîlë ba kong ga «Tja poptorop. Tja beno wopjlu bop tjok e kjîshko» le. Domer li, e Samaria so.

¹⁷Kuya ga tjlë nopga löng li kong ga «¿Domerga poptono, e doglo sak kjwara (10) llëmdo? ¿Llamo doglo shkaw (9) li kjwono llong? ¹⁸Domer ëre Samaria so, e judío llëme. Era shrono iröng obi Sbö poshrëk. ¿Judíogara kjwono llong?» ë. ¹⁹Eshko ga tjlë domer li kong ga «Pja kojözong. Pja nomo. Pja mär bor go kuzong ga pja poptonoe» ë.

Sbö ber no pjüyo dbaryo

²⁰Pjlara ga fariseoga kjone kjone tjlë Jesús kong ga «¿Sbö ber no pjüyo wlo li, e dbaryo tjwe llono?»

«Sbö ber no pjüyo li, e llëbo ikko wleni llëme. ²¹«Sbö, e no pjüyo shäng izong» lëy ga æ, igöy llëme. Sbö ber no pjüyo li, e llëbo wen bomi pjlushko» ë ba kong.

²²Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Dbar tjwe kjwara ga no to ter kjok dogo dwayo ëre imi woydë ara jek pjlara obi. Gueniy o eshko ga tja imi llëme.

²³Eshko ga no tjwe shäng tjlë bomi kong ga «¿Shäng na izia!» ë. Oblë tjlë ga «¿Shäng kjwe!» ë bomi kong, gueniy o jlö lëmi llëm, pjäy jek eshko llëme.

²⁴Tja tjwe iröng obishko ga e ber so llgwllëng ller kälä lletlet kjok dogo llaw pogo kjoyoe. Eni ga tja iga nopga uunkongdë wëllë. ²⁵Gueniy o e bäm go ga tja shdungoba ara guing. Tja wlokjre nopga löng eerishko dbaryo lirë llëme.

²⁶«No to ter kjok dogo dwayo ëre tjwe iröng obi döröshko ga llëbo shäryë kjok ëre kjing go li, e ber so llëbo shäryono Noé dbaryoshko li dik. ²⁷Eshko ga kjok ëre pitë llëm obishko ga nopga to löng wllëp dlë uë, di ië, orkwosmok ëng tjok, öötong Noé opzrëno jem kjoyong kësbang roshko dbaryoshko. Eshko ga shunyo shrono kësbang, ga nopga li söra dirë, shtena drete.

²⁸»Lot dbaryo ga nopga opshäryono eni bakoe. To löng dlë uë, di ië, llëbo tjwllëk, llëbo soynek, dwla dguë, u ywë, beno löng llë ë. ²⁹Gueniy o Lot opshino Sodoma kjokyo dwayo irgo ga akkwo llono ter iök, shunyo shrono wleni, ga nopga li pjira drete. ³⁰Ga tja wen obishko ga shäryë eni bakoe.

³¹»Eshko dbaryo ga ëye sök ba u dbo kjing sdok li kjing go ga jek llëbo beno tjeng ba u roshko li kjrë llëm, tök jekdo dey. Èye shäng ba kjokshko ga jek ba ushko iröng, llëbo beno tjeng li kjrë llëm bakoe. ³²Llëye weno Lot boy kong dënashko li woyotjlizia.

³³»Èye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko llëm wlo ë ga äar kjok dogo llëme. Gueniy o ëye jëk bor tjok jlökoyo, e zröraba bor kjishko ëmdë ga era ber sök së iyado kjok dogo. ³⁴Lër bomi kong ga eshko dbaryo ga nopga tjeng do pjök bukklo kjwaraso kjing go. Kjlara söya, kjlara ie ber buk eshko. ³⁵⁻³⁶Ga walëga löng do pjök llëbo kläk. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko»^a ë.

³⁷Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿shäryë eni li, e kjone?»

«Shinmo doyo buk kjone ga lla tjwe tön tjeng ara eshko» ë ba kong.

Kjok llgwega kjlara, e ga syä kjlara

18 ¹Eshko ga Jesús tjlëno ba oppinggaga kong llëbo jyäglö go, epga syöshtë ber löng Sbö kong iyado wlo, wosonkë llëm wlo. ²Tjlë ba

^a 17.35-36 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä taraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko. Ga domerga löng do pjök parkë kjloshko. Kjlara söya, kjlara ie ber shäng eshko.»

kong ga «Kjok buk kjrinascho ga no shäng kjlära no lligwega, ëye bangkjre llem, Sbö ëmdë ga bangkjre llem bakoe. ³⁻⁴ Kjok eshko ga syä shäng kjlära. Tjwe tjläpga kjok lligwega wleniyo li shwoy enido, tjlä ga «Bor wloyo, e lligwep bor kong sira. Tja wlikozong» le ba kong eni enido. Kjok lligwega sök li iya öör ga lligweya woydë tjläpga lirë ba kong llemë. Eni ga iya jek tjwe obi, iya jek tjwe obi.

»Gueniyo pjlära ga tjläpga li wotjlik ga «Tja, ëye bangkjrër llem, Sbö ëmdë ga bangkjrër llem bakoe. ⁵ Gueniyo walë kjwe tjwe shäng bor barwë ara enido. E kjishko ga llëbo li lligwer ba kong, tja barwe ame wlo. Llem ga tjwe bor barwë jek obi, ga tja ie ber sök wlep llemë» le.

⁶»Llëye lära no lligwega owarë li, e woyotjliäzä. ⁷ »Pjäy wotjlik ga Sbö, ba nopga kjrara tjeng li wlike llemë lëmiro? Epga syöshtë lök ba kong shkë dba, wlike wlo. »Pjäy wotjlik ga dborye maling llemë lëmiro? ⁸ Lër bomi kong ga wlike maling. »Gueniyo ga no ter kjok dogo dwayo ëre tjwe kjok ëre kjing goshko ga nopga wlen löng mär bor gore?» le.

Fariseo kjlära, e ga dbur töngga Roma so kong kjlära

⁹ Nopga löng eshko kjlöbö, wotjlik ga «Tjawa jëk pjlo bek, oblära jëk bëy llemë» le eni. Eni ga Jesús tjläno ba kong llëbo jyäglo go. Tjlä ga ¹⁰ »Domerga öötong löng Sbö u zlong bäng do pjök syöshtë. Kjlära, e fariseo, kjlära obi, e dbur töngga Roma so kong. ¹¹ Eshko ga fariseo li syöshtono shäng kojong, tjlä ga «Sbö, tja no oblä dik llemë. Tja lürkë llem, tja llëbo owa shäryë llem, tja pë oma boy oblä tjok llem bakoe. Dbur töngga kjwe jëk owa, tjara jëk eni llemë. Tja wopjlu bop tjok e kjishko. ¹² Sondë kjwobi go ga tja ië llem bop kong dbar pjök. Llëbo wlenor li shtër äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shir kjrina kjrina, ga twër bop kong» le eni.

¹³ »Dbur töngga lira beno shäng ro pjola sira. Llëbo owa shäryara li bangyo ba kong ara kjishko ga beno shäng pjlu kjing shpok, ga kjok dogo jem iya woydë sira llem, lökktë ara Sbö bokso kjiy. Eni ga syöshtono, tjlä ga «Sbö, tja llëbo owa shäryono ara. Tja songe lözong» le.

¹⁴ »Lër bomi kong ga brik lökshko ga dbur töngga li beno shäng pjlo bek Sbö bokso, fariseo lira llemë. Eëye opyë ber tjwlo ara ga ie ber tjwlo llemë. Eëye opyë ber tjwlo llem ga ie ber tjwlo ara» le.

Llëbo shäryara Jesúsde pjlu, kjwozirga kong

¹⁵ Eshko ga kjwozirga sökoba jek Jesús kong, Jesús orkwo ië ba kjing go wlo. Iya ba oppingagarë ga kjwozirga sögaga li wlona. ¹⁶ Eni ga ba oppingaga li rokara Jesúsde tek ba shwoy, ga tjlä ba kong ga «Kjwozirga somi llem, tek wëyë bor shwoy. Eëye ber kjwozirga jüni ga Sbö ber ba pjluo. ¹⁷ Lër bomi kong jlökoyo ga ëye Sbö tjlokwo kjrë kjwozirwa dik llem ga äär ber sök Sbö sök no pjluo iyado lishko llemë» le.

Domer dbur ara kjlära

¹⁸ Tjläpga shäng kjlära eshko tjwlo ara wleniyo. Tjlä Jesús kong ga «Tjläpga no pingga, pja pjluë. »Llëye shäryër, tja ber sök së iyado Sbö tjok wlo?»

¹⁹ »«Tja pjluë lep ega? Pjlu li, e Sbö eröe. ²⁰ Kjok lligwekklo tara Moisésde li, e miydep tjan. «Shji pë oma boy oblä tjok llemë. Shji no zrök llemë. Shji

lürkë lîeme. Shji oblë jyöyotkë lîeme. Bop data, bop mekë, e bangkjros, ios ber tjwlo ara?»^b lë.

²¹ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlokwo lëp shäng kës lî, e shäryër shäng enido, tja tek dwlas lë obishko» lë.

²² Kuya ga tjlë ba kong ga «Llëbo shäryorop kës lî, e pjluë. Gueniyö lîebo beno kjrina obi. Pja nom bop lîebo tjeng kës lî soynek pjir, ga dburyo twos oba song wleniyö kong. Enira pja lîebo ara kjok dogo. Pjir ga pja tek bor tjok, pja pin wlo» lë.

²³ Kuya ga beno shäng woydë ara, dbur ara kjishko. ²⁴ Woydë ara lî iya Jesúsdë ga tjlë ga «Nopga dbur ara wleniyö äär ber löng Sbö sök no pjluoy iyoado lishko wlo ga kjange. ²⁵ Öng jëkklo sok kësbang wleniyö opzrëk jek shkô bokkwo bäng go ga kjange. Gueniyö nopga dbur ara wleniyö äär ber löng Sbö sök no pjluoy iyoado lishko wlo ga kjang anmoyô» lë.

²⁶ Kuya löng eshko lirë ga tjlë lok ba kong ga «¿Enira ëye dardo?»

²⁷ «Llëye shärye norë ga ä lî, e shärye Sbörë ga pjluë» lë.

²⁸ Eshko ga Pedro tjlë ba kong ga «Borwa lîebo tjeng kës lî rayororwa beno pjir, tjawa jek bop tjok wlo» lë.

²⁹ Kuya ga tjlë ba kong lok ga «Lër bomi kong jlokoyo ga ëye, ba u, ba boy, ba kjlara, ba data, ba mekë, ba wapga, e rayara, Sbö ber ba pjluoy wlo ga ³⁰ äska wlëya ara anmoyô. Kjok ëre kjing go ga wlëya llëye rayara lî pjloglo ara obi. Ga llonoshko ga ber sök së iyoado Sbö tjok» lë.

Jesús İano ba wolon dbaryo kjishko jek obi

³¹ Eshko ga ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) lî rokara dboshko, ga tjlë ba kong ga «Shji to Jerusalén kjokyo. Eshko ga llëye tara Sbö tjlokwo lagagarë no to ter kjok dogo dwayo ëre kjishko lî, e shäryë eni. ³² Tja twëba nopga judfo lîem wleniyö kong, ga tja joywe lok, tja läywe lok owa, tröng twe lok bor go, ³³ tja shpoya lok no shpokklo go, ga tja zröya. Gueniyö äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» lë.

³⁴ Llëye İara lî, e llë loklo miydara lok lîeme. E tjlokwo rong kjishko ga llë loklo miydara lok lîeme.

Domer kjok igö lîem wleniyö poptara Jesúsdë kjlara

³⁵ Jesús jëk shäng ääto Jericó kjokyoshko ga domer sök kjlara eshko kjok igö lîem wleniyö. E sök dbur rokë irbo lî sor go. ³⁶ Kuya sök ga nopga jëk löng träk lîem ga tjlë ga «¿Oba jëk löng lîe kjishko?»

³⁷ «Jesús, Nazaret so lî tekdo shäng» lëba ba kong.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong dbo go ga «¿Jesús, David tjëyo, tja songe lözong!» lë.

³⁹ Kuya nopga jëk löng Jesús bäm go lirë ga tjlë ba kong ga «Pja kjinkozong» lë ba kong, gueniyö kjinkë lîeme.

Tjlëno dbo go jek obi, tjlë ga «¿David tjëyo, tja songe lözong!» lë.

⁴⁰ Eni ga Jesús kojongö shäng ga tjlë löng lî kong ga «Tek sözi bor shwoy» lë, ga söra lok jek ba shwoy. Eshko ga tjlë ba kong ga ⁴¹ «¿Llëye woydëp ga shäryër bop kong?»

«Tjlapga, tja kjok İk woydë» lë ba kong.

⁴² Kuya ga tjǎ ba kong ga «Kjok ǐs jek obi. Pja mār bor go kuzong ga pja poptonoe» ǐe.

⁴³ Jekdo eshko ga beno shāng kjok ǐgö wǎǎ, ga to jek shāng Jesús tjok Sbö poshrék. Ǫya nopga löng eshko ǐrē ga beno löng Sbö poshrék bakoe.

Zaqueo

19 ¹ E irgo ga Jesús opzrēno jek Jericó kjokyo roshko, tur pǐlor kalē-kong wǎ ǐe. ² Domer sök eshko kjǎra ko Zaqueo, e dbur ara. E parkē shāng dbur tōngga Roma so kong ǐi kǎgāyo. ³ Jesús, e sorē Ǫya woydē. Gueniyo domer ǐi sok chirawa tōshko, ga oba ara. E kjǐshko ga Ǫya ga āe. ⁴ Eni kuzong ga Jesús tek tjwe irbo e go miydarashko ga jek zron jong ba bām go kēm jūni. Ga tjyono jem kyor jong eshko kjǎra ǐi ko roy, Ǫya wǎǎ wǎ.

⁵ Jesús jek shāng irbo e goshko ga Ǫya sök kjomo, ga tjǎ ba kong ga «Zaqueo, pja oplōs kjwey dwayo ter tōshko māling. Eeri ga tja ber sök bop ushko» ǐe.

⁶ Kuya ga oplōno ter tōshko māling, ga Jesús wǎokjrara shāng wopjǎ.

⁷ Eni ga Ǫya löng eshko ǐrē ga Jesús ǎywe ǎok owa ara. Tjǎ ǎok ēng kong ga «Domer kjwe ǐlēbo owa shāryaga. ¿Jesús kjwe jek ba ushko ǐlēno?» ǐe ǎok eni.

⁸ Eshko ga Zaqueo kojongō shāng, tjǎ Jesús kong ga «Tǎapga, bor ǐlēbo tjeng kēs ǐi twēr bēy oba song wǎniyo kong. Ga ēbo ǐlēbo ǎyotkoror jyā-pgwēr ǐ wǎni ga āska twēr irōng bayo ǐlēbo kjroror ǐi pǐlogǎ pkēng (4)» ǐe.

⁹ Kuya ga tjǎ ba kong ga «Eeri ga pja dōktong, bop pjeyoga löng bop ushko ǐi tjok. Ǫǎokoyo ga pja Abraham tjēyo. ¹⁰ No to ter kjok dogo dwayo ēre shrono shāng no jeno löng wǎniyo, e wǎga, e dōga» ǐe.

Parkagaga dogǎ mya

¹¹ Jesús jek jēk shāng āäto Jerusalén kjokyoshko ga nopga jēk löng ara ba tjok, ǐlēye ǐe ǐi kuya ǎok wǎ. Wotǎǎ ǎok ga āär Jerusalén kjokyo ga Sbö ber no pǐluyo dbaryo ǐi eshkoro ǎara. Miga eni ǐlēme. E kjǐshko ga Jesús tjǎno ba kong ǐlēbo jyāǎo go. ¹² Tjǎ ga «Pǎlara ga domer shāng kjǎra, tjwǎ ara wǎniyo. To kjok shto oblē pǎla, ǐēba ber sök ba kjokshko sopga pǐluyo wǎ, ga tjwe irōng ba kjokshko wǎ ǐe. ¹³ Opshiydē ǐlēm obishko ga ba parkagaga rokara dogǎ sak kjwara (10). Kjǎra kjǎra kong dbur twara bayo ara, ga tjǎ ba kong ǎok ga «Pǎy ber löng dbur shak ēre go, tja tjwe irōng obi guing» ǐe ba kong, ga toe.

¹⁴ »Gueniyo ǐywa kjok eshko sopga ǐrē shjiktēng. E kjǐshko ga nopga ichara kjǎbō ba irgo, tjǎ ga «Kjwe woydērwa ber borwa pǐluyo ǐlēme» ǐe ǎok eni. ¹⁵ Woydara ǎok eni ǐlēm ēmdē ga iaraba beno sök ba pǐluyo.

»E irgo ga tek shrono irōng ba kjokshko. Shrono shāng ga ba parkagaga kong dbur twara ǐi, e rokara, dbur shano e go kjōme miyde wǎ.

¹⁶ »Parkaga shrono shāng bām go ǐi tjǎ ba kong ga «Tǎapga, bop dbur tworop bor kong ǐi go ga kjingsho sharor kjrīnggwo sak kjwara (10) obi» ǐe.

¹⁷ »Kuya ga tjǎ ba kong ga «Pǎǎ. Pja parkaga pǎǎ wǎniyo. Pja kong ǐlēbo tworor chira, ga dorop pǎ beke. E kjǐshko ga pja ǐēr ber no ichaga kjok kjrīnggwo sak kjwara (10)» ǐe.

¹⁸ »E irgo ga parkaga shrono shāng kjǎra obi, tjǎ ba kong ga «Tǎapga, bop dbur tworop bor kong ǐi go ga kjingsho sharor kjrīnggwo shkēng (5) obi» ǐe.

¹⁹ »Kuya ga tjǎ ba kong ga «Eni ga pja ǐēr ber no ichaga kjok kjrīnggwo shkēng (5)» ǐe.

²⁰»E irgo ga parkaga shrono shäng kjlära obi, tjlä ba kong ga «Tjlapga, bop dbur tworop bor kong kjupargue li kjros iröng. Popgoror beno tjeng jangsher roshko, jer lläm wlo. ²¹Miydër pjlu ga pja kjange. Pja parkono llämshko ga pja dbur shak eshko, ga pja dwla bo kjrë, dwla dgorop llämshko bakoe. E kjishko ga pja bangkjröror ara» le.

²²»Kuya ga tjlä ba kong ga «Pja parkaga owa wleniyo. Pja lligwer, tjlokwo läp shäng om go li go. Miydöp pjlu ga tja kjange. Tja parkono llämshko ga tja dbur shak eshko, ga tja dwla bo kjrë, dwla dgoror llämshko bakoe. ²³E kjishko ga bor dbur ère sörop, jnenop beno dbur jnezlong uyo roshko kjwe dey. Eni kjwe ga tja tjwe iröng obi ga tja dbur töno e kjinmo kjwe» le ba kong.

²⁴»Eshko ga pjlu li tjlä ba parkagaga oblë löng eshko li kong ga «Ba dbur tjeng ba wloshko kjwe dözi, twozi kjlära shäng dbur shara kjringswo sak kwara (10) li kong» le.

²⁵»Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, kwera dbur tjeng kjringswo sak kwara (10) tjän» le.

²⁶»Kuya ga tjlä ba kong ga «Lër bomi kong ga èye llëbo tjok ga sëya jek obi. Èye llëye lläm ga llëye tjeng sirawa li döya ba shjiryo drete. ²⁷E ga bor wloyoga lira, tja woydara ber ba pjluo llëme. Epgara to shami, ga tek sözi, zrömi bor bokshto wlo» le.

Jesús öötong opzrëno jek Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

²⁸Jesús tjläno eni pjir ga jek jongya Jerusalén kjokyo obi, ²⁹ga öötong shäng Betfagé kjokyo, Betania kjokyo, e ber löng Olivos dlupyo poglo go. Eshko ga ba oppinggaga jek löng ba tjok li rokara do pjök, ³⁰ga tjlä ba kong ga «Pjäy nom kjok buk bi bokshto kweshko. Eshko ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko lligwoklä wleniyo wlämi sök kjro go kjlära wlänggla, kjing go èye opyoydë lläm wleniyo. Komi, ga tek sömi bor kong. ³¹Eshko ga ëbo tjlä bomi kong ga «¿Komi kjweni ega?» le bomi kong wleni ga «Woyde Tjlapgarë» lämi ba kong eni» le.

³²Eni ga jek öötong löng eshko, ga öng wläna sök kjlära, lära ba kong sorë li eni. ³³Köya löngshko ga iya ba sogogarë ga tjlä lok ba kong ga «¿Öng kjwe komi llëno?»

³⁴«Woyde Tjlapgarë» le ba kong.

³⁵Eni ga öng li tek söra shrono löng Jesús kong, ga ba shwong kop lëkong iara lok öng li kokso kjing go. Eshko ga Jesús kjimtara lok opyë sök öng li kjing go, ga jeke. ³⁶Jek sökshko ga nopga jëk löng ba tjok ara. Kjone kjone, ba shwong kop lëkong skwara lok, ga kwoptara lok irbo bäng go ba bäm go. ³⁷Jek sök ääto kujözlong irboyoshko ga nopga jëk löng ba tjok li, öö le lok, wopjlu kjishko. Ga Sbö poshrëya lok träk lläm, llëbo iydëba lläm wleniyo ina lok ara kjishko. ³⁸Tjlä ga

«Pjlu kjwe ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Löng kjok dogo li löng wopjlu Sbö tjok,

poshrëya lok träk llëme.

«Pja kësban» le lok ba kong» le.

³⁹Fariseoga löng eshko kjlöbö, nopga li tjräko. Kuya lok ga tjlä Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, bop oppinggaga kjwe kjinkozong» le.

⁴⁰ Kuya ga tjîlê ba kong ga «Lêr bomi kong ga kjwepga kjinkoror kjwe ga akkwo tjeng kjwey, öö lê shara» lê.

⁴¹ Jek sök ääto Jerusalén kjokyo ga kjok li îna, ga slatong ara, ⁴² tjîlê ga «Jerusalén sopga, pjây iaga ber löng wlep li ë, e miydomirê llëm obi. Woydoror ga miydoromi tjän, gueniyo jnek tjeng pjir bomi kong, miydëmi llëm wlo. ⁴³⁻⁴⁴ Sbö shrono sök bomi îkshko ga wlojkroromi llëme. E kjîshko ga dbar tjwe bomi kong owa kjrîna. Eshko ga pjây popde bomi moskwogarê lok, ga pjây kopjriya lok pjiribri, pjây opshik tök llaw llëm wlo. Bomi kjok kjëryo shäryak ak go pjiribri kjókshko kjwe dloya lok ber tjeng töshko, akkwo ëmdê ber tjeng ëng kjing go kjwara llëme. Eshko ga pjây zröya lok» lê.

Liêbo soynegaga löng Sbö u zlong bäng li ichara Jesúsdê drete

⁴⁵ Jesús opzrëno jek Jerusalén kjokyo roshko irgo ga öötong shäng Sbö u zlong bäng ga nopga löng eshko liêbo soynek li ichara opshik ey dwayo, ⁴⁶ tjîlê ga «Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Bor u, e kowëba ber syö uyo wlo.”^c Gueniyo ioromi beno jong lü uyo»^d lê.

⁴⁷ Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng nopga ping Sbö u zlong bäng. Ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdê li go, tjlapgaga tjwlo ara wleniyo, e tjîlê ëng kong ga «¿Zröy sorê ga pjíú?» lê lok eni enido. ⁴⁸ Gueniyo shaya lok ga ä, Jesús zlong bäng nopga löng ara ba kuk kjîshko.

«¿Pja ichaga ërê?» İlara Jesús wloyogarê ba kong

20 ¹ Dbar kjwara ga Jesús Sbö tjlokwo roy pjíú İlono oba kong Sbö u zlong bäng. Eshko ga oba piya shäng wopro ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdê li go, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo, e tek shrono löng ba zlong bäng ² ga tjîlê lok ba kong ga «¿Liêye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërê?»

³ «Pjây kong liêbo kjakrokër bakoe. Kjakrokër ga tja dboryozia. ⁴ ¿Juan No Waga, e ichaga ërê no wê? ¿Ichaga Sbörëre, de norê?» lê ba kong.

⁵ Kuya lok ga tjîlê ëng kong ga «Ichaga Sbörê İloroy ba kong wleni ga “¿Tjlokwo kjrromi llëm ega?” lê bi kong. ⁶ Gueniyo Juan, e Sbö tjlokwo İlaga lê nopga uunkongdê. E kjîshko ga ichaga norê İlëy ga ä bakoe. İloroy eni wleni ga shji zröya lok ak go» lê. ⁷ Eni ga tjîlê lok Jesús kong ga «E ichaga ërê miy-dërwa llëme» lê.

⁸ Kuya ga tjîlê ba kong ga «E kjîshko ga tja ichaga ërê İlër bomi kong llëm bakoe» lê.

Parkagaga owa

⁹ Eshko ga Jesús tjîlëno nopga kong liêbo jyäglo go. Tjîlê ga «Domer shäng kjİlara kjok sogo. Pjİlara ga kjilİgwo dwİlayo dgara ba kjokshko, ga kjok li poskwona parkagaga kjİlobö kong, potjwİeya İ, ga to kjok shto oblê dbar kop ara wlo. ¹⁰ Öötong kjilİgwo bo kjrozlong dbaryo ga ba parkaga ichara kjİlara, kjilİgwo bo ber ba kong li rokê parkagaga beno löng ba kjok daga li kong. Gueniyo ga ba parkaga ichara tjwe shäng li shpokza lok tjä tjä, ga ichara lok to iröng or go. ¹¹ E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjİlara obi. Öötong

shäng kjok buk lishko ga läywara lök owa, shpokza lök tjä tjä, ga ichara to iröng or go bakoe. ¹²E irgo ga ba parkaga ichara jek eshko kjlara obi. Era shpokza lök tjä tjä, dbukza lök jek kjoko, srëng lile kwono llaw pogo.

¹³»Eni ga domer li wotjlik ga «Tja orwë llong? Bor wa woydër ara ëre ichotë shara. Èrera bangkjre lök kjwe» le.

¹⁴»Gueniyo öotong shäng eshko ga ba wa li iya parkagaga kjok daga löng lirë ga tjle lök ëng kong ga «Llono ga kjwe ber kjok ëre sogo. Zröroy wleni ga kjok ëre kjrëy, ber buk bi kong wlo» le. ¹⁵Eni ga shira lök kjok li roy dwayo, ga zröra lök.

»¿Eni ga llëye shärye kjok sogo lirë ba tjok lök lëmi? ¹⁶E jongya eshko ba zrök dani. Pjir ga parkagaga wlëya oblë, kjok li de lök ba kong wlo» le.

Kuya lök ga tjle lök ga «¡Ay! ¡Eni llëme!» le.

¹⁷Eshko ga nopga li iya Jesúsde jek drëng ga tjle ba kong lök ga «Sbö tjökwo tak pjang eni:

»«Akkwo woydara u shäryagagarë lök llëm li,

e iak beno buk bäm go,

beno tjwlo ara, oblë kjinmo.»

¿E lile löklo lëmiro? ¹⁸Èye llono akkwo ëre kjing go ga tar pjäs erä. Ga akkwo ëre llono ë kjing go ga e sho shguir ber tjeng lulue» le.

¹⁹Tjleno llëbo jyäglö go li kuya no pinggaga kjok ilgwekklo tara Moisésde li go, syöshtaga kägäyogare ga miydara lök ga ba layde shäng. Shaya lök woydë, bängzaya lök wlo. Gueniyo oba bangkjre lök ara.

Shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong

²⁰Eshko ga nopga ichara lök kjlëbö oba li tjreko, Jesús tjökwo kuk wlo. Nopga li ikoba ga pjlo bek wleniyo, miga llëme. Woydara lök ga llëbo kjak-roke Jesús kong, dborye bëy llëm ga doshaya lök e go, rote no ichaga Roma so li kong wlo. ²¹Eshko ga nopga ichara li tjle lök Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, miydërwa ga pja tjle bek, oba pim tjökwo bek li go bakoe. Nopga tjwlo kjöm pogo, e bop kong ga tjwlo beke. Pja tjle bek ë pogo kong. Woyde Sbörë ga shji jëk sorë li lëp jlökoyo. ²²¿Eni ga shji kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong ga pjläre?» le.

²³Kuya ga miyde ga löng wotjlik owa. E kjishko ga tjle ba kong ga ²⁴«Dburwa kä potjwlëkklo li tek sözi bor kong kjwara» le, ga tek söra lök ba kong kjwara, in wlo. Eni ga kjrara, ga tjle ba kong lök ga «¿Domer jyäglö sök dburwa ëre go jü ë? ¿Ko tak pjang ëre go jü ë?»

«Kjwe pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li i» le lök ba kong.

²⁵Kuya ga tjle ba kong lök ga «Eni ga llëye pjlu i li, e twozi ber pjlu kong, gueniyo llëye Sbö i li, e twozi ber Sbö kong bakoe» le. ²⁶Eni ga llëbo lara oba kong li go ga llëbo wlëya lök, rote wlo le li, e wlëna llëme. E kjishko ga beno löng yëy le erä, jek kjingtëng löng erä.

No woshrozlong dbaryo

²⁷Saduceoga wotjlik ga no wolono ga woshre ame le. Eni ga eshko dbaryo ga saduceoga tek shrono löng Jesús shwoy kjlëbö ga tjle ba kong ga ²⁸«Tjlapga

no pingga, kjibokwo tara Moisésdë beno pjang li tjîê ga “Ëye wołono, wapga beno ba boy tjok lîem ga shinmo kjîlarayo li orkwosmok ba boy beno sôk li tjok, wa tjok wîeni ga e ber shinmo li i wîeni wîo.”^f

²⁹»Pjîlara ga domerga lîong doglô kjäk (7) epenga dôe. Ba këguëyo orkwosmono, ga wołono, gueniyo wapga beno lîême. ³⁰⁻³¹Eni kuzong ga ba lîeng orkwosmono ba syâ tjok, gueniyo wołono jek, ga wapga beno lîem bakoe. Ba lîemga orkwosmono ba syâ tjok kjîlara kjîlara eni bako, ga wołono uunkong, gueniyo wapga beno ba boy tjok lîême. ³²E irgo ga walê li to wołono bakoe. ³³¿Eni ga domerga doglô kjäk (7) li orkwosmono uunkong walê li tjok kuzong ga no woshrozlong dbaryoshko ga walê li ber domerga kjone dey li boy?»

³⁴«Eerishko ga nopga orkwosmok ëng tjok kjok ëre kjing go. ³⁵Gueniyo lîono ga nopga tjwîlô ara Sbô bokso woshre ber lîong ba tjok wîo li, era orkwosmok ame, ³⁶ga wołon ame bakoe. Eshko ga ber lîong Sbô parkagaga kjok dogo so wîeni shara. Woshrra Sbörë kjîshko ga beno lîong Sbô wapga.

³⁷»Dënashko ga Moisés öötong shäng kji sho pjê jong ri rishko ga tjîê ga “Sbô, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbô”^g lê. Miydëy e go ga shji wołono ga shji woshre iröng obi. ³⁸Sbô, e shinmoga Sbô lîême. E nopga lîong së li Sbô. Ba kong ga shji nopga uunkong lîong së, shji wołono ëmdê ga eni» lê ba kong.

³⁹No pinggaga kjok lîgwekkîlo tara Moisésdë li go lîong eshko kjîöbö. Kuya kjone kjonerê ga tjîê ba kong ga «Tjîlapga no pingga, dboryorop beke» lê.

⁴⁰Eshko dbaryo jek lîekong ga ëye wokjang lîêbo kjakrokê ba kong wîo ame.

¿No pjîluyo iche lê Sbörë li, e ë?

⁴¹Eshko ga Jesús tjîê nopga lîong li kong ga «¿“No pjîluyo iche lê Sbörë li, e David tjëyo tek ber ba irgo li” lêba eni ega? ⁴²Kjibokwo ko *Salmos* go ga David tjîökwo tono om go, tjîê ga

»«Tjîlapga tjîêno bor Tjîlapgayo kong ga

‘Pja tek wîar ber sôk bor orkwo këlêkong,

⁴³ äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga twër ber bop kong ichêp wîo”^h lê.

⁴⁴¿Eni ga no pjîluyo li kowara Daviddë ba Tjîlapgayo kuzong ga e ber ba tjëyo tek ber ba irgo li sorê?» lê.

No pinggaga kjok lîgwekkîlo tara Moisésdë li go wîlona Jesúsde

⁴⁵Eshko ga Jesús tjîêno ba oppinggaga kong shara. Gueniyo nopga lîong eshko li omkuno lîok bakoe. Tjîê ga ⁴⁶«iPjây sjêk, no pinggaga kjok lîgwekkîlo tara Moisésdë go li tjok! Jêk lîong doyono shwong kur may, tjwîlô ara wîeniyo go äe. Woyde lîok ga bangkjreba lîêbo soynezlong shtoyo. Judîoga syô uyo roshko ga woyde lîok ga lîong sökkîlo pjîlú goshko. Oba tön, iëshko ga shärye lîok eni bakoe. ⁴⁷Gueniyo ga walêga song, beno lîong syâ wîeniyo, ba u döya lîok ba shjiryo. E irgo ga syöshtë wop ara, “Nopga kjwera pjîlúe” lêba ba kjîshko wîo lê. Nopga eniyo, e shdüya Sbörë ara anmoyô, oblê kjinmo» lê.

Syā kjłara dburwa twono Sbō kong

21 ¹Pjłara ga Jesús sōk Sbō u zlong bāngshko ga ĩya ga nopga dbur ara wleniyo tek lōng dbur iē jong ba bapkwō roy. ²Eshko ga syā song wleniyo shrono shāng kjłara, ga dburwa iara kjwo pjōkdewa. Ba dburwa iara ĩi, e tjwłō chira anmoyō wleniyo. ĩya Jesúsdē ga ³⁻⁴tjlē ga «Nopga dbur ara wleniyo kjwe omiono ara wleni jlōe. Gueniyo kjwe ba worbo wleniyo iayde. Syā song wleniyo kjwera, ba dburwa tjeng sira ĩi woydara ba ĩlēbowa tjwłēk-łō. Eni ěmdē ga twara Sbō kong drete. E kjīshko ga ĩēr bomi kong jlōkoyo ga syā kjwe, dburwa iara sira tjwłō ĩlēm wleni jlōe. Gueniyo Sbō kong ga tjwłō ara, ĩlamo omiono łok kēs wle kjinmo» ĩe.

«Sbō u pjir ber drete» ĩara Jesúsdē

⁵Eshko ga ba oppinggaga kjong kjong lōng Sbō u ĩāywē, tjlē łok ga «Ak łok kjwe wolēso. ĩlēbo oblē oblē twaraba, iaraba beno tjeng dboy Sbō kong kjwe wolēso bakoe» ĩe łok eni.

Eshko ga Jesús tjlē ga ⁶«Dbar tjwe kwara ga ĩlēbo ĩmi lōng kēs kjwe, e pjir ber drete. Akkwō ěmdē ber tjeng ěng kjing go kwara ĩlēm» ĩe.

Kjok pjir dbaryo jyāġlō

⁷Kuya łok ga tjlē ba kong ga «¿ĩlēye ĩēp shāng ĩi, e shāryē ĩlono? ¿E shāryē dōrō ĩi jyāġlō wen ĩlē?»

⁸«Pjāy sjēk, pjāy jyāpgwēba ĩlēm włō. Eshko ga nopga wen tjwe ara, tjlē ga «No pjłuyo ichara Sbōrē shrono shāng ĩi tja» ĩe. Tjlē jek obi ga «Dbaryo ĩi shronoe» ĩe. Gueniyo pjāy jek ba tjok ĩlēm.

⁹«Roy kumi ga oba ěngkwē kjok shto oblē oblē ara, ĩlēm ga oba ěngkwē ba pjłuyo sōk ĩi lōng włoshko ga ĩlēye bangkjrēmi ĩlēm. E shāryē eni kjlwe. Gueniyo eshko ga kjok pjir dbaryo ĩi āātē ĩlēm obi.

¹⁰«Tjēyoga oblē oblē ěngkwē łok ěng tjok. Nopga kjok shto oblē oblē so ěngkwē łok ěng tjok bakoe. ¹¹Kjok shto oblē oblē goshko ga yo tjwe kēsēs, pjłi tjwe ara, swłō tjwe oblē oblē bakoe. Ga kjok dogoshko ga ĩlēbo ĩydēba ĩlēm wleniyo wen kēsēs, ga bangkjrēba ara.

¹²«Gueniyo ĩlēbo tjeng kēs ěre bām go ga pjāy shakoba, shdngoba włō. Pjāy sōkoba judfoga syō uyo roshko, pjāy ĩlgweya łok eshko włō, ga pjāy ie łok ber lōng no shdūzlong uyo roshko. Bor kjīshko ga pjāy sōkoba pjłupga kēsēs bokshto, no ichagaga bokshto bakoe. ¹³Eshko ga ĩlēbo ĩnōmi, kuromi ĩi roy ĩēmi ba kong, miyde łok włō.

¹⁴«Gueniyo pjāy āātē eshko ĩlēm obishko ga pjāy wotjłik ga «¿Tja opwłikē sorē?» ĩēmi ĩlēm. ¹⁵Eshko ga pjāy kong tjłōkwō twēr, pjāy opwłikē włō. Kuya łok ga wotjłik ga pjāy kjok miydē ara ĩe, ga pjāy kar dborye łok ga āe. ¹⁶Gueniyo pjāy włoyo ber bōmi dataga, bōmi mekēga, bōmi pjeyoga bakoe. Pjāy twe łok tjłapgaga kong, pjāy shdūya łok włō, ga pjāy kjone kjone zrōya łok bakoe. ¹⁷Pjāy ĩywa nopga uunkongdē shjiktēng bor kjīshko. ¹⁸Gueniyo pjāy dēr ĩyado, pjāy jer kjłara ĩlēm włō. Bōmi kākzong ěmdē ga jer pjłara ĩlēm. ¹⁹Ga pjāy mār Sbō go āār jong ba dō go ga pjāy ber lōng sē ĩyado.

²⁰«ĩmi ga Jerusalēn kjokyo kopjrina ěngkwagaga ararē pjirbrishko ga miydēmi e go ga ba pjirzlong dbaryo ĩi dōrōe. ²¹Eshko ga ěye lōng Judea

kjokyo ga tök jem dlup lëkong, ëye löng Jerusalén kjokyo roshko ga tök ey dwayo, ga ëye löng ba kjokshko ga tjwe iröng Jerusalén kjokyo ame. ²²Jerusalén so shdungglo dbaryo li eshko, tak pjang Sbö tjölkwo go sorë li eni. ²³E dbaryo ga walëga löng kjälaraso llëm, e song jlöe. Walëga kjwozirwa tjeng nä ië, e song jlö bakoe. Eshko ga kjok ëreshko sopga song ara anmoyö, shdüya Sbörë ara. ²⁴Kjong kjong zrökoba dröng go. Kjong kjong sökoba to dbo go kjok shto oblë oblë. Ga nopga judío llëm wleniyo äär ber löng Jerusalén kjokyo, ga llëbo owa shärye lok eshko, äär jong ba dbaryo pjitong guing.

No to ter kjok dogo dwayo li tjwe iröng obi dbaryo

²⁵»Eshko ga kjok dogoshko ga llëbo iydëba llëm wleniyo wen dlo go, mok go, dbala go bakoe. Kjok ëre kjing goshko ga dlung, e pjublunyo kësks ara, pjlukyo ara bakoe. E kjishko ga tjëyoga oblë oblë ber löng sëya llëm, kjok bangkjre lok ara. ²⁶Llëbo wen tjwe kjok ëre kjing go li ikobashko ga kjone kjone wopjir jek kjülü erä. Llëbo lok kjopkwo go ëmdë ga jek dete erä bakoe. ²⁷Eshko ga ikoba ga no to ter kjok dogo dwayo ëre ter tjwe pjäng sho roy, ga bor dbo kälä ikoba wëlëe. ²⁸Llëbo ëre imi kjwle enishko ga miydëmi e go ga bomi döga dbaryo li döröe. E kjishko ga eshko dbaryo ga pjäy dbokjroong. Ga pjäy wotjlis llëye wen dörö li kjishko» le.

²⁹Eshko ga tjëno ba kong llëbo jyäglö go. Tjlë ga «Kjor ko *higuera* kjwe izia. Kjor oblë oblë kjwe izi bakoe. ³⁰Korga wen tjaglënsko ga miydëmi e go ga lushko dbaryo äätoe. ³¹Eni ga llëbo tjeng kës ëre shäryë li imishko ga miydëmi e go ga Sbö ber no pjluo dbaryo li ääto eni bakoe. ³²Lër bomi kong jlokoyo ga nopga löng eerishko dbaryo kjone kjone wolontë llëm obishko ga llëye lër shäng bomi kong ëre shäryë uunkong. ³³Kjopkwo, kjok ëre, e pjir ber drete. Gueniyo bor tjökwora ber pjäng iyado.

³⁴»Pjäy sjëk, bor tjölkwo woyotjlizi iyado. Pjäy sgara löng nelötkë, llëbo owa shäryë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go woyotjlik wleni ga eshko dbaryo ga pjäy wlëya löng llë lëmi. ³⁵Llëbo wen eshko dbaryo li, e wen tjwe nopga tjeng kjok kjwang jikong kës li kong. ³⁶Eni ga pjäy sjëke! Pjäy syöshtos Sbö kong iyado, pjäy döya llëbo owa shäryë kës li dwayo wlo, no to ter kjok dogo dwayo ëre ber wopjlu bomi tjok wlo bakoe» le.

³⁷Dbar kjwobi go ga Jesús öör shäng oba ping Sbö u zlong bäng, ga kjok säng ga opshino jek iröng beno sök Olivos dlupyoshko. ³⁸Ga kjok shröngto ga nopga uunkong öör Sbö u zlong bäng ba kuk.

«¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlü?» lara ba wloyogare

22 ¹Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo, pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryo li döröe. ²Eshkoshko ga syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e töno lok ga tjle lok eng kong ga «¿Jesús, e shay, zröy wlo sorë ga pjlü?» le, gueniyo oba bangkjre lok ara.

³Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas Iscariote. Eshko dbaryo ga Ä shrono, pjono ba go. ⁴Eni ga Judas öör shäng syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, e ik, Jesús twe ba kong lok sorë li lanyotkë ba kong lok wlo. ⁵Kuya lok ga beno löng wopjlu, ga tjle lok ba kong ga «Enira pja potjwlenwa» le.

⁶Kuya ga «Jölö. Enira pjłúe» ĩe. Eshko jek ľekong ga beno shäng wotjłık ga «¿Jesús twěr ba kong sorě ga pjłú? Woyde ga dbar oba ara ľlēm wlenishko» ĩe.

Jesús iono ba oppinggaga tjok

⁷E irgo ga pjłung shosho suk pjir shäryak ba uukkło tjok ľlēm dbaryo ľi öötonge. E dbaryo ga öng włep ushko so ľlgwokłē zröya, sho suya, Israel tjěyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrėkkło. ⁸Eshko ga Jesús tjłē Pedro, Juan kong ga «Pjāy nom dli shäryě, Israel tjěyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo ľi shrėy wło» ĩe.

⁹Kuya łok ga tjłē ba kong ga «¿Shäryěrwa kjone ga pjłú?»

¹⁰«Pjāy nom jek u łok arashko. Eshko ga domer włēmi shäng kjłara, di bapkwō sōk jong kjwara ba dłu kjing go, roshko di. Pjāy jek ba irgo āār jong opzrėk jek u roy jong kjone ga eshko. ¹¹Eshko ga pjāy tjłē u sogo kong ga «Tjłapga no pingga tjłē ga ‘¿Israel tjěyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrėkkło ľi, e dliyo uěr bor oppinggaga tjok ľi kjěryo kjone?’ ĩe” ľēmi ba kong eni. ¹²Eni ga pjāy kong, kjēr pīya jong kjomo kjwara kėsbang, poshāryak pjire. Lłēye uěj wło ľi shäryēmi pjir ber tjeng bām go eshko» ĩe ba kong.

¹³Eni ga ba oppinggaga do pjōk ľi to jek öötong ľöng eshko ga ľlěye ĩara Jesúsdē ľi włēna tjeng eshko uunkong eni. E irgo ga dbar shrėkkło ľi dliyo poshāryara łok.

¹⁴Öötong ba dłoyo go ga Jesús öötong shäng Sbō tjłōkwō roy łagaga ba āska ľi tjok, ga sirkeno ľöng tjē jīkong dli iokło jong ľi złong. ¹⁵Eshko ga Jesús tjłē ba kong ga «Tja wotjłino ara ga tja shdūydēba ľlēm obishko ga dbar shrėkkło ěre dliyo uěr bomi tjok łoror. ¹⁶Łēr bomi kong ga uěr ame, āār jong Sbō ber no pjłuyo dbaryoshko jā, dbar shrėkkło ěre ľlē łokło shāryono pjir ga eshko» ĩe.

¹⁷Eshko ga di iokłō kjrara kjwara, roshko kjilłgwo bo dyo dbo ara, ga tjłē Sbō kong ga «Tjawa kong kjilłgwo bo dyo tworop ěre. Tjawa ber wopjłú bop tjok e kjishko» ĩe. E irgo ga tjłē ba oppinggaga kong ga «Kjrozī, shdōzī ěng kong. ¹⁸Łēr bomi kong ga kjilłgwo bo dyo iēr ame, āār jong Sbō ber no pjłuyo dbaryoshko jā» ĩe.

¹⁹E irgo ga pjłung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tjłē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ěre. Tjawa ber wopjłú bop tjok e kjishko» ĩe. E irgo ga pjłung shosho ľi tora, twara sira sira ba oppinggaga kong, ga tjłē ba kong łok ga «ěre bor sho włeni, twak bomi kong. Shäryēmi jūni, bor woyoshrokłō» ĩe.

²⁰Ga uara łok irgo ga shāryara eni obi, kjilłgwo bo dyo dbo ara tjok, tjłē ga «Tjłōkwō twara Sbōrē tjaglēn, beno iyado wło. Shärye wło ga bor srėng ľi kwon bomi kjishko. Kjilłgwo bo dyo ěre, e ba jyāgłō. ²¹Gueniyo bor soynega ľi sōk iē bor tjok jūshko. ²²Lłēbo wen no to ter kjok dogo dwayo ěre kong owa, ĩara Sbōrē sorē ľi eni. Gueniyo bor soynega, era song jłōe» ĩe.

²³Kuya łok ga tjłē ěng kong ga «¿ě ĩayde ľēba?» ĩe łok ěng kong eni. ²⁴E irgo ga opyono łok ěngłē kar kar, tjłē łok ga «¿Shji kjone dey tjwłō ara, ľłamo ľi kjinmo?» ĩe łok ěng kong eni.

²⁵Kuya Jesúsdē ga tjłē ba kong łok ga «Miydēmi pjłú ga kjok ěre kjing go ga nopga judío ľlēm włeniyo ichagaga ba nopga ichē parkē ara ba kong. Ba nopga dbo ara włeniyo opyē łok ko no kjimtaga. ²⁶Gueniyo woydēr ga pjāy

omshäryë eni llëme. Ëye opyë woydë ber tjwlo ara oblë kjinmo ga opyë ber tjwlo llëm dey. Ëye opyë woydë ber oblë ichaga ga ber shäng oblë kjimtaga dey. ²⁷Nopga tjeng do pjök ga kjlara sök ië, kjlara shäng dli pjlorguë ba kong. ¿Kjone dey ga tjwlo ara lëba? Sök ië li lëba. Gueniyo tjara shäng bomi tjrëko, parkaga bomi kong wleni.

²⁸»Pjây löng bor tjok iyado. Llëbo kës li weno bor kong owashko ga tja rayoromi llëme. ²⁹E kjishko ga llono ga pjây iër ber löng no pjluo, tja iara bor Datarë beno sök no pjluo sorë ga eni. ³⁰Ga Sbö ber no pjluo lishko ga pjây äär ber löng ië bor tjok eshko, ga pjây sirkek äär löng pjlu sökklo kjing go, Israel tjëyoga kjrjnggwo sak kjwara kjingsho pjök (12) li llgwek wlo» ë.

«Pjây tjliya Ärë» İara Jesúsdë ba oppinggaga kong

³¹Eshko ga tjle Pedro kong ga «Simón, tja kuzong! Shji dwla pjloyongshko ga ba pjlungyo dbuk ber llëno ame. Pjây tjliya woydë Ärë eni, pjây ber llëno ame eni bako wlo. Ga pja iara Sbörë beno shäng tjliya eni wlo. ³²Gueniyo Simón, tja syöshtono Sbö kong bop kjishko, pja kjimte mär ber shäng bor go wlo, pja mär bor go jlökoyo iröng obishko ga bop pjeyoga kjimtëp mär bor go eni bako wlo» ë.

³³Kuya ga tjle ba kong ga «Tjlapga, tja sökoba no shdüzlong uyo roshko bop tjok, llëm ga tja zrökoba jek bop tjok ëmdë ga tja shäng bop tjok, pja rayër llëme» ë.

³⁴Kuya ga tjle ba kong ga «Pedro, İër bop kong ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga «Jesús, e ë miydër llëme» İorop oba kong pjlo-glo mya tjan» ë.

³⁵E irgo ga Jesús tjle ba kong İok ga «Kjupä ga pjây ichoror jek löng dbur sho tjok llëm, kjla tjok llëm, drepkwota tjok llëm bakoe. ¿Eshko ga llëye söromi llëm li kjishko ga songyo kjrromire?»

«Llëme» ë İok ba kong.

³⁶Eshko ga tjle ba kong İok ga «Eni. Gueniyo eeri ga ëye dbur tjok ga söya. Ëye kjla tjok ga söya bakoe. Ëye dröng llëm ga ba shwong kop İëkong soyneya, dröng tjwlekklo. ³⁷Sbö tjlokwo tak pjang eni: “Domer kjwe llëbo owa shäryaga’ İaraba ara.”ⁱ E bor İayde, ga wop ä ga shäryë bor kong eni kjluwe» ë.

³⁸Kuya İok ga tjle ba kong ga «Tjlapga, jushko dröng tjeng kjwang pjök» ë.

Kuya ga tjle ba kong ga «Erö ga bue» ë.

Jesús syöshtono Sbö kong Getsemanı kjokyo

³⁹E irgo ga Jesús opshino jek Olivos dlupyo ba oppinggaga tjok, sgara löng sorë ga eni. ⁴⁰Oötong löng eshko ga tjle ba kong İok ga «Pjây syöshtos Sbö kong ara, pjây tjliya Äreshko ga pjây kjimte Sbörë, llëbo owa shäryë llëm wlo» ë.

⁴¹E irgo ga opkjono jek ba zlong bäng dwayo wop ak dburoy lonshko wleni. Eshko ga kjök tono, syöshtono Sbö kong, ⁴²tjle ga «Data, woydër ga llëbo wen owa bor kong döro İi, e wen tjwe bor kong llëme. Woydëp eni wleni ga shäryos eni. Gueniyo ga e İaga tjarë llëm, e İaga ber pjarë» ë.

⁴³ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng kjlara ba kong, kong dbo twe obi wlo. ⁴⁴ Ga woydë ara lëbo wen tjwe ba kong owa li kjishko ga syöshtono ara, shorya tjök tjök klung kjing go srëng dik. ⁴⁵ Syöshtono pjir ga kojono, ga tek shrono shäng ba oppinggaga tjeng lishko ga wlëya bë tjeng pë, woydë lok ara kjishko. ⁴⁶ Ga tjlä ba kong lok ga «¿Pjäy pë egaro? Pjäy kojö-zong. Pjäy syöshtos Sbö kong ara, pjäy tjliya Arëshko ga pjäy kjimte Sbörë, lëbo owa shäryë llëm wlo» le.

Jesús shara ba wloyogarë

⁴⁷ Jesús tjläydë pjité llëm obishko ga nopga tjwe jong träk llëme. Ba opping-gaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlara ko Judas, e tek shäng ba bäm go. Eshko ga tek shrono shäng Jesús zlong bäng, lö shiya/ wlo. ⁴⁸ Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Judas, ¿no to ter kjok dogo dwayo ëre lö ship, iëp ber tjeng oba wloshko wlo?» le.

⁴⁹ Tek löng llëno miydara ba oppinggaga löng lirëshko ga tjlä lok ba kong ga «Tjlapga, ¿shji ëngkjwë ba tjok dröng gore?» le. ⁵⁰ Jekdo eshko ga kjlara jüni dröng shino, ga syöshtaga kësbangyo li parkaga kwomgwo këlëkong zakza tas jer lon pjik buk töshko erä.

⁵¹ Eshko ga Jesús tjlä ba oppingga li kong ga «¡Wëyë! ¡Kjweni llëme!» le, ga parkaga li kwomgwo porwara, ga poptonoe.

⁵² Eshko ga tjläno ba kfragaga kong. Epga syöshtaga kägäyoga, Sbö u daga kägäyoga, judío tjlapgaga kjok llgwega wleniyo bakoe. Tjlä ba kong lok ga «¿Pjäy tjwe bor shak dröng tjok, wlëng no shpokklo tjok kjweni ega? ¿Tja shamishko ga tja ëngkjwë bomi tjok lëmiro? ⁵³ Tja öör shäng oba ping ara, Sbö u zlong bäng, pjäy löng lishko. ¿Tja sharomi eshko llëm egaro? Gueniyo dbaryo koshoromi li, e öötonge. Eni tjok ga kjok ichaga li beno Ärë» le.

⁵⁴⁻⁵⁵ Eshko ga Jesús shara lok, söra to jongya syöshtaga kësbangyo li ushko. Pedro jek shäng kä kjwaraso kä kjwaraso ba irgo. Öötong löng eshko ga opzrëno jek u li roshko, ga Pedro beno sök iökkok, u bongkjako, iök borkegaga löng li tjok. ⁵⁶ Eshko ga kjoglo shäng kjlara, syöshtaga kës-bangyo parkaga wleniyo. İna ga Pedro sök iökkok. Ga İya yötso robyë wëlëshko ga tjlä nopga löng li kong ga «Domer sök kjwe jëk shäng Jesús tjok bakoe» le.

⁵⁷ Kuya sök ga tjlä kjoglo li kong ga «¡Jyö! ¡E ë miydër llëme!» le.

⁵⁸ Wop tjok ga oblë omıno, ga tjlä ba kong ga «Pja ëmdë ga ba kjlarayo» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «¡Jyö! ¡Tja llëme!» le.

⁵⁹ Wop ara obi ga oblë tjlä ga «Domer kjwe Galilea so. E kjishko ga miy-dërwa pjlu ga kjwe jëktong shäng ba tjok» le.

⁶⁰ Kuya ga tjlä ba kong ga «¡Jyö! ¡Lëye lëp shäng li miydër llëme!» le.

Pedro shäng tjlä obishko ga kjörkö kjlunoe. ⁶¹ Eshko ga Tjlapga Jesús bojono tek, Pedro İya drëng, ga woyoshre Pedrorë kjlay ga Jesús tjläno ba kong ga «Kjörkö kjluntë llëm obishko ga «Jesús, e ë miydër llëme» İlorop oba kong pjloglo mya tjän» İlara. ⁶² Eni ga opshino ey dwayo, ga slatong ara jlökoyo.

Jesús joywara ba dagagarë

⁶³E irgo ga nopga löng Jesús daga li ba joywono, ga shpora lok ara. ⁶⁴Ga bokkwo go shwomzrëng kjrochara lok tuke. Ga tjilë lok ba kong ga «Pja yoga ërë los borwa kong» ë. ⁶⁵Ga läywara lok owa oblë oblë ara bakoe.

Jesús söraba öötong shäng Judío Kjek Llgwegaga Këskësyö bokshto

⁶⁶Kjek shröngto ga Judío Kjek Llgwegaga Këskësyö töno lok uunkong, syö-shtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go bakoe. Eshko ga Jesús söra lok, jek öötong shäng tjlapgaga li bokshto. ⁶⁷Ga tjilë lok ba kong ga «¿No pjluo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare? Los borwa kong» ë.

Kuya ga tjilë ba kong lok ga «Loror bomi kong wleni ga tjlokwo kjrëmi llëme. ⁶⁸Ga pjäy kong llëbo kjakrokër kjwe ga tja dboryëmi llëm bakoe. ⁶⁹Gueniyo Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. Ga eeri jek lëkong ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sirkeno öötong sök ba orkwo këlëkong» ë.

⁷⁰Kuya lok ga tjilë ba kong ga «¿Eni ga pja Sbö Ware?»

«Lëmi löng pjäydë om go eni» ë ba kong.

⁷¹Kuya lok ga tjilë ëng kong ga «Lë shäng om go ba kjamo go. ¿Nopga wley ba rotë obi llëno?» ë lok eni.

Jesús söraba Pilato bokshto

23 ¹E irgo ga löng eshko li kojono uunkong, ga Jesús söra lok, jek öötong löng Pilato bokshto. ²Eshko ga rote löng ara. Tjilë ga «Domer kjwe wlënorwa shäng oba shdök ara kjok kjwang jikong. Oba piya shäng kä potjwlëk pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li kong llëme ë eni. Tjilë obi ga «No pjluo ichara Sbörë shrono shäng li, e tja» ë eni bakoe» ë.

³Eni ga Pilato tjilë ba kong ga «¿Judío pjluo li pjare?»

«Lëp sök om go liro» ë ba kong.

⁴Eni ga Pilato tjilë syöshtaga kägäyoga kong, nopga tjeng ara li kong ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» ë.

⁵Gueniyo tjilë lok jek obi ga «Tjlokwo ë shäng li go ga oba shdöya ara Judea kjokyo kjok kjwang jikong. Soyara tek shäng Galilea kjokyo dwayo, era eni tjok ga shrono shäng jushko bakoe» ë.

Jesús söraba Herodes bokshto

⁶Kuya ga tjilë ba kong ga «¿Domer ëre Galilea sore?»

⁷«Ëng» ë lok ba kong. Eni ga ichara Pilatorë jek Herodes shwoy, e Galilea so pjluo kjishko. Ey dbaryo ga Herodes sök Jerusalén kjokyo.

⁸Eni ga söra lok, jek öötong shäng ba bokshto ga Herodes beno wopjlü anmoyö. Jesús, e länytökëba ara li kura tek kjupäbäshko, ga iya woydë, llëbo iydëba llëm wleniyo piya ba kong wlo. ⁹E kjishko ga kong llëbo kjakrokara ara, gueniyo dboryara llëme. ¹⁰Syöshtaga kägäyoga, no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, e löng eshko bakoe. Ga rotara lok ara iir go.

¹¹Eshko ga joywara Herodesdë ara. Ba ëngkjwagaga omshäryono eni bakoe. Doyara lok shwong tjwlö ara go, pjlu shwongyo dik, joywe lok wlo, ga ichara jek iröng obi Pilato shwoy. ¹²Ey dbaryo ga Herodes, Pilato, e opyono beno löng wopjlü ëng tjok. Bäm go ga löng iirke ëng tjok erä.

Jesús ichara Pilatorë, zröya lõk wlo

¹³E irgo ga nopga rokara Pilatorë uunkong tek ba shwoy, syöshtaga kägäyoga, no ichagaga, e tjok. ¹⁴Töna lõng pjir ga tjlä ba kong ga «Domer ère söromi shäng bor bokshto, oba shdöya ara kjishko lëmi. E kjishko ga llëbo kjakrokror ba kong ara bomi bokshto, gueniyo rotëmi lõng li, e bor kong ga llëye drete. ¹⁵Herodes kong ga llëye dret bakoe. Ichara shrono shäng bi kong iröng obi e kjishko. Miydër pjlu ga llëye owa shäryara ber zrökko wlo drete. ¹⁶⁻¹⁷E kjishko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.^k

¹⁸Kuya lõk ga öö le lõk uunkong, tjlä Pilato kong ga «iDomer kjwe zrözong! iBarrabás döpdë borwa kong dey!» le. ¹⁹(Domer le lõng li, e bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko. Dënashko ga ba pjlu, e woyde llëme. E kjishko ga èng tönö oblë tjok kjlobö, ga èngkjwono lõk pjlu nopga tjok, ga nopga zröra lõk. E kjishko ga bängzak shäng eshko.)

²⁰Jesús döya woydë Pilatorë, ga tjläno nopga lõng li kong jek obi. ²¹Gueniyo öö le lõk uunkong, tjlä ba kong ga «iZrös pjang kjlös go! iZrös pjang kjlös go!» le lõk eni.

²²Eni ga Pilato tjläno ba kong jek pjlära obi, öötong pjloglo mya. Tjlä ga «iLlë kjiy? Llëbo owa shäryara li lozi bor kong. Llëye wlënor ba go owa ber zrökko wlo drete. E kjishko ga shdun. E irgo ga rayër toe» le.

²³⁻²⁴Kuya ga öö le lõk jek tjë jikong, Jesús iche zröya lõk pjang kjlös go wlo. Eni ga nopga lõng li wlëpyotke Pilatorë ga ä kuzong ga wotjläno oblë, llëye woyde lõk li shäryara ba kong eni. ²⁵Eni ga domer bängzak shäng no shdüzlong uyo roshko lara lõk li döra, ga Jesúsda twara ba èngkjwagaga kong, llëye woydara nopgarë ba kong li shärye lõk ba kong wlo.

Jesús zröraba pjang kjlös go

²⁶Jesús söya lõk jek zröya pjang kjlös go wlo wopro ga domer tek shäng kjlära ko Simón, e Cirene so. Tek shäng iröng ba kjokshko dwayo ga shara èngkjwagaga jek lõng lirë, ga ichara lõk dbo go Jesús kjlös li sök ba irgo.

²⁷Oba jëk lõng ara ba irgo, tjreko walëga lõng ara, slar ara ba kjishko. ²⁸Iya Jesúsde bojono iröng, ga tjlä ba kong ga «Walëga Jerusalén so, pjäy slar bor kjishko llëme. Pjäy slar bomi kjishko dey, bomi wapga kjishko bakoe. ²⁹Llono ga oba tjlä ga “Walëga kjrong, wapga llëm wlëniyo, lõng wopjlu li epga” lëba eni. ³⁰Ey dbaryo ga nopga tjlä dlup tjeng li kong ga

»“Pjäy lon ter borwa kjing go,

tjawa jek jëktëng ber dret wlo” le eni.

³¹iShäryëba eni kjor kësong kong ga llëye wen kjor dogro li kong?» le.

³²Eshko ga domerga owa wlëniyo söra tjeng do pjök, zröya lõk Jesús tjok wlo. ³³Ga öötong lõng kjokyo ko No Kä Dboglo dlupyoshko ga Jesús löra lõk pjang kjlös go, domerga do pjök li tjok, kjlära pjang or këlä, kjlära pjang or milë, kjlösyo dboy dboy.

k 23.16-17 Tek dënashko ga kjibokwo ère jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... le. Äär lu pjlobi go ga dbar shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li raye no ichagarë kjlära kjluwe. **l 23.30** Oseas 10.8. **m 23.31** *Kjor kësong le li, e Jesús löklo. Kjor dogro le li, e nopga owa lõklo. Eni ga Jesús shdunaba ara eni kuzong ga nopga owa ber shdungko kjang anmoyö.*

³⁴Eshko ga Jesús tjlë ga «Data, llë shäryayde miyde löng llëme. E kjishko ga llëbo owa shärye löng ëre lös ba kong ber drete» ë.

Eshko ga ëngkjwagaga tjeng li tjöto lök llëbo jyäglo go, Jesús shwong li ber ë kong iya lok wlo.ⁿ

³⁵Nopga löng ara eshko ba ik. No ichagaga löng li omäywono lok owa ara, tjlë ga «Oba oblëra döra, eeri ga woyde ga opdök om go. Tjlëno ga no pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li e lara, e kjräga Sbörë om go lara eni bakoe. Lara eni li jlo wleni ga woyde ga opdök om go» ë lok eni.

³⁶Ëngkjwagaga löng li omjoywono lok bakoe. Kjillgwo bo dyo shpoä twara lok ba kong ie wlo, joywe lok wlo. ³⁷Ga tjlë lok ba kong ga «Pja judío pjluvo jlo wleni ga pja opdös om go» ë.

³⁸Ga Jesús lok pjangshko li kopshko, kjibokwo iak pjang kjwara, e zröya lok llë kjiy miydëba wlo. Kjibokwo tak pjang li tjlë ga «Domer ëre, e judío pjluvo.»

³⁹Domerga owa wleniyo lok lok ba tjok kjlara omäywono eni bakoe. Tjlë ga «¿No pjluvo ichara Sbörë shrono shäng li, e pja llëmdo? Pja opdös om go, ga tjawa dös eni bakoe» ë.

⁴⁰Gueniyo kuya ba kjlara pjang lirë ga tjlë ba kong ga «¿Pja Sbö bang-kjrë llëmdo? ¿Pja shdungoba ba tjok bek llëmdo? ⁴¹Shjira llëbo owa shäryono jlökoyo, shji shdungoba wlo. Gueniyo domer kjwera, llëye owa shäryara llëme» ë. ⁴²Eshko ga tjlë Jesús kong ga «Pja äär ber sök no pjlyushko ga tja woyoshreba» ë.

⁴³Kuya ga tjlë ba kong ga «Lër bop kong jlökoyo ga eeri dö ga pja ber sök bor tjok kjok ko Paraíso» lishko» ë.

Jesús wolono pjang kjlös go

⁴⁴⁻⁴⁵Öötong dlo dluw bek ga kjok ro zoktong kjok kjwang jikong beno yët erä. Beno eni äär jong dlo pjö lë wleni. Eshko ga Sbö u roshko ga shwong kësbang iak pjang eshko li dwlëntong ter aas beno kkring pjök. ⁴⁶Ga Jesús tjlëno dbo go, tjlë ga «Data, bor sëya ëre iër ber tjeng bop wloshko» ë, ga wolonoe.

⁴⁷Lök pjang kjlös go li bokshto ga ëngkjwaga Roma so li kägäyo shäng eshko kjlara. Llëbo weno li iya ga Sbö poshrëra, ga tjlë ga «Shinmo lok pjang kjlös go kjwe, e pjlo bek jlöe» ë.

⁴⁸Iya nopga löng eshko lirë ga to iröng ba ushko pjlu kjing shpok, woydë ara kjishko. ⁴⁹Gueniyo nopga Jesús miydë pjlu wleniyo li beno tjeng llëbo tjeng kës ëre ik pjola sit, walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li tjok.

Jesús doyo jnena Josërë

⁵⁰⁻⁵¹Eshko ga domer shäng kjlara ko José. E Arimatea so. E wotjlik pjlu, pjlo bek Sbö bokso. Sbö ber no pjluvo dbaryo li koshe sök bakoe. Domer li Judío Kjol Llgwegaga Këskësyö kjlarayo, gueniyo llëye shäryara lok Jesús kong li woydara llëm, ba kong ga beno bëy llëme.

n 23.34 Löyde lok pjang kjlös go llëm obishko ga ba shwong skwara lok pjire. **o 23.43** Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba *Paraíso*.

⁵² Jesús wołono irgo ga domer li jek öötong shäng Pilato shwoy, ga Jesús doyo rokara ba kong, jneya wło. ⁵³E irgo ga jek öötong shäng shinmo lõk pjang kjlös go lishko. Eshko ga doyo li lona ter töshko, popgara shwong ko pjłublún, pjłú wleniyo go, ga söra jek sakshko. Eshko ga iara beno buk pjłëbgwo kak jong guëmkwota roshko. Eshko ga ëye iaydëba llëm obi. ⁵⁴Dbar eshko ga posharyozlong dbaryo li ey. Eshko ga woshtozlong dbaryo li dloyo ääto, kjok sêng tjän.

⁵⁵Walëga tek tjeng Galilea kjokyo dwayo Jesús tjok li jek lõng José irgo, ga shinmo doyo iara beno buk sakshko sorë li, e ina lõk pjire. ⁵⁶E irgo ga jek öötong lõng ushko, poshtikklo llë lõ pjłëblë wleniyo, e shäryë, shinmo doyo poshtik e go wło lara. Gueniyo shäryayde pjité llëm obishko ga woshtozlong dbaryo li öötonge. E kjishko ga woshtono lõk, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go sorë li eni.

Jesús woshrono iröng obi

24 ¹Öötong sondë kjok shröngto ga jek lõk jongya sakshko, Jesús doyo iak buk lishko. Poshtikklo shäryara li söya tjeng ba tjok. ²Öötong lõng eshko ga ak kësang jong ba sak bängzakklo li wlena lõk dik beno jong pjłëbgwo li sor go. ³Eni ga opzrëno jek pjłëbgwo li roy, gueniyo shinmo doyo drete. ⁴Woyotjiya lõng obishko ga domerga weno tjeng do pjök, shwong kalä lletilet. ⁵Iya lõk ga beno lõng sëya llëm, ga kjök tonono, kujono bokdo kjlay klung go. Eshko ga domerga li tjle ba kong lõk ga «Shäng së li wlemi shinmo tjreko llëno? ⁶Buk na llëme. Woshrrara Sbörë iröng obi. Zröydëba llëm obishko ga llëye lara bomi kong Galilea kjokyo li woyoshrozia. Tjlëno ga ⁷«No to ter kjok dogo dwayo ëre iëba ber tjeng nopga owa wloshko guing, tja zröya lõk pjang kjlös go wło. Gueniyo äär dbargwo mya ga tja woshre Sbörë iröng obi» lara bomi kong eni» le.

⁸Kuya lõk ga tjłökwo lara li woyoshrrarae. ⁹Eni ga opshino lõk eshko dwayo, ga jek öötong lõng Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li lõngshko. Eshko ga llëbo ina, kura kës li lara lõk pjir ba kong, ba pjeyoga llamo tjeng eshko ba tjok li kong bakoe. ¹⁰Tjłökwo roy sögaga li, e María Magdala so, Juana, María Santiago mekë, walëga llamo oblë li bakoe. ¹¹Kuya Jesús oppinggaga lirë lõk ga tjłökwo kjre lõk llëme. Wotjlik lõk ga walëga li skwë kjoyoe le.

¹²Eni ëmdë ga Pedro jek zron jong sakshko. Öötong shäng eshko ga opzrëno jek ba roshko, ga shwong shinmo pjrikklo li ina beno buk eshko eröe. E irgo ga to iröng ushko, llëbo weno shinmo kong li woyotjiya jek shäng.

Jesús weno ba oppinggaga do pjök kong

¹³E irgo ga Jesús oppinggaga do pjök jek jek lõng irbo jek jong äär Emaús kjokyo li bäng. Emaús kjokyo ber buk pjola, shji opshik jek jek Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo dluw dik wleni.^p ¹⁴⁻¹⁵Jek lõng llëbo shäryono Jesús tjok li lanyotkë ëng tjok. E wopro ga Jesús

p 24.13 Jerusalén kjokyo dwayo äär Emaús kjokyo wło ga e wop kilómetro sak kjwara kjingsho kjwara (11) dik.

tek shrono shäng ba zlong, ga jek jëk shäng ba tjok, ¹⁶ gueniyo e ë miydara lok jekdo llem, woydara Sbörë eni llem kjishko.

¹⁷Eshko ga Jesús tljê ba kong ga «¿Pjây jek jëk löng lîë lanyotkë eng tjok?» Ìe.

Kuya lok ga slongtëng löng, woydë ara. ¹⁸Kjlâra ko Cleofas tljê ba kong ga «¿Kjakrokëp ega? Lîëbo shäryono Jerusalén kjokyo tjaqlên jâ, e miydara nopga uunkongdë. U iga lîë ëmdë ga ommyidono lok pjire. ¿Eni ga pjara ommyidono llem sorëro?»

¹⁹«¿Lîëbo shäryono eshko lî lîë?» Ìe.

Kuya lok ga tljê ba kong ga «Domer shäng kjlâra ko Jesús, e Nazaret so. E Sbö tjlokwo laga, lîëye shärye lî, lîëye lî lî, e dbo ara. Sbö kong ga tjwlo ara, nopga kong ga eni bakoe. ²⁰Gueniyo syöshtaga kägäyoga, bi tjlapgaga, e twara lok oba kong, zrökoba wlo, ga zröraba pjang kjlös go. ²¹Tjawara wotjlino ga e shji Israel tjëyoga döga lororwa. Gueniyo shäryono eni eeri ga öötong dbargwo mya tjän.

²²»Eerishko kjok shröngto ga walëga jëk löng borwa tjok kjong kjong jek öör löng sakshko, ²³gueniyo shinmo lî doyo wlëna lîëme. Tek shrono lok iröng obi ga tljê borwa kong ga «Sbö parkagaga kjok dogo so weno löng borwa kong yoshko wlëni, ga tljê ga 'Jesús, e woshrra Sbörë iröng obi' lî lok borwa kong eni» Ìe. ²⁴E irgo ga borwa pjeyoga kjong kjong jek öör löng sakshko bebi, ga lîëbo wlëna lok, lara walëga lîrë sorë lî eni. Gueniyo Jesúsda ina lok lîëme» Ìe.

²⁵Kuya ga tljê ba kong lok ga «¿Pjây kâ kjange! ¿Pjây opping lîonoro? ¿Tjlokwo lara Sbö tjlokwo lagagarë lok tek këgongshko kës lî, e kjrëmi lîonoro? ²⁶¿No pjluyo iche lî Sbörë lî, e shdungoba bäm go wlo, e irgo ga ie Sbörë ber tjwlo ara lîëmdo?» Ìe. ²⁷E irgo ga tjlokwo tak pjang ba kjishko Sbö tjlokwo go lî, e pjilölgwera ba kong pjire. Soyara Moisés kjibokwoyo lî go, aär pjë jong Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko so kjibokwoyo tjeng kës lî go bakoe.

²⁸Ga jek löng ääto kjok aär woydë lishkoshko ga Jesús jek jëk shäng obi, aär jek këgong woydë wlëni. ²⁹Gueniyo mana lok ber sök ba tjok. Tljê lok ba kong dbo go ga «Pja jek këgong ame. Kjok sëng tjän, kjok ro zatoe. Pja ber sök borwa tjok kjok ëreshko dey» Ìe. Kuya ga opzrëno jek shäng ba tjok, ber sök ba tjok eshko wloro lara lok.

³⁰Eshko ga sirkeno sök ba tjok lok, ië wlo, ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ga tljê Sbö kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlü bop tjok e kjishko» Ìe. E irgo ga pjlung shosho lî tora, twara sira sira ba kong lok.

³¹Jekdo eshko ga bokkwo roshwino wlëni, e ë miydara lok pjir, gueniyo sök lî jek jëktëng erä. ³²Eshko ga tljê lok eng kong ga «Shji tek jëk löng ba tjok irbo bängshko ga Sbö tjlokwo pjilölgwera bi kong. ¿Eshkoshko ga shji wopjlü ara anmoyö lîëmdo?» Ìe.

³³Jekdo eshko ga sano jek iröng Jerusalén kjokyo. Öötong löng eshko ga Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlâra (11) lî wlëna töno löng eshko, nopga oblë tjok. ³⁴Ga tljê lok shrono löng lî kong ga «Tjlapga Jesús woshrono iröng obi jlöe. E weno shäng Simón kong tjän» Ìe.

³⁵Kuya lok ga lîëbo weno ba kong irbo bäng lî, e lara ba kong pjire. Pjlung shosho suk pjir torashko ga e ë miydara lok sorë lî, e lara ba kong pjir bakoe.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho kjlâra (11) lî kong

³⁶Ga lanyotke löng obi wopro ga Jesús weno shäng ba tjrëko, ga tljê ba kong lok ga «Miga. Pjây ber löng wlëpe» Ìe.

³⁷Iya, kuya lõk ga beno lõng sëya lõm, bangkjre lõk ara. Wotjĩk lõk ga ba shingyo ãe.

³⁸Eni ga Jesús tjĩe ba kong obi ga «¿Pjāy sëya lõm ega? ¿Tja woshrono irõng obi woyotjĩmi lõm ega? ³⁹¿Tja ãi shāngdo! Bor orkwo ère ãzĩa. Bor dre ère ãzĩa. Tja porwozĩa. Bi shingyo, e sho dret, dbogĩo dret, botoyara tjok» ãe. ⁴⁰Łara eni ga ba orkwo bāng, ba dre bāng, e pina ba kong lõk. ⁴¹Kuya, iya lõk ga tjĩokwo kjaydre lõk jĩokoyo lõm obi, gueniyo beno lõng wopjĩu anmoyõ, yëy ãe lõk bakoe. Eshko ga tjĩe ba kong lõk ga «¿Pjāy jũshko lõbo uako tjokde?» ãe. ⁴²Kuya lõk ga kong mā sho suk pjir wĩeniyo twara ba kong bok kjwara, ⁴³ga kjrara, uara ba bokshto.

⁴⁴Eshko ga tjĩe ba kong lõk ga «Tja shāng bomi tjok obishko ga tja tjĩeno bomi kong ga “Tjĩokwo tak pjang bor kjĩshko Moisés kjibokwoyo ãi go, Sbõ tjĩokwo łagaga tek dēnashko so kjibokwoyo tjeng kēs ãi go, kjibokwo ko *Salmos* go, e shāryē uunkong kjĩuwe” łoror bomi kong eni» ãe.

⁴⁵Eshko ga epga kjimtara Sbõ tjĩokwo tak pjang ãi lõe lõkĩo miydē pjĩuē. ⁴⁶Tjĩe ba kong ga «Tjĩokwo tak pjang ãi tjĩe eni: “No pjĩuyo iche ãe Sbõrē ãi, e wolon wĩo. Gueniyo āar dbargwo mya ga woshre Sbõrē irõng obi.” ⁴⁷Tjĩokwo tak pjang obi tjĩe eni: “Ba ko goshko ga tjĩokwo lõba tjēyo kjrina kjrina lõng kjok ère kjing go ãi kong. Tjĩokwo lõba ãi ère: ‘Lõbo shāryēy lõng owa ãi, e owa jĩoe lēy, ga rayēy ga owa pjang bi go ãi lõya Sbõrē ber drete.’” ⁴⁸Pjāy beno lõng lõbo ãnomi, kuromi ãi roy łaga oba kong. ⁴⁹Ga bomi go Sbõ Sëya ichēr kjok dogo dwayo āar ber kēsbang bomi tjok, łara bor Datarē jĩokoyo sorē ãi eni. Gueniyo pjāy ber lõng èreshko Jerusalén kjokyo, ēye lēr shāng bomi kong ãi shrono guing» ãe.

Jesús to jem kjok dogo

⁵⁰E irgo ga epga sōra jek Jerusalén kjokyo dwayo, õõtong lõng Betania kjokyo. Eshko ga orkwo poyono, ga tjĩokwo łara beno pjĩu ba kong lõk.

⁵¹Shāng tjĩe obishko ga opkjono eshko dwayo, ga sōra Sbõrē to jem kjok dogo.

⁵²E irgo ga poshrēra lõk ara, ga sano to tek lõng wopjĩu irõng Jerusalén kjokyo. ⁵³Eshko ga beno lõng Sbõ poshrēk, ba u zĩong bāng enido.

Evangelio según Juan

Jesucristo roy pjlú ère, e jyã tara Juandë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. E judío. Dënashko ga e ma shaga ba kjlara Santiago tjok. Pjlara ga löng parkë di bäng buk kësbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea li sor goshko ga epga rokara Jesúsdë opping ba tjok. Kuya lok ga to jek ba tjok, beno löng ba oppingga shara. E irgo ga öötong beno löng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li pjeyoga bakoe. Ba oppingga woyde Jesúsdë ara ba kjlara wleni tak pjang kjibokwo ère go li, e Juan om go.

Jesús wolono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga judíoga ara löng ba kjok baíya lishko llëm, öötong beno löng kjok shto oblë oblë shara. Woyotjlikoba ga kjibokwo ère tara Juandë judíoga löng kjok shto oblë oblë li kong. Kji-bokwo ère tara ba kong llëno, e tara beno pjang Juan 20.31 go. Tjlë ga «Ère toror, miydëmi e go wlo ga no pjluoyo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe. Ga pjây mâr ba go wleni ga pjây ber löng së iyado Sbö tjok.»

Tjlökwo li weno beno no

- 1** ¹ Shäng kjlara ko Tjlökwo.^a
Kjok ère dämär, llëye llëm obishko ga
e sök tjän.
E sök Sbö tjok,
ga e Sbö.
² Llëye llëm obishko ga
e sök Sbö tjok.
³ Ba go ga
llëbo tjeng kës ère shäryara Sbörë
Llëbo tjeng kës iy löng ère,
e shäryara ba go.
⁴ Llëbo tjeng së kës ère, e laga erë.
Shji uunkong ber löng së tjaqlën wleni, e laga erë bakoe.
Shji kong kjok miydë twaga li e,
e bi kong ga iök jong shjiy wleni.
⁵ Kjok ro si lishko ga

a 1.1 Tjlökwo le li, e Jesucristo loklo.

iök li jong shjiy iyado,
e sjëya kjok ro si lirë ga äe.

⁶Eebor ga domer weno shäng kjlära ko Juan, e ichaga Sbörë. ⁷Ichara Iök Shjiy li^b roy lë oba kong, nopga uunkong mär ber löng ba go wlo. ⁸Juan, e Iök Shjiy li llëme. E shrono shäng Iök Shjiy li roy läga eröe. ⁹Iök Shjiy jlö-koyo li, shji uunkong ber löng kjok miydë ara li läga erë, ga eshko ga tjwe döröe.

¹⁰Eshkoshko ga sök kjok ëre kjing go, ga kjok ëre shäryara kës ëmdë ga e ë miydaraba llëme. ¹¹Öör shäng kjok baiya lishko, gueniyo wlo-kjrara ba tjëyogarë llëme. ¹²Gueniyo no kjong kjongda omwlokjrono, ga beno löng mär ba go. Epga iara beno löng Sbö wapga. ¹³E weno beno Sbö wapga, shji nopga wen kjok ëre kjing go dik llëme. E läga domerdë llëm, e läga Sbörë.

¹⁴Ga Tjölökwö li, e weno beno no, ga beno sök shji nopga tjok. E Data Sbö Wa kjälaraso, e Sbö bakoe. E kjishko ga e dbo ara, ga ba dbo kälä inoy wëllëe. E go ga Sbö wopjlü li, Sbö tjölökwö bek li, e shrono beno sök bi tjok, iy, kuy wlo.

¹⁵Juan tjälëno ba kjishko, tjälë ga «Kjupäshko ga tja tjälëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjlära. Gueniyo tja llëm obishko ga sök tjän. E kjishko ga tjwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe» lë.

¹⁶Ba wopjlü ara li kjishko ga shji uunkong kjimte iyado. ¹⁷Dënashko ga kjok ilgwekklo twara Sbörë Moisés kong, lë bi kong wlo. E goshko ga e llë miydo-roye. Ga Sbö wopjlü li sorë, Sbö tjölökwö bek li llë, era miydoroy Jesucristo go. ¹⁸Sbö, e äga erë llëme. Gueniyo ba Wa kjälaraso li, e Sbö bakoe. Data Sbö miyde sök owa llëm, ga e sorë läga erë bi kong.

Juan No Waga tjälëno Jesús kjishko

¹⁹⁻²⁰Pjlära ga syöshtagaga Sbö kong, ba kjimtagaga Leví tjëyoga, e ichara judío tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo löng Jerusalén kjokyo lirë tjälë Juan kong ga «¿No pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li, e pjare?»

«Tja llëme» lë ba kong wëllëe.

²¹Ga kjakrokara lök jek obi ga «¿Eni ga pja ë? ¿Pja Elías tjwaydere?»

«Llëme» lë ba kong.

Ga kjakrokara lök jek obi ga «¿Sbö tjölökwö läga tjwe lëba li pjare?»

«Llëme» lë ba kong.

²²Eni ga tjälë lök ba kong ga «Eni ga pja ë los borwa kong om go, roy sörwa borwa ichagaga kong wlo» lë.

²³Kuya ga tjälë ba kong lök ga «Kjibokwo tara Sbö tjölökwö läga tek dënashko so Isafasdë. Tjälëno beno eni:

»«Kjok dogro no llëmshko ga ëbo tjälë shäng dbo go ga

‘Irbo shäryozī ber bek Tjlapga tjwe li kong’ lë.”^c

Ëbo tjälë shäng dbo go lara li, e tja layde» lë.

²⁴Fariseoga löng eshko kjölöb. ²⁵Kuya lök ga tjälë ba kong ga «Pja no pjluyo ichara Sbörë shrono shäng li llëm, pja Elías llëm, pja Sbö tjölökwö läga tjwe lëba li llëm bakoe lëp shäng eni. ¿Eni ga pja no wë ega?»

²⁶ «Nopga wër shäng di goshko. Gueniyo bomi tjrëko shäng kjäara, era ë miydëmi löng llëme. ²⁷No tjwe bor irgo kjäara li e. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo llëm, e tjlwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko»^d le ba kong.

²⁸Llëbo shäryono kës eni li, e shäryono Betania kjokyo, Jordán diyo kjwo kalëkong, no we jer shäng di roshko lishko.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li, e Jesús

²⁹Wëshko ga Jesús iya Juandë tek shäng tjwayde ba shwoy ga tjlë ga «jizä! Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe. Shji öng ushko so zrök, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo. Domer kjwe öng ushko so eniyo wleni, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret wlo, shji nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong. ³⁰Kjupashko ga tja tjlëno bomi kong ga “No tjwe bor irgo kjäara. Gueniyo tja llëm obishko ga e sök tjan. E kjishko ga tjlwlo ara bor kjinmo” loror eni. Ga loror li shäng kjwe. ³¹Tja shrono shäng no wë di goshko, e ë miyde Israel tjëyogarë wlo, gueniyo tja ëmdë ga ommiydono llëme» le.

³²⁻³³Ga Juan tjlë jek obi ga «E ë miydër shäng llëm obishko ga bor ichaga no wë di goshko li tjlëno bor kong ga “Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyë ber sök ë kjing go li, era nopga go Sbö Sëya iche tjwe ber kësang ba tjok” lara bor kong eni. E irgo ga tja omïno ga Sbö Sëya to ter kjok dogo dwayo so dunggwo kjoyo, ga opyono beno sök ba go. ³⁴Tjara omïno eni, ga lër bomi kong ga e Sbö Wa jlöe» le.

Jesús oppinggaga bäm iyo

³⁵Wëshko ga Juan shäng eshko obi, ba oppinggaga do pjök tjok. ³⁶Jesús iya shäng ga tjlë ga «jizä! Öng Wlëp Usho So Llgwoklë ichara Sbörë li shäng kjwe» le.

³⁷Kuya Juan oppinggaga lirë ga to jek lok Jesús irgo.

³⁸Iya Jesúsdë iröng ga tjlë ba kong lok ga «Llëye woydëmiro?»

«Tjlapga no pingga, ¿pja pë buk kjone?» le ba kong.

³⁹Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjäy tek bor tjok, imi wlo» le. Ga to jek lok ba tjok, öötong löng u jong kjone sök lishko. Dlo töy kuzong ga beno löng ba tjok eshko äär jong shkë go.

⁴⁰Kjäara jüni ko Andrés, e Simón Pedro lëng. ⁴¹Andrés opshino eshko dwayoshko ga jek öötong shäng ba shjiy li shwoy ga tjlë ba kong ga «Mesías» le, e wlenorwae! le ba kong. (Mesías, e no pjluvo iche le Sbörë li löklo).

⁴²Eshko ga ba shjiy li söra jek Jesús shwoy. Iya Jesúsdë ga tjlë ba kong ga «Pja ko Simón. Pja data ko Juan. Gueniyo pja kowëba ber Cefas shara» le. (Cefas, e Pedro löklo).^f

Felipe, Natanael, e rokara Jesúsdë

⁴³⁻⁴⁴Wëshko ga Jesús jek jongya Galilea kjokyo le. Jek jëk shängshko ga domer wlëna shäng kjäara ko Felipe, e Betsaida so, Pedro, Andrés, e kjokyo. Felipe iya ga tjlë ba kong ga «Pja tek bor tjok, pja pin wlo» le.

^d 1.27 Drepkwota döga lanyo, e tak pjang Mateo 3.11 go. ^e 1.41 Mesías, e Hebreo tjlökwö.

^f 1.42 Arameo tjlökwö Cefas, e ak löklo. Grecia so tjlökwö Pedro, e ak löklo bakoe.

⁴⁵ Kuya ga jek öötong shäng domer oblē ko Natanael shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjłkwo tara Moisésdē kjok līgwekkło go, ēbo tjwe kjlāra llono li kjīshko. Sbō tjłkwo lagaga lōng li omtono ba kjīshko bakoe. Domer lāra lōk li īnorwa. E ko Jesús, e Nazaret so, José wa»^e lē.

⁴⁶ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Nazaret kjokyo lēpdo? ¿Llēbo pjlú wen eshko laga ēro?»

«Kjweri shji to ik» lē ba kong.

⁴⁷ Eshko ga jek öötong lōng Jesús shäng līshko. Natanael iya Jesúsde ga tjlē ba kong ga «Domer tek shäng kjwe, e Israel tjēyo jłōkoyo, tjłkwo lē ga jłōkoyo, jyōrkē llēm wleniyo» lē.

⁴⁸ Kuya ga tjlē ba kong ga «¿Tja no eniyo miydēp sorē?»

«Pja rokayde Feliperē llēm obishko ga pja īnor sōk kjor jong kjlāra ko higuera li dirko» lē ba kong.

⁴⁹ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tjlapga no pingga, Sbō Wa li pja, Israel tjēyo pjluyo li pja bakoe» lē.

⁵⁰ Kuya ga tjlē ba kong ga «Tja tjlēno bop kong ga «Pja īnor sōk kjor jong kjlāra ko *higuera* li dirko» loror eni. Tja tjłkwo kjrorop e kjīshko. Ga llēbo ip kēsbang, īnop kjwe kjinmo» lē. ⁵¹ Ga tjlē ba kong obi ga «Lēr bop kong jłōkoyo ga llono ga ip ga kjok dogo roshwing, ga Sbō parkagaga kjok dogo so jem lōng, ter lōng no to ter kjok dogo dwayo ēre go» lē.

Di kworkwara Jesúsde beno kjilgwo bo dyo dbo ara

2 ¹⁻² Dbargwo mya irgo ga oba orkwosmok lōng Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. Ga Jesús öötong shäng eshko ba oppinggaga tjok, mana orkwosmoga lirē kjij. Jesús mekē sōk eshko bakoe.

³ Oba lōng orkwosmozlong dbaryo li shrēk wopro ga kjilgwo bo dyo dbo ara yē pjitonge. Eni ga Jesús mekē tjlē ba kong ga «Kjilgwo bo dyo dbo ara yē pjitonge» lē.

⁴ Kuya ga tjlē ba kong ga «Mekē, ¿lēp shäng bor kong eni ega? Tja dbaryo āātē llēm obi» lē.

⁵ Eshko ga ba mekē tjlē parkagaga lōng li kong ga «Llēye lē bomi kong li shāryozi eni» lē.

⁶ Judīoga sgara lōng orkwo shkwē yōtso enido, ba pjeyoga tek dēnashko so sdēkwo sorē ga eni. E kjīshko ga di bapkwō tjeng eshko kjwo tjer (6), shāryak ak go, kjwara kjwara di shak bayo bonkō kēsbang tjung wleni^h kjwo sak pjōk (20) dik, llēm ga sak mya (30) dik. ⁷ Eshko ga Jesús tjlē parkagaga lōng li kong ga «Di bapkwō kjwe dlīzi di go» lē ba kong, ga uunkong li dlina lōk beno tjeng tjung di go. ⁸ Eshko ga tjlē ba kong lōk jek obi ga «Shizi sira, ga sōzi jek kēm bomi kägāyo shäng wle kong» lē.

Kuya lōk ga shāryara eni. ⁹ Twara lōk ba kägāyo kongshko ga miydara lōk ga di li kworkwara Jesúsde beno kjilgwo bo dyo dbo ara, gueniyo llē miydara ba kägāyorē shäng llēme. Eni ga iarashko ga domer orkwosmono li rokara tek ba shwoy, ¹⁰ ga tjlē ba kong ga «Nopga uunkong orkwosmozlong dbaryo shrēkshko ga kjilgwo bo dyo dbo ara iako owa llēm wleniyo twe nopga mak

g 1.45 Eshko dbaryo ga Jesús, e José wa lēba, miga eni llēme. h 2.6 Bonkō kēsbang tjung wleni, e bayo litro pkēng (4) dik.

ppir löng li kong bäm go, ie lök wlo. Iara lök ara irgo ga kjiilgwo bo dyo dbo ara tjwlo chira wleniyo twe ba kong lök shara. Gueniyo pjara omshäryono eni llême. ¿Iako owa llêm wleniyo lïra ship shäng kjwle jä egaro?» le.

¹¹ Llêbo ÿdêba llêm wleniyo shäryara Jesúsdê bäm li e, shäryara eshko Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi. E go ga ba dbo kalä pina ba oppinggaga kong, ga beno löng mär ba go. ¹² E irgo ga to jek öötong shäng Capernaüm kjokyo ba mekê, ba lêmga, ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö.

Llêbo soynegaga löng Sbô u zlong bäng li ichara Jesúsdê drete

¹³ Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judíoga kong li döro kjishko ga Jesús jek öötong shäng Jerusalén kjokyo. ¹⁴ Eshko ga opzrëno jek shäng Sbô u zlong bäng ga nopga wlëna löng llêbo soynek, sögla, öng wlëp ushko so, dunggwo bakoe. Nopga oblê wlëna wloktong löng dbur kjlopswê. ¹⁵ Iya Jesúsdê eni ga no shpokklo shäryara pjara kjiilgwo go, ga löng li ichara jek eshko dwayo dret, ba öng llê tjok. Dbur kjlopswaga dburyo li dbura ba shjiryo, ga ba dbur bapkwô kjlopswozlong li poskara beno tjeng töshko. ¹⁶ Ga tjle dunggwo soynegaga löng li kong ga «¡Bomi dunggwo kjwe shizî ëre dwayo! ¡Bor Data u ëre iëmi ber jong llêbo soynezlong uyo llême!» le.

¹⁷ Eshko ga tjlokwo tak pjang Sbô kjibokwoyo go li woyoshrara ba opping-gagarê lök kjrina. Tak pjang li tjle ga «Tja wo pjang bop u li go ÿyado. Tja ymo ara ba kjishko.»ⁱ

¹⁸ Eshko ga judíoga tjeng li tjle lök ba kong ga «¿Llêye shäryëp shäng li shäryëp ega? ¿Pja ichaga ërê? Pja ichaga Sbörê wleni ga llêbo ÿdêba llêm wleniyo shäryos borwa kong, e miydërwa e go wlo» le.

¹⁹ Kuya ga tjle ba kong lök ga «Sbô u ëre shdözi ber dret, ga äar dbargwo mya ga shäryër ber jong ba shtoshko iröng obi» le.

²⁰ Kuya lök ga tjle ba kong ga «Sbô u ëre shäryëba wlo ga woydara lu pjloglo sak pkëng kjingsho tjer (46). ¿Ga pja omshäryë dbargwo mya lëp sorëro?» le.

²¹ Gueniyo Sbô u le shäng li, e ba doyo om go li layde. ²² E irgo ga wolono, ga woshrara Sbörê iröng obishko ga llêye lara li woyoshrara ba opping-gagarê lök. Eshko ga Sbô tjlokwo tak pjang li, e kjrara lök, ga Jesús tjlokwo kjrara lök eni bakoe.

No wotjlik sorê, e miydara Jesúsdê pjire

²³ Ga nopga löng Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëkshko ga Jesús shäng llêbo ÿdêba llêm wleniyo shäryë Jerusalén kjokyo. Iya nopga löng eshko lirê ga kjone kjone beno löng mär ba go. ²⁴ Gueniyo nopga wotjlik sorê li miyde Jesúsdê shäng pjire. E kjishko ga tjlokwo lëba li kjre uunkong llême. ²⁵ Nopga wotjlik llê, e miyde shäng ppir ÿyado. E kjishko ga wotjlik sorê li lëba ba kong guing llême.

Jesús, Nicodemo

3 ¹ Domer shäng kjlara ko Nicodemo, e fariseo, judíoga tjlapga kjok ilg-wega wleniyo bakoe. ² Shkër kjwara ga jek öötong shäng Jesús shwoy

ga tjîê ba kong ga «Tjîapga no pingga, miydërwa ga pja ichaga Sbörë no ping. Sbö shäng bop tjok lîëm kjwe ga llëbo iydëba lîëm wleniyo shäryëp shäng li shäryëp ga äe» lê.

³Kuya ga tjîê ba kong ga «Lër bop kong jîökoyo ga shji uunkong weno pjîlara. Gueniyo ëye wen jek pjîlara obi lîëm ga äär ber Sbö nopga ga äe» lê.

⁴Kuya ga tjîê ba kong ga «¿Shji öötong këguë tjän ga shji wen obi sorë? Shji äär ber buk bi mekë bö roshko, shji wëya jek obi wlo ga äe» lê.

⁵Kuya ga tjîê ba kong ga «Lër bop kong jîökoyo ga ëye we Sbö Sëyarë, ga wëya ber tjaglën wleni lîëm ga äär ber Sbö nopga ga äe. ⁶Ëye wengga norë ga ber no eröe. Ëye äär ber Sbö i wlo ga woyde ga wengga Sbö Sëyarë. ⁷«Nopga uunkong wen jek obi kjîluwe» lër bop kongshko ga pja ber sök pollak lîëme. ⁸Pjîluk, e shrono ga kup ga wëllë, gueniyo tjwe jong kjone dwayo, jongya jek kjone, e miydëp lîëme. To woydë jek kjone ga eshko. Nopga wëya Sbö Sëyarë li, e so e kjoyo bakoe» lê.

⁹Kuya ga tjîê ba kong ga «¿Llëye lëp shäng li, e sorëro?»

¹⁰«Pja Israel tjëyoga pingga. ¿Eni ga e miydëp lîëm sorëro? ¹¹Lër bop kong jîökoyo ga tjîökwo lërwa bomi kong, e miydërwa kjîy, llëbo inorwa om go li, e lörwarë, gueniyo tjîökwo lërwa löng li, e kjrëmi lîëme. ¹²Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li lër shäng bomi kong, ga tjîökwo kjrëmi lîëme. ¿Eni ga llëbo tjeng kjok dogo li lotë bomi kong kjwe ga tjîökwo kjrëmi sorëro?

¹³«Ëye öör jem kjok dogo lîëme. Gueniyo no to ter kjok dogo dwayo ëre ter shrono ey dwayo. ¹⁴Dgur jyäglo poyona Moisésdë dënashko sorë ga lîlono ga tja poyongoba pjang kjomo eni bako, ¹⁵ëye mär bor go ga ber löng së iyado Sbö tjok wlo.

¹⁶«Nopga löng kjok ëre kjing go woyde Sbörë ara. E kjîshko ga ba Wa kjîlaraso ëre ichara zrökoba nopga kjîshko wlo, ëye mär bor go ga jer lîëm wlo, ber löng së iyado Sbö tjok wlo. ¹⁷Tja ichara kjok ëre kjing go no dök wlo, no shdung wlo lîëme. ¹⁸Ëye mär bor go ga ber shdungko lîëme. Gueniyo ëye mär bor go lîëm ga era beno shdungko tjän, mär Sbö Wa kjîlaraso ëre go lîëm kjîshko.

¹⁹⁻²⁰«Ëye llëbo owa shäryë ga woyde ga îga ërë lîëme. Ga tja shrono shäng kjok ëre kjing go, iök jong shjiy wleni. E kjîshko ga tja woydara llëbo owa shäryagagarë lîëm, ga beno löng pjola, llëbo shärye löng owa li ber wëllë lîëm wlo lê. Epga beno shdungko e kjîshko. ²¹Gueniyo ëye jëk tjîökwo bek li go ga woyde lok ga ber löng iök jong shjiy lîshko, llëbo pjîl shärye löng Sbö kjîshko li ber wëllë wlo» lê ba kong.

Juan Jesús läywono

²²E irgo ga Jesús jek öötong shäng Judea kjokyo ba oppinggaga tjok, ga beno löng eshko dbar kjwöbö no wë jer di roshko. ²³⁻²⁴Kjok buk kjrina ko Enón, Salim kjokyo ber buk soshko. Enón kjokyo lîshko ga di ara. E kjîshko ga Juan bängzaydëba no shdüzlöng uyo roshko lîëm obishko ga shäng eshko no wë, ga nopga jek äär löng ara ba shwoy, we Juandë wlo.

²⁵Eshko ga Juan oppinggaga opyono löng englë kar kar judío shäng kjîlara eshko li tjok, shji wë di go sorë li läywe löng. ²⁶Pjir ga jek öötong löng Juan shwoy ga tjîê ba kong ga «Tjîapga no pingga, kjupä ga domer shäng bop tjok Jordán diyo kjwo kalëkong li, läyworop li, e shäng no wë, ga nopga löng kës li jek löng ba shwo lëkong shara» lê.

²⁷Kuya ga tjǎe ba kong ǎok ga «Ëye ǎlebo tjok ga e twaga Sbörë ba kong kjǎshko. ²⁸«No pjǎuyo ichara Sbörë shrono shǎng ǎi, e tja ǎlëme. Tja ichara jek ba bǎm go erǎ» ǎoror bomi kong tjǎn, ga kuromi wǎlëe.

²⁹»Kjogǎo shǎng kjǎlara orkwosmok wǎo wǎeni ga e sogo domer orkwosmok ba tjok wǎo ǎi eröe. Domer orkwosmok wǎo ǎi yorkaga shǎng ǎi, e ber shǎng wopjǎlǎ, ba kjǎlara tjǎlëno shǎng ǎi kura kjǎshko. Tjara so domer yorkaga ǎi kjoyoe. Tja wopjǎlǎ ara anmoyö e kjǎshko. ³⁰Bek wǎo ga era ber tjwǎo ara jek këgong këgong, ga tjara ber tjwǎo chira.

³¹»Ter shrono shǎng kjok dogo dwayo ǎira tjwǎo ara, oblë kjinmo. Ëye kjok ëre so ga e jushko so erǎ, ga ǎlebo jushko so ǎi ǎaywayde. Ter shrono shǎng kjok dogo dwayo ǎira tjwǎo ara, oblë kjinmo. ³²ǎlebo ǎina, kura eshko ǎi, e ǎaywayde, gueniyo ba tjǎokwo kjrëba ǎlëme. ³³Gueniyo tjǎokwo kjraga ë ǎi kong ga tjǎokwo ǎara Sbörë ba kjǎshko ǎi, e beke ǎe. ³⁴Jesús ichara Sbörë ba tjǎokwo roy ǎe oba kong, ga e go ba Sëya twara beno ba kong kësbang anmoyö. ³⁵Ba Wa woyde Data Sbörë ara, ga ǎlebo tjeng kës ǎi iara beno tjeng ba wǎshko. ³⁶Ëye mǎr ba Wa go ga beno löng së Sbö tjok tjǎn, ga ber löng eni ǎyado. Gueniyo ëye omwǎokjrë ǎlëm ga äär ber löng Sbö tjok eni ǎlëm, ga shdüya Sbörë ber ǎyado wǎo bakoe» ǎe.

Jesús ǎano wǎlë Samaria so tjok

4 ¹⁻³Jesús roy kura fariseogarë ǎok ga nopga pǎya shǎng, we shǎng jer di roshko ara, Juan kjinmo, miga shǎng no wë om go ǎlëm, waga ba oppinggagarë ǎok. E miydara Jesúsdë, ga to Judea kjokyo dwayo, jek jongya Galilea kjokyo ǎröng obi. ⁴Irbo ǎi jek jong Samaria kjokyo go kuzong ga ⁵jek öötong shǎng kjok buk kjrina ko Sicar, e Samaria kjokyo obi, kjok twara Jacobdë beno ba wa José kong dënashko ǎi buk soshko. ⁶Eshko ga di bǎng jong kjwara, shiga Jacobdë dënashko. Dǎo dǎuw dik ga Jesús sjeno jërbo kuzong ga sirkeno sök di bǎng jong ǎi zǎong. ⁷⁻⁸Ba oppinggaga jek ǎok u ǎok arashko dǎi tjwǎk, Jesúda beno sök eshko.

Eshko ga wǎlë Samaria so tek tjwe shǎng kjǎlara di shik. Wǎlë ǎi ǎya sök ga tjǎe ba kong ga «Tja sës di sira» ǎe.

⁹Kuya ga tjǎe ba kong ga «Pja judío, ga tja wǎlë Samaria so. ¿Eni ga tja kong di rokëp sorëro?» ǎe. (ǎara ba kong eni, judíoga pjë Samaria sopga tjok ǎlëm kjǎshko.)

¹⁰Kuya ga tjǎe ba kong ga «ǎlebo twe woydë Sbörë bop kong, gueniyo e ǎlë miydëp shǎng ǎlëme. Ga di rokaga sök ëre, tja ë miydëp shǎng ǎlëm bakoe. Miydëp kjwe ga tja kong di rokorop, di shji ie ber löng së jǎokoyo wǎeniyo» ǎe.

¹¹Eshko ga wǎlë ǎi tjǎe ba kong ga «Tjǎpaga, di bǎng ëre jong rong, ga pja di shikkǎo drete. ¿Eni ga di shji ie ber löng së ǎep sök ǎi ship sorëro? ¹²Bi tjǎpaga tek dënashko so Jacob di shino di bǎng ëre dwayo, ga iara beno ba wapga kong, ba öng kong bakoe. Pjir ga iara beno jong bi kong. ¿Pja tjwǎo ara ba kjinmore?»

¹³«Ëye di ëre iono ga pjesit ga jek wodogro obi. ¹⁴Gueniyo di twak tjärë ǎi, ëye omiono ga ber wodogro ame. E ber pjang di shǎlǎ wǎeni, ga ie ber löng së ǎyado Sbö tjok bakoe» ǎe ba kong.

¹⁵Kuya ga tjǎe ba kong ga «Tjǎpaga, di ǎep sök ǎi twos bor kong sira, tja wodogro ame wǎo, tja tek shǎng di shik kjër jushko ame wǎo bakoe» ǎe.

¹⁶Kuya ga tjîê ba kong ga «Pja nom bop ãanma wlojkrê. Wlênop ga tek söba» lê.

¹⁷Kuya walê lirê ga tjîê ba kong ga «Tja ãanma drete» lê.

Kuya ga tjîê ba kong ga «“Tja ãanma drete” lëp shäng li, e ñorop beke. ¹⁸Jlökoyo ga pja ãanmaga rayono öötong doglo shkëng (5) tjän, ga eerishko ga domer sök bop tjok li, e bop ãanma llême. Lëp shäng li, e ñorop beke» lê.

¹⁹Kuya walê lirê ga tjîê ba kong ga «Tjlapga, miydêr ga pja Sbö tjlokwo ãaga. ²⁰Borwa tjlapgaga Samaria so tek dënashko so li Sbö poshrëno dlup ëreshko. Gueniyo pjây judfögara tjîê ga “Sbö, e poshrëy wlo ga woyde ga shäryëy eshko Jerusalén kjokyo dey” lëmi eni» lê.

²¹Kuya ga tjîê ba kong ga «Tja tjlokwo kjrozong. Dbar tjwe kjwara ga Data Sbö poshrëmi wlo ga pjây tek dlup ëre go ame, pjây jek Jerusalén kjokyo-shko ame bakoe. ²²Samaria sopga, Sbö poshrëmi löng li miydëmi löng llême. Gueniyo tjawa judfoga tjërko no shäng kjlara, kjwara Sbörê ber no döga wlo. E kjishko ga Sbö poshrërwa löng li, e miydërwa löng pjluê. ²³Gueniyo dbar tjwe kjwara ga ëye Data Sbö poshrëk woydê jlökoyo ga e poshrëya jlökoyo ba pjlushko, Sbö Sëya go, woyde Sbörê sorê li eni. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjän. ²⁴Sbö, e sëya. E kjishko ga woyde ga e poshrëy jlökoyo bi pjlushko, ba Sëya go» lê.

²⁵Kuya ga tjîê ba kong ga «Miydêr ga no pjluo iche lê Sbörê li tjwe. Shrono ga llëbo tjeng kës li pjllölgweya borwa kong drete» lê.

²⁶Kuya ga tjîê ba kong ga «Tjwe lëp shäng li, e tja» lê.

²⁷E irgo ga Jesús oppinggaga shrono lök iröng obi. Iya lök ga sök ãan walê tjok ga yëy lê erä, ga wotjlik lök ga «¿Llëye woyde? ¿Sök ãan walê kjwe tjok llëno?» lê, gueniyo kjakrokara lök ba kong llême.

²⁸Eshko ga ba di bapkwö iara walê lirê beno jong eshko, ga to jongya u lök arashko. Öötong shäng eshko ga tjîê nopga kong ga ²⁹«Domer sök këm kjlara, tja, llëye shäryoror dö li, e miyde sök pjir, ga ãara bor kong pjire. ¿No pjluo ichara Sbörê shrono shäng li ero llëm? Pjây tegö. Shji to ik» lê. ³⁰Kuya lök ga opshino to jek lök ba tjok, jongya Jesús sök lishko.

³¹E wopro ga Jesús oppinggaga tjîê ba kong ga «Tjlapga no pingga, pja ios sira» lê löng eni.

³²Kuya ga tjîê ba kong ga «Tja llëbo uako tjok, gueniyo llë miydëmi löng llême» lê.

³³Kuya lök ga tjîê lök ëng kong ga «¿Ëbo dli söno ba kongdo?» lê.

³⁴Gueniyo tjîê ba kong lök ga «Llëye woyde bor ichagarê ga shäryër lê li, e shäryër woydê äär jong shäryoror pjir guing. Bor kong ga pak ëre, e bor dli wlëni. ³⁵Pjây tjîê ga “Kjwe moglo pkëng (4) obi ga dwla bo shjiye” lëmi. Gueniyo lër bomi kong ga nopga tek tjeng kjwe izia. Nopga koshëy Sbö tjlokwo kjrê ame, tek löng Sbö tjlokwo kjrê eniwa tjok wlo.

³⁶«Ëye dwla skok ga dburyo shaya. Ga dwla skozlöng dbaryo ga dwla skogaga li löng wopjlu, dwla dgagaga tek dënashko li löng wopjlu bakoe. Sbö tjlokwo, e eni wlëni bakoe. Ëye tjlokwo kjrono ga ber löng së iyado Sbö tjok. Gueniyo eshko ga tjlokwo pjllölgwegaga ba kong, kjre wlo li, e löng wopjlu, tjlokwo ãagaga ba kong tek dënashko li löng wopjlu bakoe. ³⁷Oba tjîê

ga «Kjłara dwıla dguë, kjłara obi ba bo tōng» lēba eni. Eni jļōe. ³⁸ Pjāy ichēr tļļōkwo pjļōlīgwek oba kong, kjrēba wļo. Gueniyo tek dēnashko ga nopga oblē öör lōng tļļōkwo lē oba kong. Ba pak ļi kjange. Ga lļēbo weno pak shāryara lōk kjīshko ļi, e beno bomi kong» lē.

³⁹ Eshko ga Samaria sopga lōng kjok eshko ļi mār beno lōng Jesús go ara, lļēye lāra walē līrē ba kong ļi kjīshko. Tļļēno ga «Lļēye shāryoror dō ļi, e miyde shāng pjir, ga lāra bor kong pjire» lāra ba kong lōk eni. ⁴⁰ Eni ga öötong lōng Jesús shwoy ga rokara ber sōk ba tjok, ga beno sōk eshko ba tjok dbar pjōk. ⁴¹ Eshko ga nopga mār beno lōng ba go ara obi, tļļōkwo lāra om go ba kong ļi kjīshko. ⁴² Eni ga tļļē lōk walē ļi kong ga «Bām go ga tjawa mār Jesús go, lļēye lōrop borwa kong ļi kjīshko. Gueniyo kurorwa tjawarē om go shara. E kjīshko ga miydērwa pjļu ga nopga kjok ēre so dōga ļi e» lē.

Domer parkaga pjļu kong ļi wa poptara Jesúsdē

⁴³ Dbar pjōk irgo ga Jesús opshino to eshko dwayo jongya jong Galilea kjokyo. ⁴⁴ (Pļāra ga Jesús tļļē ga «Kjok kjone pogo ga Sbō tļļōkwo lāga, e iēba tjwļō ara. Gueniyo ba kjok om go līshko ga iēba tjwļō lļēme» lē eni.) ⁴⁵ Gueniyo kjupābā ga Jesús sōk Jerusalén kjokyo, Israel tļējoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēzlong dbaryoshko. Eshko ga lļēbo iydēba lļēm wļeniyo shāryara ara. Galilea sopga kjone kjone öör lōng eshko bako, ga lļēye shāryara kēs ļi īna lōk. E kjīshko ga Jesús öötong shāng Galilea kjokyo-shko ga e wļokjrara lōk wopjļūe.

⁴⁶ Dbar kjwara ga Jesús jek öötong shāng Caná kjokyo jek obi. Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi, di kjļopswara beno kjļļgwo bo dyo dbo ara kjupābāshko līshko. Domer shāng kjłara Capernaúm kjokyo, parkaga pjļu kong wļeniyo. Wa buk kjłara swļo ara. ⁴⁷ Kuya domer līrē ga Jesús shrono shāng Judea kjokyo dwayo ga jek öötong shāng ba shwoy ga tļļē ba kong ga «Bor wa swļo ara, buk wolontoe. Rokēr bop kong sira ga pja jek bor tjok bor ushko, poptēp wļo» lē.

⁴⁸ Kuya ga tļļē ba kong ga «Lļēbo iydēba lļēm wļeniyo shāryēr bomi kong lļēm ga pjāy mār bor go lļēme» lē.

⁴⁹ Kuya domer līrē ga tļļē ba kong ga «Tļļapga, shji to jekdo, bor wa wolontē lļēm obi tjok» lē.

⁵⁰ Kuya ga tļļē ba kong ga «Pja nom bop ushko. Bop wa poptono tjan» lē.

Kuya ga tļļōkwo kjrara, ga toe. ⁵¹ Wēshko ga jēk shāng āāto ba ushko ga ba parkagaga tek lōng ba wļokjrē irbo, ga tļļē lōk ba kong ga «Tļļapga, bop wa, e poptono beno pjļūe!» lē.

⁵² Kuya ga tļļē ba kong lōk ga «¿Kayo yonkē kjok orē?»

«Kjļik ļi zeno kjupke dļo jōya kjwļēshko» lē lōk ba kong.

⁵³ Eshko ga miydara domer līrē ga Jesús tļļēno ga «Bop wa poptono tjan» lāra ba kong ļi, e dļoyo e go. Eni ga beno shāng mār Jesús go, ba pjeyoga lōng ba ushko uunkong tjok.

⁵⁴ Jesús tek Judea kjokyo dwayo shrono shāng Galilea kjokyo irgo ga lļēbo iydēba lļēm wļeniyo shāryara e tjok ga öötong pjļogļo pjōk tjan.

Woshtozlong dbaryo ga domer jēk lļēm wļeniyo poptara Jesúsdē kjłara

5 ¹ Öötong dbar shrēzlong dbaryo judioga kong oblēshko ga Jesús jek öötong shāng Jerusalén kjokyo obi. ² Shji opzrēk jek Jerusalén kjokyo

roshko u bäng bängyo ko Öng Wlëp Ushko So li goshko ga shji jek jek sira wleni ga di bapkwō shäryak buk eshko kjwara kësbang, roshko di, arameo tjlōkwō go ko Betzata. Ba kopshko ga u tjeng kjwō shkëng (5), di bapkwō li sor go pjirbrie. ³⁻⁴Swlōpga oblë oblë tjeng tōshko eshko ara, nopga kjok igō llēm wleniyo, nopga jek llēm wleniyo, nopga dre kuga llēm wleniyo bakoe.*

⁵Buk kjlara eshko jek llēm wleniyo. E öötong lu pjiloglō sak mya kjingsho kjwong (38). ⁶Eni ga Jesús jek öötong shäng eshko ga buk li ina, ga buk eshko öötong lu kop ara li miydara, ga tjlë ba kong ga «¿Pja poptë woydëre?»

⁷«Tjlapga, di kjwe luywëshko ga tja oplōng woydë ba roy, gueniyo tja kjimtaga ërë llëme. Tja drön ara, oplōng om go wlo lërshko ga oblë oplōno bor bäm go tjan» lë.

⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «Pja kojōzong. Bop bukklo buk kjwe kjros, ga pja jëkzong» lë ba kong. ⁹Jekdo eshko ga poptono, ba bukklo buk li kjrara, ga jëktonge.

Eshko ga woshtozlong dbaryo. ¹⁰Eni ga domer li iya judío tjlapgagarë lōk ga tjlë lōk ba kong ga «Eri ga woshtozlong dbaryo. Bi bukklo, e sōy wlo ga äe» lë.

¹¹Kuya ga tjlë ba kong lōk ga «Bor poptaga tjlëno bor kong ga “Bop bukklo kjwe kjros, ga pja jëkzong” lara bor kong eni» lë.

¹²Eni ga tjlë lōk ba kong ga «¿Laga ërë bop kong eni?» lë. ¹³Gueniyo e ë miydara llēm, poptono pjirshko ga Jesús opjneno jek nopga tjeng ara li tjrëko kjishko.

¹⁴E irgo ga domer li wlëna Jesúsdë öötong sök Sbō u zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «Tja kuzong. Pja poptono beno shäng pjluë. Gueniyo llëbo owa shäryëp ame, llëm ga llëbo wen bop kong owa e kjinmo kjwe» lë. ¹⁵Eshko ga domer li to ey dwayo, jek öötong shäng judío tjlapgaga shwoy, ga tjlë ba kong lōk ga «Bor poptaga, e Jesús» lë. ¹⁶Eni ga llëbo shärye Jesúsdë eni woshtozlong dbaryo kjishko ga opyono beno löng ba wloyo.

¹⁷Gueniyo Jesús tjlë ba kong lōk ga «Woshtozlong dbaryo ëmdë ga bor Data, e shäng parkë obi, ga tjara omshäryë eni bakoe» lë. ¹⁸Kuya lōk ga iirkono ara ba kong. Woshtozlong dbaryo ga pak shärye enido dö llēm, Sbō, e kowara ba Data lara lishko ga miydara lōk ga e opyono tjwlo Sbō dik layde shäng. E kjishko ga zrōya lōk woydë ara anmoyō.

Sbō Wa, e ichaga ba Datarë

¹⁹Eshko ga Jesús tjlë ba kong lōk ga «Lër bomi kong jllōkoyo ga llëye shärye Data Sbörë li, e shäryotë tja ba Wa ërerë döe. Llëbo shäryër bor woshko llëme. ²⁰Tja woyde bor Datarë ara, ga llëbo tjeng kës shärye shäng li, e piya bor kong drete. Ga llëbo piya bor kong kësbang, ëre kjinmo anmoyō. ²¹Ëye wolono ga woshre Data Sbörë ber shäng së iröng obi. Eni wleni ga ëye iër woydë ber shäng së ga iër ber eni ga pjlu bakoe. ²²Ga ëye llgweya Data Sbörë ber shdunko wlo llëme. No llgweya iara beno shäng li, e tja. ²³Shäryara eni,

k 5.3-4 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Swlōpga oblë oblë tjeng tōshko eshko ara, no kjok igō llēm wleniyo, no jek llēm wleniyo, no dre kuga llēm wleniyo bakoe. Ga löng di buk li dgön koshë. Olō ga Sbō parkaga kjok dogo so ter tjwe kjlara, ga di buk li rowe, dgön wlo. Eshko ga ëye opzrëk jer di li roshko bäm go ga poptë jekdo.»

tja bangkjreba wlo, e bangkjreba sorë ga eni. Ëye, tja bangkjre llem ga bor ichaga bangkjre llem bakoe.

²⁴»Lër bomi kong jlökoyo ga ëye, bor tjlökwo kjrara, ga mär bor ichaga go ga beno löng së iyado ba tjok, epga shdungko ame. Bäm go ga beno löng no wolono wleni, gueniyo iara beno löng së jlökoyo shara. ²⁵Lër bomi kong jlökoyo ga dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono löng wleni lirë, ga ëye omtjlökwo kjrë ga ie Sbörë ber löng së jlökoyo shara. Ga dbar tjwe lër shäng li, e shrono tjan. ²⁶Nopga ber tjeng së, e laga Data Sbörë erë. Gueniyo ba Wa ëre iara beno ba laga eni bakoe. ²⁷Ga dbo twara bor kong no lligwek ber shdungko wlo, tja shrono kjok dogo dwayo beno no kjishko.

²⁸»Pjây kong llëbo loror li, pjây opshgawë e kjishko llëme. Dbar tjwe kjwara ga Sbö Wa ëre ybö kuya nopga wolono iak öötong tjeng sakshko lirë, ²⁹ga woshre, ga opshik lok tjeng lishko dwayo. Eshko ga ëye wolono löng llëbo pjilü shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng së iyado Sbö tjok wlo, ga ëye wolono löng llëbo owa shäryë wleniyo ga woshre ber tjeng shdüya Sbörë wlo. ³⁰Llëbo shäryër bor woshko llëme. No lligwer, tja ichara ba lligwek sorë li eni. Llgwershko ga woydër ga bor ichaga ber wopjilü bor tjok. E kjishko ga llëye lër shäng li, e bek lotë.

Tjlökwo lagaga Jesús kjishko

³¹»Tja tjlë bor kjishko om go kjwe ga e tjlwlo llëme. ³²Gueniyo shäng kjlara obi tjlë bor kjishko, ga miydër ga llëye le li, e jlöe.

³³»Pjây nopga ichono llëbo kjakrokë Juan kong, ga llëye lara bomi kong li, e jlöe. ³⁴Bor kong ga tjlökwo lara norë li, e tjlwlo llëme. Gueniyo lër shäng bomi kong, ba tjlökwo kjrëmi wlo, pjây där e go wlo. ³⁵Juan Sbö tjlökwo lono shäng bomi kong, iök jong shjiy wleni, ga pjây beno löng wopjilü ba kälä li goshko dbar kjwöbö.

³⁶»Gueniyo llëbo shäryër kësbanqe. Shäryër eni, tja ichara Data Sbörë ba shäryë kjishko. Miydëmi e go ga tja ichaga erë. Eni ga bor tjlökwo tjlwlo ara, tjlökwo lara Juandë bor kjishko li kjinmo.

³⁷»Tja ichara Data Sbörë, ga tjlëno bor kjishko bakoe. Gueniyo e imirë llem, ba tjlë li kumirë llem bakoe. ³⁸Ba tjlökwo kumi woydë llëme. Tja ichara ba lë bomi kong, gueniyo pjây mär woydë bor go llëme.

³⁹»Pjây opping Sbö kjibokwoyo go ara, pjây opping äär ber löng së iyado Sbö tjok wlo. Ga llëbo tak lok ara eshko bor kjishko. ⁴⁰Eni ëmdë ga pjây ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga pjây mär woydë bor go llëme.

⁴¹»Tja poshrëkoba li, e bor kong ga tjlwlo llëme. ⁴²Miydër pjilü ga Sbö woydëmi llëme. ⁴³Tja ichaga bor Datarë, ga tja shrono shäng na, gueniyo tja tjlökwo kjrëmi woydë llëme. Gueniyo oblë tjawayde shäng ba woshko kjwe ga era tjlökwo kjrëmi owa llëme. ⁴⁴Woydëmi ga oba ber löng wopjilü bomi tjok, gueniyo Sbö sök kjlaraso li ber wopjilü bomi tjok li, e bomi kong ga llëno llëme. ¿Eni ga tja tjlökwo kjrëmi sorëro?

⁴⁵»Gueniyo pjây rotaga Data Sbö kong li, e tja llëme. Bomi rotaga, e Moisés. Pjây mär löng tjlökwo tara li go lëmi. ⁴⁶Ga tjlökwo li tara bor kjishko. Eni ga ba tjlökwo li kjroromi jlökoyo kjwe ga bor tjlökwo kjroromi bakoe. ⁴⁷¿Gueniyo ba tjlökwo tara pjang li kjroromi llem kuzong ga bor tjlökwo kjrëmi sorëro?» le.

Jesús nopga sēno doglō sak dbāw dbāw pjloglō shkēng (5,000)

6 ¹E irgo ga Jesús jek dipzono öötong shäng di bäng buk kēsbang, shkung, so dlung kjoyo ko Galilea kjwo kalēkong. Di bäng li ko Tiberias bakoe. ²Eshko ga nopga jēk löng ara ba tjok, lilebo iydēba llēm wleniyo shārye shäng ara li ina lok kjishko. ³Ga Jesús jem öötong wloktong sök dlup jong kjwara eshko li go ba oppinggaga tjok. ⁴Eshko dbaryo ga Israel tjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkklo judfoga kong li döröe.

⁵Eshko ga nopga tēm löng trāk llēm ba shwoy li kop iya ga tjlē Felipe kong ga «¿Shji dli twlēk oba löng kēs tēm tjeng kjwe kong kjone?» le. ⁶Lēye shārye eshko li miydara shäng pjir tjän, gueniyo lara ba kong eni, ba tjlikklo, dborye sorē kuya wlo.

⁷Eni ga Felipe tjlē ba kong ga «Kjwepga kjwe sēy uunkong wlo ga woyde ga dbur bayo domer parkono dbargwo sak dbāw pjloglō pjök (200) āska wleni. Shāryoroy eni emdē ga dliyo shdöy sira sira ga pjitēnge» le.

⁸Eshko ga ba oppingga kjlara obi ko Andrés, Simón Pedro lēng li tjlē ba kong ga ⁹«Kjwozirwa shäng jushko kjlara, pjlung shosho suk pjir tjeng kjwo shkēng (5), mā tjeng do pjök bakoe. ¿Gueniyo kjwe llēno oba löng kēs kjwe kong?» le.

¹⁰Kuya Jesúsdē ga tjlē ba oppinggaga kong ga «Nopga kjwe ichozī wlar tjeng töshko» le. Eni ga ichara lok wloktong tjeng shkwamsho ara eshko li kjing go. Domerga tjeng eshko doglō sak dbāw dbāw pjloglō shkēng (5,000) dik.

¹¹Pjir ga pjlung shosho suk pjir kjwo shkēng (5) li kjrara Jesúsdē, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kong dli tworop ēre. Tjawa ber wopjlú bop tjok e kjishko» le. E irgo ga pjlung shosho li shdōra nopga sirkeno tjeng kēs li kong, woydara lok bayo kjöm ga eni. Ga shāryara eni mā li tjok bakoe.

¹²Nopga uunkong iono beno löng bö tjung, wopjlú irgo ga Jesús tjlē ba oppinggaga kong ga «Worbo tömi, opzang llēm wlo» le ba kong. ¹³Eni ga pjlung shosho li worbo tōna lok shing roshko, beno tjeng shing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), tjung tjunge.

¹⁴Lilebo iydēba llēm wleniyo shāryara Jesúsdē li iya nopga tjeng lirē ga tjlē lok ēng kong ga «Jlōkoyo ga Sbō tjlōkwo laga tjwe wlo li kjwe» le. ¹⁵Ga wotjlik lok ga shaya, iche ber sök ba pjluo dbo go wlo le. E miydara Jesúsdē pjir kuzong ga opshino jem llögong sit, ber sök tjoksa wlo.

Jesús jēktong di kjing go

¹⁶⁻¹⁷Kjok ro zoktong irgo ga ba oppinggaga jer dlup li go dwayo öötong di bäng buk kēsbang li sor go. Eshko ga Jesús tjwayde llēm obishko ga opyono jem lok kjoyong roshko, jek dipzē löng Capernaúm kjokyo wlo le, di bäng buk kēsbang li kjwo kalēkong. ¹⁸Jek löng kjoyong roshkoshko ga pjluk shrono dbo ara, di iōya ara bakoe.

¹⁹Jek löng kjoyong roshguē wop ara, öötong löng di bäng roworbēshko¹ ga Jesús iya lok ga tek jēk shäng di li kjing go, ba kjoyong jek pjang li shwo lēkong, ga bangkjrara lok ara. ²⁰Eshko ga tjlē ba kong lok ga «Tja li jekdo

¹ 6.19 Di bäng li sor go äar ba roworbēshko wlo ga e wop kilómetro shkēng (5) dik.

shäng! Lëye bangkjrëmi lëme» le. ²¹ Kuya lõk ga wlojkrara lõk kjoyong li roshko. Jekdo eshko ga ba kjoyong öötong pjang di bäng li kjako, äär woydë lõk kjone lishko.

²² Nopga beno tjeng di bäng kjwo kalëkong li ommyidono ga Jesús opping-gaga brikotong lõk kjoyong kjlara roshko, ga Jesús to jek ba tjok lëme. Ga kjoyong oblëra drete. Wëshko ga ²³ kjoyong tek lõk kjlëbö Tiberias kjokyo dwayo, shrono tjeng nopga iono kjupkeshko li shtoyoshko. ²⁴ Ga miydara lõk ga Jesús sök lëme, ba oppinggaga lõng lëmshko ga opyono lõk kjoyong roshko, ga to dipzono jek Capernaüm kjokyo, Jesús wëk.

Dli, shji ie ber lõng së iyado Sbö tjok li, e Jesús

²⁵ Öötong lõng di kjwo kalëkong ga wëna lõk, ga tjël lõk ba kong ga «Tjlapga no pingga, çpia tjwe shäng na llonoshko?»

²⁶ «Lër bomi kong jlökoyo ga tja wëmi lõng, pjäy iono bö tjung, wopjlú kjishko erä. Gueniyo lëbo iydëba lëme wëniyo shäryoror li, e lë lõklo miydëmi lõng lëme. ²⁷ Pjäy parkë dli srer wëniyo kjishko lëme. Pjäy parkë dli srer lëme wëniyo kjishko dey, uoromi ga pjäy ie ber lõng së iyado Sbö tjok wëniyo. No to ter kjok dogo dwayo ëre, tja ichaga Data Sbörë, ga dli ëre twaga bomi kong li, e tja» le.

²⁸ Eni ga tjël lõk ba kong ga «çPak woyde Sbörë ga shäryërwa le li lë? çLëye shäryërwa ga pjú, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo?»

²⁹ «Tja ichaga erë, ga pak woyde ga shäryëmi le li, e ëre: Pjäy mär ber lõng bor go» le.

³⁰ Kuya lõk ga tjël ba kong ga «Tjawa mär ber lõng bop go wlo ga woydërwa ga lëbo iydëba lëme wëniyo shäryëp borwa kong, inwa wlo. çLëye shäryëp ga pjú? ³¹ Borwa tjlapgaga tek dënashko so lõng kjok dogro no lëmshko ga *maná* uara lõk eshko, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjël ga «Dli twara ba kong kjok dogo dwayo»^m le.

³² Kuya ga tjël ba kong lõk ga «Pjäy wotjlík ga dli lëmi lõng li twaga Moisésdë bomi kong kjok dogo dwayo lëmi. Gueniyo lër bomi kong jlökoyo ga e eni lëme. E twaga bor Datarë bomi kong. Dli jlökoyo ter tjwe kjok dogo dwayo twaga li e. ³³ Dli twe li, kjlara ichak Sbörë ter shrono shäng kjok dogo dwayo, nopga lõng kjok ëre kjing go ie ber lõng së iyado ba tjok wlo li e» le.

³⁴ Eni ga tjël lõk ba kong ga «Tjlapga, dli lëp shäng li twos borwa kong iyado» le.

³⁵ Kuya ga tjël ba kong lõk ga «Dli, e uoromi ga pjäy ie ber lõng së iyado Sbö tjok wëniyo li, e tja. Eye tjwe ber bor tjok wlo, ga mär bor go ga ber pjirö ame, e ber wodogro ame bakoe. ³⁶ Gueniyo tja inomi ëmdë ga pjäy mär bor go lëme, löror bomi kong sorë li eni. ³⁷ Nopga twara Data Sbörë beno bor kong kës li, e tjwe ber tjeng bor tjok wlo. Ga eye tjwe ber bor tjok wlo ga wlojkrër uunkong, «Lëme» lër ë kong lëme.

³⁸ «Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo, lëbo shäryër bor woshko wlo lëme. Tja ichara bor Datarë shrono shäng lëye woyde ga shäryër le li, e shäryotë. ³⁹ Ga lëye woyde bor ichagarë li, e ëre: Kjok pjir dbaryoshko ga nopga twara beno tjeng bor kong kës li woshrër iröng obi, jer kjlara lëme

wlo. ⁴⁰Woyde bor Datarë ga ëye ba Wa ëre tjlokwo kjrë, ga mär bor go ga ber löng sê iyado ba tjok. Eni ga epga woshër uunkong iröng obi kjok pjir dbaryo lishko» Ìe.

⁴¹Kuya judíoga löng Ìirë ga Jesús Ìäywara lok owa, «Dli ter shrono kjok dogo dwayo li tja» Ìara li kjishko. ⁴²Tjlë lok ëng kong ga «¿Domer kjwe Jesús Ìlëmdo? ¿Data José Ìlëmdo? Ba data, mekë, e miydërwa pjíúe. ¿“Tja ter shrono shäng kjok dogo dwayo” Ìe sorëro?» Ìe.

⁴³Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Tja Ìäywëmi ëng kong eni kjër Ìlëme. ⁴⁴Tja ichaga Data Sbörë. Ga ëye ichara ber bor tjok wlo Ìlëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe. Gueniyi ëye tjwe ber bor tjok wlo ga woshër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko. ⁴⁵Tjlokwo tara Sbö tjlokwo Ìaga tek dënashko so kjlararë beno pjang eni: “Ìlono ga nopga uunkong piya Sbörë om go.”ⁿ Eni ga ëye Data Sbö tjlokwo kuno, ga Ìlë loklo miydara ga tjwe ber tjeng bor tjok uunkong.

⁴⁶»Data Sbö, e Ìga ërë Ìlëme. Gueniyi to ter ba shwoy dwayo ërera omíno eröe. ⁴⁷Ìër bomi kong jlokoyo ga ëye mär bor go ga ber löng sê iyado Sbö tjok uunkong.

⁴⁸»Dli, e uoromi ga pjäy ie ber löng sê iyado Sbö tjok wleniyi li, e tja. ⁴⁹Bomi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no Ìlëmshko ga *maná* uara lok eshko. Eni ëmdë ga wolono uunkong. ⁵⁰Gueniyi dli ter shrono kjok dogo dwayo wleniyi Ìira, ëye omuono ga wolon Ìlëme. ⁵¹Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e tja. Ìye omuono ga ber löng sê iyado Sbö tjok. Dli Ìër shäng li, e bor sho lotë. E twër nopga löng kjok ëre kjing go kës li kong, äär ber löng sê iyado Sbö tjok wlo» Ìe.

⁵²Kuya judíoga löng Ìirë ga ëng lono lok kar kar ëng tjok. Tjlë lok ga «¿Domer kjwe, Ìlë Ìaydero? ¿Shji iche ba sho uë Ìe, e sorëro?» Ìe lok eni.

⁵³Kuya Jesúsde ga tjlë ba kong lok ga «Ìër bomi kong jlokoyo ga pjäy ber löng sê jlokoyo wlo ga no to ter kjok dogo dwayo ëre sho uëmi, srëng iëmi kjluwe. ⁵⁴Ga ëye omshäryono eni ga woshër iröng obi kjok pjir dbaryo lishko, ga ber sök sê iyado Sbö tjok. ⁵⁵Dli jlokoyo Ìër shäng li, e bor sho. Ìlëbo iëy wlo jlokoyo li, e bor srëng. ⁵⁶Ìye bor sho uono, bor srëng iono ga beno sök bor tjok, ga tja beno sök ba tjok, no kjlaraso wleni.

⁵⁷»Data Sbö sök sê, ga tja sök sê ba kjishko. Tja ichara shrono shäng na, ga ëye mär bor sho go ga ber löng sê jlokoyo bor kjishko. ⁵⁸Bomi tjlapgaga tek dënashko so *maná* uono lok, ga wolonoe. Dli ter shrono kjok dogo dwayo li, e so e kjoyo Ìlëme. Ìye dli Ìër shäng li uono ga ber löng sê iyado Sbö tjok» Ìe.

⁵⁹Ìlëbo tjeng kës ëre Ìara Jesúsde shäng oba kong Capernaüm kjokyo, judíoga syö uyo jong eshko li roshko.

Jesús oppinggaga ba rayono lok ara

⁶⁰Kuya ba oppinggaga tjeng eshko Ìirë ga epga ara tjlë lok ëng kong ga «Tjlokwo Ìe shäng li, e kjrëy wlo ga kjange. ¿Ìye omkjër ga pjíúro?» Ìe.

⁶¹Ìlëye Ìe löng li miyde Jesúsde shäng pjir, ga tjlë ba kong lok ga «¿Tjlokwo Ìër shäng li, e bomi barwoklore? ⁶²¿No to ter kjok dogo dwayo ëre jem eshko iröng obi li Ìnomi wleni ga Ìlëye Ìëmi eshko? ⁶³Nopga ber löng sê Ìaga Sbö

Sëyarë, llëye shärye norë om go ga äe. Ga tjëlkwö lër shäng bomi kong li, e Sbö Sëya i. E kjishko ga tjëlkwö kjroromi wleni ga pjäy beno löng së iyado Sbö tjok. ⁶⁴Gueniyo pjäy kjong kjong mär woydë bor go llëme» le. Eëy mär ber löng ba go llëm li ë, ba soynega shäng li ë, e miyde shäng pjir tek dämärshko. Lara eni e kjishko. ⁶⁵E irgo ga tjëlë ba kong lok ga «Tja tjëlëno bomi kong ga «Eëy ichara Data Sbörë ber bor tjok wlo llëm ga tjwe ber bor tjok wlo ga äe» loror eni e kjishko» le.

⁶⁶Kuya ba tjëlkwö kjragaga tjeng eshko lirë ga epga ara shdöktong to lok, jëktong lok Jesús tjok ame.

⁶⁷Eshko ga Jesús tjëlë ba oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong ga «Pjäy ëmdë ga toe woydë bakore?» le.

⁶⁸Kuya Pedrorë ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, tjawa ber löng së iyado Sbö tjok wlo ga bop tjëlkwö kjrorwarë. ¿Eni ga pja rayororwa kjwe ga tjawa mär ber löng ë go? ⁶⁹Bop tjëlkwö kjrorwarë. Ga miydërwa ga pja iak beno shäng dboy Sbö kong» le.

⁷⁰Kuya ga tjëlë ba kong ga «¿Pjäy doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) kjraga tjarë llëmdo? Eni ëmdë ga pjäy kjlara wotjlik Ä wleni» le. ⁷¹Lara eni li, e Judas layde shäng. E Simón Iscariote wa. Judas, e Jesús oppinggaga doglō sak kjwara kjingsho pjök (12) li kjlarayo, gueniyo Jesús soynena, iara beno tjeng ba wloyoga wloshko.

Jesús to jek judioga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li shrëk

7 ¹E irgo ga Jesús to jek shäng kjok shto oblë oblë Galilea kjokyo. Gueniyo Judea kjokyo ga judioga löng ba wlëk, zröya lok wlo le. E kjishko ga jek woydë eshko llëme. ²Eshko dbaryo ga judioga löng u shäryak öng kwota go dbaryo li döröe. ³Eni ga Jesús lëmga tjëlë ba kong ga «Pja nom jek Judea kjokyo, llëbo iydëba llëm wleniyo shäryëp shäng li iya bop oppinggaga tjeng eshko lirë bako wlo. ⁴Woydëy ga llëbo shäryëy li miydëba wlo ga shäryëy lütshko wlo ga äe. Eni ga llëbo shäryëp shäng li, e shäryos oba uunkong bokshto, pja ë miydëba wlo» le. ⁵Lara lok eni, epga ba lëmga ëmdë ga mätë ba go llëm obi kjishko.

⁶Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Pjäy jek eshko woydëmi llono ga eni. Gueniyo tja dbaryo äätë llëm obi. ⁷Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjäy iywa lok shjiktëng llëme. Gueniyo tjara iywa lok shjiktëng, llëbo shärye löng li, e owa lër shäng ba kong kjishko. ⁸Pjäy to dbar li shrëk. Tjara jek llëm obi, tja dbaryo äätë llëm obi kjishko» le, ⁹ga beno sök eshko Galilea kjokyo.

¹⁰Gueniyo ba lëmga brikong pjir irgo ga jek öötong shäng eshko, lütshko wleni, miydëba llëm wlo.

¹¹Eshko ga wlëya judío tjlapgagarë löng, ga tjëlë ga «¿Domer, e kwonllo?» le löng ëng kong eni.

¹²Nopga löng eshko li Jesús lanyotkë löng ara. Kjong kjong tjëlë ga «Domer, e pjluë» le. Kjong kjong obi tjëlë ga «Eni llëme. Shäng oba jyäpgwë eröe» le.

¹³Eni ëmdë ga judío tjlapgaga bangkjre lok ara. E kjishko ga Jesús lanyotke lok lütshko erö, kuya lok llëm wlo.

Jesús oba pino

¹⁴Dbar li shrëkoba äär jong sondë kjwara, ga öötong dbar bëy wleni ga Jesús opzrëno jek öötong shäng oba ping Sbö u zlong bäng kjwlëe. ¹⁵Kuya

judío tɬlapgagarë ga beno löng sëya llëm, ga tɬlë lök ëng kong ga «Domer kjwe oppino llëme. ¿Eni ga kjok miydë ara kjweni sorëro?» le lök eni.

¹⁶ Llëye le löng li miyde Jesúsdë shäng pjir, ga tɬlë ba kong lök ga «Tɬlökwo lër shäng bomi kong ëre, e laga tjarë llëm, e laga bor ichagarë. ¹⁷Tɬlökwo li laga tjarëre, de laga Sbörë, e miydaga Sbö kolagaga löng lirë. ¹⁸Ëye tɬlökwo le ba woshko ga opyë woydë ber pɬlú oba bokso eröe. Gueniyo ëye opyë woydë ber pɬlú ba ichaga bokso ga tɬlökwo bek li layde, jyö le llëme. ¹⁹¿Kjok llgwekklo twara Moisésdë beno bomi kong dënashko llëmdo? Eni ëmdë ga pjây omkolë llëme. ¿Eni ga tja zrömi woydë egaro?»

²⁰«¿Pja skwëro? Pja goshko Ä sëya kjlara. ¿Pja zröga ërë lëpdo?» le ba kong.

²¹Kuya ga tɬlë ba kong ga «Woshtozlong dbaryo ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shäryoror bomi kong kjrina, ga pjây beno löng sëya llëme. ²²Dënashko ga pjây ichara Moisésdë bomi wapga domerga doyo jyä të. (Ichaga Moisésdë jlökoyo, gueniyo soyara bomi tɬlapgaga tek dënashko so tɬwîö ara lirë bäm go.) Pjây ichara eni kuzong ga bomi wapga äar dbargwo kwong (8) ga doyo jyä tëmi, woshtozlong dbaryo ëmdë ga shäryëmi eni. ²³¿Eni ga shäryëmi eshko dbaryo, kjok llgwekklo tara Moisésdë pjang li shäryëmi wlo ga no popporor ey dbaryoshko ga pjây iirkono ara bor kong ega? ²⁴No llgwemishko ga llgwemi llëbo imi li go ame, llgwemi bek shara» le.

²⁵Kuya Jerusalén soppa löng lirë ga kjong kjong tɬlë ëng kong ga «¿Domer wlekoba löng, zrökoba wlo li shäng kjwe llëmdo? ²⁶Shäng tɬlökwo le oba uunkong bokshto, ga kong llëye le bi ichagagarë ba kong llëme. ¿Miydara lök ga no pɬluyo iche le Sbörë li kjwe jlöe le lëpde? ²⁷Gueniyo no pɬluyo iche le Sbörë li tjweshko ga e kjone so miydaga ërë llëme. Domer kjwera kjone so miydërwa pɬlue» le löng eni.

²⁸E wopro ga Jesús shäng oba ping Sbö u zlong bäng. Llëye le löng li kuya ga tɬlë ba kong lök dbo go ga «Tja ë miydëmi lëmi löng eni. Tja kjone so miydëmi lëmi löng eni bakoe. Gueniyo tja ëre shrono shäng bor woshko llëme. Tja ichaga tjok. Tɬlökwo bek laga li e. Era miydëmi löng llëme. ²⁹Gueniyo tjara tek ba shwoy dwayo, ga tja ichaga erë. E kjishko ga e miydër pɬlue» le.

³⁰Eshko ga shaya lök woydë, gueniyo ba dbaryo äätë llëm obi kjishko ga to porwara lök llëme. ³¹Eni ëmdë ga nopga tjeng eshko li tjrëko ga nopga ara beno löng mär ba go. Tɬlë löng ga «¿No pɬluyo iche le Sbörë li shronoshko ga llëbo ïydëba llëm wleniyo shärye domer kjwe kjinmo sorëro?» le löng eni.

Nopga ichara fariseogarë Jesús shak le

³²Jesús länytökëba sorë li roy kura fariseogarë, ga tönö lök syöshtaga kägäyoga tjok. E irgo ga Sbö u dagaga ichara lök kjlëbö ba shak. ³³Öötong jek löng ba shwoy ga Jesús tɬlë löng li kong ga «Tja ber sök bomi tjok dbar kwöbö döe. E irgo ga tja to iröng bor ichaga sök lishko. ³⁴Eshko ga tja wëmi löng kjër ga tja wëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjây äar eshko ga ä kjishko» le.

³⁵Kuya judfoga löng lirë ga tɬlë lök ëng kong ga «¿Wlëy ga äe le li, e sorëro? ¿Jongya kjok shto oblë oblë, judfoga shdöktong öötong löng tjëyoga oblë oblë tjrëko lishko, nopga judío llëm wleniyo ping wlo lëpde? ³⁶¿Tɬlë ga «Tja wëmi löng kjër ga tja wëmi llëm, tja öötong sök lishko ga pjây äar eshko ga ä kjishko» le shäng li llë layde?» le.

Di tur ri ri bi roy dwayo

³⁷E irgo ga dbar shrëzlong dbaryo pjirzlong dbaryo li öötonge. Dbar eshko li tjwlo ara anmoyö lëba. Eshko dbaryo ga Jesús kojono shäng kojong, ga tjle dbo go ga «Ëye wodogro ga tek bor shwoy, di twër ba kong li ie wlo. ³⁸Ëye mär bor go ga ber shäng di jong tur ri ri ba roy dwayo wleni, e iaga ërë ga ber löng së iyado Sbö tjok, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni» le. ³⁹(Di li, e Sbö Sëya löklo. Ëye mär ba go ga kong Sbö Sëya twe ber ba go wlo layde. Eshko dbaryo ga Jesús äätë ber sök kësbang, tjwlo ara kjok dogo llëm obi. E kjishko ga Sbö Sëya twayde llëm obi.)

Nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë

⁴⁰Kuya löng lirë ga kjong kjong tjle ga «Jlökoyo ga Sbö tjlokwo laga tjwe lëba li kjwe» le. ⁴¹Kjong kjong tjle ga «No pjluoy iche le Sbörë li kjwe» le. Kjong kjong obi tjle ga «Eni llëme. No pjluoy iche le Sbörë li wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme. ⁴²Sbö tjlokwo tak pjang li tjle ga e David tjëyo, e ber Belén so, David weno buk lishko» le. ⁴³Eni ga nopga shdöktong beno wotjlik oblë oblë Jesús kjishko. ⁴⁴Kjong kjong omshak woydë, gueniyo porwara lök llëme.

Judío tjlapgaga Jesús tjlokwo kjrono llëme

⁴⁵E irgo ga Sbö u dagaga ichara löng li to jek lök ba ichagaga löng lishko iröng obi. Iya ba ichagagarë lök ga tjle ba kong lök ga «¿Söromi llëm ega?» le syöshtaga kägäyoga, fariseoga lirë eni.

⁴⁶Kuya lök ga tjle ba kong ga «Ëye tjle woëso eni li kurwarë llëme» le.

⁴⁷Eni ga fariseoga tjle ba kong lök ga «¿Pjäy ëmdë ga jyäpgwara bakore? ⁴⁸Shji judío ichagaga, fariseoga, shji mär ba go kjlara llëme. ⁴⁹Ba tjlokwo kjrägaga löng li, kjok llgwekklo tara Moisésdë li miyde löng llëme. Epga shdungko» le.

⁵⁰Eshko ga fariseo shäng kjlara ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok. Eshko ga tjle löng li kong ga ⁵¹«Tjlokwo tak pjang bi kjok llgwekklo go tjle ga ëye rotaraba ga kjakrokëy ba kong, llëye shäryara li, e llë miydëy yötso wlo, ga shdüydë eshko kjwle jä» le.

⁵²Kuya lök ga tjle ba kong ga «¿Pja ëmdë ga Galilea soro? Sbö tjlokwo tak pjang kjibokwo go li is yötso. Miydëp e go ga Sbö tjlokwo laga wen tjwe Galilea kjokyo dwayo llëme» le. ⁵³E irgo ga töno löng eshko li to jongya lök ba ushko.

Walë llëbo owa shäryaga wleniyo söra öötong shäng Jesús bokshto kjlara°

8 ¹E irgo ga Jesús jem Olivos dlüpyo. ²Wëshko kjok shröngto ga jer öötong shäng Sbö u zlong bäng obi. Eshko ga nopga shrono löng ara ba shwoy, ga Jesús wloktong sök ba ping eshko.

³E wopro ga no pinggaga kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, fariseoga, e tek löng kjlobö eshko. Walë tek söra lök kjlara. Walë li wlenaba buk domer tjok,

o 8.1 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga Juan 7.53-8.11 wen pjang kjibokwo këguë anmoyö li go llëme.

gueniyo domer, e ba ñanma ñlème. Öötong löng eshko ga walë ñi iara ñok beno shäng nopga löng ñi bokshto, ⁴ga tjëlë ñok Jesús kong ga «Tjlapga no pingga, walë kjwe wñenaba buk domer tjok, gueniyo domer, e ba ñanma ñlème. ⁵Kjok ñlgwekklo go ga shji ichara Moisésdë walë kjweniyo ñok ak go, zröy wlo. ¿Llëye ñep eshko?» ñe. ⁶Ñara ñok eni, Jesús tjliya wlo, rote ñok ñlëye ñe ñi go wlo.

Kuya Jesúsde ga dboryara ñlème. Kujono shäng ñlëbo të klung kjing go ba sakkwo go. ⁷Ga kjakroke ñok ba kong kjër kuzong ga kojono iröng, ga tjëlë ba kong ñok ga «Pjäy kjone dey ga kumi ga pjlo bek, ñlëbo owa shäryaga ñlëm wñeniyo ga akkwo kjrëmi kwara ga walë kjwe lözi e go bäm go» ñe, ⁸ga kujono shäng ñlëbo të klung kjing go ba sakkwo go jek obi.

⁹Kuya nopga tjeng lirë ga briik ñok kjlara kjlara, këkboga äär jong dwlasga go. To pjir ga walë ñi beno shäng Jesús tjok eröe. ¹⁰Eshko ga Jesús kojongö shäng, ga tjëlë ba kong ga «¿Bop rotaga tjwe löng yë kwonllo? ¿Pja shduna ñok ñlëmdë?»

¹¹«Llème, Tjlapga. Tja shduna ñok ñlème» ñe ba kong.

Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja ëmdë ga pja shdun ñlëm bakoe. Eni ga pja nomo. Gueniyo ga ñlëbo owa shäryëp ame» ñe.

Jesús tjëlëno ba kjishko om go

¹²E irgo ga Jesús tjëlëno nopga kong obi. Tjëlë ga «Tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde ñok ara wlo. Eye jëk shäng bor tjok ga jëk kjok ro si roy wñeni ame. Era jëk iök shjiy ñi tjok wñeni, kjok igö wëlë wlo, ga beno shäng së iyado Sbö tjok» ñe.

¹³Kuya fariseogarë ñok ga tjëlë ba kong ga «Pja tjëlë shäng bop kjishko om go erä. E kjishko ga bop tjölkwo tjwlo ñlème. Woyde ga ñaga oblërë bop kjishko dey» ñe.

¹⁴Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja tjëlë shäng bor kjishko ëmdë ga tjölkwo lër shäng ñi, e jlö, tja tjwe kjone dwayo, tja jek kjone, e miydër shäng pjlu kjishko. Gueniyo pjäyda ommiydë ñlème. ¹⁵Pjäy no ñlgwek, nopga kjok ëre so i dik. Gueniyo tjara no ñlgwek ñlème. ¹⁶Ñlgweror kjwe ga shäryoror bor woshko ñlëm, shäryoror Data Sbö, bor ichaga ñi tjok. E kjishko ga ñlgweror kjwe ga kjwe beno beke. ¹⁷Bomi kjok ñlgwekklo tak pjäng ñi tjëlë ga eye ñlgwey wlo ga woyde ga nopga wley do pjök omiño, omle jong eni wñeniyo. Enira ñlgwey ga pjlu. ¹⁸Tjökwo ñagaga bor kjishko ñi tjeng do pjök eni bakoe. Kjlara ñi tja, kjlara ñi Data Sbö, bor ichaga. Tjawa pjöyikong tjëlëno bor kjishko beke» ñe.

¹⁹Kuya ñok ga tjëlë ba kong ga «¿Bop data ñep ñi sök kjone?»

«Tja ë miydëmi löng ñlème. Miydoromi kjwe ga bor Data ñi ë miydëmi bakoe» ñe ba kong. ²⁰Ñara shäng eni Sbö u zlong bäng, dbur twozlong shtoyo ñishko. Gueniyo eshko ga ba dbaryo äätë ñlëm obi kjishko ga to sharaba ñlème.

²¹Eshko ga tjëlëno nopga kong jek pjlara obi. Tjëlë ga «Tja toe. E irgo ga tja wñemi, gueniyo pjäy wolon ber löng owa pjäng bomi go löna Sbörë ñlëm ñi tjok. Ga tja öötong sök ñishko ga pjäy äär eshko ga äe» ñe.

²²Kuya judio tjlapgaga tjeng lirë ga tjëlë ñok ëng kong ga «¿Tjëlë shäng ga «Tja öötong sök ñishko ga pjäy äär eshko ga äe» ñe shäng ñi llë layde? ¿Domer kjwe opzrök woydë layde shängde?» ñe ñok eni.

²³Gueniyo tjëlë ba kong ñok obi ga «Pjäy kjok töshko ëre so, gueniyo tjara kjok dogo so. Pjäy wotjlik nopga kjok ëre so dik, gueniyo tjara wotjlik eni

llême. ²⁴ «Pjāy wołon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok» löror bomi kong e kjishko. Tjlokwo lër shäng bor kjishko li kjrëmi llëm ga pjāy wołon ber löng owa pjang bomi go löna Sbörë llëm li tjok jłökoyo» le.

²⁵ Kuya łok ga tjłë ba kong ga «¿Eni ga pja ëro?»

«Tja ë löror bomi kong tek dāmārshko li tja. ²⁶ Tja tjłë woydë bomi kong ara, llëbo owa shāryëmi löng li kjishko. Gueniyo lër bor woshko llême. Bor ichaga tjłë bek iyado, ga tjłökwo lara bor kong li, e lotë nopga kjok ëre so kong» le.

²⁷ Tjłëno shäng ba ichaga kjishkoshko ga ba Data sök kjok dogo li lāyde shäng, gueniyo miydara łok llême. ²⁸ Eni ga tjłë ba kong łok jek obi ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre poyonomi pjang kjomoshko ga tja ë miydëmi eshko, ga llëbo shāryër bor woshko llëm, tja pina bor Datarë sorë li lotë shäng, e miydëmi eshko bakoe. ²⁹ Bor ichaga, e shäng bor tjok, tja raye llëm, llëbo woyde li shāryër iyado kjishko» le. ³⁰ Kuya nopga tjeng eshko lirë ga nopga ara beno löng mār ba go.

Abraham tjëyoga

³¹ Eshko ga Jesús tjłëno judioga mār beno löng ba go löng li kong. Tjłë ga «Tjłökwo kjrromi li rayëmi llëm ga pjāy ber löng bor oppinggaga jłökoyo. ³² Enira tjłökwo bek li miydëmi löng pjłú, ga pjāy dār e go» le.

³³ Kuya łok ga tjłë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga, ga tjawa äätë parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo ë tjok llême. ¿Eni ga tjawa ber löng dār wło lëp ega?»

³⁴ «Lër bomi kong jłökoyo ga ëye llëbo owa shāryë ga ber löng parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo dik. Ichaga beno ba wotjłik owa lirë. ³⁵ Ga parkagaga tjwłëk löng pjir wleniyo, e shtoyo ber ba sogo li pjeyoga tjok iyado wło llême. Woyde ameshko ga iche toe. Gueniyo ga ba wa llë, era ber sök ba pjeyoga tjok iyado wło. ³⁶ Eni ga pjāy dōga Sbō Wa ërerë ga pjāy dōktong jłökoyo. ³⁷ Miydër ga pjāy Abraham tjëyoga, lëmi löng sorë li eni. Gueniyo ga tja zrōmi woydë, bor tjłökwo kjrëmi woydë llëm kjishko. ³⁸ Llëbo inor Data Sbō bokshto li lotë shäng bomi kong, gueniyo pjāy jëk löng tjłökwo łaga bomi datarë bomi kong li go» le ba kong.

³⁹ Kuya łok ga tjłë ba kong ga «Tjawa Abraham tjëyoga» le.

Kuya ga tjłë ba kong łok ga «Pjāy Abraham tjëyoga jłökoyo kjwe ga pjāy opshāryë baiya dik. ⁴⁰ Gueniyo tjłökwo bek lara Sbörë bor kong li lër shäng bomi kong, ga tja zrōmi woydë e kjishko. ¡Abraham opshāryono eni llême! ⁴¹ Pjāy opshāryë löng bomi data jłökoyo li i dik» le.

Kuya łok ga tjłë ba kong ga «Tjawa data oblë llême. Borwa data, e kjłaraso, Sbō eröe» le.

⁴² Kuya ga tjłë ba kong łok ga «Tja tek Sbō shwoy dwayo, ga tja shrono shäng na. Eni ga Sbō, e bomi data jłökoyo kjwe ga tja woydëmi ara. Tja shrono shäng bor woshko llëm, tja ichaga erë. ⁴³ ¿Tjłökwo lër shäng bomi kong li llë łöklo miydëmi llëm ega? Tjłökwo li kjrëmi woydë llëm kjishko. ⁴⁴ Bomi data jłökoyo lër shäng bomi kong li, e Ā. Pjāy wotjłik baiya dik, ga llëye woyde li, e shāryëmi woydë eni. Wenoshko tek lëkong ga e shäng no zrōga iyado. Tjłökwo bek li rayara, e jyörkë ä kjishko. Tjłëshko ga jyörkë erä. Wotjłik jyō erä. Jyörkagaga löng kës data wleni li e. ⁴⁵ Gueniyo tjłökwo lër

shäng bomi kong li, e beke. Tjłokwo li kjrëmi llem e kjishko. ⁴⁶ ¿Pjây kjone dey ga tja inomi llëbo owa shäryë? Eýe llëme. Tjłokwo lër shäng bomi kong li, e beke. ¿Eni ga tjłokwo li kjrëmi llem ega? ⁴⁷ Sbō tjłokwo li, e kuya ba nopga lōng kës lirë. Gueniyo pjâyda omkuk llem, pjây ba nopga llem kjishko» le.

Jesús tjłëno ba kjishko om go

⁴⁸ Kuya judío tjłapgaga lōng lirë ga tjłë lok ba kong ga «Pja Samaria so erä, pja goshko Ä sëya kjlara bakoe. Lërwa eni, ga miydërwa ga e jlōe» le.

⁴⁹ Kuya ga tjłë ba kong lok ga «Tja go Ä sëya llëme. Llëye shäryër shäng li, e shäryër bor Data bangkjrër kjishko. Gueniyo tja bangkjrëmi llëme. ⁵⁰ Tja ber tjwłō ara li wlëga tjarë llëme. E wlëga oblërë. No līgwe ga li e. ⁵¹ Lër bomi kong jlōkoyo ga bor tjłokwo kolagaga lōng kës li, e wolon llëme» le.

⁵² Kuya lok ga tjłë ba kong ga «Miydërwa bop tjłë li go ga pja goshko Ä sëya kjlara jlōkoyo. Abraham, e wolonoe. Sbō tjłokwo lagaga lōng kës li, e wolono bakoe. ¿Eni ga «Bor tjłokwo kolagaga lōng kës li, e wolon llëme» lëp shäng eni sorëro? ⁵³ ¿Pja tjwłō ara borwa kjokë Abraham kjinmo lëpdo? Era wolono, Sbō tjłokwo lagaga lōng kës li wolono bakoe. ¿Eni ga pja ë lëpdo?»

⁵⁴ «Llëbo shäryër tjarë om go, tja ber kësbang, tjwłō ara wlo kjwe ga e llëno llëme. Gueniyo bor iaga ber kësbang, tjwłō ara li, e bor Data, bomi Sbō lëmi li e. ⁵⁵ Gueniyo era miydëmi lōng llëme. Tjara ommiydë. Tja ommiydë llëme lōror bomi kong kjwe ga tja ber shäng jyō laga pjây dik. Gueniyo tja ommiydë, ga ba tjłokwo kolër iyado. ⁵⁶ Bomi kjokë Abraham, tja wen tjwe kjok ëre kjing go dbaryo ëre iya woydë ara, koshara shäng woowa llëme. Ga pina Sbōrë ba kongshko ga beno wopjlúe» le.

⁵⁷ Kuya lok ga tjłë ba kong ga «Borwa kjokë Abraham, e wolono tek dëna tjän, ga pja mite jä, pja lu pjłogłō sak shkëng (50) llëm obi. ¿Eni ga Abraham inop sorëro?»

⁵⁸ «Lër bomi kong jlōkoyo ga Abraham llëm obishko ga tja sök tjän» le.

⁵⁹ Kuya lok ga iirkono ara ba kong, ga akkwo kjrara lok, löya wlo le, gueniyo Jesús opjneno, opshino to Sbō u jong lishko dwayo.

Domer kjok igō llëm tek wenoshko dwayo poptara Jesúsdë kjłara

9 ¹ Jesús jek jëk shäng wopro ga domer ina sök kjłara kjok igō llëm, weno buk eni. ² Eshko ga ba oppinggaga tjłë lok ba kong ga «Tjłapga no pingga, ¿domer kjwe weno buk kjok igō llëm kjweni ega? ¿Llëbo owa shäryaga erëre, de ba datagarë?»

³ «Eni llëme. Beno kjweni, opshäryono owa kjishko llëm, ba dataga opshäryono owa kjishko llëm bakoe. Domer kjwe kjok igō llëm, Sbō dbo ara li pin oba kong wlo. ⁴ Pak twara bor ichagarë bi kong, shäryëy wlo. Ga dbar tjok obi wopro ga pak li shäryëy kjłuwe. Dbar pjitong ga llëye shäryëy wlo ame. ⁵ Tja sök kjok ëre kjing go obishko ga tja so iök jong shjiy nopga kjok ëre so kong kjoyo, kjok miyde lok ara wlo» le ba kong.

⁶ Tjłëno pjir ga trōng tjwono klūng kjing go, ga ba trōng li rorwara klūng sho tjok beno dishäng. Eshko ga kjrara sira, ga shtira domer sök li bokkwo kjing go kar kar, ⁷ ga tjłë ba kong ga «Pja nom bokkwo shkwë di buk di bapkwō ko Siloé roshko li go» le. (Siloé, e ichara lōklo.)

Kuya ga to jek eshko, bokkwo shkwono di lara li go. E irgo ga tjwe shäng irōng obi, ga bokkwo poptono beno pjłúe.

⁸Ŷya ba pjeyoga löng soshko lîrë ga tjlë lök ëng kong ga «¿Domer kjwe, iy sök dbur rokë oba kong kjupargue kjwe llëmdo?» le lök eni. Nopga dämär ga omîno dbur rokë oba kong wleniyo omîlono eni bakoe.

⁹Eshko ga kjone kjone tjlë ga «Kjwe jlë» le.

Kjone kjone obi tjlë ga «Llëme. Domer kjwe so e kjoyo erä» le.

Tjlë löng llë li kuya domer lîrë ga tjlë ba kong ga «Domer lëmi löng li, e tja» le.

¹⁰Kuya lök ga tjlë ba kong ga «¿Eni ga pja kjok ik pjlu sorë?»

¹¹«No shäng kjlara kowëba Jesús. E dishäng shäryono sira, ga shtira bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja ichara bokkwo shkwë di buk di bapkwö ko Siloé roshko li go. E irgo ga tja öör bokkwo shkwë eshko, ga tja beno shäng kjok ik pjlu» le.

¹²Kuya lök ga tjlë ba kong ga «¿Domer lëp shäng li kwonllo?»

«Miydër llëme» le ba kong.

Fariseoga lano domer poptono li kjishko

¹³⁻¹⁴Eshko ga woshtozläng dbaryo. E kjishko ga domer li söra lök, jek öötong shäng fariseoga löng li shwoy. ¹⁵Eshko ga fariseoga tjlë lök ba kong ga «¿Pja poptono sorë?»

«Dishäng shtira Jesúsde bor bokkwo kjing go. E irgo ga tja bokkwo shkwono, ga tja beno shäng kjok ik pjlu» le ba kong.

¹⁶Kuya lök ga kjone kjone tjlë ga «Domer le li, woshtozläng dbaryo jneya llëme. Miydë e go ga e ichaga Sbörë llëme» le.

Kjone kjone obi tjlë ga «¿Gueniyo e llëbo owa shäryaga wleniyo kjwe ga llëbo ydëba llëm wleniyo shärye sorë?» le. Eni ga beno löng wotjlik oblë oblë.

¹⁷E irgo ga tjleno lök domer poptono shäng li kong obi. Tjlë ga «Bokkwo poptono li pja. ¿Eni ga bop kong ga domer lëp shäng li ë?»

«Bor kong ga domer li, e Sbö tjlokwo laga» le ba kong.

¹⁸Kuya judío tjlapgaga löng lîrë ga tjlokwo kjre llëme. E kjishko ga no ichara lök ba dataga wlokjrë. ¹⁹Söra lök, öötong löng eshko ga judío ichagaga li tjlë lök ba kong ga «¿Weno kjok igö llëm lëmi löng li kjwe jlëre? ¿Eni ga shäng kjok ik pjlu sorë?»

²⁰«Miydërwa ga kjwe borwa wa jlë. Ga weno kjok igö llëme. ²¹Gueniyo eeri ga kjok igö pjlu sorë, poptaga ë, e miydërwa löng llëme. Kjwe këguë tjän. Kjakrokozi ba kong om go dey, pjäy dborye om go wlo» le ba kong. ²²⁻²³Lära lök eni, judío tjlapgaga li bangkjre lök ara kjishko. Tjwayde lök llëm obishko ga judío tjlapgaga li tjleno lök ëng kong ga «Ëye tjleno ga “No pjluo iche le Sbörë li, e Jesús” lara ga ichërwa opzrëk bi syö uyo roshko ame» lara lök eni pjir tjän, ga beno eni. E miydara domer li data, mekerë pjire. Tjleno ga «Kjwe këguë tjän. Kjakrokozi ba kong om go dey» lara lök eni e kjishko.

²⁴E irgo ga domer bokkwo poptono li rokara judío ichagaga lîrë jek obi, ga tjlë lök ba kong ga «Miydërwa ga domer lëp shäng li, e llëbo owa shäryaga eröe. E kjishko ga tjlokwo los bëy, Sbö ber kësband, tjwlo ara wlo» le.

²⁵Kuya ga tjlë ba kong lök ga «Domer li llëbo owa shäryagare, de llëm, e miydër shäng llëme. Gueniyo ga dämär ga tja kjok igö llëm, ga eeri ga tja kjok igö pjlu. Era miydër pjlu» le.

²⁶Eshko ga tjleno lök ba kong obi. Tjlë ga «¿Bop bokkwo kjwe popteshko ga llëye shäryara bop kong?»

²⁷ «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjökwö kjrëmi woydë llëme. ¿Kjakrokëmi bor kong kjër llëno? ¿Pjäy kjöpswë woydë ber löng opping ba tjokde?» le ba kong.

²⁸ Kuya lök ga domer li äyoshtakza lök tjä tjä, tjëlë lök ga «iBa oppingga li pja eröe! ¡Tjawa opping Moisés tjökwö go! ²⁹ Miydërwa ga tjökwö läga Moisés kong li, e Sbö. Gueniyo domer lëp shäng li wen tjwe kjone dwayo miydërwa ëmdë llëme» le.

³⁰ Kuya ga tjëlë ba kong lök ga «¿E sorëro? E wen tjwe kjone dwayo miydëmi löng llëm, gueniyo bor bokkwö poptara beno pjüë. ³¹ Miydëy pjüü ga llëbo owa shäryaga syöshhtë Sbö kongshko ga tjökwö kuya llëme. Gueniyo ëye Sbö poshrëk, llëye woydë li shäryë iyado ga era syöshhtë ba kong ga tjökwö kuya. ³² ¿Kuy llonoshko ga ëye weno kjok igö llëm li bokkwö poptaraba eni lëba? Eje llëme. ³³ Domer li ichaga Sbörë llëm kjwe ga llëbo shärye kjweni ga äe» le.

³⁴ Kuya lök ga tjëlë ba kong ga «Pja wenoshko tek lëkong ga pja llëbo owa shäryaga eröe. ¿Eni ga tjawa pim woydë ega?» le lök ba kong, ga ichara lök judüga syö uyo dwayo, ga ichara lök opzrëk e roshko ame.

Nopga kjok igö llëm wleniyo

³⁵ Roy kura Jesúsdë. Eni ga domer li wlenä, ga tjëlë ba kong ga «¿Pja mär no to ter kjok dogo dwayo li gore?»

³⁶ «Tjlapga, lëp shäng li ë löb bor kong, tja mär ber shäng ba go wlo» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjëlë ba kong ga «E inop tjän. Shäng lan bop tjok li e» le.

³⁸ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tjlapga, tja mär bop go» le, ga kjök tono sök ba zlong bäng, ga poshrëra.

³⁹ Eshko ga tjëlë domer li kong ga «Tja shrono shäng kjok ëre kjing go no llëwega, nopga kjok igö llëm wleni ber löng kjok ik pjüü wlo, nopga kjok ik pjüü wleni li ber löng kjok igö ame wlo bakoe» le.

⁴⁰ Fariseoga löng eshko kjölöbö. Tjälëno eni li kuya lök ga tjëlë ba kong ga «¿E sorë? ¿Enira bop kong ga tjawa löng kjok igö llëm wlenire?»

⁴¹ «Pjäy löng kjok igö llëm kjwe ga pjäy ber shdungko, llëbo owa shäryoromi li kjishko llëme. Gueniyo pjäy kjok ik pjüü lëmi kuzong ga pjäy shdungko» le.

Öng wlep ushko so daga pjüü anmoyö li, e Jesús

10 ¹ Eshko ga Jesús tjëlë obi ga «Lër bomi kong jököyo ga ëye jek opzrëk öng wlep ushko so kjëryo jong li u bäng go llëm, gueniyo jek opzrëk ba poglö go ga e öng lüyotkaga. ² E ga ëye jek opzrëk u bäng li go ga öng daga jököyo li e. ³ Ga kong u bäng li döya u bäng daga shäng lirë, opzrëk jek e go wlo. Eshko ga ba öng li roke kjlarashko kjlarashko ba ko go, ga kuya ba öng tjeng lirë ga tjwe ba zlong bäng, bapshiya to wlo. ⁴ E irgo ga öng baiya li shira pjir ey dwayoshko ga jek shäng ba bäm go, ga öng li jek tjeng ba irgo, ba daga ybö miyde lök pjüü kjishko. ⁵ Gueniyo oblë kjwe ga irpjäya lök llëm, tök lök llet erä, ba ybö miyde lök llëm kjishko» le. ⁶ Tjälëno öng wlep ushko so jyäglö go eni, gueniyo llë löklo miydaraba llëme.

⁷ E kjishko ga tjëlë obi ga «Lër bomi kong jököyo ga öng kjëryo u bäng lër shäng li, e tja om go löklo. ⁸ Nopga öör löng bor bäm go kës li, e öng

lūyotkaga wleni, gueniyo öng li rokara lökshko ga ba ybō kura lök llême. ⁹U bäng lër shäng li, e tja löklo bakoe. Ëye jek opzrëk tja shäng li go ga era dök-tonge. E opzrëk jek, opshik tek, ga kjlo sho ue wlêpe.

¹⁰»Lügwanggaga tjwe löng öng li lūyotkaga, zrōga, pjiga bakoe. Tjara shrono shäng na, öng li ber löng sē iyado Sbō tjok wlo, ber löng wopjlū wlo. ¹¹Tja öng daga pjlu anmoyō wleni. Öng daga pjlu li optwē wolon öng li kjishko. ¹²Ëye parkē öng li dē dbur kjīy dō ga opshāryē eni llēm, öng li baiya llēm kjishko. Iya ga shjiti kjloshko so iir ā wleniyo tjwe sōk kjlāra ga öng daga potjwlēk ī li tōk, ga öng li raye beno tjeng tjoksa eshko. Eshko ga shjiti li shrono ga öng li shaya kjlāra, ga llamo shdār ber kjloroe. ¹³Öng daga potjwlēk ī li tōktong, ba kong ga öng li tjwlo ara llēm kjishko, dbur woydayde shäng erōe.

¹⁴»Tjara öng daga pjlu anmoyō wleni. Bor öng li miydēr shäng pjlu, ga tja miyde lök pjlu bakoe. ¹⁵Tjawa eng miydē löng eni li, e so Data Sbō miydēr shäng pjlu, ga tja miyde shäng pjlu li kjoyoe. Ga tja optwē wolon bor öng li kjishko. ¹⁶Tja öng tjeng kjrina obi, gueniyo epga so öng kjēryo lër shäng li kjoyo llême. Eni emdē ga bor ybō kuya lök bakoe. Epga tön tjwe uunkong kjluwe, bor öng li ber tjeng kjri-naso wlo, öng daga ber kjlaraso wlo bakoe. ¹⁷Tja optwē wolon ba kjishko, e irgo ga tja woshre iröng obi. Tja woyde bor Datarē ara e kjishko. ¹⁸Woydoror eni llēm kjwe ga tja zrōga erē llême. Tja optwē wolon wlo laga tjarē. Tja kong dbo twara bor Datarē ara, tja optwē wolon wlo, tja woshre iröng obi wlo bakoe» le.

¹⁹Kuya judiōga löng lirē ga beno löng wotjlik kjrīng pjök obi. ²⁰Epga ara tjlē ga «iDomer kjwe goshko Ā sēya kjlāra! iKjwe skwē! iKuy ega?» le. ²¹Gueniyo kjone kjone tjlē ga «No goshko Ā sēyaga tjlē eni llême. iNo kjok igō llēm wleniyo popte Ā sēyagarē sorēro?» le lök eni.

Judiōga mār woydē Jesús go llême

²²E irgo ga öötong kjok owa dbaryo, ga Sbō u iak beno jong dboy ba kong dbaryo li shrëkoba wopro ga ²³Jesús jek jëk shäng Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbō u jong lishko. ²⁴Eshko ga kopjringa judiō tjlapgagarē lök pjribri, ga tjlē lök ba kong ga «iTjawa iëp ber tjeng wotjlik pja ëro lërwa äär jong llonoro? No pjluo ichara Sbörē shrono shäng li, e pja jlökoyo wleni ga los borwa kong wëlē, miydērwa wlo» le.

²⁵Kuya ga tjlē ba kong lök ga «Loror bomi kong tjän, gueniyo tja tjlökwō kjrōromi llême. Llëbo iydëba llēm wleniyo shāryēr shäng bor Data ko goshko ara. Woyde ga e go ga tja ē miydēmi wëlē. ²⁶Gueniyo tja tjlökwō kjrēmi löng llēm, pjāy öng wlēp ushko so botoya llēm kjishko. ²⁷Botoya lira, bor ybō kuya lök. Epga miydēr pjlu, ga jëk lök bor irgo. ²⁸Epga iër ber tjeng sē iyado Sbō tjok, wolon ame. Tjeng bor wloshko, ga döga erē bor shjiryō llême. ²⁹Twaga bor Datarē beno tjeng bor kong. Era kësbang, uunkong kjinmo. Tjeng ba wloshko, ga döga erē ba shjiryō llēm bakoe. ³⁰Tja, Data Sbō, tjawa kjlaraso» le.

³¹Kuya lök ga iirkono ara ba tjok, ga akkwo kjrara lök, löya wlo le, ³²gueniyo Jesús tjlē ba kong lök ga «Llëbo iydëba llēm wleniyo shāryoror Data Sbō ko goshko ara. iTja lömi, zrōmi woydē akkwo kjwe go llëbo shāryoror kjone dey li kjishko?»

³³«Pja lörwa e kjishko llême. Pja no erōe. Gueniyo pja opyē woydē ber Sbō wleni. Pja shäng Sbō läywē owa, iëp ber tjwlo llēm wlo lëp. Pja lörwa e kjishko» le.

³⁴Kuya ga tjlë ba kong ga «Tak pjang bomi kjok lîgwekkîo go eni: “Lër bomi kong ga pjây sböpga’ lê Sbörë eni.”» ³⁵Miydëy ga llëye tak pjang Sbö tjlökwo go lî, e kjëy ga äe. Ga Sbö tjlëno nopga kong, ga kowara sböpga. ³⁶Tja kjrara Data Sbörë, ga tja ichara ter shrono shäng kjok ëre kjing go. Eni ga ¿“Tja Sbö Wa” löror bomi kongshko ga pjây wotjlik ga tja shäng Sbö läywë owa, tja ber tjwlo ara wlo lër lëmi eni ega? ³⁷Tja opshäryë bor Data dik llëm kjwe ga tja tjlökwo kjrëmi llëm ga pjluë. ³⁸Gueniyo tja opshäryë Data Sbö dik kuzong ga tja tjlökwo kjrëmi woydë llëm ëmdë ga woyde ga miydëmi llëbo shäryër shäng lî go ga Data Sbö shäng bor tjok, pjây mär woydë bor go llëm gueniyo» lê.

³⁹Kuya lok ga shaywa lok erä, gueniyo töktonge.

⁴⁰E irgo ga Jesús jek öötong shäng Jordán diyo kjwo kalëkong iröng obi, ga beno sök eshko, nopga wara Juandë dënashko, e kjokyo. ⁴¹Eshko ga nopga öötong löng ara ba shwoy, ga tjlë lok ëng kong ga «Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara Juandë llëme. Gueniyo llëye lara domer kjwe kjishko kës lî, e beno jlöe» lê lok eni. ⁴²Ga kjok eshko ga nopga ara beno löng mär ba go.

Lázaro wołonoe

11 ¹⁻²Domer shäng kjlara ko Lázaro. E Betania so, ba dorga María, Marta, e kjokyo. María, poshtikkîo lō pjlēblē kwongga Tjlapga Jesús dre kjing go, ga dongga ba kākzong go lî e. Pjlara ga Lázaro buk swlo ara. ³E kjishko ga ba dorga no ichono ba roy sök Jesús kong, tjlë ba kong ga «Tjlapga, Lázaro woydëp ara lî, e buk swlo ara» lê.

⁴Kuya ga tjlë ga «E shara swlorë, ba wołon dbaryo wlo lî öötong kjy llëme. E shäryono eni, Sbö ber kësbang, tjwlo ara oba bokshto wlo, Sbö Wa ëre ber kësbang, tjwlo ara oba bokshto wlo bakoe» lê. ⁵Lázaro woyde Jesúsde ara, ba dorga woyde ara bakoe. ⁶Roy kura eni ëmdë ga beno shäng dbar pjök obi shäng lishko.

⁷Eshko ga tjlë ba oppinggaga kong ga «Shji to Judea kjokyo iröng obi» lê.

⁸Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Tjlapga no pingga, kjupäshko ga kjok eshko ga pja löya, zröya judiogarë lara. ¿Eni ga pja jek woydë eshko iröng obi ega?» lê.

⁹Kuya ga tjlëno ba kong lok llëbo jyäglo go. Tjlë ga «¿Dbar kjwobi go ga dlo tē kjok shröngto äär jong kjok säng iyado llëmdo? Eye jek shäng dba ga sabyë llëm, kjok shjiy kjy. ¹⁰Gueniyo ëye jek shäng shkë ga era sabyë, kjok shjiy llëm kjishko» lê. ¹¹E irgo ga tjlë ba kong lok obi ga «Bi kjlara Lázaro, e buk pëe. Gueniyo tja to ba wolleng» lê.

¹²⁻¹³Kuya lok ga wotjlik ga buk pë jlökoyo lê. E kjishko ga tjlë lok ba kong ga «Tjlapga, ¿pono ga kayo yonkë llëmdo?» lê, miga «E buk pëe» lê Jesúsde lî, e Lázaro wołonoe layde.

¹⁴Eni ga tjlëno ba kong lok wëlle. Tjlë ga «Lázaro, e wołonoe! ¹⁵Gueniyo miydër ga tja shäng ey llëm lî, e ber bomi kong pjluë. Llëbo shäryër wlo lî inomi ga pjây mär ber löng bor go jek këgong. E kjishko ga tja wopjluë. Kjweri shji to ik» lê.

¹⁶Ba oppinggaga tjeng lî tjrëko shäng kjlara ko Tomás, e kowëba Kjlä bakoe. Eshko ga tjlë ba pjeyoga oppinggaga tjeng lî kong ga «Shji to jek ba tjok, shji wołon ba tjok wlo» lê.

Lázaro woshrra Jesúsdë iröng obi

¹⁷Eni ga Jesús jek Betania kjokyo ba oppinggaga tjok. Gueniyo öötong löng eshko ga Lázaro iaraba buk sakshko öötong dbargwo pkëng (4) tjän. ¹⁸Kjok eshko ga Jerusalén kjokyo ber buk soshko. Shji opshik jek jëk Jerusalén kjokyo dwayo kjok shröngto ga shji äär kjok eshko dlo kjókshko wleni.^q ¹⁹Eni kuzong ga judfoga öötong löng ara Jerusalén kjokyo dwayo, Marta, María, e yorkë wlo.

²⁰Jesús jem shäng ääto eshko li kuya Martarë ga jer ba wlojkrë irbo. Maríara beno sök ushko. ²¹Marta öötong shäng Jesús zlong bäng ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme. ²²Gueniyo miydër ga öötong dbar kop ara tjän ëmdë ga llëye rokëp Sbö kong li twe ber bop kong» le.

²³Kuya ga tjlä ba kong ga «Bop sing, e woshre iröng obi» le.

²⁴Kuya ga tjlä ba kong ga «Miydër ga woshre iröng obi kjok pjir dbaryo lishko jä» le.

²⁵Kuya ga tjlä ba kong ga «Nopga woshraga ber löng së iröng obi li, e tja. Nopga iaga ber löng së iyado Sbö tjok li, e tja bakoe. Eye mär bor go ga wolono ëmdë ga ber löng së iyado. ²⁶Ga eye mär löng bor go, ga beno löng së iyado Sbö tjok ga era wolon ame. ¿Llëye lër shäng li tjlokwo kjrëpde?»

²⁷«Eng, Tjlapga. Miydër ga no pjluvo, Sbö Wa iche le Sbörë ter tjwe kjok ëre kjing go li, e pja» le ba kong.

²⁸E irgo ga jem iröng ba ushko ba löng rokë. Öötong shäng eshko ga rokara dboshko, ga tjläno ba kong tjoksa. Tjlä ga «No pingga li shrono shäng jushko, ga pja roke shäng» le.

²⁹Kuya Maríarë ga kojono jekdo, ga jek Jesús ik. ³⁰Eshko ga Jesús wlëna Martarë shäng kjone ga shäng eshko obi, tjwayde Betania kjokyo llëme.

³¹Eshko ga María kojono maling, ga opshino jek eshko dwayo li iya judfoga tjeng ba yorkë eshko lirë ga wotjlik lok ga to slar sakshkoro le, ga jek lok ba irgo.

³²Jesús iya Maríarë pjola dwayo ga jer öötong shäng ba zlong bäng ga kjök tono, tjlä ba kong ga «Tjlapga, pja kjwe shäng ëreshko ga bor sing, e shinmotkono llëme» le.

³³Eshko ga kjök tono sök slar ëë li, judfoga löng ba yorkaga li slar lok ara li iya Jesúsdë ga jek wosong erä, beno woydë ara, ³⁴ga tjlä löng li kong ga «Shinmo li ioromi beno buk kjone?»

«Ip woydë ga shji to ik» le ba kong.

³⁵Eshko ga Jesús slar ëë. ³⁶Iya judfoga löng lirë ga tjlä lok eng kong ga «Shinmo li woydara ara, izia» le.

³⁷Gueniyo kjone kjone tjlä ga «Kjupä ga no kjok igö llëm wlëniyo poptara domer kjwerë kjlara. ¿Eni ga shinmo li kjimtara wolon llëm wlo llëm ega?» le.

³⁸Eshko ga Jesús woydë ara obi. Sak li jong gueng jong ööng kjwara li roshko, ak kësang iak jong kjwara ba bängzakklo. Öötong shäng eshko ga ³⁹tjlä nopga tjeng li kong ga «Ak kjwe kjozia» le.

Kuya shinmo dor Marta lirë ga tjlä ba kong ga «Gueniyo Tjlapga, e shinmotkono eeri ga öötong dbargwo pkëng (4). Eni ga lö ong tjän» le.

q 11.18 Jerusalén kjokyo äär Betania kjokyo wlo ga e wop kilómetro mya dik.

⁴⁰Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja tjëlëno bop kong tjän ga tja tjëlökwo kjrëp ga Sbö dbo kälä ip jëlökoyo lorop bop kong eni» le.

⁴¹Eshko ga ak li kjara lok jong lishko dwayo. E irgo ga kjok dogo iya Jesúsdë, tjëlë ga «Data, llëye loror bop kong li kurop. Tja wopjlú bop tjok e kjishko. ⁴²Miydër ga tja kup iyado, gueniyi lër shäng ère, nopga tjeng ère kjishko, tja ichaga pjarë miyde lok wlo» le.

⁴³Syöshtono eni pjir ga tjëlëno dbo go. Tjëlë ga «¡Lázaro, pja opshis tek kjwey dwayo!» le. ⁴⁴Eshko ga shinmo iak buk sakshko li opshino tek ey dwayo, gueniyi woshrono tek shäng së tjän. Eshko ga ba orkwo, ba dre, e poyrik shwomzrëng go, ga kä potaywak tuk shwong go bakoe. Eni ga Jesús tjëlë nopga tjeng li kong ga «Ba poyrikklo, ba kä potaywoklo kjwe dözia. Ga to wëyë» le.

Jesús zröya woydë judío ichagagarë le

⁴⁵Eni ga llëbo shäryara Jesúsdë li iya judiöga öör löng María yorkë lirë ga epga ara beno löng mär ba go. ⁴⁶Gueniyi kjone kjone obi jek löng ba lan-yotkë fariseoga kong. ⁴⁷Kuya lok ga Judío Kjol Llgwegaga Këskësyo rokara fariseoga, syöshtaga kägäyogarë lok, èng töng wlo. Eshko ga tjëlë lok tönö löng li kong ga «Llëbo iydëba llëm wleniyi shärye domer lirë ara. ¿Kjwëy llong? ⁴⁸Rayëy ber kjweni ga nopga löng kës li kjlopswë mär ber löng ba go eröe. Eni wleni ga miydëy ga èngkjwagaga iche bi ichagaga Roma so lirë bi Sbö u ère pjik, ga bi tjëyoga ère zröya lok pjir bakoe» le.

⁴⁹Domer sök kjlara eshko ko Caifás. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kës-bangyo. Eshko ga tjëlë tönö löng li kong ga «Pjäy kjok miydë sira llëme. ⁵⁰Pjlú wlo ga no wolön kjlara oba uunkong äska, uunkong li wolön llëm wlo. ¿E ëmdë ga miydëmi llëmdo?» le. ⁵¹Caifás tjëlëno sök eni, gueniyi le sök ba woshko llëme. Lu eshko ga parkë sök syöshtaga kës-bangyo kuzong ga e iara Sbörë ba tjëlökwo lë oba kong eni, ga tjëlökwo lara li, e Jesús wolön judiöga löng kës äska li löklo. ⁵²Ga Jesús wolön ba äska dö llëme. E wolön Sbö nopga shdöktong tjeng kjok kjwang jikong li äska, töya wlo, ber tjeng tjëyo kjrinaso wlo. ⁵³Eni ga llgwera lok èng tjok ga Jesús zröya le. Ga eshko jek lëkong ga beno löng wotjlik eni.

⁵⁴E kjishko ga Jesús jëktong shäng judiöga bokshto ame. Opshino to jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga öötong beno löng kjok buk kjrina ko Efraín, kjok dogro no llëmshko li ber buk soshko.

⁵⁵Eshko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo judiöga kong li döörë. Eni ga nopga to jem Jerusalén kjokyo ara ba kjokshko dwayo, dbaryo li äatë llëm obishko ga ba sdëkwo li shäryë, opyë äar Sbö poshrëk ba ushko ga pjlu wlo. ⁵⁶Eshko ga to löng Jesús wlëk, ga kjakroke lok èng kong ga «¿Jesús tjwe dbar li shrëk lëpde?» le lok eni Sbö u zlong bäng.

⁵⁷Bäm go ga fariseoga, syöshtaga kägäyoga, e tjëlëno nopga uunkong kong. Tjëlë ga «Jesús, e shäng kjone li miydaga ë ga woydërwa ga le borwa kong, sharwa wlo» le lok eni.

Poshtikklo iö pjëlëbë tjwlo ara wleniyi tyara Maríarë Jesús dre kjing go

12 ¹Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li, kjwe dbargwo tjer (6) obishko ga Jesús jek öötong shäng Betania

kjokyo, Lázaro sök lishko. Dëna ga Lázaro wołono, ga woshrra Jesúsde iröng obi. ²Öötong shäng eshko ga dli shäyaraba ba shrëkklo. Ga dli li pjłorgara Martarë nopga uunkong tjeng eshko li kong, ga tjrëko Lázaro sök bebi. ³Eshko ga María poshtikklo lõ pjłëblë tjwlo ara wleniyo söno bayo eeje^r bapkwö kjwara kësang tjung, ga tyara Jesús dre kjing go, ga dona ba käkzong go. Eshko ga u li roshko beno lõ poshtikklo lõ pjłëblë li eröe.

⁴Jesús oppinggaga tjeng li tjrëko sök kjlara ko Judas Iscariote, Jesús soynega li e. Lläye shäryë eshko li iya ga tjle ga ⁵«¿Kjwe zäya kjweni ega? Soynena kjwe dburyo shaya bayo domer parkë dbargwo sak dbäw pjłoglo mya (300) äska wleni, oba song wleniyo kjimtoklo wlo dey» le. ⁶Lara eni, oba song wleniyo kjimte woydë kjy lileme. E iak beno shäng dbur bapkwö daga ba pjeyoga kong. Olo ga dbur iak tjeng ba bapkwö roshko li luyotke, e lügwang kjishko. Lara eni e kjishko.

⁷Kuya Jesúsde ga tjle ba kong ga «jWëyë! Poshtikklo kjwe beno bor kong, tja iëba sakshkoshko ga bor doyo ëre beno poshtik pjir tjan wlo. ⁸Oba song wleniyo, e löng bomi tjok iyado, gueniyo tjara shäng bomi tjok iyado lileme» le.

Lázaro zröya woydë syöshtaga kägäyogarë

⁹Eshko ga Jesús öötong shäng Betania kjokyo li roy miydara judfoga ararë, ga shrono löng ba ik. Shrono löng Lázaro ik bakoe. Wołono, ga woshrra Jesúsde iröng obi li e. ¹⁰⁻¹¹Lázaro kjishko ga judfoga ara mär beno löng Jesús go. E kjishko ga syöshtaga kägäyoga wotjlík lok ga «Lázaro ëmdë ga zröy bakoe» le lok ëng kong eni.

Jesús öötong opzrëno Jerusalén kjokyo, pjlu wleni

¹²Wëshko ga Jesús opshino jek Betania kjokyo dwayo jongya Jerusalén kjokyo. Roy miydara nopga öötong löng eshko dbar shrëk lirë. ¹³Eni ga mek korga kjrara, söra lok jek ba tjok, ga to jongya ba wlokrë. Ga tjle lok dbo go ga

«Kjwe pjlu jlöe.

Ichara Tjlapgarë shrono kjok ëreshko.

Kjwe kjimte Sbörë.

Kjwe Israel tjëyo pjłuyo.

Kjwe kjimte Sbörë» le.

¹⁴E bäm go ga öng so kwomgla kjoyo dre töshko lligwoklë wleniyo wlëna Jesúsde kjlara, ga opyono sök ba kjing go, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjleno beno eni:

¹⁵«Sión^r sopga, lläye bangkjrëmi lileme.

jZia! Bomi pjłuyo, e tek sök döröe.

Tjwe sirkeno sök öng so kwomgla kjoyo dre töshko lligwoklë wleniyo kjing go.»^t

¹⁶Eshko dbaryo ga llëbo shäryono li, e llë loklo miyde Jesús oppinggaga tjeng lirë löng lileme. Gueniyo Jesús brikotong to jem kjok dogo irgo ga llëbo

shäryono Jesús kong ëre, e tak beno pjang Sbö tjlökwö go ba kjishko tek dëna tjän li miyde lok kjwë jä.

¹⁷Shinmo Lázaro buk sakshko obishko ga Jesús öör shäng eshko, rokara tek ey dwayo, ga woshrara iröng obi. Ga Jesús opzrëk jek Jerusalén kjokyo roshkoshko ga nopga öör löng ba tjok sakshko kjupäbäshko li, e jek löng ba irgo eshko, roy le löng oba kong. ¹⁸Roy kura nopga löng eshko lirë, ga opshino tek lok ara ba wlojkrë. ¹⁹Eshko ga iya fariseogarë lok ga tjë lok ëng kong ga «¿Imi ga sorë? Shji zanae. Nopga tjeng kës kjwe to jek ba shwo lëkong drete» le.

Jesús İano ba woİon dbaryo kjishko

²⁰Nopga öötong löng eshko dbar shrëk li tjërko, Grecia sopga löng kjlöbö bakoe. ²¹Domer shäng kjlara eshko obi ko Felipe, e Betsaida so. Grecia sopga li tjë lok ba kong ga «Tjlapga, tjawa İan woydë Jesús tjok» le.

²²Kuya ga jek shäng Andrés shwoy, ga İara ba kong. E irgo ga jek öötong löng ba İë Jesús kong.

²³Kuya Jesúsdë ga tjë ba kong lok ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësbang, tjwö ara nopga uunkong bokshto li, e dbaryo öötonge. ²⁴Lër bomi kong jlökoyo ga dwla İlë botjyë ber ara wlo ga İon jër klung kjing go, ga kjer guing. Enira dwla wen ara obi, İlëm ga İlëye wen İlëme. ²⁵Ëye wotjlik opdë om go, zrökoba bor kjishko İlëm wlo le ga äär kjok dogo İlëme. Gueniyo ëye wotjlik ara ber sök së kjok ëre kjing go wlo İlëm ga era ber sök së İyado Sbö tjok. ²⁶Ëye parkë woydë bor kong le ga woydër ga jëk löng bor tjok İyado, tjä äär sök kjone ga e äär löng eshko bakoe. Ga ëye parkë bor kong ga ie bor Datarë ber löng tjwö ara.

²⁷»Eri ga tjä ëre wosonge. İlëye shäryër miydër İlëme. Tja shrono shäng na, İlëye wen tjwe bor kong li wen bor kong wlo. E kjishko ga «Data, tjä kjimtos, tjä dös İlëye wen tjwe bor kong İishko dwayo» lër ga äe» le.

²⁸E irgo ga tjë obi ga «Data, pja ko ios ber kësbang, tjwö ara» le.

Eshko ga ybö kuraba ter kjok dogo dwayo. Tjë ga «Bor ko ioror beno kësbang, tjwö ara tjän. Ga shäryër jek obi» le. ²⁹Kuya nopga löng lirë ga kjone kjone tjë ga «E kjrik» le, kjone kjone obi tjë ga «E Sbö parkaga kjok dogo so li tjëkdo ba kong» le.

³⁰Eni ga Jesús tjë ba kong lok ga «Ybö kuroy li tjëno beno bor kong İlëm, beno bomi kong. ³¹Nopga Sbö miydë İlëm wİeniyo İlgwezİong dbaryo li öötonge. Kjok ëre ichaga İi,^u e kjozİong kjok ëre kjing go dbaryo li öötong bakoe. ³²Tjara poyonaba kjok ëre kjing go dwayo jem pjang kjomoshko ga nopga uunkong iër tek löng bor shwoy» le. ³³İara eni, e woİon sorë li İöklo.

³⁴Eshko ga nopga löng li tjë ba kong ga «No pjİuyo iche le Sbörë li ber sök së İyado, tak pjang kjok İlgwekkİo tara Moisésdë li go eni. Ga pja tjë ga no to ter kjok dogo dwayo li pja. ¿Eni ga pja poyongoba pjang kjomo kjİuwe İëp sorë? ¿No to ter kjok dogo dwayo li pja İëp shäng li İlë İöklo?»

³⁵«İök shjiy ëre ber shäng bomi tjërko dbar kjwöbö obi döe. E wopro ga pjäy jëk löng bor go, pjäy wİëna shkërëshko ga pjäy sabyë İlëm wlo. Ëye jëk shäng kjok ro sİ roy ga jongya kjone miydë İlëme. ³⁶Eni ga İök shjiy ëre shäng

u 12.31 Kjok ëre ichaga le İi, e Ä İökİo.

obishko ga pjây mâr ber lõng bor go, pjây opyê ber lõng so tja kjoyo wlo» iê ba kong. Tjlêno ba kong pjirshko ga opshino to eshko dwayo, ga opjnenoe.

Judíoga mâr woydê Jesús go llêm obi

³⁷Llêbo ãydêba llêm wlêniyo shâryara Jesúsde kês êre nopga li bokshto. Eni êmdê ga mâr woydê ba go llêm obi. ³⁸⁻⁴¹Shâryono eni, tjlokwo tara Sbô tjlokwo laga tek dênashko so Isafasdê li ber jlokoyo wlo. Jesús dbo kâlâ ina, ga tjlêno ba kjishko. Tjlêno beno eni:

«Tjlapga, ¿borwa tjlokwo kjruga êro?

¿Bop dbo ara li ãga êro?»

Tjlêno beno obi eni:

«Epga iara Tjlapgarê beno lõng kjok igô llêm wlêni,
iara beno lõng llêye kuya woydê llêm bakoe.

Shâryara eni,

llêye ãya lok ba bokkwo go llêm wlo,

llêye kuya lok llêm wlo,

optwê ber lõng bor kong llêm wlo,

epga dör llêm wlo.»

Epga mâr ber lõng ba go ga ä e kjishko.

⁴²Eni êmdê ga judíoga ara mâr lõng ba go, ba ichagaga kjone kjone bakoe. Gueniyo bangkjre lok ga iche fariseogarê opzrêk judíoga syô uyo roshko ame. E kjishko ga llêye ãara lok ê kong llême. ⁴³Woydara lok ga ber lõng pjlu oba bokso. Ba kong ga e tjwlo ara, ber lõng pjlo bek Sbô bokso li kjinmo.

Jesús shrono shäng kjok êre kjing go no döga

⁴⁴Eshko ga Jesús tjlêno nopga kong dbo go. Tjlê ga «Ëye mâr bor go ga mâr bor go dö llême. E mâr bor ichaga go bakoe. ⁴⁵Ga tja ãyashko ga bor ichaga ãya bakoe. ⁴⁶Tja shrono shäng kjok êre kjing go iök shjiy wlêni, nopga mâr bor go li ber lõng kjok ro sî roy wlêni ame wlo.

⁴⁷»Tja shrono shäng nopga kjok êre so li llgwega llêm, tja shrono shäng ba döga. E kjishko ga ãye bor tjlokwo kuno, gueniyo kjrara llêm ga e llgwega tjarê llêm, ⁴⁸e llgwega oblêrê. Kjok pjir dbaryo lishko ga e llgwega Sbörê, ga shdüya, bor tjlokwo kjrara llêm kjishko, tja wlokjara llêm kjishko bakoe. ⁴⁹Tjlokwo li loror bor woshko llême. Llêye loror li, loror sorê li, e laga Data Sbô, bor ichaga lirê bor kong, ⁵⁰ga loror eni. Miydêr ga ba tjlokwo kjrágaga li iê ber lõng sê ãyado ba tjok. Loror eni e kjishko» iê.

Ba oppingaga dre shkwara Jesúsde

13 ¹Eshko ga Israel tjëyoga dëktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo li döröe. Ga miyde Jesúsde ga kjok êre raye ber, ga jongya iröng Data Sbô sök lishko dbaryo li öötonge. Ba nopga lõng kjok êre kjing go li woydara ara ãyado, ga pina ba kong, äär jong pjirshko.

²Judas Iscariote, e Simón wa. Jesús iê ba oppingaga tjok kjok sêng li döloyo äätê llêm obishko ga Judas go Ä shrono beno ba tjok, ga ichara wotjlik Jesús soynek, ga twe ba wloyoga kong tjän. ³Miyde Jesúsde pjir ga llêbo tjeng kês

li iara Data Sbörë beno tjeng ba wloshko. Miyde ga ter Sbö shwoy dwayo, ga jongya ba shwoy iröng obi. ⁴Eni ga sök ië ba oppinggaga tjokshko ga kojono shäng, ba shwong kop lëkong li skwara, ga äska shwong podongglo wleniyo pjirra pjang pjibri ba dop go. ⁵Eshko ga di kjrara, tjyara ba bapkwo roy, ga opyono sök ba oppinggaga tjeng eshko li dre shkwë, ga ba dre döya sök shwong podongglo li go.

⁶Öötong sök Simón Pedro dre shkwë ga Pedro tjilë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja dre shkwëp lëpdo?»

⁷«Lëye shäryër bop kong li, e lile löklo miydëp sök lileme. Gueniyo ilono ga lilebo ëre lile löklo miydëp pjire» le ba kong.

⁸Kuya ga tjilë ba kong ga «Lileme. Pja ichër bor dre shkwë lileme» le.

Kuya ga tjilë ba kong ga «Bop dre kjwe shkwër lilem ga pja ber no botoya lileme» le.

⁹Kuya ga tjilë ba kong ga «Tjlapga, enira woydër ga tja dre shkwëp dö lileme. Bor orkwo, bor kägä, e shkwos bor kong bakoe» le.

¹⁰Kuya ga tjilë ba kong ga «Ëye wono pjir tjan ga doyo uunkong beno drëpdrëe. Eshko ga woyde ga ba dre shkwoydë eröe. Ga pjäy löng drëpdrë wleni tjan, gueniyo pjäy uunkong lileme» le. ¹¹Miyde ga ba soynege ba wloyoga kong li sök kjone dey, löng drëpdrë wleni uunkong lileme lara eni e kjishko.

¹²Ba oppinggaga dre shkwara pjir ga shwong kop lëkong skwara dämär li pjuna jek obi, ga öötong sirkeno sök ba iozlong shtoyo iröng obi. Eshko ga tjilë ba oppinggaga kong ga «¿Lilebo shäryoror bomi kong kjwe lile löklo miydëmire? ¹³Tja kowëmi no pingga, lilem ga Tjlapga lëmi, ga lëmi eni li beke. ¹⁴Tja bomi Tjlapga, bomi pingga. Eni ga pjäy dre shkworor kuzong ga woyde ga pjäy ëng dre shkwë kar kar eni bakoe. ¹⁵Shäryoror bomi kong kjweni, imi wlo, pjäy omshäryë ëng kong kjweni iyado wlo. ¹⁶Lër bomi kong jlokooyo ga parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo tjwlo ara, ba sogo kjinmo lileme. Ëye roy söga wleniyo ga e tjwlo ara, ba ichaga kjinmo lilem bakoe. ¹⁷Tjlokwö lër shäng bomi kong li, e lile löklo miydëmi löng pjluë. Ga shäryëmi eni wleni ga pjäy ie Sbörë ber wopjluë.

¹⁸»Gueniyo lër shäng pjäy uunkong kong lileme. Kjröror tjeng botoya li ë, e miydër sök pjire. Gueniyo ëre shäryë jüni, Sbö tjlokwö tak pjang li ber jlokooyo wlo. Tjilëno beno eni: «Ëye ië sök bor tjok ga kworkwono beno sök bor wloyo.»^x ¹⁹Lilebo ëre lër shäng bomi kong, e shäryoydë lilem obishko. Eni ga shäryonoshko ga miydëmi e go ga Sök Iyado li, e tja. ²⁰Lër bomi kong jlokooyo ga ëye, no ichoror li wlokrara ga tja wlokrara wleni. Ëye, tja wlokrara ga bor ichaga wlokrara wleni bakoe» le.

«Pjäy kjlara, tja soyneya, twe bor wloyoga kong» lara Jesúsde

²¹Tjilëno eni pjir ga wosonkono ara, ga tjilë ga «Lër bomi kong jlokooyo ga pjäy kjlara, tja soyneya, twe bor wloyoga kong» le.

²²Kuya lok ga beno löng ëng bokkwo ik drëng kjlarashko kjlarashko, gueniyo ë layde miyde lok lileme. ²³Kjlara sök Jesús zlong bäng, woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li^y e. ²⁴Eshko ga Simón Pedro kä wikzong sök eshko li kong, ë layde kjakroke Jesús kong wlo.

²⁵ÿya ga tjlë Jesús kong ga «Tjlapga, ¿ë löpdë?» ïe ba kwomsoshko.

²⁶Kuya ga tjlë ba kong ga «Pjlung shosho suk pjir ëre pör, ga twër ë kong ga e» ïe. Eshko ga pjlung shosho suk pjir ïi pöra, ga twara Judas Iscariote, Simón wa ïi kong. ²⁷Ga pjlung shosho suk pjir ïi kjarashko ga go Ä shrono beno ba tjok.

Eshko ga Jesús tjlë Judas kong ga «Llëye shäryëp wlo ïi shäryos malinge» ïe. ²⁸Kura ba oppinggaga llamo tjeng lirë, gueniyo llë layde sök ïi miyde lok llëme. ²⁹Judas iak beno shäng dbur daga ba pjeyoga kong. E kjishko ga kjone kjone wotjlino ga ichara Jesúsdë llëbo tjwlek ba dbar shrëya wlo ïi kong, llëm ga ichara dbur twë oba song wleniyo kong ïara. ³⁰Eni ga pjlung shosho suk pjir ïi kjarara Judasde pjir ga opshino to ey dwayo. Eshko ga kjok shkë tjan.

Tjlokwo tjaqlën

³¹Judas opshino to irgo ga Jesús tjlë ba oppinggaga beno tjeng ïi kong ga «No to ter kjok dogo dwayo ëre ber kësbang, tjwlo ara oba bokso, ga Sbö ber kësbang, tjwlo ara bor kjishko eni bakoe. ³²Eni ga Sbö iër ber kësbang, tjwlo ara eni ga Sbö Wa ëre ie ber kësbang, tjwlo ara eni bakoe. Ga shärye eni malinge.

³³»Pjây bor wapga wleni. Tja ber sök bomi tjok sira obi eröe. Llëbo löror judfoga kong ïi, e lër bomi kong eni bakoe. Tja to irgo ga tja wlemi, gueniyo tja öötong sök lishko ga pjây äar eshko ga äe. ³⁴Tjlokwo lër bomi kong, shäryëmi wlo ïi, e tjaqlën. Pjây ëng woydos ara kar kare. Pjây woydoror sorë ga pjây ëng woydos kar kar eni bakoe. ³⁵Shäryoromi eni wleni ga miydeba e go ga pjây bor oppinggaga jlökoyo» ïe.

«Jesús, e ë miyder llëme» lëp oba kong» ïara Jesúsdë Pedro kong

³⁶Eshko ga Simón Pedro tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿pja to kjone?»

«Tja to äar kjone lishko ga pja äar eshko ga äe. Gueniyo llono ga pja jek äar bor irgo» ïe ba kong.

³⁷Kuya ga tjlë ba kong ga «Tjlapga, ¿tja jek bop tjok eni tjok ga ä ega? Tja optwë wolon bop kjishko ga pjluë» ïe.

³⁸Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Pja optwë wolon bor kjishko jlökoyore? Lër bop kong jlökoyo ga pjesit kjok shränto ga kjörkö kjluntë llëm obishko ga «Jesús, e ë miyder llëme» löror oba kong pjloglo mya tjan» ïe.

Shji äar Data sök lishko sorë

14 ¹Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Pjây wosonkë llëme. Pjây mär ber löng Sbö go, pjây mär ber löng bor go bakoe. ²Bor Data ushko ga nopga ber löng wlo ïi shtoyo ara. Eni llëm kjwe ga löror bomi kong tjan. Tja to shto poshäryë bomi kong eshko. ³Ga shto poshäryë bomi kong kuzong ga tja tjwe iröng obi bomi wlokrë, ga pjây sör bor tjok, pjây äar ber löng bor tjok eshko wlo. ⁴Irbo jek äar tja to kjone lishko ïi miydeämi löng pjir tjan» ïe.

⁵Kuya lok ga Tomás tjlë ba kong ga «Tjlapga, pja to kjone miyderwa löng llëme. ¿Eni ga irbo ïi miyderwa sorë?»

⁶«Pjây äar ber löng Data Sbö sök lishko bor kjishko. Tjlokwo bek ïi miydeämi bor kjishko. Pjây äar ber löng së jlökoyo bor kjishko bakoe. Eyë mär bor go

llem ga aar Data Sbö sök lishko llem. ⁷Bäm goshko ga tja ë miydoromi llem. E kjishko ga bor Data miydoromi llem bakoe. Gueniyo eeri jek lekong ga e miydëmi löng pjü, e inomi shäng wleni kjishko» le.

⁸Eshko ga Felipe tjle ba kong ga «Tjlapga, Data Sbö pīs borwa kong. Woydërwa li e eröe» le.

⁹Kuya ga tjle ba kong ga «Felipe, tja shäng bomi tjok dbar kop ara tjan. ¿Eni ga tja miydëp shäng llem obire? Eye, tja ina ga Data Sbö ina bakoe. ¿Eni ga «Data Sbö pīs borwa kong» lep bor kong sorëro? ¹⁰Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. ¿E jlöe lëmi llemde?» le.

Eshko ga tjle ba oppinggaga uunkong löng li kong ga «Tjlokwo ler shäng bomi kong li, e botoya llem. Jlokoyo ga pak shäryër shäng li, e shäryaga Data Sbö shäng bor tjok lirë.

¹¹»Tja shäng ba tjok, ga e shäng bor tjok bakoe. Tjawa kjlaraso. E jlöe lözia. Llem ga pjäy mär bor go, llebo shäryoror inomi li kjishko. ¹²Lër bomi kong jlokoyo ga eye mär bor go ga pak shäryër shäng li shärye eni. Ga tja to Data Sbö shwoy irgo ga pak shärye kësang e kjinmo bakoe. ¹³Ga lleye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong, Data Sbö iër ber kësang, tjwlo ara oba bokso wlo. ¹⁴Lleye rokëmi bor kong bor ko go kës li shäryër bomi kong eni jlokoyo.

«Sbö Sëya ichër jek bomi kjimtë» İara Jesúsdë

¹⁵»Tja woydëmi wleni ga bor tjlokwo kolozia. ¹⁶Enira llebo rokër Data Sbö kong, ga pjäy kong bomi poshdungga twe oblë, ber shäng bomi tjok iyado wlo. ¹⁷Sbö Sëya li e. Tjlokwo bek li piya bomi kong, miydëmi wlo. Nopga Sbö miydë llem wleniyo omwlokjre llem, iya lok llem kjishko, miyde lok llem kjishko bakoe. Pjäyda ommyidë, shäng bomi tjok kjishko, ber shäng bomi yorkaga iyado wlo kjishko bakoe.

¹⁸»Tja toshko ga pjäy rayër ber löng llupsëng wleni llem. Tja tjwe iröng bomi shwoy obi. ¹⁹Dbar sira obi ga tja iya nopga Sbö miydë llem wleniyorë ame. Gueniyo pjäyda, tja imi obi. Eshko ga tja sök së kjishko ga pjäy ber löng së jlokoyo. ²⁰Eshko dbaryo ga pjäy ommyidono ga tja shäng bor Data tjok, pjäy löng bor tjok, ga tja shäng bomi tjok bakoe. ²¹Eye bor tjlokwo kjre, ga kole ga bor woydaga jlokoyo li e. Bor woydagaga löng kës li, e woyde bor Datarë ara. Epga woydër, ga tja opping ba kong lok bakoe» le.

²²Kjlara shäng eshko ko Judas, gueniyo e Judas Iscariote llem. Judas li tjle Jesús kong ga «Tjlapga, ¿pja opping borwa kong erö ega? ¿Pja opping oba uunkong kong llem ega?»

²³»Eye, tja woyde ga bor tjlokwo kole. Eni ga e woyde bor Datarë, ga tjawa jek ba shwoy, ga tjawa ber löng ba tjok. ²⁴Eye, tja woyde llem ga bor tjlokwo kole llem. Tjlokwo ler shäng kumi löng li, e laga tjarë llem, e laga Data Sbö, bor ichaga lirë.

²⁵»Tjlokwo ëre loror bomi kong, tja shäng bomi tjok obishko. ²⁶Gueniyo Sbö Sëya, bomi poshdungga li iche Data Sbörë bomi kong bor ko go, ga pjäy piya jek këgong, tjlokwo loror bomi kong kës li woyoshre bomi kong bakoe.

²⁷»Tja toe. Gueniyo ga pjäy iër ber löng wlepe. Pjäy löng wlep laga li, e tja. Pjäy ie nopga Sbö miydë llem wleniyorë ber eni llem. Pjäy wosonkë llem, lleye bangkjre llem bakoe.

²⁸ »Tja tjlëno bomi kong ga «Tja toe. Ga tja tjwe iröng bomi shwoy obi» loror li kuromi tjan. Tja to iröng Data Sbö shwoy. Eni ga tja woydëmi jlökoyo wleni ga pjây ber löng wopjlû eshko, Data Sbö kësbang, tjwlo ara bor kjinmo kjishko. ²⁹ Lëbo ëre shäryoydë llëm obishko ga lër shäng bomi kong. Eni ga shäryonoshko ga pjây mär ber löng bor go jek këgong ba kjishko. ³⁰ Klok ëre ichaga li tek tjwe shäng. E kjishko ga tja tjlë bomi kong ara obi llëme. E dbo ara, bor ichë wlo llëme. ³¹ Gueniyo Data Sbö woydër ara. E kjishko ga e miyde nopga löng kës lirë wlo ga tja ichara llëbo shäryër wlo li, e shäryër eni.

»Eësë, shji toe» ë.

Kjillgwo sokö, ba kowo

15 ¹ Eshko ga Jesús tjlë ba oppinggaga kong ga «Tja so kjillgwo sokö bo pjilëblë tjok wleniyo kjoyoe. Oblëyo tja dik drete. Bor Data, e so kjillgwo li daga kjoyo bakoe. ² Kjillgwo kowo llë botjyë llëm ga ze tas tas. Kowo kjong kjong botjyë ga dbo toya pjäs pjäs, kowo li botjyë pjlu anmoyö wlo. ³ Pjây so kowo dbo tok pjir li kjoyo, tjlokwo loror bomi kong li kjrromi kjishko. ⁴ Eni ga pjây ber löng bor tjok, ga tja ber shäng bomi tjok bakoe. Kowo llë botjyë om go ga ä, jong tuktëng ba sokö go guing. Pjây so e kjoyo bakoe. Pjây ber löng bor tjok llëm wleni ga pjây llëbo pjlu shäryë ga äe.

⁵ »Tja so kjillgwo sokö li kjoyoe. Pjây so ba kowo li kjoyo bakoe. Eye löng bor tjok, ga tja shäng ba tjok ga llëbo pjlu shäryë ara, so kowo botjyë pjlu li kjoyoe. Gueniyo eye löng bor tjok llëm ga llëbo pjlu shäryë ga äe. ⁶ Ga eye löng bor tjok llëm ga ber so kowo dbukko, iak beno tjeng dan dogro wlo li kjoyoe. Kowo eni li, e töy, suy wlo erä. ⁷ Gueniyo pjây ber löng bor tjok, ga pjây mär ber löng bor tjlokwo go ga llëye rokëmi woydë li rokozi, ga twër bomi kong. ⁸ Pjây ikoba ga llëbo pjlu shäryë ara, so kowo botjyë pjlu li kjoyo ga miydëba e go ga pjây bor oppingga, ga bor Data iëba ber kësbang, tjwlo ara bomi kjishko.

⁹⁻¹⁰ »Pjây woydër, tja woyde Data Sbörë sorë ga eni. E kolër shäng iyado, ga tja woyde ber shäng eni iyado bakoe. Eni ga tja kolözi ber löng iyado, pjây woydër ber löng eni iyado bako wlo. ¹¹ Lër shäng bomi kong eni, pjây ber löng wopjlû, botoya dik wlo. Eni ga pjây wopjlû jlökoyo. ¹² Tjlokwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos ara kar kar, pjây woydoror sorë ga eni. ¹³ Shji bi kjlara woydë ara ga llëbo shäryëy ba kong tjwlo ara anmoyö li, shji optwë wolon ba kjishko li e. ¹⁴ Ga tja kolëmi wleni ga pjây kowër bor pjeyoga. ¹⁵ Parkagaga tjeng li, llëye shäryë ba kägäyörë li, e miyde löng llëme. Gueniyo llëbo lara bor Datarë bor kong li, e loror bomi kong pjir tjan. E kjishko ga pjây kowër bor parkaga ame, pjây kowër bor pjeyoga shara.

¹⁶ »Tja kjraga pjäydë llëm, pjây kjraga tjarë. Ga pjây ioror beno to löng llëbo pjlu ber iyado li shäryë. Shäryëmi eni ga llëye rokëmi Data Sbö kong bor ko go li, e twe bomi kong. ¹⁷ Tjlokwo lër shäng bomi kong shäryëmi wlo li eni: Pjây ëng woydos ara kar kare.

Shji iywa nopga Sbö miydë llëm wleniyorë shjiktëng

¹⁸ »Nopga Sbö miydë llëm wleniyo, pjây iywa lok shjiktëng wleni ga woyosh-rëmi eshko ga tja iywa lok shjiktëng bomi bäm go bakoe. ¹⁹ Pjây so epga kjoyo

kjwe ga pjây woyde lõk pjîlû, ba pjeyoga wîeni. Gueniyo pjây kjroror ba tjêrko dwayo kuzong ga pjây so epga kjoyo ame. Pjây îywa lõk shjiktêng e kjîshko. ²⁰Tjîlõkwo lõror bomi kong îi woyoshrozîa. Tja tjîlêno bomi kong ga “Par-kagaga tjwîlêk lõng pjir wîeniyo tjwîlõ ara, ba sogo kjinmo îlême” lõror eni. Eni ga tja shduna lõk kuzong ga pjây shdûya lõk eni bakoe. Tjîlõkwo lõror ba kong îi kjrara lõk kjwe ga tjîlõkwo îemi ba kong îi kjre lõk eni bakoe. ²¹Îlêbo uunkong êre shârye lõk bomi kong, pjây bor nopga kjîshko, bor ichaga miyde lõk îlêm kjîshko bakoe.

²²»Tja kjwe shrono tjîlêno ba kong îlêm ga îlêbo owa shâryara lõk îi ber pjang ba go îlême. Gueniyo epga iak beno shdungko tjân, bor tjîlõkwo kura lõk îi kjrara lõk îlêm kjîshko. ²³Ëye, tja îywa shjiktêng ga bor Data, e îywa shjiktêng bakoe. ²⁴Îlêbo îydêba îlêm wîeniyo shâryoror ba kong ara. Eni îlêm kjwe ga îlêbo owa shâryara lõk îi ber pjang ba go îlême. Gueniyo îlêbo shâryoror îi îna lõk wêlê êmdê ga tja, bor Data, tjawa îywa lõk shjiktêng. ²⁵Ëre shârye jûni, kjok îlgwekkîlo baîya tak pjang îi ber jîlõkoyo wîo. Tjîlêno beno eni: “Tja goshko îlêye owa wîena lõk îlêm êmdê ga tja îywa lõk shjiktêng.”^a

²⁶»Rokêr Data Sbõ kong ga ba Sêya, bomi poshdungga îi iche tjwe ber bomi tjok. Ga ichara shronoshko ga pjây kjimte, tjîlõkwo bek îi pîya bomi kong bakoe. Ga tjîlê bomi kong bor kjîshko ara. ²⁷Ga pjây lõng bor tjok tek dâmârshko dwayo kuzong ga pjây tjîlê bor kjîshko eni bakoe.

16 ¹»Lêr shâng bomi kong eni, pjây mâr ber lõng bor go wîo, tja rayêmi îlêm wîo. ²Pjây ichêba opzrêk jek judîoga syõ uyo roshko ame. Ga dbar tjwe kjwara ga pjây zrôya nopgarêshko ga wotjîlik lõk ga îlêbo shârye lõng Sbõ kong pjîlûe îe. ³Shârye lõk eni, tja, Data Sbõ, tjawa miyde lõk îlêm kjîshko. ⁴Lêr shâng bomi kong eni, âar ba dbaryoshko ga tjîlõkwo êre woyosh-rêmi eshko wîo.

Pak shârye Sbõ Sêyarê bi kong

»Tjîlõkwo êre lõror bomi kong tek dâmârshko îlêm, eshko ga tja shâng bomi tjok obi kjîshko. ⁵Gueniyo eerishko ga tja to bor ichaga sôk îishko. Eni êmdê ga “¿Pja to kjone?” îemi bor kong îlême. ⁶Îlêbo lêr shâng îi kuromi kjîshko ga pjây beno lõng woydê ara. ⁷Gueniyo lêr bomi kong jîlõkoyo ga tja brik-tong îi, e ber bomi kong pjîlû amoyô. Tja brik îlêm kjwe ga Sbõ Sêya, bomi poshdungga îi tjwe ber bomi tjok îlême. Gueniyo tja brik-tong pjir ga e ichêr tjwe ber bomi tjok. ⁸⁻¹⁰Ga shronoshko ga nopga Sbõ miydê îlêm wîeniyo, epga diktong ara îi pîya ba kong, miyde lõk wêlê wîo. Mâr lõng bor go îlêm kjîshko ga pîya ba kong ga wotjîlik bêtî îlêbo owa îi kjîshko îlême. Tja to Data Sbõ sôk îishko kjîshko ga pîya ba kong ga irbo bek îi miyde lõk îlême. ¹¹Kjok êre ichaga îi^b iak beno shdungko tjân kjîshko ga nopga îlgweya Sbôrê sorê îi miyde lõk îlêm bakoe.

¹²»Tja îlêbo îe woydê bomi kong ara obi, gueniyo eni tjok ga woyotjîmi ga pjây âar ba dbo go îlême. ¹³Gueniyo Sbõ Sêya shronoshko ga tjîlõkwo bek kês îi pîya bomi kong. Eshko ga tjîlõkwo îe bomi kong ba woshko îlêm, tjîlõkwo kura îi îayde bomi kong erôe. Ga îlêye wen wîo îi îe bomi kong, wentê îlêm obishko. ¹⁴Tjîlõkwo botoya îi îe bomi kong, miydêmi wîo. Eni ga tja ie ber

kësbang, tjwłō ara. ¹⁵Data Sbō llēbo tjeng kēs li, e botoya. Tjłōkwo botoya li le Sbō Sēyarē bomi kong, miydēmi wlo lōror bomi kong e kjishko.

¹⁶»Wop ä ga tja imi shäng bomi tjok ame. Gueniyoy wop ä obi ga tja imi shäng bomi tjok jek obi» le.

Jesús oppinggaga woydono ara pjir ga ber löng wopjlú shara

¹⁷Kuya ba oppinggagarē lok ga tjlē lok eng kong ga «¿Wop ä ga tja imi shäng bomi tjok ame. Gueniyoy wop ä obi ga tja imi shäng bomi tjok jek obi» le shäng li llē layde? ¿Tja to Data Sbō sök lishko» le shäng li llē layde?» le lok eni. ¹⁸Ga kjakroke lok eng kong jek obi ga «¿Wop ä» le shäng li llē layde? Llē layde miydē löng llēme» le lok eng kong eni.

¹⁹Llēye kjakroke woyde ba kong li miydara Jesúsdē pjire. E kjishko ga tjlē ba kong lok ga «¿Wop ä ga tja imi shäng bomi tjok ame. Gueniyoy wop ä obi ga tja imi shäng bomi tjok jek obi» le shäng li llē layde?» lēmi löng eng kong eni. ²⁰Lēr bomi kong jlōkoyo ga nopga Sbō miydē llēm wleniyoy löng wopjlú wopro ga pjāy löng woydē, slar ara eshko. Gueniyoy e irgo ga pjāy ber löng eni ame, pjāy kjlopswē ber löng wopjlú shara.

²¹»Walē wloshko buk dōrōshko ga shaya swlōrē, dbaryo öötong kjishko. Gueniyoy wloshko tjeng irgo ga bang ara li woyoy ba kong ame, wopjlú ba chida tjeng li kjishko. ²²Eni wleni ga eeri ga pjāy löng woydē ara. Gueniyoy e irgo ga pjāy in jek obishko ga pjāy ber löng wopjlú. Eshko ga wopjlú li dōga ērē bomi shjiryoy llēme. ²³Eshko dbaryo ga llēye kjakrokēmi bor kong wlo drete. Lēr bomi kong jlōkoyo ga llēye rokēmi bor Data kong bor ko go li, e twe bomi kong. ²⁴Llēbo rokomirē Sbō kong bor ko li go llēm obi. Gueniyoy eeri ga llēbo rokōzī ba kong, ga kjrēmi, ga pjāy ber löng wopjlú jlōkoyo.

²⁵»Tja tjlē shäng bomi kong llēbo jyāglo go, gueniyoy llono ga tja tjlē bomi kong eni ame. Eshko ga bor Data lāywēr bomi kong wēlē. ²⁶Eshko dbaryo ga llēbo rokēmi ba kong om go bor ko go. Tjara llēbo rokē ba kong bomi kjishko guing ame. ²⁷Tja woydēmi, ga miydēmi ga tja ter shrono Sbō shwoy dwayo. E kjishko ga pjāy woyde Data Sbōrē om go. ²⁸Tja ter shrono kjok ēre kjing go ba shwoy dwayo, ga tja to kjok ēre kjing go dwayo jem ba shwoy irōng obi» le.

²⁹Kuya ba oppinggagarē lok ga tjlē lok ba kong ga «Eeri ga pja tjlē shäng borwa kong wēlē. Pja tjlē shäng llēbo jyāglo go llēme. ³⁰Ère go ga miydērwa ga llēbo tjeng kēs li miydēp shäng pjir, llēbo kjakrokēba bop kong guing llēme. E kjishko ga miydērwa ga pja ter shrono Sbō shwoy dwayo» le.

³¹Kuya ga tjlē ba kong lok ga «¿Bor tjłōkwo kjrēmi tjānde? ³²Dbar tjwe kjwara ga pjāy shdār ber löng llaw pogo, pjāy kjlara kjlara ber löng bomi ushko om go. Eshko ga tja rayēmi ber sök tjoksa. Gueniyoy eshko ga tja sök tjoksa llēm, bor Data sök bor tjok kjishko. Ga dbar tjwe lēr li, e shrono tjān.

³³Lēr shäng bomi kong eni, pjāy ber löng wlēp bor kjishko. Pjāy löng kjok ēre kjing go obishko ga llēbo wen tjwe bomi kong owa ara. Gueniyoy nopga Sbō miydē llēm wleniyoy li dbo zantor pjir tjān. E kjishko ga pjāy dbokjrozong» le.

Jesús syōshtono Sbō kong ba kjishko om go

17 ¹E irgo ga kjok dogo iya Jesúsdē drēng, ga syōshtono Sbō kong. Tjlē ga «Data, dbar li öötonge. Bop Wa ēre ios ber kësbang, tjwłō ara, pja iēr ber kësbang, tjwłō ara bako wlo. ²Tja kong dbo tworop kësbang, nopga

lõng kës li ber tjeng bor wloshko wlo, tjërko nopga tworop beno bor kong kës li iër ber lõng sê iyado bop tjok wlo. ³Sbõ kjlaraso li pja, ga tja Jesucristo, tja ichaga pjarë. Nopga li ber lõng sê iyado bop tjok wlo ga woyde ga shji miyde lok guing. ⁴Pak tworop bor kong shäryër wlo li shäryoror pjire. Eni ga pja ioror beno kësbang, tjwlo ara kjok ëre kjing go. ⁵Kjok ëre wentë llëm obishko ga tja kësbang, tjwlo ara bop bokso. Eeri ga Data, tja ios ber kësbang, tjwlo ara eni obi.

Jesús syöshtono Sbõ kong ba oppinggaga kjishko

⁶»Nopga kjok ëre so kjrorop, tworop bor kong. Ga pja ë löror ba kong lok. Epga bopoya twopdë bor kong, ga bop tjlokwo kolara lok pjluë. ⁷Miydara lok ga llëbo tjeng kës tworop bor kong li, e twaga pjarë. ⁸Tjlokwo löror bor kong li, e löror ba kong lok pjir, ga kjrara lok. Miydara lok pjlu ga tja ter shrono bop shwoy dwayo. Tja ichaga pjarë li, e jlöe miydara lok bakoe. ⁹Tja syöshtë nopga tworop bor kong li kjishko, epga bopoya kjishko. Gueniyo tja syöshtë nopga pja miydë llëm wleniyo kjishko llëme. ¹⁰Nopga botoya lõng kës li, e bopoya. Nopga bopoya lõng kës li, e botoya bakoe. Ba kjishko ga tja beno kësbang, tjwlo ara.

¹¹»Data, pja eröe. Tja shäng kjok ëre kjing go wlo ame. Tja to bop shwoy. Nopga tworop bor kong bop dbo go lira ber lõng kjok ëre kjing go. Eni ga epga dos yotso bop dbo go, ber lõng kjlaraso wleni wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ¹²Tja shäng ba tjok lok obishko ga epga wlikoror, doror dbo tworop bor kong li go. Eni ga jeno kjlara döe. Weno shäng jer wlo li e. Shäryono eni, tjlokwo tak pjang bop tjlokwo go ba kjishko li ber jlökoyo wlo.

¹³»Eni tjok ga tja to bop shwoy iröng obi. Gueniyo tja shäng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo ëre lër shäng bop kong eni, epga ber lõng wopjlu jlökoyo, botoya dik wlo. ¹⁴Bop tjlokwo löror ba kong lok. Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. E kjishko ga bor nopga iywa nopga pja miydë llëm wleniyorë lok shjiktëng.

¹⁵»Rokër bop kong ga bor nopga kjëp kjok ëre kjing go dwayo llëme. Woydër ga wlikëp, llëbo owa shärye Ärë ba kong llëm wlo. ¹⁶Epga, e nopga pja miydë llëm wleniyo dik llëme. Tja eni llëm bakoe. ¹⁷Bop tjlokwo, e beke. Eni ga bor nopga ios ber tjeng dboy bop kong, jëk ber lõng pjlo bek bop tjlokwo bek li go wlo. ¹⁸Epga ichër jek kjok ëre kjing go, tja ichorop ter shrono shäng kjok ëre kjing go sorë ga eni. ¹⁹Ba kjishko ga tja opyono beno shäng dboy bop kong jlökoyo, epga ber tjeng dboy bop kong jlökoyo tjlokwo bek li go wlo.

Jesús syöshtono Sbõ kong tjlokwo kjragaga lõng kës li kong

²⁰»Tja syöshtë ba kjishko dö llëme. Llono ga tjlokwo lë lok oblië kong, ga kjong kjong mär ber lõng bor go eshko. Tja syöshtë ba kjishko lok bakoe. ²¹Data, pja shäng bor tjok, ga tja shäng bop tjok bakoe. E kjishko ga shji kjlaraso. Woydër ga epga ber lõng kjlaraso eni bakoe. Woydër ga lõng bi tjok, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm wleniyorë wlo. ²²Epga ioror beno tjwlo ara, tja iorop beno tjwlo ara sorë ga eni, epga ber lõng kjlaraso wlo, shji kjlaraso sorë ga eni. ²³Tja shäng ba tjok, ga pja shäng bor tjok. Woydër ga ber lõng kjlaraso jlökoyo, tja ichaga pjarë li miyde nopga pja miydë llëm

włeniyorë wło, bor nopga woydorop ara, tja woydorop sorë ga eni li miyde łok eni bako wło.

²⁴»Data, kjok ëre shäryopdë llem obishko ga tja woydorop ara. E kjishko ga tja iorop beno kësbang, tjwło ara. Woydër ga nopga tworop bor kong tjeng li jem bor tjok, ber tjeng tja äär sök lishko wło, tja iorop beno kësbang, tjwło ara li iya łok wëlë wło.

²⁵»Data, pja pjlo beke. Pja miyde nopga kjok ëre so lirë löng llem, gueniyo tjara ommiydë, ga tja ichaga pjarë li miyde bor nopgarë pjłue. ²⁶Pja sorë, e łoror ba kong, miyde łok wło, ga lër shäng ba kong łok obi. Shäryër eni, epga ëng woydë ara kar kar wło, tja woydëp sorë ga eni, tja ber shäng ba tjok łok wło bakoe» le.

Jesús shara ba włoyogarë

18 ¹Jesús syöshtono pjir ga opshino jek eshko dwayo ba oppinggaga tjok, ga jek dipzono Cedrón diwa kjwo kałëkong. Eshko ga kjok dgak buk kjrina, kjor ko *olivo* łok ara, ga opzrëno jek łok eshko. ²Jesús tön shäng enido eshko ba oppinggaga tjok. E kjishko ga kjok li miydara Judas, ba soynega lirë pjłue. ³Eni kuzong ga Judas jek äär shäng eshko. Ëngkjwagaga, Sbö u dagaga, e jek löng ba irgo, ichak syöshtaga kägäyoga, fariseogarë. Ëngkjwokło söya tjeng ba włoshko, iök bakoe.

⁴Lëye shärye ba tjok li miyde Jesúsde shäng. Eni ga ëng włëno ba tjok, ga tjłë ba kong łok ga «¿Ë włëmirë?»

⁵«Jesús, Nazaret so li włëwarë» le łok ba kong.

Eni ga tjłë ba kong łok ga «E tja» le. (Judas, ba soynega li shäng eshko ba tjok bebi.) ⁶Łara eni li kuya łok ga opshino jek łok iröng sira, ga dgono jek rish rish tjeng tōshko.

⁷Eshko ga Jesús tjłë ba kong łok jek obi ga «¿Ë włëmirë?»

«Jesús, Nazaret so li włëwarë» le łok ba kong.

⁸Eni ga tjłë ba kong łok jek obi ga «E tja łoror bomi kong tjän. Tja włëmirë dö ga lłamo löng ëre ichozı toe» le. ⁹Shäryono eni, tjłokwo łara lunashko li ber jlökoyo wło. Tjłëno ga «Nopga tworop bor kong li jeror kjłara lłëme» łara eni.

¹⁰Eshko ga Simón Pedro dröng shino kjwangna ba bapkwō roy dwayo, ga syöshtaga kësbangyo parkaga kwomgwō zakza tas jer łon pjik buk tōshko erä. (Parkaga li ko Malco.)

¹¹Eshko ga Jesús tjłë ba kong ga «Bop dröng kjwe jnes ba shtoy iröng obi. Tja ichara Data Sbörë, tja shdungoba, bokrotkëba, zrökoba wło, ga shäryër eni kjłuwe» le.

Jesús söraba Anás bokshto

¹²Eshko ga ëngkjwagaga, ba kägäyo, Sbö u dagaga, Jesús shara łok, ga kjro-chara. ¹³E irgo ga söra łok jek Anás bokshto. Anás, e Caifás kegue. Łu eshko ga Caifás parkë sök syöshtaga kësbangyo. ¹⁴Kjupāshko ga tjłëno ga «Pjłú wło ga no wolon kjłara oba uunkong āska» łara eni.

«Jesús, e ë miydër lłëme» łara Pedrorë

¹⁵E wopro ga Simón Pedro, Jesús oppingga kjłara obi, e jek löng Jesús sökoba jek shäng li irgo. Jesús oppingga oblë li miyde syöshtaga kësbangyo

lirë kuzong ga pjöyikong jek opzrëno shäng Jesús tjok u li worbo go.
¹⁶ Pedrora beno sök kjoko, u bäng zlong. Eshko ga Jesús oppingga oblë li opshino tek iröng, ga İano kjoglo parkë shäng u bäng daga li tjok, ga Pedro söra jek ba tjok kjër roshko.

¹⁷ Eshko ga kjoglo li tjëlë Pedro kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi İlëmdo?»

«İlëme» İe ba kong.

¹⁸ Eshko ga smo ara kuzong ga parkagaga, Sbö u dagaga löng İi, e iök bokitöno kjwara, ga beno löng iökkok. Pedro ëmdë ga shäng iökkok ba tjok bakoe.

İlëbo kjakrokara Anásdë Jesús kong

¹⁹ E wopro ga syöshtaga kësbangyo li İlëbo kjakrokono Jesús kong, ba oppinggaga kjishko, İlë piyde oba kong li kjishko bakoe. ²⁰ Kuya ga tjëlë ba kong ga «Tja tjëlëno oba uunkong bokshto. Dbar kjwobi go ga oba pinor shäng judiöga syö uyo İok li roshko, İlëm ga Sbö u zlong bäng, judiöga löng kës li tön löng enido li shtoshko. İlëbo İloror İütshko İlëme. ²¹ ¿Eni ga İlëbo kjakro-këp bor kong ega? Kjakrokos bor İtjökwo kugaga kong. İlëye İloror li miyde İok pjire» İe.

²² İara eni li kura Sbö u daga kjİara shäng İlirë, ga Jesús kwomso shpokza pjök, ga tjëlë ba kong ga «¿Tjİlapga syöshtaga kësbangyo kjwe dboryëp eniro?»

²³ «İlëbo İloror owa kjwe ga İlë İos bor kong. ¿Gueniyo İloror pjİu ga tja shpop ega?» İe ba kong.

²⁴ E irgo ga ichara Anásdë jek jëk shäng kjro go Caifás, syöshtaga kës-bangyo li shwoy.

«Jesús, e ë miydër İlëme» İara Pedrorë jek obi

²⁵ E wopro ga Simón Pedro shäng iökkok kjoko, ga löng li tjëlë ba kong ga «¿Pja ëmdë ga domer li oppingga bebi İlëmdo?»

«İlëme» İe ba kong.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo parkaga kjİara shäng eshko, e domer kwomgwo zara Pedrorë li pjeyo. E tjëlë Pedro kong ga «¿Pja İnor shäng kjok dgak buk, kjor ko *olivo* İok ara İishko ba tjok bebi İlëmdo?»

²⁷ «İlëme» İe ba kong. Jekdo eshko ga kjörkö kjİunoe.

Jesús söra İlato bokshto

²⁸ Kjok shröngto ga Jesús söra İlato Caifás shwoy dwayo, jek öötong löng kjok eshko so ichaga ko İlato, e ushko, gueniyo judio İjlapgaga İlira opzrëno jek İok u li roshko İlëme. (Dbar shrëkklo İlë döörshko ga judiöga sgara löng opkjë löng dboshko. Opzrëno İok nopga judio İlëm wİeniyo u roshko wİeni ga İrael İjeyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo li shrëya ga äe İe. Opzrëno jek İok u li roshko İlëm e kjishko.) ²⁹ Eni kuzong ga İlato opshino tek kjoko, ga tjëlë ba kong İok ga «¿Domer kjwe rotëmi İlë kjishko?»

³⁰ «İlëbo owa shİaryara İlëm kjwe ga sörorwa tek bop kong İlëme» İe ba kong.

³¹ Eni ga İlato tjëlë ba kong İok ga «Eni ga sözi, İlgwezİ pjäydë om go bomi kjok İlgwekklo li go» İe.

Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Gueniyo no zrörwa tjawarë om go ga äe. No zrökko laga li pja eröe» le. ³² Shäryono eni, tjlökwo lara Jesúsde, e wolon sorë li ber jlökoyo wlo.

³³ Eshko ga Pilato jek opzrëno ba u roshko iröng obi, ga Jesús rokara tek ba shwoy, ga tjlë ba kong ga «¿Judío pjlyo li pjare?»

³⁴ «¿E kjakrokëp shäng, tja ë miydëp woydë kjishkore, de laga oblërë bop kong?» le ba kong.

³⁵ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tja judío lëpdo? Pja söga, twaga bor kong li, e bop pjeyoga om go, syöshtaga kägäyoga bakoe. ¿Pja llëye owa shäryono?»

³⁶ «Tja ber pjlu kjok ëre kjing go wlo llëme. Eni kjwe ga bor nopga ëngkjwë judioga tjok, tja wlike lok wlo. Gueniyo bor pjlu shtoyo li kjokyo oblë» le ba kong.

³⁷ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Enira pja pjlyure?»

«Tja pjlu laga pjarë, ga lorop beke. Tja weno to ter shäng kjok ëre kjing go, tjlökwo bek li laga. Eye tjlökwo bek li kuk woydë ga tja kuya» le.

³⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «¿Tjlökwo bek li llë?» le. Lara eni pjir ga opshino jek lan judío tjlapgaga tjok obi. Tjlë ga «Domer ëre bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete. ³⁹ Äär lu pjlobi go ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkkloshko ga nopga bängzak tjeng no shdüzlong uyo roshko li, enido ga rayër kjlara. ¿Eni ga woydëmi ga judío pjlyo lëmi li dötë bomi kongde?»

⁴⁰ «Llëme. ¡Barrabás, e döpdë dey!» le ba kong. Barrabás, e dënashko ga ëngkjwono Roma sogpa tjok.

Jesús ichara Pilatorë zrökoba pjang kjlös go wlo

19 ¹ Eni ga Jesús twara Pilatorë ba ëngkjwagaga kong, shpoya lok no shpokklo go wlo. ² Eshko ga shkë sho ywara lok kjrina, beno pjlu dlu ioklo wleni, ga iara lok ba dlu kjing go, ga kong shwong wlenä lok kara pjlyuga shwong wleniyo ko dingding shwëshwë, ga pjuna lok ba do go. ³ E irgo ga jek lok ba zlong bäng, ga tjlë ba kong ga «¡Judío pjlyo, pja pjlu, pja tjwlo arae!» le lok eni, ga shpokza lok pjök pjök ba kwomsoshko erä.

⁴ Eshko ga Pilato opshino tek kjoko iröng obi, ga tjlë löng li kong ga «Domer tek sör shäng ëre izia. Woydër ga miydëmi ga bor kong ga llëye owa shäryara ber shdungko wlo drete» le. ⁵ Jesús opshino tek shäng ba bokshto pjlu dlu ioklo ywak shkë sho go li jong ba dlu kjing go, doyak shäng pjlyuga shwong wleniyo li go bakoe. Eshko ga Pilato tjlë löng li kong ga «Domer shäng ëre izia» le.

⁶ Iya syöshtaga kägäyoga, Sbö u dagagarë ga tjlë lok dbo go ga «¡Zrös pjang kjlös go! ¡Zrös pjang kjlös go!» le lok eni.

Kuya Pilatorë ga tjlë ba kong lok ga «Sözi, ga zrözi pjäydë. Bor kong ga llëye wlenor ber shdungko wlo drete» le.

⁷ Kuya judío tjlapgaga löng lirë ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe tjëno ga «Tja Sbö Wa» lara eni. E kjishko ga borwa kjok llgwekklo tak pjang li tjlë ga e zrökko» le.

⁸ Kuya ga bangkjrra ara jek këgong. ⁹ Eni ga jek opzrëno ba u roshko iröng obi, ga tjlë Jesús kong ga «¿Pja kjone so?» le, gueniyo dboryara llëme. ¹⁰ Eni

kuzong ga tjǎe ba kong obi ga «¿Tja dboryǎp woydǎ llǎmde? Pja shǎng bor wǎshko. Pja dǎrde, de pja zrǎkoba pjang kjǎls gore, e ǎga tjarǎ. ¿E miydǎp llǎmde?»

¹¹ «Dbo twara Sbǎrǎ bop kong llǎm kjwe ga tja shǎng bop wǎshko llǎme. E kjǎshko ga bor twagaga bop kong lǒng kjwe, e llǎbo owa shǎryono kǎsbang, bop kjinmo» ǎ ba kong.

¹² Eshko jek lǎkong ga Pilato beno shǎng llǎbo shǎryǎ ara, Jesús dǎya wǎ ǎ. Gueniyo ga judǎo tjǎapgaga ǎǎ ǎ lǎk jek tjǎ jǎkong, tjǎ ǎ «ǎ pogo opyǎ sǎk pjǎu ga e pjǎu kǎsbangyo sǎk Roma kjokyo ǎi wǎyo. Eni ga domer kjwe rayǎp jek to wǎni ga pja ba wǎyo bakoe» ǎ.

¹³ Kuya Pilatorǎ ga sirkeno sǎk no llǎgwezǎng sǎkkǎo jong ǎi kjǎng go, ga nopga ichara Jesús shik eshko. Shto eshko ǎi kowǎba Tǎshko Shto Shǎryak Buk Akkwo Go, arameo tjǎokwo go kowǎba Gabatǎ. ¹⁴ Eshko ga ǎǎtong dǎo dǎuw, ga Israel tjǎyoga dǎktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrǎkkǎo ǎi bong. Eshko dbaryo ga judǎoga poshǎryǎ, ba dbar ǎi shrǎya lǎk wǎ. Ga Pilato tjǎ ǎ judǎo tjǎapgaga kong ga «Bomi pjǎuyo shǎng kjwe ǎzǎa» ǎ.

¹⁵ Kuya lǎk ga tjǎ ǎ ba kong dbo go ga «ǎIchos jǎy dwayo! ǎIchos jǎy dwayo! ǎZrǎs pjang kjǎls go!» ǎ.

Eshko ga Pilato tjǎ ǎ ba kong lǎk ga «¿Woydǎmi ga bomi pjǎuyo kjwe zrǎr pjang kjǎls gore?»

«Tjawa pjǎuyo sǎk kjǎlaraso, pjǎu kǎsbangyo sǎk Roma kjokyo ǎi e» ǎ.

¹⁶ Era eni ga Jesús twara Pilatorǎ ba ǎngkjwagaga kong, lǎya lǎk pjang kjǎls go wǎ, ga sǎra lǎk to ey dwayo.

Jesús zrǎraba pjang kjǎls go

¹⁷ Ga Jesús jek shǎng ba tjok, ba kjǎls ǎi sǎya pjang om go, ga ǎǎtong lǒng kjokyo ko No Kǎ Dbogǎo dǎupyo, arameo tjǎokwo go ko Gǎlgota. ¹⁸ Eshko ga lǎra lǎk pjang kjǎls go. Nopga lǎra lǎk kjǎls go do pjǎk obi bakoe. Kjǎlara pjang or kǎlǎ, kjǎlara pjang or milǎ, kjǎlsyo dboy dboy.

¹⁹ Pilato kjibokwo tono kjwara, ga iara lǎk Jesús lǎk pjangshko ǎi kopshko, e zrǎya lǎk llǎ kjǎy miydǎba wǎ. Kjibokwo tak pjang ǎi tjǎ ǎ «Domer ǎre ko Jesús, Nazaret so. E judǎo pjǎuyo.» ²⁰ Ga jyǎgǎo tak pjang kjibokwo go ǎi, e tak pjang arameo tjǎokwo go, latǎn tjǎokwo go, Grecia so tjǎokwo go bakoe. Ga kjibokwo ǎi lǎra judǎoga ararǎ, kjok eshko ǎi buk Jerusalǎn kjokyo soshko kjǎshko. ²¹ Eni ga judǎo syǎshtaga kǎgǎyoga tjǎ lǎk Pilato kong ga «Tǎy kjweni llǎme. Tos «Domer ǎre tjǎ ǎ Judǎo pjǎuyo ǎi tja' ǎ.» Tos eni dey» ǎ.

²² Kuya ga tjǎ ǎ ba kong lǎk ga «ǎLǎbo toror pjang pjir tjǎn. Ber pjang eni» ǎ.

²³ Jesús lǎra ǎngkjwagagarǎ lǎk pjirshko ga ba shwong tǎna, ga pjǎorgara kjinggwo pkǎng (4) kjǎlara ǎ ǎ. Ba shwong ro lǎkong ǎi, e shǎryak shwong karaso, sera ter jong llǎm lǎkong dwayo ǎar jong dre lǎkong. ²⁴ E kjǎshko ga tjǎ lǎk ǎng kong ga «Dwǎy llǎme. Shwong kjwe ber ǎ kong ǎy wǎ ga jyǎ shiy dey» ǎ, ga shǎryara lǎk eni. Shǎryono eni, Sbǎo tjǎokwo tak pjang ǎi ber jǎlo-koyo wǎ. Tjǎlǎno beno eni:

«Bor shwong shdǎra lǎk ǎng kong,
ga jyǎ shira lǎk, shwong ǎi ber ǎ kong ǎya wǎ.»^d

²⁵ Jesús kjlös jong lishko ga ba mekë shäng soshko, ba mewa shäng eshko bakoe. Cleofas boy ko María, María Magdala so, e löng eshko ba tjok lok bakoe. ²⁶ Ga ba mekë iya shäng ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni li^e zlong bäng, ga tjle ba mekë kong ga «Walë, bop wa shäng kjwey» le ba kong, ²⁷ ga tjle ba oppingga li kong ga «Bop mekë shäng kjwey» le. Eni ga eshko jek lekong ga Jesús mekë wlokrara, ga söra beno sök ba ushko.

Jesús wolono pjang kjlös go

²⁸ E irgo ga miyde Jesúsde ga ba pak li shäryara pjire. Eni ga Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlökoyo wlo ga tjle ga «Tja wodogroe» le. ²⁹ Eshko ga di bapkwö jong kwara, roshko kjilgwö bo dyo shpoä. Ga llebo lluklluk di shak ara wleniyo kjrara no shäng eshko lire kwara, pöra kjilgwö bo dyo shpoä li go, kjrochara pjang kjo dbo go, ga poyona jem, shuya Jesúsde wlo lara. ³⁰ Shura sira, ga tjle ga «Llebo uunkong li shäryono pjire» le. E irgo ga kä kujono, ga wolono.

³¹ Eshko ga poshäryozlong dbaryo li ey, ga woshtozlong dbaryo tjwlo ara wleniyo li bong. E kjishko ga woyde judío tjlapgagare ga shinmo doyo ber lok kjlös go äär jong bong jä lleme. E kjishko ga rokara lok Pilato kong ga nopga iche ba kworbo tok, wolon maling wlo. E irgo ga woyde lok ga ba doyo löya ter ba kjlös go dwayo jekdo. ³² Eni ga engkwagaga jek lok domer löra pjang bam go Jesús zlong li kworbo tok. E irgo ga ba kjlarayo li kworbo tora bakoe. ³³ Gueniyo jek äär Jesús pjang lishko ga iya lok ga wolono pjang tjän, ga kworbo tora lleme.

³⁴ Eshko ga engkwaga kjlara, Jesús shorkekza lö kowo go ba pjloksoshko. Wop eni llem ga sräng tek tur jong di tjok. ³⁵ Tjlokwo ere taga li tja, ga llebo ter shäng ere, e inor om go. Miydër ga tja tjle beke. Ga llebo inor li totë shäng bomi kong, jlöe lëmi wlo. ³⁶ Shäryono eni, Sbö tjlokwo tak pjang li ber jlökoyo wlo. Tjlëno beno eni: «Ba dboglo tar kjlara lleme.»^f ³⁷ Sbö tjlokwo tak pjang kjrina obi. Tjlëno beno eni: «Shorkera pjus li inaba lok.»^g

Jesús doyo jnena Joséré

³⁸ Domer shäng kjlara ko José, e Arimatea so. E oppino ara Jesús tjok, gueniyo shäryara lütshko, judío tjlapgaga bangkjrara ara kjishko. Ga Jesús wolono irgo ga ba doyo rokara Pilato kong, ga «Jölö» le ba kong.

Eni ga José öör ba dök, ga söra to ey dwayo.

³⁹ Domer jek shäng ba tjok kjlara obi ko Nicodemo. Pjlara ga öör lan Jesús tjok shkë. Jek shäng José tjokshko ga dwlo poshtikklo shtiya lok shinmo doyo go an maling llem wleniyo söra jek ba tjok kjrang pjök kwing dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik.^h ⁴⁰ E irgo ga José, Nicodemo, Jesús doyo söra lok, dwlo poshtikklo li shtira shwong go, ga doyo li popgara e go, judioga sgara shinmo doyo jnek sorë ga eni. ⁴¹ Jesús zröraba pjang kjlös go lishko ga kjok dgak buk kjrina soshko, roshko sak buk kjrina, shinmo doyo iaydeba eshko llem obi. ⁴² Ga judioga poshäryozlong dbaryo li ey kuzong ga doyo li iara beno buk sak li roshko, buk soy kjishko.

e 19.26 Ba oppingga woyde ara ba kjlara wleni le li, e Juan layde. f 19.36 Éxodo 12.46; Números 9.12; Salmo 34.20. g 19.37 Zacarías 12.10. h 19.39 Dunggwo kjwo sak kjäk kjingsho shkëng (75), e kwing libra sak kjäk kjingsho shkëng (75) dik.

Sak beno buk rorëe

20 ¹Öötong sondë kjok shränto ga María Magdala so jek öötong shäng sak ñishko, ga ñna ga ak iak beno jong ba bängzakklo ñi, e kjak beno jong ba sor go. ²Eni ga jek zron jong Simón Pedro sök oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wñeni ñi⁴ tjok ñishko, ga tjlä ba kong lök ga «Tjlapga doyo ñi söra ba to sakshko dwayo! ¡Öötong iaraba kjone ñi miydey ñlème!» ñe.

³Kuya lök ga opshino jek lök jongya sakshko. ⁴Pjöyikong ñi jek zron jong eng tjok, gueniyo kjlara zrono Pedro kjinmo, ga öötong shäng bäm go sakshko. ⁵Eshko ga roina dokteng shäng töshko. Ga ñna ga ba popgoklo beno tjeng erä, gueniyo opzreno jek ba roy ñlème. ⁶E irgo ga Simón Pedro öötong shäng eshko, ga opzreno jek ba roy. Ba popgoklo ñi ñna tjeng eshko. ⁷Ba kä potaywoklo ñna shpuk, iak beno buk dboshko. ⁸Eshko ga oppingga shrono shäng bäm go ñi opzreno jek ba roy bakoe. ñna pjir, ga woshrono jläe ñe. ⁹Gueniyo eshko ga Sbö tjlokwo tak pjang ñi tjlä ga Jesús woshre iröng obi kjluwe ñe ñi ñlè löklo miydayde lök ñlèm obi.

Jesús weno María Magdala so kong

¹⁰E irgo ga to jek lök ba ushko iröng obi. ¹¹Gueniyo María Magdala so ñira beno shäng sak ñi zlong bäng kjoko, slar ëë, ga sak ñi roina dokteng shäng töshko. ¹²Eshko ga ñna ga Sbö parkagaga kjok dogo so löng do pjök, doyono lök shwong ko pjüblün go, sirkeno löng Jesús doyo iak beno buk ñishko, kjlara sök kä lekong, kjlara sök dre lekong.

¹³Eshko ga tjlä lök ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega?»

«¡Bor Tjlapga doyo ñi söra ba! ¡Öötong iaraba buk kjone miydey ñlème!» ñe ba kong. ¹⁴Ñara eni pjir ga bojongö kalëkong, ga iya ga Jesús bë shäng, gueniyo e Jesús miydara ñlème.

¹⁵Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Walë, ¿pja slar ega? ¿Ë wläpdë?» ñe.

Woyotjliya beno shäng wotjlik ga kjok eshko daga ñi shängdo ñe. Eni ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, shinmo doyo ñi söga pjarë wñeni ga iorop beno buk kjone los bor kong, tja to kjrë wlo» ñe.

¹⁶Eshko ga tjlä ba kong ga «María» ñe.

Kuya ga bojongö iröng, tjläno ba kong arameo tjlokwo go, tjlä ga «¡Rabuni!» ñe. (Rabuni, e no pingga löklo.)

¹⁷Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja rayozong. Tja äätë iröng Data Sbö shwoy ñlèm obi. Gueniyo pja nom bor pjeyoga shwoy. Pja tjlä ba kong ga tja jek jongya iröng bor Data shwoy, e bomi Data bakoe. E bor Sbö, e bomi Sbö bakoe lep ba kong eni» ñe.

¹⁸Kuya ga jek ba oppinggaga löng ñishko, ga tjlä ba kong ga «¡Tjlapga ñnor!» ñe, ga ñläye ñara ba kong ñi ñara ba kong lök pjire.

Jesús weno ba oppinggaga doglo sak kjwara (10) ñi kong

¹⁹Öötong sondë kjok säng ga ba oppinggaga töno löng eng tjok. Eshko ga judío tjlapgaga bangkjre lök ara kjishko ga u bäng bäng ñi bängzara lök jong tuk tjän. Eni ga Jesús weno shäng ba tjreko, ga tjlä ba kong lök ga «Miga. Pjäy

ber löng wlepe» le. ²⁰ Lära eni ga ba orkwo bäng, ba pjlokso bäng, e pina ba kong lok. Ga iya lok ga beno löng wopjlú, woowa llême. ²¹ E irgo ga Jesús tjlä ba kong lok obi ga «Pjäy ber löng wlepe. Tja ichara Data Sbörë sorë ga pjäy ichër eni bakoe» le. ²² Eshko ga pjluk bakwara ba kopshko, tjlä ga «Pjäy go Sbö Sëya tjwe ber bomi tjok. ²³ E pogo, owa pjang ba go li lömi ba kong ga löya Sbörë ba kong eni bakoe. Gueniyo owa pjang ba go li lömi ba kong llëm ga löya Sbörë ba kong llëm bako, beno löng ba owa li tjok iyado» le.

Jesús weno Tomás kong

²⁴ Jesús oppinggaga doglö sak kjwara kjingsho pjök (12) kjlära ko Tomás, e kowëba Kjlä bakoe. Jesús weno shäng ba oppinggaga li kongshko ga Tomás shäng eshko llême. ²⁵ E kjishko ga e irgo ga ba pjeyoga tjlä ba kong ga «Tjlapga inorwa!» le ba kong.

Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Löra ba orkwo bäng li in woydë, ga bor sakkwo zrër woydë ba roshko. Bor orkwo zrër woydë ba pjlokso bäng roshko bakoe. Eni llëm ga jlöe lër llême» le.

²⁶ Öötong sondë kjwara obi ga Jesús oppinggaga li töno uunkong löng u li roshko jek obi. Eshko dbaryo ga Tomás sök eshko bakoe. Eshko ga u bäng bäng jong tuke. Eni ga Jesús weno shäng ba tjreko obi, ga tjlä ba kong lok ga «Miga. Pjäy ber löng wlepe» le. ²⁷ E irgo ga tjlä Tomás kong ga «Bor orkwo ëre izong. Bop sakkwo kjwe zrës jushko. Bop orkwo kjwe kjëmö, zrës bor pjlokso bäng ëre roshko. Tja woshrono iröng obire, de llëm, e woyotjlip ame. E jlöe lözong» le.

²⁸ Eshko ga Tomás tjlä ba kong ga «Pja bor Tjlapga, bor Sbö bakoe» le.

²⁹ Kuya ga tjlä ba kong ga «Tja woshrono iröng obi jlöe lëp, tja inop kjishko. Eye, llëye ina llëm ëmdë ga jlöe le ga ber wopjlú» le.

³⁰ Lläbo iydëba llëm wleniyo shäryara Jesúsde ba oppinggaga boksho ara obi, gueniyo tak pjang kjibokwo ëre go llême. ³¹ Gueniyo ëre toror, miydëmi e go wlo ga no pjluvo ichara Sbörë li, e Jesús, e Sbö Wa bakoe, ga pjäy mär ba go wleni ga pjäy ber löng së iyado Sbö tjok.

Jesús weno ba oppinggaga doglö kjäk (7) kong

21 ¹ E irgo ga Jesús weno shäng ba oppinggaga kong obi, di bäng buk kësang, shkung, so dlung kjoyo ko Tiberias/ li sor go. Shäryono eni.

² Eshko ga löng Simón Pedro, Tomás (e kowëba Kjlä), Natanael (e Caná so, Caná kjokyo, e Galilea kjokyo obi), Zebedeo wapga do pjök, ba oppinggaga do pjök obi. ³ Ga Simón Pedro tjlä llamo löng li kong ga «Tja to mā shak» le.

Kuya lok ga tjlä ba kong ga «Tjawa ëmdë ga jek bop tjok bebi» le.

Eni ga uunkong li opyono lok jek kjoyong roshko, gueniyo e shkëyo ga mā shano llême.

⁴ Wëshko kjok shröngto ga iya lok ga Jesús weno shäng di bäng li sor go, gueniyo e ë miyde löng llême. ⁵ Eni ga Jesús tjlä ba kong lok dbo go ga «Pjeyoga, ¿mā sharomire?»

«Llême» le lok ba kong.

⁶ Kuya ga tjlä ba kong lok ga «Bomi mā shakklo kjwe dbuzi jer orkwo këlë-kong, ga mā shami dani» le.

Kuya lõk ga shäryara eni, ga ba shakklo li poyöya ga ä, roshko mä ara kjishko.

⁷Eshko ga Jesús oppingga woyde ara ba kjlara wleni li^k tjlä ga «Tjlapga li shängdo!» le. Kuya Simón Pedrorë ga ba shwong kop lëkong skwara lunashko li pjuna jekdo, ga optono jer dishko chuw erä. ⁸⁻⁹Eshko ga kjoyong li buk këm di rong wop tjok. Eni ga lamo löng li jek ba irgo kjoyong li go, mä shakklo roy mä tjung li dopshiya jek öötong löng pjöshko lëkong. Opshino lõk kjoyong li roy dwayoshko ga iya lõk ga iök jong kjrina ri ri, ga iökgwo li kjing go mä buk kjlara, pjlung shosho suk pjir buk kjwara bakoe.

¹⁰Eshko ga Jesús tjlä ba kong lõk ga «Mä sharomi yë tek sözi kjlöbö» le.

¹¹Kuya Simón Pedrorë ga opyono kjoyong li roy, ga mä shakklo beno pjang di roshko li dopshira jek öötong buk pjöshko. Roshko tjeng mä kësks doglo sak dbäw kjingsho sak shkëng kjingsho mya (153), eni ëmdë ga dwlëtong llëme.

¹²Eshko ga Jesús tjlä ba kong lõk ga «Pjäy tek ië» le.

Miyde lõk pjlu ga e Tjlapga Jesús. E kjishko ga «¿Pja ë?» le lõk ba kong llëme. ¹³E irgo ga Jesús jek ba zlong bäng, ga pjlung shosho suk pjir li kjrara, ga shdöra ba kong. Mä suk pjir li kjrara, ga shdöra eni bakoe. ¹⁴Jesús wosh-rara Sbörë iröng obi irgo ga weno ba oppinggaga kong e tjok ga öötong pjlo-glo mya.

Jesús tjläno Pedro kong

¹⁵Iono lõk pjir ga Jesús tjlä Simón Pedro kong ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydaga ara li ë? ¿E pjare?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga bor tjlokwo kragaga dëp yötso, öng wlep ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁶Eshko ga Jesús tjlä ba kong obi ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp ara jlö-koyore?»

«Ëng, Tjlapga. Miydëp ga pja woydër» le ba kong.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga bor tjlokwo kragaga dëp, öng wlep ushko so de ba dagarë sorë ga eni» le.

¹⁷Era eni ga Jesús tjläno ba kong obi, öötong pjloglo mya. Tjlä ga «Simón, Juan wa, ¿tja woydëp jlökoyore?» le.

Kuya ga woydë ara, kjakrokara ba kong pjloglo mya kjishko. Eni ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, llëbo tjeng kës li miydëp shäng pjluë. Miydëp ga pja woydër» le.

Kuya ga tjlä ba kong ga «Eni ga bor tjlokwo kragaga dëp, öng wlep ushko so de ba dagarë sorë ga eni. ¹⁸Lër bop kong jlökoyo ga dënashko ga pja mite obishko ga pja opdoyë tjoksa, pja jek äar woydëp kjone lishko. Gueniyo ilono ga pja öötong këguë ga pja orkwo ië ber lõk bek, pja doyëba wlo, ga pja sökoba jek äar woydëp kjone llëm lishko» le. ¹⁹Lara eni li, e Pedro wolon sorë li lõklo, ga Sbö ber kësbang, tjwlo ara e kjishko. Eshko ga Jesús tjlä ba kong ga «Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» le.

²⁰Eshko ga Pedro bojono iröng, ga iya ga Jesús oppingga woyde Jesúsde ara ba kjlara wleni li tek shäng ba irgo. (Dënashko ga löng iëshko ga «Tjlapga,

ɛpja soynega li ë?» laga Jesús kong ba kwomsoshko li e.) ²¹ Īya Pedrorë ga tjļë Jesús kong ga «Tjļapga, ɛ ga kjwe, llëye shäryëba ba tjok?»

²² «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wļeni ga wëyë, e miydaga ber tjarë. Tja rayëp llëme. Tja opshäryono sorë ga pja opshäryë eni bakoe» ĩe. ²³ E kjışhko ga roy shdöktong Jesús tjļökwo kragaga uunkong kong ga domer ĩara li beno wolon llëm wlo ĩe. Gueniyo ĩara Jesúsdë eni llëme. Tjļëno ga «Woydër ga kjwe ber shäng, tja tjwe iröng obi guing wļeni ga wëyë, e miydaga ber tjarë» ĩara eni eröe.

²⁴ Ba oppingga ĩër shäng li, e tja. Ėre ĩnor om go, ga tër shäng om go bakoe. Miydëba ga tja tjļë beke.

²⁵ ĩlëbo shäryara Jesúsdë ara obi oblë oblëe. Toroy uunkong wļeni ga kjok kjwang jĳkong dĳino jong kjibokwo sho eröe.

Hechos de los Apóstoles

Llēbo shāryara Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āskarē

Kjibokwo ěre sorē

Domer shāng kjlāra ko Lucas. E no dwlōmnega. Woyotjlīkoba ga e judío llēm wleniyo. Domer shāng kjlāra obi ko Teófilo. Woyotjlīkoba ga e Roma so, domer tjwlō ara wleniyo bakoe.

Bām go ga kjibokwo ko *Evangelio según Lucas* li tara Lucasdē Teófilo kong, Jesús roy li miyde pjlu wlo. Kjibokwo ěrera jyā tara ba kong, llēbo weno e irgo li miyde pjlu bako wlo. Jesús to jem kjok dogo irgo ga Sbō Sēya ichara ba nopga kong, ga llēbo shāryara ara epga tjok sorē li tara ba kong. Tjlēno eni Hechos 1.8 go. Tjlē ga «Gueniyo ga Sbō Sēya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjāy kong dbo twe kēsbange. Kjrromi ga pjāy opshik tja inomi, kuromi li sorē roy lē Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, āar jong kjok kjwang jikong bakoe.»

E irgo ga Pablo oōtong beno shāng Jesús tjlōkwo kjruga, ga Jesús roy pjlu lara kjok shto oblē oblē sorē li tara ba kong bakoe. Eshkoshko ga Lucas jēktong shāng parkē ba tjok, tak pjang Colosenses 4.14 go, Filemón 24 go, 2 Timoteo 4.11 go sorē li eni. Eni ga llēbo shāryara Sbōrē Pablo tjok li ina om go, ga jyā tara kjibokwo ěre go.

1 ¹⁻²Teófilo, kjibokwo toror bām go li, e Jesús roy lōklo. Shāng kjok ěre kjing go obishko ga llēbo shāryara, pina kēs li toror beno pjang eshko. Jemdē kjok dogo llēm obishko ga jēk shāng Sbō tjlōkwo roy lagaga kjrara beno tjeng ba āska li tjok. Ga kong llēbo shārye wlo li lara beno ba kong. Leshko ga kjimtara Sbō Sēyarē.

³Zrōraba irgo ga weno shāng Sbō tjlōkwo roy lagaga li tjrēko obi, ga llēbo shāryara oblē oblē, miyde lōk e go wlo ga shāng sē obi. Dbar kop sak pkēng (40) tjrēko ga olō ga wen shāng ba tjrēko, ga ina lōk. Eshko ga Sbō ber no pjluo sorē li roy lara beno ba kong. ⁴⁻⁵Pjlara ga sōk iē ba tjokshko ga tjlē ba kong ga «Pjāy go Sbō Sēya iche bor Datarē tjwe, lara jlōkoyo sorē li eni. E lan-yotkoror bomi kong tjān. Juan, e no wono di goshko. Gueniyo ga dbar kjwōbō obi ga pjāy go Sbō Sēya iche Sbōrē tjwe ber kēsbang bomi tjok. Pjāy opshik Jerusalén kjokyo dwayo llēm, e shāryono eni pjir guing» lē.

Jesús to jem kjok dogo

⁶Pjlara ga tōno lōng Jesús tjokshko ga tjlē ba kong ga «Tjlapga, ěeni tjok ga Israel tjēyoga dōp ber ichaga tjēyoga oblērē ame dbaryo li oōtongde?»

⁷«E miydaga pjäydë llëme. Dbar lëmi löng li, e miydaga Data Sbörë. Llono le ga eshko jä. ⁸Gueniyo ga Sbö Sëya tjwe bomi go kjlarashko kjlarashko, ga pjây kong dbo twe këschange. Kjrromi ga pjây opshik tja ñnómi, kuromi li sorë roy lë Jerusalén kjokyo, Judea kjokyo, Samaria kjokyo, äär jong kjok kjwang jikong bakoe» le ba kong.

⁹Tjlëno eni pjir ga iya lok ga Jesús söra Sbörë to jem kjok dogo, ga pjäng shrono kjrina eshko, jek yow e roshko jëktëng erä, ga ina lok ame. ¹⁰Kjok dogo iya beno löng wopro ga domerga wen löng do pjök ba soshko, shwong ko pjübüüne. ¹¹Ga tjilë lok ba kong ga «Galilea sopga, kjok dogo ñmi löng kjër llënoró? Jesús ñnómi söra ba to jem kjok dogo bomi tjërko dwayo sorë ga llono ga ter tjwe iröng eni bakoe» le.

Matías kjrara lok beno shäng Judas shtoshko

¹²Kjok eshko li ko Olivos dlüpyo. E irgo ga Sbö tjlökwó roy lagaga Jesús äska to ter lok iröng Jerusalén kjokyo. Olivos dlüpyo li ber äär Jerusalén kjokyo wlo ga wop tjok eröe. Woshtozlong dbaryo ga judíoga jëk lok wop eni eröe. ¹³E irgo ga ter shrono löng Jerusalén kjokyo lishko ga opzrëno jek u jong kjwara eshko li roshko, ga tjyono jem kjomo, ga beno löng eshko. Nopga löng eshko li ko eni:

Pedro;

Santiago;

Juan;

Andrés;

Felipe;

Tomás;

Bartolomé;

Mateo;

Santiago, e Alfeo wa;

Simón, e zelote;

Judas, e Santiago wa.

¹⁴Dbar kjwobi go ga epga tön lok tjë jikong eshko syöshtë Sbö kong Jesús lënga tjok, ba mekë María tjok, walëga oblë tjok bakoe.

¹⁵Eni ga dbar kjwara ga epga tönö löng kop sak dbaw kjingsho sak pjök (120). Eshko ga Pedro kojono shäng ba pjeyoga llamo löng li tjërko, ga tjilë ba kong ga ¹⁶⁻¹⁷«Pjeyoga, Judas, e kjrara Jesúsde jëk shäng borwa tjok wlo, ga parkono borwa tjok bakoe. Gueniyo ga Jesús shakoba wlo ga pingga erë, ga beno Jesús roy laga ame. Dënashko ga tjlökwó lara Sbö Sëyarë Judas kjishko, tjlökwó li tara Pjlu Daviddë. E kjishko ga tjlökwó lara li shäryono eni tjan.

¹⁸«(Llëbo owa shäryara Judasde li potjwlekklo dburyo li go ga kjok tjwëna kjrina. Eshko ga lono jer jong kä lëkong, bögwó dloktong, llangkogro tukdong drete. ¹⁹Nopga löng Jerusalén kjokyo li, e miydara lok pjir, ga kjok eshko kowara lok Acéldama, lëy bi tjlökwó go ga “Srëng kjokyo.”)

²⁰»Dënashko ga kjibokwo ko *Salmos* li tak beno pjang eni:

»“Ba u jong lishko, e kworkwë ber buk

kjok ëye llëmshko.

Ëye ber sök eshko ame.”^a

»Eshko ga tak pjang eni bakoe:

»«Ba pak, e ber sogo oblë.»^b

²¹»Eni kuzong ga domer kjrërwa kjlara parkë ber shäng Judas äska. Jushko ga domerga löng, jëktong löng bi tjok bebi, Tjlapga Jesús shäng bi tjok lishko.

²²Jesús wara Juandë li ina lok. E irgo ga jëktong löng ba tjok, ga dbaryo öötong söra to jem kjok dogo ga ina löng obie. Woyde ga kjwepga kjwe kjlara tek ber borwa tjok. Eni ga llëbo ina, kura li roy le borwa tjok wlo» le.

²³Eni ga kjrara lok do pjök. Kjlara ko José, kowëba Barsabás, kowëba Justo bakoe. Kjlara obi ko Matías. ²⁴Eshko ga syöshtono lok Sbö kong, tjlä ga «Tjlapga, tjawa uunkong wotjlik löng borwa pjlushko sorë li, e miydëp pjire. Nopga do pjök ëre kjröröp kjone dey ga pīs borwa kong. ²⁵E ber bop tjlokwo roy laga Jesús äska. Pak li, e Judas i, gueniyo rayara to ba shdüzlöng kjokyo lishko» le.

²⁶Eni ga llëbo jyäglo shira lok, ga jyä lono beno Matías kong. Eshko ga Matías beno shäng Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li kjlarayo.

Jesús tjlokwo kjragera go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok

2 ¹Öötong judío dbar shrëzlöng dbaryo kowe lok Pentecostés^c ga Jesús tjlokwo kjragera töno löng uunkong uyo kjwaraso. ²Jekdo eshko ga kuya lok ga llëye ter kjok dogo dwayo pjluk träk llëm, pjluk tjwe jong ri ri dbo träk llëm wleni, ga töno beno pjang u li roshko, epga löng lishko. ³Eni ga llëbo weno kalä iök pjë jong ri ri wleni, so kjoyorkwo kjoyo, ga beno eni kjlara kjlara kjing go. ⁴Eshko ga uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga tjlä löng kjok shto oblë oblë so tjlokwo go, iara Sbö Sëyarë tjlä sorë ga tjlä löng eni.

⁵E dbaryo ga judiöga löng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk löng enido wleniyo shrono löng kjok shto oblë oblë uunkong dwayo. ⁶Pjluk jong kës li kura lökshko ga töno löng eshko. Eshko ga kura lok ga Jesús tjlokwo kjragera tjlä löng kjlara i i ba tjlokwo baiya layde. Ga wojeno löng. ⁷Eni ga beno löng polläk, yëy le erä. Ga tjlä lok ëng kong ga «Kjwepga Galilea sogpa dö llëmdo? ⁸«Kuy ga tjlä lok bi tjlokwo bishiya kjlara i i, e sorëro? ⁹Jushko shji nopga tjeng kjone pogo so: Partia so, Media so, Elam so, Mesopotamia so, Judea so, Capadocia so, Ponto so, Asia so, ¹⁰Frigia so, Panfilia so, Egipto so, Libia so shrono löng Cirene kjokyo worbo goshko, Roma so, ¹¹Creta so, Arabia so bakoe. Shji kjong kjong judiöga weno bukshko. Shji kjong kjong weno judío llëm, gueniyo shji kjlopswono beno Sbö tjlokwo kjragera judiöga i dik. Ga kuy löng ga llëye shäryara Sbörë kësbang li le löng bi kong bi tjlokwo om go li go» le. ¹²Löng yëy le tjë jikong, llëbo woyotjiya löng miyde llëme. Ga tjlä lok ëng kong ga «Llëbo tjeng kës ëre llë löklo?» le lok eni.

¹³Ga tjërëko löng kjlöbba ba läywë owa, tjlä ga «iKjwepga löng nelöe!» le.

Pedro tjläno nopga ara kong

¹⁴Eni ga Pedro kojono shäng Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska llämo doglo sak kjwara kjingsho kjlara (11) li tjok, nopga li bokshto. Eshko ga tjläno ba

b 1.20 Salmo 109.8. **c 2.1** Pentecostés, e judiöga dbar shrëkklo. E kowëba dwla bo kjrozöng dbaryo bakoe. Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo pjir irgo ga äar dbargwo sak shkëng (50) go ga Pentecostés dbaryo li shrëya lok. Eshko dbaryo ga dwla bo mite kjrara li twe lok Sbö kong, ba sëngglo, tak pjang Levítico 23.15-22 go sorë li eni.

kong lõk dbo go. Tjļē ga «Pjāy judioga, pjāy lõng ēreshko Jerusalén so tjē jīkong, lļēye inomi kēs ēre pjļollgwer bomi kong. Lļēye lēr bomi kong lī kuzi yōtsoe. ¹⁵Woyotjļimi ga domerga lõng ēre lõng neļoe lēmi, miga eni lļēme. Eni tjok ga dlo wenzong jā. Kjoj eni ga ēye shāng neļo lļēme. ¹⁶Lļēye shāryē pjang ēreshko lāra Sbō tjļokwo lāga tek dēnashko so Joeldē ba pjeyoga kong pjir tjān. Tjļēno beno eni:

¹⁷»«Sbō tjļē ga ‘Kjoj pjir lēshko ga
pjāy go bor Sēya ichēr āar ber kēsbang bomi tjok.
Tjļokwo lēr bomi wapga domerga, walēga kong,
ga lē lõk oba kong eni.

Dwlasga,
era kong lļēbo botoya ichēr wen iya lõk yoshko wļo.
Tjļapga domerga kēkboga,
era kong yo lļē botoya ichēr iya lõk wļo bakoe.

¹⁸Eshko dbaryo ga bor parkagaga domerga, walēga,
era go bor Sēya ichēr āar ber kēsbang ba tjok,
e irgo ga lļēye lāra ba kong lī lē lõk oba kong.

¹⁹Kjopkwo go ga
lļēbo iydēba lļēm wļeniyo shāryēr ara kēsbang eshko.
Kļung kjing go ga
īmi ga nopga ēng zrōk ara, iōk ara, yō sho ara bakoe.
E ber tja tjwe dōrōe lõkļo.

²⁰Tjļapga tjwe dbaryo,
e tjwļō kēsbang, e pjļú, owa lļēme.
Tjwayde lļēm obishko ga
dlo, e kjļopswē ber kjoj ro yēt,
mok, e kjļopswē ber srēzrēn, srēng wļeni.

²¹Eshko ga ēye, tja rokara ba kjimtē ga
era dōktonge’ lē Sbōrē eni.”^d

²²»Israel tjēyoga, lļēye lēr lī kuziā. Jesús, Nazaret so lī lļēbo iydēba lļēm wļeniyo shāryono oblē oblē bomi tjrēko. E miydoromi pjire. Shāryono eni, e ichaga Sbōrē miydēmi e go wļo. ²³Eni gueniyo ga e twaraba shāng bomi kongshko ga sharomi, ga lōromi pjang kjļōs go, zrōmi wļo, ga pjāy kjimtaga nopga owa wļeniyorē. Tek dēnashko ga e miydara, lāra Sbōrē eni. ²⁴Gueniyo ga woshrara Sbōrē irōng obi. Bām go ga woļono. E irgo ga dōra eshko dwayo. Woļono beno buk eshko, ber buk shinmo iyado wļo lļēme. ²⁵Dēnashko ga Pjļu David tjļēno Jesús kjishko. Tjļēno beno eni:

»«Tja Tjļapga ik enido bor bokshto.
Shāng bor zļong bāng orkwo kēļēkong,
eni kuzong ga lļēye bangkjrēr lļēme.

²⁶⁻²⁷ E kjīshko ga tja wopjļú,
tja tē bor kjamo go woowa lļēme.
Miydēr ga bor doyo woshrēp irōng obi ber shāng sē.
Tjļapga, tja iēp ber buk sakshko lļēme.
Tja bor parkaga iak beno shāng dboy bop kong,

ga bor doyo iëp an ber buk eshko llëm bakoe.

Pja koshër shäng wopjlú iyado e kjishko.

²⁸ Tja woshrë iröng obi wlo ga irboyo pinop bor kong,

tja iorop beno sök bop bokshto ga tja ber wopjlú, woowa llëme.”^e

²⁹ »Pjeyoga, tja tjëlë bomi kong jlökoyo ga kuzi sira. Bi tjlapga tek dënashko so tjwlo ara David, e wolono, ga jnenaba buke. Ga ba sak li buk bi tjërko obi.

³⁰ Gueniyoga ga e Sbö tjëlëwö laga. Miydara ga Sbö tjëlëno ba kong jlökoyo li shäryë eni kjluwe. Sbö tjëlëno ba kong ga “Llono ga bop tjëyo tek ber bop irgo li tjërko pjlu wen kjlara ber no pjluwo pja dik bakoe” lara Sböre eni. ³¹ Eni ga pjlu li weno ina shäng tjän wleni, ga ina ga shinmotkono, gueniyoga woshrono iröng obi. E kjishko ga tjëlëno ga pjlu li, e ie Sbörë ber buk sakshko llëm, doyo ie an ber buk eshko llëm, woshre iröng obi kjluwe le. ³² Pjlu le li, e Jesús layde. Era woshrara Sbörë iröng obi, ga tjawa tjë jikong beno löng e inorwa jlöe laga. ³³ E söra Sbörë to jem öötong sirkeno beno sök ba tjok ba orkwo këlëkong, ga iara beno tjwlo kësbande. Ga “Sbö Sëya, e twër ber bop kong” lara Data Sbörë ba kong jlökoyo li, e twara beno ba kong. Ga borwa go Sbö Sëya ichara ba Warë ber kësbande borwa tjok. Llëbo tjeng kës inomi, kuromi li e. ³⁴⁻³⁵ Dënashko ga David tjëlë ga

»“Tjlapga tjëlëno bor Tjlapgayo kong ga

‘Pja tek wlar ber sök bor orkwo këlëkong,

äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,

eshko ga iër ber tjeng bop wloshko, ichëp wlo’ le Tjlapgarë”^f le

Daviddë eni, to jem kjok dogo llëm gueniyoga.

³⁶ »Israel tjëyoga tjë jikong, tjëlëwö lër li kuzi yötsoe. E jlöe. Jesús zröromi pjang kjlös go. Gueniyoga ga iara Sbörë beno shäng bi Tjlapgayo. No pjluwo iche tjwe lara li e» le.

³⁷ Kuya lök ga woydono ara, wosonkono ara erä. Ga tjëlë lök Pedro kong, Sbö tjëlëwö roy lagaga Jesús äska llämo li kong ga «Pjeyoga, çllëye shäryërwa?» le.

³⁸ Kuya Pedrorë ga tjëlë ba kong ga «Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozë, ga pjäy nom kjlarashko kjlarashko, pjäy wëba jer di roshko Jesucristo ko go, owa pjang bomi go li löya Sbörë ber dret wlo. Eshko ga ba Sëya twe Sbörë bomi kong jlökoyo. ³⁹ Tjëlëwö ëre, e ber ëye rokara Sbörë ber ba nopga wlo li kong uunkong, bomi kong, bomi wapga kong, ëye löng pjola li kong bakoe» le.

⁴⁰ Pedro tjëlëno ara obi, nopga li poshduna tjëlëwö oblë oblë go. Tjëlë ga «Nopga löng eerishko wotjlik owa li shdüya Sbörë. E kjishko ga pjäy wotjlik baiya dik llëm, pjäy opkjos nopga owa löng lishko dwayo» le.

⁴¹ Eni ga ëye ba tjëlëwö kjrono ga wara lök jer di roshko tjë jikong. E dbaryo ga tjëlëwö kjragaga beno doglo sak dbaw pjiloglo mya (3,000) dik obi, ga töno löng bäm go li tjok. ⁴² Eshko jek lëkong ga beno löng tjëlëwö le Sbö tjëlëwö roy lagaga Jesús äskarë li kuk, ga tön lök ëng tjok ara ië wlo, syöshtë Sbö kong wlo bakoe.

Jesús tjëlëwö kjragaga, e löng ëng tjok sorë

⁴³ Sbö tjëlëwö roy lagaga Jesús äska llëbo iydëba llëm wleniyoga shäryono oblë oblë nopga li bokshto ara. E kjishko ga ina Jerusalén sopgarë ga yëy le

lök tjë jikong. ⁴⁴Ga Jesús tjilökwo kfragaga tön tjeng ëng tjok iyado, ga ba lilebo kës li shdöya lök ëng kong. ⁴⁵Kjong kjong kjok tjok ga soyneya, kjong kjong lilebo oblë tjok ga soyneya, ga dburyo shdöya ëng kong, kjone i lilem ga twe lök ba kong opkijimtë wlo. ⁴⁶Dbar kjwobi go ga tön löng Sbö u zlong bang. Löng ushko ga ië lök ëng tjok, ga ba dli shdöya ëng kong enido. Eshko ga löng wopjlu, wotöy kjlara kjlara kong. ⁴⁷Sbö, e poshrëya lök ara. Ga nopga oblë beno wopjlu ba tjok uunkong. Dbar kjwobi go ga nopga döya Sbörë obi ber ba nopga wlo. Ga Jesús tjilökwo kfragaga tön jek këgong këgong.

Domer sök töshko jëk lilem wleniyo kojona Pedrorë kjlara Jesucristo dbo go

3 ¹Dbar kjwara ga syöshtozlong dloyo, dlo töy wleni ga Pedro, Juan, e jem löng Sbö u zlong bang. ²Eshko ga domer sök töshko kjlara jëk lilem wleniyo, weno buk eni. Dbar kjwobi go ga sökoba tjwe Sbö u zlong bang. U bang jong eshko kjwara kowëba Wolësowa, iëba sök eshko li ëye jem opzrëk eshko ga kong dbur roke wlo le. ³Pedro, Juan, e jem opzrëk löng eshko kwilë ga kong dbur rokara ba kong. ⁴Iya lök drëng ga Pedro tjle ba kong ga «Tjawa izong!» le.

⁵Eni ga iya beno sök drëng, kong dbur twero le ga koshe sök. ⁶Gueniyo Pedro tjle ba kong ga «Tja dbur lilem, dbur sho shöylör lilem bakoe. Gueniyo ga lilebo tjeng bor tjok li twër bop kong. Tja kong dbo twara Jesucristo, Nazaret so lirë. E go ga pja kojözong, pja jëkzong» le ba kong.

⁷Eni ga shara Pedrorë ba orkwo këlekong go, ga kojona. Jekdo eshko ga ba dreglo, e dbokjronoe. ⁸Eni ga jek zrow shäng erä, kojongö shäng ba dre li go, eni ga jëktong. opzrëno jek Sbö u zlong bang ba tjok lök. Jëk jong, zron jong, Sbö poshrëk arae. ⁹⁻¹⁰Domer li ikoba sök eshko u bang jong kjwara ko Wolësowa li zlong bang, sök dbur rokë eshko enidoe. E kjishko ga shäng jëk, Sbö poshrëk ara li iya lök ga beno löng yëy le, polläktëng erä.

Pedro tjleño nopga ara kong obi

¹¹Eshko ga swlo kayo poptono li, Pedro, Juan, e raye woydë ame. Ga nopga löng kjlobi beno löng yëy le erä, ga tek zron jong tjwe löng lishko, Salomón Shto buk lishko. E ber buk Sbö u jong lishko. ¹²Iya Pedrorë ga tjle nopga löng kës li kong ga «Israel tjeýoga, ¿pjäy beno löng yëy lëmi ega? Tjawa imi löng kjër egaro? ¿Woyotjilimi ga domer kjwe iororwa jëk shäng borwa woshko lëmi? Eni lileme. ¿Shäryororwa, tjawa jëk pjlo bek kjishko lëmi? Eni lilem bakoe. ¹³Sbö, e Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö, bi tjlapgaga tek dënashko so Sbö bakoe. Ba parkaga Jesús, e iara beno kësbang, tjwlo ara. Gueniyo bomi kongda, e tjwlo lileme. Tworomi beno shäng no shdunggaga kong. Eni ga döya Pilatorë larashko ga “Woydërwa lileme” loromi. “Zrös pjang kjlös go” loromi eni. ¹⁴No pjlo bek iak beno shäng dboy Sbö kong li, e woydoromi lileme. No rokoromi kjlara no zrök ä wleniyo, “Era döz borwa kong dey” loromi eni. ¹⁵Eni ga shji löng së laga li, e zröromie. Gueniyo ga woshara Sbörë iröng obi, ga tjawa beno löng e inorwa jlöe laga. ¹⁶Eni ga domer kjwe poptono shäng, e miydoromi pjlu. Tjawa mär Jesús go. E kjishko ga domer kjwe dreglo dbokjronoe. Kjwe poptara Jesúsdë, tjawa mär ba go kjishko, ga imi löng wëlee.

¹⁷»Pjeyoga, miydër ga Jesús zröromi, e ichak Sbörë miydoromi lilem kjishko, bomi tjlapgaga ommiydono lilem bakoe. ¹⁸Dënashko ga Sbö tjleño ba tjilökwo

lagaga kong ga bi pjłuyo iche ĩe ĩi kong ĩlĕbo owa wen ara. ĩlĕye shāryoromi ba kong ĩi shāryono eni e kĵishko. ¹⁹E kĵishko ga ĩlĕbo owa shāryĕmi lōng ĩi, e owa jłoe łozĩ, ga rayozĩ, ga pjāy optwos Sbō kong dey, owa pjang bomi go ĩi lōya ber dret włō. ²⁰Shāryĕmi eni ga pjāy iche Sbōrĕ dbokjrĕ, ga Jesús, e dĕnashko ga kjrara Sbōrĕ ber bomi pjłuyo ĩi, e iche ber shāng bomi tjok. ²¹Eni gueniyo ga eerishko ga sōk kjok dogo. Āār jong eni, ĩlĕbo uunkong, e kĵlopswara Sbōrĕ beno tjaglĕn guing. Tjłokwo ĩara ba tjłokwo lagaga tek dĕnashko sorĕ ĩi beno eni.

²²»Dĕnashko ga Moisés tjłĕno bi tjłapgaga kong eni. Tjłĕno beno eni: «Tjłapga bomi Sbō, pjāy kong tjłokwo ĩaga kjre bomi tjrĕko kĵłara, so tja kjoyoe. ĩlĕye ĩe bomi kong ĩi kolozĩ uunkong. ²³Ėye omkolono ĩlĕm ga kje Sbōrĕ ber sōk ba nopga tjok ame»⁸ ĩara Moisésdĕ eni.

²⁴»ĩlĕye wen eerishko dbaryo ĩi ĩak tek dĕnashko Sbō tjłokwo lagaga uunkongdĕ, Samuel dwayo tek ĩĕkong. ²⁵Eni ga ĩlĕye ĩara Sbōrĕ ba tjłokwo lagaga tek dĕnashko so kong jłokoyo ĩi, e beno bomi kong, tjłokwo twara bomi tjłapgaga tek dĕnashko so kong, beno ĩyado włō ĩi, e beno bomi kong bakoe. Dĕnashko ga Sbō tjłĕ Abraham kong ga «Tjĕyo lōng kjrina kjrina kjok kjwang jĳkong kjimĕr, bop tjĕyo tek ber bop irgo kĵłara ĩi kĵishko»^h ĩe. ²⁶Eni ga ba Wa ichara Sbōrĕshko ga ichara bomi shwoy bām go, pjāy kĵłobi ĩi kjimĕ włō, ĩlĕbo owa shāryĕmi lōng ĩi rayĕmi włō» ĩe.

Pedro, Juan, e sōraba tjłapgaga kong

4 ¹Ga Pedro, Juan, e tjłĕ lōng oba kong wopro ga syōshtagaga Sbō kong ba pjeyoga kĵishko shrono lōng eshko kĵłōbōso, Sbō u daga kāgāyo tjok, saduceoga kjong kjong tjok bakoe. ²Pedro, Juan, e lōng oba ping ga Jesús, e wołono, ga woshrono ĩrōng obi, ga shji ĕmdĕ ga wołonoshko ga shji woshrĕ eni bakoe. E kĵishko ga shrono lōng ĩi iirkĕ ara ba kong. ³E kĵishko ga shara ĩok, sōra to no shdũzłong uyo, ga bāngzara ĩok eshko. Kjok sĕng anmoyō kĵishko ga ĩlgweya wĕshko jā ĩe. ⁴Gueniyo ga ba tjłokwo kugaga lōng ĩi ara, ga ara eni, e omtjłokwo kjronoe. E tjok ga Jesús tjłokwo kragaga shtĕy domerga dō włeni ga öötong kop sak dbāw dbāw pjłogłō shkĕng (5,000) dik.

⁵Wĕshko ga tjłapgaga kĕskĕs ĩi tōno lōng Jerusalĕn kjokyo, epga syōshtaga kāgāyoga, judío tjłapgaga kjok ĩlgwega włeniyo kāgāyoga, no pingga kjok ĩlgwekkłō tara Moisésdĕ go ĩi kāgāyoga bakoe. ⁶Lōng eshko ĩi Anás, e syōshtaga kĕsbangyo, Caifás, Juan, Alejandro, epga syōshtaga kĕsbangyo ĩi pjeyoga obi. ⁷Eshko ga nopga ichara ĩok Pedro, Juan, e sōya tek lōng ĩishko dwayo. Ga shrono lōngshko ga kojonga lōng ba bokshto. Eshko ga tjłapgaga ĩi tjłĕ ba kong ga «¿Domer ĩi poptoromi sorĕ? ¿Pjāy kong dbo twaga ĕrĕ no poptĕmi eni wło?» ĩe ba kong ĩok.

⁸Eni ga Pedro go Sbō Sĕya shrono beno kĕsbang ba tjok, ga tjłĕ ba kong ga «Pjāy syōshtaga kāgāyoga, tjłapgaga, ⁹ĩlĕbo pjłú shāryororwa swłō sōk kĵłara kong, ga poptĕrwa sorĕ ĩĕmi lōng borwa kong eni. ¹⁰Eni ga pjāy ommydĕ włō ga Israel tjĕyoga uunkong ommydĕ włō bako ga ĩĕrwa ga kuzia. Domer poptono shāng pjłú ĕre, e poptororwa Jesucristo, Nazaret so ĩi dbo go. Zrōromi pjang kĵłos go kjupā ĩi e. Zrōromi, gueniyo woshrara Sbōrĕ ĩrōng obi.

¹¹ »“Akkwo woydoromi pjäy u shäryagagarë llëm li,
e iak beno buk bäm go,
beno tjlwō ara, oblë kjinmo.”ⁱ

Akkwo le li, e Jesús layde. ¹²Shji döga erë. Eyë oblë iara Sbörë beno kjok ëre kjing go shji döya wō llëme. E kjishko ga eyë oblë shji döya wō drete» le ba kong eni.

¹³İna tjlāpgagarë ga Pedro, Juan, e tjlë löng dbo go ba kong, llëye bangkjre lok llëme. Miydara lok eshko ga epga kjok miydë llëm, oppino ara llëm bakoe. E kjishko ga kuya lok ga tjlë lok eni ga beno löng ba woyotjlik arae. Ga miydara lok ga Jesús shäng obishko ga epga jëktong löng dāw ba tjok. ¹⁴Eshko ga domer poptara li kojono shäng ba tjok eshko. E kjishko ga beno löng kjing, llëye le lok ga äe. ¹⁵Eni ga ichara lok eshko dwayo. Ga epga beno löng tjoksa, ga tjlökwo kjlopswe lok ëng tjok kar kare. ¹⁶Tjlë ëng kong ga «¿Domerga kjwe kong llëye shäryëy? Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara lok kësbang jlokoyo bi bokshto, e miyde Jerusalén sopgarë uunkong. E jyō lëy ga äe. ¹⁷Llëbo, e iëy ber eni. Gueniyo ga tjlökwo le oba kong ame wō ga kjweri kroyoywëy. Shji tjlë ba kong ga “Eeri jek lëkong ga Jesús roy lëmi ë kong ame” lëy ba kong eni» le.

¹⁸Eni ga rokara tek iröng obi, ga tjlë ba kong lok ga «Pjäy Jesús roy lë ë kong ame, ga eyë pimi Jesús tjlökwo go ame bakoe» le.

¹⁹Kuya lok ga tjlë ba kong ga «Woyotjlizi pjäydë om goshko. ¿Pjäy bangkjrao bäm gore, de bangkjrao li Sbō? ¿Kjone dey ber pjlu Sbō kong? ²⁰Llëbo inorwa, kurorwa li, e layworwarë iyado, tjawa ber löng kjing ga äe» le.

²¹Kuya tjlāpgaga lirë ga kroyoywara lok jek obi, gueniyo llëye shäryara ba tjok llëm, rayara to, shduna llëm bakoe. Shdüya lara, gueniyo Sbō poshrë-koba ara, llëbo inaba to jek shäryono li kjishko. E kjishko ga shdüya ga bangkjre lok ara. ²²Domer poptara li, e lu pjloglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

Jesús tjlökwo kjrāgaga syōshtono Sbō kong

²³E irgo ga Pedro, Juan, e rayara lok toe. Eshko ga jek öötong löng ba pjeyoga Jesús tjlökwo kjrāga tōno löng lishko. Ga tjlāpgaga li tjlëno ba kong llëro li lara lok ba kong pjire. ²⁴Kura lok pjir ga syōshtono lok Sbō kong tjlë jikong. Tjlë ga «Tjlāpga, pja borwa pjluo. Kjopkwo, e shäryaga pjarë. Kjok kjwang jikong, e shäryaga pjarë. Dlung, e shäryaga pjarë. Llëbo tjeng eshko kës li, e shäryaga pjarë bakoe. ²⁵Bop Sëya kjishko ga lorop borwa tjlāpga tek dënashko so David kong. Tjlëno beno eni:

»“¿Tjeyoga tjeng kjok kjwang jikong li,
e shdöktong iirkë ara egaro?

¿Wotjlik löng ‘¿Llëye shäryëy Sbō kong owa ga äe?’ le egaro?

²⁶Pjlupga, no kägäyoga,
e ëng tōno lok bi Tjlāpga wloyo,
bi pjluo iche le li wloyo bakoe.”^j

²⁷Jyā tak beno pjang ëre, e jlōe. Kjupābāshko ga Herodes, Poncio Pilato, e tōno kjok ëreshko Jerusalén kjokyo Israel tjeyoga tjok, nopga judío llëm wleniyo tjok bakoe. Opyono lok Jesús, bop parkaga iak beno shäng dboy

li wloyo. E krorop. Borwa pjlu ichëp lorop li e. ²⁸Tek dënashko ga llëye shärye lok ba tjok li, e miydorop, ga laga beno pjarë. Ga shäryara lok eni. ²⁹Tjlapga, is ga tjawa kroyoywëba arae. Ga tjawa bop parkaga ëre kjimtos bop tjlokwo roy lë wlo, llëye bangkjrërwa llëm wlo bakoe. ³⁰Bop dbo go ga swlopga dwlomnezong. Llëbo iydëba llëm wleniyo shäryos ara, bop parkaga iak beno shäng dboy Jesús li ko goshko» le lok Sbö kong eni.

³¹Syöshtono lok pjir ga tönö löng lishko ga kjok eshko jek dete yo wleni. Eni ga uunkong li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok, ga Sbö tjlokwo le lok dbo go, llëye bangkjre lok llëme.

Jesús tjlokwo kjrägaga ba llëbo shdöno ëng tjok

³²Eshko ga Jesús tjlokwo kjrägaga uunkong wotjlik jong kjrinaso. Eye wotjlik ga «Llëbo ëre, e botoya döe» le llëm, sogo uunkong. ³³Ga Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska li, e jek löng Tjlapga Jesús woshrra Sbörë iröng obi li lanyotkë dbo go oba kong. Ga uunkong li kjimte Sbörë ara. ³⁴Llëye woydako ba kong lok eshko drete. Olö ga ëye kjok tjok, u tjok, e soyneya, dburyo söya tjwe, ³⁵ga twe Sbö tjlokwo roy lagaga kong. Eni ga shdöya lok kjone kjone löng llëye dret wleniyo kong.

³⁶⁻³⁷Tjrëko domer shäng kjlara ko José. E Leví tjëyo, dlung tjrëko ko Chipre li so, kowe Sbö tjlokwo roy lagaga lirë Bernabé. Bernabé, e no wojega löklo. Pjlara ga kjok baiya soynena kjrina, ga dburyo söra, twara Sbö tjlokwo roy lagaga kong.

Ananías, Safira

5 ¹Domer shäng kjlara obi ko Ananías, ba boy ko Safira. Pjlara ga epga kjok soyneno kjrina bakoe. ²Eshko ga domer li tjlä ba boy kong ga «Dbur kjrër kjrina, ga llamo sör, twër Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska kong, tworor uunkong wleni» le ba kong eni. Kuya ga «Jölö» le. E irgo ga shäryara Ananíasdë eni.

³Tweshko ga Pedro tjlä ba kong ga «Ananías, Ä iorop tjwe bop go, pja wotjlik kjok li dburyo kjrëp kjrina wlo, pja jyörkë Sbö Sëya kong wlo ega? ⁴¿Kjok li, e bopoya llëmdo? ¿Eni kuzong ga soynenopshko ga dburyo bopoya llëmdo? ¿Pja opshäryë eni ega? Pja jyörkono nopga kong dö llëm, pja jyörkono Sbö kong bakoe» le.

⁵Kuya ga jek rish buk töshko, ga wolönoe. Nopga omroy kuno kjlobi li beno löng dete erä. ⁶Eni ga dwlasga löng eshko li ëng tönö kjlobö, shinmo doyo li popgara shwong go, söra jek sakshko, ga jnenae.

⁷E irgo wop ara ga Ananías boy tek tjwe shäng eshko, gueniyo llëye shäryono li miyde shäng llëme. ⁸Eshko ga Pedro tjlä ba kong ga «Los bor kong jlökoyo. ¿Bomi kjok soynenomi dburyo lara bop lanmarë li eni jlöre?»

«Eng, tjwöl lara sorë li eni» le ba kong.

⁹Kuya ga tjlä ba kong ga «¿Pjäy opyë wotjlik kjrinaso ëng tjok eni ega? ¿Tjlapga Sëya tjlinomi eni ega? Këm kjoko ga bop lanma jnegaga löng sakshko li tek löng kjwläe. Eni ga pja söya lok jongya sakshko, pja jneya lok eshko wlo bakoe» le.

¹⁰Jekdo eshko ga jek rish buk töshko Pedro zlong bäng, ga wolönoe. Ga dwlasga li opzrëk tek löng kjwläe ga iya ga Safira wolöno buk, ga shira lok jek

eshko dwayo, söra jek sakshko, ga jnena lõk buk ba ñanma zlong bãng. ¹¹Eni ga Jesús tjlõkwo kjpgaga uunkong beno lõng dete erä. Ga nopga omroy kuno kjlõbi li beno lõng dete eni bakoe.

Nopga poptono ara

¹²E irgo ga llẽbo ãydẽba llẽm wleniyo shãryara Sbõ tjlõkwo roy ñagaga Jesús askarẽ oblẽ oblẽ oba bokshto ara. Eshkoshko ga Jesús tjlõkwo kjpgaga tøn lõng enido uunkong Salomõn Shto buk lishko. E ber buk Sbõ u jong lishko. ¹³Jesús tjlõkwo kjpgaga woydẽba ara emdẽ ga õye oblẽ opyẽ tøn ba tjok eshko llẽm, bangkjre lõk ara kjishko. ¹⁴Eni emdẽ ga nopga ara mār beno lõng Tjlapga Jesús go, ga ba tjlõkwo kjpgaga tøn jek kẽgong kẽgong, domer, walẽ.

¹⁵Eshko ga swlõpga shikoba ba ushko dwayo, sökoba tjwe irbo bãng, ie ba bukklõ kjing go, llẽm ga swlõ sökklõ kjing go. Pedro jek e go ga ba jyãglo pjẽ ba go sira kjpge lẽ lõk eni. ¹⁶Nopga lõng kjok shto oblẽ oblẽ soshko, Jerusalén kjokyo sor go, e tjwe jong Jerusalén kjokyo tira llẽm, ba swlõpga, nopga goshko Å sãyaga, e sõya lõk eshko. Ga uunkong li poptono lõk pjire.

Sbõ tjlõkwo roy ñagaga Jesús aska li shdunaba ara

¹⁷Eni ga ãya syõshtaga kẽsbangyo, saduceoga lõng ba tjok lĩrẽ ga ymoyotkara ara. ¹⁸E kjishko ga Sbõ tjlõkwo roy ñagaga shara lõk, iara lõk beno lõng no shdũzlong uyo roshko. ¹⁹Gueniyo kjok shkẽ ga Sbõ parkaga kjok dogo so shrono shãng kjlara eshko, no shdũzlong uyo li u bãng dõra, ga lõng eshko li shira jek ey dwayo. Ga tjlẽ ba kong ga ²⁰«Pjãy nomo. Pjãy opyos lõng kojong Sbõ u zlong bãng. Eshko ga tjlõkwo ẽre, shji ie Sbõrẽ ber lõng sẽ ãyado ba tjok li, e lẽmi nopga kong pjire» lẽ ba kong. ²¹Eni kjok shrõngto ga õõtong lõng Sbõ u zlong bãng, ga nopga lõng eshko li pina lõk.

E wopro ga syõshtaga kẽsbangyo, ba dboryagaga, e nopga rokono tjwe ñan ẽng tjok wlõ, nopga rokara li, e judío tjlapgaga kjok llgwegaga wleniyo. Eni ga Judío Kjok Llãwegaga Kẽskẽsyo ẽng tõno lõng, ga nopga ichara to Sbõ tjlõkwo roy ñagaga tjeng no shdũzlong uyo li kjrẽ lẽ. ²²Gueniyo ga no dagaga li õõtong lõng no shdũzlong uyo li roshko ga õye wlẽna llẽme. Ga roy söra tjwe lõng irõng, ²³tjlẽ kjok llgwegaga li kong ga «Tjawa opzrẽno jek lõng no shdũzlong uyo roshko, ga bãngzak jong yõtso, ga no dagaga obi bẽ lõng u bãng li dẽ. Gueniyo u bãng li dõrorwa ga kẽm kjër roshko õye drete» lẽ.

²⁴Kuya Sbõ u dagaga kãgãyo, syõshtaga kãgãyogarẽ ga wotjlik lõk ga «¿Llẽbo ẽre, e pjir aar jong kjone?» lẽ eni.

²⁵Eshko ga domer shrono shãng kjlara, tjlẽ ga «¿Pjãy wlẽp llẽme! Domerga zrõromi jek lõng kjër roshko kjurgue bẽ lõng oba ping trãk llẽm llõm Sbõ u zlong bãng» lẽ. ²⁶Eni ga Sbõ u daga kãgãyo õõr ba kjrẽ ba parkagaga tjok. Ga söra lõk tek obi, gueniyo llẽye shãryara ba tjok llẽm, oba bangkjre lõk ara, lõkoba ak go lẽ kjishko.

²⁷Eni ga söra, iara lõk Judío Kjok Llãwegaga Kẽskẽsyo tõno lõng li bokshto, ga syõshtaga kẽsbangyo tjlẽ ba kong ga ²⁸«Tjawa tjlẽno bomi kong jlõkoyo ga «Pjãy Jesús roy lẽ ẽ kong ame, ga Jesús tjlõkwo pimi ẽ kong ame bakoe» lõrorwa bomi kong. ¿Eni ga llẽye shãryoromiro? Bomi tjlõkwo lõromi Jerusalén sopga lõng kës li kong, ga domer wolono li wlõyo tjawarẽ lẽmi eni bakoe» lẽ.

²⁹Kuya Pedro, Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska llamo lirē ga tjlē lok ba kong ga «Sbō tjlōkwo kolorwarē dey, nopga i llēme. ³⁰Jesús zrōromi, lōromi pjang kjlōs go kjupā li, e woshrra bi tjlāpgaga tek dēnashko so Sbō lirē irōng obi, ³¹ga sōra, iara beno sök ba orkwo kēlēkong, beno tjlwō kēšbang bi ichaga, bi dōga, Israel tjlēyoga li, llēbo owa shārye lōng li, e owa jlōe le, ga raye wlo, owa pjang ba go li lōya Sbōrē ber dret wlo. ³²Ga tjawa beno lōng e inorwa jlōe laga. Sbō Sēya beno shāng ba roy laga bakoe. E twara Sbōrē ba kolagaga uunkong kong» le.

³³Kuya lok ga iirkono ara, zrōya lok woydē erā. ³⁴Gueniyo fariseo sök kjlara eshko ko Gamaliel, e no pingga kjok llgwekklo tara Moisésdē li go, e bangkjrēba arae. Kojono shāng eshko, ga tjlē no dagaga lōng li kong ga «Domerga kjwe jek sōzī kjoko sira» le, ga sōrae. ³⁵E irgo ga tjlē tjlāpgaga llamo tjeng li kong ga «Israel tjlēyoga, pjāy sjēke. Llēye shāryēy domerga kjwe kong li, e woyotjlīy yōtso guing. ³⁶Woyotjlīzī ga domer weno shāng kjlara dēnashko ko Teudas. E opyono shāng tjlwō kēšbange. E irgo ga domerga tōno tjeng ba tjok doglo sak dbāw pjloglo pkēng (400) dik. Miga, e irgo ga zrōraba, ga llamo li shdōktonge. Eshko ga llēbo li pjitonge.

³⁷»E irgo ga oōtong shji ko kjrēba dbaryoshko ga domer weno shāng kjlara obi ko Judas, e Galilea so. E irgo ga oba tōno ba tjok ara bakoe. Miga, e ēmdē zrōraba ga llamo li shdōktong bakoe.

³⁸»E kjīshko ga pjāy poshdun ga nopga kjwe wēyē, rayozī, shji opzrēk ba tjok llēme. Llēbo li, e sogo no wleni ga e pjir. ³⁹Gueniyo e Sbō i wleni ga e zangga pjāydē llēme. Eni wleni ga pjāy opzrēk woydē Sbō wloyo llēme» le.

Kuya lok ga jlō lara, ga zrōra llēme. ⁴⁰Eni ga domerga li rokara, ga shpora ara no shpoklo go erā. E irgo ga tjlē lok ba kong ga «Pjāy nomo. Pjāy Jesús roy lē ē kong ame, ga Jesús tjlōkwo pimi ē kong ame bakoe» le lok ba kong. E irgo ga rayara toe.

⁴¹Eshko ga Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska opshino lok tjlāpgaga li bokshto wopjlūe. Opmydē lok ga Sbō kong ga epga shdungoba Jesús kjīshko li, e tjlwō ara. Ga iara Sbōrē shdungoba eni kjīshko ga beno lōng wopjlūe. ⁴²Eni ga dbar kjwobi go ga oba pīya lōng enido Sbō u zlong bāng, u kwara-shko kjwarashko bakoe. Jesús, e ichara Sbōrē ber bi pjluoy sorē li roy pjlu le lōng oba uunkong kong eni.

Domerga kjararaba doglo kjäk (7), parkē wlo

6 ¹Eshkoshko ga Jesús tjlōkwo kragaga tjwe tōn jong arae. Epga tjlē tjlōkwo kkring pjök, kjong kjong tjlē Grecia so tjlōkwo, kjong kjong tjlē hebreo tjlōkwo. Ga nopga tjlē Grecia so tjlōkwo li kjloshtē ara, tjlē ga «Kjwepga kjwe dli pjlorguē syāpga Grecia so kong ga twe chira anmoyō» le eni.

²Eni ga Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska doglo sak kwara kjingsho pjök (12) li, ba pjeyoga llamo tōna lōng uunkong ba tjok. Ga tjlē lok ba kong ga «Tjawa Sbō tjlōkwo roy lagaga Jesús āska. Borwa pak rayērwa, tjawa ber lōng dli pjlorgaga wlo ga āe. E bēy llēme. ³E kjīshko ga pjeyoga, domerga kjozī bi tjrēko doglo kjäk (7), miydēmi ga pjlu wleniyo, kjok miydē ara, go Sbō Sēya jlōkoyo. E irgo ga kjrōromi li ber lōng pak li shāryaga. ⁴Tjawara ber lōng syōstē, Sbō tjlōkwo roy lē oba kong» le.

⁵Kuya lõk ga «Jölä» le uunkongdë ga domerga kjrara lõk eni. Kjrara li beno Esteban, domer go Sbõ Sëya jļõkoyo, e mār Jesús go eröe. Llammo beno Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, Nicolás. Nicolás, e Antioquía so, gueniyo dënashko ga kjļopswono beno shäng Sbõ tjļõkwo söga judíoga tjok. ⁶Kjrara lõk irgo ga söra lõk öõtong lõng Sbõ tjļõkwo roy lagaga Jesús äska shwoy, ga epga syöshtono Sbõ kong ba kjishko, orkwo iono lõk ba dļu kjing go, pak li twe ber ba kong wlo.

⁷Dbar kjwobi go ga Sbõ tjļõkwo le lõk ara, ga Jerusalén kjokyosshko ga ba kjrägaga tön jek kēgong kēgong. Tjļapgaga syöshtaga Sbõ kong ba pjeyoga kjishko li ëmdë ga omtjļõkwo kjrono ara bakoe.

Esteban sharaba

⁸Esteban, e kjimtara Sbörë ara beno dbo ara, ga llëbo iydëba llēm wļeniyo shārye kēsbang obļë obļë oba bokshto ara. ⁹Gueniyo kjong kjong omwoydonno llëme. Epga opping lõng judíoga syõ uyo ko No Döktong Uyo. Epga Cirene so, Alejandría so, Cilicia so, Asia so bakoe. Lano Esteban tjok ara, ga ëng dboryono kar kare. ¹⁰Gueniyo Esteban kjimte Sbõ Sëyarë ara, kjok miydë ara e kjishko. E kjishko ga epga lõng ba bokshtosshko ga dborye ga äe ¹¹Eni ga nopga wļëna lõk pjok mya, ba jyöyotkë wlo. Tjļë lõk ga «Jļõkoyo ga kurorwa pjłara ga Moisés ļāywara owa, Sbõ ļāywara owa bakoe» le eni.

¹²Eni ga oba shdöra jong trāk llēm, iirkë ara. Lõng eshko li judío tjļapgaga kjok lļgwega wļeniyo, no pinggaga kjok lļgwekkļo tara Moisésdë li go bakoe. Eni ga Esteban shara lõk, söra jek, öõtong shäng Judío Kjek Lļgwega Kēs-kēsyo tön lõng lishko. ¹³Eshko ga nopga wļëna pjok mya, ba jyöyotkë wlo. Tjļë lõk ga «Domer kjwe tjļë arae. Sbõ u kjwe ļāywe owa trāk sira llēm, kjok lļgwekkļo tara Moisésdë li ļāywe owa bakoe. ¹⁴Tjļëno kurorwa ga Jesús, Nazaret so li Sbõ u pjik ber dret, shji iara Moisésdë jek lõng sorë li, e kjļopswe bakoe» le lõk eni.

¹⁵Eshko ga tjļapgaga, llamo sirkeno lõng eshko li, Esteban iya lõk drēng ga bokkwo kālā shjiy, so Sbõ parkaga kjok dogo so kjoyoe.

Esteban tjļëno Judío Kjek Lļgwega Kēs-kēsyo kong

7 ¹Eni ga syöshtaga kēsbangyo tjļë Esteban kong ga «Tjļõkwo lëba bop kjishko kēs li eni jļõre?»

²«Pjeyoga, tjļapgaga, tja kuzīa. Bi kjokë tek dënashko so Abraham sök Mesopotamia kjokyo, jekdë Jarán kjokyo llēm obishko ga Sbõ Kēsbangyo weno shäng ba kong eshko. ³Eshko ga tjļë ba kong ga «Bop kjok, bop tjëyoga, e rayos ber, ga pja nom jek kjokyo kjone pin bop kong lishko» le. ⁴Eni ga Abraham opshino Caldea kjokyo dwayo, ga to beno sök Jarán kjokyo.

»Ba data woļono irgo ga Abraham tek söra Sbörë shrono sök kjok ëreshko, eeri ga shji lõng jüşhko. ⁵Gueniyo sök jüşhko ga kjok baīya dret, sēna kjok sira jūni ba dre shtoyo wlo ëmdë llëme. Gueniyo ga Sbõ tjļëno ba kong jļõkoyo. Tjļë ga «Kjek ëre twër ber bop kong, pja woļonoshko ga e ber bop tjëyo tek ber bop irgo li kong wlo» le. Eshko dbaryo ga Abraham wapga llēm obi. ⁶Sbõ tjļë ba kong obi ga «Bop tjëyo tek ber bop irgo li, e to lõng kjok shto obļë, ga parkë obļë kong, ga bokrotkëba, opshik ga ä äär lūyo pjlogļo sak dbāw pjlogļo pkēng (400). ⁷Gueniyo ba bokrotkaga li shdun tjarë. Ga bop

tjeyoga tjwe iröng kjok ëreshko, ga tja poshrëya lök jüshko" le Sbörë ba kong eni.

⁸»Sbö tjölkwö twono Abraham kong, beno iyado wloshko ga Abraham ichara ba doyo jyā tē. E kjishko ga ba wa Isaac bukshko ga dbargwo kjwong (8) ga doyo jyā tara eni bakoe. Isaac omsharyono eni ba wa Jacob kong. Ga Jacob omsharyono eni ba wapga domerga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong. Israel tjeyo tjlapgaga tjwlo ara li epga.

⁹»Kjlara jüni ko José. Ba shjiyga uunkong ymorkono ba kjishko, ga soynena lök, söraba to Egipto kjokyo parkaga tjwlek shäng wleniyo, gueniyo Sbö shäng José tjok. ¹⁰Eshko ga song, shdungobashko ga döra Sbörë llëbo owa li dbo dorko dwayo, ga iara beno kjok miydë ara, woyde Egipto so pjluoyorë pjlu wlo. Ga iara pjläre beno sök Egipto sopga uunkong kägäyo, ba parkagaga ichaga bakoe.

¹¹»E irgo ga pjli shrono ara Egipto kjokyo kjok kjwang jikong, Canaán kjokyo bakoe. Eshko ga oba woydë arae. Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok jüshko obi ga woydë ara bako, dli llëm kjishko. ¹²Gueniyo ga kuya Jacobdë ga Egipto kjokyo dli tjok ga bi dataga löng li ichara to eshko dli tjwlek. Epga öör löng eshko e jä. ¹³Ga öör pjloglo pjök goshko ga José tjle ba kong lök ga "Tja José, bomi lëng" le ba kong. E go ga miydara ba pjeyogarë. Ga pjlu ëmdë, José, e tjeyo llërba miydara bakoe.

¹⁴»E irgo ga ba data rokara Joséré tek ba pjeyoga uunkong tjok. Epga doglo sak kjäk kjingsho shkëng (75). ¹⁵Eni ga Jacob to jek beno sök Egipto kjokyo, ga wolono buk eshko. Bi dataga li wolono beno löng eshko bakoe. ¹⁶Gueniyo ba doyo söraba tek Siquén kjokyo, jnenaba beno tjeng eshko, sak eshko tjwlena Abrahamdë dbur go, domer ko Jamor, e wapga kong.

¹⁷»Sbö tjölkwö lono Abraham kong jlokoyo li dbaryo äätoshko ga Israel tjeyoga weno jong träk sira llëm Egipto kjokyo. ¹⁸Eshko ga Egipto so pjluoy poyono oblë, José, e ë miydara llëme. ¹⁹Eshko jek lekong ga bi tjlapgaga löng kës li jyäpgwara ara, ga bokrotkara ara bakoe. Ichara dbo go ga ba wapga chilawa weno löng jä wleniyo li raye lök, wolon pjir wlo.

²⁰»Eshko dbaryo ga Moisés weno buk. Chida li wolësowa, ga dara ba data, ba mekerë buk ba ushko moglo mya. ²¹E irgo ga rayara ba data, ba mekerë dbo goshko ga wlokrara pjlu wa walë lirë, ga dara, kuna ba wa baiya wleni. ²²E kjishko ga Moisés, e kuno jem shäng Egipto sopga tjreko, ga pina lök ara, kjok miydë ara Egipto so kägäyoga dik. E domer dbo ara, tjläga dbo ara bakoe.

²³»Moisés öötong lu pjloglo sak pkëngshko (40) ga wotjlino u ik ba pjeyoga Israel tjeyoga löng lishko. ²⁴Jek shäng u ikshko ga Egipto so wlena shäng kjlara, Israel tjeyo shpok kjlara träk llëme. Eni ga tjwlo shira Moisésdë, ga Egipto so li zrörae. ²⁵Ga wotjlik ga "Ëre goshko ga tja woyotjläya bor pjeyogarë ga tja iaga Sbörë beno shäng ba dök jüshko dwayo le lök" le. Gueniyo ga e woyotjlina lök llëme.

²⁶»Wëshko ga Israel tjeyoga wlena löng do pjök ëngkwë. Woydara ga ber löng wopjlü ëng tjok, ga tjle ba kong ga "¿Pjäy epenga dö ga pjäy ëngkwë ëng tjok ega?" le ba kong.

²⁷»Eni ga shäng ba kjlara kwë li Moisés poskakza jek jong, ga tjle ba kong ga "¿Pja iaga ëre beno shäng jüshko borwa ichaga, borwa llgweaga? ²⁸¿Tja

zröp woydë, Egipto so zrörop kjupkeshko sorë ga eni lëpdo?” İe. ²⁹Kuya ga töktong, ga to jek Madián kjokyo, ga öötong beno sök eshko, no shto oblë so wleni. E irgo ga wapga do pjök.

³⁰»Öötong İu pjöglo sak pkëng (40) obi ga dbar kjwara ga Moisés jëk shäng kjok dogro no İlëmshko, Sinaí dıupyo jong soshko. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong, kji sho pjë jong ri ri roshko. ³¹Ga Moisés sëya İlëm, kji sho pjë jong ri ri İ İna kjışko. İya woydë yötso ga öötong jek shäng soshko ga Sbö tjlë ba kong ga ³²“Tja bop data Sbö. Tja Abraham, Isaac, Jacob, e Sbö bakoe” İe. Kuya ga bangkjre ara, dete erä, ga İya woydë ame.

³³»Eshko ga Tjlapga tjlë ba kong ga “Bop drepkwota kjwe dözong. Kİlung sho shglëp shäng kjwe iak beno buk dboy bor kong. ³⁴Bor nopga löng song Egipto kjokyo İi igör wëlë, kur ga kjłoshtë ara, ga tja ter shäng ba döga. Eni ga pja ichër to Egipto kjokyo” İe ba kong.

³⁵»Dënashko ga ba pjeyoga tjİlëno Moisés kong ga “İPja iaga ërë beno shäng borwa ichaga, borwa İlgwega?” İlara İok ba kong eni. Eni ëmdë ga Sbö parkaga weno shäng ba kong kji sho pjë jong ri ri roshko İi ichara Sbörë ba kong, iche ber ba pjeyoga ichaga wlo, ber ba döga wlo bakoe.

³⁶»Eni ga bi tjlapgaga tek dënashko so shira Egipto kjokyo dwayo. Lİlëbo İydëba İlëm wleniyo shäryara oblë oblë Egipto kjokyo, Dİlung Srëzrën buk İishko, kjok dogro no İlëmshko bako, öötong İu pjöglo sak pkëng (40). ³⁷Domer İi tjİlëno Israel tjëyoga kong ga “Pjây kong tjİlökwo İaga kjre Sbörë bomi tjreko kjİlara, so tja kjoyoe”* İe. ³⁸Eni ga Israel tjëyoga löng kjok dogro no İlëmshkoshko ga Moisés öör ëng tönö Sbö parkaga weno shäng Sinaí dıupyo İi tjok. Sbö parkaga İi tjİlëno ba kong, ga shji jëk sorë tjİlökwoyo İi İlara ba kong, İe bi kong wlo.

³⁹»Gueniyo ga bi tjlapgaga tek dënashko so, Moisés woydara İok İlëm, kolara İok İlëm bakoe. Woydara İok ga to Egipto kjokyo iröng obi. ⁴⁰Tjlë İok Aarón kong ga “Tjawa kong sböpga jyäglo shäryos pjök mya, tjawa söya wlo, Moisés, bi shiga tek Egipto kjokyo dwayo, e oto miydërwa İlëm kjışko” İe İok eni. ⁴¹Eni ga sögla wİlënggla İlgwokİlë jyäglo shäryara kjİlara. E irgo ga öng zröra, sho sura ba sbö İi kong. Ga bë shäryara pjİlara, ba sbö shäryara om go İi poshrëkkİlo.

⁴²»E kjışko ga epga rayara Sbörë, İara beno löng dbala poshrëk shara. E kjışko ga tak beno pjang Sbö tjİlökwo İaga tek dënashko so İi kjibokwoyo go eni:

»“Israel tjëyoga,

İpjây öör löng kjok dogro no İlëmshko İu pjöglo sak pkëngshko (40) ga tja kong öng zröromi, sho suromi bor kongde? Lİlëme.

⁴³Bomi sbö Moloc syö uyo İi sömirë bomi tjok.

Bomi sbö Refán dbalayo jyäglo İi söromi bakoe.

Lİlëbo jyäglo shäryoromi om go İi, e poshrëmirë löng erä.

E kjışko ga pjây ichër bomi kjok jüşko dwayo

to kjok ko Babilonia pjİlor kalëkong.”^ı

⁴⁴»Bi tjlapgaga tek dënashko so löng kjok dogro no İlëmshkoshko ga Sbö u shäryak öng kwota go İi jong ba tjok İyado. “E shäryak jyäglo jüni” İlara Sbörë

Moisés kong, ga shäryara lõk eni. ⁴⁵Wołono lõkshko ga Sbõ u ñi kjrara ba wapgarë beno ba kong. Ga shrono tek lõng Josué tjok, ga nopga kjok jüşhko so zana lõkshko ga söya pjang ba tjok, tjëyoga oblë oblë kjara Sbörë kjok twe ba kong wlo lishko. Eni ga beno jong eshko äär jong Pjlu David dbaryo lishko. ⁴⁶E ña Sbörë, ga beno pjlu ba kong. Ga David u shäryë woydë kjwara ber jong Jacob Sbõ ñi kong wlo ñe. ⁴⁷Miga u ñi shäryaga beno ba wa Salomóndë.

⁴⁸»Eni ëmdë ga miydëy pjlu ga Sbõ Tjwlo Kësbangyo, e opyë sök u shäryak norë roshko lõm, ñara Sbõ tjlokwo ñaga tek dënashko so Isaíasdë sorë ñi eni. Tjläno beno eni:

⁴⁹»«Sbõ tjlä ga 'Kjok dogo, e bor pjlu sökklo wleni,
ga kjok ëre kjing, e bor kjupkwo shtoyo wleni.
¿Tja kong u shäryëmi lõrba bor kong ga kjwõrdo?
¿Bor woshtozlong shtoyo ber jong kjone?

⁵⁰¿Llëbo tjeng kës kjok ëre kjing go kjwe,
e shäryaga tjarë bor orkwo om go go lõmdo?' ñe Sbörë.»^m

⁵¹»Pjây, llëye kumi woydë lõm, Sbõ tjlokwo kolëmi woydë lõm bakoe. Pjây lõng Sbõ Sëya wloyo iyado. Pjây wotjlik lõng bomi tjlapgaga tek dënashko so ñi dik. ⁵²Sbõ tjlokwo ñagaga ichak ba kong kës ñi irpjana lõk, shdüya wlo. Eyë tjlä shäng no pjlo bek tjwe ñi kjishko ga zrõra lõke. Eni ga no pjlo bek ñi shronoshko ga pjây opyono beno lõng ba wloyo, tworomi nopga owa kong, ga zrõrabae. ⁵³Pjây kong kjok lõgwekklo tara Moisésdë ñi, e ñaga Sbõ parkaga kjok dogo sorë Moisés kong, ñe bomi kong wlo. Eni gueniyo ga e kolëmi lõme» ñe.

Esteban lõraba, zrõraba ak go

⁵⁴Kuya lõk ga iirkono ara, kowo uë shmët iirdë Esteban kong.

⁵⁵Gueniyo ga Esteban go Sbõ Sëya jlokoyo. Eni kuzong ga iya ga kjok dogo ga Sbõ sök kälä lletilet, ga Jesús shäng ba zlong bäng, orkwo këlëkong. ⁵⁶Iya eni ga tjlä ga «Izla! ñn ga kjok dogo roshwino, ga no to ter kjok dogo dwayo ñi shäng Sbõ zlong bäng orkwo këlëkong» ñe.

⁵⁷Gueniyo ga epga kwomgwo bängzargö jong tuktëng, öö ñe lõk dbo go, ga jek rish ba kjing go tjë jikong. ⁵⁸Eni ga shira lõk kjok eshko dwayo, ga lõra lõk ak go, zrõya lõk wlo. Eshko ga dwlas shäng kjlara ko Saulo. Esteban rotagaga shwong ter lõkong ñi skwara lõkshko ga e beno shäng shwong ñi dë.

⁵⁹Lõya lõng ak go wopro ga Esteban syöshtono Jesús kong, tjlä ga «Tjlapga Jesús, bor sëya ëre wlokjrozong» ñe. ⁶⁰Eni ga kjök torgö sök, ga tjlä dbo go ga «Tjlapga, llëbo owa shärye lõng ëre wëyë, kjwepga shdum e kjishko lõme» ñe. Lära eni pjir ga wołonoe.

8 ¹⁻²Saulo omwoydonno eni, Esteban, e zrõkko ñe eni. Jesús tjlokwo kjragaga kjong kjong, shinmo doyo iara to sakshko, ga slatong lõk ara ba kjishko.

Jesús tjlokwo kjragaga irpjana Saulorë

Eshko dbaryo jek lõkong ga Jesús tjlokwo kjragaga lõng Jerusalén kjokyo ñi irpjanaba, shdunaba arae. E kjishko ga töktong to lõk Judea kjokyo oblë oblë, Samaria kjokyo oblë oblë bakoe. Sbõ tjlokwo roy ñagaga Jesús äska

lira töktong llème. Epga beno löng Jerusalén kjokyo. ³Eshkoshko ga Saulo shäng Jesús tjökwö kjaragaga li irpjang. Opzrëk jek u kjwara kjwara roshko, ga nopga dopshiya domer, walë, iche dbo go jongya no shdüzlong uyo roshko.

Jesús roy pjǎú li öötong Samaria kjokyo

⁴Gueniyo ga ëye töktong jek Jerusalén kjokyo dwayo ga beno löng Jesús roy pjǎú lë kjone pogo, jëk löng kjone ga eshko.

⁵Kjǎra jüni ko Felipe. E to jek Samaria kjokyo kësbang nopga arashko ga Cristo ichara Sbörë li roy lara nopga kong, ⁶llëbo ÿdëba llëm wleniyo shär-yara ba kong bakoe. E kjishko ga nopga tön jong träk llëm, ga llëye le li kuya lok yötsoe. ⁷Eshko ga nopga goshko Ä sëyaga li poptara ara. Sëyaga li opkjë jek ba goshko dwayoshko ga sglík le erä. Nopga dre kuga llëm wleniyo, nopga jëk llëm wleniyo, e poptara bakoe. ⁸E kjishko ga kjok eshko ga nopga beno löng wopjǎú anmoýö.

⁹Gueniyo domer shäng kjǎra eshko ko Simón. Dënashko ga e oppino shäng ybi, llëbo Ä sëyaga li go ara. Eni ga Samaria sopga jyäpgwara ara, opyono shäng tjwǎö kësrange le eni. ¹⁰Kuya lok yötso tjë jíkong, kësks chirawa bakoe. Tjǎö lok ga «Domer ëre dbo kësrange, Sbö dik» le lok eni.

¹¹Ga epga jyäpgwara lu pjlogǎo ara ba Ä sëyaga li go kuzong ga ba tjökwö kjarara lok.

¹²Gueniyo ga Sbö ber no pjǎuyo sorë li roy pjǎú, Jesucristo roy pjǎú, e lara Feliperë nopga li kongshko ga e kjarara lok, ga wara jer di roshko, domer, walë. ¹³Simón omtjökwo kjrono, ga wara bakoe. Eni ga to opyono shäng Felipe yorkë ÿyado, wojeno to shäng llëbo ÿdëba llëm wleniyo shärye shäng kësrange oblë oblë li ik.

¹⁴Ga Samaria sopga beno löng Jesús tjökwö kjaragaga lëba li roy kuya Sbö tjökwö roy lagaga Jesús äska löng Jerusalén kjokyo lirë ga Pedro, Juan, e ichara lok jek eshko. ¹⁵Öötong löng eshko ga syöshtono Sbö kong, ba Sëya iche ba tjökwö kjaragaga Samaria so li kong wǎo le. ¹⁶Jesús tjökwö kjaragaga li waraba Tjǎpaga Jesús ko go tjän, gueniyo go Sbö Sëya tjwayde ba kong llëm obi. ¹⁷Eni ga Pedro, Juan, e orkwo iono nopga li dlu kjing go, ga ba go Sbö Sëya shrono beno kësrange ba tjok eni.

¹⁸⁻¹⁹ÿya Simóndë ga tjǎö Pedro, Juan kong ga «Bomi dbo kësrange kjwe twozǎ ber bor kong, kjwe go ga tja orkwo ië ë pogo dlu kjing go, ba go Sbö Sëya tjwe ber ba tjok wǎo. Pjây kong dbur twër kjwe äska» le.

²⁰Kuya Pedrorë ga tjǎö ba kong ga «Llëye tjwǎöp waydë li, e twaga Sbörë eröe. E kjishko ga bop dbur, e pjir bop tjok. ²¹ÿya Sbörë ga pja wotjǎík bëy llème. E kjishko ga pja iara beno shäng parkë ba kong borwa tjok llème. ²²⁻²³ÿn ga pja ymo ara, pja shäng bop wotjǎík owa li dbo dorko obi. E kjishko ga llëbo owa shäryëp shäng ëre, e owa jlöe los, ga rayos, ga pja syöshtos Sbö kong. Eni ga owa pjang bop go li löya kjwe» le.

²⁴Kuya ga tjǎö ga «Pjây syöshtos Sbö kong bor kjishko, llëbo owa lëmi li tjwe bor kong llëm wǎo» le.

²⁵Eni ga Sbö tjökwö roy lara lok ara kjok eshko sopga kong. E irgo ga to tek löng iröng, Jesús tjökwö roy pjǎú lara ara kjok shto oblë oblë Samaria kjokyoshko obi, ga shrono tek löng Jerusalén kjokyo iröng obi.

Etiopía so wara Feliperë kjłara

²⁶E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so tjłë Felipe kong ga «Pja poshäryos, pja jongya irbo jek jong Jerusalén kjokyo äär Gaza kjokyo li go» le. Irbo le li jek jong kjok dogro no liēmshko. ²⁷Eni ga poshäryono, ga toe. Jek shäng irbo ga domer włēna jek sök kjłara Etiopía so, e tjłapga tjwłö kėsbang, parkē sök dbur tōngga kägäyo, ba pjlu walē Candace kong. Domer, e tek sök Jerusalén kjokyo dwayo, brik shäng Sbö poshräk. ²⁸Bojono tek sök irōng ba jėkkłö go, to ba kjokshko włö le, ga jek sök kjibokwo tara Sbö tjłökwo łaga tek dēnashko so Isafasdē li lē.

²⁹Eshko ga Sbö Sēya tjłë Felipe kong ga «Pja jėkzong. Pja nom jek jėkkłö kjwe zlong bäng» le. ³⁰Eni ga Felipe jek zron jong öötong ba zlong bäng. Kuya ga sök kjibokwo tara Sbö tjłökwo łaga tek dēnashko so Isafasdē li lē ga tjłë ba kong ga «¿Łēp sök kjwe llē lökło miydēpde?»

³¹«¿Pjłöllgwega ěrē bor kong llēm ga miydēr sorē?» le ba kong. Eni ga Felipe rokara jem sirkek sök ba tjok ba jėkkłö roshko, ga jem öötong sök ba tjok. ³²Tjłökwo le sök li eni:

«E beno shäng kjing erä,
öng włēp ushko so sökoba, zrökoba włö włēni.

Kjamo roshwino llēm,
öng włēp ushko so llgwokłē włēniyo shtēba löngshko włēni.

³³Łäywaraba owa, ga llgweraba bek llēme.

¿Shira kjok ěre kjing go dwayo kjışhko ga
ba tjēyo tek ber ba irgo li roy łaga ber ěrē?»

³⁴Eshko ga tjłapga Etiopía so tjłë Felipe kong ga «¿Łos bor kong sira ga e ě łayde Sbö tjłökwo łaga tek dēnashko so lirē, opłokdo om gore, de no oblē łayde?» le.

³⁵Eni ga domer li pina Feliperë sök, tak pjang kjibokwo le li dwayo öötong Jesús roy pjłú li go. ³⁶⁻³⁷Eni ga jek löng irbo wenzong ga äär di bäng buk kjrina eshko ga domer li tjłë ba kong ga «Jüşhko di tjok, ĩzong. ¿Tja wēp kjweshko ga buere?» le. ³⁸Eni ga ba jėkkłö söga ichara ba jėkkłö slong. E irgo ga oplono łok pjöyıkong dishko, ga domer li wara Feliperë jer di roshko. ³⁹Opshino tēm di roshko dwayoshko ga Felipe söra Sbö Sēyarē to, ga ĩna domer lirē ame, gueniyo to jek sök wopjłú ba irbo bäng go. ⁴⁰Felipera weno shäng Azoto kjokyo, eshko ga jek shäng kjok kjrınashko kjrınashko Jesús tjłökwo roy pjłú le oba kong äär jong Cesarea kjokyo.

Saulo kjłopswara Jesúsdē beno ba tjłökwo kjraga

9 ¹E wopro ga Saulo shäng Jesús tjłökwo kjragaga kroyoywē ara, zröya włö le. E kjışhko ga öör shäng syöshtaga kėsbangyo ĩk. ²Ga tjłë ba kong ga «Tja jek woydē Damasco kjokyo. Eshko ga nopga jėk löng Irbo Tjagłēn go li włēnor domer, walē kjłobi li shar, ga tek sör jüşhko Jerusalén kjokyo, shdüy włö. E kjışhko ga woydēr ga tja kong kjibokwo twēp kjwöbö, twēr judıoga syö

n 8.32-33 Isafás 53.7-8. o 8.36-37 Tek dēnashko ga kjibokwo ěre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjłë ga «... le. Kuya Feliperë ga tjłë ba kong ga «Pja mār Jesucristo go jłökoyo ga pja wēr ga pjłúe» le. Kuya ga tjłë ba kong ga «Woyotjłin ga Jesucristo, e Sbö Wa» le.»

uyo jong kjok eshko li kägäyoga kong, tja kjimte lõk wlo» le. Eni ga kjibokwo twara ba kong, ga jek Damasco kjokyo.

³Eni ga jek shäng ääto Damasco kjokyo ga iya ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletiliet, ga kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjribrie. ⁴Jekdo eshko ga dgono jer rish buk töshko, ga kuya ga ëbo tjlä ga «Saulo, Saulo, ¿tja irpjam ega?»

⁵«Tjlapga, ¿pja ë?»

«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja.^p ⁶Pja kojös, pja jongya opzrëk jek Damasco kjokyo. Lläye shäryëp wlo li, e lëba bop kong eshko» le ba kong.

⁷Nopga jek lõng Saulo tjok li, ëbo tjläno li kura lõk, gueniyo ëye ina lõk llëme. E kjishko ga beno lõng sëya llëme. ⁸E irgo ga Saulo kojono töshko li dwayo. Bokkwo roshwing ga kjok igö llëme. E kjishko ga shara lõk ba orkwo go, ga söra to jek Damasco kjokyo. ⁹Beno sök eshko dbargwo mya kjok igö llëm, ië llëm, llëye ië llëm bakoe.

¹⁰Domer sök kjlära Damasco kjokyo ko Ananías. E Jesús tjläkwo kjraga. Eshko ga Tjlapga Jesús weno shäng ba kong yoshko wleni, ga tjlä ba kong ga «Ananías.»

«¿Llä?, Tjlapga» le ba kong.

¹¹Tjlä ga «Pja nom Judas ushko, e jong irbo kowëba Irbo Pjlo Bek li zlong. Domer sök eshko kjlära ko Saulo, e Tarso so. E sök syöshtë bor kong. ¹²Yoïno ga domer shrono shäng kjlära ba shwoy ko Ananías, orkwo ië ba dlu kjing go wlo, kjok igö obi wlo» le.

¹³Kuya ga tjlä ba kong ga «Tjlapga, nopga ara tjläno bor kong domer läp shäng li kjishko. Lläbo owa shäryara ara nopga kjrorop tjeng dboy bop kong lõng Jerusalén kjokyo li kong. ¹⁴Ga shrono shäng jushko, ichaga syöshtaga kägäyogarë tek bop tjläkwo kjragaga söya, shdüya wlo le eni» le ba kong.

¹⁵Gueniyo ga Tjlapga Jesús tjlä ba kong ga «Pja nomo. Domer li, e kjroror, bor roy lë oba kong wlo. E ichër jek nopga kjok shto oblë oblë so kong, ba pjlyuyoga kong, Israel tjëyoga kong bakoe. ¹⁶To shäng song bor kjishko sorë li pin ba kong om go» le.

¹⁷Kuya ga jek öötong shäng Saulo sök lishko, ga opzrëno jek kjër roshko. Öötong shäng ba shwoy ga orkwo iono ba dlu kjing go, ga tjlä ba kong ga «Saulo, pja bor kjlära, Tjlapga Jesús, e weno shäng bop kong irbo, pja tek shäng lishko. Ga tja ichara bop shwoy, pja bokkwo poptër wlo, bop go Sbö Sëya tjwe ber kësbang bop tjok wlo bakoe» le.

¹⁸Jekdo eshko ga Saulo bokkwo kjing go, llëbo löno jer so mã zrërkwa kjoyo, ga bokkwo poptono beno pjlu iröng obi. E irgo ga kojono, ga wara Ananíasdë jer di roshko. ¹⁹Eni ga iono pjir ga dbokjriono obi.

Saulo Jesús roy İono Damasco kjokyo

E irgo ga beno sök eshko dbar kjwöböso, Jesús tjläkwo kjragaga lõng eshko li tjok. ²⁰Eshko ga öötong shäng judfoga syö uyo oblë oblë roshko, ga tjlä oba kong ga «Jesús, e Sbö Wa jlöe» le to shäng enido.

p 9.5-6 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. Lläbo shäryëp shäng kwe kjang bop kong, tja kolëp llëm ga pja opsrek shäng om goshko» le. Ga bangkjrara Saulorë ara ga tjlä ba kong ga «¿Lläye woydëp ga shäryër?» le. Kuya ga tjlä ba kong ga...»

²¹Nopga löng ba kuk kës li beno löng yëy le erä, tjëlë lok ëng kong ga «Domer kjwe sök Jerusalén kjokyoshko ga to shäng Jesús tjëlökwo kragaga irpjang. Ga shrono tek shäng ëreshko epga shak, söya jongya twe syöshtaga kägäyoga kong wlo. ¿Kjwe e llëmdo?» le lok ëng kong eni.

²²Gueniyo Saulo tjëlë shäng oba kongshko ga tjëlë dbo ara jek këgong këgong anmoyō. Pīya oba kong wëlë ga bi pjluvo iche le Sbörë li, e Jesús jlōe. Kuya judfoga kjok eshko so lirë ga beno löng kjing erä, dborye lok sorë miyde löng llëme.

²³Dbar kop ara ga judfoga tōno löng, ga beno wotjlik kjrinaso, Saulo zrōya wlo le eni. ²⁴Ga Damasco kjokyo kjëryo shäryak ak go pjribri kjókshko ga u bäng bäng tjeng pjök mya, nopga opshik kjok eshko dwayo wlo. Eshko ga u bäng dagaga iara lok beno löng eshko shkë dba, Saulo opshik lëshko ga shaya, zrōya wlo le eni. Gueniyo ga miydara Saulorë pjire. ²⁵E kjishko ga kjok shkë ga lōna ba oppingagarë jer kjër li poglo go pjlor kalëkong, shing kësbang roshko. Eni ga döktong toe.

Saulo shrono shäng iröng obi Jerusalén kjokyo

²⁶E irgo ga Saulo shrono tek shäng iröng Jerusalén kjokyo ga tön Jesús tjëlökwo kragaga tjeng eshko li tjok lara, gueniyo bangkjrara lok ara, wotjlik lok ga «E kjlopswono beno shäng Jesús tjëlökwo kraga llëme» le. ²⁷Gueniyo shäng eshko kjlara ko Bernabé. Ga Saulo söra jek Sbō tjëlökwo roy lagaga Jesús äska löng li shwoy. Ga Saulo, e Jesús īno irbo jek shängshko sorë li, e läywara ba kong, Jesús tjëlëno ba kong li kura le eni, ga shäng Damasco kjokyo lishko ga tjëlëno Jesús kjishko ara, llëye bangkjrara llëme le Bernabérë ba kong lok eni bakoe. ²⁸Eni ga Saulo beno sök ba tjok Jerusalén kjokyo, ga jek shäng ba tjok, tjëlëno Jesús kjishko ara kjone pogo, llëye bangkjrara llëme. ²⁹Tjëlë ara, tjëlökwo kjlopswë kar kar judfoga tjëlë Grecia sopga tjëlökwo wleniyo löng li tjok. Gueniyo zrōya wlo le lok eni. ³⁰Kuya Jesús tjëlökwo kragagarë ga söra jek Cesarea kjokyo, e irgo ga ichara lok jek Tarso kjokyo.

³¹Eshko ga Jesús tjëlökwo kragaga löng Judea kjokyo, Galilea kjokyo, Samaria kjokyo, e beno löng wopjlú, barwëba ara llëme. Ga tön jek këgong këgong, opping lok jek këgong këgong bakoe. Sbō bangkjre lok ara, ga epga kjimte Sbō Sëyarë ara bakoe.

Eneas poptara Pedrorë

³²Pjlara ga Pedro to shäng kjok shto oblë oblëshko ga jek Sbō nopga löng Lida kjokyo li ik. ³³Eshko ga domer wlenä buk kjlara ko Eneas, öötong lu pjloglo kjwong (8) ga dre kuga llëm, buk töshko ba bukklo kjing go erä. ³⁴Iya Pedrorë ga tjëlë ba kong ga «Eneas, pja popte Jesucristorë. Pja kojös, bop bukklo kjwe tözong» le. Jekdo eshko ga kojongö shäng erä. ³⁵Iya Lida sopga, Sarón sopgarë ga kjlopswono beno Tjlapga Jesús tjëlökwo kraga.

Dorcas woshrra Pedrorë iröng obi

³⁶⁻³⁸Kjok buk kjrina Lida kjokyo soshko ko Jope. Eshko ga Jesús tjëlökwo kraga sök kjlara walë ko Tabita, lëy Grecia so tjëlökwo go ga Dorcas. Walë li jek to shäng llëbo shäryë oba kong pjlu iyado, oba song wleniyo kjimte ara bakoe. Pedro sök Lida kjokyoshko ga Dorcas shara swlorë, ga wolonoe. Ga

shinmo doyo waraba pjir ga iaraba buk kjomo, kjër jong kjwara roshko. Kuya Jesús tjłokwo kragagarë ga Pedro shäng soshko Lida kjokyo lëba ga domerga ichara lõk do pjök ba rokë. Öötong lõng ba shwoy ga tjłë ba kong ga «Pja jek borwa tjok malinge» le.

³⁹Kuya ga to jek ba tjok. Öötong shäng eshko ga söra lõk jem shinmo doyo buk lishko. Eshko ga syäpga kës li tōno lõng slar ëë, ga tek shrono lõng Pedro zlong bäng. Dorcas sök së obishko ga shwong sera, twara ba kong lõk li pina Pedro kong, iya wlo. ⁴⁰Eshko ga lõng eshko li ichara Pedrorë uunkong jek kjoko. E irgo ga kjök torgö sök, ga syöshtono Sbö kong. E irgo ga bojongö sök shinmo shwo lëkong, ga iya ga tjłë ga «Tabita, pja kojözong» le ba kong, ga buk li bokkwo roshwinoe. Pedro iya ga kojongö sök. ⁴¹Eshko ga sök li orkwo shakza pjä, ga kojonga shäng. E irgo ga Jesús tjłokwo kragaga, syäpga li rokara, ga opzrëno jek lõng kjër roy. Eshko ga Pedro tjłë ba kong ga «Tabita shäng së obi. İzia» le. ⁴²Shinmo woshrra Pedrorë iröng obi roy shdöktong Joep kjokyo kjok kjwang jikong, ga nopga ara mär beno lõng Tjlapga Jesús go. ⁴³Domer sök kjok eshko kjlara ko Simón, e llëbo shäryaga öng kwota go. Eshko ga Pedro beno sök Joep kjokyo dbar kop ara Simón ushko.

Pedro, Cornelio

10 ¹Cesarea kjokyoshko ga domer sök kjlara ko Cornelio, e ëngkjwaga kägäyo. Tjwe Italia kjokyo dwayo, parkë sök Cesarea kjokyo, ga ba ëngkjwagaga kowëba Italia sopga. ²Domer, e Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, ba pjeyoga lõng ba ushko li eni bakoe. Ga dbur twe ara judioga song, llëye llëm wleniyo kong ba kjimtoklo, ga syöshtë Sbö kong iyado. ³Dbar kjwara dlo tøy wleni ga ëbo ina wëlë gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlara, ga tjłë ba kong ga «Cornelio» le.

⁴Iya ga beno shäng sëya llëm, iya beno shäng drëng erä. Eshko ga tjłë ba kong ga «¿Llë?, Tjlapga.»

«Bop syökwo li kura Sbörë, ga bop dbur tworop oba song wleniyo kjimtoklo li ina. E kjishko ga Sbö beno wopjlu bop tjok. Llëye shäryorop uunkong li, e beno ba kong ba sëngglo wleni. ⁵⁻⁶No ichos kjlara jek Joep kjokyo. Domer sök kjlara eshko ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo, e ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jushko bop shwoy» le ba kong, ⁷ga to jek ey dwayo.

E irgo ga ba parkagaga rokara Corneliorë tek do pjök, ba ëngkjwaga kjlara tjok. Ba ëngkjwaga li Sbö bangjrë ara, ga parkë shäng Cornelio tjok iyado. ⁸Llëye shäryono ba tjok kës li lara ba kong pjir, ga ichara to jek Joep kjokyo.

⁹Wëshko dlo dluw dik ga epga jek lõng irbo bäng ääto Joep kjokyoshko ga Pedro jem sök ba u dbo kjing sdok li kjing go, syöshtë wlo le. ¹⁰Eshko ga pjli ara, ië woydë, ga kong dli shäryëba u roshko wopro ga llëbo ina, gueniyo shji yoïno wleni. ¹¹Eshko ga kjok dogo iya jem drëng ga döktong beno jong ojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo kjrochak kjinggwo pkëng (4) beno pjang poglo kjoyo, lono ter pjang töshko. ¹²Roshko tjeng öng, äya kjłoshko so, sënwa, llëbo uako wleniyo oblë oblë, llëbo uako llëm wleniyo oblë oblë bakoe. ¹³Eni ga ëbo ybö kura pjlara, tjłë ba kong ga «Pedro, pja kojözong. Kjwe zrös, ga uozong» le.

¹⁴Kuya ga tjlë ga «Llëme, Tjlapga. Llëbo uako llëm wleniyo, e uotë llëme» ë.

¹⁵Eshko ga ybö li kura jek pjlära obi, tjlë ba kong ga «Llëye iara Sbörë beno pjlu ba kong wlo li, e owa lëp llëme» ë.

¹⁶Shäryono eni pjloglo mya. E irgo ga kjinyoklo kjoyo li poyono jem kjok dogo iröng obi.

¹⁷Eshko ga Pedro beno sök wotjlik ara, woydë buke. Llëye ina, kura li llë löklo woyotjliya ara.

E wopro ga domerga ichara Corneliorë li öötong löng u li wlek, ga kjimtaraba sira, ga wlenae. Öötong löng Simón ushko ga ¹⁸tjlëno lök dbo go, tjlë ga «Simón, ¿domer kowëba Pedro li sök jushkore?» ë.

¹⁹Eni ga Pedro shäng wotjlik llëbo ina, kura li kjiy obishko ga Sbö Sëya tjlë ba kong ga «Simón, tja kuzong. Domerga tjwe löng bop wlek doglo mya. ²⁰Pja kojös, pja oplös jer dew ba ik. Pja jek ba tjok, ga “Tja jek llëme” lëp llëm, epga ichaga tjarë kjishko» ë.

²¹Kuya ga jer oplono töshko, tjlë domerga shrono löng li kong ga «Wlëmi löng li tja. ¿Pjây to löng llë?»

²²«Tjawa ichaga engkjwaga kägäyo ko Corneliorë. Domer, e pjlo bek, Sbö poshrëk shäng enido wleniyo, roy pjlu judfoga kong, woyde lök pjlu tjë jikong. Kjudpe ga Sbö parkaga kjok dogo so weno shäng ba kong kjlära, ga ichara bop wlek, pja jek ba shwoy wlo, llëye lëp li kuya wlo» ë ba kong.

²³Kuya ga epga rokara jek kjër roshko, ga e shkëyo ga beno löng ba tjok eshko. Wëshko ga Pedro to jek ba tjok, ga Jesús tjlokwo kfragaga löng eshko Jope kjokyo li kjong kjong jek ba tjok bebi. ²⁴Kjoshko ga jek öötong löng Cesarea kjokyo, koshe Corneliorë sök lishko. Eshko ga ba pjeyoga tona löng ba tjok, oba oblë ba miydë pjlu wleniyo mana beno löng ba tjok eshko bakoe.

²⁵Pedro öötong shäng ba ushkoshko ga Cornelio opshik tek tjwe shäng ba wlojkrë, ga kjök torgö, kujjongö sök ba dre zlong, Pedro poshrëk wlo lära.

²⁶Gueniyo Pedro tjlë ba kong ga «Pja kojözong! Tja no, so pja kjoyo eröe» ë.

²⁷Shäng lan ba tjok wopro ga opzrëno jek ba tjok u roshko, ga ina ga oba tona tjeng ara eshko. ²⁸Eshko ga tjlë ba kong lök ga «Miydëmi pjlu ga tjawa judfoga borwa kjok ligwekklo go ga tjawa tön nopga judfo llëm wleniyo tjok llëm, tjawa äär ba ushko llëm bakoe. Gueniyo ga tja pina Sbörë ga ëye iara beno pjlu ba kong wlo li, e owa lër llëme. ²⁹E kjishko ga tja rokoromishko ga tja to tek maling bomi shwoy, llëye loror eshko llëme. Eni ga tja rokoromi llëno miydër woydë» ë.

³⁰Kuya Corneliorë ga tjlë ba kong ga «Eri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshë bor ushko,^q shäryër dlo töy enido wleni. Eshko ga domer weno shäng kjlära bor bokshto, shwong kälä shjiye. ³¹Ga tjlë bor kong ga “Bop syökwo li kura Sbörë, ga oba song wleniyo kjimtorop sorë li ina. ³²No ichos kjlära jek Jope kjokyo. Domer sök eshko kjlära ko Simón, kowëba Pedro bakoe. E sök Simón oblë, llëbo shäryaga öng kwota go wleniyo ushko. U li jong dlung kjako. Simón Pedro li rokos tek jushko bop shwoy” ë.

q 10.30 Tek dënnashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlë ga «Eri ga öötong dbargwo pkëng (4), kjok eni ga tja sök syöshë bor ushko, ga tja ië llëm Sbö kong, shäryër dlo töy enido wleni.»

³³»Eni ga nopga ichoror jekdo bop wlokrë, ga pja opshäryono pjüü, pja to tek. Eni ga tjawa löng jushko tjë jikong Sbö bokso, llëye ïara bop kong li ïëp borwa kong, kurwa wlo» ïe.

³⁴Kuya ga tjëlë ba kong lok ga «Era miydër kjwëlë ga shji tjëyoga oblë oblë woyde Sbörë uunkong, shji ber tjeng dboy dboy ame. ³⁵Eni ga nopga kjok shto oblë oblë so ë pogo ba bangkrë, llëbo pjlo bek li shäryë wleni ga wlo-kjre Sbörë uunkong. ³⁶Sbö tjlokwo ichono Israel tjëyoga kong, tjëlë ga nopga uunkong pjluo li, e Jesucristo, ga ba kjishko ga shji ber löng wlep Sbö tjok ga pjüüe.

³⁷»Llëye shäryono Judea kjokyo kjok kjwang jikong li, e miydëmi pjire. Bäm go ga domer weno shäng kjlara Galilea kjokyo ko Juan, tjëlë ga «Woyde Sbörë ga shji wëba jer di roshko» ïe eni. ³⁸E irgo ga Jesús, Nazaret so li weno shäng Galilea kjokyo. Go Sbö Sëya ichara Sbörë shrono beno kësbang ba tjok, ga kong dbo twara kësbange. Sbö shäng ba tjok kjishko ga to jek shäng llëbo pjüü shäryë, ga nopga tjeng Ä wloshko li poptara uunkong. ³⁹Llëbo shäryara Jesúsdë ara Judea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. Ga tjawa beno löng e ïnorwa jlöe ïaga.

»Llëbo shäryara kës li irgo ga löra ba pjang kjlös go, ga zrörabae. ⁴⁰Gueniyo öötong dbargwo mya ga woshrra Sbörë iröng obi, ga pina borwa kong, ïnwa wlo. ⁴¹Gueniyo ga pina oba uunkong kong llëm, ëye kjrara Sbörë ber e ïnorwa jlöe ïaga li kong eröe. Woshrra Sbörë iröng obi irgo ga tjawa iono ba tjok.

⁴²»Tjawa ichara llëye ïnorwa li roy lë oba kong, Jesús iara Sbörë beno nopga löng sere, wolönore, e llgwega lë oba kong bakoe. ⁴³Tek dënashko ga Sbö tjlokwo ïagaga löng kës li tjëno ba kjishko. Tjëlë ga ëye mär ba go ga owa pjang ba go li löya Sbörë ber dret Jesús kjishko» ïe.

⁴⁴Pedro shäng tjëlë obishko ga nopga löng kës tjlokwo kuga li go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. ⁴⁵⁻⁴⁶Eni ga tjëlë löng kjok shto oblë oblë so tjlokwo, ga Sbö poshrëya lok ara. Kuya Jesús tjlokwo kragaga judíoga tek löng Pedro tjok lirë ga beno löng yëy lë erä, ba Sëya twara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong bako kjishko.

⁴⁷Eni ga Pedro tjëlë judíoga li kong ga «Nopga kjwe go Sbö Sëya shrono ba kong, shrono bi kong dik bakoe. ¿Eni ga wëy ga ä ïaga ërë?» ïe.

⁴⁸Eni ga Jesús tjlokwo kragaga judío llëm wleniyo li rokara Pedrorë tek ba shwoy, we Jesucristo ko goshko wlo. Ga rokara lok Pedro kong ga ber sök ba tjok eshko dbar kjwöböso guing ïe.

Pedro ïano Jesús tjlokwo kragaga löng Jerusalén kjokyo tjok

11 ¹Eshko ga nopga judío llëm wleniyo Sbö tjlokwo kjrono li roy öötong Sbö tjlokwo roy ïagaga Jesús äska kong, Jesús tjlokwo kragaga obi löng Judea kjokyo uunkong li kong bakoe. ²E irgo ga Pedro shrono shäng iröng Jerusalén kjokyoshko ga Jesús tjlokwo kragaga judío wleniyo kjong kjong iirkë lok ara ba kong, ³ga tjëlë ba kong ga «¿Pja öör nopga judío llëm wleniyo shwoy llëno? ¿Pja iono ba tjok ega?» ïe.

⁴Kuya ga llëye shäryono ba tjok tek dämärshko li ïara ba kong pjire. Tjëlë ba kong ga ⁵«Tja sök Jope kjokyo obishko ga tja sök syöshhtë wopro ga llëbo ïnor wëlë, gueniyo shji yoïno wleni. Eshko ga kjok dogo ïn ga döktong beno jong oojong, ga llëbo ter tjwe pjang kjok dogo dwayo so kjinyoklo kjoyo, kjarbo

kjrochak kjrjngwo pkëng (4) beno pjang poglō kjoyo, lōno ter pjang tōshko, tja sōk līshko. ⁶Ga roīnor yōtso, ga īn ga roshko tjeng ōng, āya kjlōshko so, sēnwa, līlēbo uako wlēniyo oblē oblē, līlēbo uako līlēm wlēniyo oblē oblē bakoe. ⁷Eni ga ēbo ybō kuror pjāra, tjlē bor kong ga “Pedro, pja kojōzong. Kjwe zrōs, ga uozong” lē.

⁸»Kur ga tja tjlē ga “Līlēm, Tjlapga. Līlēbo uako līlēm wlēniyo, e uotē līlēm” lēr.

⁹»Eshko ga ybō lī kuror jek pjāra obi, tjlē bor kong ga “Līlēye iara Sbōrē beno pjū ba kong wlo lī, e owa lēp līlēm” lē.

¹⁰»Shāryono eni pjōglō mya. E irgo ga kjinyoklō kjoyo lī poyono jem kjok dogo irōng obi.

¹¹»Jekdo eshko ga domerga shrono lōng doglō mya eshko, ichara Cesarea kjokyo dwayo bor wlōkjērē. ¹²Eshko ga Sbō Sēya tjlē bor kong ga “Pja jek domerga shrono lōng lī tjok. Līlēye woyotjlip guing līlēm” lē. Eni ga bi pjeyoga tjeng doglō tjer (6) ēre to jek bor tjok.

»Tjawa ōōtong lōng Cesarea kjokyoshko ga domer wlēnorwa sōk kjāra ba ushko. ¹³Ga domer lī tjlē borwa kong ga “Sbō parkaga kjok dogo so weno shāng kjāra bor kong, ga tjlē bor kong ga ‘No ichos kjāra Joep kjokyo. Domer sōk eshko kjāra ko Simón, kowēba Pedro bakoe. Rokos tek jūshko bop shwoy. ¹⁴Eshko ga tjōkwo lē bomi kong, pja dōya Sbōrē e go wlo, bomi pjeyoga lōng bomi ushko uunkong lī dōya wlo bakoe’ lē bor kong eni” lē.

¹⁵»Tja shāng lān ba tjok lōk kjwlē ga ba go Sbō Sēya shrono beno kēšbang ba tjok, shrono bi kong dāmārshko dik bakoe. ¹⁶Eshko ga tjōkwo lāra Tjlapga Jesúsdē lī woyoshērē kjwlē jā. Tjlēno ga “Juan, e no wono di goshko. Gueniyo dbar kjwōbō obi ga pjāy go Sbō Sēya iche Sbōrē tjwe ber kēšbang bomi tjok” lāra eni. ¹⁷Dāmārshko ga shji mār Tjlapga Jesucristo go ēre kong ba Sēya twara Sbōrē. Eshko ga twara nopga e kong eni bakoe. Eni kuzong ga eni līlēm lēr ga āe» lē.

¹⁸Kuya lok ga līlēye lāra ame. Ga Sbō poshrēra lōk ara, tjlē ga «Nopga judío līlēm wlēniyo ēmdē ga kjimtara Sbōrē. Līlēbo owa shārye lōng lī, e owa jlōe lāra, ga rayara, ga epga ber lōng sē iyado Sbō tjok» lē.

Jesús tjōkwo kjrāgaga lōng Antioquía kjokyo

¹⁹Esteban zrōraba irgo ga Jesús tjōkwo kjrāgaga lōng eshko, e irpjanaba bakoe. Ga epga tōktong to Fenicia kjokyo, Chipre kjokyo, Antioquía kjokyo bakoe. Kjong kjong ōōtong lōng kjok shto oblē oblēshko ga Jesús roy pjū lāra oba kong, gueniyo judiōga kong erōe. ²⁰Gueniyo Jesús tjōkwo kjrāgaga Chipre so, Cirene so lōng Jerusalén kjokyo kjong kjong līra tōktong to jongya Antioquía kjokyo. Ōōtong lōng eshko ga Tjlapga Jesús roy pjū lāra nopga judío līlēm wlēniyo kong bakoe. ²¹Eshko ga ba tjōkwo lāgaga lī kjimtara Tjlapga Sbōrē ara. Eni ga kjok eshko sopga ara, ba tjōkwo tek dēnashko dwayo kolē lōng lī, e rayara pjir, ga mār beno lōng Tjlapga Jesús go shara.

²²Roy kuya tjōkwo kjrāgaga lōng Jerusalén kjokyo lirē ga Bernabé ichara lōk to Antioquía kjokyo. ²³Ōōtong shāng eshko ga iya ga epga kjimte Sbōrē shāng, ga beno shāng wopjlūe. Eshko ga epga poshduna uunkong, tjlē ga «Pjāy mār ber lōng Tjlapga Jesús go erōe» lē. ²⁴Bernabé, e domer pjūe. E go Sbō Sēya jlōkoyo, ga mār shāng Sbō go erōe. Eni ga nopga ara kjimtara mār Tjlapga Jesús go.

²⁵E irgo ga Bernabé to jek shäng Tarso kjokyo, Saulo wläk. ²⁶Wlënnashko ga söra to Antioquía kjokyo, ga beno löng eshko lu pjäara. Eshkoshko ga Jesús tjlökwö kjrägaga pina lök ara. Eshko ga Jesús tjlökwö kjrägaga kowëba Cristo nopga. Kowaraba eni bäm go eshko Antioquía kjokyo.

²⁷Eshko dbaryo ga Sbö tjlökwö lagaga ba pjeyoga kong opshino kjlöbö to Jerusalén kjokyo dwayo jek öötong löng Antioquía kjokyo. ²⁸⁻³⁰Kjlara ko Agabo. Eshko ga e kojono shäng, ga tjlä oba kong ga «Pjli tjwe ara kjok kjwang jikong» le. E miydara Sbö Sëya go.

Eni ga Jesús tjlökwö kjrägaga löng Antioquía kjokyo li wotjlino lök ba pjeyoga Jesús tjlökwö kjräga löng Judea kjokyo li kjimtë. Tjlë lök eng kong ga «Lläye twëy ga bue ga twëy» le. Ga kjimtara lök eni. Dbur töna li twara lök Bernabé, Saulo kong, ga söra lök, twara tjlapgaga Jesús tjlökwö kjräga kägäyo löng Judea kjokyo li kong.

(Claudio sök pjilu kësbangyo dbaryoshko ga pjli lära li shrono ara jlöe.)

Jesús tjlökwö kjrägaga shduna Herodesdë

12 ¹Eshko dbaryo ga Jerusalén so pjüyo ko Herodes. Eshko ga Jesús tjlökwö kjrägaga kjong kjong irpjana, shdüya wlo. ²Ga nopga ichara Santiago zrök dröng go, ga zrörae. Santiago, e Juan kjärayo. ³Roy kuya judfogarë ga beno löng wopjlüe. E kjishko ga pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llëm dbaryoshko ga nopga ichara Herodesdë Pedro shak bakoe. ⁴Shara lök irgo ga ichara Herodesdë no shdüzlöng uyo roshko. Ba dagaga löng eshko kjrिंगgwo pkëng (4), kjrina kjrina noyo doglo pkëng (4). Herodes wotjlino ga söya, llgweya oba bokshto dbar shrëzlöng irgo jä lära.

⁵Eni ga Pedro buk kjërshko dak dak lë yötso, gueniyo ga Jesús tjlökwö kjrägaga löng syöshtë dbo ara Sbö kong Pedro kjishko.

Pedro shira Sbörë no shdüzlöng uyo roshko dwayo

⁶«Shir bong jä» lära Herodesdë li shkëyoshko ga Pedro buk pë no dagaga tjeng do pjök tjreko, orkwo kjrochak kar kar dröng sho go, ga no dagaga llamo li löng këgong sit u bäng lishko ba dë. ⁷Eshko ga Tjlapga parkaga kjok dogo so weno shäng kjlära eshko, ga no shdüzlöng uyo roshko iök weno pjang kjwara shjiye. Eshko ga Pedro porwara, ga wolëna, ga tjlä ba kong ga «Pja kojös malinge» le. Jekdo eshko ga dröng sho ba pjrikklo lök ba orkwo go jek lön kjülü erä. ⁸Eshko ga tjlä ba kong obi ga «Bop shwong kop lëkong kjwe pjüzong. Bop drepkwota kjwe zrëzong» le, ga shäryara eni. Eshko ga tjlä ba kong jek obi ga «Pja popgos bop shwong ter lëkong kjwe go, ga pja tek bor irgo» le.

⁹Kuya ga opshino jek ba irgo, gueniyo wotjlilik ga «¿Tja yoikdo?» le. ¹⁰Gueniyo jek löng äär no dagaga löng bäm lishko ga döktong lök jek, ga jek kjwara obi ga döktong jek eni bakoe. E irgo ga äär jong no shdüzlöng uyo u bäng bängzak jong dröng sho go lishko ga u bäng li döktong jek wles om go erä. Eni ga opshino jek lök kjoko. Jëktong lök wop tjokshko ga Pedro rayara Sbö parkaga lirë, ga beno shäng tjoksa.

¹¹Eshko ga woshre kjäy, ga tjlä ga «Era miydër jlökoyo ga Tjlapga, ba parkaga kjok dogo so ichara bor kong, tja döya Herodes wlöshko dwayo wlo, lläye shärye woydë judfogarë bor tjok li wen bor kong llëm wlo» le.

¹² Miydara pjir eni ga to jek María ushko, María, e Juan mekë, Juan, e kowëba Marcos bakoe. Eshko ga Jesús tjlökwo kjrägaga tönö löng syöshtë arae. ¹³ Öötong shäng eshko ga u bäng bäng yora kjöw kjöw kjoko dwayo.

Kjoglö shäng parkë eshko kjäara ko Rode, e jek ba ik, e ë iya wlo ë. ¹⁴ Kura ga Pedro ybö. Zok ga u bäng li döra ba kong, gueniyo woowa llem kjishko ga jek llet kjër roshko iröng ba rotë nopga tjeng syöshtë li kong. Tjlë ba kong ga «¡Pedro shäng kjoko!» ë.

¹⁵ Kuya lök ga tjlë ba kong ga «¿Pja skwëre llëro?»

«Llëme. Jlöe» ë ba kong eni.

Eni ga tjlë lök ba kong ga «E Pedro llëme. E ba daga Sbö parkaga kjok dogo so» ë.

¹⁶ E wopro ga Pedro shäng u bäng bäng yok kjöw kjöw kjoko obi. Eni ga u bäng li döra lök, ga iya ga bë shäng, ga beno löng sëya llëme. ¹⁷ Gueniyo Pedro orkwo poyono, pjäy kjinkozong löklo wleni, ga shira Sbörë no shdü-zlong uyo roshko dwayo sorë li roy lara ba kong pjire. Pjir ga tjlë ba kong lök ga «Llëye shäryono bor kong li roy lëmi Santiago kong, bi pjeyoga Jesús tjlökwo kjräga llamo li kong bakoe» ë. E irgo ga opshino to jek kjok shto oblë.

¹⁸ Wëshko kjok shröng ga no dagaga li shdöktong pjang träk llëm no shdü-zlong uyo roshko. Tjlë lök ëng kong ga «¿Pedro li oto, kjwono ilong?» ë. ¹⁹ E irgo ga llëye weno Pedro kong li kjakrokara Herodesdë ba dagaga li kong. Kjakrokara pjir ga tjlë ba kong ga «Miydaga ber pjäydë» ë, ga nopga ichara ba zrök uunkong.

E irgo ga Herodes opshino to Judea kjokyo dwayo jek öötong shäng Cesarea kjokyo, ga beno sök eshko dbar kjwöböso.

Herodes wolönoe

²⁰ Eshko dbaryo ga Tiro sopga, Sidón sopga, e mär löng dli twiëk Pjü Herodes kjokyo li go eröe. Gueniyo Herodes iirkë sök ba kong ara. E kjishko ga epga wotjlino lök kjrinaso ëng tjok jek Herodes ik Cesarea kjokyo.

Domer shäng kjäara ko Blasto. E parkë sök Herodes dboryaga. Tiro sopga, Sidón sopga, e öör jong ba ikshko ga tjlë lök ba kong ga «Woydërwa ga Herodes ber wopjlü borwa tjok. E kjishko ga tjawa lan woydë ba tjok» ë.

Kuya ga «Jölö» ë ba kong, ²¹ ga dbar iara beno kjwara, Herodes iya lök wlo.

Dbar li öötongshko ga Herodes doyono sök ba pjü shwongyo go, pjuna pjang ga sirkeno sök nopga boksho to ba pjü sökklo kjing go, ga tjlëno arae.

²² Kuya lök ga öö ë lök tjë jikong, tjlë lök ga «¡Tjlë sök kjwe, domer li tjlëkdo llëme! ¡Kjwe sbö!» ë. ²³ Eshko ga «Sbö poshrëmirë dey» lara ba kong lök llëm kjishko ga jekdo eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so, Herodes iara beno sök swlo ara. Eni ga wolono to uaga shjuskrorë, ba shdungglo.

²⁴ E irgo ga Jesús tjlökwo kjrägaga tön jek këgong këgong, ga Sbö tjlökwo shdär jong llaw pogo.

Pablo, Bernabé, e kjrara Sbö Sëyarë, ba pak shäryë wlo

²⁵Bernabé, Saulo, ba pak shäryara lök pjir Jerusalén kjokyo shko ga opshino to lök ey dwayo, öötong löng Antioquía kjokyo iröng obi, ga Juan söra lök jek ba tjok bakoe. Juan, e kowëba Marcos bakoe.

13 ¹Antioquía kjokyo ga Jesús tjökwö kragaga löng eshko li tjöröko Sbö tjökwö lagaga wleniyo löng kjöbö, no pingaga Sbö tjökwö go wleniyo löng kjöbö bakoe. Kjlära ko Bernabé; kjlära ko Simón, e kowëba Kjlo Sî; kjlära ko Lucio, e Cirene so; kjlära ko Manaén, e kuno shäng Galilea so pjüyo Herodes tjok; kjlära obi ko Saulo. ²Eni dbar kjwara ga Jesús tjökwö kragaga li töno löng Sbö poshrök, ië llëm ba kong bakoe. Eshko ga Sbö Sëya tjlä ba kong ga «Bernabé, Saulo, e rokoror pak shäryë bor kong wlo. Eni ga kjozi ber tjeng dboy bor kong, pak li shärye lök wlo» ië.

³Kuya lök ga shäryara eni. Jek löng syöshtë obi, ga ië llëm bakoe. E irgo ga orkwo iono lök domerga do pjök li dlu kjing go, ber löng parkë Sbö kong li löklo, ga ichara lök to parkë Sbö kong.

Saulo, Bernabé, e löng dlung tjöröko ko Chipre

⁴Eshko ga Saulo, Bernabé, e ichara Sbö Sëyarë jek äar jong Seleucia kjokyo, dlung kjako. Eshko ga opyono jek lök kjoyong kësbang roy, jek öötong pjono löng dlung tjöröko ko Chipre. ⁵Eshko ga kjoyong tjyozlong kjokyo buk kjrina ko Salamina. Eshko ga opshino kjoyong roy dwayo, ga jek öötong löng judíoga syö uyo lök eshko oblë oblë li roshko. Eshko ga Sbö tjökwö lära lök oba kong. Juan jek shäng ba tjok bebi, ba kjimtaga wleni.

⁶⁻⁸Eni ga jëktong löng eshko, öötong löng dlung tjöröko li worbo kalëkong ko Pafos. Kjoy eshko ga judío wlëna sök kjlära ko Barjesús, lëy Grecia so tjökwö go ga Elimas. Domer, e ybi. Tjlä ga «Tja Sbö tjökwö laga» ië, gueniyo ichaga Sbörë llëme. E sök enido kjok eshko sopga ichaga ko Sergio Paulo li shwoy. Tjlapga no ichaga li, e kjok miydë ara. Eni ga Bernabé, Saulo, e rokara ba ushko, woyde ga Sbö tjökwö ië ba kong kuya wlo ië. Eni ga epga öötong löng ba shwoy Sbö tjökwö ië, gueniyo ybi li omwoydë llëme. «Lëye ië löng li kup llëm dey» ië tjlapga no ichaga kong ara, mär ber shäng Jesús go llëm wlo.

⁹Eshko ga Saulo, e kowëba Pablo bako, e go Sbö Sëya jököyo. Eni ga ybi li iya beno shäng drëng ga ¹⁰tjlä ba kong ga «Pja owa, pja jyö ara, pja so Ä kjoyo, pja llëbo pjlo bek li wloyo. ¿Sbö tjökwö pjü li kjlopswëp bop jyö go äar jong ilonoro? ¹¹E kjishko ga eeri ga pja shdüya Sbörë. Pja ber kjok igö ame, dlo kalä shjiy li ip llëm äar jong ilono jä» ië ba kong.

Jekdo eshko ga Elimas beno kjok igö llëme. E kjishko ga beno shäng no wlëk, wlosöya wlo ië. ¹²Iya kjok eshko so ichaga lirë ga Sbö tjökwö kjrara. Ga beno shäng yëy ië erä, Sbö tjökwö kura li kjishko.

**Sbö tjökwö lära Pablorë oba kong Antioquía kjokyo
buk Pisidia kjokyo worbo go lishko**

¹³E irgo ga Pablo, ba yorkagaga jek löng ba tjok li, e opshino Pafos kjokyo dwayo, ga jek kjoyong go äar pjë pjang Perge kjokyo, e Panfilia kjokyo obi. Gueniyo Juanda sano to jek iröng Jerusalén kjokyo. ¹⁴E irgo ga epga opshino to Perge kjokyo dwayo, jek öötong löng Antioquía kjokyo. (Antioquía kjokyo,

e ber buk Pisidia kjokyo worbo go.) Eshko ga öötong woshtozlong dbaryo ga opzrëno jek lok judfoga syö uyo jong eshko li roshko, ga sirkeno lok. ¹⁵ Eshko ga kjok ilgwekklo tara Moisésdë li, e İaraba, kjibokwo tara Sbö tjökwö lagaga tek dënashko sorë li, e İaraba bakoe. E irgo ga tjäpagaga löng judfoga syö uyo li no ichono tjë ba kong ga «Pjäy tjökwö lë woydë borwa kjimtoklo wleni ga İëmi ga pjüé» İe Pablo kong, ba yorkagaga löng li kong bakoe.

¹⁶ Eni ga Pablo kojono, orkwo poyono, pjäy kjinkozong löklo wleni, ga tjë ba «Pjeyoga, İer bomi kong ga kuzia. Israel tjëyoga, tja kuzia. Judfoga İlëm gueniyo Sbö bangkjre wleniyo, tja kuzi bakoe. ¹⁷ Dënashko ga bi tjäpagaga kjrara Israel tjëyo Sbö İirë, ber tjeng baiya wlo. Öötong löng Egipto kjokyo-shko ga kjimtara, iara beno tjëyo kësbanke. E irgo ga shira tek kjok eshko dwayo, ba dbo kësbang go. ¹⁸ Löng kjok dogro no İlëmshko İu pjölglo sak pkëng (40) wopro ga kjimtara ara. ¹⁹ E irgo ga öötong löng Canaan kjokyo-shko ga kjimtara tjëyoga tjeng eshko kjinggwo kjäk (7) li pjik, kjok li twe ber ba kong wlo. ²⁰ İläye İer shäng ëre İuyo öötong sak dbaw pjölglo pkëng kjingsho sak shkëng (450).

»E irgo ga kong nopga iara beno löng ba ichaga wleniyo äar jong Sbö tjökwö İaga Samuel dbaryoshko. ²¹ Gueniyo ga pjü rokara lok kjlara Samuel kong, ba ilgwek wlo. Eni ga kong pjü twara Sbörë beno kjlara ko Saül, e Cis wa, Benjamın tjëyo. Iara beno sök parkë İu pjölglo sak pkëng (40). ²² E irgo ga Saül kjara Sbörë, ga David iara beno sök ba shtoshko. E woydara Sbörë ara, tjë ga «David, Isaı wa İi İn ga domer pjü bor kong, İläye woydër ga shärye bor kong eni» İe.

²³ »İu kop ara irgo ga David tjëyo weno shäng kjlara ko Jesús. E ichara Sbörë, Israel tjëyoga dök, İara jökwö dënashko sorë li eni. ²⁴ Jesús wentë shäng oba bokshto İlëm obishko ga Juan to shäng Sbö tjökwö roy İe Israel tjëyoga uunkong kong. Tjë ba kong ga «İläbo owa shäryëmi löng İi, e owa jİöe İozı, ga rayozı, ga pjäy wër jer di roshko» İe. ²⁵ Ga Juan shinmotkë dbaryo döröshko ga tjë ga «Pjäy wotjlik ga domer koshëmi löng ber bomi pjüyo wlo İi tja İëmire? Tja İlëme. Gueniyo ga no tjwe bor irgo kjlara. Era tjwlo ara bor kjinmo anmoyö. Bek wlo ga tja ba drepkwota dök wlo İlëm, e tjwlo ara bor kjinmo anmoyö kjishko» İe.

²⁶ »Pjeyoga, pjäy Abraham tjëyoga, pjäy judio İlëm gueniyo Sbö bangkjre löng enido wleniyo, tjökwö ëre, e ber shji uunkong kong, shji döya Sbörë sorë, e miydëy wlo. ²⁷ Jerusalén sogga, Jesús, e ë miydara lok İlëme. Ba kägäyoga ëmdë ga ommiydono lok İlëm bakoe. Woshtozlong dbaryo kjwobi go ga kjibokwo tara Sbö tjökwö lagaga tek dënashko sorë li İe lok, gueniyo İlë loklo miyde lok İlëme. Eni ga epga om go Jesús ichono shdunqobashko ga İläye jyä tak dënashko İi, e shäryono eni. ²⁸ Eshko ga İläbo wİeya lok Jesús rotë wlo, ber zrökko wlo İara, gueniyo İläye to wİëna İlëme. Zok ga kjwe rayara to, gueniyo ga twara Pilato kong, iche zrökoba wlo. ²⁹ Eni ga İläye jyä tak pjang Sbö kjibokwo go ba kjishko İi, e shäryara lok pjire. Ga wolono pjang kjİös go irgo ga doyo İona ba tjökwö kragagarë ter töshko, ga iara lok beno buk sakshko. ³⁰ Gueniyo woshrra Sbörë iröng obi. ³¹ Zröydëba İlëm obishko ga jek shäng Galilea kjokyo äar jong Jerusalén kjokyo-shko ga ba tjökwö kragaga kjong

kjong jek löng ba tjok. Ga woshrra iröng obi irgo ga dbar kop ara ga Jesús weno shäng epga kong kop arae. Epga eerishko ga beno löng e ina lok jlöe laga.

³²⁻³³ »Llëbo roy pjlu lërwa bomi kong. Llëye lara Sbörë jlökoyo bi tjlappgaga tek dënashko so kong li, e shäryara pjir tjän. Jesús woshrra iröng obi, tak pjang Salmo pjök li go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»Pja bor wa.

Eeri ga ikoba wëlë ga
tja bop data jlökoyo.»^t

³⁴ »Woshrra Sbörë iröng obi, doyo an llëm wlo, ber wolon ame wlo, lara Sbörë dënashko sorë li eni. Tjlëno beno eni:

»Llëye loror David kong jlökoyo li,
e lër bop kong jlökoyo bakoe.»^u

³⁵ »Sbö tjökwo tjlëno e kjishko obi. Tjlëno beno eni:

»Bop Wa iak beno shäng dboy bop kong li doyo iëp an ber buk eshko llëme.»^v

³⁶ »Jlökoyo ga David sök së obishko ga parkono ara ba pjeyoga kjishko, woydara Sbörë sore li eni. E irgo ga wolono, ga doyo iaraba beno buk sakshko, ba kjokëga zlong bäng, ga ano pjire. ³⁷Gueniyo ga Jesús woshrra Sbörë iröng obi lara doyo ano llëme.

³⁸ »Pjeyoga, tjökwo lërwa bomi kong li ëre: Owa pjang bi go li löya Sbörë ga pjlu, llëye shäryara Jesúsdë li kjishko. ³⁹Ëye mär Jesús go ga ie Sbörë ber shäng pjlo bek ba bokso. Shji ie kjok llgwekklo tara Moisésdë lirë ber pjlo bek Sbö bokso ga äe. ⁴⁰Pjây sjëk, llëye lara Sbö tjökwo lagaga tek dënashko sorë li wen bomi kong llëm wlo. Tjlëno beno eni:

⁴¹ »Pjây Sbö tjökwo joywë ä,
llëbo shäryër ga izi yötsoe.

iPjây sëya llëm,

pjây wolon!

Pjây löng së obishko ga

llëbo shäryër kësbanqe.

Lëba eni bomi kong wëlë ëmdë ga

pjây wotjlük ga

‘E shäryaga Sbörë’ lëmi llëme»»^w ë.

⁴² E irgo ga Pablo, Bernabé, e opshino jek judíoga syö uyo li roy dwayo-shko ga nopga löng li tjlë ba kong ga «Woydërwa ga woshtozlong dbaryo tek këm kjwara go ga llëye lóromi li lëmi borwa kong jek obi» ë. ⁴³Nopga löng eshko li kjone kjone judío, llamo li wenoshko judío llëm wleniyo gueniyo kworkwono beno Sbö tjökwo kjruga judíoga i dik. Ga opshino eshko dwayo pjirshko ga nopga to jek löng Pablo, Bernabé tjok ara.

Eni ga Pablo, Bernabé, e tjlë ba kong ga «Pjây mär ber löng Sbö go, pjây kjimtara ara kjishko» ë.

⁴⁴ Öötong woshtozlong dbaryo kjwara obishko ga kjok eshko sopga shrono löng pjir sek, Tjlapga Jesús tjökwo ë li kuk. ⁴⁵Gueniyo ga iya judíoga löng lirë ga oba shrono ara ga ymorkono lok ara, ga Pablo läywe lok owa, tjlë oba kong ga «Llëye ë shäng li, e eni llëme» ë.

⁴⁶ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, lléye bangkjre lok llém, ga tjlä ba kong ga «Tjawa iak löng Sbö tjlokwo ére roy lë bomi kong bäm go, pjäy judíoga kong. Gueniyo pjäy omkuk woydë sira llém, pjäy om go li opyë ber löng së iyado Sbö tjok woydë llém bakoe. Eni kuzong ga tjawa to jongya ba lë nopga judío llém wleniyo kong shara. ⁴⁷ Tjawa ichara Tjlapgarë ba tjlokwo tak pjang li go eni. Tjläno beno eni:

»«Pjäy ioror beno iök shjiy wleni,
nopga judío llém wleniyo kong.
Nopga där sorë li tjlokwoyö lëmi ba kong
äär jong kjok kjwang jikong wlo»^x lë.

⁴⁸ Kuya nopga judío llém wleniyo löng lirë ga beno löng wopjlüé. Tjlä lok ga «Sbö tjlokwo ére, e owa llëme» lë. Eni ga ëye kjrara Sbörë ber löng së iyado ba tjok wlo ga tjlokwo li kjrara.

⁴⁹ Eni ga Sbö tjlokwo shdöktong kjok eshko kjwang jikong.

⁵⁰ Gueniyo ga judíoga löng eshko li opyono beno löng Pablo, Bernabé, e wloyo, ga lanyotkara lok owa walëga tjwlo ara, judío llém gueniyo Sbö bangkjre löng enido wleniyo kong, domerga tjwlo ara kjok eshko li kong bakoe. E kjishko ga nopga tjwlo ara li iirkono ara, ga Pablo, Bernabé, e kroyoywara ara, ichara to kjok eshko dwayo.

⁵¹ Eni ga Pablo, Bernabé, e opshino kjok eshko dwayoshko ga ba dre pjlungyo löna lok beno tjeng eshko, e ba wloyoga ber löng shdungko loklo. E irgo ga to jek öötong löng Iconio kjokyo shara. ⁵² Gueniyo ga Jesús tjlokwo kragaga beno löng Antioquia kjokyo li, e beno löng wopjlü, go Sbö Sëya jlökoyo bakoe.

Sbö tjlokwo İara Pablorë Iconio kjokyo

14 ¹ Iconio kjokyo ga Pablo, Bernabé, e öötong löng judíoga syö uyo jong li roshko ga Sbö tjlokwo İara lok wolëso nopga löng eshko li kong. E kjishko ga judíoga, nopga judío llém wleniyo, e omtjlokwo kjrono ara. ² Gueniyo ga judíoga kjong kjong omtjlokwo kjrë woydë llém, ga Pablo, Bernabé, e lanyotkara lok owa nopga judío llém wleniyo kong. Kuya lok ga iirkono ara. ³ Eni ga Pablo, Bernabé, e beno löng eshko dbar kop ara, ga Tjlapga Jesús tjlokwo roy İara ara. Llëye bangkjara lok llém, kjimte Tjlapgarë lë kjishko. Ga kong dbo twara kësbang, llëbo İydëba llém wleniyo shärye wlo. E go ga ikoba wëlë ga domerga li ichaga Tjlapgarë jlökoyo. ⁴ Gueniyo kjok eshko sopga ëng shdöno tjeng kjring pjök, kjrina löng judíoga tjok, kjrina obi löng Sbö tjlokwo roy İagaga Jesús äska tjok. ⁵ Eni ga nopga ara, judíoga, nopga judío llém wleniyo, e wotjlino jong kjrinaso ba kägäyoga tjok. Tjlä lok ëng kong ga «Kjwepga kjwe shay, shpoy, löy ak go, zröy wlo» lë lok eni. ⁶⁻⁷ Gueniyo ga mydara Pablo, Bernabë, ga töktong jek öötong löng Licaonia kjokyo. Kjok eshko ga jek löng Sbö tjlokwo roy pjlü lë oba kong Listra kjokyo, Derbe kjokyo, kjok shto oblë oblë löng eshko bakoe.

Pablo İöraba Listra kjokyo ak go

⁸ Listra kjokyo ga domer sök kjlara jek llém wleniyo, weno buk eni. ⁹ Ga Pablo tjwe shäng eshkoshko ga llëye lë li kuya sök. Ga İya Pablorë drëng ga

miyde shäng ga domer li mär Jesús go, poptë ga pjü wlo. ¹⁰Eni ga tjë sök li kong dbo go ga «iPja kojös ber shäng bop dre go beke!» le ba kong. Kuya domer lirë ga kojono mäling, ga jëktong.

¹¹Iya nopga löng eshko lirë ga öö le, ga tjë lok Licaonia so tjökwö go ga «Domerga kjwe, e sböga kjloswono beno no töshko so dik, ter beno töshko bi shwoy» le. ¹²Eni ga Bernabé, e kowara lok beno Zeus, ba sbö kësbangyo li e. Ga Pablo tjëno ba kong ara kjishko ga e kowara lok beno Hermes, e ba sbö Zeus tjökwö laga kjishko. ¹³Eshko ga Zeus syö uyo jong kjok eshko li bokshto ga no shäng kjlara syöshtaga Zeus kong. Ga sögla wënggla söra pjök mya, nana söra ara bakoe. Syöshtaga li, nopga löng kës li, e wotjüno ga öng li zröya, sho suya, pjë dret, Pablo, Bernabé, e poshrëkklo lara.

¹⁴Miydara Sbö tjökwö roy lagaga Jesús äska lirëshko ga ba shwong dwëkza lok aas, nopga li slan wlo. Eni ga opzrëno jek zron jong nopga löng kës li tjërko, ga tjëno lok dbo go. Tjë ga ¹⁵«Kjwe lië shäryomirë kjweniro? Tjawa no, so pjäy kjoyo eröe. Tjawa shrono löng Sbö tjökwö roy pjü laga bomi kong. Lërwa bomi kong ga bomi sböga kjwe tjwlo llëme. Wëyë, pjäy kjloswos ber Sbö Sök İyado li tjok. E kjopkwo shäryaga, kjok uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. ¹⁶Tek dënashko ga oba kjok shto oblë oblë so judío llëm wleniyo, e iara Sbörë beno löng jëk irbo woyde kjone pogo li go. ¹⁷Gueniyo ga llëbo pjü shärye jong bomi kong İyado. Shunyo ichaga bomi kong li e. Bomi dwla wen pjü laga li e. Pjäy dli ara, twe bomi kong kjishko. Pjäy löng wopjü laga li e bakoe. Shärye jong eni, e Sbö jölkoyo miydëmi wlo» le.

¹⁸Ga İara eni ëmdë ga nopga löng li, ba öng, e zröya woydë Pablo, Bernabé poshrëkklo jek obi, gueniyo shäryara lok llëme.

¹⁹Eshko ga judfoga Antioquia so, Iconio so, e shrono löng eshko kjöbö ga İano nopga li kong ara, ga iara beno löng wotjülik oblë. E kjishko ga Pablo İora lok ak go, zröya wlo. Wotjüno ga Pablo wolonoe İara lok, ga dopshira lok jek kjok eshko dwayo, iara lok beno buk kjoko shwo lëkong. ²⁰Gueniyo ga Jesús tjökwö kragaga löng li töno eshko, ga Pablo kopjrina pjiribrie. Ga buk li kojono, ga opzrëno jek kjok li roshko iröng obi.

Pablo, Bernabé, e jek löng Jesús tjökwö kragaga İk obi

Wëshko ga opshino kjok eshko dwayo Bernabé tjok, ga to jek Derbe kjokyo. ²¹Öötong löng eshko ga Sbö tjökwö roy pjü İara lok eshko. Ga tjökwö li kjrara nopga löng eshko lirë ara, beno löng Jesús tjökwö kragaga.

E irgo ga Sbö tjökwö roy lagaga Jesús äska li jek sano iröng Lистра kjokyo, irgo ga Iconio kjokyo, irgo ga Antioquia kjokyo. ²²Kjok kjinggwo mya lishko ga Jesús tjökwö kragaga löng li kjimtara lok, dbo iara jek këgong. Tjë lok ba kong ga «Pjäy mär ber löng Sbö go eröe. Shji äar ber löng Sbö sök no pjüyo İyado lishko wlo ga llëbo owa wen ara bi kong, e kuroy dāw guing» le. ²³Ga kjok kjrina kjrina ga nopga kjrara löng kjong kjong, ber Jesús tjökwö kragaga löng eshko li kägäyoga wlo. Ga syöshtono, iono llëm Sbö kong pjir ga rokara lok Tjlapga Jesucristo kong, tjë ga «Nopga ëre mär bop go eröe. İërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» le.

²⁴E irgo ga jek Pisidia kjokyo go, ga öötong löng Panfilia kjokyo iröng obi.

²⁵Eshko Perge kjokyo ga Sbö tjökwö roy İara oba kong pjir ga jer öötong

lõng Atalía kjokyo. ²⁶Eshko ga opyono kjoyong roy to jek Antioquía kjokyo buk Siria kjokyo obi lishko. Dämär ga epga ichara Jesús tjlökwo kragaga eshko so lirë to parkë Sbö kong kjok shto oblë oblë, ga syöyoshtara lõk, tjlëno ga «Sbö, Pablo, Bernabé, e iërwa ber tjeng bop wloshko, dëp wlo» lara lõk ga toe. Eni ga ba pak li shäryara pjirshko ga to jek iröng Antioquía kjokyo. ²⁷Ga öötong lõng eshko iröng obishko ga Jesús tjlökwo kragaga lõng eshko li tona lõng ba tjok. Ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lõk ba kong pjire. Sbö tjlökwo lara nopga judío llëm wleniyo kong, ga kjrara lõk sorë li roy lara ba kong pjir bakoe. ²⁸Eni ga Pablo, Bernabé, e beno lõng dbar kop ara eshko Jesús tjlökwo kragaga li tjok.

Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga lano ëng tjok Jerusalén kjokyo

15 ¹Eshkoshko ga Jesús tjlökwo kragaga kjong kjong tjwe Judea kjokyo dwayo, öötong lõng eshko Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlökwo kragaga li pïya öötong lõng, tjlë ba kong ga «Bek wlo ga pjäy Jesús tjlökwo kragaga doyo jyä të pjir, lara Moisésdë tek dënashko sorë li eni. Llëm ga pjäy döya Sbörë llëme» le lõng eni. ²Kuya Pablo, Bernabë ga beno owa ba kong, ga ëng dboryono ara kar kar Judea sopga li tjok. E kjishko ga Pablo, Bernabé, Jesús tjlökwo kragaga kjong kjong, e kjrara Jesús tjlökwo kragaga llamo lirë iche jongya Jerusalén kjokyo, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska shwoy, tjläpaga Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga lõng eshko li shwoy bako, llëbo li lligweya lõk wlo.

³Eni ga ichara Jesús tjlökwo kragaga lõng Antioquía kjokyo lirë to jongya Jerusalén kjokyo. Ga jek lõng Fenicia kjokyo go, Samaria kjokyo go bakoe. Eshko ga nopga judío llëm wleniyo öötong beno lõng Jesús tjlökwo kragaga li roy lara lõk ba pjeyoga Jesús tjlökwo kragaga eshko so kong, ga beno lõng wopjluë. ⁴E irgo ga jek öötong lõng Jerusalén kjokyo ga wlokrara Jesús tjlökwo kragaga eshko so, ba kägäyoga, Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska lirë. Eni ga llëye shäryara Sbörë ba tjok li roy lara lõk ba kong lõk pjire.

⁵Gueniyo ga Jesús tjlökwo kragaga li tjrëko ga fariseoga lõng kjlëbö. Epga kjong kjong kojono lõng, ga tjlë ga «Bek wlo ga nopga judío llëm wleniyo Jesús tjlökwo kjrë woydëshko ga doyo jyä tëy dey, ga ichëy kjok lligwekklo tara Moisésdë li sök» le.

⁶Eni ga Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äska tönö tjläpaga Jesús tjlökwo kragaga kägäyoga tjok, llëbo le lõng li lligweya lõk wlo. ⁷Eni ga lano ëng tjok ara kar kar. E irgo ga Pedro kojono shäng, ga tjlë ga «Pjeyoga, miydëmi pjlu ga tja kjrara Sbörë tek dënashko bomi tjrëko, ba tjlökwo roy pjlu le nopga judío llëm wleniyo kong, epga ëmdë ga omkuk ga tjlökwo kjre wlo. ⁸Ga shji wotjlik bi pjlushko sorë li miyde Sbörë pjire. E kjishko ga nopga judío llëm wleniyo omtjlokwo kjronoshko ga Sbö Sëya twara ba kong, twara bi kong sorë ga eni, miydëy shji judiogarë e go wlo ga shäryaga Sbörë. ⁹Nopga judío llëm wleniyo wotjlino ga mär Sbö go erö ga owa pjang ba go li lona Sbörë beno dret, shäryara bi kong sorë ga eni. Eni ga epga iara beno tjwlo bishiya dik bakoe. ¹⁰¿Eni ga llëye woydëmi ga shärye Sbörë obi, tjlökwo ëre kjrëmi wloro? Nopga judío llëm wleniyo iëmi kjok lligwekklo tara Moisésdë li sök lëmi woydë, gueniyo shji ëmdë ga omsöno ma, bi tjläpaga tek dënashko so omsöno ma bakoe. ¿Eni ga epga omsök sorëro? ¹¹Eni llëme. Miydëy ga shji

döya Tjlapga Jesúsde, shji kjimte woyde kjishko eröe lëy, ga epga eni bakoe»
 ðe.

¹²E irgo ga Pablo, Bernabé, e tjëno nopga löng li kong. Dbo twara Sbörë ba kong llëbo ðydeba llëm wleniyo shärye lok nopga judío llëm wleniyo kong li roy lara lok ba kong pjire. E wopro ga kuya nopga lirë löng kjing erä.

¹³Ga tjëno lok pjirshko ga Santiago tjë ga «Pjeyoga, tja kuzia. ¹⁴Simón» tjëno bi kong ga nopga judío llëm wleniyo kjimtara Sbörë ara, ga epga tjërko ga no kjone kjone kjrara beno ba nopga baiya. Shäryara bäm goshko sorë li roy lara Simöndë bi kong pjire. ¹⁵Dënashko ga Sbö tjlökwö lagaga omïono eni. Tjëno beno eni:

¹⁶»«E irgo ga tja tjwe iröng obi,
 ga David tjëyo beno löng tjwlo llëm li,
 e iër ber löng ba shtoshko iröng obi,
 so u toktong beno buk töy
 kojöy jem, poshäryëy ber jong pjlu obi wleni.

¹⁷Eni ga tja wleya nopga judío llëm wleniyorë.

Nopga kjröror tjeng kjok kjwang jikong li,
 tja wleya, ga ber löng botoya bakoe.

Tja Tjlapga Sbö. Tja omle eni.

¹⁸Löror beno eni tek dënashko.”²

¹⁹»Eni ga bor kong ga nopga judío llëm wleniyo optwono Sbö kong li barwëy ame. ²⁰Epga kong kjibokwo tëy kwara dey. E go ga lëy ba kong ga dli llë twak sböpga jyäglö kong li uëy ame, öng zrök kjyotso skuya i li sho uëy ame, srëng llë uëy ame, ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok ame. ²¹Tek dënashko ga kjok llgwekklo tara Moisésde li, e lëba löng kjok shto oblë oblëshko enido. Ga woshtozlong dbaryo kjwobi go ga lëba löng judiöga syö uyo oblë oblë li roy» ðe.

Kjibokwo ichak nopga judío llëm wleniyo kong

²²Eni ga töno löng lan li, nopga kjrara do pjök, iche lok jek Antioquía kjokyo Pablo, Bernabé tjok. Kjrara lok li beno Judas, Silas. (Judas, e kowëba Barsabás bakoe.) Domerga do pjök li tjlapgaga Jesús tjlökwö kjrara kägäyo wleniyo. ²³Ga kjibokwo tara lok kwara, ga twara ba kong, söya jek ba tjok wlo. Kjibokwo li tjë eni:

«Miga pjeyoga. Nopga judío llëm wleniyo löng Antioquía kjokyo, Siria kjokyo, Cilicia kjokyo, “¿Pjây yonde?” lërwa bomi kong. Kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Tjawa Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska, lanma tjlapgaga Jesús tjlökwö kjrara kägäyoga.

²⁴»Roy kurorwa ga no kjong kjong jushko so löng borwa tjërko li öör löng bomi shwoy ga pjây barwara ara, ba tjlökwö lara li go, ga pjây beno löng woyde ara. Gueniyo epga ichaga tjawarë llëme. ²⁵⁻²⁶E kjishko ga domerga kjrörorwa kjlöbö, ga ichororwa jek bomi ik. Bernabé, Pablo, e bi pjeyoga woyderwa ara wleniyo. Epga optwono beno löng parkë Tjlapga Jesucristo kjishko, ga zrökbare, de zrökoba llëm, e miyde löng llëme. Epga ichororwa jek bomi ik. ²⁷Ga Judas, Silas, e ichororwa jek ba tjok, llëye tak pjang kjibokwo ëre goshko li lanyotke lok om go bomi kong wlo.

²⁸ »Eni ga beno pjlú Sbō Sēya kong, borwa kong ga pjāy ichērwa kjok līg-wekklo tara Moisésdē li shāryē uunkong llēme. Llēye shāryēmi wlo li ēre dōe: ²⁹ Dli llē twak sbōpga jyāglo kong li uēy llēm; ōng zrōk kjoyotso skuya i li sho uēy llēm; srēng llē uēy llēm; shji orkwosmono ē tjok llēm ga shji pē ba tjok llēm bakoe. Shāryēmi uunkong eni ga pjāy jēk lōng pjlo beke.

»Ber eni.»

³⁰ Eni ga domerga kjrara li toe. Öötong lōng Antioquía kjokyo ga ba pjeyoga Jesús tjlōkwo kjraga li tōna lok eshko, ga kjibokwo sōra lok jek li twara ba kong. ³¹ Eshko ga kjibokwo li lāra lok ēng kong, ga beno lōng wopjlú, ga dbokjrōno jek obi e go. ³² Judas, Silas, e Sbō tjlōkwo lāgaga. Eshko ga tjlēno nopga lōng li kong ara, dbo iara lok ara bakoe. ³³⁻³⁴ Ga beno lōng dbar kop ara eshko. E irgo ga opshino to jek ba ichagaga shwoy irōng obi. Brikshko ga «Jölō» lāra ba pjeyoga lirē ba kong. «Pjāy nom irōng wopjlúe» lāra lok ba kong bakoe.^a

³⁵ Gueniyo ga Pablo, Bernabé, e beno lōng eshko Antioquía kjokyo. Tjlapga Jesús tjlōkwo lē lōng oba kong, ga oba pīya lōng ara. Jesús tjlōkwo kjrāgaga eshko so omshāryono kjlōbō eni bakoe.

Pablo, Bernabé, e opkjono dboy dboy

³⁶ Öötong dbar kop ara ga Pablo tjlē Bernabé kong ga «Shji to bi pjeyoga lōng kjok shto oblē oblē ik irōng obi, shji öör Tjlapga Jesús tjlōkwo lē kjone dō ga eshko, lōng sorē iy wlo» lē.

³⁷ Kuya ga tjlē ba kong ga «Jölō. Gueniyo Juan sōy bi tjok bebi» lē. (Juan, e kowēba Marcos bakoe.)

³⁸ Gueniyo ga Pablo kong ga pjlú anmoyō llēme. Epga lōng Panfilia kjok-yoshko ga rayara Marcōsdē beno lōng tjoksa, jēktong ba tjok ba pak shāryē ame.

³⁹ Eni ga ēng dboryono lok kar kar, ga beno lōng wopjlú ēng tjok ame. E kjishko ga opkjono beno lōng dboy dboy. Eshko ga Marcos sōra Bernabérē jek ba tjok, jer dlung kjako, opyono kjoyong kēsbang roy, ga jongya jong Chipre kjokyo. ⁴⁰ Pablo lira, Silas sōra jek ba tjok. Brik lokshko ga Jesús tjlōkwo kjrāgaga lōng li syōshtono Sbō kong, tjlē ga «Sbō, Pablo, Silas, e iērwa ber tjeng bop wloshko, dēp wlo» lē. E irgo ga opshino toe. ⁴¹ Jek öötong lōng kjok shto oblē oblē Siria kjokyo, Cilicia kjokyo. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlōkwo kjrāga lōng li dbo iara lok Sbō tjlōkwo go arae.

Timoteo jek shäng parkē Pablo, Silas tjok

16 ¹ Eshko ga Pablo wlo öötong lōng Derbe kjokyo, e irgo ga Listra kjokyo. Eshko ga Jesús tjlōkwo kjrāga wlēna shäng kjlāra ko Timoteo, e mekē judío, Jesús tjlōkwo kjrāga bako, gueniyo data judío llēm wlēniyo, e Grecia so. ² Timoteo, e pjlúe lē Jesús tjlōkwo kjrāgaga lōng Listra kjokyo, Iconio kjokyo lirē. ³ Eni ga woyde Pablorē ga Timoteo jek shäng parkē ba tjok. Gueniyo ga miyde judioga eshko so uunkong lirē ga Timoteo doyo jyā

^a 15.33-34 Tek dēnashko ga kjibokwo ēre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone tjlē ga «Pjāy nom irōng wopjlúe» lāra lok ba kong bakoe. Gueniyo ga Silas wotjlik ber sök eshko lē, ga benoe.»

tak lîëm, data Grecia so kjîshko. E kjîshko ga barwe judíogarë lîëm wîo ga Timoteo doyo jyâ tara Pablorë pjire.

⁴E irgo ga jek lîong kjok shto oblë oblëshko ga lîëye lara Sbô tjlôkwo roy lagaga Jesús âska, tjlappaga Jesús tjlôkwo kjruga kägäyoga lîong Jerusalén kjokyorë lî, e lara lok Jesús tjlôkwo kjruga kong pjire. Ga tjlë lok ba kong ga «Tjlôkwo lara lok lî shäryëy eni» lë. ⁵Eni ga Jesús tjlôkwo kjruga mâr beno lîong Sbô go jek këgong, ga dbar kjwobi go ga tön jek këgong këgong.

Pablo domer Macedonia so îno kjlâra, shji yoîno wîeni

⁶Eshko ga Pablo wîo wotjlîno lok to Asia kjokyo, Sbô tjlôkwo roy lë eshko wîo lara. Gueniyo ichara Sbô Sëyarë jek eshko lîëme. E kjîshko ga jek Frigia kjokyo go, Galacia kjokyo go, ⁷öotong lîong Misia kjokyo gomyo. Eshko ga wotjlîno lok to Bitinia kjokyo lara, gueniyo ichara Jesús Sëyarë jek eshko lîëme. ⁸E kjîshko ga jekdo bek, slano Misia kjokyo lîëm, jer öotong lîong Troas kjokyo.

⁹E shkëyo ga Pablo domer Macedonia so îno shäng kjlâra, shji yoîno wîeni. Ga domer lî tjlë ba kong ga «Rokër bop kong sira ga pja tek Macedonia kjokyo, tjawa kjimtëp wîo» lë. ¹⁰Ga îna Pablorë eni irgo ga tjawa^b tjlë ëng kong ga «Shji roke Sbörë shäng eshko, ba tjlôkwo roy pjîlú lëy kjok eshko sopga kong» lërwa. E kjîshko ga tjawa poshäryono lîong jek bek Macedonia kjokyo wîo lërwa.

Lidia Jesús tjlôkwo kjrono

¹¹Eni ga tjawa opyono kjong kësbang roy, ga tjawa opshino Troas kjokyo dwayo, jek bek äar jong dlung tjrëko ko Samotracia. Wëshko ga tjawa jek äar lîong Neápolis kjokyo. ¹²E irgo ga tjawa jem Filipos kjokyo, e Macedonia kjokyo obi. Kjok eshko lî ichaga Roma sopgarë, gueniyo Macedonia sopga kong ga kjok e tjwîo ara. Ga tjawa beno lîong eshko dbar kjwöbösoe.

¹³Öotong woshtozlîong dbaryo ga tjawa opshino jek kjok eshko dwayo, tjawa äar lîong di kjako, kjoko shwo lëkong. Eshko ga judíoga syöshtozlîong shtoyo tjok kjwe lërwa, ga eni jlöe. Tjawa öotong lîong eshkoshko ga wîë-norwa ga walëga ëng tönö lîong kjlöbö eshko. Eni ga tjawa sirkeno lano lîong ba tjok. ¹⁴Eshko ga walë sök kjlâra ko Lidia, e Tiatira so, shwong ko ding-ding shwëshwë tjwîo ara wîeniyo soynega. E judío lîëm wîeniyo, gueniyo Sbô poshrëya enido. Sök borwa kuk eshkoshko ga pjîlú iara Sbörë pjang ba tjlôkwo roy lë Pablorë sök lî kjre wîo. ¹⁵E irgo ga wara jer di pjang eshko lî roshko, ba pjeyoga lîong ba ushko lî tjok. E irgo ga tjlë borwa kong ga «Tja îmi ga Tjlapga Jesús tjlôkwo kjruga jlökoyo ga rokër bomi kong sira ga pjây jek bor tjok, pjây ber lîong bor ushko wîo» lë.

Tjawa rokara jlökoyo, ga jlö lörorwa ba kong, ga tjawa beno lîong ba ushko.

Pablo, Silas, e bängzaraba no shdüzlîong uyo

¹⁶Dbar kjwara ga tjawa jek lîong syöshtozlîong shtoyo wîoshko ga kjogîo weno shäng kjlâra, parkaga tjwîëk shäng pjir wîeniyo. Kjogîo lî goshko Ä

b 16.10 Kjîbokwo ëre taga Lucasdë. Eshko jek lëkong ga Lucas jëk to shäng Pablo tjok. «Tjawa» lë e kjîshko.

sëya kjłara. Sëya li dbo go ga llëbo wen llono li le oba kong enido, ga potjw-
lëkoba ba sogoga kong arae. ¹⁷Kjogło li jek shäng borwa irgo, ga öö le, tjłë è
pogo kong ga «Domerga kjwe, e Sbö Tjwłö Kësbangyo parkaga. Kjwepga jek
lång pjây döya Sbörë sorë łaga» le. ¹⁸Dbar kop ara ga shärye shäng eni. Eni
ga dbar kjwara ga Pablo iirkono ba kong, ga bojono iröng, tjłë sëya pjang ba
go li kong ga «Łër bop kong Jesucristo ko goshko ga pja opkjös kjogło kjwe
goshko dwayo» le.

Jekdo eshko ga kjogło li rayara sëya lirë ga toe.

¹⁹Gueniyo ga iya kjogło sogoga lirë ga beno dbur shak ba kjışhko ame ga
Pablo, Silas, e shara łok, söra jek dbo go öötong lång llëbo soynezłong, tjłap-
gaga kjok llgwega wleniyo li bokshto. ²⁰Eshko ga tjłë łok tjłapgaga li kong ga
«Domerga ère judłoga. Kjok èreshko ga oba shdöya lång ara. ²¹Shji piya lång
ba sdëkwo baiya go. Shji Roma sogpa kong ga tjłokwo le lång bi kong li, e
kolako llëm, e shäryako llëm bakoe» le.

²²Eni ga nopga lång eshko ara li jek uunkong ba włoyo, ga tjłapgaga li
nopga ichono ba shwong skwë, shpoya łok kjor no shpokkło go. ²³Eni ga
shpora łok irgo ga söra łok, iara beno lång no shdüzłong uyo roshko. Eshko
ga tjłapgaga li tjłë łok no daga shäng li kong ga «Bängzas, ga dos yötsoe» le.
²⁴Kuya ga Pablo, Silas, e söra jek, zrëra öötong tjeng këgong rong anmoyö
kjër äär pjirshko. Eshko ga kjordo zak jek łok këgong këgong ba dre bapkwö,
ga ba dre li zrëra ber łok eshko, opshik llëm włö.

²⁵E shkëyo ga Pablo, Silas, e lång syöshtë, të Sbö kong, ga kuya nopga
shdung tjeng ba tjok eshko lirë lång. Öötong kjok rong dik ga ²⁶yo iano
kësbang eshko. Eni ga u li sokö iona beno tre tre erä. Jekdo eshko ga u bäng
llë döktong, roshwino drete. Ga dröng sho no pjirikkło li döktong pjir bakoe.

²⁷Eshko ga no daga li buk pë, ga wolleno buke. Iya ga u li u bäng bäng
döktong beno łok oojong ga wotjłino ga nopga bängzak tjeng li töktong pjire
łara. E kjışhko ga ba dröng söya pjang ba kwota roy li shira, opzrök włö łara.

²⁸Gueniyo ga iya Pablörë sök ga öö le ba kong, tjłë ga «iPja opzrök llëme!
iTjawa lång uunkong jüşhko!» le ba kong dbo go.

²⁹Kuya no daga lirë ga tjłë ga «Jök shjiy tek sözong» le ba kjimtaga shäng li
kong, ga kjrarae. Eshko ga opzrëno jek maling zron jong äär jong Pablo, Silas
shwoy, ga kjök torgö sök ba dre złong, der arae. ³⁰E irgo ga kojono, ga Pablo,
Silas, e shira tjeng lishko dwayo. Eni ga tjłë ba kong ga «Tjłapgaga, Łtja orwë
llong? Łtja dăr włö ga llëye shäryër?»

³¹«Pja măr Tjłapga Jesucristo go ga pja döya Sbörë, bop pjeyoga lång
bop ushko uunkong li döya eni bakoe» le ba kong. ³²Eni ga Tjłapga Jesús
tjłokwo łara łok ba kong, ba pjeyoga lång ba ushko uunkong li kong bakoe.

³³Jekdo eshko ga söra no daga lirë jek di bäng buk eshko lishko, ga shpora
łok bäng li, e kwoshkwara, kröna ba kong. E irgo ga no daga li wara jer
di bäng buk li roshko, ba pjeyoga lång ba ushko li tjok bakoe. ³⁴Eni ga
Pablo, Silas, e söra jek ba ushko, ga sënae. Eshko ga no daga li beno sök
woowa llëm, ba pjeyoga lång ba ushko uunkong tjok, beno lång măr Sbö
go kjışhko.

c 16.28 Eshko dbaryo ga nopga lång kjërshko, e töktong ey dwayoshko ga ba dagaga zrökoba.
«iPja opzrök llëme!» łara Pablörë ba daga kong e kjışhko.

³⁵ Wēshko kjok shröng ga tjlāpgaga kjok līgwega wleniyo li no dagaga ichono kjlōbō āar löng no daga sök no shdüzlong uyo li ik, Pablo, Silas, e döya wlo.

³⁶ Eni ga no daga li tjlē Pablo kong ga «Tjlāpgaga kjok līgwega wleniyo li tjlokwo ichono bor kong, pjāy dör wlo le. Eni ga pjāy to ga bue. Pjāy nom wopjlūe» le.

³⁷ Gueniyo ga Pablo tjlē no dagaga shrono tjeng li kong ga «Tjawa Roma so kjibokwo tjok. Woydara ga tjawa līgwera kjwe kjok līgwekklo Roma so i go. Gueniyo tjawa līgwera lok llem emde ga tjawa shpora lok ara nopga uunkong bokshto, ga tjawa bāngzara lok no shdüzlong uyo roshko. ¿Eni ga tjawa shiya woyde lütshko ega? ¡Eni lleme! Tjawa shiya lok wlo, woyde ga tek shiga epgarē om go dey. Lēmi ba kong eni» le.

³⁸ Eni ga no dagaga li to öötong löng tjlāpgaga li shwoy ga roy lara ba kong pjire. Kuya lok ga beno löng sēya llem, Pablo, Silas, e kjibokwo tjok kjishko.

³⁹ Ga tjlāpgaga li jek öötong löng Pablo, Silas shwoy ga tjlē ba kong ga «Tjawa jnemi kēsbange» le. Eni ga dōrae. Eshko ga tjlē ba kong obi ga «Rokērwa bomi kong sira ga pjāy opshik borwa kjok ēreshko dwayo» le.

⁴⁰ Eni ga opshino lok no shdüzlong uyo roshko dwayo, ga jek öötong löng Lidia ushko. Eshko ga ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjruga li pjlorā uunkong, ga dbo iara bakoe. E irgo ga opshino to ey dwayo.

Tesalónica sogpa woksera löng ara

17 ¹ Ga Pablo, Silas, e jek āar löng Anfópolis kjokyo, e irgo ga Apolonia kjokyo. E irgo ga öötong löng Tesalónica kjokyo. Eshko ga judioga syō uyo jong kjwara. ² Ga Pablo sgara shäng woshtozlong dbaryo kjwobi go ga opzrēk jek judioga syō uyo roshko. Eni ga öör shäng eshko woshtozlong dbaryo li pjloglo mya, ga lano ara nopga löng li tjok. Sbō tjlokwo tak pjang li ³ pjloilgweya ba kong. Tjlē ba kong ga «Miydēy Sbō tjlokwo ēre go ga no pjluoyo iche lara Sbörē li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörē iröng obi. Jesús roy loror bomi kong, ga shāryono ba kong eni. No pjluoyo lēr shäng li e» le.

⁴ Eni ga judioga kjong kjong omtjlokwo kjrono. Grecia sogpa ara Sbō poshrēk löng enido wleniyo, walēga tjwlo ara wleniyo ara, e omshāryono eni bakoe. Ga tjlokwo kjruga uunkong li beno löng Pablo, Silas tjok.

⁵ Gueniyo ga iya judioga omtjlokwo kjrono llem wleniyo lirē ga ymorkono ara. Eni ga to löng irbo bāng go ga nopga owa oba barwē ā wleniyo, e tōna kjlōbōso, kjok eshko sogpa shdōya wlo, ie ber löng wlep llem wlo. Ga wotjlino ga Pablo, Silas, e löng no sök kjlara ko Jasón li ushko lara. E kjishko ga öötong löng ba shwoy ga opzrēno jek dbo go ba u roshko, Pablo, Silas, e shaya, sōya, twe nopga löng li kong wlo, shdūya wlo lara, ⁶ miga wlēna lleme. Eni kuzong ga Jasón shara lok shara, ba pjeyoga Jesús tjlokwo kjruga kjlōbō li tjok. Ga sōra lok dbo go, dopshiya lok i, öötong löng tjlāpgaga kjok līgwega wleniyo li shwoy. Eshko ga öö le lok ara, tjlē ga «Domerga to löng kjok shto oblē oblē, nopga shdōya ber löng wlep llem wlo li, e shrono löng bi shwoy ēre bi barwaga. ⁷ Shronoshko ga wlokjrara Jasón jürē öötong löng ba ushko. Kjok līgwekklo tara pjlu kēsbangyo sök Roma kjokyorē li, e bangkjre lok llem, ie ber tjwlo llem bakoe. To löng tjlē ga pjlu oblē tjok le. E kowe lok Jesús» le.

⁸ Eshko ga lîeye lâra lîok li kjîshko ga tjâpaga, nopga lîong eshko li, e woksera tjê jîkong. ⁹ E kjîshko ga Jasón, ba pjeyoga Jesús tjîlîkwo kjraga, e ichara lîok oppotjwîek, e irgo ga rayara toe.

Berea sopga Jesucristo tjîlîkwo kjrono ara

¹⁰ E shkëyo ga Pablo, Silas, e ichara Jesús tjîlîkwo kjragaga eshko so lîirê opshik jek Berea kjokyo. Öötong lîong eshko ga opzrêno jek judîoga syô uyo jong eshko li roshko. ¹¹ Judîoga lîong Berea kjokyo li wotjîlik owa judîoga lîong Tesalónica kjokyo li i dik lîême. Ga Jesús tjîlîkwo lâra lîok ba kong li kuya ga beno lîong wopjîlû, ga kûywa lîok obi. Eni ga dbar kjwobi go ga tjîlîkwo kura lîok li îna lîok Sbô tjîlîkwo kjibokwoyo go ara, lîeye lâra Pablo, Silasdê li, e jîlîore îya lîok wîlo. ¹² Eshko ga judîoga omtjîlîkwo kjrono ara. Grecia sopga omtjîlîkwo kjrono kjîlaraso lîêm bako, walêga tjwîlô ara wleniyo, domerga bakoe.

¹³ Gueniyo ga Sbô tjîlîkwo roy lê Pablôrê shâng Berea kjokyo li roy kura judîoga lîong Tesalónica kjokyo lîirê, ga jek öötong lîong eshko ga nopga lîong eshko li shdôra lîok ara, beno lîong wlêp ame. ¹⁴ Jekdo eshko ga Pablo ichara ba pjeyoga Jesús tjîlîkwo kjraga lîirê opshik maling, jongya dîlung sor go, brik to kjok eshko dwayo wîlo. Gueniyo Silas, Timoteo, e beno lîong Berea kjokyo obi. ¹⁵ Eshko ga Pablo yorkagaga öör lîong ba tjok Atenas kjokyo. Ga Pablo beno sök eshko. Eni ga ba yorkagaga li sano jem iröng Berea kjokyo. Brik lîokshko ga Pablo tjîlê ba kong ga «Pjây tjîlê Silas, Timoteo kong ga woydêr ga tek tön bor tjok maling Atenas kjokyo jûshko lîemi ba kong» lê.

Pablo Sbô tjîlîkwo lîono shâng Atenas kjokyo, tjâpaga kësks ko Areópago kong

¹⁶ Ga Pablo beno sök eshko Silas, Timoteo, e koshê. E wopro ga îya to shâng ga Atenas sopga sbôpga jyâglô shâryono trâk lîêm, ga wokserga shâng erâ. ¹⁷ E kjîshko ga öötong shâng judîoga syô uyo jong eshko li roshkoshko ga tjîlîkwo kjlîopswê ara nopga lîong eshko li tjok, judîoga, nopga judîo lîêm wleniyo, gueniyo Sbô poshrêk lîong enido wleniyo tjok. Ga dbar kjwobi go ga öötong shâng lîêbo soynezlîong shtoyo ga tjîlîkwo kjlîopswê êbo tjwe ba shwoy li tjok. ¹⁸ Eshko ga nopga tjeng kjring pjök ko epicúreo, estoico. Epga tjîlîkwo kjlîopswê kar kar êng tjok ara, ba wotjîlik om go li go. Ga Pablo tjîlê li kuyashko ga tjîlê lîok kar kar ba tjok. Ga kjong kjong tjîlê êng kong ga «¿Domer tjîlêgwang kjok miydê lîêm kjwe lîlê layde shâng?» lê.

Eshko ga Pablo shâng Jesús roy pjîlû lê ba kong, Jesús, e wolono, ga wosh-rara Sbôrê iröng obi lê. E kjîshko ga kjong kjong tjîlê ga «Domer kjwe in ga to shâng sbôpga shto oblê so roy shdök» lê lîok eni.

¹⁹ Eni ga sôra lîok öötong shâng tjâpaga kësks ko Areópago li shwoy. Eshko ga tjîlê lîok ba kong ga «Tjîlîkwo lêp shâng borwa kong tjaglên li, e pîs yôtso borwa kong sira, miydêrwa wîlo. ²⁰ Kurwa ga tjawa kong tjîlîkwo lêp lîêbo oblê dô, ga lîlê lîoklo miydêrwa woydê» lê.

²¹ Eshko ga Atenas sopga, nopga shto oblê so lîong eshko li, e sgara lîong lîeye lîêba tjwe tjaglên li kuya wîlo, lîanyotke wîlo eröe. Lîeye oblê shârye lîok lîême.

²² Eni ga Pablo kojono shâng eshko ba bokshto, ga tjîlê ba kong ga «Tjâpaga Atenas so, in jîlîokoyo ga bomi sbôpga, e bangkjîrêmi âe. ²³ Tja jêktong

bomi kjok jüshko ga bomi sböpga poshrëzlong shtoyo lök li inor pjire. Kjrina jüni ga sbö poshrëkklo jong kjwara eshko, tak pjang ba poglo go tjlä ga "Sbö miydëy llëm obi li, e poshrëkklo." Eni ga Sbö miydëmi löng llëm li, e poshrëmi löng tjän, e ë miydëmi löng llëm gueniyo. E kjishko ga tja shrono shäng ba roy laga bomi kong. ²⁴E kjok ëre uunkong shäryaga, llëbo tjeng kës li shäryaga bakoe. E kjok dogo so, kjok ëre so, e Tjlapga. E sök u shäryak norë li roshko llëme. ²⁵Shji löng së laga erë, shji tjwlo shrë laga erë, shji llëbo tjok kës li twaga erë bakoe. Eni ga e opkjimtoklo woydë llëme.

²⁶»Dämärshko ga domer shäryara kjälaso döe. Gueniyo ba tjëyo tek ber ba irgo li wena träk llëm, shdöktong to kjok shto oblë oblë uunkong kjok kjwang jikong. Tek dënashko ga tjëyoga oblë oblë ber löng dbar kjwobi, ber tjeng kjone, e lara pjir tjän. ²⁷Shäryara eni, ber löng ba wlëk wlo. To jëk löng kuya i wleni ga wlëya kjwe, shäng bi soshko ëmdë. ²⁸Ga shji mär löng ba go, shji jëk laga erë bakoe. Ga pjäy tjërko tjlökw wolessa tagaga tjeng kjlöbö. Epga omöno eni bakoe. Tjläno ga "Shji uunkong Sbö wapga" lara lök eni.

²⁹»Shji Sbö wapga kuzong ga Sbö, e so sböpga jyäglo shäryak dbur sho shoylör go, dbur sho pjilublün go, llëm ga ak sho go kjoyo, e lëy eni llëme. E so llëbo shäryak norë ba wotjlik li go kjoyo llëm bakoe.

³⁰⁻³¹»Dënashko ga nopga llëbo shäryono bëy llëmshko ga shdüya Sbörë llëm, llëye miyde lök llëm kjishko. Gueniyo dbar iara Sbörë beno kjwara, ber nopga löng kjok ëre kjing go kës li lögwezlong dbaryo wlo. Ga domer kjrara beno shäng kjlära, nopga lögweya bek wlo. E ë miydëy wlo ga e woöno, ga woshrra Sbörë iröng obi. E kjishko ga eerishko ga nopga löng kjone pogo, e woyde ga llëbo owa shärye löng li, e owa jlöe le, ga raye» le.

³²Ga domer woöno kjlära ga woshrono iröng obi le eni li kuya lök ga kjong kjong Pablo läywë owa, jowye jong erä. Gueniyo kjong kjong tjlä ba kong ga «Pja woydërwa ga llëye lëp shäng li dbar oblëshko ga lëp borwa kong jek pjlära obi» le.

³³Eni ga Pablo opshino eshko dwayo. ³⁴Eshko ga kjong kjong jek Pablo tjok, ga beno löng Jesús tjlökw kjragaga. Kjlära jüni ko Dionisio. Domer, e tjlapgaga kësks ko Areópago li kjlärayo. Jesús tjlökw kjraga kjlära obi, e walë shäng kjlära ko Dámaris.

Pablo Sbö tjlökw löno shäng Corinto kjokyo

18 ¹E irgo ga Pablo opshino to Atenas kjokyo dwayo, jek öötong shäng Corinto kjokyo.

²Eshko ga judio wlëna shäng kjlära ko Aquila, e Ponto so. Dënashko ga öötong sök Roma kjokyo, e Italia kjokyo obi. Eshko dbaryo ga pjlu kësbangyo ko Claudio li tjlökwwo ichono, tjlä ga «Judfoga löng jüshko Roma kjokyo kjlobi li opshik drete» le. E kjishko ga eeri ga öötong dbar kjwöbö ga Aquila opshino jek Roma kjokyo dwayo, öötong sök Corinto kjokyo ba boy Priscila tjok. ³Ba pak baiya lök, e u shäryaga öng kwota go, Pablo i dik. E kjishko ga miydara Pablörë ga jek öötong shäng ba shwoy ga beno shäng ba ushko, ga parkë ba tjok bakoe. ⁴Eni ga äär woshtozlong dbaryo kjwobi go ga Pablo opzrëk jek judfoga syö uyo jong eshko li roshko. Ga lan judfoga löng li tjok, nopga judio llëm wleniyo löng li tjok bako, tjlökw wo le shäng li, e jlöe le lök wlo.

⁵Ga Silas, Timoteo, e tje Macedonia kjokyo dwayo öötong löng ba shwoy. Eshko jek lëkong ga Pablo opyono Jesús tjlökw roy le dbar kjwobi go,

opyono shäng e shäryë wlo eröe. Tjlë judíoga kong ga «Bi pjlıyo iche le Sbörë li, e Jesús» le ba kong iyado. ⁶Kuya judíogarë ga opyono beno löng ba wloyo, ga läywe lok owa arae. E kjışhko ga Pablo ba shwong pjıoyono, pjıoyo lon ber tjeng eshko wlo, e ba wloyoga ber löng shdungko wlo loklo. Ga tjılë ba kong ga «Pjây shdüya Sbörë laga ber pjâyde om go. Miydaga ber tjarë ame. Tja Sbö tjłokwo roy le pjây judíoga kong ame. Tjłokwo li ler nopga judío llëm wleniyo kong shara» le.

⁷Eni ga Pablo opshino judíoga syö uyo li roshko dwayo. Eshko ga domer sök kjłara ko Ticio Justo, e judío llëm wleniyo, gueniyo Sbö poshrëya enido. Ba u jong judíoga syö uyo li zlong bäng. Eni ga Pablo beno sök ba tjok eshko.

⁸Kjok eshko ga domer sök kjłara obi ko Crispo. Domer, e judíoga syö uyo jong eshko li kägäyo. Ga Tjłapga Jesús tjłokwo kjrara, ba pjeyoga löng ba ushko uunkong li tjok. Corinto sopga omtjłokwo kjrono ara bako, ga waraba jer di roshko uunkong.

⁹⁻¹⁰Shkër kjwara ga Tjłapga Jesús tjłeno Pablo kong shji yoıno wleni, tjılë ga «Llëye bangkjrëp llëme. Tja shäng bop tjok iyado. E kjışhko ga bor tjłokwo roy lep iyado, pja kjinkë llëme. Ga nopga kjok ëreshko botoya ara. E kjışhko ga pja barwaga ëre llëm, pja kong llëbo owa shärye ëre llëm bakoe» le.

¹¹Eni ga Pablo beno shäng Corinto kjokyo Sbö tjłokwo le nopga li kong lu pjłara kjingsho bëy.

¹²Corinto kjokyo, e Acaya kjokyo obi. Dbar eshko ga Galión, e parkë sök Acaya so ichaga. Eshkoshko ga öötong shäng Corinto kjokyoshko ga judíoga ëng tōno, ga Pablo shara lok, söra jek öötong löng no lıgwezlong uyo. ¹³Eshko ga tjılë lok tjłapga li kong ga «Domer ëre to shäng nopga ië Sbö poshrëk, ba wotjłik baiya li go. Gueniyo kuy ga le shäng li, e kjok lıgwekklo tara Moisésde li wloyo» le.

¹⁴Eni ga dborye Pblorë lara, gueniyo Galión tjılë judíoga li kong ga «Judíoga, tja barwëmi llëme. Eye rotoromi llëye shäryara owa anmoyö kjışhko kjwe ga lıgwer bomi kong kjıluwe. ¹⁵Gueniyo sömi tjwe shäng li tjłokwo le shäng li kjışhko. Pjây lan tjłokwo llë kjışhko, ko llë kjışhko, bomi kjok lıgwekklo li kjışhko bakoe. Eni kuzong ga lıgwezı pjâyde om go. Tja opyë woyde ber llëbo e lıgwegga bomi kong llëme» le. ¹⁶E irgo ga ichara ba lıgwezlong uyo roshko dwayo. ¹⁷Eshko ga judíoga syö uyo jong li kägäyo shäng kjłara ko Sóstenes. E shara nopga judío llëm wleniyo löng lirë, ga shpora lok ara Galión bokshto. Ga iya sök wlëp erä, e ba kong ga llëye llëme le.

Pablo jëk shäng kjok shto oblıë oblıë

¹⁸Eshko ga Pablo beno sök Corinto kjokyo dbar kop ara obi. E irgo ga «Tja toe» lara Jesús tjłokwo kjrägaga löng eshko li kong, ga jer öötong shäng Cencrea kjokyo, Priscila, Aquila tjok. Eshko ga Pablo kă shtono beno pjret. Dämär ga kăkzong shtë llëm dbar kjwöbö lara Sbö kong tjän, ga dbaryo li pijtonge. E irgo ga opyono lok kkyong kësbang roy, jongya Siria kjokyo wlo le. ¹⁹Ga öötong löng Éfeso kjokyoshko ga Priscila, Aquila, e rayara Pblorë beno eshko, ga toe. E irgo ga jek öötong shäng judíoga syö uyo roshko ga lano judíoga löng eshko li tjok. ²⁰Eni ga tjılë lok ba kong ga «Woyderwa ga pja ber sök borwa tjok dbar kjwöböso guing» le, gueniyo woydara llëme.

²¹ Ga «Tja toe.^d Gueniyo ga woyde Sbörë ga tja tjwe iröng bomi ik obi» İe. E irgo ga opyono sök kjoyong kësbang roy, ga toe.

²² Jek öötong shäng Cesarea kjokyo ga jem Jerusalén kjokyo, Jesús tjłökw kragaga löng eshko İi pjłok. E irgo ga opshino jer öötong shäng Antioquia kjokyo buk Siria kjokyo obi İishko ga ²³ beno sök eshko dbar kjwöböso. E irgo ga opshino jek obi, ga to shäng kjok kjrınashko kjrınashko Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Jesús tjłökw kragaga kjımtara mär Sbö go jek kęgong eni.

Apolos Sbö tjłökw İono Ėfeso kjokyo

²⁴ Eshkoshko ga domer öötong shäng kjłara Ėfeso kjokyo ko Apolos. E judıo, Alejandria so. Sbö tjłökw tak pjang İi miyde shäng arae. Ga domer İi tjłe ga kuywoye. ²⁵ Ga oppino ara tjän, Tjłapga Jesús irbo İi kjışko, ga tjłe shäng ga İaywae. Oba piya shängshko ga Jesús roy İe ba kong yötsoe. Gueniyo miyde wlo İi obie. Juan no wono di go sorë miydayde döe.

²⁶ Eni ga opzrëno jek judıoga syö uyo jong eshko İi roshko, ga tjłeno oba kong, İlëye bangkjrara İlëme. Gueniyo kura Priscila, Aquilarë, ga mana İok ba ushko, İan ba tjok wlo, Sbö irbo İi miyde pjłı anmoyö wlo.

²⁷⁻²⁸ E irgo ga Apolos to jek shäng Acaya kjokyo İe, ga kura ba pjeyoga Jesús tjłökw kragaga löng İirë. Eni ga kong kjıbokwo tara İok kjwara, söya twe Jesús tjłökw kragaga löng Acaya kjokyo İi kong wlo, äär eshko ga włokjre İok pjłı wlo İe.

Jek öötong Acaya kjokyo ga tjłeno judıoga löng eshko Tjłapga Jesús tjłökw woydë İlëm wleniyo kong jłökoyo. Sbö tjłökw tak pjang İi go ga pina ba kong ga no pjłuyo iche İara Sbörë İi, e Jesús. Ga tjłökw kjłopswe İok kar kar ęng tjokshko ga judıoga İi zäya enıdoe. Ga Sbö wopjłı İi kjışko ga ba tjłökw kragaga löng eshko İi, e kjımtara tek dämär ba tjłökw kjrë. Eshko ga epga kjımtara Apolosdë ara bakoe.

Pablo tjłökw İono Ėfeso kjokyo

19 ¹ Apolos sök Corinto kjokyo wopro ga Pablo jek shäng Galacia kjokyo, Frigia kjokyo bakoe. Eni ga öötong shäng Ėfeso kjokyo. Eshko ga Jesús tjłökw kragaga włena tjeng kjłöbö, ² ga tjłe ba kong ga «¿Sbö tjłökw kjrıromishko ga pjäy go Sbö Sëya, e shronore?»

«İlëme. Sbö Sëya, e ė İaydëba borwa kong İlëm obi» İe İok ba kong.

³ Kuya ga tjłe ba kong ga «¿Eni ga pjäy warabashko ga e İlë İoklo?»

«E Juan tjłökw kjrırorwa İi İoklo» İe İok ba kong.

⁴ Kuya ga tjłe ba kong ga «Juan no wono jłoe. Ėye, İlëbo owa shärye löng İi, e owa jłoe İara, ga rayara ga wara jer di roshko. Gueniyo ga no tjwe ba irgo İi İanyotkara Juandë oba kong, ga woyde ga shji mär ba go dey. Tjłeno shäng İi, e Jesús İayde» İe.

⁵ Kuya İok ga epga wara jer di roshko Tjłapga Jesús ko go. ⁶⁻⁷ Domerga wara İi doglo sak kjwara kjingsho pjök (12). E irgo ga orkwo İono ba dłu kjıng go, ga epga go Sbö Sëya shrono beno kësbang ba tjok. Eni ga beno löng tjłe kjok shto oblë oblë so tjłökw, ga Sbö tjłökw roy İara İok oba kong.

d 18.21 Tek dënashko ga kjıbokwo ėre jyä shıraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjłe ga «Tja toe. Woyde ga tja jek äär Jerusalén kjokyo dbar shrëkklo dbaryo tjwe İishko.»

⁸ Ga moglō mya ga Pablo jek iyado judfoga syō uyo jong eshko li roshko. Eshko ga Sbō ber no pjūyo sorē li roy lē shāng ara, tjōkwo lē shāng li, e jlōe lēba wlo. Tjlēshko ga llēye bangkjre llēme. ⁹ Gueniyo ga kjong kjong omtjōkwo kjrono llēm, llēye kuya lok woydē llēm kjīshko. Ga Irbo Tjaglēn li lāywe lok owa oba bokshto. Eni ga Pablo opkjono jek ey dwayo, ga Jesús tjōkwo kfragaga li sōra jek oppizlong uyo jong kjwara roshko, u li sogo ko Tirano. Eshko dbar kjwobi go ga Sbō tjōkwo lanyotkara ba tjok ara. ¹⁰ Ga shāryara eni öötong lu pjloglo pjök. Eni ga Tjlapga Jesús tjōkwo shdōktong nopga löng Asia kjokyo uunkong kong, judfoga kong, nopga judío llēm wlēniyo kong bakoe.

¹¹ Eshkoshko ga Pablo kong dbo twara Sbörē kēsbang, llēbo iydēba llēm wlēniyo shārye kēsbang wlo. ¹² Eni ga jangsher, shwong llē, e pjono ba go dö ëmdē ga sōkoba, twēba swlopaga kong ga poptē, twēba nopga goshko Ä sēyaga li kong ga sēya li to ba go dwayo bakoe.

¹³ Judfoga kjong kjong to löng kjok kjrīnashko kjrīnashko Ä sēyaga tjeng oba goshko li ichē ä wlēniyo. Eshko ga Tjlapga Jesús koiarga lok pjang sēya li iche wlo bakoe lara. Ga tjlē ga «Pablo to shāng Jesús roy lē, ga lēr bop kong Jesús ko goshko ga Ä sēya, pja opkjos no kjwe goshko dwayo» lē jong eni.

¹⁴ Eshko ga domerga löng doglo kjäk (7), Esceva wapga. Esceva, e judfo, syōshtaga kägāyo bakoe. Ba wapga doglo kjäk (7) li to löng Ä sēyaga ichē Jesús ko goshko bakoe. ¹⁵ Pjāra ga shāryara lok enishko ga Ä sēya li tjlē ba kong lok ga «Tja Jesús miydē, Pablo miydēr bakoe. ¿Gueniyo ga pjāy ëro?» lē. ¹⁶ Jekdo eshko ga domer goshko Ä sēya pjang li jek zrow pjā ba goshko lok erā. Ba dbo ara go ga tjeng doglo kjäk (7) li shpora ara, shwong llē dwlēra dret, sho llē dwlēra srēng ara, ga zana tjē jikong. Eni ga to töktong lok u li roshko dwayo, kjlop dret, ba llēmdoe.

¹⁷ Kuya Éfeso sogpa uunkong, judfoga, nopga judío llēm wlēniyo lirē ga beno löng sēya llēm, bangkjre arae. Eni ga Tjlapga Jesús ko li iara lok tjwlo ara.

¹⁸ Eshko ga Jesús tjōkwo kfragaga ara tjwe löng llēbo owa shāryara lok tek dēnashko li lē oba uunkong bokshto. ¹⁹ Ga epga ara parkono löng ybipga wlēniyo li, ba oppingglō kjibokwo shoyo sōya tjwe löng, ga sura iōkshko dret oba bokshto. Ga ba kjibokwo sura lok kēs li tjwlo iak dbur sho pjūblūn kjwo sak dbāw dbāw pjloglo sak shkēng (50,000). ²⁰ Eni ga Tjlapga Jesús tjōkwo shdōktong llaw pogo, ga tjōkwo kjrēba jek kēgong kēgong.

²¹ E irgo ga llēbo shāryono kēs li irgo ga Pablo wotjlīk jek Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo go jongya Jerusalén kjokyo wlo lē. Ga wotjlīk kjrīna obi ga «Löng Jerusalén kjokyo li pjloror pjir ga tja jongya Roma kjokyo bakoe» lē. ²² Eni ga ba kjimtagaga ichara do pjök jongya Macedonia kjokyo ba bām go, epga Timoteo, Erasto. E wopro ga e beno sök eshko Asia kjokyo dbar kjwöböso obi.

Éfeso sogpa woksera löng ara

²³⁻²⁹ Éfeso so sböpga kjāra ko Artemisa, ba syō uyo jong eshko. Eshko ga domer sök kjāra ko Demetrio, ba pak baiya, e llēbo jyāglō shāryaga dbur sho pjūblūn go. Domer, e Artemisa syō uyo li jyāglō shāryaga. E go ga dbur shak ara, ba parkagaga parkē löng ba tjok li tjok. Eshko dbaryo ga llēbo

jyäglo shäryagaga uunkong li töna, ga tjëlë ba kong ga «Pjeyoga, miydëmi pjîlû ga shji mâr bi pak ëre go. Eerishko ga Asia kjokyo kjok kjwang jikong ga bi sbö kësbang Artemisa li poshrëy löng ÿyado. Gueniyö ïmi löng, kumi löng ga Pablo to shäng tjëlë oba kong ga sböpga jyäglo shäryaga norë li, e llëno llëme le. Eni ga nopga kjlopswë ara ba shwo lëkong, ga shärye eni li jushko dö llëm, Asia kjokyo uunkong seke. Llëbo ëre owa bi kong, bi pak ëre iëba ber tjwîlô llëm ga jer bi shjiryö. Erö llëme. Eshko ga Artemisa syö uyo jong jushko li, e ber tjwîlô llëm bakoe. Eni ga bi sbö om go li woydëba ame, ba tjwîlô kësbang li iëba ber llëno ame» le.

Kuya lok ga iirkono ara, öö le lok arae. Tjëlë lok dbo go ga «ÿÉfeso so sbö Artemisa li, e tjwîlô kësbang!» le. Eni ga Éfeso sopga woksera löng tjë jikong. Eshko ga Pablo yorkagaga wlëna löng do pjök ko Gayo, Aristarco, epga Macedonia so. Ga shara lok, dopshira, söra öötong löng no tönzlong uyo jong eshko lishko.

³⁰Eni ga roy kuya Pablorë ga jek opzrëk woydë eshko, lan nopga löng li tjok wlo lara, gueniyö ichara Jesús tjëlökwo kragagarë llëme. ³¹Eshko ga tjlapgaga tjwîlô këskes Asia sopga kong wleniyö löng eshko kjlöbö, epga Pablo pjeyoga wleni, ga tjëlökwo ichara ba kong, to jek opzrëk eshko llëm wlo.

³²E wopro ga nopga öötong löng no tönzlong uyo li, e woksera löng träk llëme. Löng eshko ara töno löng llë kjïy miyde löng llëme. Ga öö le lok ara, kjlara tjëlë oblë, kjlara tjëlë oblë bakoe.

³³Ga judío shäng kjlara eshko ko Alejandro. Domer, e ichara judíoga löng lirë nopga löng kës li bokshto, ga llëye le wlo li lara lok ba kong. Eni ga Alejandro orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni. ³⁴Gueniyö ga miydara lok ga e judío ga kuya woydë llëme. Ga öö le lok tjë jikong, tjëlë ga «ÿÉfeso so sbö Artemisa li, e tjwîlô kësbang!» le jong eni wop ara, ga Alejandro to tjëlëno nopga li kong llëme.

³⁵E irgo ga nopga löng kës li kjinkara no shäng kjlara tjlapgaga këskes dboryaga wleniyorë, ga tjëlë ba kong ga «Pjeyoga Éfeso so. Shji iak beno löng bi sbö kësbang Artemisa li syö uyo daga, shji beno löng ba jyäglo ter lono kjok dogo dwayo li daga bakoe. Nopga kjok kjwang jikong so ommyidë pjîlû ga eni. ³⁶E jyö laga ërë llëme. Eni ga pjäy löng tjëkso guing. Llëbo shär-yëmi ga woyotjîlmi llëm guing llëme. ³⁷Ga domerga söromi kjwe llëye owa shäryara syö uyo kjïy llëm, llëye lara bi sbö kjishko llëm bakoe. ¿Eni ga tek söromi jushko ega?

³⁸»Eni ga Demetrio, ba parkagaga, ëye rote woydë wleni ga tjlapgaga no llëwega löng kjweshko, izia. Woyde ga ba llëwezlong dbaryo ga koshe löng llëwega wlo. Eshko ga shji ëng rotë ga pjîlû. ³⁹Ga pjäy llëbo rokë woydë obi ga lëmi shji töno löng uunkong dbaryo bek lishko ga llëwega bomi kong eshko jä. ⁴⁰Llëbo shäryono jushko li, e tjwe bi kong owa kjwe. Shji oba iono ëngkjwë ara le bi ichagagarë kjwe. ¿“¿Oba shdöktong löng kjweni ega?” lara lok bi kong ga llë löydë ba kong eshko?» le.

⁴¹Lara eni pjir ga nopga li ichara to pjire.

Pablo to shäng Macedonia kjokyo, Grecia kjokyo

20 ¹Nopga shdöktong kës li släno pjir ga Jesús tjëlökwo kragaga rokara Pablorë, poshdüya wlo. Poshduna pjir ga «Tja toe» le, ga to jek

Macedonia kjokyo. ²Öötong shäng eshko ga jek shäng Jesús tjlökwö kragaga löng li dbo ië kjok kjrinasshko kjrinasshko. E irgo ga to jek öötong shäng Grecia kjokyo, ³ga beno sök eshko moglo mya.

E irgo ga opshik to jongya Siria kjokyo le. Brikdo, opyë kjoyong kësbang roy larashko ga roy kuya ga judfoga wotjlik ba zrök le leba. E kjishko ga wotjlik to iröng pjö lekong Macedonia kjokyo go shara le. ⁴Ba yorkagaga jek löng ba tjok li ère: Sópater, e Pirro wa, Pirro, e Berea so; Aristarco, Segundo, epga Tesalónica so; Gayo, e Derbe so; Tíquico, Trófimo, epga Asia so; Timoteo bakoe. ⁵Epga uunkong jek löng borwa bäm go, ga tjawa koshe öötong löng Troas kjokyo. Gueniyo tjawa beno löng Pablo tjok. ⁶Tjawa beno löng Filipos kjokyo äär jong pjlung shosho suk pjir shäryak ba uukklo tjok llem dbaryo li pjitong guing. E irgo ga tjawa opshino jek Filipos kjokyo dwayo äär jong dlung kjako, ga tjawa opyono kjoyong kësbang roy, ga tjawa jeke. Öötong dbargwo shkëng (5) ga epga dosharorwa öötong löng Troas kjokyo. Ga tjawa beno löng eshko dbargwo kjäk (7).

Dwlas wolono kjlara, ga woshrra Pablorë iröng obi

⁷Öötong dbar sondëshko ga tjawa töno Jesús tjlökwö kragaga tjok, ië wlo. Ga Pablo tjleno nopga löng li kong. Ga opshik eshko dwayo wëshko le kjishko ga beno shäng tjle wop ara äär jong kjok ronge. ⁸⁻⁹Ga tjawa töno löng lishko ga yongyo shäryak jem jong ëng kopshko llögong llögong äär jong kjrिंगgwo myashko, tjawa löng li ey. Eshko ga iök borkek lok shjiy arae. Ga dwlas shäng kjlara eshko ko Eutico, ga sirkeno sök u bäng bäng go. Eshko ga Pablo tjle shäng kjër wopro ga Eutico sök ga poywö ara. Wop ara ga pono, ga lono jer jong kjokshko dwayo äär jong töshko, ga wolonoe. ¹⁰Eni ga Pablo oplono jer ba ik, ga opburgö dwlas li kjing go, ga popjlura. Eshko ga tjle nopga löng li kong ga «Pjäy woydë llëme. jBuk së!» le.

¹¹E irgo ga Pablo jem kjomo iröng obi, ga pjlung shosho suk pjir shdöra, ga uara tjlökwö kragaga löng li tjok, ga beno shäng tjlökwö le ba kong obi äär jong kjok shränto. E irgo ga toe. ¹²E irgo ga dwlas lira söra lok jek ba ushko së. E kjishko ga ba pjeyoga beno löng wopjlu anmoyö.

Pablo tjlökwö lono tjlapgaga Jesús tjlökwö kraga kägäyo löng Éfeso kjokyo li kong

¹³E irgo ga Pablo beno shäng Troas kjokyo obi, ga tjawara opshino jek ba bäm go, tjwe jong Asón kjokyo kjoyong kësbang go. Woyde Pablorë ga jek pjö lekong, ga koshërwa löng eshko. ¹⁴Eni ga Pablo tjwe shäng eshko, ga töno borwa tjok, ga opyono jek shäng kjoyong kësbang roy borwa tjok. Eni ga tjawa jek äär löng Mitilene kjokyo. ¹⁵⁻¹⁶Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek löng Quío kjokyo, e bokshto. Wëshko ga tjawa jek äär löng Samos kjokyo. Woyde Pablorë ga tjawa slan ber löng Éfeso kjokyo llëme le, äär Jerusalén kjokyo judfo dbar shrëzlong dbaryo kowe lok Pentecostës li bäm go wlo. E kjishko ga wëshko ga tjawa öötong löng Mileto kjokyo.

¹⁷Eshko ga no ichara Pablorë tjlapgaga Jesús tjlökwö kraga kägäyo löng Éfeso kjokyo li rokë. ¹⁸Eni ga öötong löngshko ga Pablo tjle ba kong ga «Dëna-shko ga tja tek shrono shäng Asia kjokyo ëreshko ga tja beno shäng bomi tjok dbar kop ara. Llëye shäryoror eshko li miydëmi pjir tjän. ¹⁹Eshkoshko ga

judfoga kjong kjong opyono beno löng bor wloyo. E kjishko ga llëbo weno bor kong owa ara, ga tja beno shäng woydë ara bakoe. Gueniyo tja beno shäng parkë Tjlapga Jesús kong wotöy iyadoe. ²⁰ Tja Sbö tjlokwo lono oba uunkong bokshto, ga pjây pinor öör bomi ushko bakoe. Eshko ga tjlokwo llë ber pjlu bomi kong wlo li, e loror bomi kong pjir, llëye bangkjrër llëm wleni. ²¹ Eshko ga tja tjleno shäng tjlokwo kjwaraso judfoga kong, nopga judfo llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjle ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lözi, ga rayozî, ga pjây optwos Sbö kong dey, ga pjây mär ber löng bi Tjlapga Jesús go” lër shäng eni iyado.

²² »Ga eerishko ga tja jongya Jerusalén kjokyo, tja iche Sbö Sëyarë jek eshko kjishko. Gueniyo llëye wen bor kong eshko li miydër shäng llëme. ²³ Miydër shäng li, e kjrinaso. Tja to shäng kjok shto oblë oblë lishko ga Sbö Sëya tjle bor kong ga “Llono ga pja iëba ber shäng no shdüzlöng uyo roshko, ga llëbo wen oblë oblë bop kong bakoe” le bor kong eni. ²⁴ Gueniyo bor kong ga tja wolonde, de llëm, e llëye llëme. Woydër li, e kjrinaso. Pak twara Tjlapga Jesüsdë bor kong shäryër wlo le li, tja wolonoshko ga e shäryoror pjire. Ga pak li, e shji kjimte woydë Sbörë sorë li roy pjlu shdör oba kong.

²⁵ »Ga pjây kong Sbö ber no pjlu sorë li roy loror bomi kong ara. Gueniyo lër bomi kong ga tja imi ame. ²⁶⁻²⁷ Llëye woyde Sbörë li, e loror bomi kong dret, llëye bangkjrër llëm wleni. E kjishko ga lër bomi kong ga pjây miydaga ber tjarë ame. ²⁸ Sbö tjlokwo kragaga tjwlëna ba Wa srëng li go pjir, ga pjây iara ba Sëyarë beno löng ba dë. E kjishko ga pjây wlëp llëme. Pjây opdos yotso. Jesús tjlokwo kragaga dëmi, öng wlëp ushko so de ba dagarë wleni.

²⁹ »Miydër pjlu ga tja opshino kjok jushko dwayoshko ga domerga owa tjwe opzrëk bomi tjreko ara, ga Jesús tjlokwo kragaga löng li barwe ara, shjiti kjloy so iir ä wleniyo tjwe öng llë uë wleni. ³⁰ Ga kjone kjone löng bomi tjreko ëmdë ga opyë löng jyörkë, ga Sbö tjlokwo le lok bomi kong bëy llëm, Jesús tjlokwo kragaga jyäpgwe jek ba shwo lëkong wlo le. ³¹ E kjishko ga pjây sjëke. Woyoshrozî ga lu pjloglo mya ga pjây poshdunor boryo go shkë dba, pjây kjlarashko kjlarashko.

³² »Era eni, pjeyoga, eerishko ga pjây iër ber tjeng Sbö wloshko, pjây de wlo, ga shji kjimte Sbörë sorë tjlokwoyo li, e ber pjang bomi daga bakoe. Pjây jëk tjlokwo li go ga pjây opping ba miydë pjlu jek këgong këgong. Eni ga llëbo pjlu twe ba nopga baïya kong wlo li, e twe bomi kong bakoe.

³³ »Ga llëye oma i, e koïnor llëm, dbur llëm, shwong llëm bakoe. ³⁴ Eni llëme. Miydëmi pjlu ga tja parkono bor orkwo om go goshko, llëbo woydër bor kong, bor yoragaga kong li tjwlën wlo. ³⁵ Ga pjây pinor eni, woyde ga shji parkë eni, oblë löng llëbo woydë li kjimtëy ga pjlu wlo. Tjlokwo lara Tjlapga Jesüsdë li, e woyoshrozîa. Tjleno ga “Llëbo kjröröy ga shji wopjlüe. Gueniyo ga llëbo tworoy oblë kong ga shji wopjlü e kjinmo” lara eni» le.

³⁶ Lära eni pjir ga kjök torgö sök Jesús tjlokwo kraga kägäyoga löng li tjok, ga syöshtono Sbö kong. ³⁷ Eni ga epga slatong lok uunkong, ga Pablo popjlura uunkong lirë, ga lö shira lok bakoe. ³⁸ Eshko ga Pablo tjleno ba kong ga «Tja toe. Tja imi ame» lara ba kong kjishko ga epga woydono lok arae. E irgo ga tyara lok öör jek löng kyyong kësbang buk lishko, to wlo.

Pablo to jek Jerusalén kjokyo

21 ¹«Tjawa toe» İlororwa borwa pjeyoga kong pjir ga tjawa opyono kjoyong kësbang roy jek bek jongya Cos kjokyo. Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek löng Rodas kjokyo, e irgo ga tjawa jek öötong löng Pátara kjokyo. ²Eshko ga kjoyong kësbang wënorwa pjang kjlara brik pjang kjwîë to jongya Fenicia kjokyo wlo İe, ga tjawa opyono ba roshko, ga tjawa jeke. ³Tjawa jek löng eni ga tjawa kjër pjola ga dlung tjërko ko Chipre İi İnorwa, e ber buk orkwo mîlëkong. Ga tjawa jek löng Siria kjokyo, öötong tjyono löng Tiro kjokyo, İlëbo söya kjoyong sogorë İi shiya İok ber eshko wlo. ⁴Eshko ga Jesús tjlökwö kjragaga wënorwa löng kjlëbë, ga tjawa beno löng ba tjok eshko dbargwo kjäk (7). Eshko ga Sbë Sëya tjlä tjlökwö kjragaga İi kong ga «İlëbo wen Pablo kong owa Jerusalén kjokyo» İe. E irgo ga İano İok Pablo tjok, jem Jerusalén kjokyo İlëm wlo.

⁵Gueniyo ga jİö İara İlëme. Öötong dbargwo kjäk (7) ga tjawa opshino to ey dwayo. Eshko ga epga, tjawa yorkara jer löng dlung kjako, ba boyga, ba wapga tjok. Eshko ga tjawa kjök tono tjë jİkong, ga tjawa syöshtono Sbë kong. ⁶«Tjawa toe» İlororwa ëng kong pjir ga tjawa opyono kjoyong roy, ga epga sano jek ba ushko iröng obi.

⁷E irgo ga tjawa jek dlung kjing go Tiro kjokyo dwayo öötong löng Tolemaida kjokyo. Eshko ga Jesús tjlökwö kjragaga löng kjlëbë, ga «¿Pjây yonde?» İërwa ba kong. Eshko ga tjawa beno löng ba tjok. ⁸Wëshko ga tjawa opshino eshko dwayo, ga tjawa jek öötong löng Cesarea kjokyo. Domer shäng kjlara eshko ko Felipe, e kowëba Jesús tjlökwö roy pjİü İaga İëba. Dİi pjİorgaga kjrak dogİo kjäk (7) dëna-shko İi, kjlara İi e. Ga tjawa beno löng ba tjok ba ushko. ⁹Felipe wapga tjeng dogİo pkëng (4), kjogİoga. Olö ga tjlökwö İe Sbörë ba kong, ga İe İok oblë kong eni.

¹⁰Tjawa löng eshko dbar kjwëbë tjänshko ga domer tjwe shäng kjlara Judea kjokyo dwayo ko Agabo. E Sbë tjlökwö İaga. ¹¹Öötong shäng borwa shwoy ga Pablo dop pjrikkİo İi kjrara, ga oppjirino e go, ba orkwo go, ba dre go bakoe. Eshko ga tjlä ga «Sbë Sëya tjlä ga “Dop pjrikkİo ëre sogo, e äär shäng Jerusalem kjokyo, ga pjriya judİoga löng eshko İirë jüni bakoe. Ga twe İok tjİapgaga nopga judİo İlëm wİeniyo kong, İlgweya wlo” İe eni» İe.

¹²Kurwa ga tjawa tjlä Pablo kong ga «Pja jem Jerusalén kjokyo İlëm dey» İërwa eni pjİaraso İlëme. Cesarea sopga omİono ba kong eni bakoe.

¹³Gueniyo ga tjawa dboryara Pablörë. Tjlä ga «¿Pjây sİar ega? ¿Tja İëmi woydëshko eni ega? Tjİapga Jesús kjİshko ga tja shäng pjrikoİa kjok orë koshë. Gueniyo erö İlëme. Tja shäng zrökoİa Jerusalem kjokyo wlo bakoe» İe.

¹⁴Tjawa koİe woydë İlëm kuzong ga tjawa tjlä ba kong ga «İlëye woıde Tjİapgarë İi, e ber eni» İërwa.

¹⁵E irgo ga tjawa poshÿyono uunkong, ga tjawa opshino to jem Jerusalén kjokyo. ¹⁶⁻¹⁷Eshko ga tjawa yorkaga Jesús tjlökwö kjragaga kjong kjong Cesarea so İirë. Ga tjawa öötong löng Jerusalem kjokyoİshko ga tjawa söra İok domer shäng kjlara eshko ko Nasón İi shwoy. Domer, e Chipre so, gueniyo sök Jerusalem kjokyo. Jesús tjlökwö kjragaga tek dämärshko İi, kjlara İi e. Ga tjawa beno löng ba ushko.

Pablo shäng Jerusalem kjokyo

Jerusalén kjokyo ga tjawa wİokjrara borwa pjeyoga Jesús tjlökwö kjraga löng İirë woowa İlëme. ¹⁸Wëshko ga Pablo jek Santiago İk, ga tjawa jek ba

tjok bebi. Tjawa öötong löng eshko ga tjäpagaga Jesús tjökwö kjraga kägäyo töno löng uunkong eshko, ¹⁹ ga «Miga» lära Pablorë ba kong. E irgo ga llëye shäryara Sbörë nopga judío llëm wleniyo kong ba kjishko li, e lära ba kong pjire. Larashko ga llëbo shäryono chirawayo ëmdë li, e lära pjir bakoe.

²⁰ Kuya lok ga Sbö poshrëra lok ara. E irgo ga tjlä lok ba kong ga «Pablo, pja borwa kjlara. Tjökwo lërwa woydë bop kong kjrina. Miydëp pjü ga judioga Jesús tjökwo kragaga löng träk llëm, shtëy ga äär llëme. Ga epga uunkong tjlä ga «Kjok lögwekklo tara Moisésdë li, e tjwlo ara. E rayako llëme» le lok eni. ²¹ Ga roy kura lok ga pja to shäng omle oblë. Judioga löng nopga judío llëm wleniyo tjreko li pim shäng «Llëye tara Moisésdë li, e rayëy ga pjü» lëp to shäng eni ba kong. Ga pja tjlä ga «Bi wapga, e doyo jyä tëy llëm ga pjü. Bi sdëkwo tek dënashko dwayo li, e shäryëy ame bakoe» lëp shäng eni.

²² »Eni ga pja shrono shäng jushko, e roy kuya lok kjluwe. »Eni ga llëye shäryëy? ²³ Pjü wlo ga llëye lërwa bop kong li shäryos dey. Shji löng jushko ëre tjreko domerga tjeng doglo pkëng (4), dämär ga käkzong shtë llëm dbar kjwöbä lära lok Sbö kong, ga e dbaryo li pjir döröe. Shärye löng, tara Moisésdë sorë li eni. ²⁴ Woydërwa ga epga sös jek bop tjok. Ga pja opyë ba tjok, llëye shäryëy lära Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjü wlo li, e shäryëp ba tjok eni eshko. Ga kä shtaga potjwëga ber pjarë, pjäy uunkong kong. Eni ga pja iya nopga uunkongdë, ga miyde lok e go ga tjökwo laraba kës bop kjishko li, e jyö eröe. Pja ëmdë ga kjok lögwekklo tara Moisésdë li kolëp shäng bebi, miyde lok e go ga wëlle.

²⁵ »Nopga judío llëm wleniyo Jesús tjökwo kjraga lära, llëye shärye lok wlo li, e tororwa beno ba kong pjir tjän. Tjawa tjläno ba kong ga «Dli llë twak sböpga jyäglo kong li sho uëy llëm, öng zrök kjoyto skuya i li sho uëy llëm, srëng llë uëy llëm, ga shji orkwoosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm bakoe» lororwa ba kong eni» le.

Pablo sharaba Sbö u zlong bäng

²⁶ Eni ga domerga doglo pkëng (4) lära li söra Pablorë jek ba tjok. Wëshko ga opyono shäng ba tjok, ga llëye shäryëy lära Moisésdë, shji äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjü wlo li, e shäryara ba tjok pjire. E irgo ga jek öötong shäng Sbö u zlong bäng, ga ba dbaryo pjir llono, Sbö sëngglo söya eshko wlo li söya llono, e lära tjäpagaga löng eshko li kong pjire.

²⁷ Eni ga dbargwo kjäk (7) koshe löng li pjitoë. Eshko ga Pablo öötong shäng Sbö u zlong bäng. Eshko ga judioga löng kjlöbö Asia so. Pablo iya lok ga öö le lok ara, ga nopga löng eshko li shdöra lok jong träk llëm, ga jek rish Pablo kjing go. ²⁸ Eshko ga tjlä lok nopga li kong dbo go ga «Israel tjëyoga, tjawa kjimtoziä! Domer to shäng oba ping owa kjok shto oblë oblë li ëre. Llëye le to shäng li, e shji Israel tjëyoga ëre wloyo, kjok lögwekklo tara Moisésdë li wloyo, Sbö u ëre wloyo bakoe. »Erö llëme! Nopga söra tek shrono kjlöbö jushko judío llëm wleniyo. »E go ga shto iak beno buk dboy Sbö kong ëre, e iara beno buk eni ame!» le.

²⁹ Lunashko ga Pablo ina lok shäng kjok shto oblë Trófimo tjok, e Éfeso so, e judío llëm wleniyo. Ga epga wotjläno lok ga söra Pablorë öötong löng Sbö u zlong bängdo lära. «Sbö u iara beno jong dboy ba kong ame» lära lok e kjishko, miga eni llëme.

³⁰Eni ga nopga shdöktong ilaw pogo kjok eshko kjang jikong, ga tjwe zron jong Sbö u zlong bäng. Ga Pablo shara lok, dopshira Sbö u jong lishko dwayo jek kjoko, ga Sbö u kjeryo bäng bängzara jek kjlöw erä. ³¹Eshko ga Pablo zröyde lok. Eni ga roy sökoba jem äär engkwaga Roma so kägäyo kës-bangyo li shwoy, tjle ba kong ga «Pja wlep iläme. Jerusalén sogga dew töshko shdöktong jong trak iläme» leba eni.

³²Kuya ga ba engkwagaga tona ba kägäyoga tjok, ga jer lok zron jong nopga tjeng kës lishko. Iya nopga lirë ga Pablo shpora ame. ³³Eshko ga tjlapga li jek öotong shäng Pablo shwoy ga shara. Eshko ga ba engkwagaga ichara ba pjrik, ba pjrikklo shäryak dröng sho go pjloglo pjök go, ga tjle nopga tjeng li kong ga «¿No kjwe ëro? ¿Läye shäryara?» le.

³⁴Gueniyo ga öo le lok ara, kjlara tjle oblë, kjlara tjle oblë bakoe. Eni ga nopga shdöktong löng kës li kuzong ga llëbo bëy li kjone dey miyde tjlapga lirë shäng iläme. E kjishko ga tjle ba engkwagaga kong ga «Domer kjwe sözi jem kjomo, bi engkwaga shtoyo buk lishko» le.

³⁵⁻³⁶Eni ga söra lok jek äär shäng tyozlong jem kjomo wlo lishko. Eshko ga nopga tjeng kës li iirkë ara anmoyö, jek löng ba irgo, öo le lok trak iläme. Tjle ga «¿Zrözia!» le jong eni. E kjishko ga Pablo jek om go ame, shakza engkwagaga kjlobö lirë pjä, ga söra lok jem pjang kjomo.

Pablo tjläno nopga tjeng ara li kong

³⁷Eni ga Pablo zrëya lok jek löng lishko lëshko ga Pablo tjle engkwaga kägäyo kës-bangyo li kong ga «¿Tja tjle bop kong sira ga buere?» le ba kong, gueniyo lara tjlapga li tjlokwo go.

Kuya ga tjle ga «¿Pja tjle Grecia so tjlokwo pjüro? ³⁸Kjupäbäshko ga Egipto so shrono shäng kjlara jushko, ga nopga owa no zrök ä wleniyo, e tona doglo sak dbaw dbaw pjloglo pkäng (4,000). Ga epga söra jek kjok dogro no llëmshko, engkwäw tjawa Roma so tjok wlo lara. E pjaro loror» le.

³⁹Kuya ga «Läme. Tja judio, tja Tarso so, kjok li tjwlo ara wleniyo, e Cilicia kjokyo obi. Rokër bop kong sira ga tja ichëp tjle nopga tjeng ëre kong» le.

⁴⁰Kuya ga jlö lara.

Eni ga Pablo kojono shäng tyoklo jem li worbo pjirshko, ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong loklo wleni. Kjinkono löng ga tjläno ba kong lok arameo tjlokwo go. Tjle ga

22 ¹«Pjeyoga, tjlapgaga, rokër bomi kong ga tja kuzia, tja opwlikë wlo» le.

²Kuya lok ga Pablo tjle shäng arameo tjlokwo go kuzong ga beno löng kjing erä. Eshko ga Pablo tjle ga ³«Tja ëre judio. Tja weno buk Tarso kjokyo, e Cilicia kjokyo obi, gueniyo ga tja kuno shäng ëreshko Jerusalén kjokyo. Ga tja oppino shäng Tjlapga Gamaliel tjok, tja pina bi kjok ilgwekklo tak pjang dënashko li go, lläye kjak llëm, sök beke. Enido ga tja jek shäng Sbö tjok jlokoyo, pjäy omshäryë löng eerishko sorë ga tja omshäryë shäng eshko eni bakoe.

⁴«Dënashko ga nopga jek löng Irbo Tjaglën go li, e irpjanor, zrör wlo, ga sharor, ichoror jek no shdüzlong uyo roshko, shdunghoba wlo, domerga, walëga bakoe. ⁵Syöshtaga kës-bangyo, bi tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo kës-kës, e omïno. E jyö lëmi wleni ga jakrokrozi ba kong. Tja kong kjibokwo twara lok,

sör bi pjeyoga löng Damasco kjokyo li kong, nopga Irbo Tjaglën li söga wlenor li shar ga pjlu wlo, tek sör ëreshko Jerusalén kjokyo, shdungoba wlo.

⁶»Gueniyo ga tja öötong jek shäng ääto Damasco kjokyo lishko dlo dluw dik ga in ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, jek lletilet, ga tja kopjrina iök shjiy lirë beno pjang pjirbrie. ⁷Jekdo eshko ga tja dgonu jer töshko, ga kur ga ëbo tjle ga “Saulo, Saulo, tja irpjam ega?” le.

⁸»Kur ga tja tjle ga “Tjlapga, tja e?”

»“Tja Jesús, Nazaret so. Irpjam to shäng wle, e tja” le bor kong. ⁹Bor yor-kagaga jek löng bor tjok iök shjiy li ina lok, gueniyo ëye tjleño bor kong ga kura lok lleme.

¹⁰»Eshko ga tja tjle ga “Tjlapga, lleye sharyer ga pjlu?”

»“Pja kojözong. Pja jongya opzrek jek Damasco kjokyo. Lleye sharyep wlo li, e leba bop kong eshko” le. ¹¹Ga tja iara iök shjiy lirë beno kjok igö llem kjishko ga tja shara bor yor-kagagarë bor orkwo go, ga tja söra to öötong shäng Damasco kjokyo.

¹²»Domer sök kjlara eshko ko Ananías. Kjek lligwekklo tara Moisésdë li söya shäng pjlo bek iyado. Roy pjlu judioga löng eshko uunkong li kong. Ga tjawa öötong löng kjok eshko ga domer li tek shäng bor ik. ¹³Eni ga shrono shäng bor zlong bäng ga tjle bor kong ga “Saulo, pja bor kjlara, pja bokkwo poptos iröng obi, pja kjok igö pjlu wlo” le. Jekdo eshko ga tja bokkwo poptono, ga domer li in ga bë shäng welëe. ¹⁴Eshko ga tjle bor kong ga “Bi tjlapgaga tek denashko so Sbö, pja kjrara, lleye woyde li miydëp wlo, No Pjlo Bek li ip wlo, lleye le om go li kup wlo bakoe. ¹⁵Ga lleye inop, kurop li, pja ber ba laga oba uunkong kong. ¹⁶Era eni ga lleye koshëp ame. Pja kojözong. Pja nom, pja wëba jer di roshko wlo, ga pja syöshtos Tjlapga kong, owa pjang bop go li löya ber dret wlo” le.

¹⁷»E irgo ga tja tek shrono shäng ëreshko Jerusalén kjokyo iröng obishko ga tja jek öör shäng Sbö u zlong bäng, syöshtë wlo. Eshko ga llebo inor shji yoïno wleni. ¹⁸Tjlapga Jesús inor ga tjle bor kong ga “Pja opshis maling jushko Jerusalén kjokyo dwayo. Pja tjle bor kjishko kjok ëreshko ga tjlokwo kjreba lleme” le.

¹⁹⁻²⁰»Kur ga tja tjle ba kong ga “Tjlapga, denashko ga tja to shäng judioga syö uyo kjwarashko kjwarashko, ga nopga mär löng bop go li, e sharor, soror, ioror beno tjeng no shdüzlong uyo roshko, ga shpoga tjarë om go bakoe. Ga bop roy laga Esteban lira zrökbashko ga tja shäng eshko. In shäng ga ‘Zrözia’ ler shäng eni, ga ba zrögaga li, ba shwong ter lekong li skwarashko ga tja beno shäng shwong li daga. Lleye sharyoror uunkong ëre, e miydëba löng pjire” ler.

²¹»Gueniyo kuya ga tjle bor kong ga “Pja nomo. Pja icher to kjok pjola bor roy le nopga judio llem wleniyo kong” le bor kong le.

²²Lleye le shäng li kura lok öötong eshko döe. Eshko ga öo le lok tjë jikong, tjle ga “Domer kjwe zrözia! Shäng kjok ëre kjing go ame dey!” le lok eni.

²³Ga öo le lok jek këgong tjë jikong, ga ba shwong kop lekong li skwara lok, ga dbuya llaw pogo, ga klung sho pjlungyo kjre, ga dbuya lok jem jong kjomo eng kopshko.

Pablo shpoya no dagagarë lara, ga opwlikono

²⁴Eshko ga engkwagaga li ichara ba kägäyo kësbangyo lirë Pablo sök eng-kjwaga shtoyo li roshko, shpoya lok no shpokklo go wlo, nopga shdöktong lle kjishko le ba kong wlo.

²⁵ Eshko ga Pablo pñiya lõng kjwëshko ga tjlë ba kong lõk ga «¿No Roma so kjibokwo tjok li, e lligwemirë llëm obishko ga shpomi ga pjlúre?» Ìe.

²⁶ Kuya ba kägäyo lirë ga jek jong ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjlë ba kong ga «Domer kjwe Roma so kjibokwo tjok. ¿Eni ga kjwëp llong?» Ìe.

²⁷ Kuya ga jek öötong shäng Pablo shwoy ga tjlë ba kong ga «¿Jlökoyo ga pja Roma so kjibokwo tjokde?»

«Èng» Ìe ba kong.

²⁸ Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja Roma so kjibokwo shik wlo ga tja dbur zano ara» Ìe ba kong.

Kuya ga tjlë ba kong ga «Tja data Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja eni tek buk chirawa obishko dwayo» Ìe.

²⁹ Jekdo eshko ga epga lõng ba shpok wlo Ìara li, e opkwono eshko dwayo. Ga miydara tjläpa lirëshko ga bangkjrara ara bako, Pablo kjrochara, shpoya wlo Ìara kjishko.

Pablo söraba tjläpaga bokshto

³⁰ Wëshko ga èngkjwaga kägäyo kësbangyo li wotjlík shäng ga «¿Pablo kjwe shdungko Ìe judíogarë, gueniyo llë kjishko? Miydër woydë yötsoe» Ìe. E kjishko ga ba dröng sho ba pjrikklo li döra, ga judíoga syöshtaga kägäyoga, Judío Kjek Lligwegaga Këskësyo, e rokara tön èng tjok wlo. Töno lõk ga Pablo shira, iara shäng ba bokshto.

23 ¹ Eshko ga Judío Kjek Lligwegaga Këskësyo li Ìya Pablörë drëng, ga tjlë ba kong ga «Pjeyoga, tja parkono Sbö kong pjlú, ga tja opshäryë shäng pjlo bek Sbö bokso Ìer eni bor pjlúshko» Ìe.

² Kuya syöshtaga kësbangyo ko Ananías lirë ga tjlë ga «Pablo kjwe shpozí ba kjakshko» Ìe oba lõng ba soshko li kong.

³ Kuya Pablörë ga tjlë ba kong ga «¿Pja shpoya Sbörë! Pja so llëbo poglo poshtik pjlublún, owa llëm, gueniyo roshko ong kjoyoe. “Tja domer pjlúe” lëp shäng, gueniyo pja eni llëme. Pja sök kjweshko, tja lligwep kjok lligwekklo tara Moisésdë li go wlo lëp, gueniyo kjok lligwekklo li söp sök pjlo bek llëme. Söp kjwe pjlo bek ga pja no ichë bor kjak shpok llëme» Ìe.

⁴ Kuya nopga tjeng Pablo zlong bäng lirë ga tjlë lõk ba kong ga «¿Syöshtaga Sbö kong kësbangyo kjwe äyoshtëp kjweni ega?»

⁵ «Pjeyoga, kjwe syöshtaga Sbö kong kësbangyo, e miydoror llëme. Miydoror kjwe ga loror eni llëme. Sbö tjlökwo tak pjang eni: “Bi pjluyo, bi lligwega, e llaywëy owa wlo llëme» Ìe.

⁶⁻⁸ Eshko ga miyde Pablörë ga kjok lligwegaga lõng li, kjong kjong saduceoga, kjong kjong fariseoga. Saduceoga wotjlík ga shji wolono ga shji woshre ame Ìe, Sbö parkaga kjok dogo so, e drete Ìe, sëya llë drete Ìe bakoe. Gueniyo fariseogara wotjlík oblë. Shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi Ìe, Sbö parkaga kjok dogo so tjok Ìe, sëya tjok Ìe bakoe. E kjishko ga Pablo tjlë ba kong dbo go ga «Pjeyoga, tja fariseo, tja data fariseo bakoe. Tja wotjlík ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi Ìe. Ga tja ioromi shäng bomi bokshto lligwemi wlo, tja wotjlík eni kjishko» Ìe.

Lara eni pjir ga fariseoga, saduceoga löng eshko li, e tjëlë lök eng tjok kar kar träk llëm, ga tjälpagaga li eng shdöno beno löng kjring pjök. ⁹Ga nopga tjeng eshko li eng shdöno beno tjeng kjring pjök, ga öö le lök träk llëm bakoe. Fariseoga löng eshko li kjong kjong no pingga kjok lligwekklo tara Moisésdë li go. Epga kojono lök ga tjëlë ga «Borwa kong ga domer kjwe llëbo owa shäryono llëme. Sëya llë, e tjëlëno ba kong kjwe, llëm ga Sbö parkaga kjok dogo so li tjëlëkdo ba kong kjwe» le.

¹⁰Eshko ga nopga li shdöktong këgong anmoyö. E kjishko ga engkjwaga kägäyo kësbangyo li ombangkjrongo, wotjlik ga Pablo sho dwlëkoba sira sira kjwe le. Eni ga ba engkjwagaga ichara tjë kara Pablo shik eshko dwayo, söya äär ber sök engkjwaga shtoyo lishko wlo.

¹¹E shkëyo ga Tjlapga Jesús weno shäng Pablo kong, ga tjëlë ba kong ga «Pablo, pja wokjang, llëye bangkjrep llëm shara. Tja roy läyworop oba kong jushko Jerusalén kjokyo sorë ga roy lëp oba kong Roma kjokyo eni bakoe» le.

Judíoga wotjlıno lök Pablo zrök

¹²Wëshko kjok shröngto ga judíoga kjong kjong eng töno wotjlik kjrinaso, Pablo zrök wlo. Ga tjëlë lök eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» le lök eni. ¹³Ba lagaga eni li, e doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok.

¹⁴Eni ga epga jek syöshtaga kägäyoga, judío tjälpagaga kjok lligwega wleniyo ik. Öötong löng ba shwoy ga tjëlë lök ba kong ga «Tjawa tjëlëno eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lororwa eni. ¹⁵E kjishko ga pjäy, Judío Kajok Lligwegaga Këskësyo llamo li, rokozi engkjwaga kägäyo kësbangyo li kong ga Pablo söya tjwe shäng, ga ie bomi bokshto, llëbo shäryara li kjakrokëmi ba kong yötso wlo. Eni ga ter söyde, tjwayde na llëm obishko ga tjawa ber löng irbo ba koshë, zrörwa wlo» le.

¹⁶Gueniyo ga Pablo dor, wa shäng kjlära, ga tjölkwö le löng li roy kura. E irgo ga jem opzrëno engkjwaga shtoyo lishko, ga jek öötong shäng Pablo iak shäng lishko, roy le ba kong wlo. ¹⁷Kuya ga engkjwaga kägäyo rokara kjlära, ga tjëlë ba kong ga «Dwlas ëre sös bor kong sira, bop kägäyo kësbangyo li shwoy. Tjölkwö le woydë ba kong» le.

¹⁸Kuya ga söra jek ba kägäyo kësbangyo li shwoy, ga tjëlë ba kong ga «Domer shdung shäng kjlära ko Pablo, rokara bor kong ga dwlas ëre sör bop bokshto, llëbo roy le bop kong wlo» le engkjwaga kägäyo lirë ba kong.

¹⁹Kuya ga dwlas li shara ba orkwo go, ga söra jek tjoksa, ga tjëlë ba kong ga «¿Llëye lëp woydë bor kong?»

²⁰«Judíoga kjong kjong lano lök eng tjok, ga wotjlıno lök kjrinaso. Bong ga Pablo roke lök bop kong ga söp ba kong jongya ba lligwezlong töno löng lishko, kong llëbo kjakroke lök yötso anmoyö wlo le eni. ²¹Gueniyo ga jlöe lëp llëme. Domerga töno tjeng doglo sak pkëng (40) kjingsho tjok, ga opjneno löng ba koshë irbo le. Tjëlëno eng kong jlökoyo ga «Shji ië llëm, llëye iëy llëm, Pablo zröroy pjir guing. Llëm ga woydëy ga shji shdüya Sbörë» lara lök eni. Eni tjok ga poshäryono löng pjir tjän, löng bop koshë dboryëp sorë koshayde eröe» le ba kong.

²²Kuya ga tjëlë ba kong ga «Llëye löröp bor kong li lëp ë kong llëme» le, ga ichara toe.

Pablo icharaba Cesarea kjokyo

²³Eshko ga ëngkjwaga kägäyoga rokara do pjök, ga tjëlë ba kong ga «Pjäy poshäryozong. Pjesit shkëyo ga pjäy to jongya Pablo sök Cesarea kjokyo. Ængkjwagaga jëk lök dre go wleniyo sömi jer bomi tjok doglö sak dbäw pjölglo pjök (200), ëngkjwagaga jëk löng kwomgla go wleniyo sömi doglö sak kjäk (70), ga ëngkjwagaga ëngkjwë könkowo go wleniyo sömi doglö sak dbäw pjölglo pjök (200) bakoe. ²⁴Ga kwomgla wlëmi pjök mya, Pablo sök wlo. Ga sömi bor kong yötso, äär shäng Cesarea kjokyo pjlu, së obi, kjok eshko so ichaga Félix li shwoy wlo» le.

²⁵Ga kjibokwo tara ba kong kjwara, söya, twe Félix kong wlo. Kjibokwo li tjëlë ga

²⁶«Tjlapga no ichaga tjwlo ara wleniyo Félix:

»Miga, lër bop kong. Kjibokwo ëre taga tja Claudio Lisiasdë bop kong. ¿Pja yonde?

²⁷»Domer jek shäng ëre shara judíogarë, zröya wlo lara. Gueniyo kuror ga e Roma so kjibokwo tjok. E kjishko ga tja öör jong bor ëngkjwagaga tjok, ga wlikoror, döror ba shjiryo. ²⁸Eni ga rote lök llë kjiy miydër woydë kjishko ga söror jek ba Kjek Llgwegaga Këskësyö töno löng li shwoy, ga ioror shäng eshko ba bokshto. ²⁹Miga rotara lök llëbo owa shäryara ba kjok llgwekklo baiya kong kjishko döe. Gueniyo bi kong ga kur ga shdüy llë kjiy llëm, zrökko llëm, iako no shdüzlong uyo roshko llëm bakoe. ³⁰Gueniyo ga judíoga kjlöbö wotjlik löng ba zrök le li roy söra ba bor kong. E kjishko ga ichër jek bop shwoy, llgwep wlo. Ga löror ba rotagaga li kong ga jek jongya bop shwoy bako, llëye lako ba kjishko li le lök bop kong wlo. Shji ber eni.»

³¹Eni ga ëngkjwagaga li kong llëye shärye wlo li lara ba kägäyorë lök pjir ga toe. Pablo söra lök to jer shkëshko äär jong Antípatris kjokyo. ³²Wëshko ga ëngkjwagaga jëk löng dre go li sano tjwe löng ba ëngkjwaga shtoyo iröng obi, ga jëk löng kwomgla go li to jek Pablo tjok. ³³Öötong löng Cesarea kjokyo ga kjibokwo söya tjeng li twara lök kjok eshko so ichaga li kong, ga Pablo twara beno ba kong bakoe. ³⁴Eshko ga kjibokwo li ina pjir ga tjëlë Pablo kong ga «¿Pja kjone so?»

«Tja Cilicia so» le ba kong.

³⁵Eni ga tjlapga li tjëlë ba kong ga «Pja llgwer ga pjlu, gueniyo bop rotagaga li shrono guing» le. Eni ga iara beno shäng dak dak lë, pjlu uyo shäryara pjlu Herodesdë dënashko li roshko.

Pablo opwlikono Félix bokshto

24 ¹Öötong dbargwo shkëng (5) ga syöshtaga kësbangyo ko Ananías li öötong shäng kjok eshko, judío tjlapgaga kjok llgweaga wleniyo kjong kjong tjok. Ga domer jek söra lök shäng kjlara obi ba tjok ko Tértulo. E Pablo rotaga, ba llamo löng li kjishko wlo le. Eni ga epga jek öötong löng no ichaga li shwoy, Pablo rotë wlo. ²Ga Pablo rokara tjlapga lirë, ga söya lök tjwe shäng ba bokshto. Eshko ga Tértulo omrotë, tjëlë Félix kong ga «Tjlapga no ichaga, pja tjwlo kës bange. Eeri ga öötong lu pjölglo ara tjän ga tjawa löng wlëp, wopjlu bop kjishko, ga bop kjok miydë li kjishko ga llëbo shäryorop ara kjok ëreshko beno pjlu, owa llëme. ³E kjishko ga tjawa löng wopjlu bop tjok.

Enido kjone pogo ga pja roy läywe borwa pjeyogarë pjüé. ⁴Gueniyo pja dbar jerwa ara llëm wlo ga rokërwa bop kong ga tjawa tjëlë li kus sira.

⁵»Domer kjwe miydororwa ga kjwe owa. To shäng kjok kjwang jïkong judïoga barwë ara, shdöya wlo ë. Nopga löng kjok ëreshko kowëba nazarenoga, domer kjwe ba kägäyo. ⁶⁻⁸Borwa Sbö u li ëmdë ga ie ber jong dboy Sbö kong ame wlo lara, ga sharorwa eshko e kjïshko.⁸ Eni ga kjakrokos pjarë om go ba kong. Miydëp e go ga tjïlökwo lërwa löng ba kjïshko kës li, e jlöe» ë.

⁹Eshko ga judïoga löng li tjëlë ga «Eni jlöe» ë lok eni.

¹⁰Eni ga tjlapga li orkwo pingö Pablo bët, pja tjëlëzong loklo wleni, ga Pablo tjëlë ga «Miydër pjü ga pja parkë sök jüshko no lïgwega lu pjïlglo ara tjän. E kjïshko ga tja opwlïkë bop bokshto wlëpe. ¹¹Eni ga tja tjëlë li jlöre miydëp woydë ga kjakrokëp ë pogo kong om go ga pjüé. Eeri ga öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pjök (12) ga tja öötong shäng Jerusalén kjokyo, Sbö poshrëk wlo. ¹²Eshko ga tja wlëna lok shäng tjïlökwo kjïlopswë kar kar ëbo tjok llëme. Eye shdörör llaw pogo llëme. Sbö u zlong bäng ga llëye shäryoror llëm, judïoga syö uyo roshko llëm, shto oblë llëm bakoe. ¹³Tja rote lok li llëbo wlëna jlökoyo bor shdungko wlo drete.

¹⁴»Gueniyo lër jlökoyo ga nopga jëk löng Irbo Tjaglën li go sorë ga tja omshäryë shäng eni. E kjïshko ga bor rotagaga löng kjwe tjëlë ga tja jëk shäng Sbö tjok bëy llëme ë, gueniyo borwa tjlapgaga tek dënashko so Sbö li, e poshrër, kjok lïgwekklo tara Moisésdë li, e jlöe lër uunkong baiya dik, ga kjïbokwo tara Sbö tjïlökwo lagagarë li, e jlöe lër bakoe. ¹⁵Ga tja sök Sbö koshe ga shinmoga, e woshre iröng obi uunkong, pjïlo bekde, de pjïlo bek llëmde, gueniyo woshre iröng obi. Kjwepga kjwe löng omkoshë sorë ga tja omkoshë shäng eni bakoe. ¹⁶E kjïshko ga tja drön ara, tja ber pjïlo bek Sbö bokso wlo, tja ber pjïlo bek nopga bokso wlo bakoe.

¹⁷»Lu to jek pjïlëböso ga tja öör jëktong shäng kjok shto oblë oblë ga tja jek öötong shäng iröng obi bor kjokshko, dbur twër oba song wleniyo kong wlo, Sbö sëngglo sör, twër ba kong ba ushko wlo bakoe löror. ¹⁸Ga tja wlëna kjwepgarë eshkoshko ga llëye shäryërwa lara Moisésdë, tjawa äär Sbö poshrëk ba ushko ga pjü wlo li, e shäryër pjir shäng kjwlëe. Eshko ga nopga jëk löng bor tjok ara llëm, ga eye ëng shdök löng llëm bakoe. ¹⁹Eshko ga judïoga Asia so löng kjïlëbö, ga llëye lër bop kong li, e ina lok pjire. Zok ga epga tjwayde löng jüshko om go, opping na bop bokshto, tja rote wlo. Kuya ga llëbo shäryoror sit jlökoyo, tja rote wlo wleni ga le lok om go ga pjüé. ²⁰Eni llëm ga shrono löng kjwe, tja shäng ba bokshto no lïgwezlong shtoyosho ga llëye wlëna bor tjok, tja shdungko wleni ga le lok bop kong ga pjüé. ²¹Gueniyo ga tja le lok li kjrinaso ga pjüé. Tja shäng ba bokshtoshko ga tja tjëlë ba kong dbo go ga «Tja wotjlik ga shji wolono ga dbar tjwe ga shji woshre Sbörë iröng obi lër. Ga tja iak shäng bomi bokshto lïgwemi wlo, tja wotjlik eni kjïshko» lër ba kong eni eröe» ë.

²²Irbo Tjaglën ë li miyde Félixde sök pjüé. Eshko ga tjëlë ga «Lïgwer eniwa tjok llëme. Iër ber Tjlapga Lisias tjwe guing, ga lïgwer eshko jä» ë. ²³E irgo

g 24.6-8 Tek dënashko ga kjïbokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjëlë ga «... ga sharorwa eshko e kjïshko. Lïgwerwa borwa kjok lïgwekklo go lörorwa, gueniyo ga ëngkwaga kägäyo kësbangyo ko Lisias opzrëno jek eshko ga döra borwa shjiryo dbo go. Ga tjawa ichara tek bop shwoy ba rotë.»

ga tjîë ëngkwaga kägäyo shäng li kong ga «Pablo kjwe ios ber shäng jüshko dak dak lë, gueniyo rayos shäng iguing. Ga ëbo tjwe ba ik ga som llëm, sëya, kjimte woydë ga wëyë» lë.

²⁴Öötong dbar kjwöbö ga Félix äär shäng Pablo shwoy, ba boy Drusila tjok. Walë, e judío. Eshko ga Pablo rokara Félixde jek ba shwoy. Ga Pablo lano ba tjok, shji mär Cristo Jesús go sorë kjishko. ²⁵Eshko ga Pablo tjîë ba kong ga «Shji woyde Sbörë ga shji jëk löng pjlo bek, llëbo shäryëy woydë owashko ga shji drön ëë, shäryëy llëm wlo. Ga llono ga shji llgweya Sbörë» lë.

Lara eni li kuya Félixde ga beno shäng sëya llëm, woydë arae. Eni ga tjîë ga «Ber eni guing. Pja nomo. Tja dbar tjok ga pja rokotë obi» lë. ²⁶E irgo ga Félix shäng Pablo koshe, kong dbur twe, raye wlo lë. E kjishko ga roke enido, lan ba tjok wlo.

²⁷Shärye beno shäng eni öötong lu pjloglö pjök. E irgo ga Félix opshino ba shto dwayo, ga äska beno sök Porcio Festo. Ga Félix ber pjlu judioga tjok wlo lë ga Pablo iara beno shäng no shdüzlong uyo roshko.

Pablo opwlikono Festo bokshto

25 ¹Eshko ga Festo öötong beno sök kjok eshko so ichaga öötong dbargwo mya ga opshino Cesarea kjokyo dwayo jem öötong shäng Jerusalén kjokyo. ²Eshko ga syöshtaga kägäyoga, judioga oblë tjwlo ara wleniyo, e töno Tjlapga Festo tjok, ga tjîëno lok ara Pablo wloyo. ³Tjîë lok ba kong ga «Tjawa kjimtëp sira. Pablo ichëp tëm söya lok borwa kong Jerusalén kjokyo» lë, gueniyo e wopro ga epga löng poshäryë ba zrök irbo wlo lë.

⁴Kuya Festerë ga tjîë ba kong ga «Llëme. Pablo, e iak beno shäng no shdüzlong uyo roshko Cesarea kjokyo, ga tja wotjlik ga tja jongya wop ä iröng eshko lër. ⁵E kjishko ga bomi tjreko ëreshko tjlapgaga tjwlo kësks wleniyo ichëmi jer bor tjok kjlëbö Cesarea kjokyo. Llëbo shäryara domer lirë owa ga rotëmi eshko ga pjluë» lë.

⁶Ga Festo beno shäng Jerusalén kjokyo judioga li tjreko dbargwo kjwong (8), sak kwara (10) dik. E irgo ga to jer iröng Cesarea kjokyo. Wëshko ga öötong sök no llgwezlong shtoyo lishko, ga no ichara jek Pablo wlojkrë. ⁷Eni ga Pablo opzrëk jek äär shäng tjlapga sök lishko ga judioga jer öötong löng Jerusalén kjokyo dwayo li jek Pablo zlong bäng, ga tjîëno lok ara llëbo owa kësbang, gueniyo llëye wlëna ba kong, ber shdungko wlo drete. ⁸Eshko Pablo opwikë wlo ga tjîë ga «Llëye owa shäryoror llëme. Llëye shäryoror judioga kjok llgwekklo li wloyo llëm, llëye shäryoror Sbö u li wloyo llëm, llëye shäryoror tjlapga pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li wloyo llëm bakoe» lë.

⁹Gueniyo Festo ber pjlu woydë judioga tjok kjishko ga tjîë Pablo kong ga «¿Pja jem woydë Jerusalén kjokyo, pja llgwer eshko wlöre?»

¹⁰«Llëme. Tja shäng pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li no llgwezlong bokshto, tja llgweya wlo. Miydëp pjlu ga llëye shäryoror owa judioga kong llëme. ¹¹Llëbo owa shäryoror, tja ber zrökko wlo wleni ga tja zrökko. Gueniyo tjlokwo lë lok bor wloyo li, tja rote li jyö erö wleni ga tja twako ba kong wlo llëme. Ga rokër bop kong ga tja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go» lë.

¹²Eni ga Festo lano ba poshdunggaga löng li tjok. Lano pjir ga tjîë Pablo kong ga «Rokorop bor kong ga pja llgweya ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go. E kjishko ga pja ichër jongya ba shwoy Roma kjokyo» lë.

Festo İano Agripa tjok Pablo kjışhko

¹³ Dbar kjwöböso ga shto oblë so pjııyo ko Agripa öötong shäng Cesarea kjokyo Festo İk. Agripa dor Berenice, e jek shäng ba tjok bakoe. ¹⁴ Ga beno löng eshko dbar kjwöböso. Dbar kjwara ga Festo tjlıeno ba kong Pablo kjışhko. Tjlıe ga «Domer shäng ëreshko kjııara ko Pablo, iara Félixde beno shäng no shdüzlong uyo roshko. ¹⁵ Ga tja öör jem shäng Jerusalén kjokyoshko ga syö-shtaga kägäyoga, judıo tjııapgaga kjok İlgwega wıeniyo, epga ba rotono bor kong ara. Woyde İok ga Pablo, e shdungko jlöe İer ba kong.

¹⁶ »Ga dboryoror. Tja tjlıeno ba kong ga «Tjawa Roma so, tjawa sgak löng eye İerwa zrökoba wıo jekdo, ba rotaga İi tjwe löng eng bokshto İlem guing İleme. Woyde ga rote İok eng bokshto, opwlıkë wıo» İoror.

¹⁷ »Eni ga epga öör löng jüşhko ga tja dbar zano İleme. Weshko dö ga tja jem öötong sök no İlgwezlong shtoyo İishko, ga nopga ichoror jek domer İi wıokjrë, ga söra İok jek öötong shäng eshko. ¹⁸ Gueniyo ga ba rotaga shrono löng İi tjlıeno ga İleye owa İara ba kjışhko woyotjlınor dik İleme. ¹⁹ Tjlıeno İok ga ba kjok İlgwekkıo İi söya shäng bëy İleme. Ga İano İok domer kjııara ko Jesús kjışhko. Tjlıeno İok ga domer İi wolono, gueniyo Pablo tjlıe ga shäng së obi İe İok eni eröe. ²⁰ Eshko ga İleye shäryer ga pjııı İi miydër sök İleme. E kjışhko ga tja tjlıe Pablo kong ga «¿Pja jem woyde Jerusalén kjokyo, pja İlgwer eshko wıore?» İer.

²¹ »Gueniyo ga tjlıe bor kong ga «Rokër bop kong sira ga tja ios ber sök na, tja İlgweya pjıı kësbangyo sök Roma kjokyo İirë om go guing» İe. E kjışhko ga İoror beno shäng dak dak İe, İchër tjııapga pjıı İi shwoy İlono ga bue guing» İe.

²² Kuya ga tjlıe ba kong ga «Tja emde ga domer İi tjlıe sorë kur woyde bakoe» İe.

Kuya ga tjlıe ba kong ga «Bong erö ga tjlıe sorë İi kuba» İe.

Pablo tjlıeno Pjıı Agripa bokshto

²³ Weshko ga Agripa, Berenice, e opzrëno jek löng no İlgwezlong shtoyo roshko. Eshko ga shrëraba ara, romguë jong träk İleme. Löng eshko İi tjııap-gaga engkjwaga kägäyo këskes wıeniyo, domerga eshko so tjwıo këskes wıeniyo bakoe. Öötong tönö löng ga nopga ichara Festorë jek Pablo wıokjrë, ga söra İok öötong shäng eshko. ²⁴ Eshko ga Festo tjlıe ga «Pjıı Agripa, pjäy tjııap-gaga tönö löng bi tjok na, domer shäng kjwe İzia. Woyde judıoga kjııobirë ga domer kjwe İchër zrökoba wıo. Eni İi woyde İok jüşhko Cesarea kjokyo, Jerusalén kjokyo bakoe. ²⁵ Gueniyo ga bor kong ga İleye owa shäryara, ber zrökko wıo İleme. Gueniyo tjlıeno om go ga «Tja İlgwega ber tjııapga pjıı kësbangyo sök Roma kjokyo İirë om go» İara. E kjışhko ga İchër to eshko İer.

²⁶ »Woyde ga İlebo tër ba kjışhko, İchër tjııapga pjıı kësbangyo İi kong, gueniyo İleye İako ba wıoyo bor kong drete. E kjışhko ga rokoror tek shäng bop bokshto, Tjııapga Pjıı Agripa, pjäy uunkong bokshto bakoe. Eni ga kjak-rokoromi yötso pjır ga İlebo ber tër wıo ga tjııokwo tjok wıo. ²⁷ Bor kong ga no İchër to, İlgweya tjııapga pjıı kësbangyo İirë wıo ga woyde ga İİe kjııy İoroy ba kong yötso guing» İe.

26 ¹ Eshko ga Pjıı Agripa tjlıe Pablo kong ga «Woydër ga pja tjııes bop kjışhko om go shara» İe.

Kuya ga orkwo poyono, pjäy kjinkozong löklo wleni, ga tjlä ga ²«Tjlapga Pjlu Agripa, tja shäng jushko bop bokshto, “Läleye lara judiogarë bor kjishko li, e eni llëme” lër bop kong miydëp wlo, ga tja wopjlä. ³Tjawa judioga, tjawa llëbo shäryë sorë li miydëp sök pjlä. Tjawa ëng dboryë kar kar llë kjishko li miydëp pjlä bakoe. Eni ga miydër ga tja tjlä bop kong ga tja kup sök pjlä. E kjishko ga rokër bop kong ga tja kus sök wop tjok sira guing.

⁴«Tja miyde judioga uunkongdë tek chirawashko dwayo. Tja shäng bor kjokshko, llëm ga Jerusalén kjokyoshko ga tja opshäryë sorë, e miyde lök pjlä. ⁵Miyde lök pjir ga tja fariseo tek dëna tjän, ga lë lök woydë wleni ga lë ga pjlä. Ga tjawa fariseoga, judioga kjok llgwekklo li jnenwa yötso anmoyö, judioga llamo li kjinmo. ⁶Tjökwo lara Sbörë borwa tjlapgaga tek dënashko so kong jökoyo li, e koshër sök iyado. Era eni tjok ga tja söra lök, tek shrono shäng, tja llgwekoba e kjishko wlo.

⁷«Israel tjëyoga uunkong kjringswo sak kjwara kjingsho pjök (12) li, tjökwo lara li koshe löng iyado. E kjishko ga Sbö, e poshrëya shkë dba, ga parkë löng ba kong iyadoe. Ga tjökwo koshe löng li, tja omkoshë shäng bakoe. Tjlapga Pjlu Agripa, tja rote judiogarë löng e kjishko! ⁸«Shji judioga wotjlik ga shji wolono ga shji woshre Sbörë iröng obi jlöe lëy llëm ega?

⁹«Dënashko ga tja wotjläno om go ga bek wlo ga tja parkë Jesús, Nazaret so li nopga wloyo loror. ¹⁰Ga shäryoror eni eshko Jerusalén kjokyo. Tja ichaga syöshtaga kägäyogarë, ga Jesús tjökwo kjrägaga li ichoror no shdüzlong uyo roshko arae. Ga zrökobashko ga tja tjläno ga “Kjwe zrökko” loror bebi. ¹¹Enido ga tja öör shäng ba wlëk judioga syö uyo lök oblë oblë li roshko. Wlënor ga shdun ara, Jesús läywe owa wlo lër. Ga tja iirkono ara ba kong lök, ga irpjanor Jerusalén kjokyo lishko dö llëme. Irpjanor jek shäng kjok shto oblë oblë, oba tjëyo eniyo llëm wleniyoshko bakoe.

¹²«Shäryër shäng eni kuzong ga pjlära ga tja jek shäng jongya Damasco kjokyo, tja ichak syöshtaga kägäyogarë, pak twara lök bor kong li shäryër wlo. ¹³Gueniyo dlo dluw dik ga in ga iök shjiy ter tjwe kjok dogo dwayo, kälä dbo dlo kjinmo, jek lletilet, ga tja kopjrina beno pjang pjiribri bor yorkagaga jek löng li tjok. ¹⁴Eshko ga tjawa dgono jer löng töshko, ga kur ga ëbo tjlä bor kong arameo tjökwo go ga “Saulo, Saulo, çtja irpjam ega? Pja opyë shäng bor wloyo ga pja opshdung shäng om goshko, e so öng llë, ba shpokklo dbo stek li te om go kjoyoe” lë.

¹⁵«Kur ga tja tjlä ga “Tjlapga, çpja ë?”

«Tja Jesús. Irpjam to shäng wle, e tja. ¹⁶Pja kojözong. Tja weno shäng bop kong ëre, pja kjroror ber shäng bor parkaga wlo kjishko. Woydër ga llëye inop ëre, llëye pin bop kong li, e lëp oba kong. ¹⁷⁻¹⁸Ga pja to shäng ba lëshko ga pja wlëkër judioga wloshko dwayo, nopga judio llëm wleniyo wloshko dwayo bakoe. Pja ichër jongya nopga judio llëm wleniyo kong jökoyo. Woydër ga epga ber löng bokkwo roshwing pjir wleni, ga jëk löng kjok ro sī roshko wleni ame, jëk löng iök shjiy roshko wleni shara. Woydër ga löng Å wloshko ame, ber löng Sbö wloshko shara. Woydër ga owa pjang ba go li lön ber dret, epga iër ber löng ba pjeyoga mär bor go erö li tjok wlo. Pja ichër jongya nopga judio llëm wleniyo kong, llëbo uunkong ëre shärye wlo” lë bor kong.

¹⁹«Tjlapga Pjlu Agripa, eni ga llëbo ichara Sbörë bor kong kjok dogo dwayo inor shji yoino wleni li jlöe loror, ga koloror. ²⁰Bäm go ga tjökwo ëre loror

judíoga löng Damasco kjokyo li kong, e irgo ga judíoga löng Jerusalén kjokyo li kong, judíoga löng Judea kjokyo kjok kjwang jikong li kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Tja tjëno ba kong ga “Llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe lozī, ga rayozī, ga pjāy optwos Sbō kong dey. E irgo ga llëbo shär-yozī pjlo bek, pjāy kjlopswono jlöe lëba wlo” loror.

²¹ »Tja shara judíogarë Sbō u zlong bäng, tja zröya lok wlo lara e kjishko. ²²⁻²³ Gueniyo tja kjimte Sbörë shäng. E kjishko ga tja beno shäng ba tjlokwo lë nopga uunkong kong, tjwlo kësks li kong, tjwlo chila li kong bakoe. Llëye shäryë wlo lara Moisés, Sbō tjlokwo lagagarë dëna tjan li, e shäryono eni jlöe lër oba kong. Tjëno lok ga “Llono ga no pjluo iche lë Sbörë li shronoshko ga woyde ga shdungoba, wolon, ga woshre Sbörë iröng obi, shinmoga tjeng kës li bäm go. Shäryë eni, ga shji döya Sbörë sorë li roy shdöya ba pjeyoga judíoga kong, nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Shji jëk löng kjok ro si roshko wleniyo kong ga roy ber iök shjiy wleni” lë lok beno pjäng ba kjibokwo go eni» lë.

²⁴ Eshko ga Pablo tjë shäng opwlíkë eni wopro ga tjlokwo skokza Festorë, tjë ba kong dbo go ga «Pablo, ¿pja skwëre llëro? Pja oppino ara ga pja iara beno shäng skwë erä» lë.

²⁵ Gueniyo kuya ga tjë ba kong ga «Tjlapga Festo, tja skwë llëme. Tjlokwo lër li, e jlöe. Tja tjë li, e bek lotë. ²⁶ Tjlapga Pjlu Agripa sök kjwe. Tjlokwo lër li, e miyde sök pjluë. E shäryak lütshko llëm, e wëllë. E kjishko ga tja tjë shäng wlëp ba bokshto. Miydër pjlu ga sök kjwe ommydë pjluë» lë. ²⁷ E irgo ga Pablo tjë tjlapga Agripa kong ga «Tjlapga pjlu, ¿woyotjlip ga llëye lara Sbō tjlokwo lagagarë li, e jlöe lëpde? Miydër ga e jlöe lëp» lë.

²⁸ Kuya ga tjë ba kong ga «¿Tja kjlopswëp ber Cristo tjlokwo kjraga maling jüni lëpdo?»

²⁹ «Wop chirare, de wop arare, gueniyo rokër Sbō kong ga pja, nopga uunkong tja kuya löng jushko eerishko, pjāy äär ber löng Cristo tjlokwo kjraga botoya dik, gueniyo pjrik löng dröng sho bomi orkwo go jüni botoya dik llëme» lë ba kong.

³⁰ Eni ga pjlu li kojono opshik kjoko wlo, kjok eshko so ichaga tjok, Bere-nice tjok, nopga sirkeno löng ba tjok li tjok bakoe. ³¹ Ga to opshino löng lan dboshko, tjë lok ëng kong ga «Domer kjwe llëye owa shäryara ber zrökko wlo llëm, shdungko shäng kjërshko ëmdë llëm bakoe» lë lok eni.

³² Eshko ga Agripa tjë Festo kong ga «Domer kjwe «Rokër ga tja llëwega ber pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo lirë om go» lara llëm kjwe ga rayoroy ga pjluë» lë.

Pablo icharaba to jongya Roma kjokyo

27 ¹ Woyotjlina tjlapgaga lirë pjir ga tjawa iche jek jongya Italia kjokyo wlo lëshko ga Pablo, e twara lok ëngkjwagaga ara kägäyo kjlara kong, de wlo. Domer, e ko Julio. E ëngkjwaga parkë löng pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li daga wleniyo. Ga kong nopga oblë shdung löng eshko, e twara lok, de wlo bakoe. ² Eshko ga kjyong pjäng kjlara kësbang jek äär Adramitio kjokyo dwayo brik pjäng kjwle jongya Asia kjyong tjyozlong shtoyo kjrinasshko kjrinasshko lë, ga tjawa opyono e roshko, ga tjawa opshino toe. Aristarco jek shäng borwa tjok bebi, e Tesalónica so. Tesalónica kjokyo, e Macedonia

kjokyo obi. ³Wëshko ga tjawa öötong löng kjoyong tjyozlöng kjokyo ko Sidón. Eshko ga Pablo songe ìe Juliorë, ga rayara to ba pjeyoga wleni löng eshko ìi ìk, kjimte lök wlo.

⁴E irgo ga tjawa opshino to Sidón kjokyo dwayo. Eshko ga pjluk tjwe jong dbo ara dlung buk kës ìi shwo lëkong, ga tjawa bakwe jong iröng eröe. E kjishko ga tjawa to jek dipzono dlung tjreko ko Chipre, e pjlor dew lëkong pjluk ara llëmshko. ⁵E irgo ga tjawa dipzono jek dlung buk Cilicia kjokyo, Panfilia kjokyo, e bokshto, kjwo kalëkong, ga tjawa tjyono öötong löng Mira kjokyo, e Licia kjokyo obi. ⁶Eshko ga kjoyong wlëna ëngkwaga kägäyo lirë pjang kjlara oblë kësbang jek äär Alejandria kjokyo dwayo, brik pjang kjwlë jongya Italia kjokyo ìe. Eni ga tjawa opyono e roshko ba tjok, tjawa jek këgong shara wlo.

⁷Dbar kjwöböso ga pjluk ara kjishko ga tjawa jëktong kjoyong ìi go wor, ga pakyo ara, eni ga tjawa jek öötong löng Gnido kjokyo gomyo. Ga tjawa jek bek lororwa, gueniyo tjawa bakwe pjlukdë ara obi kjishko ga tjawa dipzono jek dlung tjreko pjang kjrina obi ko Creta, e pjlor dew lëkong pjluk ara llëmshko, kjok ko Salmón ìi bokshto. ⁸Ga tjawa jek löng, gueniyo dlung sor go soyo arae. Eni ga tjawa jek äär löng kjok buk kjrina kowëba Kjoyong Tjyozlöng Shtoyo Pjlúshko, Lasea kjokyo buk ba soshko.

⁹Eshko ga tjawa barwara pjlukdë ara kuzong ga dbar to jek kop ara tjän. Shji ië llëm Sbö kong dbaryo shrëya judíogarë ìi, e to jek tjän, ga miydororwa e go ga kjok owa shunyo shrë ara dbaryo ìi döröe. Kjok eni ga dlung iirkë arae. E kjishko ga shji jek dlung kjing go ga shji sjëke. Eni ga nopga jek löng ìi poshduna Pablorë, tjlä ga ¹⁰«Domerga, ìn ga shji jek löng ëre kong llëbo wen owa, shji kjoyong kësbang ëre jer bi shjiryo, bi llëbo tjeng kës wle tjok. Erö llëme. Shji ëmdë ga jer bakoe. Shji ber löng na dey» ìe.

¹¹⁻¹²Gueniyo ga kjoyong tjyozlöng shtoyo eshko ìi, kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjlu llëme. E kjishko ga kjoyong sogo ìi, ba kjoyong söga shäng ìi, e tjlä lök ëngkwaga kägäyo ìi kong ga «Shji jek dey» ìe. Nopga llamo löng kës ìi wotjlik jong e kjoyo bakoe. Tjlä lök ga «Shji opshik jushko dwayo dey. Tjliy, shji jek Fenice kjokyo ga buere iy wlo. Eshko ga kjok owa dbaryo ga shji löng shto eshko ga pjluë» ìe. Fenice kjokyo, e kjoyong tjyozlöng kjokyo buk Creta kjokyo obi. Eshko ga dlo jer shwo lëkong ìi iy ga wëlee. Kuya Juliorë ga tjlokwo baiya lök ìi kolara, Pablo ìi lira kolara llëme.

Dlung kjing kjok owa, pjluk ara

¹³Eshko ga pjluk ìi tjwe jong dlung buk kës shwo lëkong, gueniyo wore. E kjishko ga wotjlik lök ga «Shji to ga bue» ìe. Eni ga ba dröng sho kjoyong shaklo kësbang lona jer dlung roshko ìi shira lök tëm kjoyong ìi roshko iröng obi, ga tjawa opshino jek löng dlung tjreko Creta ìi kjako. ¹⁴Gueniyo wop tjok ga pjluk tjwe jong kjrina obi, dlung tjreko ìi shwo lëkong shara, dbo ara anmoyö, pjluk ìi kowëba Nororiental, ¹⁵ga tjawa bakwara arae. Eni ga kjoyong kësbang ìi bojonwa ber buk pjluk ìi shwo lëkong lërwa ga äe. E kjishko ga kjoyong ìi rayorowa söya pjluk lirë om go äär kjone ga eshko. ¹⁶Ga tjawa söra to jek dlung tjreko buk chirawa ko Cauda pjlor dew lëkong. Eshko ga pjluk dbo ara llëme. E kjishko ga kjoyongwa chirawa sörwä pjang kjlara ìi irgo kjro go, e poyonwa jem kjlara ìi roshko lërwa. Ga tjawa kong pak twara ara, gueniyo

ga poyonorwae. ¹⁷E irgo ga kjang kësbang li doyo pjrira domerga lirë lok tuk, war llëm wlo le. Eshko ga tjëlë lok ëng kong ga «Shji söya pjluk kjwerë jek äär jong bo buk kweshko ko Sirte lishko. Kweshko ga kjone kjoneshko ga ro chira, ga shji kjang pjë, war bi shjiryo» le eni, ga bangkjrara lok arae. E kjishko ga shwong kjoyo shtëgro ara pje lok pjang kjomo pjuk shakklo kjang jek wlo li, e lona lok ter töshko, söya pjukdë jek eshko llëm wlo, ga kjang li rayara lok söga pjukdë om go shara.

¹⁸Wëshko ga dlung kjang go li pjuk ara obi, tjawa bakwe dbo ara iyadoo. Eni ga kjang sögaga kjarga löng ba llëbo söya tjeng soynekklo kës li dbuk lok jer dlung roy. ¹⁹Wëshko ga ba orkwo om go li goshko ga shwong kjoyo shtëgro ara li dbura lok jer dlung roy, kjang sho llë, kjor llë kjang shakklo llë li tjok bakoe. ²⁰Dbar kop ara ga kjok owa owa, pjuk tira llëm dlung kjang go, dlung iirkë arae. E wopro ga dlo wen llëm, dbala ëmdë llëm bakoe. Eshko ga tjawa to jek löng kjone miyđerwa sira llëm, ga tjawa där, e koshërwa ame, e woyojerorwa pjire.

²¹Eshko ga tjawa löng ioydë llëm dbar kop ara tjan. Eni kuzong ga Pablo kojono shäng nopga löng li tjrëko, ga tjëlë ga «Domerga, shji löng Creta kjokyo obishko ga tja koloromi kjwe ga shji to löng song jüni llëm, ga bomi llëbo jeno bomi shjiryo llëm bakoe. ²²Gueniyo eni tjok ga rokër bomi kong ga pjäy dbokjrozong. Eye löng jushko ga wolon kjlara llëme. Gueniyo kjang kësbang ërera jer bi shjiryo. ²³Sbö, e bor sogo, ga tja parkë shäng ba kong iyado. Lona shkëyo ga ba parkaga kjok dogo so ichara weno shäng bor kong kjlara, ²⁴ga tjëlë bor kong ga «Pablo, llëye bangkjrep llëme. Pja jongya pjlu kësbangyo sök Roma kjokyo li bokshto, pja llgweya wlo. Bop kjishko ga nopga löng kjang kësbang roshko kjlobi kjwe wolon llëm, döya Sbörë uunkong» le. ²⁵E kjishko ga pjäy dbokjrozong. Sbö, e koshër ga shji kjimte jlokoyo, lara ba parkaga lirë bor kong sorë li eni. ²⁶Gueniyo ga shji söya pjukdë äär dlung tjrëko pjang kjrina, ga kjang ëre pjë dlar ber buk eshko» le.

²⁷Eshko ga öötong dbar sak kwara kjingsho pkëng (14) ga tjawa bakwe pjukdë jek löng dlung ko Adriático^h li kjang go obi. E shkëyo kjok rong dik ga kjang sögaga li tjëlë ëng kong ga «Shji ääto pjöshko dikjoyoe» le. ²⁸Ga dlung li ro kjöm, e tjilina lok ba tjilikklo go, ga beno ro wop orkwo jyägloⁱ pjloglo sak kwong (80). Wop tjok obi ga tjilina lok jek obi, ga beno ro wop orkwo jyäglo pjloglo sak tjer (60). ²⁹Eshko ga bangkjre lok ara, pjë ak go le, ga dröng sho kjang shakklo këskes lona jer dlung roshko kwjo pkëng (4) kjang si lëkong, kjang li jek ame wlo. Eni ga beno löng eshko syöshtë, epga kjok shrän löng së obi wlo le. ³⁰Eni ga kjang sögaga li tök woydë kjang li roshko dwayo le, ga opyorgö löng kjang chirawa li löng jer dlung kjang kjang kësbang li ne lëkong. Shäryara eni, dröng sho kjang shakklo löya wlo lara, miga tök wlo le. ³¹Gueniyo eshko ga Pablo tjëlëno ëngkwagaga löng li kong, ba kägäyo li kong bakoe. Tjëlë ba kong ga «Kjwepga kjwe ber löng kjang kësbang ëre roshko llëm ga pjäy där llëme» le.

³²Eni ga kjang chirawa löya kjang sögararë löng li, e kjangyo zara ëng-kwagaga lirë tas tas, jer lono dlung kjang go, ga jeno.

^h 27.27 Eshko dbaryo ga dlung kowëba *Adriático* li, e dlung kowëba *Adriático* eerishko li llëme. E obllë. ⁱ 27.28 Orkwo *jyäglo* *pjlara*, e *centímetro* sak *pkëng* *kjingsho shkëng* (45) *dik*.

³³⁻³⁴ E irgo ga kjok shränto ga Pablo tjëlë nopga löng eshko uunkong kong ga «Öötong dbargwo sak kjwara kjingsho pkëng (14) tjän ga pjây löng woydë, ga pjây ioydë llëm bakoe. E kjîshko ga rokër bomi kong ga pjây ios sira. Pjây löng së wlo ga woyde ga pjây ië. Eni ga pjây wolon kjîlara llëm, bomi kâkzong ëmdë ga jer pjîlara llëm bakoe» ië.

³⁵ Lära eni pjir ga pjlung shosho suk pjir kjrara tjeng kjwara ba wloshko, ga syöshtono Sbö kong, tjëlë ga «Dli ëre tworop borwa kong. Tjawa ber wopjîlú bop tjok e kjîshko» ië nopga tjeng kës li bokshto. Eni ga tora bëy ga uarae. ³⁶ İya uunkong lirë ga wokjankono, ga iono lok bakoe. ³⁷ Tjawa löng kjyong li roshko uunkong ga doglo sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak kjäk kjingsho tjer (276). ³⁸ Ga iono lok woydara bayo kjöm ga eni. E irgo ga pjlung shosho söya tjeng kjyong roshko kës li dbura jer dlung roy dret, kjyong li wënyë wlo ië.

³⁹ Kjok shräno pjir ga tjawa löng kjokyo kjone miyde kjyong sögaga lirë llëme. Gueniyo İya lok ga bo jem buk eshko kjrina, İa sho tjok. Eni ga wotjîlik lok ga «Kjyong ëre tjyëy këgo sit ga buere İy» ië. ⁴⁰ Ga ba dröng sho kjyong shakklo këskës İona jer tjeng dlung roshko li, e kjyungyo zakza lok tas tas beno tjeng dlung roshko eshko. Ga ba kjlongkwang lok si İëkong ba İlgwekklo li kjyungyo döra bakoe. E irgo ga shwong kjoyo pjluk shakklo li, e poyona lok kara ba kjyong li ne İëkong, bakwe pjlukdë jek këgong pjöshko wlo İara. ⁴¹ Gueniyo to jek jong İa sho töno tjeng dlung roshko li bët ga kjyong li İlik-tong beno buk İa sho li roshko. Eshko ga ne İëkong li İlik-tong beno jong wir ame, ga si İëkong li, e shpoya dlung pjublunyorë ara, ga dloktong kjwangyo dboy dboyë.

⁴² Eni ga ëngkjwagaga li tjëlë ëng kong ga «Nopga dëy, söy tjeng kjwe zröy dret dey, llëm ga ichëy jek wë İ ga tök lok drete» ië.

⁴³ Gueniyo woyde ba kägäyo lirë ga Pablo zröya llëme ië, ga tjëlë ëngkjwagaga li kong ga «Wëyë, zröy llëme. Əyë wë pjîlú ga optë jer dlung roy bäm go, jek wë İ äär pjë jong pjöshko. ⁴⁴ Lİamo löng oblë jek kjorkwang kjing go, llëm ga kjyong dloktong kjwangyo go bakoe» ië.

Eni ga tjawa kayo döktong pjir, öötong pjöshko beno löng së uunkong.

Pablo shäng dlung tjërko ko Malta

28 ¹ Eshko ga tjawa kayo döktong pjono löng pjöshko uunkong irgo ga miydororwa ga dlung tjërko li ko Malta. ² Kjok eshko li noyo tjok, ga tjawa dara yötso tjë jîkong. Eshko ga shunyo shrë pjang ara, smo ara bakoe. Eni kuzong ga iök böktoİa lok, ga tjawa rokara uunkong ba złong băng, iökkok eshko wlo.

³ Eshko ga Pablo löng dogro töno kjlëbö, ga dbuya shäng iök li roshko. Eshko ga iök li kjîlik ara kjîshko ga dgur brik buk eshko kjîlara, ga Pablo uara ba orkwoshko, ga dgur li beno pjang İing ba orkwo go. ⁴ İya kjok eshko sopgarë ga tjëlë lok ëng kong ga «Domer kjwe owa, no zrök ä wleniyo dikjoyoe. Döktong tek dlung kjing kjok owashko dwayo ëmdë ga bi sbö shäng kjîlara kowëy Kjok Lİgwegä Bek li, domer kjwe woyde ber shäng së llëme» ië. ⁵ Gueniyo ga dgur li sringza Pablorë buk iök pjë jong ri ri li roshko, ga llëye shäryono Pablo kong llëme. ⁶ Eshko ga löng tjë jîkong li wotjîlino ga «Kjwe orkwo dguë jekdo, llëm ga jek buk rish wolon jekdoro» İara. Gueniyo koshe

lǒng kjēr ga dguē sira lǐlēmē. Īya lōk ga lǐlēye shāryē ba kong lǐlēm ga wotjlik lōk oblē, tjlē lōk ga «Bi sbōpga kjlārayo lǐ kjwe» ĩe.

⁷Dlung tjrēko eshko so ichaga ko Publio. Ga tjawa tjyono lǒng lǐshko ga kjok ber buk soshko kjrina baīya. Eni ga tjawa wlōkjrara, dara yōtso ba ushko dbargwo mya. ⁸Eshko ga Publio data buk swlō ara ba bukklo kjing go, kjlik ara, roshkwē ara bakoe. Eni ga Pablo jek ōōtong shāng ba ĩk. Eshko ga syō-shtono Sbō kong ba kjishko. E irgo ga orkwo iono ba kjing go, ga poptara beno pjluē. ⁹Roy kuya swlōpga tjeng dlung tjrēko oblērē ga shrono lǒng Pablo shwoy uunkong, ga poptara pjire. ¹⁰Eni ga kjok eshko sopga beno lǒng woowa lǐlēm borwa kong. E kjishko ga tjawa kong lǐlēbo twara arae. Ga tjawa brikshko ga lǐlēbo woydororwa borwa kjimtoklō irbo wlō ĩi, e twara lōk borwa kong pjire.

Pablo jek ōōtong shāng Roma kjokyo

¹¹Eshko ga kyyong kēsbang pjang kjlāra tek Alejandría kjokyo dwayo, pjang kjok owa jek pjir lǐ koshē. Kyyong lǐ poglō go ba sbōpga do pjōk lǐ jyāglō tak lōk. Ba sbōpga lǐ kowe lōk Cástor, Pólux. Eshko ga tjawa lǒng dlung tjrēko lǐ ōōtong moglō myashko ga tjawa opyono kyyong lǐ roshko, ga tjawa opshino to dlung tjrēko lǐ dwayo. ¹²Ga tjawa jek ōōtong lǒng kyyong tjyozlōng kjokyo ko Siracusa, ga tjawa beno lǒng eshko dbargwo mya. ¹³E irgo ga tjawa jek lǒng dlung sor go jek āar lǒng Regio kjokyo. Wēshko ga pjluk tjwe jong borwa irgo, ga tjawa opshino toe. E wēyo obi ga tjawa jek ōōtong lǒng Puteoli kjokyo. ¹⁴Eni ga tjawa opshino kyyong roshko dwayo. Eshko ga pjeyoga Jesús tjlōkwo kjraga wlēnorwa lǒng kjlōbō, ga tjawa mana ber lǒng ba tjok sondē kjwara wlō ĩe, ga tjawa beno lōnge. E irgo ga tjawa opshino to jek Roma kjokyo pjō lēkong.

¹⁵Eshko ga tjawa roy kura pjeyoga Jesús tjlōkwo kjraga lǒng Roma kjokyo lǐrē tjān. Eni kuzong ga kjone kjone opshino jer lǒng borwa koshē irbo. Kjong kjong jer lǒng borwa koshē lǐlēbo soynezlōng shtoyo ko Apio, kjong kjong jer lǒng kjok kjrina obi, oba pozlōng uyo lōk mya lǐshko. Ga jer lǒng borwa koshaga lǐ ĩya Pablorē ga beno shāng wopjlū, dbokjrōno jek obi, ga tjlē Sbō kong ga «Tjawa kjimtorop kēsbange. Tja wopjlū bop tjok» ĩe. Ga epga jek irōng borwa tjok. ¹⁶Tjawa ōōtong lǒng Roma kjokyo ga kjok lǐlgwegaga lǒng eshko lǐ, Pablo iara lōk beno shāng no shdūzlōng uyo roshko lǐlēmē. Kong u wlēna kjwara, iara beno sōk eshko tjoksa, daga beno shāng ba tjok kjlāra erā.

Pablo Sbō tjlōkwo roy lōno shāng Roma kjokyo

¹⁷Ōōtong dbargwo mya ga judiōga lǒng Roma kjokyo tjwlō kēskēs wlēniyo lǐ mana Pablorē tek ba shwoy. Ga tōno shrono lǒng ba shwoy ga Pablo tjlē ba kong ga «Pjeyoga, lǐlēye shāryoror owa bi pjeyoga judiōga kong lǐlēm, bi tjlapgaga tek dēnashko so sdēkwo wlōyo lǐlēm bakoe. Gueniyo ga tja sharaba shāng Jerusalén kjokyo, ga tja twaraba beno tjeng Roma sopga wlōshko, tja shdūya lōk wlō. ¹⁸Eshko ga tja kong lǐlēbo kjakrokara lōk ara, ga lǐlēye wlēna bor tjok, tja ber zrōkko wlō lǐlēmē. E kjishko ga tja raye lōk woydē. ¹⁹Gueniyo ga woydara judiōga lǐrē eni lǐlēm, ga tjlēno lōk ara bor wlōyo. E kjishko ga tja lǐlēye shāryēr wlō ame, ga rokoror Roma so lǐ kong ga tja lǐlgweya pjlu kēsbangyo sōk Roma kjokyo lǐrē om go lōror eni, ga tja ichara lōk tek na e kjishko.

»Eni gueniyo ga tja tek shäng bor pjeyoga rotaga tjlapgaga li kong lîeme.
²⁰E kjishko ga pjây manor, pjây in wlo, shji lan ëng tjok wlo bakoe. Woydoror ga pjây ommydë pjîú ga no pjîuyo iche le Sbörë koshëy shji Israel tjëyoga uunkongdë löng li, koshër shäng li e. Tja pjrik shäng na dröng sho pjang ëre go, tja parkë ba kong kjishko» le.

²¹Kuya lok ga tjîë ba kong ga «Tjawa kong kjibokwo ichayde lok tek Judea kjokyo dwayo bop kjishko lîeme. Pjeyoga judfogara shrono tek ey dwayo ëmdë ga lîëye layde owa bop kjishko borwa kong lîem bakoe. ²²Gueniyo miydërwa ga kjone pogo ga oba tjîë ara nopga tjîökwo kfragaga löng bopoya dik li wloyo. E kjishko ga pja wotjîlik lîë miydërwa woydë» le.

²³Eni ga dbar iara lok beno jong kjwara, tön ëng tjok obi wlo le. Dbaryo öötong ga nopga tönö ara Pablo sök lîshko. Kjek shröngteng äär jong kjok sêng go ga Sbö ber no pjîuyo sorë li roy lara ba kong ara. Ga lîëye lara Moisés, Sbö tjîökwo lagagarë tek dënashko li, e pjîlilgwera ba kong, no pjîuyo iche lara Sbörë li, e Jesús jîöe le lok wlo.

²⁴Kuya lok ga kjong kjong Pablo tjîökwo kjrono, gueniyo lîamora omtjîökwo kjrë woydë lîeme. ²⁵Eni ga woyotjîiya beno löng kjrinaso lîem kuzong ga opshik toe le löng. Eshko ga Pablo tjîëno ba kong, pjir wlo. Tjîë ga «Dëna-shko ga tjîökwo lara Sbö Sëyarë ba tjîökwo laga tek dënashko so Isaías kong, le bomi tjlapgaga löng li kong wlo. Ga tjîökwo lara pjîo beke. Tjîëno beno eni:

²⁶»«Pja nom tjîë bor nopga ëre kong ga

‘Kumi löng kjër ga lîë loklo miydëmi löng lîeme.

Îmi löng kjër ga lîë îgömi lîeme’ lëp ba kong eni.

²⁷Nopga ëre, lîëye kuya woydë lîeme.

Kwomgwo bäng bängzak lok tuke.

Bokkwo lîino lok tuk bakoe.

Shäryara eni,

lîëbo îya lok ba bokkwo go lîem wlo,

lîëbo kuya lok ba kwamgwo go lîem wlo,

opping lok sira lîem wlo,

optwë bor kong lîem wlo,

epga dör lîem wlo bakoe.”^j

²⁸⁻²⁹»E kjishko ga woydër ga miydëmi pjîú ga no döya Sbörë li roy beno nopga judío lîem wleniyo kong bako tjän, ga epga omkjrë» le.^k

³⁰Eshko ga Pablo beno shäng eshko ba daga shäng li tjok lu pjlogio pjök ba u jong potjwîëya î li roshko. Nopga tjwe kjlobi ba ik ga wlokre enidoe.

³¹Ga Sbö ber no pjîuyo sorë li roy lara oba kong ara, ga lara Tjlapga Jesucristo kjishko ara bakoe. Tjîëshko ga lîëye bangkjre lîem, ga barwaga ërë lîem bakoe.

j 28.26-27 Isaías 6.9-10. k 28.28-29 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjîë ga «... le. Kuya lok ga to lok pjir, jek löng tjîë ara ëng kong irbo, tjîökwo kjîlo-pswë kar kare.»

Carta a los Romanos

Kjibokwo ëre tara Pablorë Roma sopga kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús āska włeniyo. Eshko-shko ga Jesús tjłokwo křagaga lõng Roma kjokyo ara. Epga ara judío llēm włeniyo, gueniyo kjone kjone judío. Judíoga łi wotjłino ga epga křrara Sbörë bām go kjışhko ga epga tjwłō ara, nopga judío llēm włeniyo łi kjinmo. Eni ga Pablo jek woydë ba ĩk jłokoyo, gueniyo dbar jek eshko włō włëyde llēm obi. Eni ga kjibokwo ëre tara ba kong, llëbo łi łlgweya włō, llëbo shāryara Jesucristorë ba kong łi miyde pjłú włō bakoe. Woyotjłıkoba ga kjibokwo ëre tara, sök no shdüzłong uyo roshko Corinto kjokyo łishko.

Roma kjokyo ga judíoga łi wotjłino ga epga āar ber pjłō bek Sbö bokso, kjok łlgwekkłō tara Moisésdë łi söya bëy kjışhko, gueniyo kjibokwo ëre go ga llëbo pina Pablorë ba kong ara. Judíoga, nopga judío llēm włeniyo, e tjwłō bek Sbö bokso. Nopga uunkong llëbo owa shāryono, ga beno lõng shdūya Sbörë włō. Gueniyo ëye mār Jesús go ga ie Sbörë ber pjłō bek ba bokso, ga ber shdungko ame. Shārye eni nopga uunkong kong, judíoga kong, nopga judío llēm włeniyo kong bakoe. Kjibokwo ëre go ga llëbo ëre pina ba kong eni.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Cristo Jesús parkaga. Tja rokara Sbörë, tja iara beno shäng ba tjłokwo roy pjłú łaga Cristo Jesús āska. ² Dënashko ga tjłokwo pjłú ëre łara Sbörë ba tjłokwo łagaga kong jłokoyo, ga tara łok beno pjang ba kjibokwo go. ³ Tjłokwo ëre, e bi Tjłapga Jesucristo roy łayde. E Sbö Wa weno no, David tjëyo bakoe. ⁴ Ga wołono irgo ga woshrra Sbörë iröng obi dbo ara go. E go ga shji pina Sbö Sëyarë ga e no erö llēm, e Sbö Wa bakoe.

⁵ Sbö wopjłú łi kjışhko ga tja rokara Jesucristorë beno ba tjłokwo roy łaga ba āska, nopga judío llēm włeniyo rokër mār ber lõng ba go włō, ba tjłokwo kołë łok włō, ba ko ie łok ber kësbang, tjwłō ara włō bakoe.

⁶⁻⁷ Sbö nopga lõng Roma kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Nopga rokara Sbörë ber Jesucristo ĩ łi pjāy bakoe. Pjāy woyde Sbörë ara.

Rokër bi Data Sbö kong, Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú łi kjışhko ga pjāy kjimte łok ara, pjāy ie ber lõng włëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Roma sopga kjışhko

⁸ Pjāy mār lõng Jesucristo go łi, e roy shdöktong kjok kjwang jĩkong. E kjışhko ga Jesucristo ko go ga tja tjłë bor Sbö kong ga tja wopjłú ba tjok bomi

kjishko lër eni. ⁹Tja Sbö parkaga. Ba Wa roy pjlu lër shäng jloko. Ga miyde Sbörë om go ga pjäy woyoshrër iyado, ¹⁰tja syöshtëshko ga rokër ba kong iyado ga tja äätë bomi kjokyo llëm obi ëmdë ga tja kjimte äär bomi ik eshko.

¹¹Tja kjimtara Sbö Sëyarë ara, ga pjäy in woydë jloko, pjäy kjimte eni bako wlo, pjäy dbokjrë e go wlo. ¹²Shji ëng kjimtë kar kar lotë bomi kong. Tja mär shäng Jesucristo go sorë li inomi ga pjäy dbokjrë e go. Pjäy mär löng ba go sorë li inor ga tja dbokjrë e go eni bakoe.

¹³Pjeyoga Jesús tjlokwo kjraga, tja jek bomi ik loror ara, nopga löng eshko li pin, Jesús tjlokwo kjre lok wlo, shäryër shäng nopga judío llëm wleniyo kong kjok shto oblë oblë sorë ga eni. Lër bomi kong, miydëmi wlo. Gueniyo tja jek bomi ik lërshko ga llëbo wen bor kong iyado. ¹⁴Nopga tjle Grecia so tjlokwore, de llëmdë, nopga kjok miydë are, de llëmdë, e bor kong ga llëno llëme. Bek ga Sbö tjlokwo roy pjlu lër nopga judío llëm wleniyo löng kës li kong. ¹⁵Tja jek woydë jloko Roma kjokyo, Sbö tjlokwo roy pjlu lër bomi kong eshko wlo e kjishko.

¹⁶Tjlokwo pjlu ëre lër wlo ga e lökyo bor kong llëme. E dbo ara. Eë omtjlokwo kjrono ga döya Sbörë. Shärye eni judioga kong bäm go, e irgo ga nopga judío llëm wleniyo kong bakoe. Lër ga lökyo bor kong llëm e kjishko. ¹⁷Miydëy tjlokwo pjlu ëre go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär ba go kjishko, tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjle ga «Eë mär Sbö go ga era ber pjlo bek ba bokso.»^a

Sbö iirkë ara nopga owa kong

¹⁸⁻¹⁹Nopga owa to löng llëbo owa shäryë oblë oblë, tjlokwo bek li miydëba llëm wlo. Gueniyo Sbö sorë miydëy wlo li, e miydara lok pjir tjän, pina Sbörë ba kong kjishko. E kjishko ga Sbö sök kjok dogo li iirkë ba kong lok ara, ga shdüya kjangshko ga igöy wëlëe. ²⁰Kjok ëre shäryara Sbörë tek lëkong ga Sbö igöy llëme. Llëbo shäryara li iyde döe. Sbö sök jlo, e sorë, ba dbo ara li pjir llëm, e miydëy pjlu e go, kjok ëre shäryara tek lëkong. E kjishko ga «Miydororwa llëme» le nopga lirë ga äe. ²¹Sbö miydara lok ëmdë ga iara beno lok kësang, tjwlo ara llëm, «Tjawa wopjlu bop tjok» lara lok ba kong llëm bakoe. Opyono beno löng llëbo llëno llëm li woyotjlik erö, beno löng wotjlik drete. ²²Epga kjok miydë ara le lok ëmdë ga beno löng kjok miydë llëme. ²³Sbö wolon llëm, e tjwlo ara bakoe. Eni ëmdë ga poshrëya lok woydë llëm, ga rayara lok. Llëbo wolon wlo li jyäglö shäryara lok, no jyäglö, sënwa jyäglö, öng jyäglö, äya kjloshko so jyäglö bako, ga beno löng ba poshrëk shara.

²⁴E kjishko ga epga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, llëbo lökyo ara li shärye lok ëng tjok wlo. ²⁵Tjlokwo bek li rayara, Sbö miydë lok woydë llëm kjishko. Tjlokwo bek llëm li kjrayde lok shara. Llëbo shäryara Sbörë li poshrëyde lok, gueniyo Sbö ba shäryaga lira poshrëra lok llëme. Era poshrëkko iyado wlo. Ber eni.

²⁶E kjishko ga rayara Sbörë beno löng ba wotjlik owa, lökyo ara wleniyo li tjok. Walëga ëmdë ga domerga woyde ame, opyono beno löng llëbo shäryako llëm li shäryë ëng tjok shara. ²⁷Domerga eni bakoe. Walëga woyde lok ame, wotjlik pë domerga tjok erä. Llëbo shäryako llëm li shäryara ëng tjok. Eshko ga llëbo weno ba kong li beno ba shdungglo, llëbo owa shäryara li kjishko.

²⁸ Sbō woyotjliya lõk woydë lîëm kjishko ga epga rayara beno lõng lîëbo shäryako lîëm li shäryë erä. ²⁹ Beno lõng lîëbo owa shäryë oblë oblë. Lîëbo owa shärye, wotjlik dbur tõng ba kong erö, wotjlik owa oblë kong, no zröya, ëng dboryë kar kar iir go, jyörkë, oblë iyya shjiktëng, ³⁰ oblë lāywe owa, Sbō iyya shjiktëng, ëng äyoshtë, krë ara, lîëbo owa wlëya oblë oblë, ba data, ba mekë kole lîëm, ³¹ wotjlik lîëm, lîëye lë li shärye lîëm, oblë woyde lîëm, oblë songe lë lîëm bakoe. ³² Sbō tjlëno ga ëye opshäryë eni ga e zrökko. E miyde lõk pjlu, gueniyi shärye lõng eni wopjlu, oblë lîëbo owa shäryë eni li iya lõk ga lõng wopjlu e kjishko bakoe.

Shji shdüya Sbörë beke

2 ¹ Gueniyi ga «No oblë lîëbo owa shäryono» lëy ë kong lîëme. «Miydo-rorwa lîëme» lëmi ga äe. «No oblë lîëbo owa shäryono» lëmishko ga pjäy oprotë lõng om go, pjäy lõng omshäryë eni bako kjishko. ² Miydëy ga ëye lîëbo owa eniyi shäryono ga shdüya Sbörë beke. ³ Eni ga «No oblë lîëbo owa shäryono» lëmi, gueniyi pjäy lõng omshäryë eni bako wlëni ga miydëmi pjlu ga pjäy shdüya Sbörë eni bakoe. ⁴ Miydëmi pjlu ga Sbō wopjlu ara anmoyö, shji shdüya maling lîëm, iirkë bi kong maling lîëm bakoe. Gueniyi lîëbo owa shäryëmi lõng li rayëmi lîëm ga «E lîëno lîëme» lëmi lîëme. Shji shdüya maling lîëm, ba wopjlu li kjishko, gueniyi woyde ga lîëbo owa shäryëy lõng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy.

⁵ Gueniyi ga lîëbo owa shäryëmi lõng li rayëmi woydë lîëm, lîëye kumi woydë lîëm kjishko. E kjishko ga Sbō iirkë bomi kong jëk këgong këgong, ga no lîgwezlong dbaryoshko ga no lîgweya beke. ⁶ Eshko ga no kjlara kjlara potjwlëya, lîëbo shäryara dö li kjishko. ⁷ Ëye drön lîëbo pjlu shäryë, ber tjwlö ara Sbō bokso wlo, äär ber lõng së iyado ba tjok wlo ga ie Sbörë ber lõng së iyado ba tjok. ⁸ Gueniyi ëye wotjlik ba kjishko dö, tjlokwo bek li kjre lîëm, lõng lîëbo owa shäryë ga shdüya kjange. ⁹ Ëye lõng lîëbo owa shäryë ga kong lîëbo iche owa ara, ber lõng song jlö wlo. Shärye eni judiöga kong bäm go, e irgo ga nopga judiö lîëm wlëniyi kong bakoe. ¹⁰ Gueniyi ëye lõng lîëbo pjlu shäryë ga lîëbo pjlu twe ba kong, ie ber lõng tjwlö ara, ie ber lõng wlëp bakoe. Shärye eni judiöga kong bäm go, e irgo ga nopga judiö lîëm wlëniyi kong bakoe. ¹¹ Shärye eni, shji uunkong lîgweya bek kjishko.

¹² Ëye lîëbo owa shäryono ga shdüya. Ëye kjok lîgwekklo tara Moisésdë li miydono ga lîgweya, kjok lîgwekklo li go. Ëye kjok lîgwekklo li miydono lîëm ga lîgweya, lîëbo miydara li go. ¹³ Ëye ber pjlo bek Sbō bokso, kjok lîgwekklo li miydara kjishko lîëme. Ëye omkolono ga era ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁴⁻¹⁵ (Nopga judiö lîëm wlëniyi, kjok lîgwekklo li miyde lõk pjlu, ga lîëbo shärye owashko ga miyde lõk ga e owa. Eni ga lîëbo shärye lõk pjlu, tak pjang kjok lîgwekklo li go sorë li enishko ga miydëy e go ga kjok lîgwekklo li tak beno pjang ba pjlugwo wlëni, ga woyotjliya lõng om go.) ¹⁶ Lîono ga Jesucristo iche Sbörë nopga uunkong lîgwek, lîëbo woyotjlina ba pjluishko li kjishko. Sbō tjlokwo roy pjlu lër oba kongshko ga lër eni iyado.

Judiöga, kjok lîgwekklo tara Moisésdë

¹⁷ Pjäy kjone kjone judiöga lëmi. Pjäy mär kjok lîgwekklo tara Moisésdë li go, ga pjäy krë ara, pjäy Sbō nopga lëmi kjishko. ¹⁸ Lîëye woyde Sbörë li

miydëmi pjǎu, llëye ber pjǎu anmoyō li miydëmi pjǎu bako, pjāy oppino kjok llgwekklo li go kjǎshko lëmi. ¹⁹⁻²⁰ Tjǎkwo bek li, kjok miydë li, e tak pjang kjok llgwekklo li go. Eni ga pjāy wotjǎk ga kjok llgwekklo li miydëmi pjǎu kjǎshko ga pjāy nopga kjok ĩgō llēm wleniyo bapshiga lëmi, pjāy so iök shjiy kjoyo, nopga to löng kjok ro sī roy wleni li kong lëmi bakoe. Pjāy opyë woydë ber löng nopga kjok miydë llēm li pingga, kjwozirga poshdungga bakoe. ²¹ ¿Eni ga pjāy oba pingga, pjāy om go opping woydë llēm ega? «Shji lǎrkë llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjāy om go löng lǎrkë. ²² «Shji pë oma boy oblë tjok llëme» lëmi oblë kong, gueniyo pjāy om go omshäryë eni. Sböpga jyāglo, e ĩywomi shjiktëng lëmi, gueniyo llëbo lǎyotkëmi sböpga jyāglo li syō uyo roshko dwayo. ²³ Pjāy krë ara, kjok llgwekklo li kjǎshko, gueniyo kolëmi löng llëme. Eni ga Sbō iëmi löng tjwō llēm, ²⁴ tak pjang ba tjǎkwo go sorë li eni. Tjǎe ga «Bomi kjǎshko ga Sbō ko li lǎywe nopga judío llēm wleniyorë owa.»^b

²⁵ Jǎkoyo ga ëye kjok llgwekklo li kolë ga doyo jyā tak pjir li ba kong ga tjwō tjok. Gueniyo ëye omkolë llēm ga ba kong ga e tjwō llëme. ²⁶⁻²⁷ Nopga doyo jyā tak llēm wleniyo ĩara, kjok llgwekklo li kolara wleni ga beno löng doyo jyā tak pjir wleni Sbō bokso. Gueniyo pjāy kjok llgwekklo li miydaga, pjāy doyo jyā tak pjir bakoe. Eni ëmdë ga kjok llgwekklo li koloromi llēm kuzong ga epga ber löng bomi rotaga.

²⁸ ¿Judíoga jǎkoyo li ë? Ëye dataga judío dö ga e judío jǎkoyo llëme. Ëye doyo jyā tak pjir dö ga e judío jǎkoyo llēm bakoe. ²⁹ Nopga wotjǎk bek ba pjǎshko li, judíoga jǎkoyo li epga. Ëye doyo jyā tak pjir, tak pjang kjok llgwekklo go sorë li eni ga e beno löng jyā tak pjir jǎkoyo llëme. Ëye ber jyā tak pjir jǎkoyo wlo ga woyde ga jyā te Sbō Sëyarë ba pjǎshko wleni. Nopga eniyo poshrëga norë llēm, poshrëga Sbörë.

3 ¹ Eni ëmdë ga ëye judío, ëye doyo jyā tak pjir, e llëno llëme lotë llëme. ² Sbō tjǎkwo onmo li iara beno tjeng ba wloshko. ³ Gueniyo kjone kjone Sbō rayono pjire. ¿E kjǎshko ga llëye ĩara Sbörë ba kong jǎkoyo li shärye eni llëme lëmi? ⁴ Eni llëme. Nopga uunkong jyörkë wleni ëmdë ga Sböra tjǎe bek iyado, tak pjang ba tjǎkwo go sorë li eni. Tjǎe ga

«Pja rotëbashko ga
tjǎkwo ĩorop kës li, e beke lëba eni.
Ëbo llgwepshko ga
llgwerop beke lëba eni bakoe.»^c

⁵ No kjone kjone tjǎe ga «Tjawa llëbo owa shäryono kjǎshko ga ĩkoba wëë e go ga Sbō, e pjǎo beke. E kjǎshko ga tjawa shdüya Sbörë li owa» lë lok eni. ⁶ Miga eni llëme. ¿Sbō owa jǎkoyo kjwe ga nopga löng kjok ëre kjing go li llgweya sorëro? ⁷ No kjone kjone obi tjǎe ga «Tjawa jyörkono kjǎshko ga ĩkoba wëë e go ga Sbō, e tjǎe beke. Eshko ga Sbō beno kësbang, tjwō ara. ¿Eni ga tjawa shdüya llëbo owa shäryororwa li kjǎshko ega?» lë lok eni. ⁸ Eni wleni kjwe ga «Llëbo owa shäryoydë dey, llëbo pjǎu li wen wlo» lëy eni dey. No kjone kjone tjǎe ga tjawa tjǎeno eni lë, miga e ĩorwarë eni llëme. Ëye tjǎeno eni ga shdüya Sbörë beke.

Ëye sök pjlo bek llëme

⁹ ¿Eni ga shji judío kjishko ga shji pjlu, oblë kjinmore? Eni llëme. Judfoga, nopga judío llëm wleniyo, e llëbo owa sharyono uunkong, lororwa sorë li eni,

¹⁰ tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjleno beno eni:

«Ëye pjlo bek Sbö bokso kjlara llëm,

¹¹ Sbö tjlokwo llë loklo miydaga ërë llëm,
Sbö wlëga ërë llëm bakoe.

¹² Sbö rayara nopga uunkongdë,
beno löng tjwlo llëme.

Llëbo pjlu li sharyaga ërë llëme.»^d

¹³ «Epga jyörkë erä.

Ga tjlokwo le lok li kjishko ga
nopga wolon.»^e

«Shji uara dgurdë ga shji wolon,
ga tjlokwo le lok li kjishko ga nopga wolon bakoe.»^f

¹⁴ «Tjlë owa iyado,
llëbo wen owa oblë kong wlo.»^g

¹⁵ «Wotjlik no zrök erä.

¹⁶ To löng kjone pogo ga no kjone kjone pjiya, kjone kjone ie ber löng
woydë ara bakoe.

¹⁷ To löng wlëp oblë tjok sorë miyde lok llëme.»^h

¹⁸ «Sbö ëmdë ga bangkjre lok llëme.»ⁱ

¹⁹ Miydëy ga kjok llgwekklo li twara Sbörë judfoga kong, kole lok wlo. Sharyara eni, nopga uunkong llgweyashko ga llëye le lok ba kong ga ä wlo. ²⁰ Kjok llgwekklo kës li kolaga ërë llëme. E kjishko ga ëye ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme. Kjok llgwekklo li twara beno e kong wlo llëm, twara beno shji llëbo owa sharyë li miydoklo wlo erä.

Nopga ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko

²¹ Nopga ber pjlo bek Sbö bokso sorë li tara beno pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go, kjibokwo tara Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko sorë li go bakoe. Ga eerishko ga e pina Sbörë bi kong welëe. Nopga ber pjlo bek ba bokso, kjok llgwekklo li kjishko llëme. ²² Nopga ie ber pjlo bek ba bokso, mär Jesucristo go kjishko erä. Nopga uunkong döya eni, judfoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. ²³ Nopga uunkong llëbo owa sharyono, llëye woyde Sbörë sharye wlo li sharyaga ërë llëme. ²⁴ Gueniyo Sbö wopjlu li kjishko ga nopga döya ba shdungglo dbo dorko dwayo iguing, Cristo Jesús wolono ba kjishko li kjishko. Nopga ie ber pjlo bek ba bokso eni. ²⁵⁻²⁶ Jesucristo ichara wolon, owa pjang nopga go li löya ber dret ga pjlu wlo, mär löng srëng kwono li go kjishko. E kjishko ga beno löng shdunko ame. Sharyara eni, llëbo sharye bek iyado li piya nopga kong wlo. Dënashko ga nopga shduna llëbo owa sharyara li kjishko llëm, iirkë maling llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga ëye mär Jesús go ga ie ber pjlo bek ba bokso. Miydëy e go ga llëbo uunkong sharye bek iyado.

d 3.11-12 Salmo 14.1-3; Salmo 53.1-3; Eclesiastés 7.20. e 3.13 Salmo 5.9. f 3.13 Salmo 140.3.
g 3.14 Salmo 10.7. h 3.15-17 Isafas 59.7-8. i 3.18 Salmo 36.1.

²⁷⁻²⁸ ¿Eni ga shji krë llë kjishko ga pjłú? Shji krë llë kjishko ga äe. Miydëy pjłú ga nopga ber pjło bek Sbö bokso, mär Jesús go kjishko, kjok lligwekkło li kolë kjishko llëme. Eni ga shji krë llë kjishko ga äe. ²⁹ ¿Ga Sbö, e judíoga Sbö eröre? Eni llëme. E nopga judío llëm wleniyo Sbö bakoe. ³⁰ Sbö sök kjłaraso eröe. Nopga doyo jyā tak pjir li ie ber pjło bek ba bokso, mär llong Jesús go kjishko. Nopga doyo jyā tak llëm lira ie ber pjło bek ba bokso, mär llong Jesús go kjishko bakoe. ³¹ ¿Eni ga pjāy wotjlik ga tjawa mär llong Jesús goshko kuzong ga kjok lligwekkło li ber tjwłö ame łorwarë llong eni lë mire? Eni llëme. Kjok lligwekkło li tjwłö ara łorwarë.

Abraham iara Sbörë beno pjło bek ba bokso, mär ba go kjishko

4 ¹ ¿Era eni ga bi kjokë Abraham lira, llëbo weno ba kong dënashko li, shji opping ba go llë? ² E beno pjło bek Sbö bokso, llëbo pjłú shāryara li kjishko kjwe ga krë ga pjłúe. Gueniyo krë Sbö bokso ga äe. ³ Sbö tjłokwo tak pjang eni: «Abraham iara Sbörë beno pjło bek ba bokso, ba tjłokwo kjrara, ga mär beno shāng ba go li kjishko.»ⁱ

⁴ No kjłara parkë oblë kongshko ga parkaga li potjwłëya. Eshko ga e ba sēnggło lëy llëm, e pak shāryara ba kong li potjwłëyde. ⁵ Gueniyo nopga owa wleniyo ie Sbörë ber pjło bek ba bokso, epga mär ba go kjishko, llëbo pjłú shāryara łok ba kong li kjishko llëme. ⁶ Bi tjłapga tek dënashko so David tjłëno eni bakoe. Tjłëno nopga iara Sbörë beno pjło bek ba bokso kjishko. Epga iara beno pjło bek ba bokso, llëbo pjłú shāryara łok kjishko llëme. Eni ga beno llong wopjłúe. Tjłëno beno eni:

⁷ «Ëye, owa pjang ba go li łöna Sbörë beno dret, shdüya ame wło ga era ber wopjłúe.

⁸ Ëye, llëbo owa shāryara li woyoshre Sbörë ame ga era ber wopjłú bakoe.»^k

⁹ Abraham iara Sbörë beno pjło bek ba bokso, mär ba go kjishko łororwa eni tjān. ¿Eni ga ba wopjłú li beno nopga doyo jyā tak pjir li kong eröre? Eni llëme. E beno nopga doyo jyā tak llëm li kong bakoe. ¹⁰ Abraham iara beno pjło bek ba bokso, doyo jyā tak llëm obishko. ¹¹ Łu to jek ara irgo ga ichara Sbörë doyo jyā tē, iara Sbörë beno pjło bek ba bokso, mär ba go kjishko tjān li jyāgłö. Eni ga beno nopga doyo jyā tak llëm mär Sbö go, ie ber pjło bek ba bokso wło li data wleni. ¹² Nopga doyo jyā tak pjir lira mär Sbö go, Abraham omshāryono doyo jyā tak llëm obishko dik wleni ga Abraham beno ba data wleni bakoe.

¹³ Sbö tjłëno Abraham kong jłökoyo, ba tjëyo tek ber ba irgo li kong ga kjok uunkong ëre twe ber ba kong łok łara eni. Tjłokwo li kjrara łok, ga mär beno llong Sbö go. E kjishko ga iara beno pjło bek ba bokso. Tjłokwo li beno ba kong e kjishko, kjok lligwekkło tara Moisésdë li söra bëy kjishko llëme. ¹⁴ Eni ga shji iche mär kjok lligwekkło li go, tjłokwo łara jłökoyo li kjrëy wło kjwe ga shji mär Sbö go li tjwłö llëm, tjłokwo łara jłökoyo li tjwłö llëm bakoe. ¹⁵ Kjok lligwekkło, e kolako. Eni ga ëye kjok lligwekkło tjok wleni ga kolë llëm ga shdüya Sbörë. Gueniyo ëye kjok lligwekkło llëm wleni ga shdüya llëm, llëbo kolako ba kong llëm kjishko.

¹⁶Eni ga Sbö wopjlú li kjishko ga llëbo lara Abraham kong jlokoyo, Abraham mär ba go kjishko. Eni ga tjlokwo li ber nopga uunkong mär ba go Abraham dik li kong, kjok lligwekklo li kolagaga kong dö llëme. Eni ga Abraham beno nopga uunkong mär Sbö go baiya dik li data wleni, ¹⁷tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja ioror beno tjëyoga ara data.»¹ Tjlokwo ëre lara Sbörë ba kong jlokoyo, tjlokwo lara ba kong bäm go li kjrara, ga mär beno shäng ba go kjishko. Nopga wolono tjeng li woshre ga pjlúe. Eni ga ëye wentë llëm obi ga iche wen ga pjlú bakoe.

¹⁸Llëbo lara Sbörë Abraham kong jlokoyo, gueniyo shärye sorë miyde Abrahamdë llëme. Eni ëmdë ga tjlokwo li kjrara, ga beno sök ba koshe. E kjishko ga beno tjëyoga ara data, lara ba kong sorë li eni. ¹⁹Eshko ga lu pjloglo sak dbäw (100) dik kjishko ga miyde pjlú ga wapga ame. Ba boy Sara wapga ame li miyde pjlú bakoe. Eni ëmdë ga beno shäng mär Sbö go jlokoyo. ²⁰Sbö tjlokwo li jyö lara llëm, shärye eni llëm kjwe lara llëm bakoe. Benö shäng mär ba go erä, ga poshrëra ara. ²¹Eshko ga miyde pjlú ga Sbö dbo ara, llëye lara ba kong jlokoyo li shärye eni wlo. ²²Iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso e kjishko, ²³tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Gueniyo tak pjang ba kong dö llëm, ²⁴tak pjang bi kong bakoe. Shji uunkong mär löng Sbö go ëre ie ber pjlo bek ba bokso. Bi Tjlapga Jesús woshraga iröng obi li e. ²⁵E ichara wolono, owa pjang bi go li potjwëkklo, ga woshrra iröng obi, shji ie ber pjlo bek ba bokso wlo.

Shji löng wlep Sbö tjok

5 ¹Eni ga shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, ga shji iara Jesucristorë beno wlep Sbö tjok shara. ²Shji mär löng Cristo go kjishko ga shji kjimte Sbörë iyado, ba wopjlú li kjishko. Ga shji äar ber löng baiya dik li koshe löng wopjlúe. ³Miydëy ga shji shdunghoba li ber bi kong pjlú, shji dbokjrë wlo, shji ber löng wokjang wlo bakoe. E kjishko ga eerishko ga shji shdunghoba wleni ga shji löng wopjlúe. ⁴Shäryoroy eni ga Sbö ber wopjlú bi tjok. E kjishko ga llëbo pjlú shärye bi kong li koshe ber löng wopjlúe. ⁵Ga shärye eni jlokoyo. Bi go ba Sëya ichara beno kësang bi tjok, ga shji woyde Sbörë ara li pina bi kong wëlee. Miydëy e go ga llëbo pjlú koshe löng li shärye eni jlokoyo.

⁶Shji opdök om go ga äe. Gueniyo Cristo wolono bi kjishko, Sbö woydëy löng llëm obi gueniyo. ⁷No optwë wolon oblë kjishko ga kjange. Kjone kjwe optwë eni, no pjlo bek wleniyo kjishko. ⁸Gueniyo shji woyde Sbörë ara li pina bi kong eni: Shji löng llëbo owa shäryë obishko ga Cristo wolono bi kjishko.

⁹Shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, Cristo wolono, srëng kwono li kjishko. Miydëy e go ga no lligwezlong dbaryo ga Sbö iirkë bi kong llëm, ga shji shdüya eshko llëm bakoe. ¹⁰Dënashko ga shji Sbö wloyoga obishko ga shji iara beno löng wlep ba tjok, ba Wa wolono li kjishko. Ga ba Wa sök së obi kjishko ga shji döya bi shdunghoba dbo dorko, ga shji ie ber löng së iyado ba tjok. ¹¹Gueniyo erö llëme. Shji iara Sbörë beno löng wlep ba tjok, bi Tjlapga Jesucristo kjishko. Shji löng wopjlú e kjishko bakoe.

Adán, Jesucristo

¹²Dämärshko ga domer kjālaraso llēbo owa shāryono, ga beno shāng wołon wło e kjīshko. Eni ga nopga uunkong beno lōng wołon wło, uunkong li llēbo owa shāryono kjīshko. ¹³Kjok līgwekklo tara Moisésdē li twayde Sbōrē nopga kong llēm obishko ga nopga lōng llēbo owa shāryē tjan, gueniyo kjok līgwekklo llēmshko ga ēye ie Sbōrē ber lōng shdungko, kjok līgwekklo li kolāra llēm kjīshko llēme. ¹⁴⁻¹⁵Eni ēmdē ga Adán dbaryo āār jong Moisés dbaryoshko ga nopga wołono. Adán llēbo owa shāryono, tjlōkwo lāra Sbōrē ba kong li kolāra llēm kjīshko. Epgara llēbo owa shāryono, eshko ga kjok līgwekklo llēm gueniyo.

Adán llēbo owa shāryono, ga nopga uunkong beno lōng wołon wło, llēbo owa shāryara domer kjālarasorē li kjīshko. Llēbo shāryara Jesucristorē li, e beno eni bakoe. Ba kjīshko ga nopga dōra Sbōrē ara, ba wopjlū li kjīshko, ga tjlwō shira llēme. Miydēy e go ga Sbō wopjlū li tjlwō ara, llēbo owa shāryara Adándē li kjinmo. ¹⁶Llēbo owa shāryara domer kjālarasorē li kjīshko ga nopga uunkong beno lōng shdungko. Gueniyo Sbō wopjlū li kjīshko ga shji llēbo owa shāryono ara ēmdē ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. ¹⁷Domer kjālaraso llēbo owa shāryono li kjīshko ga nopga uunkong beno lōng wołon wło. Gueniyo Sbō wopjlū li tjlwō ara e kjinmo. Jesucristo kjīshko ga ēye iara beno pjlo bek ba bokso ga ie ber lōng sē iyado ba tjok, ga tjlwō shiya llēme.

¹⁸Domer kjālaraso llēbo owa shāryono li kjīshko ga nopga uunkong beno lōng shdungko. Eni ga domer kjālaraso llēbo pjlu shāryono li kjīshko ga nopga uunkong ber lōng sē iyado Sbō tjok ga pjlu, ie Sbōrē ber pjlo bek ba bokso li kjīshko. ¹⁹Domer kjālaraso Sbō kolono llēm kjīshko ga nopga uunkong beno lōng llēbo owa shāryaga erā. Eni ga domer kjālaraso Sbō kolono kjīshko ga nopga ara iara beno pjlo bek ba bokso.

²⁰Kjok līgwekklo tara Moisésdē li twara Sbōrē nopga kong, llēbo owa shārye lōng li miyde lok jek kēgong wło. Ina lok e go ga llēbo owa shārye lōng li kēsbange. E go ga miydara lok ga Sbō wopjlū li kēsbang bakoe. ²¹Dēnashko ga llēbo owa li, shji wlēna, iara beno lōng wołon wło. Gueniyo eerishko ga Sbō wopjlū li, shji wlēna, ga shji iara beno pjlo bek ba bokso bi Tjlapga Jesucristo kjīshko. E kjīshko ga shji iara beno lōng sē iyado ba tjok.

Shji wołono wlēni, shji lōng sē jlōkoyo bakoe

6 ¹¿Eni ga llē loydē? ¿Shji llēbo owa shāryē jek kēgong, Sbō wopjlū li iy jek kēgong wo loydēre? ²E loydē llēme. Ēye wołono ga ichēy llēbo shāryē ga āe. Shji iche bi wotjlik owa lirē ame eni wlēni bakoe. ¿Eni ga shji ber lōng llēbo owa shāryē sorēro? ³Shji waraba jer di roshko, shji tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjīshko. E shji wołono ba tjok wlēni lōklo. ¿E miydēmi llēmdo? ⁴Cristo wołonoshko ga jnenaba buk sakshko. E irgo ga woshrra Data Sbōrē irōng obi, ba dbo ara go. Ga shji waraba jer di roshko li, e shji wołono, jnenaba tjeng ba tjok bako wlēni lōklo. Shji opshik tēm di roy dwayo irōng obi li, e shji beno lōng tjaģlēn wlēni lōklo bakoe.

⁵Shji tōno beno tjeng ba tjok, shji wołono ba tjok wlēni kjīshko. Miydēy e go ga shji woshre Sbōrē irōng obi ba tjok wlēni bakoe. ⁶Bi wotjlik owa dēnashko li, e lok beno pjang kjlōs go Cristo tjok wlēni, shji iche llēbo owa shāryē

ame wlo, shji ber tjeng ba dbo dorko ame wlo bakoe. ⁷Shji wołono wlenishko ga shji beno ichaga llebo owa lire ame.

⁸Shji wołono Cristo tjok wleni kuzong ga miydey ga llono ga shji ber long se ba tjok bakoe. ⁹Miydey ga Cristo woshrra Sbore irong obi kuzong ga wołon ame, beno shang se iyado wlo. ¹⁰Wołono pjaraso, owa pjang nopga uunkong go li potjwlekklo, ga wołon ame. Beno sok se, lleye woyde Sbore li sharye wlo.

¹¹Pjaj wotjlis eni bakoe. Pjaj wołono wleni, pjaj iche bomi wotjlik owa lire ame wlo. Pjaj long se jlökoy, pjaj tono beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, lleye woyde Sbore li sharyemi wlo. Pjaj wotjlis eni. ¹²E kjishko ga shji long se obishko ga shji iche bi wotjlik owa lire ame, shji woyde bi doyoré llebo owa sharyeshko ga sharyey llem wlo. ¹³Bi doyo ichey llebo owa sharye lleme. Pjaj optwos Sbö kong dey. Pjaj iara beno long se jlökoy kuzong ga bomi doyo ichozi llebo pjlu sharye dey. ¹⁴Pjaj beno ichaga kjok ilgwekklo tara Moisésde lire ame, pjaj beno ichaga Sbö wopjlu lire shara. E kjishko ga pjaj ichaga ber bomi wotjlik owa lire ame.

Denashko ga shji long bi wotjlik owa dbo dorko

¹⁵Shji beno long ichaga kjok ilgwekklo lire ame, shji beno ichaga Sbö wopjlu lire shara. ¿Enira shji ber long llebo owa sharye ga pjlu? Eni lleme. ¹⁶Shji opye obli koleshko ga shji tjeng ba wloshko. ¿E miydeyi llemdo? Eni ga shji opye bi wotjlik owa li kole wleni ga shji iche wołon. Gueniyo shji opye Sbö kole wleni ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁷⁻¹⁸Denashko ga pjaj long bomi wotjlik owa li kole eroe. Eni emde ga tjlokwo kuromi li kjroromi, ga koloromi bakoe. Pjaj doktong llebo owa sharyemi long li dbo dorko dwayo, pjaj beno long ichaga llebo pjlu lire shara. Tja wopjlu Sbö tjok e kjishko.

¹⁹Tja tjle shang bomi tjok ere lle loklo miydeyi maling llem, bomi wotjlik owa li kjishko. E kjishko ga tja tjle shang bomi kong llebo jyaglo ere go, miydeyi welé wlo. Denashko ga bomi doyo ichemi long llebo owa sharye obli obli. E kjishko ga llebo owa sharyoromi jek kegong kegong. Eerishko ga bomi doyo ichozi llebo pjlu sharye dey, pjaj ber tjeng dboy Sbö kong wlo. ²⁰Pjaj long bomi wotjlik owa li kole obishko ga llebo pjlu li woyotjlinomi lleme. ²¹¿Lleye pjlu shiromi e go? Eshko ga pjaj iara beno long wołon wlo era, ga eerishko ga e lokyo bomi kong ara. ²²Gueniyo pjaj dora Sbore bomi wotjlik owa li dbo dorko dwayo, pjaj iara beno long ba kole shara. ¿Lleye pjlu shimi long e go? Pjaj aar ber long dboy Sbö kong, ga llono ga pjaj ber long se iyado ba tjok bakoe. ²³Shji llebo owa sharye wleni ga shji potjwlekklo tjok, shji wołon li e. Gueniyo shji tono beno tjeng Cristo Jesús tjok wleni ga shji ie Sbore ber long se iyado ba tjok, ga tjwlo shiya lleme.

Eye wołono ga ichaga kjok ilgwekklore ame

7 ¹Pjeyoga, kjok ilgwekklo li soré, e miydeyi pjlu. Eye wołono ga iche kjok ilgwekklo lire llem, nopga long se li ichayde doe. ²Kjok ilgwekklo buk kjrina, tjle ga wale orkwosmok shang pjir ga woyde ga ber sok ba lanma tjok iyado, raye lleme. Gueniyo ba lanma wołonoshko ga kjok ilgwekklo li beno ba kong tjwlo ame. ³Eni ga wale orkwosmok shang pjir li lanma sok se obishko ga orkwosmono domer obli tjok wleni ga llebo owa sharyayde leba

eni. Gueniyo ba ðanma woðonoshko ga kjok ðlgwekklo li beno ba kong tjwlo ame, orkwosmok domer oblo tjok ga pjlu. Eshko ga llebo owa sharye lleme.

⁴Pjeyoga, shji eni wleni bakoe. Shji wolono Cristo tjok wleni kuzong ga shji doktong, shji beno ichaga kjok ðlgwekklo tara Moisesde lire ame. Cristo woshara Sbore iron ob, ga shji beno long ichaga ere shara, shji ber long llebo pjlu sharye Sbore kong wo. ⁵Denashko ga shji ichaga bi wotjlik owa lire. Ga kjok ðlgwekklo li miydoroyshko ga shji wotjliko llebo owa tak pjang e go li sharye jek kegong era. Eshko ga shji long wolon wo e kjishko. ⁶Gueniyo eerishko ga shji wolono long wleni kuzong ga shji doktong kjok ðlgwekklo li dbo dorko dwayo, shji ichaga ere ame. Ga shji beno long se tjaljen wleni, shji parki Sbore kong oblo wo. Shji ichaga kjok ðlgwekklo tak pjang kjibokwo go tek denashko lire ame, shji beno long ichaga Sbore Seyare shara.

Shji llebo pjlu sharye woyde, gueniyo llebo owa sharyoyde doe

⁷Eni ga lle loyde? Kjok ðlgwekklo li owa loyde? Eni lleme. Kjok ðlgwekklo li miydoror lem kjwe ga llebo owa sharyoror shang li owa miydoror lleme. Kjok ðlgwekklo tak pjang kjrina tje ga shji oma llebo koik lleme.^m E miydoror lem kjwe ga llebo koior shang li owa miydoror lleme. ⁸Gueniyo ga kjok ðlgwekklo li miydororshko ga tja wotjliko llebo koik ara anmoye. Gueniyo kjok ðlgwekklo lem kjwe ga shji iche bi wotjlik owa lire llebo sharye eni lleme. ⁹Denashko ga kjok ðlgwekklo li miydoti lem obishko ga tja sok pjlu loror. Gueniyo miydororshko ga llebo owa sharyoror shang li owa igor wele, ga tja ber wolon wo e kjishko li miydoror kjok ðlgwekklo li go bakoe. ¹⁰Kjok ðlgwekklo li twak beno bi kong, shji ber long se iyado sore li miydoklo. Gueniyo shji iara beno long wolon wo shara.

¹¹Kjok ðlgwekklo li miydororshko ga tja jyapgwara bor wotjlik owa lire. Eshko ga tja wotjliko llebo owa sharye ara anmoye, ga tja wolon wo e kjishko miydoror kjok ðlgwekklo li go. ¹²Eni emde ga kjok ðlgwekklo twara Sbore bi kong li, e pjlu, pjlo beke. ¹³Eni ga tja beno shang wolon wo li laga kjok ðlgwekklo pjlu lire lotere? Eni lleme. Tja beno shang wolon wo li laga llebo owa sharyoror shang lire. Kjok ðlgwekklo li beno ba miydoklo era, llebo owa sharyoror shang li owa igor wele e go wo.

¹⁴Miyde pjlu ga kjok ðlgwekklo li twaga Sbore. Gueniyo tjara no, tja shang bor wotjlik owa li dbo dorko era. ¹⁵Llebo sharyer shang li sore miyde shang lleme. Llebo sharyer woyde li sharyer lleme. Llebo sharyer woyde lem li sharyoti shang doe. ¹⁶Eni ga llebo sharyer woyde lem li sharyer shang kuzong ga miyde e go ga kjok ðlgwekklo li pjlu jloe. ¹⁷Eni ga llebo sharyer shang li sharyaga tjar ame, sharyaga bor wotjlik owa lire era. ¹⁸Miyde ga bor wotjlik owa li kjishko ga tja wotjlik bek sira emde lleme. ¹⁹Llebo pjlu sharyer woyde li sharyer lleme. Llebo owa sharyer woyde lem li sharyoti doe. ²⁰Eni ga llebo sharyer woyde lem li sharyer kuzong ga sharyaga tjar ame, sharyaga bor wotjlik owa lire era.

²¹Llebo wen bor tjok li eni: Tja llebo pjlu sharye woydeshko ga llebo owa wen tje laga bor wotjlik oware li, e sharyoti doe. ²²Kjok ðlgwekklo twara Sbore li bor kong ga pjlu jloe. ²³Gueniyo bor wotjlik owa li engkwie bor tjok

włeni, tja shaya wło włeni, lłebo pjłú sharyër woydë li sharyër lłëm wło. Eni ga tja beno shäng bor wotjlik owa li dbo dorko erä. ²⁴Bor doyo ëre, tja iche wołon. Tja song jlõe. ¿Tja döga ërë? ²⁵Tja döga bor Tjlapga Jesucristorë. Tja wopjłú Sbö tjok e kjishko.

Eni ga beno eni: Kjuk lligwekkło twara Sbörë li kolër woydë, gueniyo bor wotjlik owa li kjishko ga tja beno shäng lłebo owa sharyë eröe.

Shji măr Sbö Sëya go

8 ¹Eni ga ëye tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga beno lōng shdungko ame. ²Dēnashko ga tja ichaga bor wotjlik owa lirë, ga tja shäng wołon wło. Gueniyo tja măr Cristo Jesús go kuzong ga ba Sëya twara bor kong, ga tja dōra bor wotjlik owa li dbo dorko dwayo, tja iara beno shäng së jlōkoyo shara. Eni ga tja shäng wołon wło ame. ³Shji döya kjok lligwekkło tara Moisésdë lirë eni ga ä, shji iara bi wotjlik owa lirë ba kolë lłëm kjishko. Gueniyo Sbö, ba Wa ichara wuzo so shji nopga owa ëre kjoyo, ber owa pjang bi go li potjwłëkkło wło. Eni ga ba Wa li doyo shdunaba bi äska, shji döya wło. ⁴Sharyara eni ga bi shdunggło pjlo bek tak pjang kjok lligwekkło go li potjwłëkkło, shji ber shdungko ame wło. Eshko ga shji beno lōng ba Sëya kolë shara, shji beno lōng bi wotjlik owa li kolë ame.

⁵Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga lłeye woyde om go li woyotjliya. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga lłeye woyde Sbö Sëyarë li woyotjliye erä. ⁶Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga ber lōng wołon wło. Gueniyo ëye ichaga Sbö Sëyarë ga ber lōng së jlōkoyo, ber lōng włëp bakoe. ⁷Ëye ichaga ba wotjlik owa lirë ga e Sbö włoyo. Kjuk lligwekkło twara li kolë lłëm, kolë ga ä, ⁸ga lłebo pjłú sharyë, Sbö ber wopjłú ba tjok wło ga ä bakoe.

⁹Gueniyo pjäy go Sbö Sëya włeni ga pjäy ichaga lōng bomi wotjlik owa lirë ame, pjäy ichaga lōng Sëya lirë shara. Ëye go Cristo Sëya lłëm ga e Cristo i lłëme. ¹⁰Lłono ga bomi doyo, e wołon, lłebo owa sharyoromi kjishko. Gueniyo pjäy go Cristo włeni ga bomi sëya ber lōng së iyado, pjäy iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso kjishko. ¹¹Jesús woshara Sbörë irōng obi, ga Sbö Sëya pjang bomi go. Eni ga ba Sëya iche, bomi doyo woshre irōng obi eni bakoe.

¹²Pjeyoga, shji ichaga bi wotjlik owa lirë ame. Lłeye woyde li sharyëy lłëm ga pjłúe. ¹³Pjäy iche bomi wotjlik owa lirë włeni ga pjäy beno lōng wołon wło. Gueniyo pjäy iche Sbö Sëyarë włeni ga bomi wotjlik owa li rayëmi iyado, ga pjäy lōng së jlōkoyo. ¹⁴Ëye măr Sbö Sëya go ga e Sbö wapga. ¹⁵Parkagaga tjwłëk lōng pjir włeniyo, ba sogo bangkjre lōng dete erä. Pjäy ie Sëya lirë Sbö bangkjre eni lłëm, pjäy iara beno ba wapga kjishko. Eni ga shji kjimte Sëya lirë tjłë Sbö kong. Shji tjłë ba kong ga «Abba.» Data» lëy eni. ¹⁶Sbö Sëya om go li tjłë bi kong ga shji Sbö wapga jlōkoyo lë bi kong bi pjłúshko. ¹⁷Eni ga shji Sbö wapga kuzong ga lłeye twe ba wapga kong li twe bi kong, twara Cristo kong sorë ga eni. Cristo shdunaba ara. E irgo ga iara Sbörë beno kësbang, tjwłö ara. Shjira shdungoba ara eni bako włeni ga shji ie Sbörë ber kësbang, tjwłö ara eni bakoe.

Lłono ga lłebo sharyë Sböre bi kong

¹⁸Lłeye sharyë Sbörë bi kong lłono li tjwłö ara anmoyö. E kjishko ga lłeye wen bi kong owa eerishko li, e lłë lłëm włeni. ¹⁹Lłono ga Sbö wapga jlōkoyo

li pīya wēlē. Lēbo shāryara Sbörē kjok ère kjing go tjeng kēs li lōng ba koshē. ²⁰Lēbo uunkong li shāryara Sbörē pjǎ, lēbo shāryē wǎ, ga shārye woydē eni jǎokoyo, gueniyo shārye ga ä, shduna Sbörē beno srer wǎ kjishko. Gueniyo dbar iara beno kjwara, lēbo uunkong li ber pjǎ irōng obi wǎ. ²¹Eshko ga Sbō wapa wolon ame, ga lēbo uunkong li ber srer ame wǎ bakoe.

²²Wǎ wǎshko chida tjeng dörōshko ga bangyo ara, ga kjłoshtë ara e kjishko. Miydēy ga eerishko ga lēbo uunkong shāryara Sbörē li lōng kjłoshtë eni wǎni bakoe. ²³Gueniyo song li lēbo shāryara li dö llēme. Shjira lōng kjłoshtë eni bakoe. Shji kong ba Sēya twara Sbörē. Miydēy e go ga llono ga shji ie ber ba wapa jǎokoyo, ga bi doyo ie ber tjaglēn bakoe. Gueniyo e dbaryo li koshēy lōng wopro ga shji kjłoshtë ara. ²⁴⁻²⁵Shji dōra Sbörē kuzong ga shji beno lōng e dbaryo li koshē iyado. Lēbo koshēy lōng li igōy llēme. Lēbo igōy wēlē ga koshēy lōng llēm, tjeng bi tjok tjān kjishko. Gueniyo lēbo koshēy lōng li igōy llēm obi ëmdē ga koshēy lōng wopjǎ.

²⁶Shji dbo ara llēmshko ga shji kjimte Sbō Sēyarē. Shji syōshhtë mae. E kjishko ga ba Sēya om go li kjłoshtë Sbō kong bi kjishko, gueniyo llēye le li lēy bi tjǎkwo go ga äe. ²⁷Eni ëmdē ga llēye le li miyde Sbörē pjire. Shji wotjǎk lōng llē miyde Sbörē pjir, ga llēye woyde le ba Sēyarē ba kong bi kjishko li, e lāyde, llēye le li miyde pjir e kjishko.

Shji woyde Sbörē ara

²⁸Èye Sbō woydē ara ga rokara Sbörē, lēbo shārye ba tjok wǎ. E kjishko ga miydēy pjǎ ga lēbo wen ba kong kēs li ie ber ba kong pjǎ. ²⁹Kjok ère shāryayde llēm obishko ga èye mār ba go li miydara pjir tjān. Eshko ga epga äär ber lōng ba Wa dik le. Shāryara eni, ba Wa ber tjwǎ ara, ba pjeyoga ara li kjinmo wǎ. ³⁰Ga nopga äär ber lōng eni lāra li rokara. E irgo ga iara beno pjǎ bek ba bokso, ga llono ga ie ber kēsbang, tjwǎ ara bakoe.

³¹¿Eni ga llē lōydē obi? Sbō shāng bi tjok kuzong ga shji zangga èrē llēme. ³²Ba Wa ëmdē ga wǎkara bi kong llēm, ichara wolono bi kjishko. ¿Eni ga lēbo tjeng kēs li twe bi kong llēmdo? ³³⁻³⁴Shji kjrara, iara beno pjǎ bek ba bokso kuzong ga shji rotaga èrē ame. Cristo Jesús wolono, ga woshrra irōng obi, öötong beno sök Sbō orkwo kēlēkong. Bi wǎkaga Sbō bokso li e. ³⁵Shji woyde Cristorē ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara. Lēbo wen bi kong owashko ga shji woyde ara. Shji shdunobashko ga shji woyde ara. Shji pjǎ arashko ga shji woyde ara. Shji shwong llēmshko ga shji woyde ara. Shji wolontoshko ga shji woyde ara. Shji zrōraba ëmdē ga shji woyde ara bako, ³⁶tak pjang ba tjǎkwo go sorē li eni. Tjǎ ga

«Bop kjishko ga tjawa zrōkoba woydē iyado.

Tjawa beno lōng so öng wǎp ushko so sökoba, zrōkoba wǎ kjoyoe.»

³⁷Gueniyo lēbo uunkong ère wen bi kongshko ga zāy iyado, shji kjimte bi woydaga lirē kjishko. ³⁸Miydēr pjǎ ga shji woyde Sbörē ara iyado. Shji songshko ga shji woyde ara, shji wolonoshko ga shji woyde ara bakoe. Slongga Sbō parkagaga kjok dogo sorē llēm, slongga sēyaga owarē llēm bakoe. Eerishko ga shji woyde ara, shji woyde ara iyado wǎ bakoe. ³⁹Slongga lēbo tjeng

kjopkwo lirë llëm, slongga llëbo tjeng klung dorong lirë llëm, slongga llëbo tjeng kjone pogo lirë llëm bakoe. Shji woyde Sbörë ara iyado, shji tona beno tjeng bi Tjlapga Cristo Jesús tjok kjishko.

Nopga kjrara Sbörë sorë

9 ¹Tja tona beno Cristo tjok. E kjishko ga tja tjëlë beke. Sbö Sëya om go li tjëlë bor kong bor pjilushko ga tja shäng jyörkë llëme le. ²⁻³Tja woydë ara bor pjilushko iyado, bor pjeyoga judioga li kjishko. Epga mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga tja ie Sbörë ber Cristo tjok ame, tja ie ber shdungko wleni ga bor kong ga pjilue. ⁴Epga Israel tjeyoga. Epga kjrara Sbörë beno ba wapga. Ba dbo kalä pina ba kong, tjlokwo twara ba kong, beno iyado wlo, kjok ilgwekklo li twara ba kong, pina ba poshrëk ba ushko, llëbo lara ba kong jlokoyo ara bakoe. ⁵Ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara anmoyö. Cristo tjlapgaga tek dënashko so li epga. Cristo, e Sbö. Uunkong pjluvo, poshrëkko iyado li e. Ber eni.

⁶Gueniyo llëye lara Sbörë Israel tjeyoga kong jlokoyo li shärye eni llëme lotë llëme. Sbö kong ga Israel tjeyoga uunkong, e ba nopga dö llëme. ⁷Abraham tjeyoga uunkong beno ba tjeyo jlokoyo dö llëm bakoe. Sbö tjëlëno ba kong ga «Isaac tjeyo tek ber bop irgo li ber bop tjeyo jlokoyo eröe»^p lara eni. ⁸E kjishko ga Abraham tjeyoga uunkong beno Sbö wapga dö llëm, ba wapga weno tjlokwo lara Sbörë jlokoyo li kjishko eröe. ⁹Sbö tjlokwo lono Abraham kong jlokoyoshko ga tjëlë ba kong ga «Dbar llono loror li go ga pja in tjwe obi. Eshko ga bop boy Sara wloshko wa tjeng kjlara domer tjän»^q le.

¹⁰Ba wa lara li, e bi tjlapga Isaac. Lu to jek ara ga orkwosmono Rebeca tjok, ga wapga do pjök, kjlö. ¹¹⁻¹³Weno bäm go li Esaü, irgo Jacob. Gueniyo wentë lok llëm obishko ga Jacob kjrara Sbörë, llëbo shärye ba tjok wlo. Kjrara eni, llëbo pjlu shäryara kjishko llëme. Eshko ga llëbo pjlu, llëbo owa, e shäryayde lok llëm obi. Gueniyo Sbö tjëlë Rebeca kong ga «Bäm iyo li ichaga ber ba lëngdë»^r le. Llëbo lara Sbörë obi li tak pjang ba tjlokwo go eni: «Jacob woydoror ara. Gueniyo Esaúra iywor shjiktëng.»^s

¹⁴¿Eni ga llë löydë? ¿Sbö, e llëbo shäryë bek llëme löydëre? Eni llëme.

¹⁵Tjëlëno Moisés kong ga

«Ëye songe lër woydë ga e songe lotë eröe.

Ëye kjimtër woydë ga e kjimtotë eröe.»^t

¹⁶Eni ga shji kjimte Sbörë, shji songe le woydë kjishko, e woydëy ara kjishko llëm, llëbo pjlu shäryoroy kjishko llëm bakoe. ¹⁷Llëbo lara Sbörë Egipto so pjluvo kong li tak pjang ba tjlokwo go eni: «Pja ioror beno no pjluvo, bor dbo kësang pin bop go wlo, tja ë miyde nopga löng kjok kjwang jikong lirë wlo bakoe.»^u ¹⁸Miydëy e go ga ëye songe le woydë ga songe le, ëye ie woydë ber sök ëye kuya woydë llëm ga ie ber löng eni bakoe.

¹⁹Pjây kjone kjone kjwe löng wotjlik ga «¿Eni ga llëye shäryëy li laga erë kuzong ga shji shdüya ega?» lëmi eni kjwe. ²⁰Gueniyo pjeyoga, shji no eröe. ¿Llëbo shäryara Sbörë li owa lëy ba kong sorëro? No parkë llëbo shäryë klung shosho go ga «¿Tja shäryorop jüni ega?» le klung shosho lirë ba kong ga äe.

²¹ Klung shosho kjrinaso ëmdë ga sbi shärye kjwo pjök e go ga pjläue. Kjwara shärye wolësowa, tjwlo ara, ie ber tjeng dboy wlo, kjwara obi shärye uriso, ber lle pogo wlo. Lläbo shärye e go, woyde sorë li eni ga pjläue.

²² Woyde Sbörë ga miydëba ga e iirkë ara nopga llëbo owa shäryono li kong, ga shdüya kjang, ba dbo ara go ga pjläue. Eni ëmdë ga nopga shdungko li shduna maling llëm, kura sök kjing erä. ²³ Shäryara eni, ba dbo kälä pïya nopga songe lara li kong wlo. Epga kjrara dënashko, llëbo pjläu shärye ba kong wlo. ²⁴ Shji rokara eni. Judfoga rokara dö llëm, nopga judío llëm wleniyo rokara bakoe. ²⁵ Kjibokwo tara Sbö tjläkwö laga tek dënashko so Oseasdë. Lläbo lara Tjlapgarë li tak pjang e go eni:

«Llono ga nopga botoya llëm löng li iër ber löng bor nopga shara, ga nopga woydoror llëm löng li woydër ara shara.»^v

²⁶ Sbö tjläkwö tak pjang eni bakoe:

«Dënashko ga Sbö tjläno nopga kong ga “Pjäy bor nopga llëme” lara eni. Gueniyo llono ga kjok eshko sopga kowe Sbö sök së li wapga shara.»^w

²⁷ Dënashko ga Isaías tjläno Israel tjëyoga kjishko eni:

«Israel tjëyoga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni ëmdë ga dër ber kjläbö doë.

²⁸ No llgweya Tjlapgarëshko ga

nopga löng kjok ëre kjing go li shdüya pjir, jekdo, lara sorë li eni.»^x

²⁹ Bäm go ga Isaías tjläno eni:

«Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjläue.

Shji tjëyoga tek ber bi irgo li iara beno löng së kjläbö llëm kjwe ga shji löng Sodoma sopga dik, shji löng Gomorra sopga dik bakoe.»^y

Israel tjëyoga mär woydë Cristo go llëme

³⁰ ¿Eni ga llë löydë? Nopga judío llëm wleniyo wotjläno llëbo pjlo bek li shäryë llëme. Eni ëmdë ga mär Cristo go kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ³¹ Gueniyo Israel tjëyogara dröno ara, llëbo pjlo bek li shäryë wlo. Eni ëmdë ga öotong beno pjlo bek Sbö bokso llëme. ³² ¿Eni ega? Äär ber pjlo bek Sbö bokso wlo ga llëbo pjläu tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë go li shärye woydë, gueniyo mär woydë Cristo go llëme. Eni ga sabyono akkwo iara beno nopga sabyoklo li go wleni, ³³ tak pjang Sbö tjläkwö go sorë li eni. Tjlä ga

«Izïa! Akkwo iër ber buk kjwara Sïón^z kjokyo, nopga sabyë e go wlo.

Gueniyo ëye mär ba go ga

llëye koshe li wlëya jläkoyo.»^a

10 ¹ Pjeyoga, rokër Sbö kong jläkoyo ga Israel tjëyoga döya. Woydër ara li e. ²⁻³ Miydër pjläu ga epga drön ara, parkë Sbö kong wlo. Gueniyo shji iaga Sbörë ber pjlo bek ba bokso li miyde löng llëme. E kjishko ga mär woydë ba go llëm, äär woydë ber pjlo bek ba bokso om go erä. ⁴ Llëye

v 9.25 Oseas 2.23. w 9.26 Oseas 1.10. x 9.27-28 Isaías 10.22-23. y 9.29 Isaías 1.9.

z 9.33 Sïón kjokyo, e kowëba Jerusalén bakoe. a 9.33 Isaías 8.14; 28.16.

woydara kjok lligwekklo lîrê dô li, e shäryara Cristorê pjire. Eni ga shji äär ber pjlo bek Sbô bokso wlo ga woyde ga shji mär Cristo go erä.

⁵ Moisés tjêno ga ëye äär woydê ber pjlo bek Sbô bokso wlo, ber löng sê iyado ba tjok wlo kjok lligwekklo li kjîshko ga woyde ga kjok lligwekklo li kole uunkong bek iyado^b îe. ⁶ Gueniyo shji mär Cristo go, shji ie Sbörê ber pjlo bek ba bokso wlo. Cristo öör kjok ëre kjing go tjän. E kjîshko ga «Shji jem Cristo wlêk kjok dogoshko, ter söy iröng obi wlo» lëy lîeme. ⁷ Cristo wosh-rara Sbörê iröng obi tjän. E kjîshko ga «Shji jer Cristo wlêk shinmoga shtoyo, tëm söy iröng obi wlo» lëy lîem bakoe. ⁸ Moisés tjêno ga «Sbô tjlökwo tjeng bop soshko, lëp shäng li e, woyotjîp shäng li e bakoe»^c lara eni. Tjlökwo lara li, tjlökwo lërwa löng bomi kong li e. ⁹ «Jesús, e bor Tjlapga jlôe» lëmi bomi kjamo go, ga «E wosh-rara Sbörê iröng obi» lëmi bomi pjîushko wlëni ga pjây döya Sbörê jlökoyo. ¹⁰ Tjlökwo li kjrroy, ga löröy oblê kong wlëni ga shji ie Sbörê ber pjlo bek ba bokso. Shji döya eni. ¹¹ Sbô tjlökwo tak pjang eni: «Ëye mär ba go ga lîeye koshe li wlëya jlökoyo.»^d ¹² Eerishko ga judioga, nopga judío lîem wlëniyo, e Tjlapga kjlaraso shara. Ga ëye kjloshtë ba kong ga kjimte ara. ¹³ Sbô tjlökwo tak pjang eni: «Ëye kjloshtë Tjlapga kong ga döya.»^e

¹⁴ Gueniyo kjloshtë ba kong wlo ga woyde ga mär ba go guing. Mär ba go wlo ga woyde ga ba tjlökwo kura guing. Ba tjlökwo kuya wlo ga woyde ga ëye omloño ba kong guing. ¹⁵ Ëye omle ba kong wlo ga woyde ga ichaga tjok guing, tak pjang Sbô tjlökwo go sorê li eni. Tjlê ga «Ëye tjwe Sbô tjlökwo roy pjlu lë ga e lîebo wolësowa.»^f

¹⁶ Gueniyo ba tjlökwo roy pjlu li kjrara Israel tjëyoga uunkongdê lîeme. Dënashko ga Isaías tjêno eni: «Tjlapga, ¿tjawa tjlökwo kjraga ëro?»^g ¹⁷ Eni ga shji mär ber löng Cristo go wlo ga woyde ga ba tjlökwo kuroy guing. ¹⁸ Gueniyo lîebo kjakrokêr kjrina. ¿Ba tjlökwo kura lok lîemde? Eni lîeme. Sbô tjlökwo tak pjang eni:

«Tjlökwo li lara lok kjone pogo,
shdöktong, öötong kjok kjwang jîkong.»^h

¹⁹ Eni ga lîebo kjakrokêr jek kjrina obi. ¿Tjlökwo kura li lîe loklo miydara lok lîemde? Dënashko ga Moisés tjêno ga

«Nopga tjwlo lîem wlëniyo kjimtêr ara,
pjây Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkê ara wlo.
Eni ga pjây ber löng iirkê ara,
nopga kjok miydê lîeme lëmi löng li tjok.»ⁱ

²⁰ Ga dënashko ga Isaías tjêno, lîeye bangkjrara lîem wlëni. Tjlê ga «Tja wlëna nopga to löng bor wlêk lîem lîrê.

Tja oppino shäng nopga löng bor kjakrokê lîem li kong.»^j

²¹ Gueniyo Sbô tjêno Israel tjëyoga kjîshko. Tjlê ga

«Epga koshêr shäng iyado, wlojkrêr wlo,
gueniyo lîeye kuya woydê lîem,
tja kole woydê lîem bakoe.»^k

b 10.5 Levítico 18.5. **c** 10.6-8 Deuteronomio 30.12-14. **d** 10.11 Isaías 28.16.

e 10.13 Joel 2.32. **f** 10.15 Isaías 52.7. **g** 10.16 Isaías 53.1. **h** 10.18 Salmo 19.4.

i 10.19 Deuteronomio 32.21. **j** 10.20 Isaías 65.1. **k** 10.21 Isaías 65.2.

Sbö ba nopga rayono ñlème

11 ¹¿Eni ga Sbö ba nopga rayono ñotère? Eni ñlème. Tja om go Abraham tjëyo, tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe. ²Kjok shäryayde ñlèm obishko ga ba nopga li kjrara. Ga epga rayara ñlème. Dënashko ga Israel tjëyoga rotara Elíasdë Sbö kong. ¿Llëye ñara li miydëmi ñlëmdo? ³Eshko ga tjlë ga «Tjlapga, öng sho sukklo bop poshrëkklo ñok li shdöra ñok pjir, bop tjlokwo ñagaga löng li zröra ñok pjir bakoe. Beno shäng së li tja erä, ga tja ëmdë ga zröya ñok woydë bakoe»^l le.

⁴Kuya Sbörë ga tjlë ba kong ga «Beno pjarö ñlème. Nopga botoya ioror beno tjeng doglo sak dbäw dbäw pjloglo kjäk (7,000). Epga Baal poshrëydë ñok ñlëm obi»^m le.

⁵Eerishko ga eni bakoe. Nopga kjrara beno löng kjlëbö obi, ba wopjlú li kjishko. ⁶Kjrara ba wopjlú li kjishko, ñlëbo pjlu shäryara kjishko ñlème. Eni kjwe ga ba wopjlú li beno ñlëno ñlème.

⁷Era eni ga llëye woydara Israel tjëyogarë li wëna ñok ñlème. Wlëga beno Israel tjëyoga kjrara Sbörë lirë eröe. Llamora iara Sbörë beno löng llëye kuya woydë ñlëm erä, ⁸tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Nopga iara Sbörë beno löng pë wleni,
beno löng llëye ñga ñlëm wleni,
beno löng llëye kuga ñlëm wleni bakoe.

Shäryara eni dënashko.

Eerishko ga shärye jek eni obi.»ⁿ

⁹Dënashko ga David tjlëno ba kjishko bakoe. Tjlë Sbö kong ga

«Dli shärye ñok ara li ios ber ba jyäpgwoklo.
Shärye eni kuzong ga löng wlëp bop tjok le,
miga jeno löng, beno löng shdungko erä.

¹⁰Epga ios ber löng llëye shärye löng li llë miyde ñok ñlëm wlo,
ber löng song iyado wlo.»^o

Nopga judío ñlëm wleniyo öötong beno tjeng Sbö nopga wleni

¹¹¿Eni ga Israel tjëyoga diktong, to jeno iyado wlo ñotère? Eni ñlème. Llëbo shäryara ñok owa li kjishko ga nopga judío ñlëm wleniyo döya Sbörë shäng shara. Shärye eni, Israel tjëyoga ber löng ba ymoyotkë ara wlo. ¹²Eni ga judiöga llëbo owa shäryono, llëbo jera ñok ara. Gueniyo e beno llëbo pjlu nopga judío ñlëm wleniyo kong, llëbo wëna ñok ara e kjishko. Eni ga judiöga li döyashko ga e ber ba kong ñok pjlu anmoyö.

¹³Nopga judío ñlëm wleniyo, llëbo lër woydë bomi kong shara. Tja ichara Sbörë ba tjlokwo roy lë bomi kong Jesús äska. Bor kong ga pak ëre tjwlo ara.

¹⁴Gueniyo woydër ga pjäy ymoyotke bor pjeyogarë ara, epga kjone kjone där wlo. ¹⁵Bor nopga rayara Sbörëshko ga äska pjäy tjëyoga oblë oblë wlokjayde shara. Gueniyo llono ga epga wlokjre jek obi. Era ber shinmo woshrra iröng obi wleni. ¹⁶Pjlung shosho buk kjrina sho zoroy kjrina, ioroy beno tjeng dboy Sbö kong wleni ga llamo beno buk dboy ba kong bakoe.

l 11.3 1 Reyes 19.10, 14. m 11.4 1 Reyes 19.18. n 11.8 Deuteronomio 29.4, Isaías 29.10.

o 11.9-10 Salmo 69.22-23.

Kjor sleng tjeng dboy Sbö kong wleni ga kjor li kowo tjeng dboy ba kong bakoe. ¹⁷Sbö nopga, e so kjor dgak jong kjlara ko *olivo* kjoyoe. Bäm go ga Abraham kjrara Sbörë, iara beno kjor li sleng wleni. E irgo ga ba tjëyo tek beno ba irgo li iara beno tjeng ba kowo wleni. Gueniyo kjone kjone kjara beno tjeng dboy, kjor kowo tora pjir wleni. Pjäy nopga judío llem wleniyo lira so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Eni emdë ga pjäy tona beno tjeng ba nopga tjok, kjor kowo smona ba kjor jong li doyo go wleni. Eni ga pjäy beno löng mär ba sleng go wleni. ¹⁸Gueniyo pjäy krë e go llem, pjäy tjwlo ara nopga kjara li kjinmo lëmi llem bakoe. Woyotjlizi ga kjor kowo li, e mär ba sleng go, ba sleng li mär ba kowo go llemë.

¹⁹«Kjor kowo tjeng bäm go li kjara, tjawa smoya ber tjeng ba äska wlo kjishko ga tjawa tjwlo ara, judioga kjinmo» lëmi? Eni llemë. ²⁰Judioga li kjara, mär ba go llem kjishko. Ga pjäy mär ba go kjishko ga pjäy tona beno tjeng ba nopga tjok, kjara li äska. Gueniyo pjäy krë e go llem, Sbö bangkrozi dey. ²¹Tjeng bäm go li kjara, mär ba go llem kjishko. Eni ga pjäy mär ba go ame wleni ga pjäy kje eni bakoe.

²²Sbö wopjlu, gueniyo lëbo owa shäryaga li shdüya kjange. Nopga mär ba go llem li shdüna kjang, gueniyo shäng wopjlu bomi tjok, pjäy mär ba go kjishko. Gueniyo pjäy mär ba go ame wleni ga pjäy shdüya bakoe. ²³Erö llemë. Nopga mär löng ba go llem li opyë ber löng mär ba go iröng obi wleni ga epga töya ba nopga tjok iröng obi, kjor kowo tora, smona iröng obi wleni. Shärye Sbörë eni ga pjluë. ²⁴Pjäy so kjor kjlara ko *olivo* kjloshko so kjoyoe. Pjäy smona kjor dgak jong kjlara ko *olivo* li doyo go wleni ga kjange. Gueniyo judioga lira so *olivo* li kowo kjoyoe. Kjone kjone tora li smoy iröng obi wlo ga kjang llemë.

Israel tjëyoga uunkong där

²⁵Pjeyoga, woydër ga lëbo miydëba llem wleniyo li miydëmi pjlu, pjäy krë llem wlo. Israel tjëyoga kjone kjone löng lëye kuya woydë llem äär jong nopga judío llem wleniyo där wlo li döktong uunkong pjir guing. ²⁶Israel tjëyoga uunkong där eshko jä, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjle ga

«Bi döga li tje Siön^p kjokyo dwayo.

Eshko ga owa pjang Jacob tjëyoga go li löya ber drete.

²⁷Sbö tjle ga “Tjlokwo tworor ba kong, beno iyado wlo li beno eni:

‘Owa pjang ba go li lön ber drete’” le.»^q

²⁸Eerishko ga Israel tjëyoga kjone kjone löng Sbö wloyo, ba tjlokwo pjlu li kjre llem kjishko. E kjishko ga ba tjlokwo roy pjlu li ichara bomi kong shara. Eni emdë ga epga kjrara Sbörë dënashko kuzong ga woyde Sbörë ara, ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara anmoyö li kjishko. ²⁹Lëye twara Sbörë ga döya iröng ame. Eye rokara ga woyde ara iyado bakoe. ³⁰Dënashko ga pjäy Sbö kolono llemë. Gueniyo eerishko ga epga Sbö kolë llem kjishko ga pjäy songe le Sbörë shara. ³¹Eerishko ga Sbö kolaga llem li beno epga shara. Gueniyo llono ga epga songe le, pjäy eerishko ga songe le sorë ga eni. ³²Nopga uunkong iara Sbörë beno löng ba wotjlik owa li tjok, uunkong li songe le ba wopjlu li kjishko wlo.

Sbö poshrëra Pablorë

³³Sbö, e pjłú anmoyō. Ba kjok miydë li tjłiga ërë llëm, wotjłik llë miydaga ërë llëm, llëbo shärye sorë miydaga ërë llëm bakoe. ³⁴Llëye woyotjłiya li miydaga ërë llëm, poshdungga ërë llëm bakoe. ³⁵Pogo tjwłō ē kong llëm, kong llëye twaga ërë ba kong, āska twe ba kong irōng obi włō llëm bakoe. ³⁶Llëbo tjeng kës li shäryaga erë, e ba sogo bakoe. E kjishko ga bi llëbo tjeng kës li twaga erë bi kong. E poshrëkko iyado. Ber eni.

Shji optwë Sbō kong

12 ¹Pjeyoga, öng twëy Sbō kong ber ba poshrëkkłō włoshko ga öng li zröy bām go. Eni włeni ga shji songe lë Sbörë kjishko ga rokër bomi kong jłōkoyo ga pjāy lōng sē obishko ga pjāy optwos om go ba kong, llëye woyde shäryëmi włō li, e shäryozia. Ga poshrëy, woyde sorë li eni. ²Shji opshäryë lōng nopga Sbō miydë llëm włeniyo dik ame. Pjāy opyos, pjāy kjłopswë Sbörë ber lōng wotjłik oblë włō dey. Eshko ga llëye woyde Sbörë li llë miydëmi ga pjłúe. Llëye woyde li, llëbo pjłú, pjłō bek li e.

³Sbö wopjłú li kjishko ga tja kjimtara ara. E kjishko ga lër bomi kong ga pjāy uunkong iara Sbörë beno lōng mār ba go. Eni ga pjāy opwoyotjłis yōtso, pjāy tjwłō ara oblë kjinmo woyotjłimi llëme. ⁴Bi doyo, llëbo ara ëmdë ga e kjłaraso dōe. Eni ëmdë ga llëbo kjrina kjrina li pak shäryë oblë oblëe. ⁵Cristo doyo, e eni bakoe. Shji ara ëmdë ga shji tōna beno tjeng uunkong Cristo doyo kjłaraso włeni. ⁶Sbö wopjłú li kjishko ga shji kjłara kjłara kong kjok miydë twara oblë oblë, woydara sorë li eni. Eni ga pja kong kjok miydë twara ba tjłōkwo lëp włō włeni ga tjłōkwo łos eni, gueniyo pja mār Sbō go bayo kjōm ga tjłōkwo lëp bayo eni bakoe. ⁷Pja kong kjok miydë twara, oblë kjimtëp włō włeni ga oblë kjimtozong. Pja kong kjok miydë twara oblë pim włō włeni ga oblë pizong. ⁸Pja kong kjok miydë twara oblë kjimtëp dbokjrë włō włeni ga shäryos eni. Llëbo twëp nopga song włeniyo kong ba kjimtokłō włō ga pjłú włeni ga shäryos shäng wopjłúe. Pja kong kjok miydë twara, oblë ichëp włō włeni ga ichos yōtso. Pja kong kjok miydë twara, oblë songe lëp włō włeni ga shäryos shäng wopjłúe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁹Pjāy ëng woydos ara kar kar jłōkoyo. Llëbo owa li rayozī, llëbo pjłú li shäryomirë dey. ¹⁰Pjāy ëng woydos ara kar kar, epenga dō włeni. Oblë iozī ber tjwłō ara, bomi kjinmo. ¹¹Pjāy drōn ëë, parkë Tjłapga Jesús kong jłōkoyo włō iyado. ¹²Llëbo pjłú twe Sbörë bomi kong li koshozī lōng wopjłúe. Llëbo wen bomi kong owashko ga kuzī lōng kjange. Pjāy syōshtos Sbō kong iyado. ¹³İmi ga Sbō nopga lōng song włeni ga kjimtozīa. Ėye tjwe bomi shwoyshko ga włokjrozī lōng wopjłú bakoe.

¹⁴Ėye, pjāy shdüya ga rokozi Sbō kong, kjimte włō, shdüya włō llëme. ¹⁵Ėye wopjłú ga pjāy wopjłú ba tjok. Ėye slar ëë ga pjāy slar ëë ba tjok. ¹⁶Pjāy ber lōng włëp ëng tjok iyado. Pjāy krë llëm, pjāy tjwłō ara, oblë kjinmo lëmi llëm, pjāy jëk nopga tjwłō llëme lëba li tjok dey.

¹⁷Ėye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëme. Pjāy drōn llëbo pjłú shäryë nopga uunkong bokso. ¹⁸Pjāy drōn ber lōng

wlëp nopga uunkong tjok iyado. ¹⁹Pjeyoga, Sbö tjlökwö tak pjang li goshko ga Tjlapga tjle ga

«Ëye llëbo owa shäryono ga
shdungga ber tjarë,
llgwega ber tjarë bakoe.»^r

E kjishko ga ëye llëbo shäryono bomi kong owa ga kar llëbo owa shäryëmi ba kong llëm, iozi ber tjeng Tjlapga wloshko dey, shdungga ber erë wlo. ²⁰Sbö tjlökwö tak pjang eni:

«Bop moskwo pjirö wleni ga sës dli,
wodogro wleni ga sës di.

Shäryorop eni ga lökkjrë e go.»^s

²¹Pjäy wotjlik tjwe owa ga jlo lëmi llëm, llëbo owa zäzi llëbo pjlu go dey.

Shji tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolë

13 ¹Tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kolozï uunkong. Epga iaga Sbörë beno bi ichaga, iaga ëye oblërë llëme. ²E kjishko ga ëye opyono beno ba wloyo ga opyono beno llëbo shäryara Sbörë li wloyo. Eni ga ba shdungglo li wlëya shäng ba kong om go. ³Ëye löng llëbo pjlu shäryë ga shdüya tjlapgagarë li bangkjre llëm, bangkjraga beno llëbo owa shäryaga lirë eröe. Eni ga tjlapgaga li bangkjre mi woydë llëm wleni ga llëbo pjlu shäryomirë dey. Eni ga ber löng wopjlu bomi tjok erä. ⁴Tjlapgaga li iaga Sbörë beno löng llëbo pjlu shäryë bomi kong wlo. Gueniyo iara beno löng nopga owa li llgwega bakoe. E kjishko ga pjäy llëbo owa shäryë wleni ga pjäy shdüya tjlapgagarë li bangkjrozïa. ⁵E kjishko ga woyde ga tjlapgaga kjok llgwega wleniyo li kolëy. Shäryëy eni, shji shdüya llëm wlo dö llëm, miydëy ga e pjlu shäryoydë kjishko bakoe.

⁶Tjlapgaga li beno löng pak twara Sbörë ba kong li shäryë kuzong ga kä potjwlëkklo roke bomi kongshko ga tjwlëzïa. ⁷Pjäy pogo tjwlö ë kong wleni ga tjwlëzï ba kong uunkong. Kä potjwlëkklo tjwe bomi kong sorë pogo ga tjwlëzïa. Nopga bangkjirako li bangkjrozï, iozi ber tjwlö ara bakoe.

Shji oblë woydë ara

⁸Shji iara Sbörë beno löng oblë woydë ara wlo. E shji pogo tjwlö oblë kong wleni. Eni ga pjäy pogo tjwlö ë kong ga tjwlëzï pjir, gueniyo oblë woydozi iyado. Era tjwlëy pjir ga äe. Ëye shäng ba kjlara woydë ara ga tjölkwö tak lok kjok llgwekklo tara Moisésdë go li kolë shäng jloko. ⁹Tak lok li eni: «Shji pë oma boy oblë tjok llëme. Shji no zrök llëme. Llëbo koïy llëme.»^t Llëbo oblë tjok obi. Gueniyo kjok llgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»^u ¹⁰Ëye ba kjlara woydë ara ga llëbo owa shärye ba kong llëme. E kjishko ga ëye shäng ba kjlara woydë ara ga kjok llgwekklo li kolë shäng jloko.

¹¹Bi dözlöng dbaryo li döro, tjölkwö kjre mi löng kjwlë jä dik llëme. E kjishko ga llëbo lër shäng bomi kong li shäryozïa. Shji ber löng wlëp ame.

¹²Kjok ro si dbaryo li^v pjito. Kjok shrän dbaryo li^w döro. E kjishko ga llëbo

r 12.19 Deuteronomio 32.35. s 12.20 Proverbios 25.21-22. t 13.9 Éxodo 20.13-15, 17; Deuteronomio 5.17-19, 21. u 13.9 Levítico 19.18. v 13.12 Kjok ro si dbaryo le li, e llëbo owa shäryëba ara dbaryo löklo. w 13.12 Kjok shrän dbaryo le li, e Jesús tjwe iröng obi dbaryo löklo.

owa shärye nopga kjok ëre sorë li shäryëy ame, llëbo pjlu shäryoydë dey.
¹³Shji llëbo shäryë bëy erä. Shji llëbo owa shäryë ëng tjok llëm, shji nëlôtke llëm, shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, shji wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok llëm, shji ëngkjwë ë tjok llëm, shji ymo ara llëm bakoe.
¹⁴Woyde ga pjäy ichaga ber Tjlapga Jesucristorë shara, ga llëye woyde bi wotjlik owarë li woyotjliy ame.

Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy ga shäryëy llëm dey

14 ¹No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo llëbo shärye ber pjlo bek Sbö bokso li miyde löng llëm obi. Nopga eniyo wlojrozï yôtso, e llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. ²Miyde no kjone kjonerë ga llëbo uunkong ue ga pjluë. Gueniyo kjone kjone obi wotjlik ga sjëng uë ga owa lë. ³Llëbo uunkong ue ga pjlu li miyde löng llëm ëmdë ga Sbö wopjlu ba tjok. E kjishko ga ëye ië llë pogo ga oblë li läywe owa, ba dli li kjishko llëme. ⁴Shji oblë parkaga läywë llëme. Shji uunkong Sbö parkaga. Ëye parkono pjluë, de oware, e miydaga ber ba pjluoyorë. Ga ëye mär Sbö go ga kjimte Sbörë llëbo pjlu li shäryë.

⁵No kjone kjone mär Sbö go, gueniyo wotjlik ga dbar kjwara tjwlo ara, dbar oblë kjinmo lë. Kjone kjone obi wotjlik ga dbar kjwobi li, e kjoyo döe lë. Woyde ga pjäy kjlara kjlara omwoyotjlik yôtso, ga llëbo kup ga ber pjlu bop kong li shäryos eni. ⁶Ëye dbar jnek ga shärye Tjlapga kong. Shji iëshko ga woyde ga shji löng wopjlu Tjlapga tjok bi dli kjishko. Shäryëy eni ga shäryëy löng Tjlapga kong. Shji sjëng uëre, de llëmdë, e llëno llëme. ⁷⁻⁸Shji jëk sorë laga shjirë om go llëme. Shji löng së obishko ga shji tjeng Tjlapga wloshko. Shji wolono ga shji tjeng ba wloshko bakoe. Eni ga shji löng sërë, de shji wolonore, shji tjeng ba wloshko iyado. ⁹Cristo wolono, ga woshlara Sbörë iröng obi, e ber nopga löng së li Tjlapga wlo, e ber nopga wolono löng li Tjlapga wlo bakoe.

¹⁰¿Eni ga bop kjlara llëbo owa shäryono lëp ega? ¿E läywëp owa ega? Llono ga shji uunkong äär löng Sbö bokshto, shji llgweya wlo. ¹¹Ba tjlokwo tak pjang eni:

«Tjlapga tjle ga “Lër bomi kong jlökoyo bor ko go ga llono ga nopga uunkong tjwe kjök tok bor bokshto.

Eshko ga Sbö poshrëya lok uunkong” lë eni.»^x

¹²E kjishko ga llono ga shji kjlara kjlara iche Sbörë ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

¹³E kjishko ga oblë llëbo owa shäryono lëy ë kong ame. Shji drön ëë, bi pjeyoga ichëy dir llëm wlo. ¹⁴Tja mär Tjlapga Jesús go. E kjishko ga miydër pjlu ga dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo ëye wotjlik ga dli llë uako llëme lë wleni ga dli li ber ba kong ue wlo ga owa.

¹⁵Bop kjlara woydëp ara jlökoyo wleni ga barwëp, llëbo uëp li kjishko llëme. Cristo wolono ba kjishko bebi. E kjishko ga ichëp dir dli uëp li kjishko llëme. ¹⁶Miydëp pjlu ga llëbo shäryëp ga pjlu ëmdë ga iya oblërë ga owa wleni ga shäryëp llëm dey. ¹⁷Sbö, e bi pjluoy. Gueniyo llëye uëy, llëye iëy, e ba kong ga llëno llëme. Woyde ga shji kjimte ba Sëyarë jëk löng pjlo bek,

wlëp, wopjlú ëng tjok. Lëye woyde li e. ¹⁸Ëye parkë Cristo kong eni ga Sbò ber wopjlú ba tjok, nopga ber wopjlú ba tjok bakoe.

¹⁹E kjishko ga shji drön ëë, llëbo shäryë wlo, shji ber löng wlëp ëng tjok wlo, shji ëng kjimté dbokjrë wlo bakoe. ²⁰Llëbo uëy li kjishko ga llëbo shär-yara Sbörë li pjiy woydë llëme. Dli uunkong uëy ga pjluë. Gueniyo oblë ichëy dir, llëye uëy li kjishko ga owa. ²¹Bop pjeyo ichëp dir, sjëng uëp kjishko, kji-llgwo bo dyo dbo ara iëp kjishko, llëbo shäryëp oblë kjishko wleni ga shäryëy llëm dey.

²²Eni ga pjây kjlara kjlara omwoyotjlik sorë li miydaga ber pjâyde, e ga Sbörë eröe. Shji ëng lë kar kar, llëbo ëre kjishko llëme. Miydëy ga llëbo shäryëy ga pjlu li shäryoroy pjir ga «Tja llëbo owa shäryono» lëy llëm dey. Ëye omleë eni llëm ga era ber wopjlú. ²³Gueniyo ëye wotjlik ga llëbo uako llëme lë wleni ga ue llëm dey. Uara ga llëbo owa shäryayde, e owa lë kjishko. Shji wotjlik ga llëbo shäryëy ga owa lëy wleni ga shäryëy llëm dey. Shäryoroy eni ga llëbo owa shäryoydë.

Llëbo ber pjlu bi kong li wlëydë llëme

15 ¹Llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbò bokso li miydëy pjlu wleni ga woyde ga shji iirkë bi pjeyoga ommydoydë llëm obi li kong llëme. Llëbo ber bi kong pjlu li wlëydë llëm, ²llëbo ber pjlu bi pjeyoga kong li wlëydë dey, opping mär Sbò go jek këgong wlo. ³Cristo ëmdë ga llëbo shäryono ber pjlu ba kong wlo llëm, tak pjang Sbò tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga «Pja lăywaraba owashko ga tja lăywaraba wleni.» ⁴Llëbo uunkong tak pjang Sbò tjlokwo go dënashko li beno bi poshdungglo, shji opping ber löng e go wlo, shji dbokjrë e go wlo. Eni ga llëbo wen bi kong owashko ga kuy kjang ga pjlu, llëbo tak pjang li koshëy löng wopjlú kjishko.

⁵Shji kjimte Sbörë dbokjrë jek këgong, llëbo wen bi kong owa li kuy kjang wlo. Rokër ba kong ga pjây mär löng Cristo Jesús go wopro ga pjây kjimte wotjlik kjrinaso, ⁶pjây uunkong Sbò poshrëk no kjlaraso wleni wlo. Bi Tjlapga Jesucristo Data li e.

⁷Pjây wlojkrara Cristorë sorë ga pjây ëng wlojkras kar kar eni bako, Sbò poshrëkoba wlo. ⁸Cristo öör judfoga kjimtë, ba parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo dik, tjlokwo bek lara Sbörë ba tjlapgaga tek dënashko so tjwlo ara kong jlökoyo li ber jlökoyo wlo. ⁹Ga nopga judío llëm wleniyo songe lara bako, Sbò ie lok ber kësbang, tjwlo ara wlo, tak pjang Sbò tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Pja poshrër tjëyoga oblë oblë bokshto,

tja të bop kong bakoe.»^z

¹⁰Sbò tjlokwo tak pjang eni obi:

«Sbò nopga löng wopjlú,
nopga judío llëm wleniyo,
pjây ber löng wopjlú bakoe.»^a

¹¹Sbò tjlokwo tak pjang eni obi:

«Nopga judío llëm wleniyo,
Tjlapga poshrëzä.
Tjëyoga oblë oblë,

pjây të ba kong, ba poshrëkklo.»^b

¹²Ga Isafas tjëno beno eni:

«Isaf tjëyo wen kjlara,
ber tjëyoga oblë oblë ichaga.

Nopga judío llëm wleniyo mâr ba go.»^c

¹³Shji kjimte Sbörë llëye lara li koshë löng wopjlúe. Rokër ba kong ga pjây mâr ba go kuzong ga pjây kjimte ber wopjlú, wlëpe. Rokër ba kong obi ga pjây kjimte ba Sëyarë, llëye lara li koshë löng wopjlú anmoyö wlo.

Pablo parkono nopga judío llëm wleniyo kong

¹⁴Pjeyoga, miydër pjlu ga llëbo shäryëy ber pjlo bek Sbö bokso li miydëmi pjlu, shäryëmi pjlu, ga pjây ëng ping e go ga pjlu bakoe. ¹⁵⁻¹⁶Gueniyo kjibokwo ëre go, llëbo toror bomi kong oblë oblë kjang, woyojemi llëm wlo. Sbö wopjlú li kjishko ga tja iara beno Cristo Jesús parkaga nopga judío llëm wleniyo kong, Sbö tjlokwo roy pjlu lër ba kong wlo, epga twër ber Sbö kong, öng zröraba, sho suraba, pjono dret Sbö poshrëkklo wleni wlo, epga ie ba Sëyarë ber tjeng dboy ba kong wlo bakoe. Kjibokwo ëre toror bomi kong kjang e kjishko.

¹⁷E kjishko ga tja shäng wopjlú Cristo Jesús tjok, pak shäryoror Sbö kong li beno pjlu kjishko. ¹⁸⁻¹⁹Llëbo oblë lanyotkër llëme. Llëbo shäryara Cristorë bor go li lanyotkotë eröe. Tja ichara ba tjlokwo roy lë nopga judío llëm wleniyo kong. Ga tja kjimtara ba Sëyarë llëbo tydëba llëm wleniyo shäryë ba kong oblë oblë ara. Eni ga Cristo roy pjlu loror ba kong Jerusalén kjokyo dwayo äar jong Iliria kjokyo, ga tjlokwo li kjrara nopgarë ara, beno löng Sbö kolë shara. ²⁰Tek dëdashko ga tjlokwo roy pjlu li lër woydë kjok shto oblë oblë, nopga omkuydë llëm obi löng lishko. Oblë öor omle tjänshko ga tja äar woydë omle jek obi eshko llëme. ²¹Shäryër woydë, tak pjang Sbö tjlokwo go sorë li eni. Tjlë ga

«Ba roy äar, äätë kjone llëm obi lishko.

Ëye ba roy kuydë llëm obi ga kuya.»^d

²²Tja jek bomi ik loror ara, gueniyo tja jekdë llëm obi e kjishko.

Pablo jek woydë Roma kjokyo

²³Tja jek bomi ik woyotjlín sök lu kop ara tjän. Eerishko ga bor pak pjitong kjok ëreshko. ²⁴Eni ga tja jek shäng España kjokyoshko ga pjây in äar woydë, tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö wlo, pjir ga tja kjimtëmi jek äar eshko wlo. ²⁵⁻²⁶Gueniyo tja to Jerusalén kjokyo bäm go. Sbö tjlokwo kragaga löng Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, e dbur töno, iche Sbö nopga song wleniyo löng Jerusalén kjokyo li kong wlo, ga jek sör ba kong. ²⁷Shäryara lok eni ba woshko, miyde lok ga pogo tjwlo ba kong ara. Judioga Sbö tjlokwo roy shdöno nopga judío llëm wleniyo kong. E kjishko ga bek ga kar llëbo twe ba kong, ba kjimtoklo. ²⁸Eni ga dbur li ioror beno tjeng ba wloshko pjir ga tja jongya España kjokyo shara. Tja jek shäng eshkoshko ga pjây in äar. ²⁹Miydër pjlu ga tja äar bomi shwoyshko ga shji kjimte Cristorë ara eshko.

³⁰Pjeyoga, shji mâr bi Tjlapga Jesucristo go, ga shji ie ba Sëyarë ëng woydë ara kar kar. Eni ga tja drön bor pak shäryë wopro ga rokër bomi kong ga pjây

syöshtë Sbō kong bor kjishko jļōkoyo. Enira tja kjimtēmi ba shāryē. ³¹Rokozi ba kong ga tja dōya Cristo tjļōkwo kragaga lļēm lōng Jerusalén kjokyo li wļoshko dwayo. Rokozi ba kong obi ga bi pjeyoga lōng Jerusalén kjokyo li, lļēbo sōror ba kong li wļokjre lōk wopjļūe. ³²Woyde Sbōrē eni wēni ga tja āār bomi ik wopjļū, tja woshtë bomi shwoy ga pjļū wļo. ³³Rokēr Sbō kong ga pjāy ie ber lōng wļēpe. Ber eni.

Kjibokwo pjirzļōng

16 ¹Walē shāng kjļara ko Febe. E bi kjļara, ga parkē shāng Cristo tjļōkwo kragaga lōng Cencia kjokyo li kong. ²Rokēr bomi kong ga e mār Tjļapga Jesús go kuzong ga wļokjrozi lōng wopjļūe. Woyde ga shāryēy bi pjeyoga uunkong kong eni. Nopga ara kjimte shāng ara, tja kjimtara ara bakoe. E kjishko ga lļēye woyde li twozi ba kong bakoe.

³«¿Yonde?» lēmi Priscila, Aquila kong. Epga parkē lōng Cristo Jesús kong bor tjok. ⁴Zrōraba ēy ēmdē ga tja kjimtara lōk ara. Tja wopjļū ba tjok, gueniyo tjarō lļēm, Cristo tjļōkwo kragaga judío lļēm wēniyo lōng kēs li wopjļū ba tjok bakoe. ⁵«¿Yonde?» lēmi Cristo tjļōkwo kragaga tōn lōng ba ushko li kong bakoe.

«¿Yonde?» lēmi bor kjļara Epeneto kong. Asia kjokyoshko ga tjļōkwo kragaga bām go li e.

⁶«¿Yonde?» lēmi María kong. E parkono ara bomi kong.

⁷«¿Yonde?» lēmi Andrónico, Junias kong. Tjawa epenga dōe. Epga öör lōng bor tjok kjērshko. Epga tōno beno tjeng Cristo tjok bor bām go, ga Sbō tjļōkwo roy ļagaga Cristo āska li kong ga tjwļō ara anmoyō.

⁸«¿Yonde?» lēmi Amplias kong. E mār Tjļapga Jesús go, ga woydēr ara.

⁹«¿Yonde?» lēmi Urbano kong. E parkē shāng Cristo kong bor tjok.

«¿Yonde?» lēmi bor kjļara Estaquis kong bakoe.

¹⁰«¿Yonde?» lēmi Apeles kong. Lļēbo weno ba kong owa ara Cristo kjishko ēmdē ga beno shāng mār ba go jļōkoyo.

«¿Yonde?» lēmi Aristóbulo pjeyoga kong.

¹¹«¿Yonde?» lēmi Herodión kong. E judío, botoya dik.

«¿Yonde?» lēmi Narciso pjeyoga kong. Epga mār Tjļapga Jesús go jļōkoyo.

¹²«¿Yonde?» lēmi Trifena, Trifosa kong. Walēga li parkē ara Tjļapga Jesús kong.

«¿Yonde?» lēmi bor kjļara Pérsida kong. Walē li parkē ara Tjļapga Jesús kong.

¹³«¿Yonde?» lēmi Rufo kong. E tjwļō ara Cristo tjļōkwo kragaga kong.

«¿Yonde?» lēmi ba mekē kong bakoe. E bor mekē wēni.

¹⁴«¿Yonde?» lēmi Asíncrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas kong. «¿Yonde?» lēmi bi pjeyoga lōng ba tjok li kong bakoe.

¹⁵«¿Yonde?» lēmi Filólogo, Julia, Nereo kong. «¿Yonde?» lēmi Nereo dor Olimpo kong. «¿Yonde?» lēmi Sbō nopga lōng ba tjok li kong bakoe.

¹⁶Pjāy ēng woydē ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lēmi ēng kong wopjļūe.

«Pjāy yonde?» lē Cristo tjļōkwo kragaga lōng kēs līrē bomi kong.

¹⁷Pjeyoga, rokēr bomi kong ga pjāy sjēke. No kjone kjone to lōng lļēbo shāryē, pjāy shdār ber dboy dboy wļo, pjāy mār Cristo go ame wļo. Ba kong ga tjļōkwo kroromi li owa lē. Pjāy tōn ba tjok lļēme. ¹⁸Epga parkē lōng

Tjlapga Cristo kong llëm, parkë löng ba kong lök om go erä. Nopga kjok miydë llëm wleniyo jyäpgwe ba tjlokwo wolëso li go. ¹⁹ Pjây Cristo kolë pjlä li roy kura nopga uunkongdë. Tja wopjlä e kjishko. Gueniyo woydër ga llëbo pjlä li miydëmi pjir, llëbo owa shäryëmi ame wlo.

²⁰ Shji ie Sbörë ber löng wlepe. Ga wop ä ga Ä zäya, ga ie ber shäng bomi wloshko.

Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlä li kjishko ga pjây kjimte ara.

²¹ «¿Pjây yonde?» le Timoteorë bomi kong. E parkë shäng bor tjok. «¿Pjây yonde?» le Lucio, Jasón, Sosípaterdë bomi kong bakoe. Tjawa epenga döe.

²² Kjibokwo ëre taga tja Terciorë bor orkwo go. ^e Pjây löng mär Tjlapga Jesús go li, «¿Pjây yonde?» lër bomi kong.

²³⁻²⁴ «¿Pjây yonde?» le Gayorë bomi kong. Tja wlokrara wopjlä ba ushko, Cristo tjlokwo kragaga löng na kës li tjok.

«¿Pjây yonde?» le Erastorë bomi kong. E parkë dbur jnega kjok ëreshko.

«¿Pjây yonde?» le Cuatorë bomi kong bakoe.^f

²⁵ Sbö, e poshrëkko. Pjây ie ber löng wokjang, Jesucristo roy pjlä löror bomi kong li go. Tek dënashko ga tjlokwo ëre miydaraba llëm, jnena Sbörë tjeng kjishko. ²⁶ Gueniyo eerishko ga miydëy pjire. Sbö sök iyado. Ga tjlokwo ëre lara ba tjlokwo lagaga kong, ga ichara ba të, roy shdöya wlo, kuya tjëyoga uunkongdë wlo, tjlokwo li kjre lök wlo, Sbö kolë lök wlo. ²⁷ Sbö kjok miydë ara, ëye äär baiya dik llëme. Ga Jesucristo kjishko ga e iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado. Ber eni.

e 16.22 Tjlokwo lara Pablorë Tercio kong. E irgo ga tara Terciorë kjibokwo go ba kong.

f 16.23-24 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyä shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjlä ga «... le Cuatorë bomi kong bakoe. Rokër Tjlapga Jesús kong ga ba wopjlä li kjishko ga pjây kjimte ara.»

Primera Carta a los Corintios

Kjibokwo ëre tara Pablorë Corinto sopga kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö läga Jesús äska wleniyo. Corinto kjokyo, e Grecia kjokyo obi. Grecia kjokyo shko ga kjok tjwlo ara li, e Corinto kjokyo. Eshko ga nopga tjeng ara, doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw pjloglo tjer kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak shkeng (650,000) dik. Tjreko parkagaga tjwlek long pjir wleniyo tjeng ara, doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw pjloglo pkeng (400,000) dik. Jesús roy pjlu lära Pablorë bam go eshko, tak pjang Hechos 18.1-17 go sorë li eni.

Walë shäng kjlara ko Cloé. Pjlara ga ba pjeyoga long ba ushko kjlara oor Pablo ik Éfeso kjokyo, ga Jesús tjlökwö kjaragaga long Corinto kjokyo li engkwë long eng tjok sorë, llebo owa sharyë long sorë, e lära ba kong pjire. Pjlara obi ga Jesús tjlökwö kjaragaga long Corinto kjokyo li kjibokwo ichono Pablo kong kwara, llebo oblë oblë kjakroke ba kong wlo. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llebo lle lligweya wlo, epga poshdüya wlo bakoe.

Corinto sopga sböpga jyäglo poshrëk ara. Ba syö uyo lok lishko ga sjeng lle suya lok, ga ue lok eshko, ber ba poshrëkklo wlo. Gueniyo kjone kjone mär beno long Jesús go shara. Eshko ga kjong kjong sjeng li uë woydë, gueniyo kjong kjong obi sjeng li uë woydë ame. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llebo jyä tara Pablorë sjeng li kjishko.

Corinto kjokyo ga walëga long ara sböpga jyäglo syö uyo lok li roshko, opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo, ga domerga jek eshko pë ba tjok wlo, ber ba sböpga jyäglo li poshrëkklo wlo. Eni ga domerga mär beno long Jesús go li, llebo pjlu sharye wlo li miyde long lleme. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga nopga orkwosmok long pjir, nopga orkwosmoydë lleme obi, woyde ga jek long sorë li jyä tara Pablorë.

Eshkoshko ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjlökwö kjaragaga li tjok, gueniyo Sbö läywe owa, Pablo läywe owa bakoe. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llebo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjishko bakoe.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlara Sóstenes tjok. Tja rokara Sbörë beno shäng ba tjlökwö roy läga Cristo Jesús äska.

² Sbö tjlökwö kjaragaga long Corinto kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy tona Sbörë beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjäy rokara beno tjeng dboy ba kong, pjäy jek ber long pjlo bek ba bokso wlo. Woyde ga nopga uunkong mär Jesucristo go li jek ber long eni. Jesucristo, e bi Tjlapga, e ba Tjlapga bakoe.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjläpğa Jesucristo kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wläp bakoe.

Pablo wopjlú Sbö tjok

⁴ Sbö wopjlú li kjishko ga pjäy kjimtara ara, pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko. Tja wopjlú Sbö tjok iyado e kjishko. ⁵ Pjäy tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga llëbo pjlu shäryara Sbörë bomi kong oblë oblë. Pjäy iara beno löng ba tjlokwo miydë pjlu, pjäy iara beno löng ba lë nopga oblë oblë kong bakoe. ⁶ E kjishko ga miydëmi ga Cristo roy pjlu lororwa bomi kong li, e beke. ⁷ Tjläpğa Jesucristo tje iröng obi li koshëmi löng wopjlú wopro ga kjok miydë tje Sbörë ba nopga kong oblë oblë li, e twara beno tjeng bomi kong pjir tjan. ⁸ Eni ga pjäy kjimte Sbörë ber löng wokjang iyado, Tjläpğa Jesucristo tje iröng obishko ga pjäy pogo llëye dret ba bokso wlo. ⁹ Pjäy rokara Sbörë jëk ber löng ba Wa Jesucristo, bi Tjläpğa li tjok wlo. Ga llëye le Sbörë li shärye eni.

Jesús tjlokwo kragaga löng ënglë kar kar ëng tjok

¹⁰ Pjeyoga, rokër bomi kong bi Tjläpğa Jesucristo ko goshko ga pjäy löng bëy ëng tjok, pjäy shdär dboy dboy llëm wlo, pjäy wotjlik kjrinaso wlo. ¹¹ Pjeyoga, pjäy roy kuror Cloé pjeyoga tjok ga pjäy löng ënglë kar kar ëng tjok. ¹² Roy kuror ga pjäy kjone kjone tjle ga «Tjawa Pablo i», kjone kjone tjle ga «Tjawa Apolos i», kjone kjone tjle ga «Tjawa Cefas i», kjone kjone tjle ga «Tjawa Cristo i» lëmi löng eni.

¹³ ¿Cristo, e dboy dboydo? ¿Tja Pablo zröraba pjang kjlös go bomi kjishkoro? ¿Pjäy wak jer di roshko bor ko goro? ¹⁴⁻¹⁵ Crispo, Gayo, epgara waga tjarë. Pjäy llamo waga tjarë llëme. Eni ga ëye wak bor ko go laga ërë llëme. Tja wopjlú Sbö tjok e kjishko. ¹⁶ (Estéfnas pjeyoga löng ba ushko lira woror, gueniyi no oblë wororde woyo bor kong llëme.) ¹⁷ Tja ichara Cristorë, ëye wër wlo llëme. Tja ichara ba tjlokwo roy pjlu lë. Ga ba tjlokwo li kjrëba wlo ga lër kjok miydë kjok ëre go li go llëme. Loror eni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go li ber dbo llëm wleni.

Shji döra Sbörë Cristo go, Sbö kjok miydë kjishko

¹⁸ Nopga jeno löng li kong ga Cristo wolono pjang kjlös go li roy tjwlo llëme lë. Gueniyi shji döra Sbörë löng li kong ga dbo ara, shji döra e go kjishko.

¹⁹ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Nopga kjok miydë ara wleniyi lë löng li,

ba kjok miydë li iër ber tjwlo llëme.

Epga iër ber löng kjok miydë llëme.»^b

²⁰ ¿Nopga kjok miydë ara wleniyi lë li löng kjone? ¿No pinggaga wleniyi lëba li shäng kjone? ¿Nopga wotjlik rong wleniyi lë li löng kjone? Kjok miydë kjok ëre kjing go li iara Sbörë beno tjwlo llëme. ²¹ Sbö, e kjok miydë ara. E kjishko ga kjok miydë kjok ëre kjing go li iara beno ba miydoklo llëme. Eye mär ba go ga döra ba tjlokwo pjlu li go, tjlokwo li tjwlo llëme lëba gueniyi.

²² Judíoga mär ber löng Sbö go wlo ga woyde lok ga llëbo iydeba llëm wleniyi shärye ba kong lok guing. Nopga judío llëm wleniyora mär ber löng ba

go wlo ga woyde lok ga piya tjlokwo wolëso go guing. ²³Gueniyo tjlokwo lërwa löng li ëre: Cristo, e zrëraba pjang kjlös go. Judfoga kong ga tjlokwo ëre lökyo ba kong ara, ga nopga judío llëm wleniyo kong ga tjwlo llëme le. ²⁴Gueniyo kjong kjong rokara Sbörë beno baiya, judfoga, nopga judío llëm wleniyo bakoe. Epga kong ga tjlokwo ëre dbo ara, miyde lok ga epga döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. ²⁵Llëbo shäryara Sbörë li, e tjwlo llëme leba. Gueniyo e tjwlo ara, kjok miydë kjok ëre kjing go li kjinmo. Llëbo shäryara Sbörë li, e dbo llëme leba. Gueniyo e dbo ara, llëye shärye nopgarë kës li kjinmo.

²⁶Pjeyoga, pjäy rokara Sbörëshko ga pjäy löng sorë woyotjlizä. Eshko ga nopga kong ga pjäy kjok miydë ara kjlobö dö, pjäy tjwlo ara kjlobö dö, pjäy pjeyoga tjwlo ara kjlobö dö bakoe. ²⁷Gueniyo nopga löng kjok miydë llëme leba li kjrara Sbörë, nopga kjok miydë ara le li lökkjrë e go wlo; nopga dbo ara llëm li kjrara, nopga dbo ara li lökkjrë e go wlo; ²⁸nopga iywaba shjiktëng, tjwlo llëme leba li kjrara, nopga tjwlo ara li lökkjrë e go wlo bakoe. ²⁹Shäryara eni, ëye krë ba bokshto llëm wlo. ³⁰Pjäy tona Sbörë om go beno tjeng Cristo Jesús tjok kjrinaso. Bi kong ga e dbo ara, miydëy ga shji döra e go, Sbö kjok miydë ara kjishko. Ba kjishko ga shji iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso, shji iara beno nopga baiya, shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo bakoe. ³¹E kjishko ga tjlokwo tak pjang Sbö tjlokwo go li beno bi kong welëe. Tjlokwo tak pjang li tjle ga «Ëye krë woydë ga krë Tjlapga kjishko dey.»^c

2 ¹Pjeyoga, tja öör Sbö tjlokwo roy le bomi kongshko ga tja tjleno bomi kong tjlokwo rong go llëm, tja opyono shäng kjok miydë ara llëm bakoe. ²Tja shäng bomi tjokshko ga tja wotjlino Jesucristo zrëraba pjang kjlös go li roy le bomi kong eröe. Tja tjleno bomi kong llëbo oblë kjishko llëme. ³Tja tjle shäng bomi kongshko ga tja tjleno dbo ara go llëm, pjäy bangkjrör ara, tja dete erä. ⁴Eshko ga tja tjleno bomi kong nopga kjok miydë ara wleniyo tjlokwo go llëme. Tjlokwo li kjrëmi wlo ga tja tjleno ara bomi kong llëm bakoe. Tjlokwo loror li, e kjrörömi, pjäy kjimtara Sbö Sëyarë ba dbo ara go kjishko. ⁵Shäryoror eni, pjäy mär ber löng Sbö dbo ara go wlo, pjäy mär ber löng kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm wlo.

Kjok miydë ara twara Sbö Sëyarë

⁶Gueniyo ga ëye mär Cristo go, ga wotjlík këkboga dik li kong ga tjawa tjle ba kong kjok miydë go. Gueniyo kjok miydë lërwa li, e nopga kjok ëre so i llëm, tjlapgaga i llëm bakoe. Llono ga epga ber tjwlo ame. ⁷Kjok miydë lërwa li, e Sbö i, jnena tjeng dboy tek dämärshko dwayo. Eshko ga Sbö wotjlík ba kjok miydë li ping borwa kong eeri dbaryo, e ber pjlu borwa kong wlo le. ⁸Tjlapgaga kjok ëre so, Sbö kjok miydë li llë loklo miyde lok llëme. Miydara kjwe ga Tjlapga Kësbang li zröra lok pjang kjlös go llëme. ⁹Gueniyo Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Ëye Sbö woydë ga kong llëbo shärye kësbange.
Llëbo eni li iydeba llëm,
kuydeba llëm,
woyotjlidydeba llëm bakoe.»^d

¹⁰ Gueniyo ba Sëya ichara Sbörë borwa kong, ga llëbo ère pina borwa kong pjir, llëye woyotjliya Sbörë kës li miyde ba Sëyarë pjir kjishko. ¹¹ Èbo wotjlik llë, e miyde ba sëya om go lirë eröe. Ga Sbö wotjlik llë, e miyde ba Sëya om go lirë eni bakoe. ¹² Tjlokwo kjok ère kjing go li wlojrororwa llëme. Ba Sëya twara Sbörë borwa kong li wlojrorwarë, llëbo twara Sbörë borwa kong kës li llë loklo miyderwa wlo. ¹³ Eni ga tjlokwo lërwa bomi kong li, e no i llëme. Tjlokwo pina Sbö Sëyarë borwa kong li lorwarë bomi kong. ¹⁴ Èye go Sbö Sëya llëm ga llëye le Sbö Sëyarë li tjlokwo kjre llëm, e ba kong ga tjwlo llëm kjishko, ga llë loklo miyde llëm, kjimte Sbö Sëyarë llëm kjishko. ¹⁵ Èye go Sbö Sëya ga llëbo uunkong lligweya ga pjluë. Ga epga lligweya nopga go Sbö Sëya llëm lirë ga äe. ¹⁶ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Sbö wotjlik llë,

èye ommydë llëm,

“Llëbo shäryos eni” laga èrë ba kong llëme.»^e

Gueniyo shjira wotjlik Cristo dik.

Shji shdär dboy dboy llëme

3 ¹ Pjeyoga, tja shäng bomi tjokshko ga tja tjlä woydë bomi kong, tja tjlä nopga jëk löng Sbö Sëya go kong sorë ga eni. Gueniyo ga pjäy jëk löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik kuzong ga tja tjläno bomi kong, dataga tjlä ba wapga chilawa kong sorë ga eni. ² Chida, e sëyshko ga nä iayde erö, dli kjang ue ga ä kjishko. Eni wleni ga tja shäng bomi tjokshko ga pjäy pinor wëlë, tjlokwo rong kugömi llëm kjishko. Gueniyo eerishko ga kugömi löng llëm obi. ³ Pjäy jëk löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik obi. Pjäy ymo ara èng tjok, pjäy ènglë kar kar bakoe. ¿Eni ga pjäy nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik llëmdo?

⁴ Pjäy kjone kjone tjlä ga «Tjawa Pablo i», kjone kjone tjlä ga «Tjawa Apolos i» lëmi eni. Pjäy tjlä enishko ga pjäy jëk löng nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik. ⁵ ¿Apolos, e è? ¿Pablo, e è? Tjawa Sbö parkaga döe. Borwa kjishko ga pjäy oppino mär Cristo go. Tjawa ichara Tjlapgarë llë shäryë li, e shäryorwarë eröe. ⁶ Dwla dgaga wleni li^f tja, di sguingga dwla kjing go wleni li^g Apolos, gueniyo dwla wengga wleni li^h Sbö. ⁷ Eni ga dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo ara llëme. Tjwlo ara li, e Sbö, dwla wengga wleni li e. ⁸ Dwla dgaga li, di sguingga li, e tjwlo bek, ga potjwleäy Sbörë pak shäryara li kjishko. ⁹ Tjawa so Sbö parkagaga kjoyo, ga pjäy so dwla dgoklo kjokyo kjoyoe.

Pjäy so u shärye Sbörë shäng kjoyo bakoe. ¹⁰ Sbö wopjlu li kjishko ga tja iara beno u shäryaga wleni. Eni ga u shakklo shäryoror bäm goshko. Oblë shäng u ywë ba kjing go. Gueniyo èye u ywë ga woyde ga shärye yotso. ¹¹ U shakklo iak buk li, e Jesucristo, ga èye omkjilopswe ber oblë wlo ga äe. ¹² U shakklo ère kjing go, kjone kjone u ywë llëbo srer llëm, suya llëm wleniyo go, dbur sho shöylör, dbur sho pjublün, akkwo wolësowa tjwlo ara wleni bakoe. Kjone kjone obi u ywë llëbo srer, suya wleniyo go, kjorkwang, kjlo sho, dwla kasho bakoe. ¹³ No lligwezlong dbaryoshko ga shäryara pjluë, de oware, e

e 2.16 Isaiás 40.13. f 3.6 Dwla dgaga wleni le li, e tjlokwo roy pjlu li laga ba kong bäm go li loklo. g 3.6 Di sguingga dwla kjing go wleni le li, e tjlokwo roy pjlu li laga ba kong jek obi li loklo. h 3.6 Dwla wengga wleni le li, e nopga iaga ber baiya li loklo.

ber wēlēe. Eshko ga ba pak li tjliya iök go. ¹⁴Ēye ba pak shäryono li beno pjliu ga potjwlēya Sbörē. ¹⁵Ēye ba pak shäryono li sura pjir ga ba pak li jeno ba shjiryo, gueniyo era där, no döktong u pjono pjir roy dwayo wleni.

¹⁶Pjāy go Sbō Sēya. Eni ga pjāy Sbō u wleni. ¿E miydēmi llēmdo? ¹⁷Ēye Sbō u shdök ga pjiya Sbörē bakoe. Sbō u, e zrek, ga ba u le li, e pjāy om go.

¹⁸Pjāy opjāpgwē om go llēme. Pjāy kjone kjone kjok miydē kjok ēre kjing go lēmi wleni ga woyde ga opyē ber löng kjok miydē llēm kjok ēre kjing go wleni, äär ber kjok miydē ara jlökoyo wlo. ¹⁹Sbō kong ga kjok miydē kjok ēre kjing go li, e tjwlo llēm, tak pjang Sbō tjlökwo go sorē li eni. Tjlē ga «Ēye llēbo shäryē ba kjok miydē om go li goshko ga doshaya Sbörē e go.»ⁱ ²⁰Sbō tjlökwo tak pjang eni bakoe: «Nopga kjok miydē ara le li wotjlik llē, e miydē Sbörē pjir, ga ba kong ga tjwlo llēme.»^j ²¹Llēbo uunkong twara Sbörē bomi kong pjir tjān. E kjishko ga ēye krē nopga kjok miydē ara kjishko ame. ²²Tja, Apolos, Cefas,^k tjawa iara Sbörē beno löng bomi kjimtaga. Llēbo tjeng kjok ēre kjing go kēs li, e twara beno pjliu bomi kong. Pjāy löng sēre, de pjāy wołonore, llēbo uunkong shärye ber pjliu bomi kong. Llēbo wen bomi kong eeri-shko li, bong kjönma li, ilono li, e shärye uunkong ber pjliu bomi kong bakoe.

²³Pjāy Cristo i, ga Cristo, e Sbō i.

Sbō tjlökwo roy İaga Jesús āska li pakyo

4 ¹Eni ga tjawa Cristo parkaga İozia. Tjlökwo jnek tjeng pjir li İara Sbörē borwa kong, ga tjawa iara beno löng ba lē oba kong. ²Eni ga ēye kong pak twara ga woyde ga shärye yōtso, jlökoyo, woyde pak twaga lirē sorē li eni. ³Tja llgwegaga pjāydē, llēm ga tja llgwegaga nopgarē wleni ga e bor kong ga llēno llēme. Tja oplgwek om go llēm bakoe. ⁴Llēbo pjliu miydē li shäryēr eni lēr bor pjliushko. Gueniyo bor kong ga llēno llēm bakoe. Bor llgwegaga li, e Tjlapga Jesús erōe. ⁵E kjishko ga no oblē llgwemi llēm, äär jong no llgwezlong dbaryoshko jā. Tjlapga li tjwe iröng obi dbaryo li koshozī dey. Eshko dbaryo ga llēbo jnek tjeng kjok ro sī roy wleni li shiya äär ber wēlēshko, no wotjlik ba pjliushko llē li, e shiya ber eni bakoe. Eshko ga kjlara kjlara posh-rēya Sbörē om go, ba pak shäryara sorē li kjishko.

⁶Pjeyoga, «Llēbo shäryēy llēbo tak İok li kjinmo llēme» lēba eni İyado. Llēbo ēre lēr bor kjishko, Apolos kjishko, ber pjliu bomi kong wlo, pjāy opping tjlökwo ēre shäryē pjliu wlo. Eni ga bomi pingga, bomi kägäyo, e pjliu, oblē kjinmo woyotjlimi ame. Shji krē eni llēme. ⁷Pjāy tjwlo ara, oblē kjinmo İaga ērē? ¿Pjāy krē llēbo tjeng bomi tjok li kjishko ega? Llēbo kjroromi kēs li, e twaga Sbörē om go bomi kong.

⁸Pjāy wotjlik ga llēbo uunkong tjeng bomi tjok tjān lēmi, llēye oblē woydēmi llēme. Pjāy wotjlik ga pjāy löng pjlipga wleni tjān, gueniyo shji eni llēme. Woydēr ga pjāy pjlipga wleni jlökoyo, tjawa ber eni bomi tjok bako wlo. ⁹Bor kong ga tjawa Sbō tjlökwo roy İagaga Jesús āska ēre kong shto wlena Sbörē tjwlo llēm wleni. Tjawa iara beno löng zrökoba wlo, ga nopga uunkong tön löng llēye wen borwa tjok li İya İok wlo, Sbō parkagaga kjok dogo so tön löng borwa İk wlo eni bakoe. ¹⁰Cristo tjlökwo roy lērwa oba kong kjishko ga tjawa kā llēm wleni, tjawa dbo llēm bakoe lēba. Gueniyo pjāyda wotjlik ga pjāy tōno

beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjây kjok miydê ara, dbo ara lêmi eni. Pjây tjwlo ara lêba, gueniyo tjawara iywaba shjiktêng. ¹¹Eerishko ga tjawa löng song, tjawa pjli kuk ara, tjawa wodogro, tjawa shwong llêm, tjawa shdungoba ara, tjawa u dret bakoe. ¹²Tjawa sjeno parkorbo borwa orkwo om go go. Tjawa lêba owashko ga kar dboryërwa pjlu; tjawa shdungobashko ga kurwa kjinge; ¹³tjawa laywêba owashko ga kar dboryërwa yotso. Eerishko ga tjawa oba kong ga tjwlo llêm, shkimkwo sho wleni, llêbo owa dbukko wleni lêba.

¹⁴Tjlokwo êre tēr bomi kong, pjây lökkjre e go wlo llême. E bomi poshdung-glo, pjây bor wapga woydêr ara wleni kjishko. ¹⁵Pjây tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok tjlokwo roy pjlu li loror bomi kong bām go kjishko. E kjishko ga pjây Cristo tjlokwo pinggaga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara (10,000) êmdê ga pjây dataga ara llêm, bomi data kjlaraso wleni li, e tja. ¹⁶E kjishko ga rokêr bomi kong ga pjây opsharyos botoya dik. ¹⁷Timoteo, e ichêr jek bomi shwoy, pjây jêk sorê le bomi kong wlo. E bor wa wleni, e woydêr ara, e parkê shäng Tjlapga Jesús kong pjlu iyado. Tja jêk shäng Cristo Jesús tjok sorê ga woyoshre bomi kong. Tjlokwo lër shäng Jesús tjlokwo kfragaga kong kjone pogo li, e le bomi kong bakoe.

¹⁸Pjây kjone kjone krê ara, pjây in aär ame lêmi kjishko. ¹⁹Gueniyo ga woyde Tjlapgarê wleni ga tja jek aär bomi ik wop æ. Eshko ga nopga krê ara li sorê in wêlê, dbo twara Sbörê ba kong jlöre, de tjle sopga erä, e miydêr pjire. ²⁰Ëye parkê ba pjluo Sbö li kong ga woyde ga tjle erä llêm, dbo twe ba kong llêye le li shärye eni wlo bakoe. ²¹¿Llêye woydêmi? ¿Woydêmi ga tja jek bomi shdungware, de tja jek aär shäng wopjlu bomi tjok, pjây poshrêr wlo?

Domer llêbo shäryono owa anmoyô

5 ¹Pjây kjlara roy kuror ga ba mewa kjrono sök ba boy. Llêbo shäryara eni li, e owa anmoyô. Nopga Sbö miydê llêm wleniyo êmdê ga aär llêbo owa shärye eni llême. ²Eni êmdê ga pjây löng bomi krê tjok. Zok ga pjây kjwe löng woydêe. Woyde ga domer li ichoromi kjwe to bomi tjreko dwayo. ³Tja shäng bomi tjok llêm êmdê ga pjây woyotjlin enido. E kjishko ga llêbo lër shäng bomi kong êre, tja shäng bomi tjok om go wleni. Lër bomi kong ga domer llêbo owa shäryono eni li, e shdüzia. ⁴Pjây tōn Tjlapga Jesús ko goshko ga tja shäng bomi tjok wleni, ga Tjlapga Jesús dbo li tjeng bomi tjok bakoe. ⁵Eshko ga domer li iozi ber tjeng Ä wloshko, ba doyo shdüya pjir wlo. Eni ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba sêya dār kjwe.

⁶Pjây krê, e owa. «Pjlung shosho uukklo chira dô êmdê ga pjlung shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lêba eni. E miydêmi löng pjir tjän. ⁷Pjlung shosho uukklo këguê li dbuya judiogarê, pjlung shosho shäryak ba uukklo tjok llêm wleniyo shärye wlo. Eni wleni ga domer owa li ichozi to bomi tjreko dwayo, nopga to löng llêbo owa shärye baiya dik llêm wlo, pjây iara Sbörê ber löng owa eni llêm kjishko. Eni ga pjây ber löng pjlung shosho tjaglên, shäryak ba uukklo tjok llêm wleni. Cristo zröraba bi kjishko tjän, öng wlep ushko so llgwoklê zröya judiogarê Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo kong wleni. ⁸Ba dbar li shrëyashko ga pjlung shosho uukklo tjok li dbuya lök, äska shärye ba uukklo tjok llêm wlo. Eni wleni ga bi dözlong dbaryo li shrëy wlo ga woyde ga llêbo owa shäryoroy dënashko li shäryë ame, shji ber löng wotjlik bëy jlökoyo wlo.

⁹Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Pjây opkjos nopga llëbo owa shäryë eni li shwoy dwayo. Toror bomi kong kjobokwo ichoror jek bomi kong bäm go li go. ¹⁰Gueniyo toror enishko ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo lotë llëme. Shäryëmi eni wlo kjwe ga pjây opshik kjok ëre kjing go dwayo kjluwe, epga uunkong llëbo owa shäryë eni kjishko. Epga wotjlik dbur tång ba kong erö, oblë jyäpgwe, llëbo luyotke wlo, sböpga jyäglo poshrëya lok bakoe. ¹¹Tjlokwo toror bomi kong li, e pjölölgwer woydë kjobokwo ëre go. Bomi pjeyo Jesús tjlokwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây opkjë ba shwoy dwayo. Kjone kjone pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, wotjlik dbur tång ba kong erö, sböpga jyäglo poshrëya, oblë laywe owa, nelötkë ä, oblë jyäpgwe, ba llëbo luyotke wlo. Bomi pjeyo Jesús tjlokwo kjraga jëk shäng owa eni ga pjây ië ba tjok ëmdë llëme.

¹²⁻¹³Nopga bi pjeyoga llëm wleniyo llgwegy llëme. Ba llgwegy li, e Sbö. Gueniyo nopga jëk löng bomi tjok eshko li llgwezia. Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Domer owa shäng bomi tjreko li ichozï toe.»¹

Jesús tjlokwo kjragaga ëng wlek kar kar ëng tjok sorë

6 ¹Pjây kjone kjone ëng wlek kar kar ëng tjok wlenishko ga pjây llet ëng rotë kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo shwoy llëme. Bek ga rotëmi Sbö nopga kong, llgwegy lok wlo. ²Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo llgwegy ber Sbö nopgarë. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo chira bomi tjreko li llgwemi om go ga ä sorëro? ³Llono ga Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga llgwegy bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go li llgwegy ga maling anmoyö. ⁴¿E kjishko ga pjây ëng wlek kar kar ëng tjok wlenishko ga llgwemi ëng tjok ga ä wleni ga pjây wotjlik ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omllgwegk ga pjlu lë mire? ⁵Lër bomi kong eni, pjây lökkjër e go wlo. ¿Shäng kjlara bomi tjreko kjok miydë pjây llgwegy wlo li dretdo? ⁶Gueniyo pjây ëngkjwë bomi pjeyoga tjok dö llëm, pjây ëng rotë to löng kjok llgwegaga Sbö miydë llëm wleniyo kong, oba uunkong bokshto.

⁷Pjây ëng rotë äär löng tjlapgaga shwoy li, e lökyo ara. Pjlu wlo ga llëbo shäryara oblërë bomi kong owashko, pjây llëbo luyotkara oblërëshko ga kumi ber löng kjing dey. ⁸Gueniyo ga llëbo shäryëmi om go oblë kong owa, oblë llëbo luyotkëmi bakoe. Ga pjây löng omshäryë eni bomi pjeyoga tjok.

⁹⁻¹⁰Ëye llëbo shäryë oblë kong owa ga äär Sbö sök no pjluo iyado lishko llëme. ¿E miydëmi llëmdo? Nopga llëbo owa shäryë oblë oblë. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, sböpga jyäglo poshrëya, orkwosmono pjir ëmdë ga pë oblë tjok, domer pë domer tjok, oblë llëbo luyotke, wotjlik dbur tång ba kong erö, nelötkë ä, oblë laywe owa, oblë jyäpgwe, llëbo luyotke wlo. Pjây jyäpgwëba ga jlö lëmi llëme. Ëye opshäryë eni ga äär Sbö sök no pjluo iyado lishko llëme. ¹¹Dënashko ga pjây kjone kjone llëbo shäryono eni. Gueniyo pjây eni ame, owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret, ga pjây iara beno tjeng dboy ba kong. Pjây iara beno pjlo bek ba bokso, llëbo shäryara Tjlapga Jesucristorë bomi kong li kjishko, Sbö Sëya dbo go.

Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme

¹²«Ljëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlu bi kong llëme. Ljëye shäryër woydë li shäryër

ga pjlúe. Gueniyo llëbo kjone kjone shäryër ga tja ber shäng ichaga erë. E kjishko ga llëbo eniyo shäryër llëm, tja opichë om go ga pjlú wlo. ¹³ «Dli, e uëy wlo, jer äär bi böpkwo roshko wlo. Bi böpkwo, e dli kong bebi» lëmi eni. Eni jlöe. Gueniyo llono ga pjöyikong li pjir, shji böpkwo ame, dli ame bakoe. Gueniyo shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Bi doyo, e e kong wlo llëme. Llëye woyde Tjlapgarë shäryëy wlo li, e shäryoydë bi doyo go erö dey. Bi doyo ichaga li e. ¹⁴ Tjlapga Jesús woshrra Sbörë iröng obi ba dbo ara go, ga llono ga shji woshre eni bakoe. ¹⁵ Bomi doyo, e Cristo i. ¿E miydëmi llëmdo? ¿Eni ga llëbo Cristo i li töy walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo ga pjlúre? Llëme. ¹⁶ Eye tön walë eniyo tjok ga ber shäng ba tjok kjarasaso wleni. Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Pjöyikong li ber löng kjarasaso wleni.»^m ¹⁷ Gueniyo eye tön Tjlapga Jesús tjok ga ba sëya, Tjlapga li Sëya, e tön ber löng kjarasaso wleni.

¹⁸ E kjishko ga shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëme. Llëbo owa shäryëy oblë ga e ber owa bi doyo kong llëme. Gueniyo eye llëbo shäryë ba doyo kong owa eni ga llëbo shärye ba doyo om go li kong owa. ¹⁹ Bomi doyo, e Sbö Sëya u wleni, e ichara Sbörë beno pjang bomi go kjishko. ¿E miydëmi llëmdo? Pjây opichë om go llëm, pjây ichaga Sbörë, ²⁰ pjây tjwllëna pjir kjishko. E kjishko ga llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li, e shäryomirë bomi doyo go erö, Sbö ber kësbang, tjwllö ara wlo.

Shji orkwosmok wlo ga sorë

7 ¹ Llëbo kjakrokroromi bor kong kijbokwo go li, e dboryër bomi kong shara. Pjlú wlo ga shji orkwosmok llëm dey. ² Gueniyo nopga ara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok kuzong ga zok ga pjây domerga pë bomi boy onmo li tjok, pjây walëga pë bomi lanma onmo li tjok eni bakoe. ³ Domerga orkwosmok löng pjir, pjây pë bomi boy tjok wlo. Walëga orkwosmok löng pjir, pjây pë bomi lanma tjok wlo. Pjây orkwosmok löng pjir kjishko ga «Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme. ⁴ Walë orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baiya dö llëm, e ba lanma i bakoe. Domer orkwosmok shäng pjir ga ba doyo, e baiya dö llëm, e ba boy i bakoe. ⁵ «Tja pë bop tjok llëme» lëmi ëng kong llëme. Gueniyo pjây wotjlik bëy ëng kong ga «Shji pë ëng tjok llëm dbar kjwöbö, shji ber löng syöshhtë Sbö kong iyado wlo» lëmi ëng kong ga pjlúe. Gueniyo dbar ara llëme. E irgo ga pjây pë ëng tjok jek obi, pjây tjliya Ärë, llëbo owa shäryë wlo ga ä wlo. ⁶ Llëbo ëre shäryëmi woydë ga shäryëmi ga pjlú, gueniyo «Shäryozë eni» lotë llëme. ⁷ Bor kong ga pjây uunkong orkwosmok llëm ga pjlú, gueniyo shji iara Sbörë llëbo shäryë oblë oblë. Kjong kjong iara beno löng orkwosmok llëm wlo, kjong kjong iara beno löng orkwosmok wlo bakoe.

⁸ Pjây löng orkwosmoydë llëm obi, pjây syäpga, pjây ber löng tjoksa botoya dik ga pjlúe. ⁹ Gueniyo pjây wotjlik ëbo wlëk iyado, pë ba tjok wlo wleni ga pjây orkwosmok ga pjlú, pjây wotjlik llëbo owa shäryë iyado llëm wlo.

¹⁰ Pjây orkwosmok löng pjir, tjlokwo lara Tjlapga Jesúsde bomi kjishko. Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma rayëmi llëme. ¹¹ Rayoromi wleni ga pjây ber löng tjoksa, llëm ga pjây tön iröng bomi lanma rayoromi li tjok obi. Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boy rayëmi llëm bakoe.

¹² Lëbo oblë lër bomi kong, gueniyo ëre ñaga tjarë om go bomi kong, e ñaga Tjlapga Jesúsdë llëme. Domerga orkwosmok löng walë Jesús tjlokwo kjraga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi boydë llëm ga e rayëmi llëm bakoe.

¹³ Ga walëga orkwosmok löng domer Jesús tjlokwo kjraga llëm wleniyo tjok, pjây raye woydë bomi ñanmarë llëm ga e rayëmi llëm bakoe. ¹⁴ Shäryëmi eni ga ba boy kjishko ga domer Jesús tjlokwo kjraga llëm wleniyo li de Sbörë, ba nopga de sorë ga eni, ga ba ñanma kjishko ga walë Jesús tjlokwo kjraga llëm wleniyo li de Sbörë eni bakoe. Eni ga bomi wapga de Sbörë bakoe. Gueniyo shäryëmi eni llëm ga epga de llëme.

¹⁵ Pjây orkwosmok löng Jesús tjlokwo kjraga llëm tjok, pjây raye woydë ga wëyë. Pjây raraya eni ga pjây pogo llëye dret Sbö bokso. Shji rokara Sbörë, shji ber löng wopjlu ëng tjok wlo. ¹⁶ Gueniyo pjây ber löng orkwosmok ba tjok ga pjlu ga shäryozë eni. Bomi kjishko ga bomi kjlara li där kjwe.

¹⁷ Shji kjlara kjlara löng sorë li ñaga Sbörë. Pjây rokara Sbörëshko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni. Lër eni Jesús tjlokwo kjragera uunkong kong.

¹⁸ Domerga, pjây rokarashko ga pjây löng doyo jyä tak pjir ga wëyë. Eshko ga pjây löng doyo jyä tak llëm ga pjây doyo jyä të llëme. ¹⁹ Shji doyo jyä tak pjirde, de llëmde, e tjwlo llëme. Shji Sbö tjlokwo kolë li, tjwlo tjok li e. ²⁰ Pjây rokarashko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni. ²¹ Eshko ga pjây parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo ga pjây woydë llëme. Gueniyo pjây döya woydë bomi sogorë ga pjây to dey. ²² Pjây rokarashko ga pjây parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo ga Sbö bokso ga pjây beno Tjlapga Jesús kjlarayo shara, pjây sogo dret wleni. Pjây rokarashko ga pjây sogo dret ga pjây iara Sbörë beno Cristo i, eni ga eerishko ga pjây sogo tjok wleni. ²³ Pjây tjwlena Sbörë tjwlo ara. E kjishko ga pjây opyë ber ichaga no oblërë ame, pjây ichaga ber Sbörë döe. ²⁴ Pjeyoga, pjây rokarashko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni.

²⁵ Pjây löng orkwosmoydë llëm obi kong, tjlokwo ñara Tjlapga Jesúsdë bomi kjishko llëme. Gueniyo tja kjimte Tjlapga lirë kjishko ga tjlokwo lër bomi kong ëre, e beke. ²⁶ Bor kong ga shji löng eerishko dbar owa kjishko ga pjây löng sorë ga pjây ber löng eni dey. ²⁷ Pjây orkwosmok löng pjir ga pjây ëng rayë llëme. Pjây löng orkwosmok llëm ga pjây boy wlek llëme. ²⁸ Gueniyo pjây orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryoromi llëme. Kjongloga orkwosmono wleni ga llëbo owa shäryara llëm bakoe. Gueniyo ëye orkwosmono ga kong llëbo owa wen ara kjok ëre kjing go. Lër bomi kong eni, pjây llono ga song llëm wlo.

²⁹ Pjeyoga, lër bomi kong eni, shji ber löng kjok ëre kjing go wlo dbar kjwöbë obi erä kjishko. E kjishko ga pjây orkwosmok löng pjir ga pjây jëk löng nopga orkwosmok llëm wleniyo dik shara; ³⁰ pjây slar ëë llëbo kjishko ga pjây wotjlik ara ba kjishko ame; pjây löng wopjlu llëbo kjishko ga pjây wotjlik ara ba kjishko ame; pjây llëbo tjwleno ga e ber bomi kong iyado wlo lëmi llëm bakoe. ³¹ Eni ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go li, e woyotjliy ara llëm, kjok pjir lë kjishko.

³² Pjây kjimter woydë, pjây woydë ame wlo. Domer shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë, ber pjlu ba tjok wlo. ³³ Gueniyo domer orkwosmok shäng pjir ga wotjlik llëbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlu ba boy tjok wlo. ³⁴ Eni ga wotjlik kjing pjök. Walë shäng tjoksa ga wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë, ba doyo, ba wotjlik, e ber ba kong wlo. Gueniyo walë orkwosmok shäng pjir ga wotjlik

llëbo tjeng kjok ëre kjing go shäryë, ber pjlu ba lanma tjok wlo. ³⁵Lër bomi kong eni, ber pjlu bomi kong wlo, pjäy orkwosmok ga äe lotë llëme. Woydër ga pjäy jëk ber löng pjlo bek, pjäy ber löng wotjlik Tjlapga Jesús pak shäryë döe.

³⁶Domerga tjlokwo twono kjoglo kong orkwosmok wlo, pjäy orkwosmok woydë ba tjok, kjoglo li luyo öötong orkwosmok wlo guing kjishko ga pjäy orkwosmok ba tjok ga pjluë. Llëbo owa shäryomirë llëme. ³⁷Gueniyo pjäy wotjlik orkwosmok llëme lëmi, woydëmi eni kjishko, pjäy ichaga ërë llëm kjishko, ga pjäy wotjlik llëbo owa shäryë llëm ga pjäy orkwosmok llëm ga pjluë. Llëbo pjlu shäryomirë. ³⁸Eni ga pjäy orkwosmok kjoglo tjok ga e pjluë. Gueniyo pjäy orkwosmok ba tjok llëm ga e pjlu anmoyö.

³⁹Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanma sök së obishko ga rayëmi llëme. Gueniyo wolono ga pjäy orkwosmok domer oblë tjok ga pjlu, gueniyo woyde ga Tjlapga Jesús tjlokwo kjruga wleniyo. ⁴⁰Gueniyo pjäy orkwosmok ame ga pjäy ber löng wopjlu anmoyö. Tja go Sbö Sëya. Tja wotjlik eni e kjishko.

Sjängna twaraba sböpga jyäglo kong

8 ¹Tjlokwo lër bomi kong, öng zröraba, sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li kjishko. Llëbo ëre kjishko ga shji uunkong llëbo miydë sira. Ëye ommydë ara, oblë kjinmo le ga shäng krë erä. Pjlu wlo ga shji ëng woydë ara kar kar dey, shji uunkong dbokjrë e go wlo. ²Ëye kjok miydë le ga ba kjok miydë li äätë, woyde dik llëm obi. ³Gueniyo ëye Sbö woydë ga miyde Sbörë pjluë.

⁴Eni ga öng sho twaraba sböpga jyäglo kong ba poshrëkklo li uëy ga pjluë? Miydëy pjlu ga sböpga jyäglo llë, e twlö llëme. Sbö sök kjlaraso eröe. ⁵Sböpga löng ara kjok dogo, kjok ëre kjing go lëba. Kowëba ba tjlapga bakoe. ⁶Gueniyo bi kong ga Sbö sök kjlaraso eröe. Data Sbö li e. E llëbo uunkong shäryaga, ga shji löng së parkë ba kong wlo. Shji Tjlapga kjlaraso bakoe. Jesucristo li e. E go ga llëbo tjeng kës li shäryara Sbörë.

⁷Gueniyo e miyde Jesús tjlokwo kjrägaga uunkongdë llëme. Dënashko ga kjone kjone sgara löng ba sböpga jyäglo li poshrëk. E kjishko ga öng sho li ue lokshko ga sböpga jyäglo li woyotjliya, ga mär löng Cristo go ma obi kjishko ga wotjlik ga öng sho li, e uako llëme le. ⁸Gueniyo shji wlokjre Sbörë llëye uëy li kjishko llëme. Uoroy llëm ga shji beno owa Sbö bokso llëm, uoroy ga shji beno pjlu anmoyö ba bokso llëm bakoe.

⁹Pjäy döra Sbörë beno löng öng sho li uë ga pjluë. Eni ëmdë ga pjäy sjëke. Llëye uëmi li kjishko ga bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ichëmi dir llëme. ¹⁰Pjäy ië sböpga jyäglo syö uyo lishko ga pjäy iya bomi kjlara lirë kjwe. Miydëmi pjlu ga öng sho li uëmi ga pjluë. Gueniyo bomi kjlara mär shäng Cristo go ma obi li ommydë llëme. Eni ga pjäy ina kjishko ga omshäryë eni bako kjwe. ¹¹Cristo wolono ba kjishko. Gueniyo eshko ga Cristo rayara bomi kjlara lirë, llëbo shäryoromi li kjishko, miydëmi ga llëbo li shäryëmi ga pjlu gueniyo. ¹²Llëbo shäryëmi bomi pjeyoga mär löng Cristo go ma obi li kong owashko ga e shäryëmi löng Cristo kong wleni. ¹³E kjishko ga llëbo uoror li kjishko ga bor kjlara li diktong wleni ga tja sjäng uë ame dey.

Sbö tjlokwo roy äaga Jesús äska li opshäryë sorë

9 ¹Tja Sbö tjlokwo roy äaga Jesús äska. Tja ichaga norë llëme. Bi Tjlapga Jesucristo inor om go. Tja parkono ara ba kong kjishko ga eerishko ga

pjäy beno löng mär ba go. ² Oblë kong ga tja Sbö tjlökwö roy läga Jesús äska llëme ië, gueniyo bomi kong ga tja eni. Pjäy mär löng ba go. Miydëba e go ga tja Sbö tjlökwö roy läga Jesús äska jlöe.

³ Tja läywëba owashko ga dboryër eni. ⁴ Tja, Bernabé, pak shäryërwa löng li kjishko ga pjäy ichërwa borwa sëng ga pjluë. ⁵ Sbö tjlökwö roy lagaga Jesús äska llamo löng li, Tjlapga Jesús lëmga, Cefas,ⁿ epga orkwosmono löng pjir, ga to löng parkëshko ga ba boyga Jesús tjlökwö kjraga wleniyo söya to löng ba tjok. Tjawa omshäryë eni ga pjluë bakoe. ⁶ ¿Potjwlëk löng llëm li ber tjawa döre? ¿Tjawa ië wlo ga woydëmi ga tjawa pak shäryë oblëre?

⁷ Engkjwagaga oppotjwlëk om go llëme. Eye dwla dguë ga botjyëshko ga ba bo, e ue. Eye öng dë ga nä dyo llruya ga ie. ⁸ Wotjlik ëre botoya döe lëmi llëme. Kjok llgwekklo tara Moisésdë li omle eni bakoe. ⁹ Tjlëno beno eni: «Öng llë sök dwla kjwokäk^o ga ne pjriy llëme.»ⁿ Tjlökwö ëre lara Sbörë öng kjishko dö llëme. ¹⁰ E lara borwa kjishko bako, tjawa ië wlo bakoe. Eye klung luryë, llëm ga dwla kjwokäk ga woyde ga bo koshe, mär ber löng e go wlo. ¹¹ Eni ga tjlökwö roy pjluë li lororwa bomi kong, dwla dgororwa wleni. ¿Eni ga pjäy wotjlik borwa kjimté llëm ga pjluë lëmire? ¹² No oblë llëbo rokë bomi kong ga pjluë kuzong ga tjawa omrokë bomi kong ga pjluë anmoyö.

Eni ëmdë ga llëbo rokororwa bomi kong llëme. Tjawa llëye dretshko ga kurorwa jek löng kjing erä, pjäy wotjlik owa Cristo roy pjluë li kjishko llëm wlo. ¹³ Eye parkë Sbö u roy ga mär e goshko. Eye parkë öng sho sukklo jong lishko ga mär e go bakoe. ¿E miydëmi llëmdo? ¹⁴ Eni wleni ga Tjlapga Jesús tjle ga eye ba tjlökwö roy pjluë li öba kong ga woyde ga mär ba go bakoe.

¹⁵ Eni gueniyo ga shäryotë eni llëme. Tjlökwö ëre tër bomi kong, pjäy woydër ga tja kjimtémi kjishko llëme. Tjlökwö roy pjluë li lër öba kong ga tjwlo shir llëme. Tja wopjluë e kjishko. Shäryër eni llëm ga äe. Tja wolon wëyë dey. ¹⁶ Tjlökwö roy pjluë li lër öba kong, tja krë e kjishko ga äe. Pak li, e twara Sbörë bor kong shäryër eni wlo. Shäryër eni llëm ga tja song jlöe. ¹⁷ Shäryër eni bor wotjlik om go li go kjwe ga tja potjwlëkklo tjok. Gueniyo pak li shäryër, tja ichaga Sbörë e shäryë kjishko. ¹⁸ ¿Eni ga bor potjwlëkklo li llë? Tjlökwö roy pjluë li lër öba kong ga tjwlo shir llëme. Llëbo rokër bomi kong ga pjluë, gueniyo shäryër eni llëme. Tja wopjluë e kjishko. Bor potjwlëkklo li e.

¹⁹ Tja ichaga ërë llëm, gueniyo tja opyono beno shäng nopga uunkong parkaga, nopga ara mär ber löng Cristo go bor kjishko wlo. ²⁰ Tja shäng judiöga tjrekoshko ga tja opyë ber shäng judiö wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo. Tja shäng nopga mär löng kjok llgwekklo tara Moisésdë go li tjrekoshko ga tja opyë ber shäng kjok llgwekklo li kolë eni bako wleni, miydër ga tja ichaga erë llëm gueniyo. Shäryër eni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. ²¹ Tja shäng nopga kjok llgwekklo li miydë llëm wleniyo li tjrekoshko ga tja opyë ber shäng kjok llgwekklo li woyojek wleni. Gueniyo kjok llgwekklo Sbö i li woyojer jlökoyo lotë llëme. Miydër ga tja ichaga kjok llgwekklo Cristo i lirë iyado. ²² Tja shäng nopga mär löng Cristo go ma obi li tjrekoshko ga tja opyë shäng baiya dik wleni, epga mär ber löng Cristo go wlo bakoe. Nopga uunkong kong ga tja opyë ber löng baiya dik wleni, kjone kjone

ⁿ 9.5 Cefas, e kowëba *Simón Pedro* bakoe. ^o 9.9 Öng jek sök dwla kjwokäkshko ga ne pjrikoba llëm, ië ga pjluë wlo. ^p 9.9 Deuteronomio 25.4.

där wlo. ²³Shäryër eni, tjökwö roy pjüü li kjishko, llëbo wen pjüü tjökwö kjishko li ber bor kong bako wlo.

²⁴Nopga zronshko ga zron lok jekdo uunkong, gueniyo ba potjwëkklo li ber kjlaraso kong eröe. ¿E miydëmi llëmdo? Eni ga pjäy drön ëë, pjäy jëk löng pjlo bek wlo, bomi potjwëkklo li twe Sbörë bomi kong wlo. ²⁵Olö ga nopga tjör, ëye ber kjang iya lok wlo. Ëye tjör woydë eni ga opping ara, tjör pjüü wlo. Shärye lok eni, ba potjwëkklo li shaya wlo, gueniyo ba potjwëkklo li srer. Bi potjwëkklo twe Sbörë bi kong lïra srer llëm, ber iyadoo. ²⁶⁻²⁷E kjishko ga tja jëk pjlo bek, tja äär woydë kjone li, tja äär eshko wlo. Nopga ëng yokshko ga olö ga yoya ga pjë llëme. Era tjwlo llëme. Llëbo shäryër li ber tjwlo llëm eni llëm wlo ga tja drön ara, pak li shäryër ber pjüü wlo. Bor doyo ëre ichër bor kolë, tja ichaga erë llëm wlo. Shäryër eni, tjökwö loror pjirshko ga pak shäryoror li tjwlo tjok wlo.

Shji jëk löng Israel tjëyoga tek dënashko so i dik llëme

10 ¹Pjeyoga, bi tjäppaga tek dënashko so jëk to löng pjäng sho li dorko, ga dipzono tek Dlung Srëzrën kjwo na lëkong. Woydër ga e woyotjli-
zia. ²Epga wara pjäng sho li, dlung lirë wleni, ga beno löng Moisés tjok eni. ³Epga uunkong mär löng dli ter shrono kjok do dwayo li go, ⁴di ichara Sbörë tur ak roy dwayo li go bakoe. Gueniyo daga ak lirë llëm, daga to shäng ba tjok li, e Cristo om go lirë. ⁵Eni ëmdë ga Sbö beno wopjüü epga ara tjok llëm, ga ba dboglo iara beno tjeng kjok dogro no llëm lishko llaw pogo.

⁶Llëbo ëre shäryono beno bi kong, shji poshdüya wlo, llëbo owa li woyotjli-
baïya dik llëm wlo. ⁷Epga kjone kjone sböpga jyäglo poshrëno, tak pjäng Sbö tjökwö go sorë li eni. Tjilë ga «Nopga li wloktong, ga iono ara. Pjir ga kojono lok, ga bërkono, llëbo owa shäryono ara.»⁸ Shji opshäryë eni baïya dik llëme. ⁸Epga kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ëmdë ga pono ba tjok. E kjishko ga wolono doglo sak dbäw dbäw pjloglo sak pjök kjingsho sak dbäw dbäw pjloglo mya (23,000) dbar kjwaraso. Shji opshäryë eni baïya dik llëme. ⁹Epga kjone kjone Tjlapga tjilino. E kjishko ga epga uara dgurdë, ga wolonoe. Shji opshäryë eni baïya dik llëme. ¹⁰Epga kjone kjone Sbö laywono owa. E kjishko ga ba parkaga kjok dogo so ichara ba zrök. Shji opshäryë eni baïya dik llëme.

¹¹Eerishko ga shji löng dbar pjitoshko. Llëbo shäryono epga kong kës ëre beno bi kong, shji poshdüya wlo. ¹²Eni ga pjäy wotjlik ga pjäy kjang, pjäy dir ga äe lëmi wleni ga pjäy opdë ara, pjäy llëbo owa shäryë baïya dik llëm wlo. ¹³Pjäy wotjlik llëbo owa shäryëshko ga e wen ë pogo kong eni, e woyotjli-
zia. Shji raye Sbörë llëme. Eshko ga pjäy ie ber löng tjliya äär jong kumi ma go llëme. Wen bomi kong enishko ga pjäy kjimte, pjäy där eshko dwayo ga pjüü wlo, llëbo owa shäryëmi llëm ga pjüü wlo bakoe.

Sböpga jyäglo sëngglo

¹⁴E kjishko ga pjeyoga, shji sböpga jyäglo poshrëk llëme. ¹⁵Tja tjilë bomi kong, pjäy löng kjok miydë wleniyo. Llëbo lër li enire, de eni llëmdë, llgwezi pjäydë om go. ¹⁶Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëyshko ga shji tjilë Sbö kong ga shji wopjüü ba tjok, kjillgwo bo dyo dbo ara li kjishko. E irgo ga iëy,

shji kjimtara Cristo srëngdë li lëklo. Ga pjlung shosho suk pjir lira toy, ga uëy, shji kjimtara Cristo doyorë li lëklo. ¹⁷Shji löng eshko ara, gueniyo shji doyo kjlaraso wleni, pjlung shosho suk pjir uëy li kjwaraso dö kjishko.

¹⁸Israel tjëyoga öng zrök, sho suk Sbö kong li woyotjizä. Öng sho li ue lök eshkoshko ga uunkong löng eshko li löng Sbö poshrëk, ga ber löng no kjlaraso wleni e kjishko. ¹⁹⁻²⁰Öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li tjwlo tjok lotë llëme. Sböpga jyäglo li tjwlo tjok lotë llëm bakoe. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo sböpga jyäglo sëngshko ga ba sëngglo li ber Ä sëyaga poshrëkklo, e Sbö poshrëkklo llëme. Woydër ga pjäy tön Ä sëyaga tjok llëme.

²¹Ä sëyaga sëngglo li uëmi wleni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uëmi ga äe. ²²Shji ymoyotke Tjlapgarë ara. Shäyroy eni kjwe ga iirke bi kong ara. ¿Shji dbo ara ba kjinmo lëmiro?

Lëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjluë

²³«Lëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjluë» lëmi eni. Gueniyo llëbo uunkong shäryëy li ber pjlu bi kong llëme. Lëye shäryëy woydë li shäryëy ga pjluë. Gueniyo llëbo tjeng kës li, shji kjimte llëme. ²⁴Llëbo ber pjlu bi kong li wlëydë llëme. Llëbo ber pjlu oblë kong li wlëydë dey.

²⁵⁻²⁶Sbö tjlokwo tak pjang eni: «Llëbo tjeng kjok ëre kjing go kës li, e Tjlapga i.» E kjishko ga sjëngna tjeng ba soynezlong uyo roshko li tjwlemi, uëmi ga pjluë. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjluë, e woyotjimi llëme. Tjwe kjone dwayo kjakrokëmi ë kong llëm bakoe.

²⁷Sbö tjlokwo kragaga llëm wleniyo, pjäy maya jek ba shwoy le ga pjäy jek ga pjluë. Lëye twe bomi kong eshko li uëmi pjire. Llëbo shäryëmi löng oware, de pjluë, e woyotjimi llëme. ²⁸Gueniyo ga ëbo tjle bomi kong ga «Sjëngna kjwe twaraba sböpga jyäglo kong» le bomi kong wleni ga uëmi llëm, ba laga li wotjlik ga sjëngna li uëy ga äe le kjwe kjishko. ²⁹Bomi kong ga uëmi ga pjlu, gueniyo uëmi llëm, oblë li kjishko.

Gueniyo kjone kjone tjle bor kong ga «Miydër ga llëbo shäryë ga pjluë. ¿Eni ga shäryë llëm, oblë kjishko ega? ³⁰¿Tja tjleno ga «Sbö, tja wopjlu bop tjok, dli ëre kjishko» loror pjir ga uër ga äe lëmi bor kong ega?» le bor kong eni. ³¹Pjäy ië, pjäy di ië, llëye oblë shäryëmi dö ga shäryozi uunkong eni, Sbö iëba ber kësang, tjwlo ara bomi kjishko wlo. ³²Shji oblë ichë dir llëme. Judioaga, nopga judio llëm wleniyo, Sbö tjlokwo kragaga, e ichëy dir kjlara llëme. ³³Tjara drön ëë, llëbo pjlu shäryë oba bokso wlo iyado, llëbo ber pjlu oblë kong wlo, epga där wlo, llëbo ber pjlu bor kong wlo llëme.

11 ¹Cristo opshäryono sorë ga tja opshäryë eni bakoe. E kjishko ga tja opshäryë sorë ga pjäy opshäryos eni bakoe.

Shji löng syöshtë Sbö kongshko ga shji opshäryë sorë

²Tja woyoshre mi enido. Tjlokwo twara bor kong li pinor bomi kong, ga shäryëmi löng eni iyado. Pjäy poshrër ara e kjishko.

³Gueniyo llëbo lër bomi kong, miydëmi wlo. Sbö, e Cristo kägäyo. Cristo, e domerga uunkong kägäyo. Ga domerga kjlara kjlara, e ba boy kägäyo bakoe.

⁴Domerga känguë syöshtë Sbö kongshko, llëm ga Sbö tjlokwo roy lëshko ga

e Cristo bangkjërë llëme lõklo. ⁵ Walëra kã kjingueë llëm syöshtë Sbõ kongshko, llëm ga Sbõ tjlõkwo roy lëshko ga e ba kãgãyo bangkjërë llëme lõklo. Shãrye eni wleni ga walë li lõkkjërë ara, kã shtak dret wleni. ⁶ Kã kjingue woydë llëm ga ba kãkzong shtëy ber dret dey. Shãryoroy eni ga lõkkjërë ara kjishko ga ba kã li kjingue dey. ⁷ Gueniyo domer kã kjingueë llëm dey, domer li shãryara Sbõrë so e om go kjoyo kjishko. E kjishko ga Sbõ ber kësbang, tjwlo ara domer li kjishko. Ga domer li ber kësbang, tjwlo ara ba boy li kjishko. ⁸ Domer shãryara Sbõrëshko ga llëye shira walë doyo go dwayo, domer shãryoklo wlo llëme. Walëra shãryara Sbõrëshko ga llëbo shira domer li doyo go, walë li shãrye e go wlo. ⁹ Domer shãryara walë kjishko llëme. Walëra shãryara domer kjishko. ¹⁰ E kjishko ga walëga kã kjingueë dey, ba kãgãyo bangkjërë pjluë lõklo. E ber Sbõ parkagaga kjok dogo so kong pjlu bakoe.

¹¹ Jesús tjlõkwo kragaga kong ga domerga, walëga, e iara Sbõrë beno lõng ëng kjimtë wlo. ¹² Dënashko ga llëbo shira Sbõrë domer li doyo go dwayo, ga walë li shãryara e go. Gueniyo eshko tek lëkong ga domerga uunkong wengga walëgarë. Eni ëmdë ga shji uunkong shãryaga Sbõrë. ¹³ Walë syöshtë Sbõ kong ga kã kjingueë llëm ga pjluë, de owa? Miydaga pjãydë om go. ¹⁴ Miydëy pjlu ga tek dãmãrshko ga domerga kãkzong ië pjang kur ee ga e lõkyo ara. ¹⁵ Gueniyo walëgara kãkzong kur ee ga ba kong ga tjwlo ara, e twara Sbõrë ba kong, ba kã kjingoklo wlo kjishko. ¹⁶ Llëbo ëre shãryërwa, shãrye Sbõ tjlõkwo kragagarë kjok kjone pogo bako, sdëkwo oblëyo drete. E kjishko ga ëye ënglë kar kar tjlõkwo ëre kjishko llëme.

Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo

¹⁷ Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo pjãy poshrër wlo llëme. Pjãy tönshko ga llëbo shãryëmi eshko li ber bomi kong pjlu llëme. ¹⁸ Roy kuror ga pjãy tönshko ga pjãy opkjorgö lõng dboy dboy. Kjoneshko ga jlõe lër. ¹⁹ Woyde ga pjãy shdär dboy dboy. Eni ga pjãy kjone dey ber pjlo bek Sbõ bokso ikoba wëlëe. ²⁰⁻²¹ Pjãy tön iëshko ga pjãy kjlara kjlara dli kjrë bãm go lëmi. Eni ga kjone kjone ber lõng nelõ erã, kjone kjone ber lõng dli drete. ¿Shãryëmi eni ga Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uomirë lëmire? Eni llëme. ²² ¿Pjãy ië bomi ushko ga äro? ¿Sbõ tjlõkwo kragaga oblë li bangkjërëmi llëm ega? ¿Ëye llëye dret wleniyo iëmi woydë ber lõng lõkshko eni ega? ¿Llëye lër bomi kong ga pjlu? Pjãy poshrër ga äe.

²³ Bor sdëkwo ëre twara Tjlapga Jesúsdë bor kong, ga löror bomi kong tjän: Tjlapga Jesús soynezlõng shkëyo ga pjlung shosho suk pjir kjrara kjwara, ²⁴ ga tjlë Sbõ kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» ë. E irgo ga pjlung shosho suk pjir li tora, ga tjlë lõng li kong ga «Ëre bor sho wleni, twak bomi kong. Shãryëmi jüni, bor woyoshroklo» ë. ²⁵ Iono lõk pjir irgo ga di ioklo kjrara kjwara, roy kjillgwo bo dyo dbo ara, ga tjlë lõng li kong ga «Tjlõkwo twara Sbõrë tjaqlën, beno iyado wlo. Shãrye wlo ga bor srëng li kwon bomi kjishko. Kjillgwo bo dyo dbo ara ëre, e ba jyãglo. Iëmishko ga shãryëmi jüni, bor woyoshroklo» ë. ²⁶ ¿Lara eni li llë lõklo? Pjlung shosho suk pjir li uëmishko, kjillgwo bo dyo dbo ara li iëmishko ga Tjlapga Jesús wolono bomi kjishko li roy shdëmi lõng wleni, tjwe irõng obi guing.

²⁷ Gueniyo shãryëmi lõng enishko ga ëye ië, gueniyo Tjlapga Jesús bangkjre llëm ga llëbo owa shãryayde, Tjlapga li doyo, ba srëng, e bangkjre llëm

kjishko. ²⁸E kjishko ga pjäy pjlung shosho suk pjir li uoydë llëm obishko, pjäy kjiligwo bo dyo dbo ara li ioydë llëm obishko ga woyde ga pjäy opwoyot-jlik yotso bäm go guing. ²⁹Ëye Tjlapga li doyo llë loklo miydë llëm ga ba woyoshroklo dliyo li ue llëm dey, kjiligwo bo dyo dbo ara li ie llëm dey bakoe. Uara eni wleni ga om go li opyono beno shäng shdungko. ³⁰Pjäy ara shduna Tjlapga lirë e kjishko. Pjäy kjone kjone swlo ara, kjone kjone dbo llëm, kjone kjone wolono, Tjlapga Jesús woyoshroklo dliyo li uoromi owa kjishko. ³¹Gueniyo shji om go opwoyotjlik yotso bäm go guing ga shji shdüya llëme. ³²Llono ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo shdüya Tjlapga lirë. Shjira shdüya eerishko, shji ber löng shdüya ba tjok eshko llëm wlo.

³³E kjishko ga pjeyoga, pjäy tönshko ga woyde ga pjäy ëng koshë uunkong guing ga pjäy iokdo. ³⁴Pjäy kjone kjone pjiröshko ga pjäy ië bomi ushko bäm go guing, pjäy tönshko ga pjäy shdüya Tjlapga Jesúsde llëm wlo.

Llëbo oblë ligwer, tja jek äär bomi ikshko jä.

Kjok miydë twe Sbö Sëyarë bi kong

12 ¹Pjeyoga, kjok miydë twara Sbörë oblë oblë bomi kong. Woydër ga e sorë miydëmi pjüe. ²Dënashko ga Sbö miydomirë llëm obishko ga pjäy icharaba sböpga jyäglo tjlä llëm wleniyo poshrëk. ³E kjishko ga lër bomi kong ga ëye tjlä Sbö Sëya go ga Jesús läywe owa ga äe. Ga ëye tjlokwo lë Sbö Sëya go llëm ga «Jesús, e nopga uunkong Tjlapga» lë ga äe.

⁴Shji Sbö tjlokwo kragaga kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë oblë oblë, gueniyo Sbö Sëya li, e kjaraso eröe. ⁵Llëbo shäryëy Tjlapga Jesús kong oblë oblë, gueniyo Tjlapga li, e kjaraso eröe. ⁶Pak shäryëy Sbö kong oblë oblë, gueniyo shji kjimtaga shäng kjaraso pak li shäryë, Sbö li e.

⁷Shji kjarä kjlara kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bi kong oblë oblë, llëbo shäryëy ber pjü shji uunkong kong wlo. ⁸Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä oba kong, kukoba wëllë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä kjok miydë go wlo. ⁹Kjone kjone kong kjok miydë twara, mär Tjlapga Jesús go jlokoyo wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, swlopga poptë wlo. ¹⁰Kjone kjone kong kjok miydë twara, llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, Sbö tjlokwo lë wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, sëya llë pjüre, de oware miydë pjü wlo. Kjone kjone kong kjok miydë twara, tjlä kjok shto oblë oblë so tjlokwo go. Kjone kjone obi kong kjok miydë twara, tjlokwo laraba kjok shto oblë oblë so tjlokwo go li pjililgwek ber wëllë wlo. ¹¹Llëbo uunkong ëre shärye Sbö Sëya kjaraso lirë nopga kjarä kjlara kong, woyde sorë li eni.

¹²No doyo, e orkwo tjok, dre tjok, bokkwo tjok, kwomgwo tjok, llëbo ara obi bakoe. Eni ëmdë ga doyo li kjaraso döe. Cristo doyo, e eni bakoe. ¹³Shji judögare, de llëmde, shji parkagaga tjwlek löng pjir wleniyore, de llëmde, shji uunkong go Sbö Sëya shrono beno kësang bi tjok. Eni ga shji iara beno doyo kjaraso wleni.

¹⁴Bi doyo, e llëbo ara ëmdë ga e kjaraso döe. ¹⁵Bi dre tjlä ga «Tja orkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» lë kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga äe. ¹⁶Bi kwomgwo tjlä ga «Tja bokkwo llëm kuzong ga woydër ga tja ber doyo ëre tjok ame» lë kjwe ga ber doyo li tjok llëm ga ä bakoe. ¹⁷¿Bi doyo uunkong li bokkwo erö kjwe ga shji kjok kuk sorë? ¿Bi doyo uunkong

li kwomgwo erö kjwe ga shji kjok lö shik sorë? ¹⁸Bi doyo llëbo oblë oblë li iara Sbörë uunkong, woydara sorë li eni. ¹⁹Bi doyo uunkong li llëbo kjrinaso dö kjwe ga e ber doyo llëme. ²⁰Llëbo ara ëmdë ga bi doyo li, e kjrinaso döe.

²¹«Pjây woydër llëme» le bi bokworë bi orkwö kong ga äe. «Pjây woydër llëme» le bi kägärë bi dre kong ga ä bakoe. ²²Llëbo dbo llëm kjoyo li, shji kjimte ara. ²³Llëbo tjwölö ara llëm kjoyo li doyëy yötso. Llëbo ikko llëm li dëy yötso, ikoba llëm wlo. ²⁴Gueniyo llëbo ikoba ga pjölö li kong llëbo shäryëy eni llëme. Eni ga bi doyo shäryara Sbörë, llëbo tjwölö ara llëm kjoyo li dëy yötso wlo. ²⁵E kjishko ga bi doyo llëbo oblë oblë li, e ëng kjimtë kar kar wlo, e shdär ber tjeng dboy dboy wlo llëme. ²⁶Llëbo kjone dey li bang ara wleni ga bang kuya bi doyo kës lirë. Llëbo ber pjölö llëbo kjone dey li kong wleni ga bi doyo kës li ber wopjölö.

²⁷Pjây uunkong Cristo doyo wleni. Pjây kjölbi ba doyo llëbo oblë oblë wleni. ²⁸Shji Sbö tjölökwö kjrägaga li tjörëkö kjone kjone iara Sbörë bäm go beno ba tjölökwö roy äga Jesús äska. E irgo ga kjone kjone iara beno ba tjölökwö äga. E irgo ga kjone kjone iara beno no pingga. Kjone kjone obi iara beno löng llëbo iydëba llëm wleniyo shäryaga, swlo poptaga, no kjimtaga, no ichaga, kjok shto oblë oblë so tjölökwö äga bakoe. ²⁹¿Shji uunkong Sbö tjölökwö roy äga Jesús äskare? ¿Shji uunkong Sbö tjölökwö ägare? ¿Shji uunkong no ping-gare? ¿Shji uunkong llëbo iydëba llëm wleniyo shäryagare? ³⁰¿Shji uunkong swlo poptagare? ¿Shji uunkong kjok shto oblë oblë so tjölökwö ägare? ¿Shji uunkong llëbo ära kjok shto oblë oblë so tjölökwö go li pjölölgwegare? Llëme. ³¹Gueniyo woydër ga kjok miydë tjwölö arayo li wlëmirë. Gueniyo llëbo kjrina obi tjwölö ara, kjok miydë tjeng kës ëre kjinmo. Era lër bomi kong, miydëmi wlo.

Oblë woydëy sorë

13 ¹Tja tjëlë nopga tjölökwö kkring kjwobi go ga pjölö, ga tja tjëlë Sbö par-kagaga kjok dogo so tjölökwö go ga pjölö bako wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tjölökwö lër li ber tjwölö llëm, sbi llë toroy li pjölukyo wleni, pjankwo shporoy ëng go li pjölukyo wleni bakoe. ²Tja kong kjok miydë twara Sbö Sëyarë bor kong, Sbö tjölökwö lër oba kong pjölö wlo, tjölökwö tjeng kës pïyde Sbörë llëm obi li miydër shäng pjir, tja mär Cristo go jölökoyo, ga dlup llë ichër jek kjok shto oblë ga pjölö wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja tjwölö llëme. ³Bor llëbo tjeng kës li tworor nopga song wleniyo kong, ga bor doyo ëre opyono beno sukoba wlo wleni ëmdë ga oblë woydër llëm ga tja potjwëkkölö drete.

⁴Shji oblë woydë li eni. Llëbo shärye oblërë bi kongshko ga kuy kjinge. Shji wopjölö oblë tjok. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko llëme. Shji opposhrek llëme. Shji krë llëme. ⁵Shji tjëlë iir go ë kong llëme. Shji wotjlik bi kjishko dö llëme. Shji iirke maling llëme. Llëbo shäryara oblërë beno bi kong owashko li woyotjliy sök enido llëme. ⁶Llëbo shäryëba owa oblë kong ga shji ber wopjölö e kjishko llëme. Shji ber wopjölö, llëbo shäryëba bek li kjishko döe. ⁷Oblë dir ara ëmdë ga shji ber löng pjölö ba tjok, shji wotjlik pjölö ba tjok, koshëy iyado llëbo pjölö shäryë wlo, rayëy llëm bakoe.

⁸Shji oblë woydë li, e pjir llëme. Eerishko ga kjone kjone Sbö tjölökwö äga, kjone kjone tjëlë tjölökwö miydë llëm li go, kjone kjone tjölökwö pïyde nopga

kong llem li miyde pjlu bakoe. Gueniyi lono ga llebo tjeng kes ere pjir. ⁹Eerishko ga Sbõ tjlõkwo miydey uunkong llem obi. E kjishko ga ba tjlõkwo lagaga omle uunkong ga æ. ¹⁰Gueniyi lono ga ba tjlõkwo tjeng kes li pïya Sbõrë uunkong kong. Eshko ga eye oble ping ba tjlõkwo go ame.

¹¹Tja chirawashko ga tja tjlë kjwozirwa dik, tja wotjlik kjwozirwa dik bakoe. Gueniyi tja õotong domershko ga llebo kjwozirwa i li rayoror pjir, sharyer ame. ¹²Shji opik opikklo goshko ga llebo igöy welë lleme. ^sEerishko ga Sbõ tjlõkwo woyotjliyshko ga miydey welë llem eni bakoe. Gueniyi lono ga miydey welë, shji lan oble tjok eng bokshto wleni. Eerishko ga llebo miydey ara lleme. Eshko ga miydey uunkong, shji miyde Sbõrë sorë ga eni.

¹³Eerishko ga llebo sharyey wlo li, e beno kjringgwo mya. Woyde ga shji mar Cristo go, e koshëy iyado, oble woydey bakoe. Gueniyi shji oble woyde li, tjwlo arayo li e.

**Sbõ tjlõkwo roy lëy tjlõkwo miyde llem wleniyi go,
Sbõ tjlõkwo roy lëy, kukoba welë wlo bakoe**

14 ¹Pjây drön ëë, oble woyde wlo iyado. E wopro ga kjok miyde twe Sbõ Sëyarë bomi kong li wlëzi iyado, kjok miyde twe bomi kong ba tjlõkwo roy lëmi wlo li rokozi ba kong bam go. ²Eye tjlë tjlõkwo miyde llem wleniyi go ga tjlë shang Sbõ kong, tjlë shang nopga kong lleme. E kjimte Sbõ Sëyarë tjlõkwo miyde llem li lë, gueniyi lleye lë shang li lë miydeba lleme. ³Gueniyi eye Sbõ tjlõkwo roy lë ga tjlë shang nopga kong, e ber pjlu ba kong lok wlo. Kuya lok ga dbokjre e go, wosonkë llem wlo. Eshko ga löng wopjlu, tjlõkwo li kjishko. ⁴Eye tjlë tjlõkwo miyde llem wleniyi go ga llebo pjlu sharyayde ba kong om go. Gueniyi eye Sbõ tjlõkwo lë ga llebo pjlu sharyayde Sbõ tjlõkwo kragaga löng kes li kong.

⁵Woyder ga pjây uunkong tjlë tjlõkwo miyde llem wleniyi go. Gueniyi pjây Sbõ tjlõkwo lë li woyder ara. Era tjwlo ara anmoyö, kukoba welë kjishko. Pjây tjlë tjlõkwo miyde llem wleniyi li tjwlo äar eni lleme. Gueniyi tjlõkwo lëmi löng tjlõkwo miyde llem wleniyi go li pjllölgweya oblërë, kukoba pjlu wlo ga era tjwlo ara anmoyö bakoe.

⁶Pjeyoga, ztja äar bomi shwoy tjlë tjlõkwo miyde llem wleniyi go ëro wleni ga e llëno bomi kong? Ber pjlu bomi kong wlo ga pjây pin tjlõkwo lara Sbõrë bor kong oble oble li goshko ga woyde ga lër bomi kong, kugömi welë wlo. ⁷Tëkwo dboryoklo oble oble li eni bakoe. Dbonmo lë, kjorkwang sharyak jong kjiyo tjok tøy or go wleniyi lë, e tëbashko ga tëba welë llem ga lë layde e go miydeba lleme. ⁸Nopga engkjwë kjwlëshko ga wli bakwe bam go, gueniyi pjlukyo kugaba welë llem wleni ga eye posharyë engkjwë wlo lleme. ⁹Pjây eni bakoe. Pjây tjlë tjlõkwo kugaba welë li go llem ga lë lomirë löng li miydeba lleme. Lëmi löng pjluk jong erä. ¹⁰Kjok ëre kjing go ga tjlõkwo oble oble ara jlöe. Ga kjrina kjrina li go ga nopga tjlë eng kong, eng kugö welë wlo. ¹¹Eni ga eye tjlë shang li lë loklo miyder llem ga tjawa ber löng eng kong shto oble so wleni, eshko ga tjawa pjeyo wleni lleme. ¹²E kjishko ga kjok miyde twe Sbõ Sëyarë li woydëmi ara bomi kong kuzong ga kjok miyde ber pjlu Sbõ tjlõkwo kragaga löng kes kong li, e wlëmirë dey.

s 13.12 Eshko dbaryo ga nopga opigö opikklo go yötso llem, opikklo li pjlu llem kjishko.

¹³E kjishko ga ëye tjëlë tjëlkwō miydë llēm wleniyo goshko ga woyde ga roke Sbō kong ga kjimte tjëlkwō lë li pjllōlgwek, kukoba wëlë wlo. ¹⁴Tja syöshtë Sbō kong tjëlkwō miydë llēm wleniyo goshko ga tja syöshtë shäng bor sëya go, gueniyo llëye lër shäng li llë lōklo miydër llëme. ¹⁵Eni ga llëye shäryër? Olō ga tja syöshtë Sbō kong bor sëya go, llëye lër shäng li llë lōklo miydër llēm wleni. Olō ga tja syöshtë bor wotjlik li go, llëye lër shäng li llë lōklo miydër pjir wleni. Olō ga tja tē ba kong bor sëya go. Olō ga tja tē bor wotjlik li go. ¹⁶Sbō poshrëmi lōng, llëbo shäryara bomi kong li kjishkoshko ga pjây tjëlë bomi sëya go erō ga ëye tōn bop tjok ber wopjlu Sbō tjok, llëbo shäryara bop kong li kjishko ga ä, llëye lëmi lōng li llë lōklo miydë llēm kjishko. ¹⁷Eshko ga bop wopjlu Sbō tjok li pjlu, gueniyo oblë kong ga llëno llëme.

¹⁸Tja tjëlë tjëlkwō miydë llēm wleniyo go ara, pjây uunkong kjinmo. Tja wopjlu Sbō tjok e kjishko. ¹⁹Eni ëmdë ga tja shäng Sbō tjëlkwō kjrägaga tjokshko ga tjëlkwō loror kjwo shkëng (5) kuya lōk wëlë wleniyo li tjiwō ara, tjëlkwō loror kjwo sak dbäw dbäw pjloglō sak kjwara (10,000) tjëlkwō miydë llēm wleniyo go li kjinmo.

²⁰Pjeyoga, kjwozirga wotjlik pjlu anmoyō llēm, gueniyo llëbo owa shärye lōk ara llēm bakoe. Pjây wotjlik kjwozirga dik ame, pjây wotjlis tjlapgaga dik shara. Gueniyo pjây jëk kjwozirga dik ga pjluë. ²¹Tjlapga tjëlëno li tak pjang Sbō tjëlkwō go eni:

«Nopga ichër bor tjëlkwō lë bor nopga kong,

shto oblë so tjëlkwō go.

Nopga shto oblë so ichër bor tjëlkwō lë ba kong bakoe.

Eni ëmdë ga bor tjëlkwō kjre lōk llëme.»^t

²²Eni ga nopga iche Sbörë ba tjëlkwō lë tjëlkwō miydë llēm wleniyo go. Era ber ba tjëlkwō kjrägaga li kong llēm, e ba tjëlkwō kjrägaga llēm li kong. Gueniyo nopga iche ba tjëlkwō lë, kukoba wëlë wlo bakoe. Era ber ba tjëlkwō kjrägaga li kong, e ba tjëlkwō kjrägaga llēm li kong llëme. ²³Shji tōn lōng uunkong shtoyo kjrinasoshko ga shji uunkong tjëlë lōng tjëlkwō miydë llēm wleniyo go wleni ga ba tjëlkwō kjräga llēm wleniyo, llēm ga ëbo ba tjëlkwō miydë llēm wleniyo, e äär eshko ga tjëlkwō lëmi lōng li llë lōklo miydë llēm, ga «Nopga kjwe skwë» lë jlōe. ²⁴Gueniyo ba tjëlkwō lëy lōng ëng kong, shji ëng kuk wëlë wlo ga ba tjëlkwō kjräga llēm wleniyo, llēm ga ëbo ba tjëlkwō miydë llēm wleniyo, e äär eshko ga tjëlkwō lëy lōng li kuya wëlë, ga miydë e go ga llëbo owa shäryono, ga llëno ga e shdüya Sbörë. ²⁵Eshko ga wotjlik llë miydëba llēm li lë pjire. Eni ga kjök tok, ga Sbō poshrëya sōk, tjëlë ga «Sbō shäng bomi tjok jlōe» lë eni.

Shji tōn lōng lishko ga llëbo shäryëy sorë

²⁶Pjeyoga, lër bomi kong ga pjây tōn lōng lishko ga pjây tëshko, pjây ëng pingshko, Sbō tjëlkwō roy lëmishko, pjây tjëlë tjëlkwō miydë llēm wleniyo goshko ga llëbo uunkong ëre shäryozī ber pjlu uunkong lōng li kong wlo. ²⁷Pjây tjëlë woydë tjëlkwō miydë llēm wleniyo goshko ga woyde ga lāga pjökde myarerë döe. Ga pjây tjëlë jekdo uunkong llēm, pjây tjëlë ëng irgo dey. Woyde ga pjllōlgwega tjok bakoe. ²⁸Pjllōlgwega ërë llēm ga ëye tjëlë tjëlkwō miydë llēm wleniyo go nopga bokshto llēm, tjëlë tjoksa Sbō kong erō dey.

²⁹Pjāy tön löng lishko ga Sbö tjlökwö lagaga tjlä pjökde myare dö bakoe. Ga lläye le li woyotjlimi pjāy llamo löng lirë yötso. ³⁰Eshko ga llëbo le Sbörë no kjäara sök eshko li kong ga ëye shäng tjlä ga tjlä ame, ber sök kjing dey. ³¹Woyde ga Sbö tjlökwö roy lëmishko ga pjāy tjlä ëng irgo, pjāy uunkong löng li opping pjlä wlo, pjāy dbokjrë tjlökwö li go wlo, pjāy wosonkë llëm wlo. ³²⁻³³Woyde Sbörë ga llëbo shäryëy sorë pogo llëm, woyde ga shäryëy yötso, bek, pjāy ber löng wlëp wlo. E kjishko ga ëye Sbö tjlökwö le jlökyo ga opichë om go ga pjlä, le jekdo sorë pogo llëm ga pjlä.

Sbö tjlökwö kragaga löng kjok shto oblë oblë opshäryë sorë ga pjāy opshäryos eni bakoe. ³⁴Pjāy tön löng lishko ga woyde ga walëga ber löng kjing, tjlä llëm, tak pjang kjok llgwekklo tara Moisésdë li go sorë li eni. ³⁵Llëbo miyde woydë ga kjakroke ba lanma kong äar ba ushko jä. Walëga tjläno Sbö tjlökwö kragaga tön löng lishko ga e bek llëme.

³⁶Sbö tjlökwö weno bomi shwoy bäm go llëm, kuga pjäydë erö llëm bakoe. ³⁷Tjölkwö lër shäng bomi kong ëre, e laga Tjläpaga lirë om go. Eëy Sbö tjölkwö laga le, llëm ga kjimtaga Sbö Sëyarë le ga miyde ga jlöe. ³⁸Gueniyo tjölkwö lër shäng ëre kjre llëm ga lläye le li tjölkwö kjrëmi llëm bakoe.

³⁹Eni ga pjeyoga, kjok miydë twe Sbö Sëyarë bomi kong ba tjölkwö lëmi wlo li wlëzia. Ga ëye tjlä tjölkwö miydë llëm wleniyo go ga e owa lëmi llëme. ⁴⁰Gueniyo lläye shäryëmi dö ga shäryozä yötso, beke.

Cristo tjölkwö roy pjlä

15 ¹⁻²Pjeyoga, Sbö tjölkwö roy pjlä loror bomi kong dënashko li woyoshrozia. Tjölkwö kjroromi li ëre, pjāy mär löng e go bakoe. Pjāy mär e go jlökyo, ga rayëmi llëm ga pjāy där. Shäryëmi eni llëm ga tjölkwö li kjroromi llëno llëme.

³Tjölkwö pina Sbörë bor kong tjwlo arayo li, pjāy pinor e go. Tjölkwö ëre eni: Cristo wolono llëbo owa shäryoroy li potjwlekklo, tak pjang Sbö tjölkwö go sorë li eni; ⁴ba doyo jnenaba, ga öötong dbargwo mya ga woshrra Sbörë iröng obi, tak pjang Sbö tjölkwö go sorë li eni; ⁵e irgo ga weno shäng Cefas kong, weno shäng ba oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) li kong bakoe. ⁶Dbar kjwara ga weno shäng ba tjölkwö kragaga doglo sak dbaw pjloglo shkëng (500) kong. Eerishko ga epga ara löng së obi, gueniyo kjone kjone wolono tjän. ⁷E irgo ga weno shäng Santiago kong, ga weno shäng Sbö tjölkwö roy lagaga ba äska löng kës li kong bakoe.

⁸Weno uunkong li kong irgo ga öötong dbar kop ara ga weno shäng bor kong shara. Eni ga tja so chida weno ba dbaryo go llëm kjoyoe. ⁹Sbö tjölkwö roy laga Jesús äska löng kës li tjwlo ara, bor kjinmo. Sbö tjölkwö kragaga shdunor ara. E kjishko ga tja llëno llëm, tjwlo llëm, tja kowëba Sbö tjölkwö roy laga Jesús äska wlo. ¹⁰Gueniyo Sbö wopjlä li kjishko ga pak ëre twara bor kong, ga eerishko ga tja beno shäng ba shäryë. Tja parkono ara, epga kjinmo. E kjishko ga lläye shäryara bor kong li beno tjwlo ara. Gueniyo pak shäryoror om go llëm, tja kjimtaga Sbörë, ba wopjlä li kjishko. ¹¹Eni ga tjölkwö laga li tjare, de epgare, tjölkwö lërwa löng li e eröe. Ga tjölkwö kjroromi li e bakoe.

No wołono tjeng li woshre Sbörë iröng obi

¹² ¿Eni ga Cristo woshrara Sbörë iröng obi roy lororwa bomi kong ga pjây kjoneshko tjê ga nopga wołono ga woshre llême lëmi ega? ¹³ Nopga woshre llêm kjwe ga Cristo woshrara llêm bakoe. ¹⁴ Ga Cristo woshrara llêm kjwe ga tjłokwo lërwa lōng li tjwłō llêm, pjây măr lōng Cristo go li tjwłō llêm bakoe. ¹⁵ Eni jłō kjwe ga pjây pinorwa li, e jyō eră, Cristo woshrara jłōe lërwa lōng li kjışhko. Ga nopga wołono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llêm kjwe ga Cristo woshrara roy lërwa bomi kong li, e jyō. ¹⁶ Nopga wołono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llêm kjwe ga Cristo woshrara llêm bakoe. ¹⁷ Ga Cristo woshrara llêm kjwe ga pjây măr lōng Cristo go li tjwłō llêm, ga owa pjang bomi go li lōna Sbörë llêm bakoe. ¹⁸ Eni jłō kjwe ga nopga tōno beno tjeng Cristo tjok tjeng li, e jeno lōnge. ¹⁹ Shji tōno beno tjeng Cristo tjok, shji kjimte kjok ëre kjing go wlo erō kjwe ga shji song jłō, nopga lōng kës li kjinmo.

²⁰ ¿Cristo woshrara Sbörë iröng obi jłōe! Miydëy e go ga lłono ga nopga wołono tjeng li woshre iröng obi bakoe. ²¹ Shji wołon, domer kjłara kjışhko. Eni wleni ga domer kjłara obi kjışhko ga shji woshre Sbörë iröng obi. ²² Shji Adán tjëyoga kjışhko ga shji wołon. Eni wleni ga shji Cristo tjëyoga kjışhko ga shji woshre Sbörë ber lōng sê. ²³ Gueniyo uunkong li woshre dbar kjwara llême. Cristo woshrara bām go. Miydëy e go ga tjwe iröng obishko ga nopga baiya li woshre eshko jă. ²⁴ Eshko ga ba wloyoga kjłobi li zăya Cristorë pjir, sêya llê dbo ara wleniyo, oblê ichagaga wleniyo uunkong bakoe. Ga llêbo tjeng kës li twe Data Sbō kong, iche wlo. Llêbo tjeng kës li pjir eshko jă. ²⁵ Llêbo tjeng kës li iche Cristorë, ba wloyoga kës li zana pjir guing. ²⁶ Ba wloyo pjia ber iröng li, wołon li e. Eshko ga ëye wołon ame. ²⁷ Sbō tjłokwo tak pjang eni: «Llêbo tjeng kës li twara ba kong, iche wlo.» Llêbo tjeng kës li twaga Sbörë om go Cristo kong, iche wlo. Gueniyo llêbo tjeng kës le li, e Sbō om go layde llême. ²⁸ Eshko ga llêbo tjeng kës beno tjeng Cristo wloshkoshko ga Cristo, ba Wa om go li opyê ber shäng ichaga Sbörë. Eni ga Sbō, e ber shäng llêbo tjeng kës li ichaga.

²⁹ Kjone kjone wołono, wak llêm wleniyo, ga pjây kjone kjone ëng wë jer di roshko ba aska. ¿Epga woshre Sbörë iröng obi llêm kjwe ga shäryëmi eni ega? ³⁰ ¿Eni jłō kjwe ga tjawa opyê lōng shto owashko wleni dbar kjwobi go ega? ³¹ Pjeyoga, pjây tōno beno tjeng bi Tjłapga Cristo Jesús tjok kjışhko ga tja wopjłúe. Miydëmi pjłú ga e jłōe. Lër bomi kong ga dbar kjwobi go ga tja zrōkoba woydë, e jłō bakoe. ³² Tja shäng Éfeso kjokyoshko ga nopga opyono bor wloyo dbo ara go, so äya kjłoshko so kjoyoe. ¿Nopga wołono tjeng li woshre Sbörë iröng obi llêm kjwe ga shäryër eni lłeno? Eni jłō kjwe ga «Eeri ga shji ië ara, shji dyo ië ara bako, bong ga shji wołon kjışhko.» ³³ Pjây jyă-pgwëbashko ga jłō lëmi llême. Shji yorkaga owa ga bi sdëkwo pjłú li jer. ³⁴ Pjây wotjłis bëy iröng obi. Pjây llêbo owa shäryë ame bakoe. Pjây kjone kjone Sbō miydë llême. Lër bomi kong, pjây lökkjre e go wlo.

Shji woshrara Sbörë iröng obishko ga bi doyo ber sorë

³⁵ Pjây kjone kjone tjê ga «¿Shinmoga woshrara Sbörë iröng obi ga doyo ber sorë?» lëmi bor kong eni. ³⁶ Nopga kjok miydë llêm wleniyo li llêbo

kjakrokoko. Dwla dguëy ga sho kjer pjir guing ga wen tjaqlën eshko já. Kjer llëm ga llëno llëme. ³⁷Dwla llë dgoroy ga wen tëm li ber oblë, e so dwla li kjoyo ame. ³⁸Dwla dgoroy li ie Sbörë wen, woyde sorë li eni. Dwlagwo kjrina kjrina doyo sorë ga shärye eni. ³⁹No, öng, sënwa, mã, kjrina kjrina doyo oblë, llëbo uunkong doyo e so e kjoyo dö llëme. ⁴⁰Llëbo kjok dogo so doyo tjok, llëbo kjok ëre so doyo tjok, gueniyo llëbo kjok dogo so doyo wolësowa li, llëbo kjok ëre so doyo wolësowa li, e oblë oblëe. ⁴¹Dlo kälä, mok kälä, dbala kälä, kjrina kjrina kälä oblë oblëe. Dbala oblë oblë li kälä oblë oblë bakoe.

⁴²Shji woshre Sbörë iröng obishko ga bi doyo twe bi kong li, e oblë eni bakoe. Eerishko ga bi doyo ëre wolön, e irgo ga sho an. Gueniyo eshko ga bi doyo wolön ame. ⁴³Bi doyo ëre jnekoba klung roshkoshko ga tjewlō ara llëm, dbo ara llëm bakoe. Gueniyo woshre iröng obishko ga bi doyo tjewlō ara, dbo ara shara. ⁴⁴Eerishko ga bi doyo ëre pjilū, shji ber löng kjok ëre kjing go wlo. Gueniyo eshko ga bi doyo ber pjilū, shji löng kjok dogo wlo.

⁴⁵Sbö tjlōkwo tak pjang eni: «Domer bäm go ko Adán li, e iara Sbörë beno shäng sē.»^x Gueniyo shäng kjlara obi Adán dik, era sēya, ga shji ie ber löng sē tjaqlën wleni. ⁴⁶Bi doyo pjilū, shji löng kjok dogo wlo li, e weno bäm go llëme. Bi doyo pjilū, shji löng kjok ëre kjing go wlo lira weno bäm go. ⁴⁷Domer bäm go li, e shäryak klung sho tjeng kjok ëre kjing go li go. Domer oblë lira kjok dogo so. ⁴⁸Domer kjok ëre so bäm go li doyo sorë ga shji kjok ëre so löng kës li doyo so e kjoyo bakoe. Domer kjok dogo so lira, ba doyo sorë ga ëye kjok dogo so löng kës li doyo eni bakoe. ⁴⁹Shji weno so domer kjok ëre so li kjoyo sorë ga llono ga shji wen so domer kjok dogo so li kjoyo eni bakoe.

⁵⁰Pjeyoga, lër bomi kong ga bi doyo ëre pjir. E äar ber löng Sbö sök no pjiluyoy iyado llshko wlo llëme. Llëbo pjir li äar ber llëbo pjir llëm li tjok llëme. ⁵¹Llëbo miydëba llëm wleniyo lër bomi kong kjrina. Kuzi yötso. Shji wolön uunkong llëme. Gueniyo shji kjlopswe uunkong, ⁵²wop eni llëm, shji bokkwo smer wleni. Eshko dbaryo ga wli bakwaraba jek pjirshko ga wolono löng li woshre Sbörë ber löng iyado wlo, ga shji kjlopswe eshko já. ⁵³Bi doyo ëre pjir kjishko ga woyde ga kjlopswe ber pjir ame wlo. Bi doyo ëre wolön kjishko ga woyde ga kjlopswe ber wolön ame wlo. ⁵⁴Eshko ga bi doyo ëre pjir wlo li kjlopswara beno pjir ame wlo, bi doyo ëre wolön wlo li kjlopswara beno wolön ame wloshko ga tjlōkwo tak pjang Sbö tjlōkwo go li shäryono eshko. Tjle ga

«Wolön li, e pjira Sbörë.»^y

⁵⁵Wolön, ëye zam ame.

Wolön, pja dbo ame.»^z

⁵⁶Shji wolön, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Ga llëbo shäryoroy li owa, e miydëy kjok llgwekklo tara Moisésdë li go. ⁵⁷Gueniyo shji mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga shji ie Sbörë ber wolön ame wlo. Shji wopjilū ba tjok e kjishko.

⁵⁸Eni ga pjeyoga, pjäy wokjang, pjäy mär ber löng Tjlapga Jesús go iyado. Miydëmi ga pak shäryëmi Tjlapga Jesús kong li tjewlō ara. E kjishko ga pjäy parkë ba kong jlōkoyo iyado.

Dbur töng Sbö nopga kong

16 ¹Pjây dbur töng, ichëmi jek Sbö nopga kong wloshko ga shäryozĩ, ñoror Jesús tjlökwö kragaga löng Galacia kjokyo kong sorë ga eni. ²Dbar sondë kjwobi go, pjây tönshko ga pjây kjlara kjlara dbur twë sira, jnemi wlo. Ëye dbur shano ara ga dbur twe ara. Ëye dbur shano sira ga dbur twe sira. Shäryozĩ eni, tja äärshko ga töng tjeng pjir tjän wlo. ³Eni ga tja jek äär bomi shwoyshko ga nopga wlenomi löng li ichër jek Jerusalén kjokyo ba tjiyë, ga kjibokwo twër ba kong lök, söya jek ba tjok wlo, epga ë miyde Jerusalén sopgarë wlo. ⁴Woydëmi wleni ga tja jek ba tjok bakoe.

Pablo wotjlík to kjok shto oblë

⁵Tja wotjlík jek äär Macedonia kjokyo. E irgo ga tja jek äär bomi shwoy, bomi ik wlo. ⁶Tja ber sök bomi tjok dbar kjwöbö dikjoyoe. Tja opshik llëm, kjok owa dbaryo li jek guing kjwe. ⁷Tja jek bomi ik jekdo ga pjây in dbar kop ara ga äe. Tja iche Tjlapgarë wleni ga pjây in woydë dbar kjwöbö, jëkko dö llëme. ⁸⁻⁹Gueniyo na Éfeso kjokyo ga tja pak ara, Cristo tjlökwö kukoba woydë ara kjishko. Nopga ara wotjlík owa bor kong bakoe. E kjishko ga tja ber sök na, äär jong judfo dbar shrëzlöng dbaryo kowe lök Pentecostés^a lishko.

¹⁰Timoteo äär bomi ikshko ga wlokjrozĩ yotso, ber wopjlú wlo, e parkë Tjlapga Jesús kong botoya dik kjishko. ¹¹Bangkjrozĩa. Ga briksko ga kjimtozi, tek shäng wopjlú bor shwoy wlo. E koshër shäng ëreshko, bi pjeyoga jëk löng ba yorkë li tjok bakoe.

¹²Bi kjlara Apolosda ichoror to jek bomi ik ba tjok lök ñoror, gueniyo jek woydë llëme. Gueniyo dbar tjokshko ga pjây iyde kjwllë jã ñe.

Pablo ñano pjeyoga oblë oblë kjishko

¹³Pjây sjëke. Pjây mär Jesús go jlokoyo iyado. Pjây opyos wokjang, pjây wosonkë llëme. ¹⁴Llëye shäryëmi dö ga oblë woydozi ara.

¹⁵Tjlapga Jesús tjlökwö roy ñoror Acaya kjokyoshko ga tjlökwö kragaga bäm go li beno Estéfnas, ba pjeyoga bakoe. Ga epga beno löng pjeyoga oblë mär Tjlapga Jesús go li kjimtë ara. E miydëmi pjluë. E kjishko ga rokër bomi kong ga ¹⁶epga kolozĩa. Oblëga parkë löng bañya dik li kolozĩ eni bakoe.

¹⁷Estéfnas, Fortunato, Acaico, e shrono löng bor ik bomi aska. E kjishko ga tja wopjlú. ¹⁸Löng bomi tjokshko ga pjây dbokjrë ara ba kjishko. Löng bor tjok kjishko ga tja dbokjrono beno shäng wopjlú eni bakoe. Nopga eniyo, e poshrëkko.

Kjibokwo pjirzlöng

¹⁹Jesús tjlökwö kragaga löng Asia kjokyo li, «¿Pjây yonde?» ñe bomi kong. Aquila, Priscila, pjeyoga tön löng ba ushko li, «¿Pjây yonde?» ñe bomi kong wopjlú Tjlapga Jesús ko go.

²⁰Pjeyoga uunkong löng bor tjok li, «¿Pjây yonde?» ñe bomi kong bakoe.

Pjây ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» ñemi ëng kong wopjlú.

a 16.8-9 Pentecostés ñanyo, e tak pjang Hechos 2.1.

²¹Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara.

²²Rokër Sbö kong ga ëye Tjläpga Jesús woydë llëm ga shdüya. ¡Pja tjwe wop äe, Tjläpga!

²³Rokër Tjläpga Jesús kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte ara.

²⁴Pjäy töno beno tjeng Cristo Jesús tjok, pjäy woydër ara uunkong. Ber eni.

Segunda Carta a los Corintios

Kjibokwo ëre tara Pablorë Corinto sopga kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłökwö łaga Jesús äska włeniyo. Domer shäng kjłara obi ko Tito. E parkë shäng Sbö tjłökwö lë Pablo tjok. Pjłara ga öör jek shäng parkë Corinto kjokyo. E irgo ga to iröng Macedonia kjokyo, Pablo sök lışhko. Eshko ga lłëbo owa shärye Jesús tjłökwö kfragaga löng Corinto kjokyorë li roy łara ba kong pjire. Eni ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, lłëbo lłë lıgweya wlo.

Corinto kjokyo ga no kjone kjone tjwe tön Jesús tjłökwö kfragaga li tjok, ga tjłë lok ga «Tja Sbö tjłökwö roy łaga Jesús äska» le, miga jyö erä. Epga opyono tjwłö ara Pablo kjinmo, ga Pablo łaywara lok owa bakoe. Eni ga Jesús tjłökwö kfragaga li jyäpgwara lok ara. E kjışhko ga kjibokwo ëre go ga lłëbo jyä tara Pablorë nopga eniyo li kjışhko. Jesús tjłökwö kfragaga li poshduna, włona wopjłu go, epga jek ba jyäpgwagaga owa li tjok lłëm wlo.

Dënashko ga Jesús tjłökwö kfragaga löng eshko li kong dbur rokara Pablorë, Jesús tjłökwö kfragaga löng Jerusalén kjokyo li kjimtoklo. Gueniyo ba jyäpgwagaga li tjłëno ga dbur li woyde Pablorë ba kong om go łara, miga jyö erä. Eni ga Pablo wotjlik jek eshko wop äe le, ga kjibokwo ëre go ga epga ichara dbur töng jek obi, söya jek Jerusalén kjokyo wlo.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjłara Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörë beno ba tjłökwö roy łaga Cristo Jesús äska.

Sbö tjłökwö kfragaga löng Corinto kjokyo, löng Acaya kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong.

² Rokërwa bi Data Sbö kong, bi Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłu li kjışhko ga pjây kjimte lok ara, pjây ie ber löng włëp bakoe.

Shji kjimte Sbörë, shji wosonkë lłëm wlo

³ Sbö, bi Tjłapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe łaga li e. Bi kjimtaga li e bakoe. ⁴ Lłëbo wen borwa kong owashko ga tjawa kjimte, tjawa wosonkë lłëm wlo. Tjawa kjimtara eni kjışhko ga lłëbo wen oblë kong owashko ga kjimtërwa eni bako, wosonkë lłëm wlo. ⁵ Lłëbo weno Cristo kong owa li wen borwa kong ara eni bakoe. Gueniyo tjawa kjimte ara bako, tjawa wosonkë lłëm wlo. ⁶ Tjawa löng song ëreshko, pjây kjimtërwa ga pjłu wlo, pjây dăr wlo. Ga tjawa kjimte Sbörë, tjawa wosonkë lłëm wlo. Eni ga pjây kjimtërwa ga pjłu, pjây wosonkë lłëm wlo bakoe. Eni ga lłëbo wen bomi kong

owashko ga kumi kjang ga pjłúe. ⁷Miydërwa ga llëbo weno borwa kong owa li weno bomi kong eni bakoe. Ga pjây kjimte Sbörë, tjawa kjimtara sorë ga eni. Eni ga miydërwa ga pjây ber llong wopjłúe.

⁸Pjeyoga, woydërwa ga tjawa öör llong song Asia kjokyo sorë li miydëmi llong pjłúe. Llëbo shäryaraba borwa kong owa ara anmoyö, kurwa mae. Tjawa wotjłino ga tjawa dâr ber llong së ame lororwa. ⁹Tjawa zrökoba lororwa eni. Shäryono eni, tjawa opping mâr om go ame wlo, tjawa mâr ber llong Sbö go shara wlo. Shinmoga woshraga li e. ¹⁰Eshko ga tjawa zrökoba lërwa llongshko ga tjawa döra Sbörë. Eni ga tjawa beno llong mâr ba go. Miydërwa ga e ber borwa döga iyado. ¹¹Rokërwa bomi kong ga pjây syöshtë Sbö kong borwa kjishko, tjawa kjimtëmi wlo. Eni ga Sbö wopjłú li kjishko ga tjawa kjimte, nopga ara syöshtono sorë li eni. Eshko ga nopga syöshtono ara li ber llong wopjłú ba tjok, borwa kjishko.

Llëbo shärye Pablorë İara li shäryara llëme

¹²Miydërwa ga tjawa jëktong pjłö bek nopga uunkong tjok, bomi tjok bakoe. Tjawa krë ara wopjłú e kjishko. Tjawa kjimtara Sbörë, ga tjawa tjłëno bek iyado, llëye jnenorwa ë kong llëme. Tjawa mâr llong kjok miydë kjok ëre kjing go li go llëm, tjawa mâr llong Sbö wopjłú li go. ¹³⁻¹⁴Kjibokwo tërwa bomi kong wełë, llë löklo miydëmi pjłú wlo. Eerishko ga tjawa sorë miydëmi sira erä, gueniyo woydërwa ga llono ga tjawa sorë miydëmi pjire. Eni ga Tjłapga Jesucristo tjwe iröng obishko ga pjây krë borwa kjishko ga pjłú, tjawa krë bomi kjishko sorë ga eni.

¹⁵Miydër ga pjây llong wopjłú bor tjok lër. E kjishko ga tja jek äär bomi ik pjłoglo pjök loror, pjây ber wopjłú wlo. ¹⁶Tja jek Macedonia kjokyoashko ga pjây in äär loror. Ga tja tek iröngshko ga pjây in obi loror. E irgo ga tja wotjłino ga tja kjimtëmi jek Judea kjokyo wlo bakoe loror. ¹⁷Gueniyo shäryoror eni llëme. ¿Eni ga pjây wotjłik ga shäryër eni lororshko ga woyotjłinor yötso llëme lëmire? Nopga kjok ëre so, «Tja llëbo shäryë» İe oblı kong, gueniyo wotjłik ba pjłushko ga shärye eni llëme. ¿Pjây wotjłik ga tja eni lëmire? ¹⁸⁻¹⁹Llëye İara Sbörë li shärye eni iyado. Miydëmi ga e jłöe. Ga tjawa omshäryë eni bakoe. Era jłö eni bakoe. Tja, Silvano, Timoteo, Sbö Wa Jesucristo li roy İororwa bomi kong, ga era, llëye İara li shärye eni iyado. E kjishko ga «Shär-yërwa» İororwashko ga shäryërwa eni. ²⁰Llëbo İara Sbörë bi kong jłökoyo kës li beno shäryaga Cristorë. E kjishko ga shji tönshko ga «Llëbo İara li shäryara eni» İey, Sbö poshrëy wlo. ²¹Shji tönö beno tjeng Cristo tjok, ga rayëy llëm İi, e İaga Sbörë. Shji İara beno tjeng dboy ba kong. ²²Ba Sëya İchara bi go, ber kësbang bi tjok wlo. Shji jyä İara eni, shji İaiya li miydëy e go wlo. Ga miydëy e go ga llono ga llëbo pjłú twe bi kong İara kës li twe bi kong eni bakoe.

²³Tja jek bomi shwoy Corinto kjokyo İoror. Gueniyo tja to jek llëm, pjây wlon ara anmoyö llëm wlo. Miyde Sbörë pjir ga eni. Rokër ba kong ga llëbo lër li eni llëm ga tja shdüya. ²⁴Pjây mâr Cristo go sorë li İaga tjarwarë, e İorwarë llëme. Miydërwa ga pjây mâr llong ba go jłökoyo. Tjawa bomi kjimtaga erö, pjây llong wopjłú wlo.

2 ¹Miydoror ga pjây in öör kjwe ga pjây İoror beno llong woydëe. Ga shäryër bomi kong eni ame İoror. Tja jek bomi shwoy llëm e kjishko.

²¿Pjây İoror beno woydë kjwe ga tja İaga ërë ber shäng wopjłú obi? Pjây İoror

beno tjeng woydë li eröe. ³Pjäy in jek äärshko ga woydër ga tja iëmi ber shäng wopjlä. Eshko ga miydër ga pjäy löng wopjlä bor wopjlä li kjishko bakoe. Gueniyo pjäy in äär ga tja iëmi woydë li woydoror eni llëme. Kjibokwo toror bomi kong eni e kjishko. ⁴Miydoror pjlä ga kjibokwo li lëmishko ga pjäy ber löng woydë. E kjishko ga tërshko ga tja woydë, tja wosong, tja slar ëë bako, pjäy iër ber löng woydë li woydoror llëm kjishko. Gueniyo toror eni, pjäy woydër ara li miydëmi e go wlo.

Ëye llëbo owa shäryono bi kong ga woyde ga owa li iëy ber tjwlo llëme

⁵No shäng kjlära, tja iara woydë sira. Gueniyo pjäy uunkong iara woydë sira bakoe. «Sira» lër, ber ba kong kjang anmoyö llëm wlo. ⁶Pjäy ara omshduno. Erö ga bue, shdüy ame. ⁷Eerishko ga owa shäryara li iozi ber tjwlo ame, woyojezia. Eni ga ber shäng woydë ara anmoyö, llëbo owa shäryara li kjishko llëme. ⁸Rokër bomi kong ga woydëmi ara li pizi ba kong obi.

⁹Kjibokwo toror bomi kong eni, pjäy tjlin wlo, tja kolëmi äär jong ba dbo gore miydër wlo. ¹⁰Ëye llëbo owa shäryono ga owa li ioromi beno tjwlo llëmshko ga bor kong ga beno eni bakoe. Ga inor ga llëbo li owa jlökoyo, ga ioror beno tjwlo llëmshko ga shäryoror Cristo bokso bomi kjishko, ¹¹shji jyäpgwe Äre llëm wlo. Llëbo owa shärye woydë bi tjok li miydëy tjan.

Cristo tjlokwo roy pjlä lagaga

¹²Tja jek öötong shäng Troas kjokyo, Cristo roy pjlä lëshko ga nopga löng eshko li iara Tjlapga Jesüsdë tjlokwo li kuk woydë ara. ¹³Eni ëmdë ga tja shäng wlëp llëm, bor kjlära Tito shäng eshko llëm kjishko. E kjishko ga epga rayoror beno löng eshko, ga tja to jek Macedonia kjokyo ba wlëk shara.

¹⁴Engkjwaga kägäyo, ba moskwoga zana pjirshko ga ba engkjwagaga li töya uunkong, ga söya jek ba irgo, oblë zana li shrëya lok wlo. Shjira söya Cristorë kjone pogo, ba tjlokwo roy pjlä lë oba kong, llëbo owa li zäy pjir wlo wleni. Ba tjlokwo roy pjlä li, e Sbö kong llëbo lö pjläblë wleni. Tja wopjlä Sbö tjok e kjishko. ¹⁵Llëbo lö pjläblë sukoba Sbö kongshko ga ba lö li dbo ara. Tjlokwo roy pjlä li lëy oba kongshko ga shdär kjone pogo, llëbo lö dbo ara wleni. Sbö kong ga shji llëbo lö pjläblë wleni. Ga nopga där wlo li, nopga pjir wlo li, lö ëre kuya lok wëlee. ¹⁶Nopga pjir wlo löng li kong ga lö owa wleni, e ba zrökklo kjishko. Nopga där wlo löng li kong ga lö pjläblë wleni, e ba dökklo ber löng së wlo kjishko. Ëye dbo ara, kjok miydë ara, pak ëre shäryë pjlä wlo llëme. ¹⁷Nopga ara to löng tjlokwo li lë, dbur shak e go wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. Tjawa Cristo parkaga kjishko ga tjawa ichara Sbörë pak ëre shäryë Cristo dbo go, ga tjawa iya sök iyado. E kjishko ga tjawa tjlä beke.

Tjlokwo twara Sbörë tjaqlën, beno iyado wlo

3 ¹Tjawa tjlä eni, tjawa krë e go wlo llëme. No kjone kjone to löng tjlokwo roy lëshko ga kjibokwo söya tjeng ba tjok, jyä tara oblërë ba kong, ga äär kjone pogoshko ga piya nopga kong, epga parkë pjlä miyde lok e go wlo. ¿Woydëmi ga kjibokwo eniyo pinwa bomi kongdo? ¿Pjäy wotjlik ga woydërwa ga kjibokwo eniyo twëmi borwa kong lëmiro? ²Eni llëme. Pjäy om go beno borwa kong, so kjibokwo eniyo kjoyoe. Ëye tjawa parkë sorë li miydë woydë ga pjäy jëk löng sorë li iğa wëlee. Ga pjäy woyotjlinwa iyado. ³Ëye

kjibokwo të woydë ga jyã te ba shtikklo go kjibokwo go, llëm ga jyã te ak kjwangyo go. Pjãj kjimtara Cristorë ara borwa kjishko li miydëba wlo ga pjãj iara beno so kjibokwo eniyo kjoyoe. Gueniyo jyã li tara ba shtikklo go llëm, tara ak kjwangyo go llëm bakoe. Pjãj kjlopswara Sbõ Sök İyado Sëya lirë beno oblë, pjãj kjimtara li miydëba e go wlo. Jyã tara wleni lërwa li e.

⁴Lërwa eni Sbõ bokso ga pjlu, tjawa mär löng Cristo go kjishko. ⁵Pak ëre shäryërwa tjararë om go ga äe. Kjek miydë twaga Sbörë borwa kong kjishko ga shäryërwa ga pjluë. ⁶Tjawa iara Sbörë beno löng tjlokwo twara tjalglën, beno İyado wlo li laga ba Sëya go, kjok llgwekklo go llëm, ga tjawa iara beno löng ba shäryë pjluë. Kjek llgwekklo li, shji shdüya, shji ber löng zrökko wlo. Gueniyo Sbõ Sëyara, shji ie ber löng së İyado.

⁷Kjek llgwekklo tara Sbörë ak kjwangyo go li, shji shdüya, shji ber löng zrökko wlo erä. Eni ëmdë ga twara Moisés kongshko ga Moisés bokkwo kalä dbo ara, ga ba bokkwo li İya Israel tjëyogarë ga äe. E irgo ga kalä dbo ara li jenoe. ⁸Gueniyo tjlokwo İara jlokoyo tjalglën ba Sëya go li, era tjwlo ara anmoyö. ⁹Llëbo, shji shdüya, shji ber löng zrökko wlo li, e tjwlo ara. Gueniyo llëbo, shji ie ber pjlo bek Sbõ bokso wlo li, era tjwlo ara anmoyö. ¹⁰Ga llëbo oblë äar tjwlo ara eni llëme. Eni ga tjwlo ara anmoyö kjishko ga llëbo tjwlo ara dënashko li beno tjwlo llëm wleni. ¹¹Llëbo twara dënashko li tjwlo ara, e pjir wlo gueniyo. Eni ga llëbo twara pjir llëm wlo li, era tjwlo ara anmoyö.

¹²Tjlokwo tjalglën li kjishko ga lërwa ga llëye bangkjrërwa llëme. ¹³Dënashko ga Moisés tjle Israel tjëyoga kongshko ga bokkwo kjinyë shwong go, ba bokkwo kalä dbo ara jer jek li İya lok llëm wlo. Tjawa omshäryë eni llëme. ¹⁴Dënashko ga epga iara Sbörë beno löng kjok llgwekklo li kuk woydë llëme. Eerishko ga llë loklo miydë lok llëm obi, löng bokkwo kjingak pjir wleni. Ga ber lön bokkwo kjingoklo li kjak llëm wleni obi, kjaga Cristorë erö kjishko. ¹⁵Eerishko ga kjok llgwekklo li lëba ba kongshko ga löng bokkwo kjingak pjir wleni obi, woyotjlİya lok yotso ga äe. ¹⁶Gueniyo ëye mär Tjlapga Jesús go ga bokkwo kjingak pjir wleni li, e där ber İga wëlë wleni shara. ¹⁷Tjlapga li, Sbõ Sëya, e kjarasoe. Sbõ Sëya, e bi döga. ¹⁸Eni ga shji beno löng bokkwo kjingak wleni ame. Ga dbar kjwobi go ga shji kjlopswe Tjlapga Sëyarë shäng, shji jëk ber löng Tjlapga Jesús i dik wlo. Eni ga shji ikoba ga Tjlapga li sorë, e miydëba bi go.

Tjawa tjwlo ara llëm, tjlokwo İira tjwlo ara

4 ¹Tjawa kjimtara Sbörë ara kjishko ga pak ëre twara borwa kong, shär-yërwa wlo. E kjishko ga tjawa wosonkë llëme. ²Llëye owa shäryak İutshko, lökyo buk wleniyo li shäryërwa llëme. Eye jyäpgwërwa llëm, Sbõ tjlokwo roy lërwa bek, kukoba wëlë wlo erä. Shäryërwa löng eni, tjawa İkobashko ga llëbo owa shäryororwa lëba Sbõ kong ga ä wlo. ³Tjlokwo roy pjlu li lërwa löng li ber ë kong wëlë llëm wleni ga epga löng pjir wlo kjishko. ⁴Cristo, e so Sbõ kjoyo, e dbo kalä ara bakoe. E sorë miydëy ba roy pjlu li go. Eni ga ba roy pjlu li, e iök shjiy pjang kjok ro si roy wleni. Gueniyo nopga pjir wlo li bokkwo kjingara kjok ëre so sbõ lirë, Cristo roy pjlu li kuya lok wëlë llëm wlo. ⁵Tjawa om go li roy İorwarë llëme. Jesucristo, e nopga uunkong Tjlapga lërwa bomi kong. Tjawa löng parkë bomi kong ba kjishko erä. ⁶Kjek shäryara Sbörëshko ga iök ichara wen shjiy kjok ro si roshko. Ga iök ichara

wen shjiy bi pjǎushko eni wleni bako, Sbö dbo kälä ara li sorë miydëy Cristo go wlo.

⁷Klung sbi buk kjwara tjwǎo ara llëm, roshko llëbo tjwǎo ara. Tjawa so e kjoyoe. Tjawa tjwǎo ara llëm, tjǎokwo twara Sbörë borwa kong lërwa wlo li, era tjwǎo ara. Llëye shäryërwa löng borwa dbo om go li go llëm, shäryërwa dbo twe Sbörë borwa kong li go erä. ⁸Llëbo wen borwa kong owa ara, gueniyo tjawa to ber löng e tjok lörwarë llëme. Llëye shäryërwa miydërwa llëm, gueniyo tjawa wosonkë llëme. ⁹Tjawa wloyoga ara, gueniyo tjawa yorkaga tjok. Tjawa shdungoba ara, gueniyo tjawa pjikoba llëme. ¹⁰⁻¹¹Dbar kjwobi go ga tjawa opyë ber zrökoba wlo, Jesús i dik, miydëba e go wlo ga borwa kjimtaga ber löng së wlo li e. ¹²Tjawa zrökoba woydëshko ga tjawa parkë, pjäy ber löng së iyado wlo.

¹³Sbö tjǎokwo tak pjang eni: «Tja mär Sbö go kjishko ga tja tjälëno.»^a Ga tjǎokwo lërwa, tjawa mär ba go kjishko eni bakoe. ¹⁴Miydërwa ga Tjlapga Jesús woshrra Sbörë iröng obi. Ga llono ga tjawa woshre iröng obi bomi tjok eni bakoe. Eshko ga shji uunkong söya äär ber löng ba tjok. ¹⁵Llëbo uunkong ëre shäryë, ber pjǎu bomi kong wlo, Sbö wopjǎu li kjishko ga nopga kjimte jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga epga ber löng wopjǎu Sbö tjok, ga Sbö ie lok ber kësbang, tjwǎo ara bakoe.

¹⁶E kjishko ga tjawa wosonkë llëme. Dbar kjwobi go ga borwa doyo ëre dbo lon sira sira, gueniyo borwa wotjǎk lira dbokjrë jek këgong këgong. ¹⁷Llëbo wen borwa kong owa eerishko li pjir. Borwa kong ga e kjang llëm, tjwǎo ara llëm bakoe. Llono ga llëbo tjeng kës ëre kjishko ga tjawa kong llëbo twe Sbörë. Era pjir llëm, ga tjwǎo ara, llëbo wen borwa kong eerishko li kjinmo anmoyö. ¹⁸Llëbo igöy wëlë li pjir, gueniyo llëbo igöy llëm lira pjir llëme. E kjishko ga llëbo igöy wëlë li woyotjǎnwa llëm, llëbo igöy llëm li woyotjǎnwarë döe.

Bi doyo tja-glën

5 ¹Bi doyo ëre so ukwang kjoyo, e ber iyado wlo llëm kjishko. Shji woło-noshko ga äska doyo twe Sbörë bi kong oblë kjok dogo. Era pjir llëm, shäryaga norë llëm bakoe. ²Shji löng së obishko ga woydëy ga bi doyo tja-glën li twe bi kong jekdo. ³Doyo tja-glën li twe bi kongshko ga shji doyo tjok, shji ber löng shwong dret wleni llëme. ⁴Shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji löng song iyado. Gueniyo bi doyo pjir wleniyo ëre rayëy woydë dö llëm, äska woydëy oblë, pjir llëm wleniyo. ⁵Shji poshäryara Sbörë, doyo tja-glën ber bi kong pjǎu wlo. Ga ba Sëya twara bi kong. Miydëy e go ga llono ga bi doyo tja-glën li twe bi kong eni bakoe.

⁶Miydëy pjǎu e go ga llono ga shji äär ber löng Tjlapga Jesús tjok kjok dogo, shji löng bi doyo ëre go obishko ga shji äätë löng ba tjok eshko llëm obi gueniyo. ⁷Shji mär löng ba go, llëbo igöy wëlë li go llëme. ⁸Shji löng wopjǎu ba koshe. Shji wołon, shji to ber löng ba tjok iyado wlo dey. ⁹Gueniyo shji löng së obire, de shji wolonde, shji drön ara, llëbo woyde Tjlapga lirë shäryëy wlo li, e shäryë, e ber shäng wopjǎu bi tjok wlo. ¹⁰Llono ga shji uunkong roke Cristorë äär löng ba zlong bang, ga shji jëktong kjok ëre kjing go sorë

li lligweya. Eshko ga shji kjlara kjlara potjwłeya, lłebo sharyoroy pjłure, de oware li kjishko.

Shji iara Sbörë beno löng wļep ba tjok

¹¹E kjishko ga Tjłappa Jesús bangkjrërwa ara. Eni kuzong ga tjawa parkë ara, ba tjłokwo kjrëba wło. Tjawa sorë miyde Sbörë pjłue. Woydërwa ga tjawa sorë miydëmi bakoe. ¹²Łërwa bomi kong eni jek obi, pjây ber löng wopjłú borwa tjok wło lłeme. Łërwa bomi kong, tjawa ļâywe nopga krë ä włeniyo lirë owashko ga dboryëmi ga pjłú wło. Epga krë ara, lłebo igöy wělë li kjishko, gueniyo wotjłik łok owa ba pjłúshko.

¹³Pjây wotjłik ga tjawa skwë włeni ľemi ga e Sbö kjishko. Pjây wotjłik ga tjawa wotjłik pjłue ľemi ga e bomi kjishko. ¹⁴Tjawa parkë eni kjłuwe, miydërwa ga shji woydara Cristorë ara kjishko. Miydërwa ga e wolono nopga uunkong kjishko. Eni ga nopga uunkong li wolono ba tjok włeni. ¹⁵E wolono nopga uunkong kjishko, eyë löng së ga lłebo sharye Cristo kong wło, lłebo sharye ba kong om go wło lłeme. E wolono ba kjishko, ga woshrra Sbörë iröng obi.

¹⁶E kjishko ga tjawa oblë woyotjłik, nopga Sbö miydë lłem włeniyo omwoyotjłik dik lłeme. Dënashko ga Cristo woyotjłinorwa baiya dik. Eerishko ga woyotjłinwa eni ame. ¹⁷E kjishko ga eyë tōno beno tjeng Cristo tjok ga kjłopswara Sbörë beno löng tjağlën włeni. Wotjłik löng dënashko sorë li, e pjitonge. Benö löng wotjłik oblë shara. ¹⁸Lłebo uunkong ëre sharyaga Sbörë. Shji iara beno löng wļep ba tjok Cristo kjishko, ga tjawa ichara beno löng ba roy shdök oblë kong, tjłokwo kjre łok wło, ber löng wļep ba tjok bako wło. ¹⁹Cristo ichara Sbörë wolon, owa pjang nopga Sbö miydë lłem włeniyo go li ļöya ber dret wło, epga ber löng wļep Sbö tjok wło. Ga tjawa iara beno löng tjłokwo ëre roy shdöga ²⁰Cristo āska. Tjłokwo łërwa ë kongshko ga ļaga Sbörë om go włeni. Eni ga rokërwa bomi kong Cristo ko go ga pjây ber löng wļep Sbö tjok. ²¹Cristo lłebo owa sharyono lłeme. Gueniyo ichara Sbörë wolon, owa sharyoroy li potjwłëk e go wło, shji ie ber pjło bek ba bokso wło.

6 ¹Tjawa parkë löng Sbö kong kuzong ga rokërwa bomi kong ga pjây kjim-tara Sbörë ba wopjłú kjishko li iëmi ber tjwłö lłem włeni lłeme. ²Sbö tjłokwo tak pjang li goshko ga Sbö tjłëno eni:

«Bomi kjimtozłong dbaryo li öötongshko ga

pjây kuror.

Bomi dözłong dbaryo li öötongshko ga

pjây kjimtoror.»^b

¡Bi kjimtozłong dbaryo ľe li eeri! ¡Bi dözłong dbaryo ľe li eeri bakoe!

Lłebo weno Pablo kong owa ara

³Lłebo sharyërwa kës li sharyërwa, ikoba ga pjłú wło, tjłokwo łërwa löng li owa ľeba lłem wło, tjawa parkë Sbö kong li owa ľeba lłem wło bakoe. ⁴Tjawa drön parkë pjłú Sbö kong, tjawa ikoba ga pjłú wło. Lłebo wen borwa kong owa ara ga kurwa kjinge. ⁵Ołö ga tjawa shpokoba, tjawa ichëba ber löng kjërshko, oba ara iirkë borwa kong, tjawa zrökoba woydë bakoe. Tjawa parkë

kjang, tjawa pë llëm, tjawa pjli kuk ara bakoe. ⁶E wopro ga llëbo owa shär-yërwa llëm, tjlokwo lërwa löng li llë löklo miydërwa pjlu, tjawa iirkë maling llëm, tjawa wopjlu oblä tjok iyado, tjawa go Sbö Sëya, oblä woydërwa ara jlökoyo, ⁷tjawa tjlä bek, tjawa kong dbo twe Sbörë, tjawa jëk löng pjlo bek iyado, tjawa opwlikë bakoe. ⁸Olo ga tjawa bangkjërba, olo ga tjawa bangkjërba llëme. Tjawa läywëba pjlu, tjawa läywëba owa bakoe. Tjlokwo bek lororwa ëmdë ga tjawa jyö äe lëba. ⁹Tjawa miydëba löng pjlu ëmdë ga tjawa ë lëba. Tjawa wolon to wleni ëmdë ga tjawa löng së obi. Tjawa shpokoba ara ëmdë ga tjawa zröydëba llëm obi. ¹⁰Tjawa löng song kjoyo ëmdë ga tjawa löng wopjluë. Tjawa llëye llëm ëmdë ga oblä kjimterwa ara, tjlokwo lërwa löng li go. Tjawa llëye llëm kjoyo ëmdë ga llëbo tjwlo ara tjeng kës li tjeng borwa tjok.

¹¹Pjeyoga Corinto so, tjawa tjläno bomi kong jlökoyo. Pjäy woydërwa ara. ¹²Pjäy woydërwa pjlu iyado, gueniyo tjawa woydëmi löng llëm wleni. ¹³Pjäy woydororwa ara kuzong ga tjawa kar woydozi eni bakoe. Tja tjlä shäng bomi tjok, pjäy bor wapga wleni.

Shji jëk Sbö tjlokwo kjrägaga llëm wleniyo tjok llëme

¹⁴Shji jëk Sbö tjlokwo kjrägaga llëm wleniyo tjok llëme. ¿Llëbo pjlu shär-yaga, llëbo owa shäryaga, e jëk ëng tjok pjlu sorë? ¿No jëk kjok shjiy roy, no jëk kjok ro si roy, e jëk ëng tjok sorë? ¹⁵¿Cristo, Ä, e wotjlik kjrinaso sorë? ¿Sbö tjlokwo kjräga, Sbö tjlokwo kjräga llëm, e jëk ëng tjok pjlu sorë? ¹⁶Sbö, sböpga jyäglö, e poshrëkoba shtoyo kjrinaso ga äe. Shji Sbö Sök İyado li u wleni. Sbö tjlokwo tak pjang li goshko ga Sbö tjläno eni:

«Tja ber shäng ba tjok,
ga tja jëk shäng ba tjok bakoe.

Tja ber ba Sbö,
ga epga ber bor nopga bakoe.»^c

¹⁷«E kjishko ga pjäy ber löng ba tjok ame,
pjäy opkjös löng dboshko dey.

Llëbo porwako llëm wleniyo porwëmi llëm,
enira pjäy wlokrër» İe Tjlapga Sbörë eni.»^d

¹⁸«Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë. E tjlä ga

“Tja ber bomi data,
ga pjäy ber bor wapga” İe.»^e

7 ¹Pjeyoga, tjlokwo ëre iara Sbörë beno bi kong. E kjishko ga llëbo owa shäryë löng kës li rayë pjire. Llëbo owa shäryë bi doyo go ame, shji wotjlik owa ame bakoe. Sbö bangkjërë ara kjishko ga woyde ga shji jëk löng pjlo bek jlökoyo.

Pablo wopjlu, Sbö tjlokwo kjrägaga löng Corinto kjokyo li kjishko

²Tjawa woydozia. Tjawa wotjläno owa ë kong llëm, llëbo owa shäryororwa ë kong llëm, ëye jyäpgwororwa llëm bakoe. ³Lër bomi kong eni, bomi wlongglo wlo llëme. Tjawa löng säre, de tjawa wolonore, pjäy woyotjlinwa iyado, e

c 6.16 Levítico 26.12, Jeremías 32.38, Ezequiel 37.27. d 6.17 Isaías 52.11; Ezequiel 20.34, 41. e 6.18 2 Samuel 7.14.

loror bomi kong pjir tjän. ⁴Tja tjëlë bomi kong jlökoyo. Tja wopjlú bomi tjok. Tja dbokjrë ara bomi kjishko. Tjawa löng song ëmdë ga tja shäng wopjlú anmoyö.

⁵Tjawa shrono löng Macedonia kjokyo ga tjawa woshtono llëm, llëbo weno borwa kong owa ara kjishko. Llëbo shäryara borwa wloyogarë borwa kong owa, tjawa woydono ara borwa pjlushko bakoe. ⁶Gueniyo shji löng wosongshko ga shji kong dbo twe Sbörë. Ga tjawa kjimtara eni, Tito ichara borwa shwoy, tjawa ber löng wosong ame wlo. ⁷Shrono kjishko ga tjawa beno löng wopjlúe. Ga shäng bomi tjokshko ga e kjimtoromi ara li roy kurorwa, ga tjawa beno löng wopjlú anmoyö e kjishko. Tjëlëno borwa kong ga tjawa imi woydë, ga pjäy löng woydë ara iyado bor kjishko le. E kjishko ga tja beno wopjlú jek këgong.

⁸⁻⁹Kjibokwo ichoror jek bomi kong dënashkoshko ga pjäy ioror beno löng woydë ara e go. E kjishko ga tja woydono ara bakoe. Gueniyo pjäy woydë ara eshko li kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe loromi, ga rayoromi pjir, woydara Sbörë sorë li eni. Eni ga e beno bomi kong owa llëme. E kjishko ga eerishko ga tja woydë ame, tja wopjlú shara. ¹⁰Shji llëbo owa shäryonoshko ga woyde ga shji ie Sbörë ber löng woydë ara ba kjishko. Eni ga llëbo owa shäryëy löng li, e owa jlöe lëy, ga rayëy. Shäryoroy eni ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber drete. Shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo eni. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo woydë li, e llëno llëme. Llëye shärye ba kong pjlu llëm, epga wolon erä.

¹¹Pjäy iara Sbörë beno löng woydë ara li kjishko ga llëbo weno bomi kong pjlu oblë oblëe. Pjäy beno löng wotjlik beke. Pjäy jek pjlo bek li pimi woydë ara Sbö kong. Llëbo owa li kjishko ga pjäy iirkono ara, Sbö bangkjrromi ara bakoe. Llgwemi ber bëy wlo loromi. Llëbo tjeng kës ëre kjishko ga in ga pjäy llëbo owa shäryono llëme. ¹²Pjäy kjlara llëbo shäryono oblë kong owa. Kjibokwo toror bomi kongshko ga toror shäng llëbo owa shäryaga li wlongglo dö llëm, oblë li kjimtoklo dö llëm bakoe. Toror bomi kong, tjawa woyotjlimi ara li miydëmi pjlu Sbö bokso wlo. ¹³Llëbo uunkong shäryak beno pjlu kuzong ga tjawa dbokjrano ara.

Ga Tito kjimtoromi ara, ga beno wopjlúe. E kjishko ga tjawa dbokjrano jek këgong. ¹⁴Dënashko ga tjlokwo loror bomi kong kës li, e jlöe. Ga Tito jekdë bomi ik llëm obishko ga tja krono ara ba kong bomi kjishko, ga ina öör ga eni jlö bakoe. Tja beno wopjlú e kjishko. ¹⁵Tito öötong bomi shwoy ga wlokjrromi pjlu, bangkjrromi ara. Eshko ga llëbo lara bomi kong dö li koloromi pjire. E kjishko ga llëbo tjeng kës ëre woyotjlüya ga pjäy woyde jek këgong. ¹⁶Miydër ga llëbo pjlu li shäryomirë. Tja wopjlú e kjishko.

Shji llëbo twë oblë kong

8 ¹Pjeyoga, Sbö wopjlú li kjishko ga ba tjlokwo kragaga löng Macedonia kjokyo li kjimtara ara. Lërwa woydë bomi kong, miydëmi wlo. ²Llëbo weno ba kong owa anmoyö ëmdë ga löng wopjlú iyado. Löng llëye llëm ëmdë ga llëbo twara lok Sbö tjlokwo kragaga oblë kong ara, löng llëbo ara wleni. ³Miydër pjlu ga llëbo twara lok ara eni, woydara eni kjishko. Ga llëbo twe ga pjlu li twara pjir, ga twara e kjingsho bakoe. ⁴Rokara borwa kong jlökoyo ga epga ichërwa llëbo twë Sbö tjlokwo kragaga löng Jerusalén kjokyo li kong.

Ba kong lõk ga llẽbo twe oblẽ kong li, e tjlwõ ara. ⁵Bãm go ga wotjĩk lõk llẽye woyde Tjlapgarẽ shãrye wõ li, e shãryẽ lẽ. Ga llẽye lororwa ba kong shãrye wõ li, e shãryara lõk eni, woydara Sbõrẽ sorẽ li eni. Llẽbo shãrye ara eni lororwa llẽme.

⁶Dẽnashko ga pjãy ichara Titorẽ dbur tõng, iche oblẽ kong wõ. E kjĩshko ga Tito ichororwa jek bomi shwoy, pjãy kjimte llẽbo pjłú shãryoromi sira dẽnashko li shãryẽ aar jong ba dbo go wõ. ⁷Pjãy llẽbo kës li shãryẽ pjłú anmoyõ. Pjãy mår Sbõ go pjłú, Sbõ tjlõkwo roy lẽmi pjłú, pjãy kjok miydẽ ara, oblẽ kjimtẽmi woydẽ jlõkoyo bakoe. Eni ga llẽbo twozĩ oblẽ kong pjłú eni bakoe.

⁸Shãryozĩ eni lotẽ bomi kong llẽme. Sbõ tjlõkwo kfragaga oblẽ omshãryono sorẽ li lotẽ bomi kong, oblẽ woydẽmi jlõkoyo baĩya dik wõ. ⁹Miydẽmi pjłú ga Tjlapga Jesucristo wopjłú li kjĩshko ga llẽbo uunkong baĩya emdẽ ga e rayara beno, opyono beno shång song bomi kjĩshko, pjãy ber lõng llẽbo ara ba kjĩshko wõ.

¹⁰Eeri ga oõtong lu pjłara ga nopga wotjĩno llẽbo twẽ oblẽ kong bãm go li pjãy, ga llẽbo tworomi eni eshko. E kjĩshko ga llẽbo shãryẽmi obi ga pjłúe lër bomi kong. ¹¹Eshko ga llẽbo woyotjĩnõmi, shãryoromi lõng wopjłúe. Eerishko ga shãryozĩ eni aar jong ba dbo go bakoe. Pjãy kjłara kjłara, llẽbo twozĩ, aar bue kjone ga eshko. ¹²Eye llẽbo twẽ woydẽ oblẽ kong ga Sbõ wopjłú ba tjok, llẽbo twe ga bue li sira dõ gueniyo. Shji iche Sbõrẽ llẽbo bishĩya llẽm li twẽ oblẽ kong llẽme.

¹³⁻¹⁴Pjãy ichẽr shång llẽbo twẽ oblẽ kong, pjãy ber lõng song guing llẽme. Eerishko ga pjãy llẽbo ara kjĩshko ga epga kjimtẽmi ga pjłúe. Llono ga pjãy llẽye dret ga pjãy kjimte lõk ga pjłú, eshko ga epga llẽbo ara kjĩshko. Eni ga uunkong llẽbo tjok iyado, ¹⁵tak pjang Sbõ tjlõkwo go sorẽ li eni. Tjłẽ ga

«Eye dli tõno bayo ara ga e beno obi llẽm,
eye omtõno chira ga e beno bek bakoe.»^f

Tito ichara to jek Corinto kjokyo, pjeyoga do pjõk tjok

¹⁶Tito iara Sbõrẽ bomi woyotjĩk ara, botoya dik. Tja wopjłú Sbõ tjok e kjĩshko. ¹⁷Ichorwarẽ jek bomi ik llẽm obishko ga jek woydẽ bomi ik lẽ shång tjãn. Eni ga ichororwashko ga jõlõ lẽ shång wopjłúe. ¹⁸Bi kjłara ichẽrwa jek ba tjok, bomi ik. Era parkẽ Sbõ kong pjłúe. E kjĩshko ga Sbõ tjlõkwo kfragaga lõng kës li wopjłú ba tjok. ¹⁹E kjrara Sbõ tjlõkwo kfragaga lõng lirẽ jek borwa tjok Jerusalẽn kjokyo wõ. Eshko ga llẽbo tõng tjeng twẽrwa ba kong wõ li sõrwa jek ba kong. Woydẽrwa ga llẽbo li kjreshko ga Tjlapga poshrẽya lõk ara, ga miydẽ lõk ga epga kjimtẽy woydẽ ara bakoe. ²⁰Shãryẽrwa eni, tjawa lẽba owa, dbur ara tõnwa lõng li kjĩshko llẽm wõ. ²¹Tjawa drõn ara, llẽbo shãryẽrwa ber bek Sbõ bokso wõ dõ llẽm, shãryẽrwa ber bek nopga bokso wõ bakoe.

²²Bi kjłara ichẽrwa jek ba tjok obi. Era pak shãryono Sbõ kong oblẽ oblẽ, ga inwa ga parkẽ woydẽ jlõkoyo. Miyde ga oblẽ kjimtẽmi woydẽ ara kuzong ga jek woydẽ bomi ik bakoe. ²³Tito, era bor yorkaga, parkẽ shång bor tjok, ber pjłú bomi kong wõ. Pjeyoga do pjõk obi lira ichaga Sbõ tjlõkwo kfragaga lõng lirẽ, Cristo iẽba ber kësbang, tjlwõ ara ba kjĩshko wõ. ²⁴Domerga mya

li woydozĩ jlökoyo, pjäy läywororwa pjłú li, e eni jłõe le Sbö tjłökwö kfragaga lōng kēs lĩrē wlo.

Shji llēbo twē oblē kong sorē

9 ¹Tjłökwö tēr bomi kong, dbur tōmi lōng bi pjeyoga kong li kjışhko llēm ga pjłúe. ²Miydēr ga oblē kjimtēmi woydē jlökoyo. Tja krono ara Macedonia sopga kong bomi kjışhko. Tja tjłē ba kong ga «Eeri ga öötong lu pjłara ga Acaya sopga wotjłino llēbo twē oblē kong» lēr eni. Kuya lok ga kjone kjone wotjłino lōng eni bakoe. ³Gueniyo bi pjeyoga ichēr jek äär bomi shwoy, pjäy kjimte dbur tōng wlo. Eni ga tja äär eshkoshko ga pjäy posharyono lōng pjir tjän, pjäy läyworor sorē li eni. ⁴Macedonia sopga jek bor tjok, ga pjäy wlēya lok lōng wlēp wleni ga tjawa ber lōng lōkshko, pjäy läywororwa pjłú kjışhko. Eni wleni ga pjäy ber lōng lōkshko bakoe. ⁵Shäryē eni llēm wlo ga rokoror bi pjeyoga kong ga jek bomi ik bām go, pjäy kjimte dbur twēmi li tōng, lōromi jlökoyo sorē li eni. Shäryoromi eni pjir ga tjawa äärshko ga dbur tōnomi tjeng pjir li twēmi om go borwa kong ga pjłú, pjäy ichaga erē llēme.

⁶Oba tjłē ga «Ėye dwla dgono ara ga bo kjrē ara. Ėye dwla dgono chira ga bo kjrē chira bakoe» lēba eni iyado. Tjłökwö ěre woyoshrozia. ⁷Woyde ga pjäy kjłara kjłara llēbo twē, woyotjłimi bomi pjłúshko sorē li eni. Gueniyo shäryēmi, woydēmi llēm wleni llēm, pjäy ichēba kjışhko llēm bakoe. Ėye llēbo twē wopjłú ga woyde Sbörē arae. ⁸Sbö wopjłú li kjışhko ga pjäy kjimte llē pogo go ga pjłú, llēye pjir bomi kong llēm wlo. Ga llēbo tve bomi kong e kjinmo, oblē kjimtēmi e go ga pjłú wlo, ⁹tak pjang ba tjłökwö go sorē li eni. Tjłē ga

«Nopga lōng song li kjimte,
kong llēbo tve ara.
Llēbo pjłú shäryara li,
e ber iyado wlo.»⁸

¹⁰Dwla dguēy wlo li, e twaga Sbörē bi kong. Dli uēy wlo li, e twaga erē bakoe. Ga pjäy kong llēbo tve ara, oblē kjimtēmi ga pjłú wlo, llēbo pjłú wen ara ba kjışhko wlo. ¹¹Eni ga pjäy kong llēbo tve oblē oblē ara, oblē kjimtēmi wopjłú iyado wlo. Eshko ga llēbo twēmi li kjre bi pjeyogarēshko ga epga ber lōng wopjłú Sbö tjok ba kjışhko. ¹²Kjimtōromi enishko ga llēye woyde li ber ba kong. Gueniyo erō llēme. Nopga ara ber lōng wopjłú Sbö tjok bakoe. ¹³Kjimtōromi enishko ga miyde nopgarē e go ga pjäy mär Cristo go jlökoyo, ga Sbö poshrēya lok e kjışhko. Cristo roy pjłú li kjrōromi. Ga oblē kjimtōromishko ga Cristo kolōromi bakoe. ¹⁴Eshko ga Sbö wopjłú li kjışhko ga epga kjimtara ara bomi kjışhko. E kjışhko ga ber lōng syōstē Sbö kong bomi kjışhko wopjłúe. ¹⁵Llēbo shäryara Sbörē bi kong kēsbang anmoyō. Lēy ga tjłökwōy drete. Shji wopjłú ba tjok e kjışhko.

Pablo lano, e parkē sorē li kjışhko

10 ¹Pjäy kjone kjone tjłē ga tja shäng bomi tjokshko ga tja tjłē bomi kong yōtso, pjäy bangkjrēr ara wleni, ga tja shäng pjola ga tja tjłē bomi kong kjang, pjäy bangkjrēr llēm wleni lēmi eni. E kjışhko ga tja Pablo,

pjây kong llêbo lër woydê sira yôtso, wopjlú, Cristo tjîêno sorê ga eni. ²Pjây kjone kjone wotjlik ga tjawa jêk lông nopga Sbô miydê llêm wleniyo dik lëmi. E kjîshko ga tja äärshko ga ëye wotjlik eni ga wlon jlôkoyo kjîluwe. Rokër bomi kong ga tja iëmi bomi wlong eni llême. ³Tjawa lông kjok ëre kjing go, gueniyo tjawa ëngkwê nopga kjok ëre so dik llême. ⁴Tjawa ëngkwê llêbo tjeng kjok ëre kjing go go llême. Tjawa kong kjok miydê twe Sbörê, llêbo owa dbo ara wleniyo li zanwa pjir e go wlo. ⁵Nopga wotjlik oblê oblê, shji ie ber lông Sbô tjôkwo miydê llêm wlo le li zanwa pjir Sbô kjok miydê li go. Nopga pinwa wotjlik oblê, ber lông Cristo kolê wlo shara. ⁶Înwa ga pjây beno lông Cristo kolê pjîushko ga ëye beno Cristo tjôkwo llê kolê llêm ga shdunwa eshko.

⁷Pjây llêbo ilgwek, llêbo îgômi wêlê li go erôe. Kjone kjone tjîê ga «Cristo nopga li tjawa erôe» lê. Gueniyo tjawa Cristo î bakoe. Woydêr ga e miyde lok pjîûe. ⁸Tja kong dbo twara Sbörê, pjây ichêr wlo. Tja krê ba kjîshko ara kjwe ga e lökyokjrêr llême. Tja iara beno shäng bomi kjimtaga, pjây opping mär ba go jlôkoyo wlo, pjây dir wlo llême. ⁹Kjibokwo ichoror bômi kong kjwobi li ichoror jek bomi shgawoklo wlo llême. ¹⁰No kjone kjone tjîê ga tja tjîê kjang anmoyô bor kjibokwo go, gueniyo tja shäng bomi tjokshko ga tja tjîê ma, tjôkwo lër li llêno llêm wleni le. ¹¹Ëye tjîê eni ga woyde ga lông sjêke. Tjawa lông pjola ga tjawa tjîêno ba kong borwa tjôkwo go sorê ga tjawa äär lông ba tjokshko ga tjawa tjîê ba kong eni bakoe.

¹²No kjone kjone opposhrêk om go äe. Tjawa tjwlo ara baîya dik lërwa llême. Gueniyo llêbo shärye lok kâ llêm wleni, optjlik lok ba tjîlkklo shäryara om go li go, ga ëng tjîlik eni ëng tjok bakoe. ¹³Tjawara opposhrêk om go llême. Tjawa krê, pak twara Sbörê borwa kong li kjîshko erôe. Ga tjawa öör Corinto kjokyo li ichaga erê. ¹⁴Tjawa öör bomi îk llêm kjwe ga tjawa krê bomi kjîshko ga äe. Gueniyo tjawa öör Cristo roy pjîú lë bomi kong kuzong ga tjawa krê, pak shäryororwa bomi tjok li kjîshko ga llêbo owa shäryërwa lông llême.

¹⁵Tjawa krê, pak shäryara oblêrê li kjîshko llêm bakoe. Woydêrwa ga pjây mär Cristo go jek këgong këgongshko ga tjawa parkê bomi tjok jek këgong këgong eni bakoe. ¹⁶Eni ga tjawa äär Sbô tjôkwo roy pjîú lë kjok shto oblê oblê, pjây lông lîshko jek këgong obi, ëye äätê llêm obishko. Pak shäryara oblêrê lîshko ga tjawa krê woydê pak shäryororwa eshko li kjîshko llême. ¹⁷Gueniyo ga «Ëye krê woydê ga krê Tjîapga kjîshko dey.»¹⁸ Shji ber pjîú wlo ga woyde ga shji poshrêga ber Tjîapgarê. Shji opposhrêk om go ga llêno llême. Ëye opposhrêk om go ga ber pjîú llême. Ëye poshrêga Tjîapgarê ga era ber pjîú jlôe. Nopga ber tjwlo ara wlo ga opposhrêk om go llêm, e poshrêga ber Tjîapgarê dey.

No kjone kjone tjîê ga «Tja Sbô tjôkwo roy îaga Jesús äska» lê, miga jyô erä

11 ¹Tjôkwo lër shäng bomi kong li kuzî jek obi, kumi ga tja tjîê kâ llêm wleni gueniyo. ²Pjây ymoyotkêr ara, pjây ymoyotke Sbörê sorê ga eni. Kjoglo domer miydoydê llêm obi wleniyo twêba domer kjîlara kong, orkwosmok ba tjok wloshko ga kjoglo li ber baîya erôe. Pjây twêr woydê

Cristo kong eni bakoe. ³Dënashko ga Eva jyāpgwara dgur lirë. Ga bangkjrër ga pjāy jyāpgwëba eni bako, pjāy mār ber löng Cristo go jłokoyo ame wlo lër. ⁴Ołō ga no āār bomi shwoy ga tjlōkwo lë bomi kong owa wleni. Jesús roy oblë lë bomi kong, łororwa bomi kong sorë li dik llëme. Sëya oblë twe woydë bomi kong lë. Tjlōkwo oblë lë bomi kong bakoe. Eshko ga tjlōkwo li kjrëmi woydë jekdo, gueniyo tjlōkwo kjrëmi llëm dey. ⁵Epga wotjłik ga Sbō tjlōkwo roy łaga Jesús āska tjlwł arayo li epga om go lë. Gueniyo lër bomi kong ga tjlwł ara bor kjinmo llëme. ⁶Miydër ga tja oppino tjlë pjłú wlo llëme. Gueniyo tja kjok miydë ara. E ĩnomi llëbo shāryororwa oblë oblë li go.

⁷Sbō tjlōkwo roy pjłú łoror bomi kong, gueniyo tjlwł shiror llëme. ¿Tja opyono beno tjlwł ara llëm, pjāy iër ber löng tjlwł ara wlo eni li, e llëbo owa shāryotë lëmire? ⁸Tja parkë shāng bomi tjokshko ga tja potjwlëga Sbō tjlōkwo kjrāgaga löng kjok shto oblë lirë. ⁹Tja shāng bomi tjokshko ga tja llëye dretshko ga ëye barworor llëm, bi pjeyoga Macedonia so öör bor shwoy, ga llëye woydoror li twara łok bor kong. Eni ga llëye rokoror bomi kong llëm, ga rokër bomi kong llëm iyado. ¹⁰Cristo tjlōkwo bek li miydër pjłúe. Miydëmi löng pjłú ga e jlōe. Ga tja krë tjlōkwo shiror llëm li kjishko Acaya kjokyo kjok kjwang jikong, tja slongga ërë llëme. E jlō eni bakoe. ¹¹Tja tjlë eni, pjāy woydër llëm kjishko lëmi llëme. Miyde Sbörë ga pjāy woydër ara.

¹²No kjone kjone tjlë ga pak shārye löng li tjlwł ara, pak shāryërwa löng li dik lë. E kjishko ga llëye shāryër shāng li shāryër shāng iyado eni, epga krë eni ga ā wlo. ¹³Epga opkjłopswë ber löng so Sbō tjlōkwo roy łaga Jesús āska kjoyo, miga jyō erā. To löng jyörkë erā. ĩkoba ga parkë löng Cristo kong wleni, miga jyörkokdo löng. ¹⁴Gueniyo ga pjāy opshgawë ba kjishko llëme. Ā om go li opkjłopswë ber shāng so Sbō parkaga kjok dogo so kālā lletllet kjoyo eni bakoe. ¹⁵Eni ga ba parkagaga opkjłopswë ber löng so Sbō parkagaga pjło bek wleniyo kjoyo eni bakoe. Shji opshgawë e kjishko llëme. Łlono ga epga shdūya Sbörë, llëbo shāryara kës li kjishko.

Pablo krono, llëbo weno ba kong owa li kjishko

¹⁶Llëbo lër bomi kong obi, gueniyo tja kā llëme lëmi llëme. Gueniyo woyot-jłimi eni wleni ga tja iozi ber shāng tjlë kā llëm wleni, tja krë sira obi wlo. ¹⁷Miydër ga tja krë eni ga tja tjlë shāng kā llëm wleni, tja tjlë shāng Tjłapga Jesús dik llëme. ¹⁸Nopga ara krë eni, nopga Sbō miydë llëm wleniyo dik. Eni kuzong ga tja krë eni bakoe. ¹⁹Pjāy kjok miydë ara lëmi, gueniyo llëye lë nopga kā llëm wleniyorë li kumi kjing erā. ²⁰Pjāy ichëba parkë, bomi llëbo dökoba, pjāy jyāpgwëba, oba opyë löng bomi bām go, pjāy wlongoba, pjāy bokso shpokoba bakoe. Llëbo shāryë enishko ga kumi löng kjing erā. ²¹Tjawara opshāryono bomi tjok kjang eni llëme. ¿Pjāy shdunorwa eni llëm kuzong ga pjāy wotjłik ga tjawa łökkjrë wlo lëmire?

Oblë krë llë kjishko ga tja krë e kjishko bako, tja tjlë kā llëm wleni gueniyo. ²²Epga hebreoga lë, ga tja bakoe. Epga Israel tjëyoga lë, ga tja bakoe. Epga Abraham tjëyoga lë, ga tja bakoe. ²³Epga Cristo parkaga lë, ga tja ba parkaga jłokoyo. (Tja tjlë eni ga tja skwë wleni.) Tja parkono ara, ba kjinmo łok. Tja iaraba shāng kjërshko pjłogłō ara, ba kjinmo łok. Tja shporaba no shpokklo go dbo ara, ba kjinmo łok. Tja zrökoba woydë lëba ara. ²⁴Tja shpora judío-garë no shpokklo go pjłogłō shkëng (5) dbaryo oblë oblëe. Pjłara pjłara ga tja

shpora öötong pjloglö sak mya kjingsho shkaw (39). ²⁵Tja shporaba kyor go pjloglö mya, dbaryo oblë oblëe. Pjlara ga tja löraaba ak go, tja zrökoba wlo lëba. Tja jek sök kjoyong kësbang roshko ga tja piktong pjloglö mya, dbaryo oblë oblëe. Tja beno buk dlung roshko shkër kjwara, dbar kjwara, tja shteno seke. ²⁶Tja jëktong ara kjok shto oblë oblë. Tja jëktong shäng shto owashko ara. Tja di kësks zono ara. Tja jëktong shäng lügwang löngshko. Tja zröya woydë bor nopgarë. Tja zröya woydë nopga judío llëm wleniyorë bakoe. Tja tjlokwo löno nopga arashko ga tja zrökoba woydë. Tja tjlokwo löno nopga ara llëmshko ga tja zrökoba woydë bakoe. Tja sök dlung kjing goshko ga tja wolono seke. No kjone kjone Sbö tjlokwo kjruga lë, miga jyö. Epga ëmdë ga tja zröya lok woydë. ²⁷Tja dröno shäng ara pak kjang shäryë. Tja pono llëm shkër kjwöböso. Tja pjli kuno ara, tja wodogro kuno ara, tja iono llëm dbar kop ara bakoe. Olö ga tja smo kuno, tja shwong dret kjishko. ²⁸Tja song, llëbo tjeng kës ëre kjishko, gueniyö erö llëme. Tja woydë ara, Sbö tjlokwo kjrugaga löng kjok shto oblë oblë li kjishko iyado. ²⁹Roy kuror ga nopga dbo llëm ga tja woydë ara ba kjishko. Roy kuror ga nopga ichëba llëbo owa shäryë ga tja iirkë ara eshko.

³⁰Woyde ga tja krë sira obi, gueniyö tja krë llëbo kjishko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo. ³¹Tjlapga Jesús Sbö, ba Data li poshrëkko iyado wlo. Era ommiydë ga tja jyörkë llëme. ³²Pjlara ga tja shäng Damasco kjokyo. Eshko ga kjok eshko so ichaga li parkë sök Pjlu Aretas kong. Ga kjok eshko so ichaga li nopga ichono kjok li u bäng bäng no opshikklo dë, tja shaya lok wlo. ³³Gueniyö tja lonaba jer shing roshko, kjok li kjeryö poglo go pjlor kalëkong. Tja döktong ba wloshko dwayo eni.

Liëbo pina Sbörë Pablo kong, shji yoïno wleni

12 ¹Tja krë ga llëye shir e go llëme. Eni ëmdë ga tja krë obi kjluwe. Llëye pina Tjlapga Jesúsde bor kong shji yoïno wleni li, e lër bomi kong shara. ²⁻³Domer shäng kjlara, Cristo tjlokwo kjruga wleniyö.ⁱ Eeri ga öötong lu pjloglö sak kwara kjingsho pkëng (14) ga e söra Sbörë jem öötong sök kjok dogo buk kjókshko anmoyö lishko.^j Ba doyo söydere, de ba sëya döre, e miydër llëme. Sböra ommiydë. Ga miydër ga ⁴söra öötong shäng kjok ko Paraíso^k lishko. Eshko ga tjlokwo kura, lako nopga löng kjok ëre kjing go kong llëm wleniyö. ⁵Tja krë ara domer lër shäng li kjishko ga pjlu, gueniyö tja krë bor kjishko om goshko ga tja krë llëbo kjishko, tja dbo ara llëm miydëmi wlo eröe. ⁶Gueniyö tja krë llëbo weno bor kong li kjishko kjwe ga tja tjlä shäng bomi kong ka llëm wleni llëm, tjlokwo lër shäng li bek kjishko. Gueniyö tja krono eni kjwe ga tja tjwlo ara lëmi, llëbo loror bor kjishko li kjishko eröe. Woydër ga tja tjwlo ara lëmi, llëbo shäryoror, llëbo loror bomi tjreko li kjishko. E kjishko ga tja krë eni llëme.

⁷Gueniyö tja opposhrëk om go, llëbo pina Sbörë bor kong li kjishko llëm wlo ga llëbo weno owa bor doyo ëre go, ichaga Ärë wleni, beno bor barwoklo iyadoe. ⁸Tja kjloshtono Tjlapga kong pjloglö mya, llëbo owa

i 12.2-3 Domer lë Pablorë shäng li, e Pablo om go layde. j 12.2-3 Eshko ga epga tjläno ga kjok dogo tjeng kjinggwö mya, ga domer li söra öötong kjok dogo buk kjókshko anmoyö lishko.

k 12.4 Sbö sök kjok dogo li kjokyo kowëba Paraíso.

li döya bor kong wlo. ⁹Kuya ga tjlä bor kong ga «Pja woydër ara. Era tjwlo ara. Gueniyö pja poptër llëm, pja dbo ara llëm wlo. Miydëp e go ga dbo twaga bop kong li tja» le bor kong eni. E kjishko ga tja krë ara, tja dbo ara llëm li kjishko, dbo twe Cristorë bor kong wlo. ¹⁰Eni ga tja wopjlü, tja dbo ara llëm kjishko. Tja parkë Cristo kong kjishko ga llëbo wen owa bor kong ara, tja läywëba owa, tja shdungoba bakoe. Gueniyö tja dbo ameshko ga tja dbo ara anmoyö. E kjishko ga llëbo wen owa bor kongshko ga tja wopjlü.

Corinto sopga woyotjlina Pablorë ara

¹¹Tja tjläno shäng kä llëm wleni, tja ichaga pjäydë ba shäryë kjishko. No kjone kjone wotjlík ga Sbö tjlökwö roy läga Jesús äska tjwlo arayo li epga le. Gueniyö tjara tjwlo ara ba kjinmo lok, tja tjwlo llëm gueniyö. Tja läywara lok owashko ga kuromi kjing erä. Zok ga tja wlikoromi kjwe. ¹²Eye Sbö tjlökwö roy läga Jesús äska ga llëbo tjdëba llëm wleniyö shäryë kësbang oblë oblë ara. Miydëba e go ga e Sbö tjlökwö roy läga Jesús äska jlöe. Ga tja shäng bomi tjokshko ga tja omshäryono eni, llëbo weno bor kong owa ara gueniyö. ¹³Llëbo shäryoror bomi tjok kës li shäryoror Sbö tjlökwö kjrägaga löng kjok shto oblë oblë li tjok sorë ga eni. Llëbo oblë shäryoror bomi tjok kjrinaso, pjäy ichoror bor potjwlek llëme. Pjäy ioror beno tjwlo oblë li dorko e kjishko lëmi wleni ga llëbo owa shäryoror ëre iozi ber tjwlo llëm bor kong.

¹⁴Tja wotjlík jek bomi ik pjära obi. Ère tjok ga pjloglö mya. Gueniyö tja to shäng bomi ik, bomi llëbo woydër kjishko llëme. Llëbo woydër li pjäy. E kjishko ga llëbo rokër bomi kong sira llëme. Bek wlo ga waga, e dbur töng ba dataga kong llëm, dataga, e dbur töng ba waga kong dey. ¹⁵E kjishko ga llëbo botoya zan wopjlü bomi kjishko, tja opzang shäng om go wopjlü bomi kjishko bakoe. ¿Pjäy woydër ara eni ga tja woydëmi sira eräre? ¹⁶Miydëmi pjü ga tja shäng bomi tjokshko ga pjäy kong llëbo rokoror sira llëme. Eni ëmdë ga no kjone kjone wotjlík ga pjäy jyäpgworor e go le. ¹⁷Nopga ichoror bomi kong kjlöbö. ¿Pjäy wotjlík ga ichoror, llëbo rokë bomi kong wlo lëmi? Eni llëme. ¹⁸Tito ichoror jek bomi shwoy bi kjära obi tjok. Miydëmi pjü ga pjäy kong llëye rokara llëme. Tjawa pjöyikong wotjlík kjrinaso, llëbo shäryërwa oblë oblë llëme.

¹⁹¿Pjäy wotjlík ga tjawa tjlä eni, pjäy ber wopjlü borwa tjok wlo lëmi? Eni llëme. Tjawa töno beno tjeng Cristo tjok, ga tjawa tjlä löng Sbö bokso. Pjeyoga, llëbo shäryërwa kës li shäryërwa, pjäy mär Cristo go jek këgong wlo. ²⁰Bangkjrër li tja äar bomi shwoyshko ga pjäy wlen löng woydër dik llëm, ga tjawa imi löng woydëmi dik llëm bakoe. Bangkjrër li pjäy wlen löng llëbo owa shäryë oblë oblë, pjäy englä kar kar, pjäy ymo ara eng tjok, pjäy iirkë eng tjok, pjäy tön dboy dboy, oblë läywëmi owa, oblë läywëmi ara, pjäy krë ara, pjäy wlëp eng tjok llëm bakoe. Pjäy wlen woydë löng eni llëme. ²¹Dënashko ga pjäy kjone kjone orkwosmono ë tjok llëm ga pjäy pono ba tjok, ga llëbo shäryako llëm li shäryoromi oblë oblë bakoe. Bangkjrër li tja äar bomi shwoyshko ga pjäy wlen löng llëbo owa eni li shäryë obi. Eni wleni ga tja slar ara, ga tja ie Sbörë ber lökshko bomi kjishko bakoe.

Nopga poshduna Pablorë

13 ¹Pjāy īn jek ěre tjok ga pjłogłō mya. Ęye oblē rotēshko ga łaga nopga pjłokde, myarerē llēm ga tjłokwo kjrēy llēme.¹ ²Dēnashko ga tja öör bomi īk pjłara. Tja jek öör bomi īk obishko ga pjāy lōng llēbo owa shāryē, pjāy poshdunor pjire. Eerishko ga pjāy uunkong poshdun jek eni obi. Tja jek āār bomi īk obi ga pjāy włēn lōng llēbo owa li shāryē obi włēni ga pjāy songe lēr ame. ³Woydēmi ga llēbo shāryēr bomi kong, Cristo tjłē bor kjishko miydēmi wēłē włō łoromi bor kong. Eni ga eshko ga tja tjłē bomi kong yōtso ame, tja tjłē bomi kong dbo ara go shara. Shji shdūya Cristorēshko ga tjłē bi kong yōtso llēm, tjłē dbo ara go erā. ⁴Zrōraba pjang kjłōs goshko ga dbo llēm włēni, gueniyo iara Sbōrē beno sōk sē, ba dbo ara go. Tjawara dbo llēm baīya dik bakoe. Gueniyo tjawa iara Sbōrē beno lōng sē, ba dbo ara go, tjawa parkē ber lōng bomi kong włō.

⁵Pjāy opmiydos om go, pjāy mār lōng Cristo Jesús go jłōkoyore miydēmi włō. Ĭmi ga Cristo shāng bomi tjok llēm włēni ga miydēmi e go ga pjāy mār lōng ba go llēme. ⁶Woydēr ga miydēmi ga Cristo shāng borwa tjok, ga tjawa mār lōng ba go jłōkoyo. ⁷Rokērwa Sbō kong ga pjāy kjimte llēbo owa shāryē llēm włō. Rokērwa eni, tjawa īkoba pjłū włō llēme. Rokērwa eni, pjāy jēk lōng pjłō bek włō, tjawa īkoba owa gueniyo. ⁸Llēbo shāryērwa lōng kēs li shāryērwa, tjłokwo bek li ber kēsbang, tjwłō ara włō. Tjawa lōng tjłokwo bek li włoyoga llēme. ⁹Pjāy mār lōng Cristo go jłōkoyoshko ga tjawa wopjłū, tjawa īkoba ga dbo llēm włēni gueniyo. Rokērwa Sbō kong īyado ga pjāy ie jēk lōng pjłō bek. ¹⁰Tjłokwo ěre tēr, ichēr jek bomi kong bām go, tja āār bomi shwoy-shko ga tja tjłē bomi kong kjang llēm włō. Tja iara Sbōrē beno shāng bomi kjimtaga, pjāy opping mār ba go jłōkoyo włō, pjāy dir włō llēme.

Kjibokwo pjirzłong

¹¹Era eni ga pjeyoga, pjāy ber lōng wopjłū, pjāy jēk pjłō bek, pjāy poshdu-nor li kolozi, pjāy wotjłīs kjrinaso, pjāy ber lōng wopjłū ěng tjok bakoe. Shār-yēmi eni ga pjāy kjimte Sbōrē ber lōng ěng woydē ara kar kar, pjāy kjimte ber lōng wopjłū ěng tjok bakoe.

¹²Pjāy ěng woydē ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lēmi ěng kong wopjłūe.

Bi pjeyoga uunkong lōng bor tjok li, «¿Pjāy yonde?» lē bomi kong.

¹³⁻¹⁴Rokēr Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłū li kjishko ga pjāy kjimte ara. Rokēr Sbō kong ga pjāy woyde. Rokēr Sbō Sēya kong ga pjāy ie ber lōng wopjłū ěng tjok bakoe.^m

1 13.1 Deuteronomio 19.15. m 13.13 Tek dēnashko ga kjibokwo ěre jyā shiraba oblē oblē ara. Ga kjone kjone goshko ga 2 Corintios 13.12-13, jyā taraba beno 2 Corintios 13.12-14, gueniyo tjłokwo tak łok kjrīng pjłōk li go ga e llēbo kjrinaso łokłō.

Carta a los Gálatas

Kjibokwo ëre tara Pablorë Galacia sopga kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö läga Jesús äska wleniyo. Galacia kjokyo ga Jesús tjlökwö kjrägaga löng li, epga judíoga llëm wleniyo uunkong seke. E kjishko ga löng mär Jesús go llëm obishko ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söya lok llëme. Eni ga Pablo öör eshko Jesús roy pjlu lë ba kongshko ga tjläno ba kong ga ëye där kjok llgwekklo li söya bëy kjishko llëme lara eni.

Gueniyo Pablo opshino eshko dwayo irgo ga judíoga kjone kjone öötong löng eshko. Epga mär Jesús go lë, miga jyö erä. Eshko ga Jesús tjlökwö kjrägaga li jyäpgwara lok tjlökwö bek llëm li go. Tjläno ba kong ga epga där wlo ga woyde ga epga mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söya lok bakoe lara lok eni. Eshko ga kjone kjone omtjlokwö kjrono. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga llëbo jyä tara Pablorë, nopga eniyo li kjishko, Jesús tjlökwö kjrägaga li jek löng ba tjlökwö bek llëm li go ame wlo.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja ichaga norë llëme. Tja kjräga Jesucristorë, ba woshraga Data Sbö lirë bako, ga tja ichara lok beno shäng ba tjlökwö roy läga Jesús äska.

² Jesús tjlökwö kjrägaga löng Galacia kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

Pjeyoga tjlökwö kjrägaga löng na bor tjok li, «¿Pjäy yonde?» lë bomi kong.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjläpaga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wläp bakoe. ⁴ Jesucristo optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret wlo, shji döya llëbo owa tjeng kjok ëre kjing goshko li dbo dorko dwayo wlo, woydara Data Sbörë sorë li eni. ⁵ Data Sbö li, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

Tjlokwö pjlu kjrinaso

⁶⁻⁸ Dënashko ga Cristo roy pjlu lorowa bomi kong. Ga Sbö wopjlu li kjishko ga pjäy rokara, ga ba tjlokwö li kjroromi. Eni ga tja wotjläno ga pjäy jek löng e go loror. Gueniyo pjäy roy shrono owa, kosher sök dik llëme. Roy kuror ga pjäy Sbö rayono maling, ga tjlokwö oblë sömirë shara. Gueniyo tjlokwö pjlu jlokooyo li, e kjrinaso döe. Tjlokwö kjroromi kjupä li, e jyö erä. No kjone kjone omloño bomi kong, pjäy kä llgwäya wlo. Cristo roy pjlu li kjlopswe lok woydë ber oblë. Rokër Sbö kong ga ëye tjlokwö lë bomi kong, lororwa bomi

kong dēnashko dik lîēm ga shdūya. Ľaga tjawarē, Ľaga Sbō parkaga kjok dogo sorē eni wleni ěmdē ga tjłōkwo oblē Ľaga Ľi shdungga ber Sbōrē iyado wlo. ⁹Łoror bomi kong tjān, gueniyo Ľēr jek bomi kong obi. Rokēr Sbō kong ga ěye tjłōkwo Ľē bomi kong, Ľororwa bomi kong dēnashko dik lîēm ga shdungga ber Sbōrē iyado wlo.

¹⁰Nopga ber wopjłú bor tjok Ľi włēntē Ľlēme. Sbō ber wopjłú bor tjok Ľi włēntē erōe. Tja parkē nopga ber łōng wopjłú bor tjok wlo kjwe ga tja Cristo parkaga Ľlēme.

Pablo beno shāng Sbō tjłōkwo roy Ľaga Jesús āska sorē

¹¹Pjeyoga, tjłōkwo roy pjłú Ľi Ľoror bomi kong dēnashko Ľi, e Ľaga norē bām go Ľlēme. Ľēr bomi kong, miydēmi wlo. ¹²E Ľara norē bor kong Ľlēm, tja pingga norē Ľlēm bakoe. E Ľaga Jsucristorē om go bor kong.

¹³⁻¹⁵Shāryono eni. Tja wentē Ľlēm obishko ga tja kjrara Sbōrē, ga tja rokara ber shāng ba parkaga wlo, ba wopjłú Ľi kjishko. Gueniyo tja dēna shāng judíoga tjłōkwo sōkshko ga tja roy sorē miydoromi tjān. Eshko ga tja Jesús tjłōkwo kjrágaga wloyo. Ľlēbo shāryoror ba kong Ľok ara, pjir ber dret wlo Ľoror. Borwa tjłapgaga tek dēnashko so tjłōkwo Ľi sōror pjłú, owa Ľlēm, bor pjeyoga Ľuyo bor tjok bēy Ľi kjinmo. Gueniyo eshko ga ¹⁶ba Wa pina Sbōrē bor kong, miydēr wlo, roy Ľēr nopga judío Ľlēm wleniyo kong wlo. Eshko ga Ľlēbo kjakrokroror nopga kong Ľlēme. ¹⁷Eshko ga Sbō tjłōkwo roy Ľaga Jesús āska łōng Jerusalén kjokyo. Gueniyo parkē łōng eni bor bām go ěmdē ga tja āātē Ľan ba tjok eshko guing Ľlēme. Tja jekdo Arabia kjokyo. E irgo ga tja tek Damasco kjokyo irōng obi.

¹⁸Łu pjłogłō mya irgo ga tja jek ōōtong shāng Jerusalén kjokyo Pedro^a Ľk, ga tja beno sōk ba tjok eshko dbargwo sak kjwara kjingsho shkēng (15). ¹⁹Tjłapga Jesús Ľēng Santiago Ľi Ľnor eshko bakoe. Gueniyo Sbō tjłōkwo roy Ľagaga Jesús āska Ľlamo Ľi Ľnor Ľlēme. ²⁰Łēr bomi kong jłōkoyo Sbō bokso ga tjłōkwo ěre, e jłōe.

²¹E irgo ga tja ōōr jong Síría kjokyo, Cilicia kjokyo bakoe. ²²Eshko dbaryo ga Jesús tjłōkwo kjrágaga łōng Judea kjokyo Ľi, tja iyde Ľok Ľlēm obi. ²³Tja roy kura Ľok erōe. No kjone kjone tjłē łōng ba kong ga «Bi irpjangga dēnashko to shāng Jesús roy pjłú Ľi pjik wlo Ľara. Gueniyo eerishko ga to shāng e roy shdōk oba kong shara» Ľe Ľok ba kong eni. ²⁴Eshko ga Sbō poshrēra Ľok ara bor kjishko.

Pablo włokjrara Sbō tjłōkwo roy Ľagaga Jesús āska Ľirē

2 ¹Łu pjłogłō sak kjwara kjingsho pkēng (14) irgo ga tja to jek Jerusalén kjokyo obi, Bernabé tjok, Tito tjok bakoe. ²Tja to jek eshko, Ľara Sbōrē bor kong eni kjishko. Tja ōōtong shāng eshko ga tja tōno Jesús tjłōkwo kjraga kāgāyoga tjok dboshko, ga Jesús roy pjłú Ľēr nopga judío Ľlēm wleniyo kong sorē Ľi Ľoror ba kong pjire. Shāryoror eni, pak shāryēr shāng Ľi ber tjwłō Ľlēm wlo Ľlēme. ³Tja Ľano ba tjok pjir ga ěye ichara Ľok doyo jyā tē Ľlēme. Tito, e judío Ľlēm kjishko ga e doyo jyā tak Ľlēme. Ga jēk shāng bor tjok ěmdē ga ichara Ľok doyo jyā tē Ľlēm bakoe. ⁴Gueniyo nopga łōng eshko kjłōbō. Epga

a 1.18 Grecia so tjłōkwo go ga tak beno pjang Cefas. Pedro kowēba eni bakoe.

mär löng Jesús go ìe, gueniyo jyō erā. Löng borwa tjok lütshko, borwa ìk wlo. Shji tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga shji dōra, shji iara beno löng kjok līgwekklo tara Moisésdē ìi kolē ame wlo, gueniyo eshko ga tjawa iche woydē epgarē ber löng kjok līgwekklo ìi kolē irōng obi. Tjlē lok ga «Ëye mär woydē Jesús go ga woyde ga doyo jyā tak pjir guing» ìe lok eni. ⁵ Gueniyo ga kolororwa sira llēme. Tjlōkwo pjlu kjroromi, sömi löng ìi, e beke. E kjlo-pswako llēme. Epga kolororwa llēm e kjishko.

⁶ Jesús tjlōkwo kjraga kägäyoga löng eshko ìi tjwlo ara lēba. Gueniyo Sbō kong ga shji uunkong tjwlo beke. E kjishko ga epga tjwlo ara lēba ëmdē ga bor kong ga tjwlo oblē kjinmo llēme. Gueniyo epga ëmdē ga tjlōkwo roy pjlu ìi lēr shäng ìi kjingsho llēye iara lok llēme. ⁷⁻⁸ Dēnashko ga Pedro ichara Sbōrē ba tjlōkwo roy pjlu ìe judfoga kong Jesús āska, ga kjimtara ara. Ga tja shäng eshkoshko ga miydara lok ga tja kjrara Sbōrē eni bako, ga tja ichara ba tjlōkwo roy pjlu ìe nopga judfo llēm wleniyo kong, ga tja kjimte shäng ara bakoe. ⁹ Santiago, Pedro,^b Juan, e löng eshko. Jesús tjlōkwo kjraga kägäyoga tjwlo arayo lēba ìi epga. Tja, Bernabē, tjawa kjimtara Sbōrē ara ìi miydara lokshko ga tjawa orkwo iona, tjawa beno löng wopjlu ëng tjok ìi loklo. Eshko ga tjawa beno löng tjlōkwo ìe nopga judfo llēm wleniyo kong, ga epga beno löng tjlōkwo ìe judfoga kong. ¹⁰ Tjawa kong llēbo rokara kjrina dōe. Woydara ga nopga song wleniyo kjimterwa. Gueniyo bor kong ga e kjang llēm, shäryēr eni iyado kjishko.

Pedro wloa Pablörē

¹¹ Pjlara ga Pedro öör na Antioquía kjokyo. Sök na obishko ga wlonor ara, llēbo shärye shäng owa kjishko. ¹²⁻¹³ Shronoshko ga iē nopga judfo llēm wleniyo tjok, jyā tak lok llēm gueniyo. Era pjluē. Gueniyo e irgo ga nopga shrono löng Jerusalén kjokyo dwayo kjlōbō, ichaga Santiagorē. Jerusalén kjokyoshko ga judfoga löng kjlōbō, wotjlik ga ëye mär woydē Jesús go ga woyde ga doyo jyā tak pjir guing ìe lok eni. Eni ga bangkjre Pedrorē ga iē nopga judfo llēm wleniyo tjok wleni ga roy söya nopga shrono löng lirē, nopga wotjlik eni wleniyo löng Jerusalén kjokyo ìi kong. E kjishko ga eshko jek lēkong ga opkjono nopga judfo llēm wleniyo lishko dwayo, ga iono ba tjok ame. Opkjono eni ìi, e owa. Judfoga oblē löng ìi omshäryono lok owa eni bakoe. Bernabē ëmdē ga omshäryono baiya dik bakoe. ¹⁴ E kjishko ga ìn ga tjlōkwo pjlu ìi söya lok bek llēm kuzong ga tja tjlēno Pedro kong nopga uunkong bokshto. Tja tjlē ga «Pja judfo, gueniyo pja jek shäng nopga judfo llēm wleniyo dik. ¿Eni ga nopga oblē judfo llēm wleniyo ichēp woydē dbo go ber löng judfo wleni ega?

¹⁵ »Nopga judfo llēm wleniyo jek löng llēbo owa shäryē. Gueniyo shji judfoga jlōe. ¹⁶ Eni ëmdē ga miydoroy ga shji ber pjlo bek Sbō bokso, kjok līgwekklo ìi söy kjishko llēme. Shji ber pjlo bek Sbō bokso wlo ga woyde ga shji mär Jesucristo go. Nopga judfo llēm wleniyo mär löng ba go tjän, gueniyo shji judfoga ëmdē ga shji mär löng ba go bako, shji ber pjlo bek Sbō bokso wlo. Ëye ie Sbōrē ber pjlo bek ba bokso, kjok līgwekklo ìi sök kjishko llēme.

¹⁷ »Shji ber pjlo bek Sbō bokso, shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko. Eni ga shji ber löng kjok līgwekklo ìi sök ame kuzong ga judfoga kjone kjone

b 2.9 Grecia so tjlōkwo go ga tak beno pjäng Cefas. Pedro kowēba eni bakoe. Gálatas 2.11-14 eni bakoe.

wotjĩk ga shji beno lõng lĩebo owa shãryẽ ãe lõk eni. Gueniyi shji iche Cristorẽ lĩebo owa shãryẽ, e lotẽ lĩẽme. E eni lĩẽme. ¹⁸ Bãm goshko ga tja tjlẽno ga shji ber pjĩo bek Sbo bokso, kjok lĩgwekkĩo ãi sõi kjĩshko lĩẽme loror. Gueniyi sõi, shji ber pjĩo bek Sbõ bokso wĩo lĩer bomi kong eeri kjwe ga lĩebo owa shãryotẽ shãng. ¹⁹ Bor shdunggĩo tak pjang kjok lĩgwekkĩo go ãi, e potjwĩek pijir tjan. Tja zrõra kjok lĩgwekkĩo lĩrẽ wĩeni. E kjĩshko ga lĩẽye shãrye bor kong ga ã tjan. Tja jẽk shãng Sbõ tjok shara. ²⁰ Cristo zrõraba pjang kjĩlõs goshko ga tja wolono pjang ba tjok eshko wĩeni. Eni ga tja opichẽ om go ame. Cristo shrono bor go, ga tja wĩosõga erẽ shara. Tja woydara Sbõ Wa lĩrẽ ara, ga optwono wolono bor kjĩshko. Eni ga tja sũk kjok ẽreshko obi ga tja mār ba go erõe. ²¹ Sbõ wopjĩlũ ãi kjĩshko ga Cristo ichara wolon bi kjĩshko. Gueniyi shji ber pjĩo bek Sbõ bokso, kjok lĩgwekkĩo ãi sõi kjĩshko kjwe ga Cristo wolono ãi tjwĩõ lĩẽm, Sbõ wopjĩlũ ãi tjwĩõ lĩẽm bakoe» lĩer.

Shji dār, shji mār Sbõ go kjĩshko dõe

3 ¹ ĴGalacia sopga, pjāy kã kjange! ĴPjāy iaga ẽro? Ĵloror bomi kong wẽlẽ ga Jesucristo zrõraba pjang kjĩlõs go. ² Woydẽr ga lĩebo kjakrokẽr bomi kong pjĩara ãi dboryozĩ bor kong. ĴBomi go Sbõ Sẽya shrono beno kẽsbang bomi tjok ãi lĩẽ kjĩshko? ĴKjok lĩgwekkĩo ãi sõromi kjĩshkore, de Jesũs tjĩlõkwo kjroromi ãi kjĩshko? ³ ĴPjāy kã kjangdo? Soyoromi jẽk Sbõ tjok, ba Sẽya go. Gueniyi eerishko ga pjāy jẽk woydẽ ba tjok bomi dbo om go ãi go. ⁴ Pjāy mār Jesũs go kjĩshko ga lĩebo weno bomi kong owa ara. ĴEerishko ga beno lĩẽno lĩẽm wĩore? ⁵ ĴBa Sẽya iche Sbõrẽ tjwe bomi go ber kẽsbang bomi tjok wĩo ega? ĴLĩebo ģydẽba lĩẽm wĩeniyi shãrye bomi tjrẽko ega? ĴKjok lĩgwekkĩo ãi sõromi kjĩshkore, de pjāy mār Jesũs go ãi kjĩshko?

⁶ Abrahamda Sbõ tjĩlõkwo kjrono, ga mār beno shãng ba go. E kjĩshko ga iara Sbõrẽ beno pjĩo bek ba bokso. ⁷ Eni ga shji ber Abraham tjẽyoga jĩlõkoyo wĩo ga woyde ga shji mār Sbõ go eni bakoe. ⁸ Eerishko ga nopga judĩio lĩẽm wĩeniyi mār Sbõ go ãi, e ie Sbõrẽ ber pjĩo bek ba bokso. Dẽnashko ga tak pjang Sbõ kjibokwoyo ãi go eni. Eshko ga ba tjĩlõkwo roy pjĩlũ Ĵara Sbõrẽ Abraham kong, tjĩlẽ ba kong ga «Tjẽyoga kjimtẽr uunkong bop kjĩshko»^d ãe. ⁹ Abraham mār Sbõ go, ga kjimtara. Eni ga ẽye mār Sbõ go ga kjimte eni bakoe.

¹⁰ Kjok lĩgwekkĩo ãi go Sbõ tjĩlõkwo tak pjang eni: «Ĵẽye kjok lĩgwekkĩo ẽre sũk uunkong bẽy ģyado lĩẽm ga e shdungko.»^e Eni ga ẽye dār woydẽ, kjok lĩgwekkĩo ãi sõi kjĩshko ãe ga e shdungko. ¹¹ Tjĩlõkwo tak pjang e go kjwara obi tjĩlẽ ga «Ĵẽye mār Sbõ go ga era ie ber pjĩo bek ba bokso.»^f E kjĩshko ga ẽye ie Sbõrẽ ber pjĩo bek ba bokso, kjok lĩgwekkĩo ãi sõi kjĩshko lĩẽme. ¹² Tjĩlõkwo tak pjang e go kjwara obi tjĩlẽ ga «Ĵẽye mār woydẽ kjok lĩgwekkĩo ẽre go ga e sõi bẽy ģyado dey.»^g E kjĩshko ga ẽye dār woydẽ, kjok lĩgwekkĩo ãi sõi kjĩshko ãe ga mār shãng Sbõ go lĩẽm, Sbõ woyotjĩĩya shãng lĩẽm kjĩshko.

¹³ Sbõ tjĩlõkwo tak pjang eni bakoe: «Ĵẽye wolono pjang kjor go ga e shdungko.»^h Eni ga Cristo opyono, wolono pjang kjĩlõs goshko ga bi shdunggĩo tak pjang kjok lĩgwekkĩo go ãi beno pjang ba go. Eni ga shji dõra bi

c 3.6 Génesis 15.6. d 3.8 Génesis 12.3; 18.18; 22.18. e 3.10 Deuteronomio 27.26.

f 3.11 Habacuc 2.4. g 3.12 Levítico 18.5. h 3.13 Deuteronomio 21.23.

shdungglo li dbo dorko dwayo. ¹⁴Dēnashko ga Sbō tjlēno Abraham kong jlōkoyo ga nopga judío llēm wleniyo kjimte ĩara. Eni ga shji dōra Cristo Jesúsdē, tjlōkwo ĩara li ber jlōkoyo wlo. Eni ga shji mār ba go kjishko ga ba Sēya iche ĩara Sbōrē bi kong jlōkoyo li tjwe bi go ber kēsbang bi tjok ga pjłúe.

Tjlōkwo ĩara Sbōrē jlōkoyo li kjara kjok ĩlgwekklo ĩrē llēme

¹⁵Pjeyoga, tjlōkwo ĩēr bomi kong llēbo jyāglo go. Domer shāng kjłara tjlōkwo twē oblē kong, ber ĩyado wlo ga tjlōkwo li lōngga ērē llēme. ¹⁶Dēnashko ga Sbō tjlēno Abraham kong, ba tjēyo tek ber ba ĩrgo li kong jlōkoyo. Tjlōkwo tak pjang Sbō kjibokwoyo go li, e «ba tjēyoga» ĩe llēme. Tak pjang li, e «ba tjēyo» ĩe. E no kjłaraso łoklo, e Cristo ĩayde. ¹⁷Tjlōkwo ĩēr shāng li ēre. Sbō tjlōkwo łono Abraham kong, beno ĩyado wlo bām goshko. Ōōtong lu pjłoglo sak dbāw pjłoglo pkēng kjingsho sak myashko (430) ga kjok ĩlgwekklo li twara Moisés kong. Gueniyo tjlōkwo twara bām go li kjara kjok ĩlgwekklo ĩrē llēme. E ie ber tjwłō llēm wlo ga āe. ¹⁸Shji kjimte Sbōrē, kjok ĩlgwekklo li sōy kjishko kjwe ga shji kjimte tjlōkwo twara bi kong, beno ĩyado wlo li kjishko llēme. Gueniyo Sbō wopjłú li kjishko ga tjlōkwo twara Abraham kong, ga kjimtara ĩguing.

¹⁹¿Eni ga kjok ĩlgwekklo li llēno? Twara Sbōrē judıoga kong, llēbo shārye łok owa li miydoklo, āar jong Abraham «tjēyo» tjwe ĩara jlōkoyo li shrono guing. Ga kjok ĩlgwekklo li ĩara Sbōrē ba parkagaga kjok dogo so kong. Ga epga omłono Moisés kong. Ga Moisés omłono nopga kong, Eni ga Moisés beno shāng Sbō tjlōkwo ĩaga nopga kong, beno shāng nopga tjlōkwo ĩaga Sbō kong bakoe. Kjok ĩlgwekklo li weno eni. ²⁰No parkē eni ga kāgāyo kjłaraso llēm, e parkē shāng oblē oblē li tjlōkwo ĩaga kjishko. Gueniyo Sbō tjlōkwo łono Abraham kong jlōkoyoshko ga ĩaga erē shāng om go ba kong.

Shji parkagaga tjwłēk lōng pjir wleniyo dik ame

²¹Kjok ĩlgwekklo li, tjlōkwo ĩara Sbōrē Abraham kong jlōkoyo li, e ber ēng wloyo łotē llēme. Shji ie kjok ĩlgwekklo llērē ber lōng sē ĩyado Sbō tjok ga pjłú kjwe ga shji beno pjło bek Sbō bokso kjok ĩlgwekklo li kjishko tjān. ²²Gueniyo Sbō tjlōkwo tak pjang li tjłē ga shji uunkong lōng bi wotjłık owa li dbo dorko, nopga lōng kjērshko wleni. Shāryara Sbōrē eni, tjlōkwo ĩara Sbōrē jlōkoyo li tjwe ber ēye mār Jesucristo go li kong wlo.

²³Nopga mār Cristo go dbaryo āātē llēm obishko ga tjawa ichaga kjok ĩlgwekklo ĩrē. Ga tjawa beno lōng ba dbo dorko, Cristo tjwe guing. ²⁴Shji dara kjok ĩlgwekklo ĩrē, āar jong Cristo shrono guing, shji mār ba go wlo, shji ber pjło bek Sbō bokso e kjishko wlo. ²⁵Eerishko ga shji mār Cristo go kuzong ga shji daga beno kjok ĩlgwekklo ĩrē ame.

²⁶Pjāy mār lōng Cristo Jesús go kuzong ga pjāy uunkong Sbō wapga. ²⁷Pjāy waraba jer di roshko, pjāy tōno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjāy jēk ber lōng Cristo dik. ²⁸Eni ga Sbō kong ga pja judıore, de pja judıo llēmde, e llēno llēm, pja parkagaga tjwłēk shāng pjir wleniyore, de eni llēmde, e llēno llēm, pja domerde, de walēre, e llēno llēm bakoe. Pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjāy uunkong tjwłō beke. ²⁹Pjāy Cristo ĩ ga pjāy Abraham tjēyoga jlōkoyo. Ga tjlōkwo ĩara Sbōrē ba kong jlōkoyo dēnashko li, e beno bomi kong eni bakoe.

4 ¹Tjłökwö lër shäng li eni: Domer tjwłö ara li wa, lłebo uunkong ba data i, e lłono ga ber baiya ëmdë ga kjwozir obishko ga tjwłö parkaga tjwłëk shäng pjir włeniyo dik, äär jong ba luyo go guing. ²E wopro ga nopga iara ba datarë beno llong ba dë, epga köle włö, äär dbar lłono lara ba datarë guing.

³Shji uunkong eni bakoe. Tjłökwö bek li miydoydë lłëm obishko ga shji sgara llong lłebo shäryë, nopga Sbö miydë lłëm włeniyo dik, parkagaga tjwłëk llong pjir włeniyo dik. ⁴Gueniyo dbar öötongshko ga Sbö ba Wa ichono, ga wena walërë. Eshko ga kjok lłgwekkłö tara Moisésdë li shäryara ba Wa lıre uunkong bëy, ⁵shji uunkong tjeng kjok lłgwekkłö dbo dorko li döya włö, shji ber Sbö wapga włö. ⁶Ga pjây Sbö wapga kjishko ga ba Wa Sëya li ichara beno bomi go, ber kësbang bomi tjok włö. Ga Sbö kowëy bi Data ga pjłú, ba Sëya kjishko. ⁷Eni ga pjây parkagaga tjwłëk llong pjir włeniyo dik ame, pjây Sbö wapga shara. E kjishko ga lłebo twe Sbörë ba wapga kong li twe bomi kong bakoe.

Pablo woydë ara Galacia sogpa kjishko

⁸Sbö miydomirë lłëm obishko ga pjây parkagaga tjwłëk llong pjir włeniyo dik, pjây parkë llong sböpga oblë kong, gueniyo sböpga oblë li, e sböpga jlökoyo lłëme. ⁹Gueniyo eerishko ga pjây Sbö miydë, pjây kar miyde Sbörë bakoe. Nopga Sbö miydë lłëm włeniyo mär ba wotjłik owa li go. ¿Enira pjây mär woydë nopga Sbö miydë lłëm włeniyo wotjłik owa, lłëno lłëm li go obi ega? ¿Pjây opyë woydë ber llong parkagaga tjwłëk llong pjir włeniyo dik obire? ¹⁰Oba sgara llong dbar shrëk sorë ga pjây dbar shrëk woydë eni bakoe. Dbar lłë, mok lłë, lu lłë, e shrëmi woydë, Sbö ber wopjłú bomi tjok włö lëmi. ¹¹Bangkjrër ga pak shäryoror bomi tjok li, e beno lłëno lłëme lër.

¹²Pjeyoga, rokër bomi kong ga pjây opshäryos botoya dik, tja opshäryono bomipjây dik sorë ga eni. Lłëye owa shäryoromi bor kong lłëme. ¹³Miydëmi pjłú ga tjłökwö roy pjłú li loror bomi kong bäm goshko ga tja öör eshko, tja swłö ara kjishko. ¹⁴Eshko ga tja swłö ara li, e beno bomi kong kjange. Eni ëmdë ga tja iywomi shjiktëng lłëme. Tja tjłökwö kjroromi, tjłökwö li laga Sbö parkaga kjok dogo sorë włeni, laga Cristo Jesúsde om go włeni bakoe. ¹⁵Eshko ga pjây wopjłú erä. ¿Eerishko ga pjây oto? Miydër ga eshko dbaryo ga lłëye woydër sorë ga shäryoromi bor kong. Pjây rokoror bomi bokkwo shik bor kjimtokłö loror bomi kong kjwe ga shäryoromi bor kong llong wopjłúe. ¹⁶¿Eerishko ga pjây opyë woydë ber llong bor moskwo, tjłökwö bek li loror bomi kong kjishko lëmiro?

¹⁷Nopga llong eshko kjłöbö, woyde lok jlökoyo ga pjây tön llong ba tjok, ba tjłökwö sömi jlökoyo włö, gueniyo e ber bomi kong pjłú lłëme. Woyde ga tjawa rayëmi, pjây ber llong ba woyotjłik jlökoyo włö shara. ¹⁸Woydër ga tja shäng bomi tjokde, de lłemde, pjây lłebo pjłú shäryë llong iyado. Pjây wotjłik lłebo shäryë jlökoyo li, e pjłú jlö, gueniyo lłebo pjłú shäryëmi włö eröe. ¹⁹Pjây bor wapga włeni. Walë włoshko chida tjeng döröshko ga bangyo ara. Pjây bangyo bor kong ara eni bako, äär jong pjây llong Cristo dik guing. ²⁰Tja iana shäng eshko, tja tjłë bomi kong yötso włö. Gueniyo lłëye shäryër bomi tjok li miydër lłëme.

Agar, Sara

²¹Pjây mär woydë kjok lłgwekkłö go li, ¿lłëye tak pjang ba go li miydëmi lłëmdo? ²²Tak pjang eni: Abraham wapga do pjök, wa kjłara ba parkaga

tjwîék shäng pjir wîeniyo li tjok, wa kjîara obi ba boy tjok. ²³Ba wa ba parkaga tjok li, e weno laga norë. Ba wa ba boy tjok li, e weno laga Sbörë, tjîokwo îara jîokoyo li kjîshko.

²⁴Ëre îlëbo jyäglo. Walëga do pjök ëre, e tjîokwo kjring pjök li îoklo. Agar, e kjok îlgwekklo twak Sinaî dlupyoshko li îoklo. Ëye mär woydë kjok îlgwekklo ëre go ga ber lîng Agar tjëyoga tek beno ba irgo wîeni. Epga, e parkagaga tjwîék lîng pjir wîeniyo dik. ²⁵Agar, e Sinaî dlupyo jong Arabia kjokyo li îoklo bakoe. E nopga lîng Jerusalén kjokyo eerishko dbaryo li îoklo bakoe. E kjîshko ga Agar, e ba mekë wîeni. ²⁶Gueniyo Jerusalén kjokyo buk kjok dogo kjrina obi. Kjok eshko sopga, e parkagaga tjwîék lîng pjir wîeniyo dik îlëme. Ga eshko sopga li, e shji. ²⁷Sbô tjîokwo tak pjang eni:

«Llono ga walë rayak beno sök li wapga ara,
walë beno shäng ba îanma tjok lûyo ara li kjinmo.
E kjîshko ga walë kjrong, wapga îlëm,
pja wopjîlúe.

Wloshko tjeng döröshko bang sorë miydëp îlëm,
öö los, pja wopjîlú dey.»ⁱ

²⁸Pjeyoga, Isaac weno li laga Sbörë, tjîokwo îara jîokoyo li kjîshko. Pjây iara Sbörë beno baiya dik, tjîokwo twara jîokoyo li kjîshko eni bakoe. ²⁹Dëna-shko ga tjîokwo îara Sbörë jîokoyo li kjîshko ga Isaac ichara Sbô Sëyarë wen. Gueniyo Agar wa li iirkono ara ba kong, ga shduna ara. Eerishko ga nopga mär lîng kjok îlgwekklo go li iirkë bi kong ara, ga shji shdûya ara eni bakoe. ³⁰Sbô tjîokwo tak pjang eni: «Walë parkaga tjwîék shäng pjir wîeniyo li ichos to kjok shto oblë ba wa li tjok. Ba data wolonoshko ga ba îlëbo tjeng kës li ber ba wa jîokoyo li kong eröe. Îlëye ber ba parkaga li wa kong îlëme.»^j ³¹Eni ga shji walë parkagaga tjwîék lîng pjir wîeniyo li wapga wîeni îlëm, shji domer boy li wapga wîeni.

Shji döra Cristorë

5 ¹Shji döra Cristorë, kjok îlgwekklo tara Moisésdë li kolëy ame wlo. E kjîshko ga pjây wokjang, pjây opyë ber lîng parkagaga tjwîék lîng pjir wîeniyo dik ame.

²Tja Pablo, tja tjîokwo kuzîa. Pjây doyo jyã të, pjây ber pjîlo bek Sbô bokso wlo wîeni ga Cristo beno bomi kong tjwîlo îlëme. ³Lër jek bomi kong obi ga domer îlë doyo jyã të, ber pjîlo bek Sbô bokso wlo ga ber shäng kjok îlgwekklo îlamo li kolë wlo bakoe. ⁴Pjây mär kjok îlgwekklo li go, pjây ber pjîlo bek Sbô bokso wlo wîeni ga pjây lîng Cristo tjok îlëm, ga Sbô wopjîlú li ber bomi kong tjwîlo îlëme. ⁵Gueniyo shji mär Cristo go kuzong ga shji kjimte Sbô Sëyarë, shji ie ber pjîlo bek Sbô bokso dbaryo li koshë lîng wopjîlú wlo. ⁶Shji tîno beno tjeng Cristo Jesús tjok li, e tjwîlo ara bi kong. Ga shji mär ba go kjîshko ga shji oblë woydë îyado. Gueniyo Sbô kong ga shji doyo jyã tëre, de îlëmde, e îlëno îlëme.

⁷Bäm go ga pjây jëk lîng Sbô tjok pjîlúe. ¿Tjîokwo bek li sömi ame laga ërë bomi kong? ⁸Pjây rokara Sbörë tjîokwo pjîlú li sök wlo. E kjîshko ga bomi songga li ichaga erë îlëme. ⁹Oba tjîë ga «Pjîlung shosho uukklo^k chira dö ëmdë ga pjîlung

i 4.27 Isafas 54.1. j 4.30 Génesis 21.10. k 5.9 Pjîlung shosho uukklo îe li, e tjîokwo söya lîng owa li îoklo.

shosho bayo kjöm pogo ga uuya pjire» lëba eni. ¹⁰Gueniyo miydër pjîlú ga pjây Tjlapga Jesús î. E kjishko ga miydër ga wop ä ga pjây wotjlik ber löng botoya dik iröng obi. Ga bomi jyäpgwaga to löng li, e shdüya Sbörë, ë ga eni.

¹¹Pjeyoga, shji doyo jyä të, shji ber pjlo bek Sbö bokso wlo lër shäng oba kong kjwe ga tja shdüya judögarë llëme. Gueniyo shäryër eni wleni kjwe ga Cristo wolono pjang kjlös go bi kjishko li ber tjwlo llëme. ¹²Gueniyo bomi jyäpgwaga to löng lira, woydër ga doyo jyä të dö llëme. Woydër ga epga opkë lok om go dey.

¹³Pjeyoga, pjây rokara Sbörë ber löng ichaga kjok ilgwekklo tara Moisésdë lirë ame wlo. Gueniyo pjây beno löng kjok ilgwekklo li kolë ame wlo ëmdë ga pjây beno jëk löng bomi wotjlik owa li go wlo llëm bakoe. Pjây ëng woydos ara kar kar, pjây ëng kjimtos bakoe. ¹⁴Kjok ilgwekklo uunkong li ber kjrinaso wleni: «Pja opwoydë sorë ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.» ¹⁵Gueniyo pjây sjëke. Shäryëmi löng eni llëme. Pjây löng ëngkjwë ëng tjok kar kar erä. Shär-yëmi löng eni ga pjây ëng pjik löng om go erä.

Shji mär Sbö Sëya go

¹⁶Eni ga lër bomi kong ga pjây mär Sbö Sëya go. Enira pjây jëk bomi wotjlik owa li go llëme. ¹⁷Bi wotjlik owa li, e owa Sbö Sëya bokso. Ga bi wotjlik owa li, e llëye woyde Sbö Sëyarë li wloyo wleni. Wotjlik kjing pjök li, e oblë oblë, ëngkjwë ëng tjok wleni. E kjishko ga olö ga llëye shäryëmi woydë pjîlú li, e shäryëmi ga äe. ¹⁸Gueniyo pjây mär Sbö Sëya go ga pjây ichaga kjok ilgwekklo lirë ame.

¹⁹Nopga jëk ba wotjlik owa li goshko ga llëye shärye löng li igöy wëlee. Pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Llëbo owa shäryako llëm li shärye. Wotjlik llëbo owa shäryë oblë tjok erä. ²⁰Sböpga jyäglo, e poshrëya. Opping ybi, oblë ie wlo. Oblë iywa shjiktëng. Englë kar kar oblë tjok äe. Ymo ara. Iirkë malinge. Wotjlik ba kjishko eröe. Engkjwë oblë tjok. Tön dboy dboy. ²¹Wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko. Nelötkë, bërkë, llëbo owa shärye ara ëng tjok. Llëbo oblë, so e kjoyo li shärye bakoe. Loror bomi kong tjän, gueniyo lër bomi kong jek obi ga ëye sgara shäng eni ga äär Sbö sök no pjluo iyado lishko llëme.

²²Gueniyo shji kjimte Sbö Sëyarëshko ga shji llëbo shäryë oblë. Shji oblë woydë ara. Shji wopjluë. Shji wlëpe. Shji iirkë maling llëme. Shji wopjluë oblë tjok. Shji oblë kjimtë. Llëye loroy li shäryë eni. ²³Shji llëbo shäryë oblë kong yotso. Shji llëbo shäryë ga woyotjliy yotso guing. Llëbo ëre shäryë ga pjîlú, ilgwekklo drete. ²⁴Ëye Cristo Jesús î ga e ichaga ba wotjlik owa lirë ame. Ba wotjlik owa li, e löra beno pjang kjlös go wleni. ²⁵Shji iara Sbö Sëyarë beno löng së jlokooyo kuzong ga woyde ga shji mär ba go. ²⁶Gueniyo shji krë llëm, shji englë kar kar llëm, shji wotjlik owa ëng tjok bi llëbo kjishko llëm bakoe.

Shji ëng kjimtë

6 ¹Pjeyoga, pjây mär löng Sbö Sëya go. Eni ga pjây kjlara llëbo owa shäryono ga poshdüzî yotso. Gueniyo pjây sjëk, pjây dir baiya dik llëm wlo. ²Pjây kjlara îmi ga song ga kjimtoziä. Eni ga pjây pina Cristorë sorë ga

shäryëmi löng eni. ³Ëye tja tjlwö ara, oblë kjinmo ìe, tjlwö ara llëm ëmdë ga opjyäpgwë shäng om go. ⁴Pjäy llëbo shäryono pjläre, de oware, pjäy kjlära kjlära opmiydos om go. Shäryoromi pjlä ga pjäy ber wopjlä ga pjläe. Gueniyo shäryoromi pjlä, oblë kjinmo lëmi llëme. ⁵Pjäy kjlära kjlära pak llë ga miydaga ber erë om go.

⁶Ëye, shji piya Sbö tjlökwö goshko ga woyde ga llëbo tjeng bi tjok li shdöy ba tjok.

⁷Sbö jyäpgwëy ga äe. E kjishko ga pjäy opjyäpgwë llëm bakoe. Lëye dgoroy ga e bo kjroydë. ⁸Ëye jëk ba wotjlik owa li goshko ga ber shäng shdüya iyado wlo. Ëye mär Sbö Sëya go ga ie Sbö Sëyarë ber shäng së iyado Sbö tjok. ⁹Eni ga shji sjen llëbo pjlä shäryë llëme. Shji wosonkë llëm, äär bi potjwëkklo dbaryo lishko ga shji potjwëya pjläe. ¹⁰E kjishko ga kuy ga shji oblë kjimtë ga bue ga kjimtëy dey. Ga Cristo tjlökwö kjragera löng li kjimtëy ara anmoyö.

Shji iara Sbörë beno tjaqlën wleni

¹¹Tja Pablo, tjlökwö ëre tër bomi kong bor orkwö om go go shara. Ìmi ga tjlökwö jyäglö ëre kjwö kësëse.

¹²Pjäy tjlä ga pjäy döya Sbörë, Cristo wolono pjang kjlös go li kjishko lëmi. Gueniyo ëye omlë eni ga shdungoba e kjishko. E kjishko ga bomi ichaga doyo jyä të li, pjäy iche lök eni ga ikoba ga ber löng wopjlä ba tjok wlo, shdungoba eni llëm wlo. ¹³Epga doyo jyä tak pjir ëmdë ga kjok llgwekklo tjeng kës li kolë lök llëme. Gueniyo woyde lök ga epga kolëmi, ga pjäy doyo jyä të ber löng baiya dik, epga krë ara bomi kjishko wlo. ¹⁴Gueniyo tjara krë llë kjishko llëme. Tja krë Tjlapga Jesucristo zröraba pjang kjlös go li kjishko eröe. Ba kjishko ga llëbo tjeng kjok ëre kjing go tjlwö bor kong ame, ga nopga kjok ëre so kong ga tja tjlwö llëm bakoe.

¹⁵Sbö kong ga shji doyo jyä tak pjirde, de llëmdë, e llëno llëme. Shji kjlöpswara beno tjaqlën wleni li, tjlwö ara li e.

¹⁶Tjlökwö lër shäng bomi kong ëre sömi wleni ga pjäy kjrara Sbörë beno ba nopga, judioga kjrara dënashko wleni. Eni ga rokër Sbö kong ga pjäy uunkong eni li songe le iyado, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

¹⁷Era eni ga tjara doyo bäng lök, tja shporaba ara, Jesús kjishko. E kjishko ga woydër ga eeri jek lëkong ga ëye llëbo shäryë tjwe bor barwoklo ame.

¹⁸Pjeyoga, rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlä li kjishko ga pjäy kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Efesios

Kjibokwo ère tara Pablorë Éfeso sopga kong

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłokwo łaga Jesús āska włeniyo. Éfeso kjokyo, e tjwłō ara. Eshko ga sbōpga jyāgłō syō uyo łok ara. Tjwłō arayo łi, e ba sbō ko Artemisa łi syō uyo, tak pjang Hechos 19.23-41 go sorë łi eni. Dēnashko ga Pablo to shäng Jesús roy pjłú łē kjok shto oblē oblēshko ga öötong shäng eshko, tak pjang Hechos 18.18 go sorë łi eni. Gueniyo beno shäng eshko dbar kop ara llēme. E irgo ga jek öötong shäng eshko obi, ga beno shäng nopga łi ping Sbö tjłokwo go lu pjłogłō mya, tak pjang Hechos 19 go sorë łi eni.

Kjibokwo ère go ga Sbö wopjłú łi kjışhko ga llēbo shāryara pjłú bi kong oblē oblē sorë łi tara ba kong. Woyde ga Sbö iēy ber kēsbang, tjwłō ara sorë łi tara ba kong. Judíoga, nopga judío llēm włeniyo, e iara Sbörë beno tjēyo kjrinaso, ga woyde ga ber lōng wļēp ēng tjok shara, ber lōng ēng kjimtē kar kar bakoe, e tara ba kong bakoe.

Kjibokwo ère tara ba kongshko ga sök kjērshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjışhko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë łi eni.

1 ¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno ba tjłokwo roy łaga Cristo Jesús āska.

Sbö nopga tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok lōng Éfeso kjokyo, kjibokwo ère ichēr jek bomi kong.

² Rokēr bi Data Sbö kong, Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú łi kjışhko ga pjāy kjimte łok ara, pjāy ie ber lōng wļēp bakoe.

Sbö poshrëy ara, ba wopjłú łi kjışhko

³ Sbö, Tjłapga Jesucristo Data łi poshrëy ara. Shji tōna beno tjeng Cristo tjok kjışhko ga shji kjimtara ara, llēbo twe ba nopga kong ba kjimtokłō włō łi twara bi kong uunkong bakoe. ⁴ Shji kjimtara eni. Kjok shāryayde llēm obishko ga shji tōno beno tjeng Cristo tjok ère kjrara Sbörë, shji ber tjeng baīya włō, shji pogo llēye dret ba bokso włō bakoe. Shji woyde Sbörë ara kjışhko ga ⁵ dēnashko ga wotjłik ga shji ie Jesucristorë ber lōng ba wapga włō łē, woydara ber eni kjışhko. ⁶ Ba Wa woyde ara łi twara bi kong. Eni ga ba wopjłú łi pina bi kong, iy wēłē włō, ga poshrëy ara.

⁷ Sbö wopjłú ara anmoyō. Ba wopjłú łi kjışhko ga Cristo wolono, srēng kwono. E kjışhko ga shji dōra bi shdungłō dbo dorko dwayo, owa pjang bi go

li lõna beno dret bakoe. ⁸Shji kong kjok miydë twara ara, ba tjłokwo miydëy wełë wło. Shäryara eni ba wopjłú li kjışhko. ⁹Dënashko ga Sbõ wotjłık lłebo shäryë Cristo tjok łe, woydara ber eni kjışhko, gueniyo ëye ommydono lłeme. Gueniyo e pina bi kong pjir tjän, ¹⁰e dbaryo öötongshko ga lłebo uunkong łara li shärye ber eni wło. Eshko ga Cristo ie ber sök lłebo tjeng kës li ichaga, lłebo tjeng kjok dogo, lłebo tjeng kjok ëre kjing go bakoe.

¹¹Lłeye woyotjłına Sbõrë shärye wło li, e shärye uunkong eni. Ga dënashko ga wotjłık lłebo shäryë bi kong łe. Eni ga shji kjrara, tona beno tjeng Cristo tjok, ¹²ga shji lõng Cristo koshaga bäm go li, shji kjimtara ara, shji ikoba wło, Sbõ poshrëkoba ba dbo kalä kjışhko wło. ¹³Shji döya Sbõrë sorë roy pjłú li, tjłokwo bek li e. Ga kuromishko ga tjłokwo kjroromi, ga pjäy tona beno tjeng Cristo tjok. Cristo kjışhko ga pjäy go ba Sëya iche ber bomi tjok łara jłokoyo li, e shrono beno kësbang bomi tjok. Eni ga pjäy jyä tara beno lõng włeni. Miydëy e go ga pjäy beno Sbõ i. ¹⁴Ba Sëya twara bi kong kjışhko ga miydëy e go ga lłeye pjłú shärye bi kong łara li, e shärye eni jłokoyo, nopga baiya li dora pjir guing. Eshko ga Sbõ poshrëy ara, ba dbo kalä kjışhko.

Pablo syõshtono Sbõ kong

¹⁵Pjäy roy kuror ga pjäy mär lõng Tjłapga Jesús go, ga Sbõ nopga uunkong woydëmi lõng ara bakoe. E kjışhko ga ¹⁶tja syõstë Sbõ kong bomi kjışhko-shko ga tja wopjłú ba tjok enido. ¹⁷Data Kësbangyo li, e Tjłapga Jesucristo Sbõ. Ga rokër ba kong ga pjäy kong kjok miydë twe ara, ga e opping shäng bomi kong bako, e miydëmi jek këgong wło. ¹⁸Pjäy kjrara Sbõrë, lłebo pjłú twe bomi kong kësbang wło. Eni ga rokër ba kong obi ga pjäy kong kjok miydë twe äar bomi pjłúshko wło, lłebo pjłú koshëmi lõng twe ba nopga kong li lłe miydëmi wełë wło, ¹⁹Sbõ dbo ara li miydëmi wełë wło bakoe. Ba dbo ara li, e pjir lłem, ëye äar baiya dik lłem bakoe. Ga shji mär lõng Cristo go ëre kjimte ba dbo go. ²⁰E go ga Cristo buk shinmoga tjrëkoshko ga wosh-rara iröng obi, ga sora öötong sök ba orkwo këlëkong kjok dogo. ²¹Eshko ga iara beno tjwłõ ara, sëya lłe dbo ara włeniyo kjinmo, oblë ichagaga włeniyo kjinmo, lłebo uunkong kjinmo, iara beno eni eerishko dbaryo wło, iyado wło bakoe. ²²Lłebo uunkong iara beno tjeng ba włoshko, ga iara beno sök ba tjłokwo kfragaga lõng kës li ichaga. ²³Epga, e ba doyo włeni. Epga lõng së ba kjışhko. Lłebo tjeng kës së li łaga erë.

Shji wolono lõng włenishko ga shji iara Sbõrë beno lõng së jłokoyo

2 ¹Nopga judío lłem włeniyo, dënashko ga pjäy wolono lõng włeni, lłebo owa shäryëmi lõng li kjışhko. ²Eshko ga nopga Sbõ miydë lłem włeniyo lõng lłebo owa shäryë sorë ga pjäy omshäryë lõng eni bakoe. Lłeye łe Ärë li kolomirë. Sëyaga owa jek lõng kjok ëre kjing goshko ichaga erë, nopga to lõng Sbõ kolë lłem li ichaga erë bakoe. ³Dënashko ga shji uunkong omshäryono eni. Eshko ga shji wotjłık owa erä, shji jek lõng bi wotjłık owa li go bakoe. E kjışhko ga Sbõ iirkono ara bi tjok, ga shji lõng shdüya wło, nopga oblë owa li shdüya sorë ga eni.

⁴Gueniyo shji songe łe Sbõrë, shji woyde ara anmoyõ bakoe. ⁵E kjışhko ga shji wolono lõng włeni, lłebo owa shäryëy lõng li kjışhkosshko ga shji iara beno lõng së jłokoyo, ga shji iara beno lõng mär Cristo go shara. Ba wopjłú li

kjishko ga shji dōra eni. ⁶Cristo Jesús woshrra irōng obi, ga sōra öötong sök ba tjok kjok dogo. Shji tōna beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji woshrra eni wleni, ga shji sōra öötong löng ba tjok kjok dogo eni wleni bakoe. ⁷Shäryara eni Cristo Jesús kjishko, lōno ga ba wopjlu kēsbang li pīya oba kong iyado wlo. ⁸Ba wopjlu li kjishko ga pjāy dōra, pjāy mär löng Cristo Jesús go kjishko. Pjāy dōra li, e bomi sēngglo, e wlēnomi om go llēme. ⁹Shäryara eni, llēbo pjlu shäryoromi kjishko llēm, ēye opposhrēk e kjishko llēm wlo. ¹⁰Shji eerishko ga sorē, shji shäryara Sbörē yōtso beno löng eni kjishko. Shäryara eni, shji tōna beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko, llēbo pjlu lara dēnashko shäryēy wlo li, e shäryēy eni wlo.

Shji tjēyo kjrinaso, shji tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko

¹¹E kjishko ga pjāy nopga judío llēm wleniyo, pjāy dēna ga sorē woyoshroziā. Eshko ga pjāy kowe judfogarē «nopga jyā tak llēm wleniyo» lē. Epgara opkowē lok «nopga jyā tak pjir wleniyo» lē, gueniyo jyā taga norē ba doyoshko erā. ¹²Woyoshrozi ga dēnashko ga pjāy löng Cristo tjok llēme. Tjlokwo twara Sbörē Israel tjēyoga kong, beno iyado wlo, gueniyo pjāy Israel tjēyoga llēm kuzong ga e beno bomi kong llēm, pjāy shto oblē so wleni erā. Eshko ga Sbō miydēmi löng llēm, pjāy dōya li koshēmi löng llēm bakoe. ¹³Pjāy löng pjola wleni. Gueniyo eerishko ga pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga pjāy sōra tek ba soshko wleni shara, Cristo wolono, srēng kwono li kjishko.

¹⁴Dēnashko ga judiōga, nopga judío llēm wleniyo, e löng dboy dboy. E ēng iywō lok shjiktēng erā. Gueniyo shji iara Cristorē beno tjeng wlēp ēng tjok, shji iara beno löng tjēyo kjrinaso shara. ¹⁵Kjok llgwekklo tara Moisésdē li goshko ga llēbo shäryako ara. Gueniyo Cristo wolono kjishko ga kjok llgwekklo li kjara, ga shji iara beno löng ichaga erē ame. Shäryara eni, tjēyoga kjrīng pjök li tōya, ber ba tjok kjrinaso wlo. Shji iara beno tjeng wlēp ēng tjok eni. ¹⁶Wolono pjang kjlös go kjishko ga tjēyoga kjrīng pjök li iara beno tjeng tjēyo kjrinaso, ga iara beno löng wlēp Sbō tjok, ēng iywō lok shjiktēng ame wlo. ¹⁷Cristo öör ēreshko ga tjlēno uunkong kong ga shji ber löng wlēp Sbō tjok ga pjlu lara. Lara eni judiōga, Sbō miydē pjlu wleniyo li kong, nopga judío llēm, Sbō miydē llēm wleniyo li kong bakoe. ¹⁸Eni ga ba kjishko ga eerishko ga shji kjimte Sbō Sēya kjllaraso lirē uunkong äär Data Sbō shwoy ga pjlu.

¹⁹E kjishko ga pjāy nopga judío llēm wleniyo, pjāy shto oblē so wleni ame. Pjāy beno löng Sbō nopga jlokoyo, pjāy ba wapga bakoe. ²⁰⁻²²Shji u shäryē akkwo goshko ga woydara ga akkwo tjeng ara. Akkwo iēy tōshko bām go kjwara, ber ba shakklo wlo. E irgo ga akkwo iēy ba kjīng go jem jōng ēng kjīng go. Sbō nopga, e u wleni. Akkwo ba shakklo kjangyo, iak beno buk bām go li, e Cristo Jesús om go li loklo. Akkwo oblē oblē iak beno tjeng ba shakklo li, e Sbō tjlokwo roy lagaga Jesús āska li loklo, Sbō tjlokwo lagaga li loklo bakoe. Ga pjāy mär löng Cristo go kuzong ga pjāy uunkong tōng tjeng ba tjlokwo kjragaga oblē tjok, akkwo jem tjeng ēng kjīng go wleni. Shji uunkong tōng tjeng Cristo tjok, shji ber Sbō u wleni wlo, ba Sēya ber sök u li roshko iyado wlo.

Pablo ichara Sbörē ba tjlokwo roy pjlu lē nopga judío llēm wleniyo kong

3 ¹E kjishko ga tja Pablo, tja sök kjērshko, Cristo Jesús tjlokwo roy pjlu lēr pjāy nopga judío llēm wleniyo kong kjishko. ²Miydēmi ga Sbō wopjlu li

kjishko ga tja ichara ba tjlokwo roy pjlu le bomi kong. ³Tjlokwo li miydeba llem, gueniyo lara bor kong, toror bomi kong kjibokwo ere go sira sorë ga eni. ⁴⁻⁵Eni ga kjibokwo ere lemishko ga miydeba e go ga Cristo, e sorë miydeba llem emde ga lara Sbore bor kong, ga miydeba pjir tjan. Denashko ga e lara e kong lleme. Gueniyo eerishko ga ba tjlokwo roy lagaga Jesus aska li, ba tjlokwo lagaga li, epga iara beno tjeng dboy ba kong. Ga ba Seya ichara ba tjlokwo roy pjlu le ba kong lok. ⁶Ba tjlokwo pjlu miydeba llem li ere: Eeri jek lekong ga judfoga kjimte Sbore ero ame; eye tono beno tjeng Cristo Jesus tjok ga kjimte Sbore, judfoga, nopga judio llem wleniyo bakoe; eni ga uunkong li beno long tjeyo kjrinaso, doyo kjaraso wleni, llebo tve lara Sbore ba nopga kong jlökoyo li beno uunkong li kong kjishko.

⁷Sbo wopjlu li kjishko ga tja ichara ba tjlokwo roy pjlu le oba kong, ga tja kjimte ara ba sharye ba dbo ara go. ⁸Tja twlo Sbo nopga long kes li dorko. Eni emde ga ba wopjlu li kjishko ga tja ichara ba tjlokwo roy pjlu le nopga judio llem wleniyo kong. Tja tje ba kong ga epga mar long Cristo go wleni ga llebo tve Sbore ba kong ara, pjir lleme ler ba kong eni. ⁹Damar ga llebo uunkong sharyara Sbore. Eshko ga wotjlik llebo sharye le, gueniyo lara e kong lleme. Gueniyo eerishko ga tja ichara ba le oba kong, sharye sorë miydeba welle wlo. ¹⁰Woydara ga lleve sharye Jesus tjlokwo kragaga kong li, e iya seya lle dbo ara wleniyo, oble ichagaga wleniyore, ga miyde lok e go ga Sbo kjok miyde ara anmoy. ¹¹Ere sharyara Sbore bi Tjlapga Cristo Jesus tjok, woyotjina kjok sharyayde llem obishko sorë li eni. ¹²Shji тона Sbore beno tjeng Cristo tjok, ga shji mar beno long ba go. E kjishko ga shji aar Sbo shwoy ga wlep, lleve bangkrej lleme. ¹³E kjishko ga roker bomi kong ga tja shdungoba shang song bomi kjishko emde ga pjay wosonke lleme. Llebo wen bor kong jushko li, e ber bomi kong pjlu wlo.

Pablo syoshtono Sbo kong Efeso sogpa kjishko

¹⁴E kjishko ga tja kjok tok, syoshte Data Sbo kong. ¹⁵E ba nopga long kes kjok dogo li Data, ba nopga long kes kjok ere kjing go li Data bakoe. ¹⁶E llebo tjeng ara, tve ba nopga kong wlo. Eni ga roker ba kong ga ba Seya iche bomi kjimte ba dbo kesbang go, pjay ber long wokjang wlo, ¹⁷Cristo ber sok bomi tjok iyado wlo, pjay mar long ba go kjishko. Roker ba kong obi ga pjay kjimte eng woyde ara kar kar jlökoyo iyado, ¹⁸shji woyde Cristore kjome li miydeba wlo, ba tjlokwo kragaga long kes li tjok. Jlokoyo ga shji woyde ara anmoy. ¹⁹E tjlly ga aar llem emde ga roker ba kong ga e piya bomi kong, miydeba wlo, lleve sharyemi do lishko ga pjay wotjlik aar Sbo dik wlo.

²⁰Sbo dbo ara kjishko ga llebo woyotjly, rokey ba kong li sharye ga pjlu, ga sharye e kjinmo anmoy go ga pjlu bakoe. Ga shji kjimte ba dbo ara ere go. ²¹Llebo sharye ara Cristo tjlokwo kragaga go, Cristo Jesus go bakoe. E kjishko ga iey ber kesbang, twlo ara iyado wlo. Ber eni.

Shji ie Cristore ber doyo kjaraso wleni

4 ¹Tja sok kjersho Tjlapga Jesus kjishko. Pjay rokara Sbore beno ba nopga. Era twlo ara. Eni ga roker bomi kong ga pjay jek pjlo beke. ²Pjay ber long wotoye. Pjay tje eng tjok yotso. Pjay iirke maling lleme. Llebo sharye oblere lle pogoshko ga pjay ber long wlep, wopjlu ba tjok era. ³Pjay

drön ëë, jëk löng ëng tjok wïëp, pjây wotjlik ber löng kjrinaso wlo, pjây iara Sbô Sëyarë wotjlik sorë ga eni. ⁴Shji Cristo tjlokwo kjrägaga löng kës ëre doyo kjlaraso wleni, shji Sëya kjlaraso bakoe. Shji rokara Sbörë uunkong, ga llëbo koshëy löng li kjrinaso. ⁵Shji Tjlapga kjlaraso. Tjlokwo söy löng li kjrinaso. Shji wara jer di roshkoshko ga e beno llëbo kjrinaso loklo. ⁶Shji Sbô kjlaraso. Shji data kjlaraso. Shji iche, kjimte uunkong, ga shäng bi tjok iyado.

⁷Cristo wopjlu li kjishko ga shji kjlara kjlara kong kjok miydë twara oblë oblë, pak twe bi kong li shäryëy pjlu wlo. ⁸E kjishko ga Sbô tjlokwo tak pjang eni:

«To jem kjokshkoshko ga

ba wloyoga zana li shara, söra jem ba tjok ba irgo,

ga oblëra kong llëbo twara ara.»^a

⁹«To jem» le li, e llë loklo? To ter öör shäng bäm go kjok ëre kjing go li loklo. ¹⁰Cristo to ter bäm go. E irgo ga to jem kjok dogo, beno sök shtoyo tjwlo ara, kjok shto oblë oblë kjinmo, llëbo uunkong ichë wlo. ¹¹Shji kong pak twara om go, shäryëy wlo. Shji kjone kjone iara beno löng Sbô tjlokwo roy laga Jesús äska, shji kjone kjone iara beno löng Sbô tjlokwo laga, shji kjone kjone iara beno löng Sbô tjlokwo roy pjlu shdöga, shji kjone kjone iara beno löng ba nopga daga, ba pingga bakoe. ¹²Shji iara beno löng ba nopga löng kës li kjimtaga, pak twe ba kong li shäryë lok pjlu wlo, dbokjrë lok jek këgong këgong wlo. ¹³Woyde ga shji uunkong Sbô Wa miydë pjlu, ga shji mär ber löng ba go, shäryoroy eni pjrshko ga shji ber löng wotjlik kjrinaso wlo, shji ber löng wotjlik këkboga dik wlo, shji äär ber löng Cristo dik wlo.

¹⁴Eshko ga shji wotjlik kjwozirga dik ame. Shji jyäpgwëba tjlokwo oblë oblë go ame, kjoyong iöya dlung kjing go bakwe pjlukdë llaw pogo wleni, no kjone kjone wotjlik ara, shji jyäpgwe wlo le gueniyo. ¹⁵Tjlokwo bek li lëy wopjlu go dey. Eni ga shji äär ber Cristo dik, bi kägäyo li e, ¹⁶ga shji uunkong ba doyo wleni. Doyo dboglo smok lok ëng go ba kjoyungyo go, ber doyo kjlaraso wlo, ga shji töya Cristorë ber doyo kjlaraso wleni eni bakoe. Eni ga shji ëng woydë ara kar kar, ga shji kong pak twara kjlara kjlara li shäryëy ga pjluë.

Shji tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko ga shji jëk löng tjaglën wleni

¹⁷Eni ga pjây ichër Tjlapga Jesús ko go ga pjây jëk löng owa, nopga Sbô miydë llëm wleniyo dik ame. Epga jëk löng ba wotjlik tjwlo llëm, llëno llëm li go erä. ¹⁸Epga Sbô miydë llëm, llëye kuya woydë llëm kjishko. E kjishko ga tjlokwo bek li llë loklo miyde lok llëm, ga epga ie Sbörë ber löng së jlökoyo llëm bakoe. ¹⁹Opyono beno jëk löng ba wotjlik owa li go erä, ga llëye lökyo ba kong ame. Llëbo owa shäryë lok oblë oblëshko ga löng wopjlu erä, ga shäryë woydë eni jek obi.

²⁰Gueniyo pjây Cristo tjlokwo roy kunoshko ga pjây oppino jëk eni llëme.

²¹Cristo tjlokwo roy bek li kuromi, ga pjây mär beno löng ba go. E kjishko ga miydër ga pjây oppino jëk, woyde Cristorë sorë li eni. ²²Dënashko ga pjây jëk löng bomi wotjlik owa li go. Bomi wotjlik eshko li, e owa. Pjây jyäpgwara ara, llëbo owa shäryëmi wlo. Gueniyo pjây oppino ba rayë, ²³pjây kjlopswe Sbörë ber löng wotjlik oblë wlo, ²⁴pjây ie ber löng tjaglën wleni wlo. Llëbo pjlu shäryaga iyado li, e Sbô. Ga pjây kjlopswara beno jëk löng eni, baïya dik.

²⁵Eni ga shji uunkong doyo kjälaraso wleni kjishko ga shji jyörkë ame, pjäy tjlä bëy ëng kong dey. ²⁶Shji iirkonoshko ga llëye owa shäryëy llëme. Shji pë jek löng bi iir li tjok llëm, ²⁷shji jyäpgwe Arë llëm wlo. ²⁸Ëye lürkë ä ga lürkë ame, parkë ba orkwo go dey, oblëga song li kjimte ga pjlu wlo.

²⁹Tjlokwo owa lëy ëng kong llëme. Tjlokwo pjlu lomirë dey, oblë kjimtoklo, kuya ga ber pjlu ba kong wlo. ³⁰Pjäy jyä tara Sbö Sëyarë wleni beno Sbö i, äär jong bi dözlong dbaryoshko jä. E kjishko ga Sbö Sëya iëy ber shäng woydë llëme. ³¹Shji wotjlik owa oblë kong ame, shji iirkë ara oblë kong ame, llëbo lëy oblë kong iir go ame, shji ëngkwë oblë tjok ame, oblë läywëy owa ame, shji oblë iywö shjiktëng ame bakoe. ³²Pjäy pjlu ëng tjok. Oblë songe lözia. Llëbo shärye oblërë owa bomi kongshko ga owa li iozi ber tjwlo llëm, owa pjang bomi go li löna Sbörë Cristo kjishko sorë ga eni.

Shji jëk pjlo bek

5 ¹Pjäy Sbö wapga, ga pjäy woyde ara. E kjishko ga pjäy opshäryos baiya dik. ²Shji woydara Cristorë ara, ga optwono wolono bi kjishko, öng wlëp ushko so zrökoba, sho sukoba Sbö poshrëkklo li lö pjleblë ba kong wleni. Woyde ga pjäy ëng woydos ara kar kar eni bakoe.

³⁻⁵Shji orkwosmono ë tjok llëm ga shji pë ba tjok llëm, llëbo shäryako llëm li shäryëy llëm bakoe. Shji wotjlik dbur töng bi kong erö llëm, e llëbo jyäglö poshrëy löng wleni. Pjäy Sbö nopga kjishko ga llëbo eniyo shäryëmi sira ëmdë llëme. Llëbo läko llëm lëy ë kong llëm, llëbo tjwlo llëm lëy ë kong llëm, shji tjör ëng tjok tjlokwo owa go llëm bakoe. Pjäy löng wopjlu Sbö tjok li lanyotkomirë oblë kong dey. Llono ga Cristo, Sbö, epga ber löng no pjlyoga iyado. Eshko ga llëbo twe Sbörë ba nopga kong. Gueniyo ëye opshäryë owa eni ga äär eshko llëme.

⁶Pjäy jyäpgwëba tjlokwo tjwlo llëm go llëme. Llono ga nopga llëbo owa shäryono eni li shdüya Sbörë, kolara lök llëm kjishko. ⁷E kjishko ga pjäy tön nopga eniyo tjok llëme.

⁸Dënashko ga pjäy jëk löng kjok ro si roy^a wleni. Gueniyo eerishko ga pjäy mär löng Tjlapga Jesús go kuzong ga pjäy jëk löng kjok shjiy roy^c wleni shara. E kjishko ga pjäy jëk löng, woyde Sbörë sorë li eni. ⁹Ëye iök shjiy ëre tjok ga jëk pjlu oblë tjok, jëk pjlo bek, ga tjläshko ga tjlokwo bek li layde. ¹⁰Ga pjäy opping llëye woyde Tjlapgarë shäryëmi wlo li go. ¹¹Shji jëk oba jëk löng kjok ro si roy wleni llëme. Llëye shärye lök li, e llëno llëme. Eni ga llëbo shärye löng li owa lözi ba kong dey, miyde lök wlo. ¹²Sbö kole lök llëme. Llëbo owa shärye löng lütshko li lanyotkëy ëmdë ga lökyo ara. ¹³Gueniyo iök pïy llëbo owa li go ga e ber wëllë. ¹⁴Eshko ga igöy wëllë, iök shjiy li kjishko. E kjishko ga oba tjlä ga

«Pja buk pë,

pja wollenzong,

pja kojös shinmoga tjeng li tjreko dwayo.

Eshko ga pja ie Cristorë ber sök kjok shjiy roy» lëba eni.

¹⁵Pjäy drön jëk löng nopga kjok miydë ara wleniyo dik, nopga kjok miydë llëm wleniyo dik llëme. ¹⁶Shji löng dbar owa. E kjishko ga llëye wen tjwe

b 5.8 Jëk löng kjok ro si roy lë li, e tjlokwo pjlu miyde löng llëm li löklo. **c 5.8** Jëk löng kjok shjiy roy lë li, e tjlokwo pjlu miyde löng li löklo.

bomi kong shäryëmi pjǎu wloshko ga shäryozia. ¹⁷Shji lïebo shäryë nopga kjok miydë lïem wleniyo dik lïeme. Pjây oppis lïeye woyde Tjlapgarë li shäryë. ¹⁸Shji nelötkë lïeme. Shji nelötkë ga shji iche lïebo owa shäryë. Pjây ichaga ber Sbö Sëya pjang bomi go lirë dey. ¹⁹Pjây tos ëng tjok Sbö kong tükwo oblë oblë go. Ga Tjlapga poshrëzï bomi tükwo li go. ²⁰Pjây ber löng wopjǎu Data Sbö tjok lïebo uunkong kjishko. Łozï ba kong iyado, Tjlapga Jesucristo ko go.

Nopga orkwosmok löng pjir ga jëk ëng tjok sorë

²¹Cristo bangkjrëmi kjishko ga pjây ëng kolozong.

²²⁻²³Cristo beno ba tjökwö kragaga uunkong kägäyo, ba döga bakoe. Domergara beno ba boyga kägäyo eni bakoe. E kjishko ga walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga kolozï, Tjlapga Jesús kolëmi löng wleni. ²⁴Cristo kolë ba tjökwö kragagarë sorë ga bomi lanmaga kolozï iyado eni bakoe.

²⁵Domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozi ara, ba tjökwö kragaga woyde Cristorë sorë ga eni. Ba tjökwö kragaga woydara ara, ga optwono wolono ba kjishko, ²⁶ie ber löng dboy ba kong wlo. Ba tjökwö li go ga epga iara beno pjlo bek Sbö bokso wlo, ²⁷ber löng ba nopga kalä shjiy wleni wlo, ber tjeng baiya wlo, pogo lïeye dret ba bokso wlo bakoe. ²⁸Eni wleni ga domerga, bomi boyga woydozi ara, pjây opwoyde sorë ga eni. Eye ba boy woyde ara ga e opwoyde om go wleni. ²⁹⁻³⁰Eye ba doyo om go li iywö shjiktëng lïeme. Opsëng, opdë. Shji Cristo tjökwö kragaga, shji ba doyo wleni. E kjishko ga shji de Cristorë eni bakoe. ³¹E kjishko ga domer ba data, ba mekë rayë, ga orkwosmok walë tjok, ga ber löng kjilaraso wleni. ³²Ère lïe loklo miydëy wële lïeme. Lër eni li, Cristo, ba tjökwö kragaga, e lotë. ³³Eni ga domerga orkwosmok löng pjir, bomi boyga woydozi ara, pjây opwoyde sorë ga eni. Walëga orkwosmok löng pjir, bomi lanmaga bangkjrözia.

Dataga, mekëga, wapga, e jëk ëng tjok sorë

6 ¹Wapga, pjây mär Tjlapga Jesús go kuzong ga bomi dataga, bomi mekëga, e kolozia. ²⁻³Sbö tjökwö tak pjang eni: «Bomi dataga, bomi mekëga, e bangkjrözï, iozi ber tjwlo ara, lïebo jek pjǎu bomi kong wlo, lu ïmi kop ara kjok ère kjing go wlo bakoe.»^e Eni ga kjok lïgwekklo ère koloroy wleni ga lïebo pjǎu shärye Sbörë bi kong lara jlökoyo. Lïebo lara jlökoyo eni eshko kjiwë jä.

⁴Dataga, pjây lïebo shäryë bomi wapga kong ber löng iirkë wlo lïeme. Poshdüzi, pizi jëk löng, woyde Tjlapga Jesüsdë sorë li eni.

Parkaga sogoga, parkagaga tjwëk löng pjir wleniyo, e jëk ëng tjok sorë

⁵Parkagaga tjwëk löng pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ère so, e kolozia. Bangkjrözï löng wopjǎu, pjây parkë löng Cristo kong wleni. ⁶Pjây iya löngshkoshko ga epga kolëmi pjǎu, ber löng wopjǎu bomi tjok wlo. Gueniyo kolëmi eshko dö lïeme. Pjây parkos ba kong pjǎu iyado, pjây Cristo parkagaga tjwëk löng pjir wleniyo dik. Lïeye woyde Sbörë shäryëmi wlo li shäryozï wopjǎu. ⁷Pjây parkos löng wopjǎu bomi sogoga kong, bomi dbo kës li go, pjây parkë

lõng Tjlapga Jesús kong wleni, pjây parkê lõng nopga kong wleni llême.
⁸Miydêmi pjîlû ga ëye llêbo pjîlû shâryono ga potjwllêngga Tjlapgarê, parka-
 gaga tjwllêk lõng pjir wleniyo êmdê ga potjwllêya.

⁹Parkagaga sogoga, pjây opshâryê bomi parkagaga tjok eni bakoe. Kroyoy-
 wêy llême. Miydêmi pjîlû ga pjây, bomi parkagaga, pjây kâgäyo sök kjlaraso
 kjok dogo, ga shji uunkong llgweya beke.

Llêbo twe Sbörê bi kong ara, bi opwllikoklô wleni

¹⁰Era eni ga pjeyoga, pjây mâr ber lõng Tjlapga Jesús go îyado, pjây mâr
 ber lõng ba dbo ara go îyado bakoe. ¹¹Ëngkwagaga opwllikê ba opwllikoklô go
 sorê ga pjây opwllikos llêbo twe Sbörê bomi kong kês li go eni, pjây jyâpgwe
 Ârêshko ga kumi kjang wlo, jîlô lêmi ba kong llêm wlo bakoe. ¹²Shji lõng
 dbonik nopga tjok llêm, shji lõng dbonik sêya llê dbo ara wleniyo tjok, oblê
 ichagaga wleniyo tjok, nopga owa lõng kjok êre kjing go ichagaga wleniyo
 tjok bakoe. ¹³E kjîshko ga pjây opwllikos llêbo twe Sbörê bomi kong kês li go,
 dbar owa li tjweshko ga pjây tók llêm wlo, pjây ber lõng wokjang äär jong
 dbar owa li pjitong guing.

¹⁴Eni ga pjây wokjange. Sbô tjîlökwo bek li sözi, e bomi dop pjrikklo wleni.
 Pjây jêk pjîlô bek, e bomi worbu wllikoklô wleni. ¹⁵Sbô tjîlökwo pjîlû li, shji
 ie ber lõng wlêp Sbô tjok. Pjây poshâryos e go, tjîlökwo roy pjîlû li lê oba
 kong wlo, e bomi drekwota wleni. ¹⁶Pjây mâr ber lõng Tjlapga Jesús go, e
 bomi kõnkowo shtokjoklô wleni. Pjây löya Ârê ba kõnkowo dbo go iök ri ri li
 goshko ga shtokjêmi e go, pjê bomi go llêm wlo. ¹⁷Miydozi ga pjây dôra Sbörê
 ba dbo ara go, e bomi kâ wllikoklô wleni. Sbô tjîlökwo shazî bomi wloshko, e
 bomi dröng twara Sbô Sëyarê bomi kong wleni.

¹⁸Ga pjây syöshtos, kjîloshtos Sbô kong îyado, pjây pîya Sbô Sëyarê sorê li
 eni. Pjây sjêke. Pjây syöshtos Sbô nopga kjîshko îyado. ¹⁹Pjây syöshtos bor
 kjîshko bako, tja tjîlêshko ga tja kong tjîlökwo lê Sbörê bor kong lêr wlo, Sbô
 tjîlökwo pjîlû miydêba llêm li roy lêr oba kongshko ga llêye bangkjrêr llêm wlo
 bakoe. ²⁰Tja ichara Sbörê ba tjîlökwo roy pjîlû lê oba kong ba âska. Eerishko
 ga tja sök kjêrshko e kjîshko. Pjây syöshtos bor kjîshko, ba tjîlökwo roy lêr-
 shko ga llêye bangkjrêr llêm wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²¹⁻²²Bor kjîlara Tíquico, e parkê shäng Tjlapga Jesús kong bor tjok pjîlû
 îyado. E woydêr ara, ga ichêr jek bomi shwoy, tja sök na sorê li roy sök bomi
 kong wlo, lõng bor tjok na li roy sök bomi kong wlo bako, pjây wosonkê llêm
 wlo.

²³Pjeyoga, tja syöshtê Data Sbô, Tjlapga Jesucristo Data li kong ga pjây ie
 ber lõng wlêp, pjây kjimte ëng woydê ara kar kar, pjây kjimte mâr ber lõng
 Cristo go îyado bakoe. ²⁴Rokêr Sbô kong ga ba wopjîlû li kjîshko ga pjây
 Tjlapga Jesucristo woydê jîlökoyo li kjimte îyado.

Carta a los Filipenses

Kjibokwo ëre tara Pablorë Filipos sopga kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlára ko Pablo. E Sbö tjlökwo laga Jesús äska wleniyo. Dëna-shko ga Pablo öötong shäng Filipos kjokyo Silas, Timoteo tjok, Jesús roy pjlu lë. Eshko ga nopga ara omtjlokwo kjrono, tak pjang Hechos 16.12-40 go sorë li eni. Pjlara ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlu lara kjishko. Epga ommydonoshko ga llëbo ichara lok ba kjimtoklo, dbur bakoe. Ichara lok domer kjlára ko Epafrodito tjok. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë, e beno wopjlu ba kong li loklo.

Eshkoshko ga Jesús tjlokwo kragaga löng Filipos kjokyo li shdungoba ara. Eni ga kjibokwo ëre go ga Pablo shdungoba ara ëmdë ga shäng wopjlu li roy jyä tara, epga dbokjrë e go wlo. Ga epga ichara ber löng wotöshko, ga ëng kjimté kar kar bakoe.

Eshko dbaryo ga judfoga kjone kjone to löng tjle ga shji där wlo ga woyde ga shji mär Jesús go dö llëm, woyde ga kjok llgwekklo tara Moisésdë li söy bakoe le löng eni, miga jyö erä. E kjishko ga kjibokwo ëre go ga Jesús tjlokwo kragaga li ichara Pablorë ber löng sjëk, nopga eniyo tjok.

Kjibokwo ëre tara ba kongshko ga sök no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlu lara kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Timoteo tjok. Tjawa Cristo Jesús parkaga.

Sbö nopga töno beno tjeng Cristo Jesús tjok löng Filipos kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong, bomi kägäyoga kong, ëye parkë löng bomi tjok li kong bakoe.

² Rokër bi Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Filipos sopga kjishko

³⁻⁵ Tja öör Jesús roy pjlu lë bomi kong dämärshko tek lëkong ga pjäy löng parkë Jesús kong bor tjok pjlu iyado. E kjishko ga pjäy woyotjlinsko ga tja wopjlu Sbö tjok, ga tja syöshtë ba kong bomi kjishko wopjluë. ⁶ Sbö tjlokwo pjlu li kjroromishko ga llëbo pjlu shäryara Sbörë bomi pjlushko, ga miydër ga shärye jek këgong, äär jong Cristo Jesús tjwe iröng obi guing.

⁷ Sbö wopjlu li kjishko ga «Jesús roy pjlu li, e jlöë» lër to shäng tjlapgaga kësks bokshtoshko ga pjäy iara Sbörë beno löng bor kjimtaga. Ga tja bängzak

shäng ëreshko orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko ga pjây löng bor kjimte obi. E kjishko ga pjây uunkong woydër ara. Eni kuzong ga tja wopjlú bomi kjishko li, e pjíúe. ⁸Pjây uunkong in woydë ara, e miyde Sbörë pjire. Pjây woydër ara, shji woyde Cristo Jesúsde sorë ga eni.

⁹Tja syöshtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga rokër ba kong ga pjây kjimte dbar kjwobi go oblë woydë jek këgong këgong. Rokër ba kong obi ga pjây opping jek këgong këgong ba kjok miydë li go, ba wotjlik pjíú li go bako, ¹⁰llëbo pjíú anmoyö li shäryëmi iyado wlo. Eni ga pjây ber löng pjílo bek, pogo llëye dret Sbö bokso, äär jong Cristo tjwe iröng obi guing. ¹¹Ga rokër ba kong ga pjây kjimte Jesucristorë jek löng pjílo bek iyado, pjây ikoba wlo, Sbö poshrëkoba bomi kjishko wlo, Sbö iëba ber tjwlo ara anmoyö bomi kjishko wlo bakoe.

Pablo sök kjërshko, Cristo tjíökwö roy pjíú le kjishko

¹²Pjeyoga, llëye weno bor kong dö li, e shäryono Jesús roy pjíú shdär jek këgong wlo. E lër bomi kong, miydëmi wlo. ¹³Eerishko ga no dagaga parkë löng no lligwezlong uyo ëreshko, nopga oblë oblë, miyde lok ga tja iak shäng kjërshko orkwo kjrochak pjir dröng sho go, Cristo kjishko. ¹⁴Bi pjeyoga llamo löng kës li, tja roy kuya lok ga opyono mär löng Sbö tjíökwö roy le jíököyo, llëye bangkjre lok ame.

¹⁵⁻¹⁷No kjong kjong Cristo roy le wopjlú go. Shärye lok eni, tja woyde ara kjishko. Miyde lok ga tja iak shäng ëreshko, «Cristo tjíökwö roy pjíú li, e jlöe» lër oba kong wlo. Gueniyo kjong kjongda omlë, gueniyo wotjlik löng oblë. Shärye löng eni, tja woyde llëm kjishko, äär ber tjwlo ara bor kjinmo wlo. Woyde lok ga songyo kjrër ara anmoyö ëreshko le. Miydër ga eni. ¹⁸⁻¹⁹Gueniyo ga e llëye llëme. Cristo roy, e le löng enido. Wotjlik pjíúre, de oware, gueniyo Cristo roy le löng enido. Tja wopjlú e kjishko.

Llëbo weno bor kong owa ara ëre kjishko ga pjây syöshtë löng Sbö kong bor kjishko ara, ga tja kjimte Jesucristo Sëyarë ara bakoe. E kjishko ga miydër ga tja där, ga tja ber shäng wopjlú ara anmoyö e kjishko. ²⁰Bor kong ga Cristo tjíökwö lökyokjrër kjwe ga tja ber lok ara eshko. Woydër eni llëme. Gueniyo miydër ga tja sgara shäng tjíle Cristo kjishko sorë ga tja tjíle eni iyado, ikoba ga Cristo, e tjwlo ara lëba wlo. Woydër ga tja sök sërë, de tja zrörabare, lëba eni iyado. ²¹Bor kong ga tja beno shäng ga tja shäng llëbo shäryë Cristo kong wlo eröe. Ga tja wolono ga bor kong ga pjíú anmoyö. ²²Eni gueniyo ga tja sök kjok ëre kjing go obishko ga nopga kjimtër jek këgong ga pjíúe. ¿Woydër kjone dey yalë? Miydër llëme. ²³Bor kong ga pjíúyo kjone dey lër ga kjange. Tja wotjlik kjrina ga tja woion dey, tja to ber sök Cristo tjok wlo, e bor kong ga pjíú anmoyö. ²⁴Gueniyo tja wotjlik kjrina obi ga ber pjíú bomi kong wlo ga tja ber sök kjok ëre kjing go obi dey. ²⁵Miydër pjíú ga eni. E kjishko ga miydër ga tja ber sök bomi tjok obi, pjây kjimtër mär ber löng Cristo go jek këgong wlo. Eshko ga pjây ber löng wopjlú ara anmoyö. ²⁶Ga tja sök bomi tjok obishko ga pjây löng wopjlú Cristo Jesús tjok bor kjishko.

²⁷Llëbo wen bor kong sorë pogo ga Cristo roy pjíú li kjröromi kuzong ga woydër ga pjây jek pjílo bek e go, Cristo roy pjíú li tjwlo ara lëba wlo. Eni ga tja äär bomi ikde, de pjây roy kur eröre, miydër ga pjây löng wotjlik kjrinaso, pjây löng parkë uunkong no kjílaraso wleni, Cristo roy shdär oba uunkong

kong wlo. ²⁸⁻²⁹ Lëbo shäryara Sbörë bomi kong pjüé. Pjäy iara beno löng mär Cristo go. Gueniyo erö llëme. Pjäy iara beno shdungoba song ba kjishko bakoe. Era llëbo pjü bomi kong bakoe. E kjishko ga bomi wloyoga, e bang-kjreäi sira llëme. E goshko ga miyde lok ga to jeno wlo, ga pjäyda där wlo. E läga Sbörë eni. ³⁰ Dënashko ga tja shdunaba sorë li inomi wëlee. Eerishko ga roy kumi löng ga tja shdungoba shäng e kjoyo obi. Ga miydër ga shäryëba löng bomi kong eni bakoe.

2 ¹ Eni ga pjäy tönö tjeng Cristo tjok kuzong ga pjäy kong dbo twe iyado. Pjäy woyde ara kjishko ga pjäy woydë llëme. Sbö Sëya tjeng bomi tjok iyado. Pjäy songe le Sbörë bakoe. ² Eni kuzong ga llëye lër bomi kong li shäryozä. Pjäy wotjlis jong kjrinaso, llëye woyotjlimi kës li shäryëmi ga pjü wlo. Pjäy eng woydos ara kar kar, pjäy ber löng eng tjok wopjü wlo. Shäryoromi eni ga tja ber wopjü kësang eshko. ³ Pjäy llëbo shäryë, pjäy äär ber tjwlo ara wlo lëmi llëme. Pjäy opyë tjwlo ara oblë kjinmo llëme. Oblë iozi ber tjwlo ara bomi kjinmo dey. Pjäy ber wotöshko. ⁴ Pjäy llëbo wlek pjü bomi kong dö llëme. Wlëzi ber pjü oblë kong bakoe. ⁵ Cristo Jesús, e wotjlik sorë ga pjäy wotjlik eni bakoe.

⁶ Kjoy shäryayde Sbörë llëm obishko ga e Sbö jlökoyo, tjwlo baiya dik bakoe.

Gueniyo ga «Tja ber sök jushko tjwlo ara iyado wlo» lära llëme.

⁷ Opyono beno shäng tjwlo llëm,
parkaga tjwlek shäng pjir wleniyo dik,
weno no, so shji kjoyoe.

⁸ Eshko ga opyono beno shäng wotöshko anmoyö.

Ba Data kolara kjishko ga
opyono beno wolon pjang kjlös go, nopga owa wleni.

⁹ E kjishko ga iara Sbörë beno tjwlo ara anmoyö,
oblëga kës li kjinmo.

¹⁰ Shäryara eni, uunkong kjök tok ba kong wlo,
ëye löng kjök dogo, ëye löng kjök ëre kjing go, ëye löng klung ëre
dorko bakoe.

¹¹ Eshko ga «Jesucristo, e bi pjüyo jlöe» le lok uunkong.
Eni ga Data Sbö ber tjwlo ara bakoe.

Shji llëbo shäryë pjüé

¹²⁻¹³ Pjeyoga, Sbö, e drön ëë bomi tjok, llëye le li shäryëmi eni wlo. Tja shäng bomi tjokshko ga tja koloromi pjüé. Era eerishko ga tja shäng pjola ga woyde ga pjäy drön ëë, Sbö kolë, bangkjreäi iyado wlo. Pjäy döra llëbo pjü ëre kong wlo.

¹⁴⁻¹⁶ Llëye shäryëmi dö ga shäryozä löng wopjüé. Shji kjlöshtë llëm, shji eng dboryë kar kar llëm bakoe. Eni ga pjäy löng pjlo bek, pogo llëye dret Sbö bokso. Pjäy Sbö wapga tjän, pjäy löng nopga owa jëk löng pjlo bek llëm li tjreko gueniyo. E kjishko ga pjäy llëbo owa shäryë llëme. Eni ga shji ber löng së jlökoyo sorë tjlökwoyo li lëmi nopga kongshko ga pjäy iya lok ga oblë, dbala lok shji kjök ro si roshko wleni. Eni ga Cristo tjwe iröng obishko ga tja wopjü bomi kjishko, pak shäryoror li beno tjwlo ara kjishko. ¹⁷ Pjäy mär löng Jesús go kjishko ga pjäy shdungoba löng songe. Ga miydër ga tja

kjwe zrökoba, tjlökwö loror bomi kong kjishko. Eni ëmdë ga tja wopjlúe. Tja wopjlú bomi kjishko bakoe. ¹⁸Pjlú wlo ga llëye wen bomi kongshko ga pjây löng wopjlúe. Ga pjây ber wopjlú bor kjishko bakoe.

Timoteo, Epafrodito

¹⁹Pjây roy miydër woydë, tja ber wopjlú wlo. E kjishko ga tja kjimte Tjlapga Jesúsdë ga Timoteo, e ichër jek maling bomi ik, pjây roy söya bor kong wlo lër. ²⁰Llëbo ber pjlú bomi kong sorë li woyotjlíya shäng jlökoyo iyado botoya dik. Eýe oblë, pjây woyotjlíya eni llëme. ²¹Llamo löng ëreshkora, llëbo baiya woyotjlíyde. Llëbo Jesucristo i, e woyotjlíya löng llëme. ²²Gueniyo Timoteora parkë shäng bor tjok Jesús roy pjlú lë oba kong, wapga parkë löng ba data tjok sorë ga eni. E miydoromi tjän. ²³Eni ga ichër woydë jek bomi ik, tja därde, de tja där llëm, e miydoror guing. ²⁴Ga miydër ga tja kjimte Tjlapgarë wop ä ga jek bomi ik bakoe lër.

²⁵Bi kjlara Epafrodito, e ichoromi tek bor kong, tja kjimte bomi äska wlo. E parkono shäng bor tjok pjlú, dröno ara bor kjimtë Cristo roy lë. Gueniyo pjlú wlo ga ichër jek woydë bomi shwoy iröng obi. ²⁶Pjây iya woydë arae. Miyde ga swlo ara roy kuromi, ga woydë ara e kjishko. ²⁷Öör buk swlo ara jlöe. Wolono seke. Gueniyo songe lara Sbörë, ga kjimtara. Llëye shäryara ba kong li beno bor kong pjlú bakoe. Tja song iyado. E wolono kjwe ga tja beno sök woydë ara eshko. ²⁸E kjishko ga ichër jek woydë bomi shwoy maling, ñomishko ga pjây ber löng wopjlú obi wlo, tja sök woydë ba kjishko ame wlo. ²⁹⁻³⁰Tja kjimtëmi om go ga ä kjishko ga shrono shäng na bor kjimtë bomi äska. Parkë shäng Cristo kong ëreshkoshko ga wolono seke. E kjishko ga jek öötong shäng bomi shwoyshko ga wlokjrozí löng wopjlú, bomi kjlara wleni. Eýe parkë baiya dik ga bangkjrozí bakoe.

Shji mär Cristo Jesús go

3 ¹Era eni ga pjeyoga, pjây löng mär Tjlapga Jesús go kuzong ga pjây ber löng wopjlú e go. Tjlökwö toror bomi kong li tër bomi kong jek obi. Tja kwëya ba të llëme. E ber bomi wlikoklo wleni.

²Pjây sjëk, nopga owa löng llëbo owa shäryë wleniyo tjok. Epga so shjiti kjlöshko so kjoyoe. To löng tjlä ga «Woyde ga shji opsho zë, shji ber jyä tak pjir Sbö i wlo» lë lok eni. ³Miga jyö erä. Jyä tak pjir Sbö i jlökoyo li shji. Shji kjimte ba Sëyarë ba poshrëk. Shji töno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Shji mär llëbo shäryë om go li go llëme. Shji jyä tak pjir Sbö i jlökoyo e kjishko.

⁴Shji där llëbo shäryë li go kjwe ga där bäm go li tja. Tja llëbo pjlú shäryono ara anmoyö, oblë kjinmo. ⁵Tja buk chirawa öötong dbar kjwongshko (8) ga tja doyo jyä taraba pjire. Tja Israel tjëyo, tja Benjamín tjëyo bakoe. Tja hebreo jlökoyo tek dämär dwayo. Dënashko ga tja fariseo. E kjishko ga tja jëk to shäng pjlo bek kjok lligwekklo tara Moisésdë li go. ⁶Tja parkë woydë Sbö kong jlökoyo. E kjishko ga Jesús tjlökwö kragaga irpjanor, shdunor ara. Kjok lligwekklo li, e söror beke. Tja llëbo owa shäryono lëba ga äe.

Shji Cristo miydë woydë pjúe

⁷Dënashko ga tja mär llëbo tjeng kës ëre go. Gueniyo eerishko ga tja mär shäng Cristo go shara. E kjishko ga bor kong ga llëbo ëre tjwlo drete. ⁸Cristo

Jesús, e bor Tjlapga. E miydër woydë pjłúe. Tjwłõ ara anmoyõ li e. Lłebo oblë kës li, e ber bor kong ga tjwłõ drete. Cristo kjishko ga lłebo kës li, e rayoror pjir, bor kong ga ioror beno tjwłõ ame, lłebo dburoy włeni. Woydër ara li, e Cristo. ⁹Woydër ga tja ber baıya. Tja ber pjłõ bek Sbõ bokso włõ ga woyde ga tja jëk pjłõ bek kjok lıgwekkłõ tara Moisésdë li go lłeme. Woyde ga tja măr Cristo go dey. Eni ga tja ie Sbõrë ber pjłõ bek ba bokso. ¹⁰Cristo, e miydër woydë pjłúe. Cristo woshrra Sbõrë irõng obishko ga ba dbo ara pina bi kong wëlëe. Ba dbo li miydër woydë bakoe. Cristo shdunaba ara, ga zrõrabae. Woydër ga tja shdungoba eni bako, ga tja wolõn woydë baıya dik bebi. ¹¹Woydër eni, lłono ga nopga woshre Sbõrë irõng obishko ga tja woshre ba tjok bako włõ.

¹²Tjłõkwo łoror kës ëre włenor pjir, e łotë lłeme. Tja iara Sbõrë beno pjłõ bek tjãn, e łotë lłem bakoe. Gueniyo tja jeke. Tja kjrara Cristo Jesúsdë, e miydër pjłú włõ. E kjishko ga tja drõn ara, e miydër włõ. ¹³Pjeyoga, tja õõtong tjãn, e łotë lłeme. Gueniyo tja wotjłĩno to katõe. Lłeye shãryono tjãn li, e woyotjłĩn ame, lłebo wen tjwe li woyotjłĩntë. ¹⁴Tja tõna Sbõrë beno tjeng Cristo tjok ga tja rokara jem sõk ba tjok iyado włõ, lłebo twe ber bor kong włõ. E kjishko ga tja drõn ara, kjrër włõ.

¹⁵Woyde ga shji wotjłĩk këkboga dik. Pjãý kjone kjone wotjłĩk oblë sira włeni ga pjłú li piya Sbõrë bomi kong, miydëmi włõ. ¹⁶Lłeye shãryëý kjone pogo ga woyde ga shji jëk lõng tjłõkwo bek miydoroy tjãn li go.

¹⁷Pjeyoga, tja omshãryë shãng sorë ga pjãý omshãryos uunkong eni bakoe. No kjone kjone lõng bomi tjrëko omshãryë lõng pjłú borwatoy dik. Pjãý omshãryos baıya dik bakoe. ¹⁸Tjłõkwo łoror bomi kong ara tjãn li, e lër bomi kong jek pjłara obi, ga tja slar ëëe. Nopga ara omshãryë pjłú lłeme. Cristo wolono pjang kjłõs go li, ba kong ga tjwłõ lłeme lë łok włeni. ¹⁹E beno tjeng shdungko iyado włõ. Wotjłĩk Sbõ lłeme. Wotjłĩk lłebo tjeng kjok ëre kjing go erõe. Wotjłĩk lõng lłebo ber pjłú ba doyo kong li shãryayde. Zok ga lłebo owa shãryara li, e kjwe lõkyokjre ara, gueniyo eni lłeme. Roy shdõya łok wopjłúe.

²⁰Gueniyo ga shjira kjok ëre so ame. Shji iara Sbõrë beno lõng kjok dogo so tjãn, lłono ga shji aär ber lõng ba tjok eshko włõ. Bi dõga tjwe eshko dwayo li koshoydë lõng. Tjlapga Cristo Jesús li e. ²¹E dbo ara, lłebo tjeng kës li iche ga pjłú włõ. Ga ba dbo go ga bi doyo tjwłõ lłem ëre kjłõpswe ber wolëso, baıya dik, e sõk kjok dogo doyo sorë ga eni.

4 ¹Era eni ga pjeyoga, pjãý wokjang, pjãý lõng Tjlapga Jesús tjok iyado. Pjãý woydër ara. Pjãý ĩn woydë ara. Tja iëmi ber wopjłúe. Pjãý beno bor potjwłëkkłõ włeni, tja parkono Sbõ kong ara kjishko.

Pablo ĩano pjeyoga oblë oblë kjishko

²Walëga tjeng eshko do pjõk ko Evodia, Síntique. Rokër ba kong ga tõno beno tjeng Tjlapga Jesús tjok kuzong ga jëk lõng wopjłú ëng tjok, epenga dõ włeni. ³Pja bor kjłara, ga woydër ga pja ber shãng ba kjimtaga. Epga parkono lõng Jesús roy pjłú shdõk bor tjok pjłúe. Clemente, bi pjeyoga oblë, epga parkono lõng bor tjok eni bakoe. Ėye ber lõng së iyado Sbõ tjok włõ ga ba ko, e tak pjang Sbõ kjĩbokwoyo go. Ga pjãý ko tak łok e go bakoe.

⁴Pjãý lõng măr Tjlapga Jesús go kuzong ga pjãý ber lõng wopjłúe. Lër jek obi ga pjãý ber lõng wopjłúe. ⁵Lłebo shãryozĩ oblë kong yõtso, pjãý lõng

wopjǎu oba kong lēba wlo. Tjǎpaga Jesús, e tjwe dōrōe. ⁶Shji woydē lē kjǎi lēme. Pjāy sorēborē ga pjāy syōshtos Sbō kong, «Tjawa kjimtozong» lōzǐ ba kong. Ga pjāy syōshtēshko ga «Tjawa wopjǎu bop tjok» lōzǐ ba kong eni bakoe. ⁷Eni ga pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kuzong ga pjāy ie Sbōrē ber lōng wlēp, pjāy woydē ame wlo. Shji nopga kong ga shārye eni li, e lēbo kēsbang, e shay uunkong ber tjeng bi kā roy ga āe.

⁸Era eni ga pjeyoga, lēbo bek li, e woyotjǎizǐ erōe. Bangkjrako li, bek li, owa lēm li, wolēso li, woydako li, roy pjǎu li, e woyotjǎimirē. ⁹Lēye lōror bomi kong kuromi li, e shāryozǐ eni. Lēye shāryoror īnomi sorē ga pjāy omshāryos eni bakoe. Eni ga pjāy ie Sbōrē ber lōng wlēpe.

Pablo wopjǎu, lēbo twara lōk ba kong li kjǎshko

¹⁰Tja kong lēbo shāryēmi kjwǎl jā. E go ga miydēr ga tja woyotjǎimi lōnge. E kjǎshko ga tja iara Tjǎpaga Jesús dē beno sōk wopjǎu. Tja woyojeromie lēr lēme. Miydēr ga tja woyotjǎimi lōng īyado. Tja kjimtēmi lōromi ara, gueniyo tja kjimtēmi ga ā ōōtong dbar kop ara. ¹¹Lēr bomi kong eni, lēbo woydēr obi kjǎshko lēme. Tja sorē pogo ga tja oppino sōk wopjǎu. ¹²Shji lēye dret ga e sorē miydēr. Shji lēbo ara ga e sorē miydēr bakoe. Tja dli arare, de tja pjǎi ara, tja lēbo arare, de tja lēye dret, eshko ga tja oppino sōk wopjǎu īyado. ¹³Tja kjimte Tjǎpaga Jesús dē kjǎshko ga lēbo uunkong eniyo shāryēr ga pjǎu.

¹⁴Eni gueniyo ga tja songshko ga tja kjimtoromi li, e pjǎu. ¹⁵Jesús roy pjǎu lēr soyēr shāng pjāy Filipos sopga kongshko ga tja opshino jek bomi kjokyo Macedonia dwayo. Eshko ga dbur ichoromi bor kjimtoklō. Tjǎlōkwo kjrāgaga shto oblē so līra, tja kjimtara kjlara lēme. E miydoromi tjān. ¹⁶Tja sōk Tesalōnica kjokyo ēmdē ga dbur ichoromi bor kjimtoklō pjāraso lēme. ¹⁷Tja wotjǎlik lēbo ichoromi li kjrē erō lēme. Woydēr ga pjāy kong lēbo twe Sbōrē ara e kjǎshko. ¹⁸Lēbo ichoromi Epafrodito tjok li, e kjrōror pjir tjān. E tjok ga ōōtong woydoror li kjinmo, lēye woydēr ame. Lēbo ichoromi li, e beno Sbō kong pjǎu, lō pjǎblē, ōng zrōraba, sho suraba, pjono dret, ba poshrēkklo wleni. ¹⁹Bor Sbō, e lēbo ara. Eni ga lēye woydēmi li, e twe bomi kong pjir, pjāy tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok kjǎshko. ²⁰Bi Sbō, e bi Data. E poshrēy, iēy ber kēsbang, tjwǎl ara īyado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

²¹«¿Yonde?» lēmi Sbō nopga tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok lōng li kong. Pjeyoga lōng bor tjok ēreshko li, «¿Pjāy yonde?» lē bomi kong.

²²Jesús tjǎlōkwo kjrāgaga lōng kēs li, «¿Pjāy yonde?» lē bomi kong.

Tjǎlōkwo kjrāgaga parkē lōng pjǎu kēsbangyo ushko li, «¿Pjāy yonde?» lē bomi kong bakoe.

²³Rokēr Tjǎpaga Jesucristo kong ga ba wopjǎu li kjǎshko ga pjāy kjimte ara. Ber eni.

Carta a los Colosenses

Kjibokwo ëre tara Pablorë Colosas sopga kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlára ko Pablo. E Sbö tjlökwö lága Jesús áska wleniyo. Domer shäng kjlára obi ko Epafras. Dënashko ga Jesús roy pjlu lára Colosas kjokyo. Pablo om go li tjökwö lono eshko llëme.

Gueniyo lu to jek ara irgo ga Pablo sök kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjlu lára kjok shto oblë oblë kjishko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë li eni. Ga Epafras öör eshko ba ik, ga llëbo owa shärye Jesús tjökwö kragaga löng Colosas kjokyo lirë li lára ba kong pjire. Tjlë ba kong ga no kjone kjone to löng tjlë ga kjok uunkong shäryara Sbörë Jesús go llëm; Jesús tjwlo ara llëm; tjwlo arayo li, e judío sdëkwö le löng eni le, miga jyö erä.

E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë, Jesús roy pjlu li wlikoklo. Jesús iara Sbörë beno tjwlo ara, llëbo tjeng kës li kjinmo li tara ba kong. Eýe där kjok llgwekklo kjok ëre so li go ga äe tara ba kong. Woyde Sbörë ga shji jëk ba bokso sorë li tara ba kong bakoe.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjlára Timoteo tjok. Tja kjrara Sbörë beno ba tjökwö roy lága Cristo Jesús áska.

² Pjeyoga Cristo tjökwö kragaga löng Colosas kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjây Sbö nopga.

Rokërwa bi Data Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjây kjimte ara, pjây ie ber löng wlep bakoe.

Pablo syöshtono Sbö kong Colosas sopga kjishko

³⁻⁵ Dënashko ga tjökwö bek li kuromi, ga kjroromi. Sbö tjökwö roy pjlu li e. Eerishko ga pjây roy kurorwa ga pjây mär löng Cristo Jesús go, Sbö nopga uunkong woydëmi ara bakoe. Shäryëmi löng eni, bomi potjwlëkklo jnek tjeng kjok dogo twe Tjlapgarë bomi kong le li kjishko. E kjishko ga tjawa syöshtë Sbö kongshko ga tjawa wopjlu ba tjok bomi kjishko. Sbö, e bi Tjlapga Jesucristo Data.

⁶ Dënashko ga llëye shäryara Sbörë bi kong ba wopjlu kjishko li roy öötong bomi kong. Eerishko ga Sbö tjökwö bek li shdöktong jek këgong, kjok kjwang jikong. Kuya nopgarë ga tjökwö kjre, ga epga kjlopswe ber jëk löng oblë, pjây omshäryono sorë ga eni. ⁷ Tjökwö lága bomi kong bäm go li, e borwa kjlára Epafras. E woydërwa ara. E parkë shäng Cristo kong borwa tjok, pjây kjimte wlo. ⁸ Pjây kjimte Sbö Sëyarë ëng woydë ara kar kar li roy söga borwa kong li e.

⁹E kjishko ga pjây roy kurorwa tek lëkong ga tjawa beno löng syöshtë bomi kjishko iyado. Rokërwa Sbö kong ga ba kjok miydë li twe ba Sëyarë bomi kong, llëye woyde shäryëmi li miydëmi wëllë wlo. ¹⁰Rokërwa ba kong eni, llëbo pjllü shäryëmi iyado wlo, e miydëmi jek këgong këgong wlo bakoe. Eni ga Tjlapga Jesús ber wopjllü bomi kong, pjây jëk nopga baiya dik kjishko. ¹¹Dbo ara li, e Sbö eröe. Eni ga rokërwa ba kong ga pjây kjimte ara, llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga Cristo rayëmi llëm wlo, pjây ber löng wotöy, wopjllü wlo. ¹²Sbö sök no pjlluyo iyado lishko ga kjok shjiy ara anmoyö. Ga pjây iara Data Sbörë beno löng llëbo twe ba nopga kong eshko li kjrë wlo. Woydërwa ga pjây ber löng wopjllü ba tjok e kjishko. ¹³Shji löng kjok ro si roy wleni obishko ga shji döra Ä wloshko dwayo. Ga ba Wa woyde ara li, e iara beno shäng bi pjlluyo shara. ¹⁴Ba kjishko ga shji döktong bi shdungglo dbo dorko dwayo, owa pjang bi go li löna beno dret bakoe.

Cristo tjwlo ara anmoyö

- ¹⁵ Sbö, e igöy llëme.
 Gueniyo Cristora inoy,
 ga e so Sbö kjoyoe.
 Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga
 Cristo sök tjän.
 Llëbo shäryara Sbörë kës li,
 e iara beno tjeng ba wloshko.
- ¹⁶ Ba go ga llëbo uunkong shäryara Sbörë.
 Llëbo tjeng kjok dogo,
 llëbo tjeng kjok ëre kjing go,
 llëbo wëllë,
 llëbo igöy llëm,
 sëya llë dbo ara wleniyo,
 oblë ichagaga wleniyo,
 e shäryara ba go uunkong,
 ga uunkong li twara beno ba kong bakoe.
- ¹⁷ Llëbo shäryak llëm obishko ga e sök tjän.
 Llëbo tjeng kës li mär ber tjeng ba go.
 Cristo llëm ga e tjeng ame.
- ¹⁸ Ba tjlokwo kragaga, e ba doyo wleni,
 ga ba kägäyo li e.
 Epga iaga ber löng së jlökoyo li e.
 E woshrono iröng obi,
 nopga wolono oblë li bäm go.
 E kjishko ga beno tjwlo ara,
 llëbo oblë kjinmo.
- ¹⁹ Woydara Sbörë ga
 e om go ber pjang Cristo go jlökoyo.
- ²⁰ E ichara Sbörë
 srëng kwong pjang kjlös go,
 llëbo uunkong ber tjeng wlep Sbö tjok wlo,
 ber tjeng bëy ba tjok iröng obi wlo,

llëbo tjeng kjok dogo,
llëbo tjeng kjok ëre kjing go bakoe.

²¹Dënashko ga pjây löng bëy Sbô tjok llëme. Eshko ga llëbo owa shäryëmi löng ara kjishko ga pjây ba moskwoga wleni. ²²Gueniyo Cristo wolono jllö-koyo kjishko ga pjây iara Sbörë beno tjeng bëy ba tjok iröng obi, pjây ie ber löng pjlo bek, pogo llëye ber dret ba bokso wlo. ²³Gueniyo woyde ga pjây mär ber löng Cristo go. Tjlokwo pjlu kjroromi li, e jyö lëmi sira llëme. Tjlokwo pjlu ëre roy shdöktong kjok kjwang jikong. Tjlokwo lër shäng li e.

Pablo parkono Jesús tjlokwo kjaragaga kong

²⁴Llëbo weno bor kong owa bomi kjishko. Tja wopjlu e kjishko. Cristo Jesús tjlokwo kjaragaga, e ba doyo wleni, ga Cristo shdunaba ara ba kjishko. Eerishko ga tjara shdunogoba shara, ga tja wopjlu e kjishko. ²⁵Tja iara Sbörë beno shäng parkë bomi kong, ba tjlokwo kjaragaga oblë li kong bakoe. Tja ichara beno shäng ba tjlokwo kës li lë bomi kong. ²⁶Tjlokwo ëre jnena Sbörë tjeng tek dënashko dwayo, gueniyo eerishko ga lara ba nopga baiya löng li kong. ²⁷Shäryara eni, woydara ga tjlokwo pjlu, owa llëm jnek tjeng li miydëmi pjây nopga judfo llëm wleniyo lirë wlo. Tjlokwo li eni: Cristo ber shäng bomi tjok ga pjlu, ga llëbo twe ba nopga kong lara Sbörë li, e ber bomi kong bakoe.

²⁸Cristo roy lërwa nopga kong, ga epga poshdunwa, pinwa, borwa kjok miydë tjeng kës li go. Shäryërwa eni, nopga töno beno tjeng Cristo tjok li jëk bëy wlo, iya Sbörë löng pjlo bek wlo. ²⁹Tja parkë ara e kjishko. Tja drön ara, e shäryër wlo, dbo twe Cristorë bor kong kës li go.

2 ¹Tja shäng parkë kjang bomi kjishko, Laodicea sopga kjishko, nopga oblë tja iye lök llëm wleniyo kjishko bakoe. Lër bomi kong eni, miydëmi wlo. ²Tja parkë eni, epga dbokjrë wlo, ëng woydë ara kar kar iyado wlo bakoe. Woydër ga tjlokwo li llë löklo miyde lök pjir, e jyö lë lök llëm wlo, Cristo miyde pjlu wlo. Tjlokwo jnena Sbörë tek dënashko dwayo li e. ³Sbô kjok miydë li tjwlo ara. E miyde lök Cristo go eröe. ⁴Lër bomi kong eni, tjlokwo wolëso wleniyo lëba bomi kongshko ga pjây jyäpgwëba e go llëm wlo. ⁵Tja shäng bomi tjok eshko llëm, gueniyo pjây woyotjlin iyado. Roy kuror ga pjây uunkong wotjlik no kjlaraso wleni, pjây mär löng Cristo go jllökoyo bakoe. Tja wopjlu e kjishko.

Shji mär löng Cristo go

⁶Cristo Jesús wlokjroromishko ga e ioromi beno shäng bomi Tjlapga. Eni kuzong ga woyde ga pjây mär ber löng ba go iyado. ⁷Pjây mär ber löng mämä ba go jllökoyo, pjây oppino sorë ga eni, ga pjây mär ba go jek këgong këgong. Pjây ber löng wopjlu Sbô tjok iyado bakoe.

⁸Kjone kjone mär löng tjlokwo oblë oblë go. Tjlokwo li, nopga kjok ëre so sgara beno löng mär ba go, gueniyo e jyö, e laga Cristorë llëme. Pjây sjëk tjlokwo eniyo lagaga li tjok, pjây jyäpgwe lök llëm wlo, pjây iche ber löng ba tjlokwo baiya li go llëm wlo.

⁹Cristo go Sbô beno pjang kësbang ba tjok, igöy weë wlo. ¹⁰Ga pjây Cristo nopga kuzong ga llëye woydëmi dö li twara beno tjeng bomi kong pjir tjän. E sëya llë dbo ara wleniyo kägäyo, oblë ichagaga wleniyo kägäyo bakoe. ¹¹Pjây töno beno tjeng Cristo tjok kuzong ga pjây jyä tak löng pjire. Nopga doyo

jiyā tēshko ga ba sho li ze lok tas sira. Gueniyō pjāyda jyā tak eni llēme. Pjāy jyā te Cristorē wlo ga bomi wotjlik owa li kjara pjire. ¹²Pjāy waraba jer di roshkoshko ga pjāy wolono to Cristo tjok wleni. Cristo woshrra Sbōrē irōng obi, ba dbo ara go. Ga pjāy mār Sbō dbo ara go kjishko ga pjāy opshik tēm di roy dwayoshko ga pjāy woshrra irōng obi Cristo tjok wleni bakoe. ¹³Bomi wotjlik owa li kjayde Cristorē llēm obishko ga pjāy wolono lōng wleni, bomi owa li tjok. Gueniyō eshko ga pjāy iara Sbōrē beno lōng Cristo tjok, sē wleni. Eshko ga owa pjang bi go li lōna beno drete.

¹⁴Dēnashko ga shji pogo tjwlo ara, llēbo owa shāryoroy li kjishko. Gueniyō e kjara Sbōrē bi kong, lōra beno pjang kjlōs go wleni. ¹⁵Cristo wolono pjang kjlōs goshko ga sēya llē dbo ara wleniyo, oblē ichagaga wleniyo, ba dbo li dōra Sbōrē pjire. Epga zana beno lōng song, oba uunkong bokshto.

¹⁶Eni ga llēbo uako, iako llēm llēba bomi kong ga jlo llēmi llēme. Pjāy ichēba dbar llē shrēk Sbō kong ga jlo llēmi llēm, mok mite dbaryo, woshtozlong dbaryo ēmdē ga jlo llēmi llēm bakoe. ¹⁷Cristo tjwayde llēm obishko ga llēbo uunkong ēre tjwlo ara, beno ēye tjwe le li jyāglo kjishko. Gueniyō Cristo shrono oōr tjan kuzong ga kjok llgwekklo uunkong ēre beno tjwlo ame.

¹⁸Kjone kjone to lōng tjle ga «Woyde ga shji opyē lōng wotōshko, Sbō parka-gaga kjok dogo so poshrēk wlo. Llēm ga shji llēbo owa shāryono» le lōng eni. Gueniyō jlo llēmi llēme. Ba wotjlik owa li kjishko ga krē lok ara, tjle ga «Sbō tjlokwo lono borwa kong» le, ga mār lōng e go. Miga jyō erā. ¹⁹Epga mār lōng Cristo go llēme. Bi doyo iche bi kagārē sorē ga shji Cristo tjlokwo kragaga iche Cristorē eni bakoe. Eni ga shji no kjlaraso wleni. Shji mār lōng ba go, ga shji kong dbo twe Sbōrē, llēye woyde li shāryēy wlo.

Shji ie Cristorē ber lōng sē jlokoyo

²⁰Pjāy wolono Cristo tjok wleni kjishko ga pjāy beno lōng ichaga kjok llgwekklo kjok ēre so lirē ame. «Eni ga pjāy jek lōng kjok llgwekklo li kolē wleni ega? ²¹Kjok llgwekklo tak lok li tjle ga «Llēbo kjwe kjrēy bi wloshko llēme. Llēbo kjwe uēy llēme. Llēbo kjwe porwēy llēme.» ²²Llēbo tjeng kēs ēre pjir drete. Ga kjok llgwekklo uunkong ēre laga norē erōe. ²³Shji jek lōng bi wotjlik owa li go llēm wlo ga shji iche kjok llgwekklo ērerē drōn ara, shji iche ber lōng wotōshko wleni, gueniyō shji wotōshko jlokoyo llēm, bi doyo, e shdūya ara bakoe. E kjishko ga kuy ga kjok llgwekklo ēre lagaga kjok miydē ara. Miga shji kjimte kjok llgwekklorē bi wotjlik owa li rayē llēme.

3 ¹Eerishko ga Cristo sirkeno sōk kjok dogo Sbō orkwo kēlēkong. Eni ga pjāy woshrra Sbōrē Cristo tjok wleni kjishko ga woyde ga pjāy ber lōng llēbo kjok dogo so woyotjlik erōe. ²Llēbo tjeng kjok ēre kjing go li woyotjlimi ame. Llēbo kjok dogo so li woyotjlimirē erōe. ³Pjāy wolono Cristo tjok wleni kjishko ga pjāy de Sbōrē, pjāy ber lōng sē jlokoyo Cristo tjok wlo. ⁴Ga pjāy ie Cristorē ber lōng sē jlokoyo kjishko ga wen tjwe ba dbo kalā goshko ga pjāy wen ba tjok eshko bakoe.

⁵E kjishko ga bomi wotjlik owa kēs li rayozia. Pjāy jek e go ame. Shji orkwosmono ē tjok llēm ga shji pē ba tjok llēme. Llēbo shāryako llēm li shāryēy llēme. Shji wotjlik llēbo owa shāryē oblē tjok llēme. Shji wotjlik dbur tōng bi kong erō llēm, e sbōpga jyāglo poshrēy lōng wleni kjishko. ⁶Ēye sgara shāng llēbo shāryē eni ga shāng Sbō kolē llēm, ga llono ga shdūya

Sbörë kjange. ⁷Dënashko ga pjây omshâryono eni bakoe. ⁸Gueniyo eerishko ga llëbo kës ëre rayozî pjire. Shji iirkë ame. Llëbo owa shâryëy oblë kong ame. Oblë lâywëy owa ame. Tjłokwo łako llëm li lëy ame. ⁹Shji jyörkë ëng kong ame bakoe. Shji jëk bi wotjłik owa dënashko li go ame kjishko ga llëbo kës ëre shâryëy ame. ¹⁰Pjây kjłopswara Sbörë beno llong wotjłik oblë, ga dbar jek ga pjây kjłopswe jek këgong këgong ber baıya dik wlo, e miydëmi pjłú anmoyô wlo. ¹¹Eerishko ga pja judıore, de pja judıo llëmde, e llëno llëme. Pja doyo jyâ tak pjirde, de llëmde, e llëno llëme. Pja shto oblë sore, pja kjok miydë ara llëmde, e llëno llëme. Pja parkaga tjwłëk shâng pjir wleniyore, de eni llëmde, e llëno llëm bakoe. Tjwłô tjok li, e Cristo eröe. Ga tjwe ber pjang bi go uunkong.

¹²Pjây woyde Sbörë ara, ga pjây kjrara beno ba nopga baıya. E kjishko ga woyde ga oblë songe lëmi, pjây wopjłú oblë tjok, pjây wotöy, pjây wotjłik oblë kjishko iyado, pjây iirkë maling llëm bakoe. ¹³Pjây ëng włëk kar kar llëm, pjây włëp ëng tjok dey. Llëbo shâryara oblërë bomi kong owashko ga iozî ber eni dey. Owa pjang bomi go li löna Sbörë sorë ga oblë kong shâryozî eni bakoe. ¹⁴Ga pjây ëng woydos ara kar kar jłokoyo. Tjwłô arayo li e. Shâryëmi eni ga pjây ber llong no kjłaraso wleni.

¹⁵Pjây rokara Sbörë ber ëng tjok wopjłú wlo, pjây ber no kjłaraso wleni wlo. E kjishko ga pjây mâr ber llong Cristo go, shâryëmi eni wlo. Ga pjây llong wopjłú Sbô tjok iyado. ¹⁶Cristo tjłokwo pjłú li woyotjłizî iyado. Pjây ëng pıs e go. Pjây ëng poshdûs bomi kjok miydë kës li go. Pjây tos llong wopjłú Sbô kong. Poshrëzî tëkwo oblë oblë go. ¹⁷Llëye lëmi, llëye shâryëmi dö ga shâryozî Tjłapga Jesús ko go, ga pjây llong wopjłú Data Sbô tjok iyado ba kjishko.

Shji jëk oblë tjok sorë

¹⁸Walëga orkwosmok llong pjir, bomi łanmaga kolozî, pjây Tjłapga Jesús tjłokwo kjraga kjishko.

¹⁹Domerga orkwosmok llong pjir, bomi boyga woydozıa. Pjây kjang ba tjok llëme.

²⁰Kjwozirga, bomi dataga, bomi mekëga, e kolozî iyado. Eni ga Tjłapga ber sök wopjłúe.

²¹Dataga, pjây tjłë bomi wapga kong yôtso, iirkë łok llëm wlo, wosonkë llëm wlo bakoe.

²²Parkagaga tjwłëk llong pjir wleniyo, bomi sogoga kjok ëre so, e kolozî iyado. Pjây iya llongde, de llëmde, pjây parkos ba kong jłokoyo, Tjłapga Jesús bangkjërëmi kjishko, bomi sogoga ber llong wopjłú bomi tjok wlo llëme. ²³⁻²⁴Miydëmi pjłú ga pjây potjwłëga Tjłapgarë. Llëbo twe ba nopga kong kjok dogo li twe ber bomi kong bakoe. E kjishko ga llëye shâryëmi dö ga shâryozî yôtso, shâryëmi llong Cristo kong wleni, shâryëmi llong nopga kong wleni llëme. ²⁵Gueniyo nopga uunkong llgweya Sbörë beke. E kjishko ga ëye llëbo owa shâryono ga shdüya, llëbo owa shâryara li kjishko.

4 ¹Parkaga sogoga, pjây kägäyo sök kjłara kjok dogo, e woyotjłizıa. E kjishko ga pjây opshâryos bëy bomi parkagaga tjok.

²Pjây uunkong syôshtë Sbô kong iyado, pjây sjen llëme. Pjây llong sjëk iyado. Pjây llong wopjłú Sbô tjok iyado. ³Pjây syôshtë borwa kjishko bako, Cristo tjłokwo jnek tjeng pjir li shdörwa jek këgong wlo. Tja sök kjërshko e

kjishko. ⁴Woyde ga tjłokwo li lër yõtso, kukoba wëlë wło. E kjishko ga rokozi Sbō kong ga tja kjimte ba lë eni.

⁵Pjāy lōng tjłokwo kragaga lēm li tjokshko ga pjāy opshāryos bēy, Sbō tjłokwo roy pjłú lēmi ba kong ga pjłúshko ga lōzī iyado, pjāy dbar jek lēme.

⁶Woyde ga pjāy lan ba tjok yõtso, kuya lok ga ber wopjłú wło. Woyde ga līeye kjakroke bomi kong dō ga dboryēmi sorē miydēmi lōng pjir tjan.

Kjibokwo pjirzlong

⁷⁻⁸Bi kjłara Tíquico, e parkē shāng Tjłapga Jesús kong bor tjok pjłú iyado. E woydēr ara. E ichēr jek bomi shwoy bor roy sōk bomi kong, pjāy ber lōng wopjłú wło, pjāy wosonkē lēm wło. ⁹Bi kjłara Onésimo, e bi kjłara jłokoyo. E woydēr ara. E bomi kjok eshko so bakoe. E ichēr jek Tíquico yorkē. Llēbo jēk jong na sorē lāywe bomi kong drete.

¹⁰Aristarco shāng na kjērshko bor tjok bakoe. «¿Pjāy yonde?» lē bomi kong. Bernabé kjłarayo ko Marcos, «¿Pjāy yonde?» lē bomi kong. Jek āār bomi shwoy ga włokjrozī yõtso, e lōror bomi kong tjan. ¹¹«¿Pjāy yonde?» lē Jesúsde bomi kong. Jesús, e ko Justo bakoe. Tja parkē shāng Sbō ber no pjłuyo sorē li roy lē oba kong. Bor kjimtagaga lōng li tjrēko, judioga lōng domerga doglō mya ēre dōe.

¹²«¿Pjāy yonde?» lē Epafrasde bomi kong. E bomi kjok eshko so. E parkē Cristo Jesús kong. E syōshstē Sbō kong bomi kjishko jłokoyo iyado, pjāy mār Sbō go jłokoyo wło, līeye woyde Sbōrē li miydēmi pjłú wło, shāryēmi eni iyado wło bakoe. ¹³İnor om go ga parkē bomi kong kjang iyado, parkē Laodicea sogga, Hierápolis sogga kong eni bakoe.

¹⁴Lucas, no dwłomnega woydēr ara li, «¿Pjāy yonde?» lē bomi kong. Demas omlē bomi kong eni bakoe.

¹⁵«¿Yonde?» lēmi Laodicea sogga kong, Ninfa^a kong, Jesús tjłokwo kragaga tōn lōng ba ushko li kong bakoe.

¹⁶Kjibokwo ēre lōromi pjirshko ga ichēmi jek Jesús tjłokwo kragaga lōng Laodicea kjokyo kong, lē lok eshko bako wło. Ga kjibokwo ichoror jek ba kong li lēmi pjāydē bakoe.

¹⁷Pjāy tjłē Arquipo kong ga «Pak twara Tjłapgarē bop kong li shāryos pjire» lēmi ba kong eni.

¹⁸Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ēre tēr bomi kong bor orkwo om go go shara.

Tja sōk kjērshko woyojemi lēme.

Rokēr Sbō kong ga ba wopjłú li kjishko ga pjāy kjimte ara.

Primera Carta a los Tesalonicenses

Kjibokwo ère tara Pablorë Tesalónica sopga kong

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlára ko Pablo. E Sbö tjlökwo lága Jesús áska wleniyo. Dëna-shko ga öör Jesús roy pjílú lë Tesalónica kjokyo. E irgo ga jek öör eshko pjílára obi. Eshko ga Silvano, Timoteo, e söra jek ba tjok. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo iirkono ara ba kong, ga Pablo töktong ey dwayo.

Jesús tjlökwo kjrágaga löng Tesalónica kjokyo li shdunaba ara. E kjishko ga Pablo jek woydë ba ik obi, gueniyo to jek ame. Eni ga kjibokwo ère tara, twara Timoteo kong, ga ichara jek ba sök epga kong, epga dbokjrë e go wlo.

Llëbo shäryara Sbörë epga kong pjílú, ga Pablo beno wopjlú e kjishko li tara ba kong. Epga shdungoba ara ëmdë ga Sbö shäng ba tjok li tara ba kong. Dënashko ga Pablo jëktong shäng ba tjok sorë li tara ba kong. Epga ichara mär Jesús go jek këgong këgong. Epga ichara Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshë wopjlú bakoe.

1 ¹ Kjibokwo ère taga tja Pablorë, Silvano,^a Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kjrágaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ère ichërwa jek bomi kong. Pjäy Data Sbö nopga, pjäy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

Rokër Data Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pjäy kjimte ara, pjäy ie ber löng wlëp bakoe.

Llëbo shäryara Tesalónica sopgarë pjílú Sbö kong ara

²⁻³ Pjäy mär Tjlapga Jesucristo go kjishko ga pjäy parkë pjílú Sbö kong. Oblë woydëmi ara kjishko ga llëbo pjílú shäryëmi ba kong. Bi Tjlapga Jesucristo, e koshëmi löng wopjlú iyado kjishko ga llëbo wen tjwe bomi kong owashko ga pjäy wosonkë llëm, pjäy pak shäryë pjílú iyado. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Tjawa syöshëshko ga tjawa syöshë bomi kjishko, ga llëye pjílú shäryëmi löng li, e lërwa Data Sbö kong.

⁴⁻⁵ Pjeyoga, pjäy woyde Sbörë ara. Jesucristo tjlökwo roy pjílú lörorwa bomi kongshko ga kuromi dö llëm, Sbö dbo ara li ñomi bako, ga pjäy kjimtara Sbö Sëyarë tjlökwo li kjrë jlökoyo. Miydërwa e go ga pjäy kjraga Sbörë om go. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa opshäryono bomi kong sorë li, e miydëmi löng pjíluë. ⁶ E irgo ga llëbo weno bomi kong owashko ga pjäy kjimtara Sbö

a 1.1 *Silvano*, e kowëba *Silas* bakoe.

Sëyarë beno löng wopjlúe. Eni ga tjawa opshäryono sorë Ìi, Tjlapga Jesús opshäryono sorë Ìi, pjäy omshäryono eni bakoe.

⁷Eni ga llëye shäryoromi pjílú Ìi, e beno pjílú Jesús tjölkwö kjrägaga löng Macedonia kjokyo Ìi kong, löng Acaya kjokyo Ìi kong, omshäryë lok eni bako wlo. ⁸Bomi kjishko ga Tjlapga Jesús tjölkwö roy shdöktong Macedonia kjokyo, Acaya kjokyo, gueniyo eshko dö llëme. Pjäy mär Sbö go sorë Ìi roy shdöktong kjok kjwang jikong. E kjishko ga pjäy roy lërwa ë kong ame ga pjílú, kura lok tjän kjishko. ⁹⁻¹⁰Lanyotkëba löng om go ara. Tjawa öötong löng bomi shwoyshko ga tjawa wlojkroromi löng wopjlúe. Eshko ga bomi sböpga jyäglö tjeng Ìi rayoromi pjir, ga pjäy optwono Sbö sök së jlokoyo Ìi kong, pjäy parkë ber löng ba kong shara wlo. Jesús, e Sbö Wa woshrra Sbörë iröng obi. E bi döga, no shdüzlong dbaryoshko ga shji shdüya Sbörë llëm wlo. Ga Jesús ter tjwe kjok dogo dwayo iröng obi Ìi, e koshomirë löng. Pjäy roy lëba löng eni.

Pablo parkono Tesalónica kjokyo sorë

2 ¹Pjeyoga, miydëmi pjílú ga tjawa jek öör tjeng bomi Ìk Ìi beno pjílú, owa llëme. ²Miydëmi pjir ga tjawa äätë bomi shwoy llëm obishko ga tjawa löng Filipos kjokyo. Eshko ga tjawa laraba owa ara, llëbo weno borwa kong owa bakoe. Eni ëmdë ga tjawa kjimtara Sbörë ba tjölkwö roy pjílú lë bomi kong, tjawa wloyoga löng ara gueniyo. ³Tjawa tjölkwö lono pjlo bek eröe. Tjawa diktong löng llëme. Tjawa wotjlino llëbo owa shäryë ë tjok llëme. Eyë jyäpgwërwa wlo lororwa llëm bakoe. ⁴Dënashko ga tjawa tjläna Sbörë, ga tjawa iara beno löng ba tjölkwö roy pjílú laga oba kong. Tjawa tjläno, nopga ber löng wopjlú borwa tjok wlo llëme. Tjawa tjläno, Sbö ber wopjlú borwa tjok wlo, shji wotjlík löng llë Ìya sök wëlë kjishko.

⁵Miydëmi pjílú ga tjölkwö wolëso ber pjílú oba kong wlo Ìi lorwarë llëme. Miyde Sbörë om go ga tjawa opshäryono nopga to löng dbur töng ba kong erö wlo wleniyo dik llëm bakoe. ⁶⁻⁷Tjawa to löng poshrëmi wlo llëm, poshrëya oblërë wlo llëm bakoe. Tjawa Sbö tjölkwö roy lagaga Cristo äska. E kjishko ga pjäy kjwe ichororwa borwa kjimtë dbo go ga pjílúe. Gueniyo tjawa opshäryono eni llëme. Tjawa opyono beno löng wotöy bomi tjok, mekëga ba wapga dë wleni. ⁸Pjäy woydërwa ara. Sbö tjölkwö roy pjílú lororwa bomi kong wopjlúe. Gueniyo erö llëme. Tjawa wopjlú bomi tjok kjishko ga tjawa opyono beno löng llë pogo shäryë bomi kong wlo. ⁹Pjeyoga, tjawa löng Sbö tjölkwö roy pjílú lë bomi kongshko ga eyë kong pak twërwa woydë llëme. E kjishko ga tjawa parkono shkë dba, tjawa dröno däw, dli llë wlek borwa kong wlo. ¿E woyo bomi kong llëmdo?

¹⁰Pjäy omïno löng, ga Sbö omïno bakoe. Tjawa löng pjäy Jesús tjölkwö kjrägaga tjokshko ga tjawa jëk löng pjlo bek, tjawa pogo llëye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. ¹¹Miydëmi pjílú ga dataga opshäryë ba wapga tjok sorë ga tjawa opshäryono pjäy kjlära kjlära tjok eni bakoe. ¹²Pjäy poshdunorwa, pjäy dbokjrë wlo, pjäy wosonkë llëm wlo bakoe. Sbö, e tjwlo ara, ga pjäy roke ber löng ba tjok, sök no pjiluyo iyado lishko. E kjishko ga pjäy löng pjlo beke lororwa bomi kong, Sbö ber sök wopjlú bomi tjok wlo.

¹³Sbö tjölkwö roy pjílú Ìi, e nopga Ìi llëme. E Sbö Ìi. Ga kuromishko ga tjölkwö Ìi kjroromi jlokoyo eni. E kjishko ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado.

Tjłökwo li kjroromi kjishko ga pjây kjłopswara beno wotjłik oblë. ¹⁴ Pjây shduna bomi pjeyoga eshko so lirë. Sbö tjłökwo kragaga tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok lōng Judea kjokyo li shdunga ba pjeyoga judioga obi lirë eni bakoe. ¹⁵ Judioga ëre, e Tjlapga Jesús zrōga, Sbö tjłökwo lagaga tek dēnashko so li zrōga bakoe. Tjawara ichara łok to kjok shto oblë. Sbö wopjłu ba tjok łok llëme. Epga lōng nopga uunkong włoyo. ¹⁶ Tjawa tjłë woydë nopga judio llëm wleniyo kong, dōya Sbörë włoshko ga tjawa ichara łok ba shäryë llëme. Eni ga llëbo owa shärye łok jek kēgong kēgong. E kjishko ga Sbö iirkë ara ba kong, ga epga shdūya dōrōe.

Pablo jek woydë Tesalónica kjokyo obi

¹⁷ Pjeyoga, tjawa opshino jek bomi zlong bāng dwayo dbar kjwōbö ga shji ëng ik llëm, gueniyo pjây woyotjłinwa ara. Ga pjây ĩnwa woydë ara kjishko ga tjawa drōno ara jek bomi ik włö. ¹⁸ Tjawa wotjłino jek bomi ik łororwa. Tja Pablo, tja jek bomi ik łoror pjłöböso, gueniyo tja sona Ärë. ¹⁹ Tjawa lōng Tjlapga Jesús tjwe irōng obi li koshë lōng wopjłue. Eshko ga tjawa ĩan wopjłu bomi kjishko ba tjok, tjłökwo łororwa bomi kong li kjroromi jłökoyo kjishko. ²⁰ Jłökoyo ga bomi kjishko ga tjawa lōng wopjłu, woowa llëme.

Timoteo öör ba ik

3 ¹⁻² Eni ga pjây roy tjwe koshërwa woydë ameshko ga Timoteo ichororwa jek bomi ik, ga tjawara beno tjeng Atenas kjokyo tjoksa. Timoteo, e bi kjłara, e parkë shāng Sbö kong, Cristo roy pjłü lë oba kong borwa tjok. Ichororwa jek bomi kjimtë, pjây mār Jesús go jek kēgong włö, ³ llëbo tjwe kjang bomi kongshko ga pjây wotjłik Jesús rayë llëm włö. Shji shdungoba song eni, e miydëmi lōng pjłue. ⁴ Tjawa lōng bomi tjok obishko ga llëbo wen tjwe bi kong owa ara łororwa bomi kong. Ga miydëmi ga shäryono eni. ⁵ E kjishko ga llëye koshoror ame, ga tja no ichono bomi ik, pjây mār lōng Jesús gore ĩya włö. Pjây woyotjłin ara, pjây jyāpgwara Ärë ga pak shäryororwa li beno tjwłö ame, e bangkjrotë.

⁶ Gueniyo ga Timoteo tek shrono shāng irōng obishko ga pjây roy sōra pjłue. Pjây mār lōng Jesús go iyado lë. Pjây ëng woydë ara kar kar lë. Tjawa woyotjłimi, woydëmi lōng iyado lë. Tjawa ĩmi woydë ara, pjây ĩnwa woydë sorë ga eni lë bakoe.

⁷ Pjeyoga, llëbo wen borwa kong owa ara. Gueniyo ga tjawa ber lōng wopjłu, pjây mār lōng Jesús go li roy shrono borwa kong kjishko. ⁸ Pjây mār lōng Tjlapga Jesús go jłökoyo li roy kurorwa. E kjishko ga tjawa beno lōng wopjłu anmoyō. ⁹ Tjawa wopjłu Sbö tjok ara bomi kjishko. Tjawa syōsthtë Sbö kong bomi kjishkoshko ga tjawa wopjłu erä. ¹⁰ Shkë dba ga rokërwa ba kong ga tjawa kjimte äär bomi ik obi włö, pjây kjimterwa mār Jesús go jek kēgong włö bakoe.

¹¹⁻¹³ Woydërwa ga bi Data Sbö, bi Tjlapga Jesús, tjawa kjimte äär bomi ik włö. Rokërwa Tjlapga kong ga pjây kjimte ëng woydë ara kar kar jek kēgong, pjây kjimte oblë woydë ara, pjây woydërwa sorë ga eni, pjây ie ber lōng wokjang jek kēgong, pjây jek lōng pjłö bek włö, Tjlapga Jesús tjwe irōng ba nopga iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjokshko ga pjây pogo llëye dret bi Data Sbö bokso włö. Rokërwa uunkong eni.

Shji jêk sorë, Sbë ber wopjîû bi tjok wîo

4 ¹Era eni ga pjeyoga, tjawa ichara Tjlapga Jesúsdë tjîókwo lê bomi kong kjrina obi. Dënashko ga pjây pinorwa jêk sorë, Sbë ber wopjîû bomi tjok wîo, ga shâryëmi lîng eni. Gueniyo ga rokërwa bomi kong ga shâryëmi eni jek këgong këgong anmoyô. ²Miydëmi pjîû ga tjîókwo îororwa bomi kong-shko ga tjawa ichaga Tjlapga Jesúsdë.

³Lîeye woyde Sbörë li, e eni: Pjây jêk lîng pjîo bek ba bokso îyado; shji orkwosmono ë tjok lîem ga shji pê ba tjok lîeme; ⁴lîebo owa shâryëy bi doyo om go li go lîeme; pjây opdë yôtso, pjîo bek dey; ⁵nopga Sbë miydë lîem wleniyo sôya ba wotjîik owa lîrë, lîebo owa shâryë ba doyo go, gueniyo shji omshâryë baîya dik lîeme. ⁶Shji shdûya Sbörë jîókoyo lîebo ëre kjîshko. E îororwa bomi kong tjân. E kjîshko ga lîebo shâryëy eni oblë kong lîem, ëye jyâpgwëy, lîebo owa shâryë wîo lîem bakoe. ⁷Shji rokara Sbörë, shji ber lîng lîebo bëy shâryë wîo, shji ber lîng lîebo owa shâryë wîo lîeme. ⁸Eni ga ëye tjîókwo ëre kjrë woydë lîem ga lîebo owa shâryë shâng nopga kong lîem, shâryë shâng Sbë kong. Sbë Sëya twaga bomi kong li, Sbë li e.

⁹Pjây pina Sbörë om go ëng woydë ara kar kar, epenga dô wleni. Eni kuzong ga lîebo tërwa bomi kong kjibokwo go e kjîshko lîeno lîeme. ¹⁰Shâryëmi lîng eni pjeyoga lîng Macedonia kjokyo uunkong li tjok. Pjeyoga, rokërwa bomi kong ga shâryozî eni jek këgong këgong anmoyô. ¹¹⁻¹²Pjây parkos wîep bomi orkwo om go go, oblë barwëmi lîem wîo. Pjây mâr oblë go lîem, pjây mâr bomi pak om go li go shara, îororwa bomi kong sorë li eni. Shâryozî eni, pjây bangkjre nopga oblërë wîo.

Tjîlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

¹³Pjeyoga, no shinmotkono irgo ga lîeye wen ba tjok dô li woydërwa ga miydëmi. Ëye woîonoshko ga pjây ber lîng woydë, nopga lîebo koshë lîng lîem wleniyo dik lîeme. ¹⁴Miydëy pjîû ga Jesús woîono, ga woshrra Sbörë iröng obi. E kjîshko ga miydëy ga ëye mâr lîng Jesús go ga woîono ga woshre Sbörë Jesús tjok eni bakoe.

¹⁵E kjîshko ga lërwa bomi kong ga Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga shji lîng së obi li jem woîono tjeng li bâm go lîeme. Tjîókwo ëre îaga Tjlapga Jesúsdë. ¹⁶Eshko ga Tjlapga Jesús om go li ter tjwe kjok dogo dwayo, ga ôö lê jîókoyo, bi ichokîo. Eshko ga ba parkaga kjok dogo so kägäyo li tjîë. Sbë wîi, e pjîukyo kuy bakoe. Eshko ga ëye tîno beno tjeng Cristo tjok, ga woîono tjeng ga woshre bâm go. ¹⁷E irgo ga shji beno lîng së li, shji sôya jem ba tjok pjâng sho roshko, ga shji ëng dowlëk Tjlapga li tjok eshko. Eshko jek lëkong ga shji ber lîng ba tjok. ¹⁸Tjîókwo ëre lôzî ëng kong, pjây wokjang wîo.

5 ¹Pjeyoga, lîebo ëre shâryë îlono, kjok orë, e tërwa bomi kong lîeno lîeme. ²Miydëmi pjîû ga Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy lîng lîemshko, oba tjwe îürkë shkë wleni. ³«Shji lîng pjîú» lëbashko ga ba pjikkîo li tjwe eshko, walë wîoshko dôro ga shara swlorë wleni. Eshko ga ëye dâr kjîlara lîeme.

⁴Pjeyoga, nopga tjwe lîebo îüyotkëshko ga shji wîëya lîng «îLîë!» lëy. Gueniyo pjây lîng kjok ro sî roy wleni lîeme. E kjîshko ga Tjlapga li tjweshko ga pjây wîëya lîng «îLîë!» lëmi eni lîeme. ⁵Pjây dba so, shji shkë so lîeme.

⁶E kjishko ga e woyotjłimi lōng iyado. Nopga oblē omwoyotjłik llem, lōng pē wleni. Gueniyo pjāy opshāryē eni llem. Woyde ga shji lōng sjēk iyado. Llēbo shāryēyshko ga woyde ga woyotjłiy yōtso guing. ⁷Ēye pē ga pē shkē. Ēye nelōtkē ā ga nelōtkē shkē. ⁸Gueniyo shji dba so ēre, woyde ga shji llēbo shāryē ga woyotjłiy yōtso guing. Shji mār Jesús go, nopga woydēy ara bakoe. Shāryēy eni, shji opwlīkē wlo, ēngkjwagaga opwlīkē ba worbu wlikoklo go wleni. Shji dōya Sbōrē llono, e koshoydē. Shāryēy eni, shji opwlīkē wlo, ēngkjwagaga opwlīkē ba kā wlikoklo go wleni.

⁹Shji kjrara Sbōrē, shji dōya Tjłapga Jesucristorē wlo, shji shdūya wlo llem.

¹⁰Jesucristo wolono bi kjishko. E kjishko ga tjwe irōng obishko ga shji wolono tjeng li, shji lōng sē obi li, shji sōya uunkong ber tjeng ba tjok iyado wlo. ¹¹E kjishko ga pjāy ēng kjimtos kar kar, pjāy wokjankē jek kēgong kēgong wlo, tek shāryēmi lōng sorē ga eni.

Jesús tjłōkwo kjrāgaga jēk ēng tjok sorē

¹²⁻¹³Pjeyoga, nopga kjrara Tjłapga Jesúsdē parkē bomi tjrēko wlo. Epga, e bomi kägāyo, bomi poshdungga bakoe. Lōng parkē ara. E kjishko ga bangkjrozī, tjwlo ara lozī, woydozī ara bakoe. Pjāy lōng wopjłū ēng tjok kar kare. ¹⁴Rokērwa bomi kong ga nopga parkē woydē llem lōng li poshdūzī jlōkoyo. Nopga kjimtako li kjimtozia. Nopga wosong li kjimtozi, wokjankē wlo. Pjāy kwleya oblē kjimtē māling llem. ¹⁵Pjāy sjēke. Llēbo owa shāryēba bomi kongshko ga pjāy omshāryē ba kong eni llem. Pjāy llēbo shāryos pjłū ēng kong iyado, shāryozī oblē kong eni bakoe.

¹⁶Pjāy lōng wopjłū iyado. ¹⁷Pjāy syōstē Sbō kong kjok orē pogo. ¹⁸Pjāy wopjłū Sbō tjok llēbo uunkong kjishko. Woyde Sbōrē ga ēye tōno beno tjeng Cristo Jesús tjok ga omshāryē eni.

¹⁹Sbō Sēya pak li, e sōy llem. ²⁰«Tjłōkwo lara Sbō Sēyarē bor kong li lēr bomi kong» le ērēshko ga kuy llem lēy llem. ²¹E kuzī, woyotjłizī yōtso dey. E irgo ga tjłōkwo li bek wleni ga e kjromirē, ²²gueniyo tjłōkwo li owa wleni ga e kjrēy llem.

²³Shji lōng wlēp lāga Sbōrē. Ga woydērwa ga pjāy ie Sbōrē om go ber tjeng dboy ba kong, pjāy jēk lōng pjlo bek ba bokso wlo. Ga bomi sēya, bomi wotjłik, bomi doyo, e de yōtso, bi Tjłapga Jesucristo tjwe irōng obi dbaryoshko ga pjāy pogo llēye dret ba bokso wlo. ²⁴Pjāy rokara Sbōrē, ga pjāy raye llem. Shārye eni e kjishko.

Kjibokwo pjirzłōng

²⁵Pjeyoga, pjāy syōstē Sbō kong borwa kjishko.

²⁶Pjāy woydērwa ara. Eni ga «¿Yonde?» lēmi ēng kong wopjłūe.

²⁷Rokēr bomi kong ga kjibokwo ēre lēmi pjeyoga uunkong kong. Woyde Tjłapga Jesúsdē eni.

²⁸Rokēr Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłū li kjishko ga pjāy kjimte ara.

Segunda Carta a los Tesalonicenses

Kjibokwo ëre tara Pablorë Tesalónica sopga kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjlökwo łaga Jesús āska włeniyo. Jesús wołono, ga woshara Sbörë iröng obi irgo ga to jem kjok dogo. Eshko ga tjlë ba tjlökwo kragaga kong ga łlono ga tjwe iröng obi łe. Tesalónica kjokyo ga no kjone kjone to löng tjlë ga Jesús shrono shäng iröng obi tjan, e kjishko epga parkë ame ga pjlúe łe eni. Kuya łok ga Jesús tjlökwo kragaga löng eshko łi kjone kjone omtjlökwo kjrono, ga parkono łok ame.

E kjishko ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong, llëbo ëre llgweya wlo, Jesús tjwe iröng obi sorë łi miyde łok wlo. Jesús tjawyde iröng llëm obi łi tara ba kong. Bām go ga domer tjwe kjłara obi Ā dbo łi tjok, ga nopga jyāpgwe ara łi tara ba kong. Jesús tjwe iröng obishko ga eye mār löng Jesús go llëm łi shdüya kjang łi tara ba kong. Ga epga ichara ber löng parkë, Jesús shrono iröng obi guing.

Dēnashko ga kjibokwo ichara Pablorë epga kong kjwara. Ēre tjok ga kjwo pjök.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, Silvano,^a Timoteo tjok.

Jesús tjlökwo kragaga löng Tesalónica kjokyo, kjibokwo ëre ichërwa jek bomi kong. Pjāy Data Sbö nopga, pjāy Tjlapga Jesucristo nopga bakoe.

² Rokërwa Data Sbö kong, Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlú łi kjishko ga pjāy kjimte łok ara, pjāy ie ber löng wļep bakoe.

Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo

³⁻⁴ Pjeyoga, pjāy mār Jesucristo go jek kēgong, pjāy uunkong ēng woydë ara kar kar jek kēgong bakoe. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjlú Sbö tjok iyado. Llëbo wen tjwe bomi kong owa ara. Pjāy shdunggoba ara. Gueniyo ga pjāy mār ber löng Jesús go iyado, ba tjlökwo rayëmi llëme. E kjishko ga tjawa lan Sbö tjlökwo kragaga tjok kjok shto oblë oblëshko ga pjāy lanyotkërwa wopjlúe.

⁵ Pjāy shdunggoba eni kjishko ga miydëy ga Sbö tjwe no llgweya łi, e pjlo beke. Nopga llgweyashko ga pjāy ie Sbörë ber löng ba nopga iyado wlo. ⁶ Bek ga bomi shdunggaga löng łi shdüya, ⁷ ga pjāy shdung löng łi ie woshtë, tjawa

a 1.1 Silvano, e kowëba Silas bakoe.

bakoe. Ère shärye Tjlapga Jesúsdë wen iök pjë jong ri ri roshko ba parkagaga kjok dogo so dbo ara wleniyo tjok jä. ⁸Tjwe ëye Sbö miydë woydë llëm li, Tjlapga Jesucristo tjökwö pjü li kjrono llëm li, e shdungga. ⁹Epga, e shdüya iyado, dbuya to pjola Tjlapga Jesús bokshto dwayo. Ba dbo kälä iga lök ame. ¹⁰Tjlapga li tjwe dbaryo lishko ga e poshrëya ba nopga baïyarë. Eshko ga yëy le lök ba tjökwö kragaga uunkongdë, pjäy omle eni bako, tjökwö lororwa bomi kong li kjroromi kjishko.

¹¹Eni ga tjawa syöshtë iyado bomi kjishko. Pjäy rokara Sbörë ber ba nopga wlo, ga rokërwa ba kong ga pjäy kjimte jëk pjlo bek, e ber wopjü bomi tjok wlo. Pjäy mär Jesús go. E kjishko ga pjäy pak pjü shäryë woydë Sbö kong. Eni ga rokërwa ba kong ga pjäy kong dbo twe, bomi pak pjü li shäryëmi wlo. ¹²Pjäy jëk pjlo bek eni ga bi Tjlapga Jesús ko iëba ber kësang, tjwlo ara bomi kjishko. Ga pjäy ie ber tjwlo ara bakoe. Lëbo uunkong ëre shäryë bi Sbö wopjü li kjishko, Tjlapga Jesucristo wopjü li kjishko bakoe.

Liëbo owa li sogo

2 ¹⁻²Pjeyoga, Tjlapga Jesucristo tjwe iröng obi, shji töya ber löng ba tjok wlo. Gueniyo kjone kjone tjle ga «Tjlapga li shrono iröng tjan» le. Laga Sbö Sëyarë le bomi kong, laga tjawarë le bomi kong, kjibokwo ichaga tjawarë le bomi kong bakoe. Gueniyo jlo lëmi llëm, pjäy opshgawë e go llëm bakoe. ³Pjäy jyäpgwëba llë kjy llëme. Bäm go ga nopga opyë ber Sbö wloyo. E irgo ga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li äätë llëm obishko ga llëbo owa sogo li wen tjwe eshko. Weno shäng jer wlo li e. ⁴E opyë ber Sbö wloyo, llëbo poshrëkoba Sbö wleni li moskwo bakoe. Woyde ga e poshrëdëba döe. Eshko ga opzrëk jëk aär ber sök Sbö u jong Jerusalén kjokyo li roshko, ga tjle oba kong ga «Sbö li tja» le.

⁵Tja shäng bomi tjok obishko ga llëbo ëre loror bomi kong. ¿E woyo bomi kong llëmdo? ⁶Dbar iara Sbörë, llëbo owa sogo li wen wlo. Gueniyo shaga shäng kjlara, ba dbar li äätë llëm obi wopro ga tjwe llëm wlo. Ba shaga li ë miydëmi tjan. ⁷Sbö moskwoga löng parkë ara tjan, gueniyo ga llëbo owa sogo li wen tjwe llëm, ba shaga li kjara Sbörë guing. ⁸Eni ga llëbo owa sogo li wen eshko jä. Gueniyo Tjlapga Jesús tjwe iröng obishko ga ba kjamo pjlukyo go dö ga e pjiya ber drete. Ikoba e goshko ga ba dbo li kësang anmoyö.

⁹Llëbo owa sogo li tjweshko ga kong dbo twaga Äre. Llëbo iydëba llëm wleniyo shärye oblë oblë. Ga oba jyäpgwe e go. ¹⁰⁻¹²Owa shärye llë pogo, nopga pjir tjeng li jyäpgwe e go wlo. Nopga li pjir, tjökwö bek li woydara llëm kjishko. Tjökwö li kjrara kjwe ga döktong e go. Gueniyo tjökwö bek li kjrara llëme. Llëbo owa shäryara löng wopjü. E kjishko ga raye Sbörë ga jyäpgwe llëbo owa lirë, tjökwö bek llëm li kjre lök wlo, epga ber shdungko wlo.

Shji löng wokjang iyado

¹³⁻¹⁴Pjeyoga, pjäy woyde Sbörë ara. Pjäy kjrara tek dämärshko, pjäy döya wlo. Ga Jesús tjökwö roy pjü lororwa bomi kong. E go ga pjäy rokara Sbörë, ga tjökwö bek li kjroromi, ga pjäy iara Sbö Sëyarë jëk löng pjlo bek Sbö bokso. Pjäy döra eni, bi Tjlapga Jesucristo tjwlo ara li ber bomi kong bako wlo. E kjishko ga bëy wlo ga tjawa wopjü Sbö tjok iyado. ¹⁵Eni ga pjeyoga, pjäy löng wokjang iyado. Tjökwö lororwa bomi kong li, tjökwö tororwa, ichororwa jëk bomi kong li, e woyojemi llëme.

¹⁶ Bi Tjlapga Jesucristo, bi Data Sbö, shji woyde lok ara. Ba wopjlü li kjishko ga shji ie lok dbokjrë iyado, shji wosonkë llëm wlo, shji ie ber löng ba koshe wopjlü wlo bakoe. ¹⁷Eni ga woydërwa ga pjây ie lok dbokjrë, pjây wosonkë llëm wlo, ba tjlokwo roy pjlü lëmi iyado wlo, llëbo pjlü li shäryëmi iyado wlo bakoe.

«Pjây syöshtë borwa kong» lara Pablorë

3 ¹Era eni ga pjeyoga, pjây syöshtë Sbö kong borwa kjishko, Tjlapga Jesús tjlokwo roy shdär kjone pogo wlo, tjlokwo li kjrëba wopjlü wlo bako, pjây omkjrono sorë ga eni. ²Nopga mär Jesús go uunkong llëme. Kjone kjone owa, wotjlik llëbo shäryë borwa kong owa. E kjishko ga pjây syöshtë borwa kjishko, tjawa döya Sbörë ba wloshko dwayo wlo. ³Gueniyo Tjlapga li, llëye le li shärye eni. Ga pjây ie ber löng wokjang iyado, pjây wlike, pjây lon ber tjeng Ä wloshko llëm wlo. ⁴Miydërwa ga pjây kjimte Tjlapga lirë shäng, tjlokwo lororwa bomi kong li shäryëmi löng iyado, ga rayëmi llëme. ⁵Woydërwa ga pjây kjimte Tjlapga lirë oblë woydë ara wlo, shji woyde Sbörë sorë ga eni, ga pjây kjimte, llëbo wen bomi kong owashko ga pjây wokjang wlo, Cristo i dik.

Shji shmi ara llëme

⁶Pjeyoga, kjone kjone shmi ara löng bomi tjrëko, tjlokwo pinorwa bomi kong li kolë löng llëme. Bi Tjlapga Jesucristo ko goshko ga lërwa bomi kong jlokoyo ga pjây jëk lok ba tjok llëme. ⁷Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa jëktong sorë li miydëmi pjlüe. Bëy wlo ga pjây jëk eni bakoe. Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa shmirkono llëme. ⁸Ëye dli uororwa iguing llëme. Tjawa parkono shkë dba, ëye barwërwa llëm wlo. ⁹Pjây ichororwa borwa kjimtë dbo go kjwe ga pjlüe. Gueniyo shäryororwa eni llëm, tjawa imi wlo, pjây omshäryë eni bako wlo. ¹⁰Tjawa löng bomi tjokshko ga tjawa tjlä bomi kong ga «Ëye parkë llëm ga ië llëm bakoe» lërwa eni. ¹¹Gueniyo roy kurorwa ga pjây kjone kjone shmi ara, parkë llëm, oblë lanyotke erä. ¹²Tjlapga Jesucristo ko goshko ga nopga lërwa löng li ichërwa parkë, ba dli tjwleya lok e go wlo.

¹³Pjeyoga, pjây kwleya llëbo pjlü shäryë llëme. ¹⁴Ëye kjibokwo tororwa bomi kong ëre kolë llëm ga pjây jëk lok ba tjok ame, epga lökkjrë e go wlo. ¹⁵Gueniyo iëmi ber bomi moskwo llëm, poshdüzï bomi kjlara wlëni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁶Shji löng wlep laga Tjlapgarë. Eni ga woydërwa ga Tjlapga om go li ber löng bomi tjok iyado, ga pjây ie ber löng wlep, llë pogo wen tjwe bomi kong gueniyo.

¹⁷Tja Pablo, kjibokwo pjirzlong ëre tër bomi kong bor orkwo om go go shara. Kjibokwo ichër ë kongshko ga tja sgara ba të jüni.

¹⁸Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjlü li kjishko ga pjây uunkong kjimte ara.

Primera Carta a Timoteo

Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlökwö läga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sök Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjlu lära Pablorëshko ga tjökwö kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjlu lë kjok shto oblë oblë.

Pjlara ga parkë shäng Éfeso kjokyo, Jesús tjökwö kjrägaga löng eshko li kägäyo. Sök eshkoshko ga kjibokwo ëre tara Pablorë ba kong. Woyde ga Jesús tjökwö kjräga kägäyoga parkë sorë li tara ba kong. Nopga wley pak oblë oblë shäryë sorë li tara ba kong. Lëbo owa shärye Jesús tjökwö kjrägaga löng eshkorë li lligweya sorë li tara ba kong bakoe.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Sbö, e bi döga. Koshëy löng li, e Cristo Jesús. Tja kjrara, ichara lok ber ba tjökwö roy läga Cristo Jesús äska.

² Timoteo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja mär Cristo Jesús go, pinor bop kong sorë li eni. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjlapga Cristo Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja songe le iyado, pja ie lok ber shäng wlep bakoe.

Nopga oba ping tjökwö bek llem li go wleniyo

³⁻⁴ Éfeso kjokyo ga kjong kjong löng oba ping tjökwö bek llem li go. Tja jek öör Macedonia kjokyoshko ga pja rokoror ber sök Éfeso kjokyo wlo. Pja ichoror tjle nopga löng eshko li kong ga «Tjökwö bek llem li ley ame. Lëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li ley ame. E jyö bakoe. Ga pjäy kjlara kjlara tjëyo kjone dey li, ley ga pjir lëme. E kjishko ga e lanyotkëy ame. E lanyotkoromi ga oba englë kar kar erä. Woyde Sbörë ga shji mär ba go shara, shji ber löng ba pak li shäryë wlo.»

⁵ Pja ichoror eni, shji Jesús tjökwö kjrägaga eng woydë ara kar kar wlo. Shji eng woydë wlo ga woyde ga lleye owa woyotjliy llem, lëbo pjlu miydëy li shäryëy eni, shji mär Jesús go jlokoyo bakoe. ⁶ Kjong kjong omshäryë löng ame. Lëbo tjwlo llem li lanyotke beno löng eröe. ⁷ Opyë woydë ber löng no pingga kjok lligwekklo tara Moisésdë li go. Le löng jlo wleni, gueniyo jlokoyo ga lleye le löng li, e lë loklo miyde löng lëme.

⁸ Miydëy pjlu ga kjok lligwekklo li, e pjluë. Gueniyo llëno wlo, woyde ga miydëy pjlu guing. ⁹ Kjok lligwekklo li, e twara Sbörë beno oba jek löng pjlo

bëy li ilgwekklo llëm, e twara beno oba jëk löng llëbo owa shäryë li ilgwekklo. E beno ëye kjok ilgwekklo kolë llëm li ilgwekklo, ëye llëbo owa shäryako llëm li miydë pjlu gueniy o shärye enido li ilgwekklo, ëye, ba kong ga Sbö tjwlo llëm li ilgwekklo, ëye owa shäryë enido li ilgwekklo, ëye Sbö kolë llëm li ilgwekklo, ëye Sbö bangkrë llëm li ilgwekklo, ëye ba data, ba mekë zrök li ilgwekklo, ëye no oblë zrök li ilgwekklo, ¹⁰ ëye pë no orkwosmono ba tjok llëm tjok li ilgwekklo, domer pë domer oblë tjok li ilgwekklo, ëye no shak ga soyneya oblë kong ä li ilgwekklo, ëye jyörkë ä li ilgwekklo, ëye tjlä jlokoyo gueniy o oblë jyöyotke shdungoba wlo ä li ilgwekklo bakoe. Shärye enishko ga tjlokwo bek li shäryayde löng llëme. ¹¹ Tja kjrara, ichara Sbörë ba tjlokwo roy pjlu lë oba kong. Sbö, e wopjlue.

Pablo kjimtara Tjlapgarë ara

¹²⁻¹³ Dënashko ga Sbö läywër shäng owa, ba tjlokwo kragaga irpjan shäng, llëbo owa shäryër ba kong wlo. Gueniy o eshko ga tja songe lara Sbörë, llëye shäryër shäng li owa miydoror shäng llëm kjishko, ba tjlokwo kjrotë llëm obi kjishko bakoe. Eni ëmdë ga tja ina bi pjluo Cristo Jesüsdë ga parkaga pjlu wleniy o, ga tja iara beno shäng ba parkaga shara, tja kong dbo twara shäryër wlo. E kjishko ga tja wopjlu ba tjok. ¹⁴ Tjlapga wopjlu li kjishko ga tja kjimtara ara anmoyö. Tja tona beno tjeng Cristo Jesús tjok kjishko ga tja iara beno shäng mär ba go, ga tja iara oblë woydë ara baïya dik.

¹⁵ «Cristo Jesús öör kjok ëre kjing go nopga owa li döga» lëba eni iyadoo. E eni jlöe. Tjlokwo ëre kjrako. Tjara llëbo owa shäryono ara, oba uunkong kjinmo. ¹⁶ Tja owa anmoyö kjishko ga tja songe lara Sbörë, ga tja kjimtara, iya nopga mär löng ba go lirë wlo. E go ga miydë lok ga Jesucristo, e iirkë bi kong maling llëm, ga ëye omtjlokwo krë ga kjimte, ga ie ber löng së iyado ba tjok bakoe. ¹⁷ E kjishko ga Sbö, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado. Bi pjluo sök iyado, wolon llëm, igöy llëm, Sbö kjilaraso li e. Ber eni.

¹⁸ Timoteo, pja bor wa wleni. Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omloño bi kong. Tjlokwo lër bop kong shäryëp wlo li ëre, e lër bop kong, pak lara lok tek dënashko li shäryëp pjlu anmoyö wlo. ¹⁹ Eni ga pja mär shäng Jesús go jlokoyo, ga llëbo pjlu miydëp li shäryëp eni. Kjone kjone omshäryono eni llëme. E kjishko ga epga jëk Sbö tjok ame. ²⁰ Himeneo omshäryono eni, Alejandro bakoe. E kjishko ga ioror beno tjeng Ä wloshko. E goshko ga opping bi Sbö, e läywe owa ame wlo.

Shji syöshtë sorë

2 ¹ Bäm go ga rokër bop kong ga pja syöshtos Sbö kong nopga uunkong kjishko. Rokos ba kong ga epga kjimte wlo. Ga llëbo pjlu shäryara li kjishko ga pja tjlä ba kong ga «Tja wopjlu bop tjok» lëp ba kong eni. ² Pja syöshtë pjlunga kjishko, no ichagaga kjishko bako, shji ber löng wlëp wlo, shji barwe lok llëm wlo bakoe. Eni ga Sbö poshrëy ga pjlu, llëye woyde Sbörë li shäryëy ga pjlu bakoe. ³ Shji syöshtë eni, e pjluë. Shäryëy eni ga Sbö bi döga ber wopjlu bi tjok. ⁴ Woyde ga nopga där uunkong. Woyde ga tjlokwo bek li miydë lok wëlë bakoe. Tjlokwo bek li, e eni: ⁵ Sbö, e kjilaraso; bi iaga ber löng wlëp Sbö tjok li, e kjilaraso bakoe; domer Cristo Jesús li e; ⁶ e optwono wolono, ber nopga uunkong potjwiëkklo wlo, epga där wlo. Tjlokwo ëre

dbaryo iara Sbörë beno li öötong tjän. ⁷E kjishko ga tja ichara ba roy shdök, tja iara beno shäng ba tjökwö roy äga Jesús äska. Tja shäng jyörkë llême. Tja tjlä shäng beke. Tja ichara tjökwö bek li roy lë nopga judfo llëm wleniyo kong, shji mär Jesús go sorë li lër ba kong bakoe.

⁸Woydër ga nopga löng kjok kjwang jikong syöshtë Sbö kong. Gueniyo ga orkwo poyong syöshtë wloshko ga woydër ga wotjlik bëy, iirkë ë kong llëm, ëng dboryë kar kar iir go llëm bakoe.

⁹Walëga, e woydër ga shwong pjung pjlo bek, yötso. Wotjlik doyë, opyë shäng oba bokso wolësowa anmoyö, iya domergarë wlo ga owa. Opyë ber wolësowa wlo lë ga käkzong poshäre ara anmoyö, dbur sho shöylör pje ara, shwong tjwlo ara wleniyo pjüya ga owa. ¹⁰Opyë ber wolësowa wlo ga woydër ga llëbo pjlu shäryade dey. Walëga Sbö poshrëga lë ga woyde ga wotjlik eni.

¹¹Ëye shäng Sbö tjökwö roy lëshko ga woyde ga kuya walëgarë löng kjing, dboryë lok llême. ¹²Nopga ëng töno löng Sbö tjökwö roy lë ëng kongshko ga walëga ichër domerga ping llême. Domerga ichaga ber walërë llême. E kjishko ga woydër ga kuya walëgarë löng kjing erä. ¹³Adán, e shäryara Sbörë bäm go. Eva, e shäryara ba irgo. ¹⁴Jyäpgwara Ärë li, e Adán llême. Evara jyäpgwara, ga llëbo owa shäryara. ¹⁵Gueniyo walëga, e döya wlo jlöe. Gueniyo ga iara beno wapga weng wlo, wapga dë wlo. Woyde ga mär Sbö go, oba woydë pjlu, jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ikoba pjlu wlo. Shärye lok enira där.

Jesús tjökwö kjruga kägäyoga

3 ¹Oba tjlä ga «Ëye wotjlik opyë ber sök Jesús tjökwö kjruga kägäyo ga wotjlik llëbo shäryë pjluë» lëba eni. E eni jlöe. Tjökwö ëre kjrako. ²Eni ga ëye pak ëre shäryë wlo ga woyde ga e llëbo owa shäryono lëba ga äe. Woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjliya yötso guing, jëk shäng yötso, pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga ëbo tjwe ba shwoy ga wlo-kjre sök wopjlu iyado. Woyde ga oba ping pjlu wleniyo. ³Woyde ga nelötkë ä wleniyo llëm, ëngkjwë ä wleniyo llëm bakoe. Woyde ga shäng wopjlu wleniyo, ëng dboryë oblë tjok ä wleniyo llëm, dbur siyo llëm wleniyo bakoe.

⁴Woyde ga ba pjeyoga löng ushko li de sök pjlo bek. Woyde ga e köle, bangkjre ba wapgarë pjluë. ⁵Shärye ba ushko eni llëm ga Sbö tjökwö kjrägaga de sorëro?

⁶Jesús tjökwö kjrägaga löng kjwle jä wleniyora, e iëy ber no kägäyo wlo llême. Llëm ga ioroy wleni ga wotjlik owa kjwe, «Tja tjwlo ara» lë ba pjlushko Ä dik, ga ber shdungko bakoe.

⁷Woyde Ärë ga Sbö tjökwö iëba ber tjwlo llême. E kjishko ga woyde Sbörë ga tjökwö kjruga kägäyo li, e bangkjre tjökwö kjrägaga llëm wleniyo lirë bako, lanyotke lok owa ga ä wlo, Sbö tjökwö iëba ber tjwlo ara wlo.

Jesús tjökwö kjruga kägäyo kjimtaga

⁸Woyde ga Jesús tjökwö kjruga kägäyo li kjimtagaga ber löng eni bakoe. Woyde ga jëk löng pjlo bek, bangkjreba wlo. Woyde ga tjlä bëy wleniyo, nelötkë ä wleniyo llëm, dbur shak jyö go ä wleniyo llëm bakoe. ⁹Woyde ga tjökwö pina Sbörë bi kong li, e söya lok jlökoyo, jëk e go. Woyde ga llëbo pjlu miyde li shärye eni iyado bakoe. ¹⁰Woyde ga tjliy bäm go guing. Inoy ga llëye owa shärye llëm ga ber tjökwö kjruga kägäyo kjimtaga eshko jä.

¹¹Woyde ga walëga ber löng eni bakoe. Woyde ga jëk löng pjlo bek, bang-kjrëba wlo. Woyde ga no läywe owa ä wleniyo llëme. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjliya yotso guing wleniyo. Woyde ga llëye le ë kong ga shärye eni wleniyo bakoe.

¹²Tjlokwo kjraga kägäyo kjimtaga li, e woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga, ba pjeyoga löng ba ushko li, e de sök pjlo bek. ¹³Llëbo pjlu shäryara ba pakshko ga iëba ber tjwlo ara. Eni ga shji mär Cristo Jesús go sorë le oba kong, ga llëye bangkjre llëme.

Jesús tjlokwo, e tjwlo ara anmoyö

¹⁴⁻¹⁵Tja wotjlik jek bop ik maling, gueniyo tja jek llono miydër llëme. E kjishko ga tja jek aär maling llëm wleni ga kjibokwo ëre tër, ichër jek bop kong, woyde Sbörë ga ba wapga jëk sorë li miydër kjibokwo ëre go wlo. Shji Jesús tjlokwo kjrägaga, shji Sbö wapga. Sbö sök iyado. Ga ba tjlokwo bek li, e twara beno bi kong, söy wlo, e jlöe lëy oblë kong wlo bakoe.

¹⁶Ba tjlokwo jnena Sbörë li, e pina bi kong. Tjlokwo ëre tjwlo ara anmoyö jlokoyo. Ère eni:

Jesucristo, e weno shäng kjok ëre kjing go so no kjoyoe.

E beno pjlo bek Sbö bokso li pina Sbö Sëyarë oba kong.

E ina Sbö parkagaga kjok dogo sorë.

Roy lara ba tjëyoga oblë oblë kong kjok kjwang jikong.

Tjlokwo kjararaba kjok ëre kjing go.

Ga söra Sbörë to jem kjok dogo.

Tjlokwo bek llëme

4 ¹Sbö Sëya tjlä bi kong wëlë ga «Dbar tjwe kjwara ga kjone kjone, tjlokwo pimi löng li, e söya lok ame. Eshko ga jyäpgwe Ä sëyagarë, ga sëya li tjlokwo kjayde shara» le. ²Tjlokwo owa li, e läga nopga jyö ä wleniyorë. Llëbo owa shärye lokshko ga bangyo ba kong ame. ³Epga tjlä ga «Shji orkwosmok ga owa» le eni, «Dli, e uako uunkong llëme» le eni bakoe. Eshko ga jyörkonoe. Dli llë pogo, e iara Sbörë beno uëy wlo. Ga shji tjlokwo bek li kjraga, dli llë uëyshko ga woyde Sbörë ga shji syöshtë ba kong, tjlä ba kong ga «Tjawa kong dli tworop ëre. Tjawa ber wopjlu bop tjok e kjishko» lëy eni. ⁴⁻⁵Llëbo uunkong shäryara Sbörë li, e pjlu, Sbö tjlokwo tak beno pjang eni kjishko, dli li syöyoshtoroy kjishko bakoe. Eni kuzong ga «E uako llëme» lëy llëme. Woyde Sbörë ga uëy, shji wopjlu ba tjok dli li kjishko.

Timoteo poshduna Pablörë

⁶Bi pjeyoga Jesús tjlokwo kjraga li, e pīs tjlokwo ëre go. Eni ga pja ber Cristo Jesús parkaga pjlu wleniyo, ga pja opping jek këgong këgong tjlokwo bek söp shäng li goshko. ⁷Llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong, shji kjimte Sbö kolë llëm wleniyo, tjwlo llëm wleniyo, e läywëba bop kongshko ga tjlokwo kup llëme. Pja drön ëë, pja opsguë jëk shäng pjlo bek Sbö bokso wlo dey. ⁸Shji drön ëë, bi doyo iëy ber kjlo kjang wlo, e ber bi kong pjlu jlokoyo. Eni gueniyo ga shji jëk shäng pjlo bek Sbö bokso, e tjwlo e kjinmo anmoyö. Shäryëy eni ga shji kjimte kjok ëre kjing goshko, ga shji to ber löng Sbö tjokshko ga shji kjimte eshko bakoe. ⁹Lëba eni li, e eni jlöe. Tjlokwo ëre kjrako.

¹⁰ E kjishko ga shji parkë drön ara. Sbö sök iyado, no döga li e, ga ëye mär ba go ga döya uunkong. E kjishko ga shji löng ba koshe.

¹¹ Pja to shäng oba ping tjökwö ëre go, ga ichos ba shäryë. ¹² «Pja mite jä. Tjökwo lëp borwa kong llëm e kjishko» lëba bop kongshko ga kolëp llëme. Pja tjökwo lëp pjü, pja jëk pjlo bek, oblë woydos pjü, pja mär Sbö go, llëbo owa shäryëp llëm bakoe. Shäryos eni, iya Jesús tjökwo kragaga löng lirë wlo, epga omshäryë bopoya dik wlo. ¹³ Tja äätë llëm obi wopro ga pja ber shäng Sbö tjökwo buk li lë oba kong, oba pim tjökwo li go, dbokjrë wlo, ga poshdum bakoe. ¹⁴ Dënashko ga pja parkë Sbö kong sorë li lara Sbörë bi pjeyoga kjone kjone kong, ga epga omloño borwa kong. E irgo ga tjlapgaga Jesús tjökwo kraga kägäyo orkwo iono lök bop dü kjing go, pja ber shäng dboy Sbö kong wlo, ga pja kong kjok miydë twara Sbörë, pak li shäryëp ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bop kong li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado.

¹⁵ Tjökwo ëre woyotjlip ara, shäryëp yotso, pja jëk shäng ba shäryë jek këgong këgong ikoba uunkong wlo. ¹⁶ Pja jëk pjlo bek, oba pim tjökwo bek li go eröe. Pja opdos yotso, e shäryëp wlo, ga rayëp llëme. Enira pja där, oba bop kuga li, e där bakoe.

Shji opshäryë ëng tjok sorë

5 ¹ Tjlapga këkboga, e llëbo owa shäryono ga wlo kjang llëm, poshdüs yotso dey, bop data wleni. Domerga luyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop lënga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. ² Walëga këkbogara, pja opshäryë bop mekë tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Walëga luyo bop dorko anmoyöra, pja opshäryë bop dorga tjok sorë ga pja opshäryos ba tjok eni bakoe. Pja wotjlik llëbo owa shäryë ba tjok sira llëme.

³ Syäpgara, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga kjimtozong. ⁴ Gueniyo ga wapga, tjërga tjok wleni ga kjimtaga ber epgarë. Sbö bokso ga bek li e. Epga, e kuna tek chilawa dwayo öotong këskëse. Era ba mekë, ba tjëtë beno syä li, e kjimtaga ber epgarë shara. ⁵ Syä jlökoyo, kjimtaga ërë llëm wleniyo ga e mär ber Sbö go eröe. Ber shäng syöshhtë ba kong shkë dba, kjimte wlo.

⁶ Gueniyo syä, e wotjlik Sbö llëm, to shäng llëye wen ba pjlushko li shäryë wleni ga e tjwlo ame, no wolono buk wleni. Era kjimtako llëme.

⁷ Tjökwo ëre los Jesús tjökwo kragaga kong, llëbo shäryara lök owa lëba ga ä wlo. ⁸ Eë ba pjeyoga löng ba ushko li kjimtë llëm ga tjökwo kjrara li, e shärye shäng llëme. Sbö tjökwo kragaga llëm löng li ëmdë ga ba pjeyoga, e kjimte.

⁹⁻¹⁰ Jesús tjökwo kragaga kjimtëy wlo li, e ko tëy kjibokwo go. Syäpga, e ko tëy kjibokwo e go wlo ga woyde ga lu pjloglo sak tjer (60) jem lëkong eröe. Woyde ga öör sök ba lanma tjok pjlo beke. Woyde ga llëbo pjü shärye oblë kong ara, ba wapga kuna pjlo bek, ëye tjwe ba shwoy ga wlokre sök wopjü, Jesús tjökwo kragaga äar ba ushko ga dreglo shkwe ber wopjü wlo, no song wleniyo kjimte, parkë oblë kong ara bakoe. Woyde ga miydëba e go. Syäpga eniyo ko toydë pjang kjibokwo li go.

¹¹⁻¹² Gueniyo ga syäpga mite obira ko tako pjang kjibokwo li go wlo llëme. Ko tëyshko ga tjë ga «Tja orkwosmok ame. Tja parkë ber shäng Cristo kong

eröe» le jłókoyo. Gueniyo e irgo ga orkwosmok woydë obi. Eshko ga tjlőkwo łara Cristo kong jłókoyo li, e shärye łok ame. E shärye eni ga e llëbo owa shäryayde. ¹³E shäryayde dö llëme. Opsguë lōng shmirkë ara, to lōng sjok sjok oba lōng sorë ik, oba łäywe, tjlőkwo łako llëm li le bakoe. ¹⁴E kjishko ga woydër ga syäpga mite obi li orkwosmok dey. Woydër ga wapga tjok, ga ber lōng ba ushko, ba wapga dë, łäywe bi wloyogarë llëm wlo. ¹⁵Eerishko ga syäpga kjong kjong Jesús tjlőkwo rayono tjan, beno jëk lōng Á tjok. Tjlőkwo ëre lër bop kong e kjishko.

¹⁶Eni ga walëga Jesús tjlőkwo kjruga, ba pjeyoga syäpga tjok wleni ga woyde ga kjimte om go, pak li ber Jesús tjlőkwo kjruga oblä li kong llëm wlo, syäpga kjimtaga ërë llëm lōng li kjimte łok ga pjlu wlo.

¹⁷⁻¹⁸Sbö tjlőkwo tak pjang li tjlë ga «Söglä parkoklo wleniyo, e ichëy dwla kjwokäkshko ga kjamo kbrochako llëm, dwla li ue ga pjlu wlo.»^a Tjlë obi ga «Ëye parkë ga e potjwlëkko.»^b E kjishko ga tjläpgaga Jesús tjlőkwo kjruga kägäyo parkë pjlu wleni ga woyde ga bangkjrëba pjlu, potjwlëkoba pjlu bakoe. Oba pingga Sbö tjlőkwo go, oba poshdungga, e woyde ga bangkjrëba, potjwlëkoba pjlu, oblä oblä li kjinmo.

¹⁹Jesús tjlőkwo kjruga kägäyoga li rotëbashko ga rotaga no kjaraso dörë wleni ga tjlőkwo kjrëp llëme. Woyde ga no söya ba rotaga lirë pjök mya ba tjok, «E inorwa om go jłókoyo» le łok wlo. Eni ga shdum ga pjluë. ²⁰Eshko ga llëbo owa shäryono jłókoyo wleni ga woyde ga wlongko oba bokso, bangkjrëba wlo, omshäryë łok eni llëm wlo.

²¹Ëye llëbo owa shäryono ga woydër ga ligwes yotso, beke. «Kjwe woydër ara kjishko ga shdun llëme» lëy bi pjluşhko llëme. «Kjwe woydër llëm kjishko ga shdun ara» lëy llëm bakoe. Sbö, Cristo Jesús, Sbö parkagaga kjok dogo so, e lōng bop iga.

²²Jesús tjlőkwo kjruga kägäyo kjrëpshko ga shäryëp maľing llëme. Jëk shäng pjlo bekde ip yotso guing. Llëm ga shäng llëbo owa shäryë wleni ga owa shärye shäng li ber pjlu bop kong lëba eni. Ga pja om go li llëbo owa shäryë llëme. ²³Gueniyo ga pja bögwō bang ara wop sit wop sit kjishko ga di iopdë dö llëm, kjillgwō bo dyo dō ara iopdë sira bakoe.

²⁴Kjone kjone llëbo owa shäryono li miydëy jekdo. Gueniyo kjone kjone eni llëme. Miydëy llëm, jëk sorë inoy yotso guing. ²⁵Llëbo pjlu shäryëy li, e eni bakoe. Olō ga ikoba wëlë jekdo. Olō ga igaba llëm, gueniyo dbar tjwe kjwara ga miydëba eshko jä.

6 ¹Ëye parkagaga tjlwlëk lōng pjir wleniyo ga woyde ga ba sogo bangkjre jłókoyo iyado, Sbö łäywëba llëm wlo, tjlőkwo lëy lōng li łäywëba llëm wlo bakoe. ²Ba sogo, e Jesús tjlőkwo kjruga wleni ga woyde ga bangkjre, parkë ba kong pjlu anmoyō, ba sogo kjimte shäng li, e ba pjeyo Jesús tjlőkwo kjruga woyde ara wleniyo kjishko. Tjlőkwo lëp nopga kong wlo, shärye łok wlo li e.

Llëbo tjlwlō ara

³Tjlőkwo łara bi Tjläpga Jesucristorë shäryëy wlo li, e beke. Shji jëk pjlo bek Sbö bokso sorë li miydëy e go. Ëye oba ping tjlőkwo oblä bek llëm wleniyo go

ga ⁴krë ä wleniyo, llëye miyde llëme. Llëbo twjło llëm wleniyo le ëng kong kar kar ä, go swło wleni. Tjłe eni kjishko ga wotjłik owa oblë kong ba llëbo kjishko, ëng dboryë kar kar iir go, ëng lăywë owa, «Kjłara kjwe owa» le ba pjłushko iyado. ⁵Eppa ëngkwë ëng tjok li pjir llëm, wotjłik owa kjishko. Tjłokwo bek li miyde ame. Oba pıya łok Sbō tjłokwo go, dbur shak e go wło eröe.

⁶⁻⁷Shji jëk pjło bek Sbō bokso li, e twjło ara jłokoyo. Gueniyo woyde ga shji lōng wopjłú bi llëbo tjeng li tjok bakoe. Shji weno bukshko ga llëye sōroy tek bi tjok llëme. Shji wolonoshko ga llëye sōy jek bi tjok llëm bakoe. E kjishko ga woyde ga shji lōng wopjłú bi llëbo tjeng li tjok. ⁸Eni ga shji shwong tjok, shji dli tjok wleni ga woyde ga shji lōng wopjłúe. ⁹Gueniyo ëye opyë woydë dbur ara ga llëbo owa shärye. Opsrek lōng ara ba wotjłik owa li go, gueniyo miyde lōng llëme. Eshko ga beno lōng song erä, to pjir wło. ¹⁰Ëye dbur woydë ara anmoyō ga dbur włëk wło ga llëbo owa shärye llë pogo. Kjone kjone wotjłik dbur włëk erä kjishko ga beno lōng măr Sbō go ame, beno lōng song erä.

Pablo tjłeno Timoteo kong, Timoteo dbokjrë wło

¹¹Gueniyo pja Sbō i kuzong ga pja opkwos llëbo owa lër shäng bop kong li dwayo. Llëbo pjłú li shäryopdë dey. Pja jëk shäng pjło bek Sbō bokso. Pja măr Sbō go. No oblë woydos ara. Llëbo wen tjwe bop kong owashko ga pja wosonkë llëme. Pja llëbo shäryë oblë kong yōtso. ¹²Pja drōn ëë, pja măr Sbō go wło, łorop nopga ara kong dënashko sorë li eni, pja ber shäng së iyado Sbō tjok wło. Pja rokara Sbörë e kong wło. ¹³Rokër bop kong ga tjłokwo łos bor kong jłokoyo. Miydaga ber Sbörë, shji lōng së, llë pogo lōng së, e łaga erë. Miydaga ber Cristo Jesúsđë bako, era tjłokwo łono pjłú, Poncio Pilato bokshto. ¹⁴Llëye łoror bop kong li shäryos uunkong eni, äär jong bi Tjłapga Jesucristo tjwe irōng obi guing. ¹⁵Dbaryo li wlëna Sbörë om go, ga öōtongshko ga tjwe eshko jă, ichak Sbörë.

Sbō, e wopjłúe.

Kjok ëre uunkong ichaga li e eröe.

Pjłupga uunkong pjłuyo li e.

No kăgăyoga uunkong kăgăyo li e

¹⁶Wolōn llëm sōk iyado li e eröe.

Iōk jong kjwara shjiy, kălă lletllet wleniyo,

ëye äär eshko ga äe.

Sbō sōk iōk shjiy li roshko.

Ëye omıydë llëm,

ıgöy llëm bakoe.

Poshrëkko iyado li e.

Dbo ara iyado li e.

Ber eni.

¹⁷⁻¹⁹No kjone kjone dbur ara kjok ëreshko. Pja tjłe ba kong ga «Bomi dbur kjishko ga pjây twjło ara, oblë kjinmo lëmi llëme. Dbur, e iyado llëm kjishko ga pjây măr bomi dbur go dö llëme. Gueniyo Sbō, e sōk iyado, llëbo twe bi kong ara, shji ber lōng wopjłú wło. E kjishko ga pjây măr ba go erö dey. Llëbo pjłú shäryozıa. Shäryoromi eni li, e twjło ara, bomi dbur kjinmo. Oblë imi ga song ga bomi llëbo shdözı ba tjok wopjłúe. Eni ga llëbo twjło ara li ber bomi kong kjok dogo, ga pjây ie Sbörë ber lōng së iyado ba tjok» lëp ba kong eni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁰Timoteo, pja iara Sbörë beno shäng ba tjlökwö roy lë oba kong wlo. Eni ga shäryos yotso. Lëbo tjwlo llem lanyotkëba löng li, e jyö erä. Tjle löng jlö wleni, gueniyo jlökoyo ga kjok miyde lok sira lëme. Ba tjlökwö li kup lëme.

²¹No kjone kjone, tjlökwö ëre kjrara, ga beno löng mär Sbö go ame.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlú li kjishko ga pja kjimte ara.

Segunda Carta a Timoteo

Kjibokwo ëre tara Pablorë Timoteo kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłökwö łaga Jesús āska włeniyo. Domer shäng kjłara obi ko Timoteo. E data Grecia so, mekë judío. Dëna mite obishko ga sők Listra kjokyo. Eshko ga Jesús roy pjłú łara Pablorëshko ga tjłökwö kjrara. E irgo ga e kjrara Pablorë beno shäng parkë ba tjok, tak pjang Hechos 16.1-4 go sorë li eni. E irgo ga parkono ara Jesús roy pjłú lë kjok shto oblë oblë.

Pjłara ga Pablo iaraba beno shäng kjërshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjishko. E irgo ga döraba ey dwayo. Łu to jek ara irgo ga iaraba beno shäng no shdüzlong uyo roshko Roma kjokyo jek obi. Eshko ga shdunaba ara, iaraba beno shäng shto owa anmoyōshko. Shto eshko shrër, smo ara bakoe. Eshko ga miyde ga wolon döröe. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Timoteo kong.

Pablo woydë ara, e rayara nopga ararë kjishko, ga woyde ga Timoteo tek ba ik maling li tara ba kong. Eshko dbaryo ga pjlu kësbangyo sők Roma kjokyo li ko Nero. Jesús tjłökwö kjrägaga shduna ara kjone pogo. E kjishko ga Timoteo ichara Pablorë ber shäng măr Jesús tjłökwö go jłökoyo, ga nopga ping e go iyado bako, shdungoba ara e kjishko gueniyo.

Dënashko ga kjibokwo ichara Pablorë ba kong kjwara. Ëre tjok ga kjwo pjök.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja kjrara Sbörë beno shäng ba tjłökwö roy łaga Cristo Jesús āska, shji tönö beno tjeng Cristo Jesús tjok ga shji ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok li roy lë oba kong wło.

² Timoteo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor wa włeni.

Rokër Data Sbö kong, bi Tjłapga Cristo Jesús kong ga ba wopjłú li kjishko ga pja kjimte łok ara, pja songe le iyado, pja ie łok ber shäng włëp bakoe.

Tjłapga Jesús lőkoykjërë lłëme

³ Tja parkë Sbö kong jłökoyo, bor tjłapgaga tek dënashko so omshäryono dik. Lłëbo pjłú miydër li shäryër eni lër bor pjłushko. Shkë dba ga tja syöshtë ba kong bop kjishko. ⁴ Pja slatong boryo kwono li, e woyoshrër iyado, ga pja in woydë jłökoyo, tja ber wopjłú wło. ⁵ Woyoshrër ga pja măr Sbö go. Bop tjëtë Loida, bop mekë Eunice, e opyono löng măr Sbö go bām go, ga miydër ga pja măr ba go jłökoyo bakoe.

⁶Dënashko ga tja orkwo iono bop dlu kjing go, pja ber shäng dboy Sbõ kong wlo, ga kjok miydë twara bop kong eshko. Eni ga kjok miydë li go ga pak twara bop kong li shäryos iyado, pja kjok miydë jek këgong wlo, iök bakwo-roy pjë jong ri ri jek këgong wlo wleni. ⁷Bi go Sbõ Sëya twara beno kësbang bi tjok, llëye bangkjërë llëm wlo. Twara bi kong, shji dbo ara wlo, shji ëng woydë ara kar kar wlo, shji wotjlik pjlo bek wlo bakoe. ⁸E kjishko ga pja tjle oba kong bi Tjlapga Jesús kjishkoshko ga lökyokjrëp llëme. Tja shäng kjërshko ëre ba kjishko ëmdë ga tja lökyokjrëp llëm bakoe. Woyde ga shäryër sorë ga Sbõ dbo ara go ga pja omshäryë eni bako, llëbo wen bop kong owa gueniyo. ⁹Shji döra Sbörë, ga shji rokara jëk löng pjlo bek ba bokso wlo. Shäryara eni, llëbo shäryoroy li kjishko llëm, shäryara eni, woydara eni kjishko. Ba wopjlu li kjishko ga kjok shäryayde llëm obishko ga wotjlino Cristo Jesús ichë bi kong. ¹⁰Dbar eerishko ga ba wopjlu li pina bi kong, bi döga Cristo Jesús goshko. Wołon li pjira Jesúsde. Shji ber löng së iyado ba tjok sorë, e pina bi kong ba tjlokwo pjlu li go, ga beno wëlle.

¹¹Tja kjrara beno shäng tjlokwo pjlu ëre roy lë Jesús äska wlo, oba ping wlo bakoe. ¹²Eerishko ga tja shäng song, llëbo ëre kjishko. Gueniyo ga Jesús, e miydër shäng pjlu, tja mär shäng ba go bakoe. Ga miydër ga e dbo ara, llëye iara beno tjeng bor wloshko li de äär jong ba dbaryoshko wlo. E kjishko ga tja shäng song ëmdë ga lökyokjrëp llëme.

¹³Tjlokwo li lep oba kong pjlo bek wlo ga los ba kong, loror bop kong sorë li eni. Pja töno beno tjeng Cristo Jesús tjok. Pja jëk ba tjok kjishko ga oba woydëp ara iyado. ¹⁴Tjlokwo pjlu li iara Sbörë beno tjeng bop wloshko. Dëp yotso. Pja go Sbõ Sëya, ga pja kjimte tjlokwo li dë.

¹⁵Miydëp pjlu ga Jesús tjlokwo kragaga löng Asia kjokyo li, tja rayara to lok pjire. Tjrëko to jek Figelo, Hermógenes. ¹⁶⁻¹⁷Gueniyo Tjlapga Onesiforora, tja iya öör ara, tja kjimtara dbokjrë ara. Tja sök kjërshko ga tja lökyokjre llëme. Shrono Roma kjokyoshko ga woshtono llëm, tja wëna guing. E kjishko ga ba pjeyoga kjimtaga ber Tjlapga Jesúsde iyado. ¹⁸Ga Tjlapga li dbaryo tjweshko ga songe laga ber erë om go eshko. Shji kjimtara Éfeso kjokyo kjöme, e miydëp tjan.

Shji parkë Cristo Jesús kong, ëngkwaga pjlu wleni

2 ¹Pja bor wa wleni. Sbõ wopjlu li pina bi kong, shji töna beno tjeng Cristo Jesús tjokshko. Eni ga pja dbokjrozon. ²Dënashko ga tjlokwo loror bop kong oba ara bokso. Eerishko ga tjlokwo li los oblë kong, nopga wotjlik bek, oba ping pjlu wleniyo kong.

³Pja Cristo Jesús parkaga. E kjishko ga llëbo wen tjwe bop kong owashko ga kus kjing, ëngkwaga pjlu wleni. ⁴Ëngkwagaga tön oblë tjok pak llë shäryë wlo llëme. Ba kägäyo tjlokwo söyde dö, ber wopjlu ba tjok wlo. ⁵Eni wleni ga ëye tjör ga lligwekklo buk li söya bek llëm ga ba potjwëkklo wleya lok ba kong llëme. ⁶Ëye parkë ga ba dwla dgara li bo tjokshko ga bo kjrage erë bäm go. ⁷Tjlokwo lër shäng bop kong li woyotjlis, ga pja kjimte Tjlapga Jesúsde llë loklo miydëp uunkong wëlle.

⁸Jesucristo woshara Sbörë iröng obi. Era Pjlu David tjëyo. Tjlokwo ëre woyoshros iyado. Tjlokwo roy pjlu lër shäng li e. ⁹Tjlokwo ëre kjishko ga llëbo wen tjwe bor kong owa ara. Tja sharaba shäng kjërshko, orkwo kjrochak

piir dröng sho go, no llëbo owa shäryono wleni. Gueniyi Sbö tjlökwö lïra shaga ërë eni llëme. ¹⁰E kjïshko ga kur jek shäng eni, ber pjïú nopga kjrara Sbörë ber baiya wlo li kong wlo, döya ber löng wopjïú, së iyado Cristo Jesús tjok wlo.

¹¹⁻¹³Oba tjïë ga

«Shji wolono ba tjok ga

shji ber löng së iyado ba tjok.

Llëbo owa li kuroy kjang ga

kjok iche sök dbaryoshko ga shji shto ba shwoy eshko tjok.

E ë miydëy llëme lëy ga

shji ë miyde llëme le eni eshko bakoe.

Llëye lëy li shäryoroy llëm ga

era, llëye lara li shärye eni,

e opkjïlopswë llëm kjishko» lëba eni.

E eni jïöe. Tjölkwö ëre kjrako.

Shji parkë Sbö kong sorë

¹⁴Tjölkwö lër shäng bop kong li woyoshros oblë kong. Los ba kong Sbö bokso ga «Tjölkwö tjwlo llëm wleniyo lëmi ëng kong kar kar llëme. Kuya oblërë ga ber ba kong owae» los ba kong eni. ¹⁵Pja parkos Sbö kong jïökoyo, tjölkwö bek li roy los bek, llono ga pja äar shäng Sbö boksoshko ga ber wopjïú bop tjok wlo, llëye lökyotkëp eshko llëm wlo bakoe. ¹⁶Tjölkwö tjwlo llëm wleniyo le nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li, e lëy ë kong llëme. Eye omle ga owa li wlëya jek këgong këgong. ¹⁷Shji sho kjoneshko srëng jëk ameshko ga sho li an jek këgong këgong. Jesús tjölkwö kjragara tjërko ga tjölkwö owa eni li shdär jek këgong këgong swlo eni wleni bakoe. Himeneo, Fileto, e llëbo shäryono eni. ¹⁸Tjölkwö bek li söya lok ame, to löng tjïë ga «Shji woshrra Sbörë piir tjän. Shji woshre jek obi ame» le lok eni. Oba jyäpgwe to löng tjölkwö e go, mär ber löng Jesús go ame wlo. ¹⁹Gueniyi Sbö pak shäryono li beno kjang, u shakklo kjang, wir llëm wleni. Tjölkwö tak pjang e go li eni. Tjölkwö tak pjang kwara tjïë ga «Sbö, nopga baiya kjone dey, e miyde pjire.»^a Tjölkwö tak pjang kwara obi tjïë ga «Eye mär woydë Tjlapga Jesús go ga llëbo owa li raye, shärye ame dey.»^b

²⁰U jong kwara kësbang ga roshko llëbo shäryak dbur sho shöylör, pjïub-lün go dö llëme. E roshko llëbo shäryak kjorkwang go, llëbo shäryak klung shosho go bakoe. Llëbo tjwlo ara shäryëyshko ga shäryëy llëbo tjwlo ara go. Llëbo tjwlo ara llëm lïra, llë pogo shäryëy e go. ²¹Shji Jesús tjölkwö kjragara eni bakoe. Shji uunkong llëbo owa li rayono piir llëme. Gueniyi eye omrayono, shärye ame ga e beno shäng tjwlo ara, iak beno shäng dboy Tjlapga Jesús kong, iche Tjlapga lïrë llëbo tjwlo ara shäryë ga pjïú wlo.

²²Kjwozirga mikboga wotjïik llëbo owa shäryë sorë ga pja wotjïik eni ame. Llëbo bëy li shäryopdë dey. Tjölkwö lorop ë kong ga shäryos eni iyado. Oblë woydos ara. Pja ber shäng wlëp nopga uunkong tjok. ²³Nopga ënglë kar kar llëbo tjwlo llëm kjishko ga pja opzrëk eshko llëme. Shji ie ber löng ënglë kar kar eröe. ²⁴Shji Tjlapga Jesús parkaga, shji ëngkjwë ë tjok wlo llëme. Shji pjïú

oba uunkong tjok dey. Woyde ga shji tjlë kukoba wëë wlo, shji iirkë maling llëm bakoe.

²⁵⁻²⁶ Bi wloyoga shara Äre beno löng kjërshko wlëni. Epga iche ba kolë erä. E kjëshko ga epga poshdüyshko ga shäryë yötso. Woydëy ga epga kjlopswaga ber Sbörë, tjökwo bek li miyde lok wlo. Eni ga epga wotjlik bëy kjwe, ga där Ä wloshko dwayo.

Kjok pjir lëshko

3 ¹ Kjok pjir lëshko ga llëbo wen tjwe kjange. Lër bop kong, miydëp wlo. ² Nopga wotjlik llëbo pjlu shäryë ba kong om go erö, oblë kong llëme. Wotjlik dbur eröe. Krë ara. Llëbo pjlu shäryara li lanyotke ë pogo kong om go erä. Oblë le owa äe. Ba data, ba mekë kole llëme. Llëbo pjlu shäryak ba kong li woyotjliya llëme. Sbö, e ba kong ga tjwlo llëme. ³ Wopjlu ë tjok llëme. Eye songe le llëme. Oblë laywe owa äe. Wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Llëbo shärye oblë kong owa äe. Llëbo pjlu lira ba kong ga owa erä. ⁴ Jëk löng oba tjok pjlu jlö wlëni, ba moskwo gueniyo. Llëbo shärye ga woyotjliya guing llëme. Opkuk ga tjwlo ara le. Sbö wlëyde kjwe, gueniyo llëbo ber pjlu ba kong li wlëyde erä. ⁵ Llëbo pjlu shärye ara, ga Sbö tjökwo söya löng jlökoyo lëba. Gueniyo wotjlik ga Sbö dbo ara, epga kjimte jëk löng pjlo bek wlo llëme le. Pja jëk nopga eniyo tjok llëme.

⁶⁻⁷ Walëga kjone kjone kjok miydë ara llëme. Llëbo owa shäryara li woyotjliya kjër, gueniyo wotjlik tjwe owa ga shärye eni, shärye llëm ga äe. Tjökwo roy pjlu li kuya enido, gueniyo jlöe le llëme. Nopga owa lër shäng bop kong li to löng u kjwara kjwara, walëga eniyo jyäpgwë. ⁸ Dënashko ga domerga löng do pjök ko Janes, Jambres. Epga opyono löng Moisés wloyo. Nopga owa lër shäng bop kong li opyono löng tjökwo bek li wloyo eni bakoe. Epga wotjlik owa erä. Mär Jesús go le, gueniyo jyö erä. ⁹ Gueniyo ba jyö li miydëba döröe. E kjëshko ga oba jyäpgwe kjër llëm, Moisés wloyoga do pjök li dik.

Timoteo poshdungglo

¹⁰ Gueniyo ga tjökwo lër shäng li miydëp pjir tjän. Tja sorë, llëye shäryër woydë, tja mär Jesús go sorë, e miydëp uunkong. Tja iirkë maling llëm, oba woydër ara, llëbo wen tjwe bor kong owashko ga tja wosonkë llëm, e miydëp bakoe. ¹¹ Llëbo weno bor kong owa sorë, tja song, e miydëp pjire. Llëbo weno bor kong eni Antioquia kjokyo, Iconio kjokyo, Listra kjokyo bakoe. Gueniyo tja kjimtara Tjlapga Jesüsdë, tja döra eshko dwayo. ¹² Eye ber löng Cristo Jesús tjok woydë jlökoyo, jëk löng pjlo bek Sbö bokso wlo ga shdungoba songe. ¹³ Gueniyo nopga owa li, jyö ä löng li, e jëk owa jek këgong këgong. Oba jyäpgwe ä, ga epga jyäpgwëba bakoe.

¹⁴⁻¹⁵ Pjara shäng kjange. Miydëp ga tjökwo pingga bop kong li, tjawa jyörkë llëm, ga tjökwo li bëy jlöe lëp jlökoyo. Tek chirawashko dwayo ga pja oppino ara Sbö tjökwo bek tak pjang kjibokwo go li go. Miydëy e go ga shji där wlo ga shji mär Cristo Jesús go dey. E kjëshko ga pja jëk shäng tjökwo li go iyado. ¹⁶ Tjökwo tak pjang Sbö kjibokwo go li, e twara beno ba tjökwo kjragaga uunkong kong. Tjökwo li beno bi kong, bi pingglo, bi poshdungglo, bi llgwekklo, shji jëk pjlo bek wlo, ¹⁷ Sbö tjökwo kjragaga opping ara e go wlo, llëbo pjlu oblë oblë shärye ga pjlu wlo.

4 ¹Llono ga Cristo Jesús tjwe ber bi pjũyo, nopga lõng sê li, no wolono lõng li, e lĩgwegwa. Eni ga tjłkwo lēr bop kong jłkoyo ba bokso, Sbō bokso bako, shāryēp wlo. ²Sbō tjłkwo to lēba. Woydēbare, de llēmde, los ba kong iyoado, pja slān llēme. Ēye wotjlik owa ga poshdūs, jēk bēy wlo, dbokjrē e go wlo. Tjłkwo li los yōtso iyoado, pja sjen ba lē llēme.

³Dbar tjwe kjwara ga tjłkwo bek li kuya woydē ērē ame. Eshko ga no ping-gaga wen lõng ara, ga tjłkwo kuya woydē nopgarē li, e lē lok ba kong eni. Eni ga nopga āar ara ba tjłkwo li kuk. ⁴Tjłkwo bek li kuya lok ame. Llēbo tjwlo llēm li kuyde shara. ⁵Gueniyo pja wotjlik bēy iyoado. Llēbo wen tjwe bop kong owa arashko ga kus kjing erōe. Pja to shāng tjłkwo roy pjł li lē, nopga tjłkwo kjroydē llēm obi lõng li kong erōe. Bop pak li shāryos uunkong yōtso.

⁶Bor pak shāryoror ara li, e ba pjitoē. Tja wolon dbaryo li dōrōe. ⁷Bor dbo kēs li go ga pak twara Sbōrē bor kong li shāryoror jłkoyo. Shāryoror pjir, ōōtong ba dbo go. Tjłkwo pjł li doror yōtso. ⁸Tja shāng Tjłapga Jesús, no lĩgwegwa pjlo bek li koshē shāng woowa llēme. Miydēr ga tjweshko ga parkaga pjlo bek potjwĩngglo li twe bor kong, nopga uunkong lõng ba koshē wopjł li kong bakoe.

Nopga oblē oblē

⁹Pja tek sorē yalē, gueniyo pja tek bor ik wop āe. ¹⁰Demas, llēbo tjeng kjok ēre kjing go li woyde ara kjishko ga tja tōywara to Tesalónica kjokyo. Crescente to Galacia kjokyo. Tito to Dalmacia kjokyo. ¹¹Beno shāng bor tjok li Lucas erōe. Marcos, tja kjimte bor pak shāryē ga pjłue. Wĩep ga tek sōp bop tjok. ¹²Tíquico ichoror jek Ēfeso kjokyo. ¹³Bor shwong kop lēkong li ioror beno buk Troas kjokyo, Carpo ushko. Pja tekshko ga tek sōp bor kong. Bor kjibokwo tek sōp bor kong bakoe. Shāryak tjeng ōng kwota go li woydēr ara.

¹⁴Domer shāng kjłara ko Alejandro. E llēbo shāryaga drōng shosho go. Llēbo shāryara bor kong owa ara. Gueniyo potjwĩga ber Tjłapga Jesúsdē. ¹⁵E opyono beno shāng tjłkwo lēy lõng li wloyo. E kjishko ga pja sjēk ba tjok bakoe.

¹⁶Tja sōraba, ōōtong shāng tjłapgaga shwoy jũshko bām goshko ga tja kjim-tara ērē llēme. Jesús tjłkwo kragaga lõng eshko li, tja tōywara uunkong. Gueniyo woydēr ga llēye owa shārye Tjłapga Jesúsdē ba kong llēme. ¹⁷Eshko ga tja kjimtara Tjłapga lirē om go. Ba tjłkwo kēs li kuya nopga judío llēm wĩeniyo lirē wlo ga tja kjimtara ba lē ba kong. Ga tja dōra ey dwayo, tja zrōraba llēme. ¹⁸Eni ga llēbo owa tjwe bor kongshko ga tja kjimte, tja dōya, tja sōya āar sōk kjok dogo, pjł sōk iyoado lishko. E iēy ber kēsbang, tjwlo ara iyoado wlo. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹⁹«¿Yonde?» lēp Prisca, Aquila kong, Onesíforo pjeyoga kong bakoe.

²⁰Erasto beno shāng Corinto kjokyo.

Trófimo swlo ara, ga ioror beno buk Mileto kjokyo.

²¹Pja tek sorē yalē, gueniyo pja tek bor ik kjok owa dbaryo āātē llēm obishko. Eubulo, Pudente, Lino, Claudia, Jesús tjłkwo kragaga lõng uunkong li, «¿Pja yonde?» lē lok bop kong.

²²Rokēr Tjłapga Jesús kong ga ber shāng bop tjok iyoado, ga ba wopjł li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a Tito

Kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pablo. E Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo. Domer shäng kjlara obi ko Tito. Dënashko ga Jesús roy pjlu lara Pablorë ba kong, ga tjlokwo kjrara, ga beno shäng parkë ba tjok, tjlokwo li ëë.

Pjlara ga parkono ëng tjok dlung tjreko ko Creta lishko. E irgo ga Pablo brikotong ey dwayoshko ga Tito iara beno shäng parkë eshko ba äska. Eshko dbaryo ga Creta sogga ara llebo owa sharyono ara.

E irgo ga kjibokwo ëre tara Pablorë Tito kong. Nopga wley pak oblä oblä sharyë sorë li tara ba kong. Tjlokwo bek llem lagaga tjwe löng ara li tara ba kong. Lleye sharyëy ba tjok ga pjlu li tara ba kong bakoe.

1 ¹Kjibokwo ëre taga tja Pablorë. Tja Sbö parkaga. Tja kjrara beno ba tjlokwo roy laga Jesucristo äska. Tja ichara ba tjlokwo roy ëë, nopga kjrara ber baiya wlo li opping mär ber löng Jesús go wlo, ba tjlokwo bek soy löng li, e miyde lok pjlu wlo bakoe. ²⁻³Kjok ëre dämär, lleye llem obishko ga tjlokwo lara Sbörë bi kong jlökoyo, tjle ga llono ga shji ber löng së iyado ba tjok ga pjlu ëë. Sbö, e jyörkë lleme. Ga tjlokwo ëre roy wen oba kong dbaryo iara li ootong tjan, ga tja iara bi döga Sbörë beno shäng ba ëë, miydeba wlo.

⁴Tito, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Tjlokwo li loror bop kong, ga pja mär Jesucristo go, tja mär ba go dik. E kjishko ga pja bor wa wleni.

Rokër Data Sbö kong, bi döga Cristo Jesús kong ga ba wopjlu li kjishko ga pja kjimte lok ara, pja ie lok ber shäng wlep bakoe.

Tito iara beno shäng pak sharyë Creta kjokyo

⁵Pja ioror beno shäng dlung tjreko ko Cretashko ga woydoror ga pja ber shäng llebo beno eshko sharyak llem obi li sharyë. Woydoror ga kjok kjrina kjrina ga nopga wlep kjlobö kjlobö, ber löng parkë Jesús tjlokwo kragaga löng kjok kjrina kjrina li kägäyo. Noyo woyde sorë li loror bop kong pjir tjan.

⁶Woyde ga pogo lleye dret Sbö bokso, nopga bokso bakoe. Woyde ga boy kjlaraso. Woyde ga ba wapga Sbö tjlokwo kjrono bakoe. Woyde ga ba wapga jek löng pjlo bek, kä llem wleniyo llem, leba llem wlo. ⁷Jesús tjlokwo kjruga kägäyo li, e iaga Sbörë ba pak baiya sharyë. E kjishko ga woyde ga pogo lleye dret Sbö bokso. Woyde ga krë ä wleniyo llem, ëye kuya woydë llem wleniyo llem bakoe. Woyde ga iirkë maling wleniyo llem, nelötkë ä wleniyo llem, engkjwë ä wleniyo llem, dbur shak jyö go ä wleniyo llem bakoe. ⁸Woyde

ga llëbo pjllü shärye dëy. Woyde ga ëye tjwe ba shwoy ga wlokre sök wopjllü iyado. Woyde ga llëbo shäryono pjllü ga ber sök wopjllü. Woyde ga llëbo shärye ga woyotjllüya yotso guing. Woyde ga jëk shäng pjllü bek Sbö bokso. Woyde ga wotjllik owa tjwe ba kongshko ga shärye llëme. ⁹Woyde ga tjllökwo bek li kura sorë ga oblë piya eni bako, epga dbokjrë e go wlo, tjllökwo li wlike ba wloyoga kong ga pjllü wlo bakoe.

Jesús tjllökwo kjruga kägäyoga woyde pjllü wleniyo ega

¹⁰Eshko ga nopga ëye kolë woydë llëm wleniyo arae. Tjllë lok ara, gueniyo llë loklo llëm, oba jyäpgwoklo erä. Epga li tjreko ga judioga löng ara, wotjllik ga ëye mär woydë Jesús go ga woyde ga doyo jyä tak pjir guing le wleniyo. ¹¹Tjllökwo le löng li, e bek llëm, e jyö erä. To löng dbur shak e go wlo eröe. U kjone kjone ga nopga omkuno, ga tjllökwo bek li söya lok ame e kjishko. E kjishko ga tjllökwo owa ëre lagaga li, e kjamo kjinkako.

¹²Dënashko ga no shäng kjlara eshko, kjok miydë ara. Ba pjeyoga lanyotkara, tjllë ga «Creta sopga, e jyörkë ä wleniyo, glö ä wleniyo, shmi ä wleniyo, to löng llëye woyotjllüya dö li shäryë, äya kjloshko so wleni» le eni. ¹³Lara li beke. E kjishko ga poshdüs jllökoyo iyado, tjllökwo bek li söya lok jllökoyo wlo. ¹⁴Eni ga llëbo dënashko so bek llëm li läywe judiogarë löng li, e tjllökwo kjre lok llëm, ga nopga Sbö tjllökwo kuk woydë llëm li, e kolë lok llëm bakoe.

¹⁵Nopga wotjllik bëy li kong ga llëbo uunkong ber ba kong pjllü. Gueniyo nopga wotjllik bëy llëm, mär Jesús go llëm li kong ga llëye pjllü drete. Wotjllik lok owa erä, ga llëbo owa shäryeshko ga bangyo ba kong llëme. ¹⁶«Tja Sbö miydë» le, gueniyo miydëy llëbo shärye li go ga e jyö. Oba iywa lok shjiktëng, Sbö kolë llëm, llëbo pjllü shärye ga äe.

Tito ichara oba ping

2 ¹Pjara, tjllökwo bek li löpdë oba kong eröe.

²Domerga këkboga pimshko ga pja tjllë ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjllüzi yotso guing. Pjäy jëk yotso pjllü bek, pjäy bangkjreba wlo. Tjllökwo bek li sözi jllökoyo. Oblë woydozi ara. Llëbo wen tjwe bomi kongshko ga pjäy wosonkë llëme» lëp ba kong eni.

³⁻⁵Walëga këkboga pimshko ga pja tjllë ba kong ga «Pjäy opshäryë walëga Sbö bangkjre wleniyo dik. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji wo pjang nelötkë wlo llëm bakoe. Shäryëmi eni, llëbo pjllü li pimi oblë kong wlo. Eni ga walëga mikboga li pimi ba lanma, ba wapga woydë ara, llëbo shäryë ga woyotjllüya yotso guing, llëbo pjllü shäryë dö, ba u dë pjllü, jëk löng wopjllü oba tjok, ba lanma kolë pjllü, Sbö tjllökwo läywëba owa ba kjishko llëm wlo. Pimi eni» lëp ba kong eni.

⁶Domerga sbë obi pimshko ga pja tjllë ba kong ga «Pjäy llëbo shäryë ga woyotjllüzi yotso guing» lëp ba kong eni bakoe.

⁷Ga pja om gora, llë pogo shäryëpshko ga pja opshäryë pjllü bek iyado, ikoba wlo, opshäryë bopoya dik wlo. Oba pimshko ga tjllökwo lëp ba kong yotso, beke. ⁸Woyde ga pja tjllë bëy, tjllökwo li owa lëba ga ä wlo. Eni ga bop wloyoga, llëye wlëya pja rote wlo ga ä, ga lökkjrë eshko.

⁹⁻¹⁰Parkagaga tjwllëk löng pjir wleniyo pimshko ga pja tjllë ba kong ga «Bomi sogoga kolozi iyado, ber löng wopjllü bomi tjok wlo. Epga dboryëy llëme. Llëbo

bi sogo i li lüyotkëy ilëm, llëbo pjlo bek li shäryomirë dey, “Kjwe parkë pjüë” le bomi pjlyorë wlo. Eni ga Sbö bi döga, e tjlokwo bangkjreba» lëp ba kong eni.

¹¹ Sbö wopjlü li kjishko ga llëbo shäryara shji nopga uunkong kong, shji döya wlo. ¹² Ba wopjlü li kjishko ga shji oppino llëbo owa li rayë, llëbo tjeng kjok ëre kjing go li woydë ilëm bakoe. Woyde ga shji löng kjok ëre kjing go obishko ga shji jëk löng pjlo bek Sbö bokso, ga llëbo shäryëy ga woyotjily yotso guing. ¹³ E wopro ga Jesucristo, e wen tjwe iröng obi li koshëy löng wopjlü. Eshko ga tjwe ba dbo ara li kalä goshko. E bi döga, bi Sbö bakoe. ¹⁴ E shäng kjok ëre kjing go obishko ga optwono wolono bi kjishko, shji döya llëbo owa shäryëy löng li dbo dorko dwayo wlo. Ga owa pjang bi go li löna beno dret, shji ber tjeng ba wloshko wlo, shji ber nopga baiya wlo, shji ber pjlo bek ba bokso wlo, shji llëbo pjlu shäryë woydë iyado wlo bakoe.

¹⁵ Oba pis tjlokwo lër shäng bop kong ëre go. «Shäryozï eni» los ba kong. Eye omshäryë eni ilëm ga poshdüzong. Pja tjles ba kong jlokooyo, pja bangkjre lok wlo. Pja twjlo llëme le ëborë bop kong ga jlo lëp ilëm.

Shji jëk sorë

3 ¹⁻² Pja tjle Jesús tjlokwo kjragera uunkong kong ga «Bi pjlpuga, e bangkjako, tjlapgaga kjok ilgwega wleniyo, e bangkjako bakoe. Llëye le lok bomi kong li kolëmia. Pjây löng llëbo pjlu shäryë kjok orë pogo wlo. Oblë läywëy owa ë kong llëme. Shji ëngkjwë oblë tjok llëme. Pjây wotjlik oblë tjok pjlu dey. Pjây löng wotöshko iyado oba uunkong kong» lëp ba kong eni iyado.

³ Dënashko ga shji ëmdë ga ka llëm baiya dik bakoe. Sbö koloroy llëme. Shji jeno löngë. Eshko ga shji wotjlik llëbo owa shäryë llë pogoshko ga shji llet löng e shäryë. Shkë dba ga shji llëbo owa shäryë eröe. Shji wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko. Shji iywaba shjiktëng, shji ëng iywö shjiktëng bakoe.

⁴ Gueniyo eshko ga Sbö bi döga, ba wopjlü li pina bi kong, ga iy ga shji woyde ara. ⁵⁻⁶ Jesucristo, e bi döga. Ba kjishko ga bi go ba Sëya ichara Sbörë, ber kësbang bi tjok wlo. Eni ga shji döra, gueniyo llëbo pjlu shäryoroy kjishko llëme. Shji songe le, ga shji döra e kjishko. Owa pjang bi go li löna beno drete. Ga shji kjlospwara ba Sëyarë beno tjaqlën, shji weno eshko kwilë ja wleni. ⁷ Sbö wopjlü li kjishko ga shji iara beno pjlo bek ba bokso. Shäryara eni, shji ie ber löng së iyado ba tjok wlo. Koshëy löng li e. ⁸ Tjlokwo lër shäng bop kong ëre, e eni jlöe. E kjrako. Ga woydër ga tjlokwo ëre lëp oba kong iyado, nopga mär löng Sbö go li llëbo pjlu shäryë iyado wlo. Tjlokwo ëre, e pjlu, oba uunkong kjimtoklo.

⁹ Gueniyo ga shji ënglë kar kar oblë tjok llëbo twjlo llëm kjishko llëme. Kjone kjone ënglë kar kar llëbo weno tjlapgaga tek dënashko so kong li kjishko, kjok ilgwekklo tara Moisésdë li kjishko, llëbo oblë oblë kjishko bakoe. Gueniyo pja opzrëk eshko llëme. E twjlo llëm, ëye kjimte e go llëm bakoe. ¹⁰ Jesús tjlokwo kjragera shäng kjlara tjle oblë kong kar kar ëng shdök wlo wleni ga poshdum pjlara, pjloglo pjök. E irgo ga jlo le llëm wleni ga wlokjrep tjwe bomi tjok ame. ¹¹ Miydëy e go ga wotjlik llëbo owa shäryë. Llëye shärye shäng li go ga miydëy ga e shdungsko.

Kjibokwo pjirzlong

¹² Tja wotjlik jek Nicópolis kjokyo, tja ber sök eshko kjok owa dbaryoshko wlo lër. Artemas ichër jek bop wlokjre, llëm ga Tíquico. Äär shäng bop shwoy ga woydër ga pja tek ba tjok bor ik eshko malinge.

¹³Bi pjeyoga löng eshko do pjök. Kjłara ko Zenas, e parkë no wlikaga kjok lıgwekklo go. Kjłara obi ko Apolos. Opshik toe ıe wleni ga kjimtozong. Lıeye woyde dö li wlës ba kong.

¹⁴Woyde ga bi pjeyoga opping lıebo pjlı şharyë, oblë kjimtë, epga ber löng tjwıö tjok wlo.

¹⁵Nopga löng bor tjok jüşko uunkong, «¿Pja yonde?» ıe lok bop kong. Bi pjeyoga tjlokwo kragaga löng eshko li kong, «¿Pjāy yonde?» ıerwa ba kong bakoe.

Rokër Sbö kong ga ba wopjlı li kjışko ga pja kjimte ara.

Carta a Filemón

Kjibokwo ëre tara Pablorë Filemón kong

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjłara ko Pablo. E Sbö tjłökwö łaga Jesús āska włeniyo. Domer shäng kjłara obi ko Filemón. Dēnashko ga Jesús roy pjłú łara Pablorë ba kong, ga tjłökwö kjrara. E kjışhko epga jėk lōng ěng tjok pjłú iyado.

Domer shäng kjłara ko Onésimo. E Filemón parkaga tjwłėk shäng pjir włeniyo. Pjłara ga ba sogo łi lłėbo lŭyotkara, ga tōktong ey dwayo, jek öōtong shäng Roma kjokyo. (Eshko dbaryo ga ěye lłėbo lŭyotkono ga włėkoba ga zrōkoba jekdo.) Eshko dbaryo ga Pablo sōk kjērshko Roma kjokyo, Jesús roy pjłú łara kjışhko, tak pjang Hechos 28.16-31 go sorë łi eni. Eshko ga Jesús roy pjłú łara Onésimo kong, ga tjłökwö kjrara. Eni ga jek woydë irōng ba sogo łi shwoy, lłėbo shāryara owa łi lłgweya ba tjok włö.

E kjışhko ga kjibokwo ëre tara Pablorë Onésimo kong, sōya jek ba sogo łi kong włö, włėpyotke włö. Lłėbo pjłú shāryara Jesúsdë Filemón kong ara, owa pjang ba go łi lōna beno dret łi łara ba kong. Eni ga ichara lłėbo owa shāryara ba parkagarë ba kong łi ie ber tjwłö lłēm, ga ber shäng wopjłú ba tjok shara.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Pablorë, bi kjłara Timoteo tjok. Tja sōk kjērshko. Tja bāngzak shäng jŭshko, Cristo Jesús tjłökwö kjışhko.

Filemón, pja parkë shäng borwa tjok, ga pja woydërwa ara. Kjibokwo ëre ichërwa jek bop kong, ² borwa dor Apia kong, borwa kjłara Arquipo kong, Jesús tjłökwö kjrágaga tōn lōng bop ushko łi kong bakoe. Arquipo parkë shäng Jesús kong borwa tjok.

³ Rokër bi Data Sbö kong, Tjłapga Jesucristo kong ga ba wopjłú łi kjışhko ga pjāy kjimte łok ara, pjāy ie ber lōng włėp bakoe.

Nopga woydara Filemóndë ara

⁴⁻⁵ Filemón, pja roy kuror ga pja mār shäng Tjłapga Jesús go, ba tjłökwö kjrágaga woydëp ara bakoe. E kjışhko ga tja syōsthtë Sbö kongshko ga pja woyotjłin ga tja wopjłú bor Sbö tjok bop kjışhko. ⁶ Rokër Sbö kong ga pja kjimte jek pjłú tjłökwö kjrágaga łi tjok jek kėgong, lłėbo pjłú twe Cristorë bi kong łi miydëp uunkong włö. ⁷ Pja bor kjłara. Tjłökwö kjrágaga łi kjimtëp ara, ga epga lōng wopjłú bop kjışhko. E kjışhko ga tja wopjłú, woowa lłēme.

Pablo tjlëno Onésimo kjishko

⁸⁻⁹E kjishko ga llëbo rokër bop kong. Tja kong dbo twara Cristorë kjishko ga pja ichër ba shäryë dbo goshko ga pjluë. Gueniyo ga shji ëng woydë ara kar kar kuzong ga pja ichër woydë eni llëme. Tja tjläbla tjän, ga tja bängzak shäng kjërshko, Cristo Jesús tjlökwo kjishko. ¹⁰Eni ga llëbo rokër bop kong Onésimo^a kjishko. Tja sök kjërshko, orkwo kjrochak pjir dröng sho goshko wopro ga e Jesús tjlökwo kjrono, ga beno bor wa wleni e kjishko. ¹¹Dënashko ga sök bop tjokshko ga e bop kong ga llëno llëme. Gueniyo eerishko ga e beno tjlwö ara bop kong shara, tjlwö ara bor kong bakoe.

¹²E ichër jek bop kong iröng obi, woydër ara bor wa wleni gueniyo. ¹³Tja bängzak shäng Jesucristo tjlökwo roy pjluë kjishko. Eni ga pja shäng jüshko kjwe ga miydër ga tja kjimtëp. E kjishko ga woydoror ga e ber sök bor tjok bop äska. ¹⁴Gueniyo ga shäryër eni llëme. E bopoya kjishko ga llëbo shäryër woydë ba tjok llëm, kjakrokër bop kong guing. Tja kjimtëpshko ga woydër ga shäryëp bop woshko, pja ichoror ba shäryë dbo go kjishko llëme.

¹⁵Tja wotjlik ga töktong bop ushko dwayo dbar kjwöbö ga pjluë lër. Eerishko ga äär iröng ber sök bop tjok iyado wlo shara. ¹⁶Ber bop parkaga tjlwëk shäng pjir wleniyo dö ame, ber bop kjlara, woydëp ara wleniyo bakoe. Tja omwoydë ara, gueniyo ga woydër ga pja omwoydë e kjinmo. Ber bop parkaga dö ame, ber bop kjlara bako, mär shäng Tjlapga Jesús go kjishko. Woydër ga pja omwoydë ara e kjishko.

¹⁷Eni ga bop kong ga tja bop kjlara lëp wleni ga Onésimo wlokrëp, tja wlo-kjrorop wleni. ¹⁸Llëbo shäryara bop kong owa, pogo tjlwö bop kong wleni ga ba tjlwö li rokëp ba kong llëm, rokëp bor kong dey. ¹⁹Tja Pablo, tjlökwo ëre tër bop kong bor orkwo om go go shara. Pogo tjlwö bop kong kjöme li tjlwëngga tjarë bop kong. Pja döktong, tjlökwo loror bop kong li kjishko. E kjishko ga pja pogo tjlwö bor kong ara bakoe. Gueniyo woyoshrër woydë bop kong llëme. ²⁰Pja bor kjlara. Ga shji töno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga llëye rokër bop kong li shäryos bor kong eni. Eni ga tja ber wopjluë eshko. ²¹Miydër ga llëye rokër bop kong li, e shäryëp eni. Miydër ga shäryëp e kjinmo bakoe. Kjibokwo ëre tër bop kong e kjishko.

²²Llëbo rokër bop kong kjrina obi. Pja syöshtë Sbö kong ga tja kjimte äär eshko iröng obi. Ga tja kong shto wlep kjrina, tja äärshko ga tja ber sök kjone shtoyo tjok wlo.

Kjibokwo pjirzlong

²³Bor kjlara Epafra, «¿Pja yonde?» lë bop kong. E shdung shäng bor tjok ëreshko, Cristo Jesús tjlökwo kjishko. ²⁴Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, «¿Pja yonde?» lë lök bop kong bakoe. Tja kjimte lök bor pak shäryë.

²⁵Rokër Tjlapga Jesucristo kong ga ba wopjluë li kjishko ga pja kjimte ara.

Carta a los Hebreos

Kjibokwo ère tak hebreoga kong

Kjibokwo ère sorë

Kjibokwo ère tak beno pjang hebreoga mär Jesús go ìi kong. Hebreoga ìi, e kowëba Israel tjëyoga, e kowëba judfoga bakoe. Epga tjëyo kjrinaso, gueniyo kowëba oblë oblë eni.

Kjibokwo ère taga èrë miydëy ìlëme. Kjone kjone tjlë ga taga Pablorë ìe. Kjone kjone tjlë ga taga Bernabérë ìe. Kjone kjone obi tjlë ga taga Apolosdë ìe. Gueniyo taga èrë miydëy yôtso ìlëme.

Eshko dbaryo ga hebreoga mär löng Jesús go ìi shdungoba ara. E kjishko ga kjone kjone Jesús rayë woydë, mär ber löng kjok ìlgwekklo tara Moisésdë ìi go iröng obi wlo. No kjone kjone to löng tjlë ga èye döya Jesúsde ga ä, ga woyde ga raye ìe. E kjishko ga kjibokwo ère taraba, epga dbokjrë e go wlo.

Dënashko ga Sbö tjlëno nopga kong ba tjlokwo ìagaga go, ba parkagaga kjok dogo so go bako, gueniyo eshko dbaryo ga tjlëno ba Wa Jesús go ìi taraba ba kong. Dënashko ga Sbö tjlë ba nopga kong ga ìlono ga tjlokwo twe ba kong tjaglën, ber pjlu, tjlokwo bäm go ìi kjinmo ìe, ga shäryara eni Jesús go ìi taraba ba kong. Owa pjang bi go ìi löya Sbörë kjok ìlgwekklo tara Moisésdë ìi kjishko ìlëm, gueniyo Jesús wolono pjlaraso, owa pjang bi go kës ìi löya Sbörë ber dret wlo, ga shji ie ber löng pjlo bek ba bokso e kjishko ga pjlu ìi taraba ba kong. Ìlëbo shäryara Jesúsde bi kong ìi kjishko ga shji äär Sbö bokshto kjok dogo ba pjlu wlo ìi taraba ba kong. Eni ga epga icharaba mär Jesús go jlökoyo, ìlëbo wen ba kong owa gueniyo.

Sbö Wa, e tjwlo ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo

1 ¹Dënashko ga Sbö tjlëno ba tjlokwo ìagaga oblë oblë kong, ìe lok bi tjlap-gaga kong wlo. Tjlëno eni kop ara, ga tjlëno oblë oblë bakoe. ²Gueniyo ga dbar pjir ìe dbaryo eerishko ga ba Wa ichara tjlëno bi kong om go shara. Ba Wa ìi go ga kjok shäryara Sbörë uunkong, ga ìlono ga ìlëbo tjeng kës ìi ber baïya. ³Ba dbo kälä, e so Sbö ìi kjoyo, e so e kjoyo kjishko. Ìlëbo kës tjeng ba wloshko, ga iche ba tjlokwo dbo ara ìi go, srer ìlëm wlo. E wolono, ìlëbo owa shäryara nopgarë ìi potjwlëkklo. E irgo ga öötong beno sök Sbö orkwo këlëkong kjok dogo. ⁴Eni ga öötong sök tjwlo ara, Sbö parkagaga kjok dogo so kjinmo, ga ba ko tjwlo ara ba kjinmo bakoe.

⁵Miydëy eni, ìlëbo ìara Sbörë ba kong ìi kjishko. Tjlëno ga

«Pja bor Wa;

eri ga tja öötong beno sök bop Data.»^a

Ľara eni ba Wa kong, gueniyo Ľara ba parkagaga kjok dogo so kong eni Ľeme.
Ga tjlěno obi ga

«Tja ber sök ba Data;
era ber sök bor Wa.»^b

⁶Ga ba Wa Ľi ichara kjok ěre kjing goshko ga tjlě ga

«Bor parkagaga kjok dogo so,
bor Wa, e poshrězi unkong.»^c

⁷Ga tjlěno ba parkagaga kjok dogo so kjishko. Tjlěno ga

«Ba parkagaga kjok dogo so,
e sharyara beno so pjluk kjoyo,
so iök kjoyo bakoe.»^d

⁸Gueniyo tjlěno ba Wa kong ga

«Pja Sbö,
pja ber sök no pjłuyo Ľyado wło,
ga kjok Ľigwep beke.

⁹Ľlebo pjłú sharyėbashko ga pja wopjłú eshko.

Gueniyo Ľlebo owa sharyėbashko ga pja woydė ara eshko.

E kjishko ga pja ioror beno sök wopjłú,
bop pjeyoga lõng kės Ľi kjinmo.

Tja bop Sbö jłökoyo.»^e

¹⁰Ga tjlěno ba kong obi ga

«Tjłapga, kjok ěre dămārshko ga
kjok unkong sharyaga pjarė,
kjopkwo, klung bakoe.

¹¹⁻¹²Ľlebo kės ěre pjir,

gueniyo pjara ber sök Ľyado.

Shwong kėguėshko ga dbuy,
Ľlebo ame kjishko.

Pja opsharyė Ľlebo kės ěre tjok eni włeni.

Gueniyo pjara kjłopswė Ľlēm,
pja ber sök Ľyado.»^f

¹³Ga tjlěno ba kong obi ga

«Pja tek włar ber sök bor orkwo kėłėkong,
äär jong bop moskwoga zanor pjir guing,
eshko ga iěr ber tjeng bop włoshko.»^g

Ľara eni ba Wa kong, gueniyo Ľara ba parkagaga kjok dogo so kong eni Ľeme.

¹⁴Epga sėyaga to lõng parkė Sbö kong eröe. Ga epga iche nopga dār wło Ľi
kjimtė.

Sbö tjłökwo woyotjłiy yõtso

2 ¹Woyde ga Sbö tjłökwo kuroy Ľi woyotjłiy yõtso, shji opkwė sira sira
ey dwayo Ľlēm wło. ²Dėnashko ga Sbö tjłökwo sōra ba parkagaga kjok
dogo sorė bi tjłapgaga kong, ga Ľlėye Ľara ba kong Ľi, e kolako. Ėye omkolono

a 1.5 Salmo 2.7. b 1.5 2 Samuel 7.14; 1 Crónicas 17.13. c 1.6 Deuteronomio 32.43.

d 1.7 Salmo 104.4. e 1.8-9 Salmo 45.6-7. f 1.10-12 Salmo 102.25-27. g 1.13 Salmo 110.1.

llem ga shduna Sbörë beke. ³Shji där sorë tjëlkwoyô lîra, e kësbang, wolësoe. ¿Eni ga e kjrëy llem ga shji shdüya eni llem sorëro? Tjëlkwô ëre laga Tjlapga Jesúsdë bäm go. E irgo ga ba tjëlkwô kugaga omłono bi kong eni bakoe. Miydëy e go ga e beke. ⁴Ga lilebo iydeba llem wleniyo shäryara Sbörë bi kong oblë oblë, ga ba Sëya ichara kjok miydë twë bi kong, woydara Sbörë sorë li eni. Shäryara eni, miydëy e go wlo ga tjëlkwô li beke.

Jesús opyono beno so ba pjeyoga kjoyoe

⁵Llono ga dbar tjwe kjwara oblë li lörwarë bomi kong. Eshko ga ba parka-gaga kjok dogo so ie Sbörë kjok lligwek lileme. ⁶Llëbo tak pjang Sbô tjëlkwô go, dbar lërwa löng li kjishko. Tjlä ga

«No^h tjwlô ara lileme.

¿Eni ga woyotjlip ara ega?

¿Tjwlô ara lëp ega?

⁷Bäm go ga iorop beno tjwlô

bop parkagaga kjok dogo so dorko.

E irgo ga iorop beno kësbang, tjwlô ara,

⁸ iorop beno shäng llëbo tjeng kës li ichaga bakoe.»ⁱ

Miydëy e go ga llono ga llëbo tjeng kës li iche no lirë. Gueniyo eerishko ga llëbo iche llem wleniyo tjok obi. ⁹Llëye weno Jesús tjok li miydëy pjluë. Bäm go ga iara Sbörë beno tjwlô ba parkagaga kjok dogo so dorko. Ga Sbô wopjlú li kjishko ga ichara wolon bi kjishko. Ga wolono kjishko ga iara beno kësbang, tjwlô ara.

¹⁰Ba go ga llëbo tjeng kës li shäryara Sbörë, ga beno tjeng ba kong uunkong. Llëbo owa ichara wen ba kong ara. E poshäryara ber nopga ara döga wlo eni. Sbô omshäryono eni, woydara eni kjishko, ga shäryara beke.

¹¹Jesús, nopga iara beno tjeng dboy Sbô kong li, e Data kjälaraso. E kjishko ga epga lökyokjre Jesúsdë llem, kowe ba pjeyoga. ¹²Tjllëno Sbô kong ga

«Bop roy lër bor pjeyoga kong.

Pja poshrër ara, epga tön löng lishko.»^j

¹³Ga tjllëno obi ga

«Tja măr Sbô go.»^k

Ga tjllëno obi ga

«Tja shäng bor wapga twara Sbörë bor kong li tjok.»^l

¹⁴Iara beno ba wapga li, e nopga, ga nopga ichaga wolon li, e Ä, ga uunkong tjeng Ä wloshko e kjishko. E kjishko ga Jesús öotong beno shäng no, ga wolono. Shäryara eni, Ä zäya wlo, ¹⁵nopga döya Ä wloshko dwayo wlo bako, ber löng ba wolon li bangkjre ame wlo. ¹⁶Jlökoyo ga e shrono shäng Sbô parkagaga kjok dogo so li kjimtaga wlo llem, shrono shäng Abraham tjëyoga kjimtaga. ¹⁷E kjishko ga iara Sbörë beno shäng ba pjeyoga dik, llëbo wen ba kong lok kës li wen ba kong eni wlo, epga sorë miyde pjir wlo. Eni ga songe le ga pjluë, ga parkë syöshtaga kësbangyo wleni ba kjishko ga pjluë bako, e äär ber llëbo owa shäryara li potjwlëkklo wlo. ¹⁸Ga öör shäng song, tjllina Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara kuzong ga nopga tjliya Äre enishko ga epga kjimte ga pjluë.

Jesús tjewlō ara, Moisés kjinmo

3 ¹E kjishko ga pjeyoga, pjāy rokara Sbörē, iara beno tjeng dboy ba kong li, Jesús woyotjlizi iyado. Ichara Sbörē ba tjlōkwo roy lē bi kong li e. Syoshtaga Sbō kong bi kjishko kēsbangyo li e bakoe. Shji mār ba go lēy eni. ²Jesús iara Sbörē beno shäng parkē ba kong, ga parkono pjilū, Moisés parkono pjilū Sbō nopga kong sorē ga eni. ³Gueniyo Jesús, e tjewlō ara, Moisés kjinmo, domer u shāryaga tjewlō ara, u shāryara li kjinmo wleni. ⁴U tjeng kēs li shāryaga tjok, gueniyo llēbo tjeng kēs li shāryaga Sbörē. ⁵Moisés parkono Sbō nopga kong pjilū, parkaga tjewlēk shäng pjir wleniyo dik. Eni ga llēye shāryara li beno llēbo wen ilono li jyāglo. ⁶Gueniyo Cristo, e Sbō Wa, ga parkē shäng Sbō nopga ichaga. Tjawa tjlē ga shji mār ba go, ga koshēy iyado lēy eni. Shāryēy eni jlōkoyo wleni ga shji ber ba nopga, so u shāryara li kjoyoe.

Woyde ga shji mār Sbō go āar jong ba dbo go

⁷⁻⁸E kjishko ga Sbō Sēya tjlē ga
«Eeri ga Sbō tjlōkwo kumi wleni
ga kjrozia.

Bomi tjlāpgaga tek dēnashko so,
Sbō kolara lok llēm,
llēye kuya woydē llēm bakoe.

Pjāy opshāryē baīya dik llēme.
Epga lōng kjok dogro no llēmshkoshko ga
Sbō tjlina lok.

⁹Llēbo shāryara Sbörē kēs li ina lok öötong lu pjilōglo sak pkēng (40).
Eni emdē ga Sbō tjlina lok ara.

¹⁰E kjishko ga Sbō iirkono ara ba kong,
ga tjlē ga “Jeno lōng iyado, jēk lok woydē bor tjok llēme” lē.

¹¹E kjishko ga Sbō iirkono ara ba kong,
ga tjlē jlōkoyo ga “Epga āar lōng bor woshtozlōng kjokyo llēme” lē.^m

¹²Pjeyoga, pjāy sjēke! Sbō, e sök iyado. Eni ga llēbo owa iēmi āar ber tjeng bomi pjilushko llēm, Sbō rayēmi llēm wlo. ¹³Dbar kjwobi go ga pjāy ēng kjimtos dbokjrē dey. Dbar kowēy «eeri» li pjang obishko ga pjāy opshāryos eni, pjāy jyāpgwe llēbo owa lirē llēm wlo, Sbō rayēmi llēm wlo. ¹⁴Shji mār lōng Cristo go bām go sorē ga woyde ga shji mār ber lōng ba go eni āar jong ba dbo go. Shāryoroy eni ga shji āar ber lōng ba tjok iyado, ¹⁵tak pjang Sbō tjlōkwo go sorē li eni. Tjlēno beno eni:

«Eeri ga Sbō tjlōkwo kumi wleni ga
kjrozia.

Bomi tjlāpgaga tek dēnashko so,
Sbō kolara lok llēm,
llēye kuya woydē llēm bakoe.

Pjāy opshāryē baīya dik llēme.»ⁿ

¹⁶¿Nopga öör lōng Sbō tjlōkwo kuno, gueniyo kolara lok llēm li ē? Nopga shira Moisésdē tek Egipto kjokyo dwayo li epga om go. ¹⁷¿Sbō iirkono öötong

lu pjloglo sak pkeng (40) li ë kong? Nopga llëbo owa shäryono, ga woiono tjeng kjok dogro no llëmshko li kong. ¹⁸ «Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» lara Sbörë jlokoyoshko ga ë layde shäng? Nopga ba tjlokwo kolono llëm li layde. ¹⁹ Miydëy e go ga epga öötong lok llëm, epga mär Sbö go llëm kjishko.

Sbö nopga äär ber löng ba woshtozlong kjokyo

4 ¹ Tjlokwo lara Sbörë ba kong lok jlokoyo li beno bi kong bakoe. Shjira ie woydë äär ber löng ba woshtozlong kjokyo bakoe. E kjishko ga shji sjëk, shji äär ber löng eshko wlo. ² Sbö tjlokwo pjlu li kuroy wëlë, epga omkuno dik, gueniyo mär Sbö go llëm kuzong ga beno ba kong ga llëno llëme. ³⁻⁵ Shji äär ba woshtozlong kjokyo wlo ga woyde ga shji mär ba go, lara Sbörë sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«E kjishko ga Sbö iirkono ara ba kong,

ga tjlë jlokoyo ga “Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme” ë.»^o

Gueniyo llëbo tak pjang Sbö tjlokwo go. Tjlë ga «Dbar kjäk (7) ga ba pak shäryara pjirshko ga woshtonoë.»^p E irgo ga tjlë ga «Epga äär löng bor woshtozlong kjokyo llëme» ë. Miydëy e go ga kjok shäryara Sbörë pjirshko ga woshtozlong kjokyo lara li, e shäryak pjir tjan.

⁶ Miydëy e go ga no kjone kjone äär ba woshtozlong kjokyo ga pjluë. Gueniyo nopga Sbö tjlokwo pjlu li kuno bäm go li öötong eshko llëm, kolara lok llëm kjishko. ⁷ E kjishko ga lu kop ara irgo ga Sbö tjlëno David kong. Eshko ga dbar iara beno kwara obi, ga kowara «eeri». Eshko ga tjlokwo lara jlokoyo loror bomi kong tjan li, e lara nopga löng eshko li kong jek obi. Tjlë ga

«Eeri ga Sbö tjlokwo kumi wleni ga
kjrozia.

Pjây opyë ber löng llëye kumi woydë llëm wleni llëme»^q ë.

⁸ Epga iara Josuére beno löng woshtë jlokoyo kjwe ga dbar iara Sbörë kwara obi llëme. ⁹ Miydëy e go ga llono ga ba nopga kong dbar twe Sbörë kwara obi, woshtë jlokoyo wlo, Sbö woshtono dbar kjäk (7) lishko sorë ga eni. ¹⁰ Eshko dbaryo ga ëye öötong löng eshko ga parkë ame, ber löng woshtë jlokoyo, Sbö woshtono sorë ga eni. ¹¹ E kjishko ga shji drön ëë, shji äär eshko wlo. Llëm ga shji kjone kjone Sbö kolë llëm, Israel tjëyoga dik, ga shji äär eshko llëme.

¹² Sbö tjlokwo, e së, dbo ara bakoe. Shji oblë shorkek dröng kowo stek kar kar wleni go ga dröng li opzrëk ronge. Sbö tjlokwo li, e so dröng e kjoyoe. Opzrëk rong, kjlay bi pjlushko. E go ga shji wotjlik pjluë, de owa, e miydëy wëlëe. ¹³ Llëbo jney, iga Sbörë llëm wlo ga äe. Llëbo uunkong iya wëlë, ga llono ga shji iche ba dboryë, llëbo shäryoroy kës li kjishko.

Jesús, e syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo

¹⁴ Jesús, e Sbö Wa. E öötong sök kjok dogo. Syöshtaga Sbö kong bi kjishko kësbangyo li e. E kjishko ga shji mär ba go lëy kuzong ga woyde ga shji mär ber löng ba go jlokoyo. ¹⁵ E tjliä Äre ara, llëbo owa shäryë wlo lara, shji tjliä Äre sorë ga eni. Gueniyo era llëbo owa shäryono llëme. E kjishko ga shji

sorë li miyde shäng pjłú, ga shji dbo ara llëmshko, shji songshko ga shji songe le ga pjłúe. ¹⁶E kjishko ga shji jek äär Sbö bokshto lan ba tjok wlo, llëye bang-kjrëy llëm wleni, shji woyde ara kjishko. Eni ga shji songshko ga shji songe le, ga shji kjimte ba wopjłú li kjishko.

5 ¹Syöshtagaga Sbö kong Israel tjëyoga kjishko këskesyo kjrara Sbörë kjłobi nopga li tjërëko dwayo, parkë Sbö tjok, nopga li kong wlo, öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko wlo bakoe. ²Nopga li kjok miydë ara llëm, ga ölo ga llëbo shärye lok owa, dbo ara llëm kjishko. Eshko ga songe le syöshtagaga lirë ga pjłú, epga dbo ara llëm eni bako kjishko. ³E kjishko ga öng zröya, sho suya, llëbo owa shäryara nopgarë li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo owa shäryara epgarë om go li kjishko bakoe.

⁴Pak ëre tjwłö ara. Gueniyo ëye opyë pak ëre shäryë om go llëme. Woyde ga rokaga Sbörë, Aarón rokara sorë ga eni. ⁵Cristo opyono pak tjwłö ara ëre shäryë om go llëm bakoe. Sbö tjłëno ba kong ga

«Pja bor Wa;

eeri ga tja öötong beno sök bop Data.»

⁶Ga tjłëno ba kong obi ga

«Pja ber shäng syöshtaga iyado wlo,

Melquisedec dik.»^s

⁷Jesús shäng kjok ëre kjing go obishko ga miyde ga Sbö dbo ara, e döya eshko dwayo wlo, wolon llëm wlo. E kjishko ga kjłoshtono ba kong jłökoyo, slatong ara boryo go. Ga Sbö bangkjrrara ara kuzong ga llëye lara li kura.

⁸Gueniyo e Sbö Wa ëmdë ga llëbo weno ba kong owa ara kjishko ga oppino Sbö kolë jłökoyo. ⁹Ga llëye woydara Sbörë shärye wlo li shäryara uunkong pjirshko ga öötong beno sök ba kolagaga uunkong li döga, epga ber löng së iyado wlo, ¹⁰ga iara Sbörë beno shäng syöshtaga kësbangyo, Melquisedec dik.

Shji Sbö rayë llëme

¹¹Llëbo lërwa woydë bomi kong ara ëre kjishko, gueniyo lërwa wlo ga kjang, pjäy kã kjang kjishko. ¹²Pjäy mär löng Jesús go dbar kop ara tjän. Pjäy oppino pjłú kjwe ga eerishko ga pjäy opyono beno löng no pingga. Gueniyo Sbö tjłökwö kjrëmi löng li llë loklo miydëmi löng llëm obi. Woydëmi ga pjäy pıya oblërë tjłökwö wëlë go eröe. Kjwozirga löng nä ië wleniyo, e dli uë woydë llëme. Pjäy so e kjoyo, tjłökwö kjang li kumi woydë llëm kjishko. ¹³Nopga so kjwozirga löng nä ië kjoyo li, e jëk löng pjlo bek sorë li miydayde lok llëm obi. ¹⁴Gueniyo tjłökwö kjang li, e dli wleni, ga nopga so këkboga kjoyo li, e opping ara e go, ga llëbo pjłüre, de owa, e miyde löng pjłúe.

6 ¹⁻²Bäm go ga tjłökwö laraba bomi kong ara. Cristo tjłökwö wëlë li laraba bomi kong. Llëbo owa shäryë löng li, e rayëy sorë, shji wolon llëm wlo, e laraba bomi kong. Shji mär Sbö go sorë, e laraba bomi kong. Shji wë sorë, e laraba bomi kong. Shji orkwö ië ëng kjing go sorë, e laraba bomi kong. Nopga wolono löng li woshre iröng obi sorë, e laraba bomi kong. Llono ga nopga shdüya Sbörë iyado wlo sorë, e laraba bomi kong bakoe. Tjłökwö uunkong ëre laraba bomi kong pjir tjän. Gueniyo woyde ga e lanyotkëy ame, shji opping

tjłokwo kjang li go dey, nopga wotjłik kėkboga dik wleni. ³Woyde Sbörē wleni ga shäryēy eni.

⁴⁻⁶Ėye tjłokwo li kjrono, ga rayara ga rokēy irōng obi ber lõng Sbō tjok ga äe. Llēbo owa shärye lõng li, e owa jlōe le ame, ga raye ame bakoe. Llēbo twara Sbörē ba kong li kjrara lõk tjān. Epga ėng dowlēno Sbō Sēya tjok. Miydara lõk pjir tjān ga Sbō tjłokwo, e pjłúe. Sbō Wa tjwe irōng obi dbo ara go sorē, e miydara lõk pjir bakoe. Eni ga Sbō Wa li rayarashko ga e zrōra lõk lõk pjang kjłos go jek obi wleni, ga iara lõk beno shäng joywēba wlo bakoe.

⁷Kjok buk kjrina. Shunyo shrē ba kjing goshko ga di li shura kļung sho lirē, ga dwla botjyono pjłú, nopga parkē lõng eshko li kongshko ga Sbō ber wopjłú kjok li tjok. ⁸Gueniyo e wen shkō sho, kjlo sho oblē oblē llēno llēm wleniyo ga Sbō ber wopjłú ba tjok llēme. Lłono ga e sukoba pjire.[†]

⁹Pjeyoga, tjawa lan bomi tjok eni ėmdē ga miydērwa ga pjāy opshäryē owa eni llēme. Ėye dōktong ga woyde ga llēbo shärye pjłúe. Ga miydērwa ga pjāy omshäryē eni. ¹⁰Sbō woydēmi ara kjīshko ga ba nopga kjimtoromi ara, ga shäryēmi lõng eni obi. Sbō wotjłik bek iyado, ga llēbo shäryēmi lõng li woyoyeya llēme. ¹¹Woydērwa ga pjāy omshäryē eni jłokoyo, äar jong llēbo koshēmi lõng li shäryono pjir guing. ¹²Woydērwa ga pjāy opyē lõng shmi jong wleni llēme. Ėye kwleya mār Sbō go llēm ga llēbo tve Sbörē ba nopga kong lara li kjre lõk jłokoyo. Woydērwa ga pjāy omshäryē eni bakoe.

Tjłokwo lara Sbörē jłokoyo li, e shäryē eni

¹³Ėye tjwłō ara Sbō kjinmo llēme. E kjīshko ga Sbō tjłēno Abraham kong jłokoyo dēnashko ga tjłokwo li lara ba ko om go li go. ¹⁴Eshko ga tjłē ga «Pja kjimtrē ara. Bop tjēyo tek ber bop irgo li iēr ber shdār trāk llēme»^u le. ¹⁵Kuya ga beno shäng ba koshē wopjłú, ga llēye lara li kjrara beno ba kong. ¹⁶Nopga tjłokwo lē oblē kong jłokoyoshko ga tjłokwo lē oblē tjwłō ara ba kjinmo li ko goshko, ber ba miydaga wlo. Shäryara eni ga jlōe lēba. ¹⁷Eni ga Sbō tjłēno jłokoyoshko ga woydara ga miydēba ga tjłokwo li shärye jłokoyo, ga kjłopswe llēme. E kjīshko ga tjłokwo li lara ba ko om go li go. ¹⁸Sbō jyōrkē llēme. Llēye lē jłokoyo li, e shärye kjłuwe. Llēye lē ba ko go li, e shärye kjłuwe bakoe. Ga shji tōktong ba shwoy, ga rokoroy ba kong ga shji dōya. Eni ga miydēy ga llēye lara li shärye eni kuzong ga shji beno lõng wopjłúe. ¹⁹⁻²⁰Eni ga miydēy pjłú ga llēye koshēy lõng li, e shäryē eni. E kjīshko ga shji wotjłik oblē oblē llēm, shji wotjłik ber lõng kjrinaso erōe. Shji mār ber lõng Jesús go. E öōtong sōk Sbō bokshto kjok dogo bi bām go, ga beno shäng syōshtaga kėsbangyo iyado bi kjīshko, Melquisedec dik.

Syōshtaga Sbō kong ko Melquisedec

7 ¹Melquisedec, e dēnashko ga Salem so pjłuyo, syōshtaga Sbō Tjwłō Kēs-bangyo kong ba pjeyoga kjīshko bakoe. Pjlara ga Abraham öör shäng ėngkjwē pjłupga oblē tjok, ga zanae. E irgo ga jek shäng irbo, to ba ushko

^t 6.7-8 Kjok lē li, e nopga lõklo. Shunyo lē li, e llēbo shärye Sbörē nopga kong pjłú li lõklo. Eni ga llēbo shärye Sbörē nopga kong pjłúshko ga shji llēbo shäryē ba tjok pjłú ga Sbō ber wopjłú bi tjok. Gueniyo shji llēbo shäryē ba tjok owa ga Sbō ber wopjłú bi tjok llēm, ga shji shdūya.

^u 6.14 Génesis 22.17.

wlo ga wlokrara Melquisedecde, ga tjleno beno pjlu ba kong. ²Eshko ga llebo wlena Abrahamde kes li shtara aar ba saky (10) go, ba saky (10) go, shira kjrina kjrina, ga twara ba kong. Melquisedec, e no pjluo, llebo pjlo bek sharyaga li loklo. Ga Salem, e wlep loklo. Eni ga koweba Salem so pjluo li, e beno no pjluo, nopga iaga ber long wlep loklo. ³Data e, meke e, kjokega e, e miydey lleme. Weno buk ilonoshko, wolono ilonoshko, e miydey lem bakoe. Eni ga beno syoshtaga iyado, Sb Wa dik.

⁴E tjwlo kjom li woyotljizia. Abraham, e bi tjlapga tek denashko so tjwlo ara anmoye emde ga pjlunga zashko ga llebo wlena kes li twara ba kong kjrina. ⁵Syoshtaga Levi tjeyo lira, llebo tak pjang kjo llgwekklo tara Moisesde li go ba kjishko. Tjle ga Abraham tjeyoga llebo wlekshko ga woyde ga shte lok, ga aar ba saky (10) go, ba saky (10) go ga shiya kjrina kjrina, ga tve ba kong lok, uunkong li pjeyoga do gueniyo. ⁶Gueniyo domer li, e Levi tjeyo lleme. Ga Sb tjleno jloko li, e beno Abraham kong. Eni emde ga llebo wlena Abrahamde li, e twara ba kong kjrina, ga kar tjleno beno pjlu ba kong. ⁷Miydey ga eye tjleno beno pjlu oble kong ga e tjwlo ara ba kjinmo.

⁸Llebo tweba syoshtaga Levi tjeyo kong eni. Gueniyo miydey ga ilono ga epga wolon. Domer kong llebo twara Abrahamde li, era wolono sor, ilonoshko, e tak pjang Sb tjloko go lleme. E kjishko e sok se obi wleni. ⁹⁻¹⁰Tjwlo shigaga li, e Levi tjeyoga, ga Levi, e Abraham tjeyo. Abraham wlokrara domer lirishko ga Abraham waga lem obi. Eshko ga Levi, ba tjeyoga kes, e tjeng Abraham tjok obi wleni. E kjishko ga llebo twara Abrahamde ba kongshko ga epga omtwono ba kong wleni bakoe.

Jesús, e Melquisedec dik

¹¹Kjo llgwekklo twara Sbore nopga li kongshko ga Levi tjeyoga iara beno long syoshtaga ba kong nopga li kjishko. Eshko ga domer iara beno syoshtaga kesbangyo bam go li, e Aaron. Gueniyo eye ie syoshtaga eniyore ber pjlo bek Sb bokso ga ae. E kjishko ga syoshtaga woydara oble wleniyo, gueniyo Aaron dik lem, Melquisedec dik shara. ¹²Eni ga syoshtaga bam go wleniyo li kje Sbore, aska ie ber oble wleniyo wlo ga woydara ga kjo llgwekklo bam go wleniyo li kje bako, ga aska ie ber oble wleniyo. ¹³⁻¹⁴Syoshtaga oble wleniyo tak pjang Sb tjloko go ere, e bi Tjlapga Jesus. Gueniyo era Levi tjeyo lleme. Miydey pjlu ga e Judá tjeyo, ga epga iara Moisesde park syoshtaga Sb kong ong sho sukko jong lishko lleme.

¹⁵Syoshtaga weno shang kjlara oble wleniyo, Melquisedec dik. Uunkong ere miydey wele e kjishko. ¹⁶Kjo llgwekklo li tjle ga eye aar ber shang syoshtaga wlo ga woyde ga e Levi tjeyo. Gueniyo Jesus ootong shang syoshtaga e kjishko lleme. E ootong shang syoshtaga, e wolon ame kjishko, ¹⁷tak pjang Sb tjloko go sor li eni. Tjleno beno eni:

«Pja ber shang syoshtaga iyado wlo,
Melquisedec dik.»^v

¹⁸⁻¹⁹Kjo llgwekklo tek denashko so li, eye ie ber pjlo bek Sb bokso ga ae. E llebo lem wleni. E kjishko ga iara Sbore beno tjwlo ame, aska iara beno oble, pjlu ba kjinmo. Ere go ga eerishko ga shi aar ber long Sb bokshto, lan ba tjok wlo ga pjlu.

²⁰ Sbö om go tjîlêno jîôkoyo, Jesús kjîshko. Tjîlêno eni, syöshtaga tek dëna-shko so li kjîshko îlême. ²¹ Jesús iara beno shäng syöshtaga îlishko ga tjîlê ga

«Tjîlapga tjîlêno jîôkoyo,
ga opkjîlopswë ber wotjîlik oblê îlême.

Tjîlê ga

“Pja ber shäng syöshtaga îyado wîo” îe.»

²² Miydëy e go ga tjîôkwo tjaglên ère ie Jesúsdë ber pjîú, tjîôkwo bäm go li kjinmo.

²³ Syöshtagaga tek dënashko so li arae. Èye parkë ber löng îyado wîo ga ä, epga uunkong wolôn kjîshko. ²⁴⁻²⁵ Gueniyo Jesúsdä sök îyado, ga ber shäng syöshtë Sbö kong, nopga mär ba go äär Sbö bokshto wîo li kjîshko îyado. E kjîshko ga epga döya ber löng îyado wîo ga pjîúe.

²⁶ Syöshtaga kësbangyo woydëy wîeniyo li e. E jëk shäng pjîo bek îyado, pogo îlêye dret Sbö bokso, nopga owa dik îlême. Ga iara Sbörë beno shäng dboy ba kong, söra öötong sök kjok dogo, iara beno tjwîô ara, îlêbo tjeng kës li kjinmo. ²⁷ E syöshtagaga kësksëyo oblê dik îlême. Tek bäm goshko ga öng zröya dbar kjwobi go, ga sho suya, pjë drete. Bäm go ga shärye eni, owa shäryara om go li potjwîëkkîo. E irgo ga shärye eni, owa shäryara nopgarë li potjwîëkkîo bakoe. Jesúsdä opshäryë eni îlême. E optwono pjîlaraso, beno îlêbo owa shäryara nopgarë kës li potjwîëkkîo. ²⁸ Domerga iara kjok îlgwekkîo îirë beno löng syöshtagaga kësksëyo li, e dbo ara îlêm, jëk löng pjîo bek ga äe. Gueniyo kjok îlgwekkîo li twara Sbörë irgo ga tjîôkwo îara oblê jîôkoyo. E go ga ba Wa iara beno shäng syöshtaga kësbangyo îyado wîo. Era öötong beno pjîo bek îyado.

Syöshtaga kësbangyo oblê wîeniyo, tjîôkwo oblê wîeniyo

8 ¹ Lîêye îër shäng bomi kong li eni. Shji syöshtaga kësbangyo sök kjîlara. E öötong sirkeno sök kjok dogo, Sbö orkwo këlëkong, shtoyo tjwîô ara anmoyô îlishko, ² ga parkë shäng Sbö u jong eshko li roshko. U li shäryaga Tjîlapgarë, shäryaga norë îlême.

³ Syöshtagaga kësksëyo uunkong iara beno löng îlêbo twe Sbö kong, öng sho suya ba kong bakoe. E kjîshko ga woydara ga îlêbo twe Jesúsdë Sbö kong bakoe. ⁴ Kjok ère kjing goshko ga syöshtagaga tjok, ga parkë löng îlêbo twë Sbö kong, tak pjang kjok îlgwekkîo go sorë li eni. E kjîshko ga Jesús sök kjok ère kjing go obi kjwe ga e ber syöshtaga îlême. ⁵ Syöshtagaga li parkë löng Sbö u jong kjok ère kjing go li roshko. E so ba u jong kjok dogo li kjoyo, gueniyo äär eni îlêm, e ba jyäglo erä. E kjîshko ga Sbö tjîlê ba kong ga «Shäryos öng kwota go li shärye Moisésdë shäng kjwîlëshko ga Sbö tjîlê ba kong ga «Shäryos yôtsö. Lîêbo jyäglo pinor bop kong dîup go sorë ga shäryos eni» îe. ⁶ Gueniyo pak twara Jesús kong li, e tjwîô ara, pak shärye syöshtagagarë li kjinmo. E parkë syöshtaga, tjîôkwo twara Sbörë tjaglên, beno îyado wîo li kjîshko. Ga tjîôkwo ère tjwîô ara, tjîôkwo twara bäm go li kjinmo.

⁷ Tjîôkwo twara Sbörë bäm go li, îlêbo uunkong shäryara pjîú kjwe ga tjîôkwo woyde oblê îlême. ⁸ Gueniyo îna Sbörë ga nopga li pjîú îlême. Tjîlê ga «Tjîlapga tjîlê ga

- “Dbar tjwe kjwara ga
Israel tjëyoga kong,
Judá tjëyoga kong,
tjlökwo twër kjrına obi tjağlën.
⁹ Dënashko ga ba tjlapgaga,
e orkwo sharor wleni,
ga shiror tek Egipto kjokyo dwayo.
Eshko ga tjlökwo tworor ba kong, beno iyado wlo,
gueniyo kolara lok llëme.
E kjishko ga tja opkjono ba shwoy dwayo.
E kjishko ga tjlökwo twër tjağlën li,
e ber tjlökwo tworor ba kong dënashko li dik llëme” le.
Tjlapga tjle obi ga
¹⁰ “Tjlökwo tworor, beno iyado wlo bäm go li, e pjir.
E irgo ga tjlökwo twër Israel tjëyoga kong, ber iyado wlo li eni.
Bor kjok llgwekklo li tër ber pjang ba wotjlik li go,
tër ber pjang ba pjlugwo go bakoe.
Tja ber ba Sbö,
ga epga ber bor nopga bakoe.
¹¹ Eshko ga tja miyde nopga uunkongdë,
nopga tjwtlō chira äär jong nopga tjwtlō ara go.
E kjishko ga ëye oblë ping bor tjlökwo go ame,
ëye ba kjlara ichë bor miydë ame bakoe.
¹² Eshko ga owa pjang ba go li lön ber dret,
ga owa li woyoshre ame” le.”^x
¹³ Tjlökwo ëre kowara tjağlën kuzong ga miydëy e go ga tjlökwo bäm go li
iara beno tjwtlō ame. Ga llëye këguë, tjwtlō llëm ga wop ä ga jeno pjire.

Sbö u jong kjok ëre kjing go

9 ¹ Tjlökwo twara Sbörë, beno iyado wlo bäm go li kjibokwoyos goshko ga tjlökwo tak lok oblë oblë, beno Sbö poshrëya sorë li miydoklo, ba u kjok ëre kjing go shärye sorë li miydoklo bakoe. ² Eni ga Sbö u shäryara lok kjwara öng kwota go. Roshko kjër jong kjwara, e kowara lok shto zrek. Eshko ga iök shjiy bapkwō jong kjwara, ga pjlung shosho suk pjir iak beno tjeng dboy Sbö kong li tjeng ba ioklo jong li kjing go bakoe. ³ U li roshko shwong iak pjang kara kësange. E pjlor kalëkong kjër jong kjwara obi, e kowara lok shto zrek anmoyō. ⁴ Eshko ga llëbo lö pjleblë sukklo jong kjwara, shäryak dbur sho shöylör go. Sbö tjlökwo woyoshroklo bapkwō poglo shtik dbur sho shöylör go li jong eshko bakoe. Roshko *maná* tjeng sira, ba bapkwō shäryak dbur sho shöylör go li roy, Aarón kjorkung pönglä weno pjlara li buk eshko, ak kjwangyo goshko tjlökwo twara Sbörë tak lok li tjeng eshko bakoe. ⁵ Tjlökwo woyoshroklo bapkwō li kjing go Sbö parkagaga kjok dogo so sjägä tjok wleniyo li jyäglo tjeng do pjök, ba sjägä jyäglo li tjeng tjlökwo woyoshroklo bapkwō kjing dokklo li kopshko, owa pjang nopga go li löya Sbörë lishko. Eni tjok ga llëye lër e kjishko wlo ame.

⁶ Lëbo uunkong ëre shäryara lõk pñir irgo ga dbar kjwobi go ga syöshtagaga Sbõ kong nopga kjishko li, ba pak li shärye dloyo öötongshko ga opzrëk jek kjër jong bäm go li roshko. ⁷ Gueniyo ëye opzrëk jek kjër jong këm kjwara obi li roshko llëm, syöshtaga kësbangyo li eröe. Lu pñlobi go ga opzrëk jek eshko pñlaraso döe. Ga opzrëk wlo ga öng srëng söya tjeng ba tjok, llëbo owa shäryara om go li potjwlëkklo, llëbo owa shäryara nopgarë miyde löng llëm wleniyo li potjwlëkklo bakoe.

⁸ Lëbo uunkong ëre shäryara lõk eni, tjlökwo twara Sbörë ba kong bäm go li kjishko. Ëre go ga shji pñya Sbõ Sëyarë ga tjlökwo bäm go li pjang obishko, Sbõ u li jong obishko ga ëye opzrëk jek shto zrek anmoyö lishko ga äe. ⁹ Eerishko ga miydëy e go ga öng llë tworoy, sho suroy Sbõ kong eni ga shji opyë ber löng wotjllik pñlo bek ba bokso e go wlo llëme. ¹⁰ Tjlökwo tak lõk bäm ëre go ga nopga oppino ië sorë, wë sorë, äär Sbõ poshrëk ba ushko ga pñlú wlo. Gueniyo tjlökwo li beno tjwlö tjok, äär jong tjlökwo tjaqlën li tjweshko jä.

Cristo srëng

¹¹ Gueniyo ga Cristo öör tjän, ga öötong beno shäng syöshtaga kësbangyo bi kjishko. Lëbo pñlú tjeng eerishko kës li söga erë. E parkë Sbõ u jong pñlo bek, pñlú anmoyö lishko. Sbõ u ëre shäryaga norë llëm, e kjok ëre so llëm bakoe. ¹² Cristo opzrëno jek eshkoshko ga öng srëng söra llëm, shwling ushko so srëng söra llëm, sögla wlënggla srëng söra llëm bakoe. Ba srëng onmo lïra söra jek ba tjok, ga opzrëno jek shto zrek anmoyö jong eshko li roshko pñlaraso, ber sök eshko iyado wlo. Shji döra bi shdungglo dbo dorko dwayo iyado wlo eni. ¹³ Dënashko ga öng zröraba, sho suraba Sbõ kong, llëbo owa shäryara li potjwlëkklo, ga shwling ushko so srëng, sögla srëng, sögla sho pñono dret, ba pñlungyo, e sguinaba nopga pogo llëbo owa li kjing go, ie ber löng äär Sbõ poshrëk ga pñlú wlo. ¹⁴ Cristora pogo llëye dret Sbõ bokso. Ga Sbõ Sëya dbo go ga optwono Sbõ kong, wolono, srëng kwono bi kjishko, owa pjang bi go li löya ber dret wlo. Dënashko ga shji löng wolon wlo, llëbo owa shäryoroy li kjishko. Gueniyo shäryara eni, shji ber löng parkë Sbõ Sök Iyado li kong wlo. ¹⁵ Tjlökwo tjaqlën li shäryaga beno Cristorë e kjishko. E wolono, nopga rokara Sbörë li döya ba shdungglo tak pjang tjlökwo bäm go li dbo dorko dwayo wlo, llëbo pñlú twe Sbörë ba nopga kong ber iyado wlo lara jlökoyo li kjire lõk wlo.

¹⁶⁻¹⁷ Shji löng së obishko ga shji kjibokwo të, ber shji wolonoshko ga bi llëbo li ber ë kong li miydoklo wlo. Tjlökwo tjaqlën ëre, e so kjibokwo e kjoyoe. Kjibokwo li tjwlö tjok wlo ga woyde ga ba taga wolono guing. Shäng së obishko ga kjibokwo li tjwlö llëme. ¹⁸ E kjishko ga tjlökwo twara Sbörë bäm go li, e tjwlö tjok wlo ga woydara ga öng llë zrökoba, srëng li kwongoba wlo. ¹⁹ Tjlökwo uunkong tara kjok llgwekklo kjibokwoyo go li lara Moisésdë nopga kong pñirshko ga sögla wlënggla srëng kjrara sira, shwling ushko so srëng kjrara sira, ga pñöyikong li rorwara di tjok. E irgo ga kjor so shkwë sho kjoyo kowo kjrara kjlëbë, pñjira öng wlëp ushko so zok pñlo srëzrën go, pöra srëng rorwak di tjok li go, ga sguina kjok llgwekklo kjibokwoyo li kjing go, nopga uunkong li kjing go bakoe. ²⁰ Eshko ga tjlä ga «Tjlökwo ëre lara Sbörë, beno iyado wlo, shäryëmi wlo. Srëng ëre kjishko ga tjlökwo li ber tjwlö tjok»

İe. ²¹Srëng İİ sguina Sbö u jong eshko İİ kjing go, ba İİeksö bokso tjeng eshko kës İİ kjing go bakoe. ²²Srëng kwono İİem ga owa pjang nopga go İİ İöya Sbörë İİeme. E kjışhko ga epga ichara kjok İİgwekkİo İİrë İİebo ie ber tjeng dboy Sbö kong wİo ga woyde ga şärye srëng go. Epga ichara ba şäryë eni İİebo uunkong tjok seke.

²³İİebo uunkong ëre, e İİebo tjeng kjok dogo İİ jyägİo. E kjışhko ga woydara ga ie ber tjeng dboy Sbö kong eni. Gueniyö İİebo tjeng kjok dogo İİ ber tjeng dboy Sbö kong wİo ga woyde ga şärye İİebo İİwİo ara, öng kjinmo İİ go. ²⁴Sbö u jong kjok ëre kjing go İİ, e Sbö u İİökoyo İİ jyägİo, e şäryaga norë bakoe. Cristo opzrëno e roshko İİem, opzrëno jek Sbö u jong kjok dogo İİ roshko, ga beno şäng eshko Sbö bokshto, şhi kjimte wİo. ²⁵İu İİİobi ga syö-shtagaga kësksyö opzrëk jek shto zrek anmoyö İİ roshko, ga öng srëng söya jek ba İİok. Cristora opzrëno jek İİİaraso döe. ²⁶Eni İİem İİjwe ga woyde ga zrökoba kop ara, kjok ëre şäryara Sbörë tek İİekong. Gueniyö weno şäng İİİaraso İİyado wİo, optwono woİono, owa pjang nopga go İİ İöya ber dret wİo. ²⁷Şhi nopga woİon İİİaraso wİo. E irgo ga şhi İİgweya Sbörë wİo. ²⁸Eni wİeni ga Cristo woİono İİİaraso, owa pjang nopga go İİ İöya ber dret wİo. Ga İİono ga wen jek İİİara obi, gueniyö İİjwe şäng owa pjang nopga go İİ İöngga İİem, İİjwe şäng ba koshagaga İöng İİ döga şara.

Cristo woİono İİİaraso, nopga uunkong kjışhko

10 ¹Kjok İİgwekkİo tara Moİesësdë İİ, e İİebo wen İİjwe İİİü İİ jyägİo eröe. İİebo wen İİjwe İİİü İİ, e obİe. E kjışhko ga İu İİİobi go ga nopga öng zrök, sho suk, İİe dret Sbö poshrëkkİo, tak pjang kjok İİgwekkİo go sorë İİ eni ëmdë ga İye ie ber İİİo bek Sbö bokso ga äe. ²Epga, owa İİang ba go İİ İöna Sbörë beno dret İİyado wİo İİjwe ga beno İöng pogo İİeye dret Sbö bokso. Eni İİjwe ga öng zröya, sho suya ame ga İİİue. ³⁻⁴Mİga owa İİang oba go İİ İöya Sbörë ber dret, sögİa İİgwokİe srëng kjışhko İİem, şhwİng ushko so srëng kjışhko İİem bakoe. E kjışhko ga öng zröya, sho suya İu İİİobi go. E ber epga pogo İİebo owa İİok İİ İİydokİo.

⁵E kjışhko ga Cristo şhrono şäng kjok ëre kjing goshko ga İİİe Sbö kong ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong İİ woydorop İİem, İİebo twaraba bop kong İİ woydorop İİem bakoe.

E äska doyo poshäryorop bor kong.

⁶Öng zröraba, sho suraba, İİono dret bop poshrëkkİo İİ, öng zröraba, sho suraba, İİebo owa şäryaraba İİ potİwİëkkİo İİ, e beno İİİü bop kong İİeme.

⁷E kjışhko ga İİa İİİe ga «Sbö, İİa şäng na, ga İİa şhrono şäng İİeye woydëp ga şäryër İİ, e şäryaga, tak İİang bor kjışhko bop İİİbokwo go sorë İİ eni» İër eni» İe.²

⁸Bäm go ga İİİe ga «Öng zröraba, sho suraba bop kong İİ, İİebo twaraba bop kong İİ, öng zröraba, sho suraba, İİono dret bop poshrëkkİo İİ, öng zröraba, sho suraba, İİebo owa şäryaraba İİ potİwİëkkİo İİ, e woydorop İİem, beno İİİü bop kong İİem bakoe» İe eni. İİİeno eni, epga ichara kjok İİgwekkİo İİrë ba şäryë eni gueniyö. ⁹E irgo ga İİİe ga «İİa şäng na, ga İİa şhrono şäng

llëye woydëp ga shäryër li, e shäryaga» le eni. Eni ga tjëlökwo twara Sbörë bäm go li kjara, äska tjëlökwo tjaqlën li shärye wlo. ¹⁰Eni ga Jesucristo wolono pjlaraso nopga uunkong kjishko, woydara Sbörë sorë li eni. Ga shji iara Sbörë beno tjeng dboy ba kong e kjishko.

¹¹Syöshtagaga Sbö kong li, ba pak li shärye lök dbar kjwobi go, öng zröya, sho suya Sbö kong, owa pjang nopga go li löya Sbörë e kjishko llëm gueniyo.

¹²Gueniyo syöshtaga bi kong lira wolono pjlaraso, owa pjang nopga go li löya ber dret wlo pjirshko ga öötong sirkeno sök Sbö orkwo këlkong. ¹³Eshko tek lëkong ga beno sök ba moskwoga zana Sbörë pjir guing, ga twara beno ba kong iche wlo li koshë. ¹⁴Wolono pjlaraso kuzong ga nopga ie ber tjeng dboy Sbö kong li iara beno pjlo bek Sbö bokso iyado wlo.

¹⁵Sbö Sëya tjëno bi kong ëre kjishko bakoe. Tjëlë ga

¹⁶«Tjëlökwo tworor, beno iyado wlo bäm go li, e pjir.

E irgo ga tjëlökwo lër ba kong jëlökoyo li eni.

Bor kjok ilgwekklo li tër ber pjang ba pjlugwo go,

tër ber pjang ba wotjlik li go bakoe» le.^a

¹⁷Ga tjëlë obi ga

«Llëbo owa shäryara lök li,

e woyoshrër ame» le.^b

¹⁸Eni ga owa pjang bi go li löna Sbörë beno dret eni kuzong ga öng zröy, sho suy, llëbo owa shäryoroy li potjwëkklo ame.

Shji mär Sbö go iyado wlo

¹⁹Eni ga pjeyoga, Jesús srëng li kjishko ga shji opzrëk jek shto zrek anmoyö lishko ga pjlu, llëye bangkjërë llëme. ²⁰E wolono li, e irbo tjaqlën wleni, ga e go ga shji jek äar Sbö sök lishko ga pjlu, shwong pjang kësbang li pjlor kalëkong.

²¹Cristo öötong beno shäng syöshtaga kësbangyo, shji Sbö nopga kjishko.

²²Shji iara beno pjlo bek Sbö bokso, bi wotjlik owa li kjing go srëng sguing wleni, bi doyo wak pjir di drëpdre go wleni bakoe. E kjishko ga shji to Sbö shwoy, shji mär ba go jëlökoyo. ²³Tjëlökwo laga bi kong jëlökoyo li, llëye le li shärye eni. E kjishko ga woyde ga llëye koshëy löng li lëy ga miydëy ga eni jëlökoyo. ²⁴Shji ëng kjimtë kar kar, shji oblë woydë ara wlo, shji llëbo pjlu shäryë wlo bakoe. ²⁵No kjone kjone tön ëng tjok ame. Shjira omshäryë eni llëm, shji tön ëng tjok, shji ëng kjimtë dbokjrë wlo dey. Iy ga Tjlapga Jesús tje iröng obi dbaryo li dorö ga woyde ga shäryëy eni jek këgong këgong.

²⁶Tjëlökwo bek li miydoroy pjir ga shji jëk löng llëbo owa shäryë obi wleni ga llëbo zröy ber llëbo owa shäryoroy li potjwëkklo wlo oblë drete. ²⁷Shäryoroy eni wleni ga miydëy ga shji ber löng ilgweya, shdüya Sbörë iök pjë jong ri ri li go, ba wloyoga tjok li koshë erä. ²⁸⁻²⁹Dënashko ga ëye, kjok ilgwekklo tara Moisésdë li kole woydë llëm ga iga pjökde, myare dö ga zröya lök jekdo, songe le llëme. Ba shdungglo li kjange. Gueniyo ëye, Sbö Wa tjëlökwo li kole woydë llëm, e wolono, srëng kwono li iara beno twllo llëm, ga Sbö Sëya wotjliño ba kjimtë lara, gueniyo kar läywara owa ga ba shdungglo li ber kjang e kjinmo. ³⁰Miydëy ga Sbö tjëno ga «Ëye llëbo owa shäryono ga ilgwega ber tjarë, shdungga ber

tjarë bakoe.»^c Ga tjlëno obi ga «Tjlapga, e ber ba nopga baiya li lligwega.»^d ³¹ Sbö sök iyado. Eye lon ba wloshko, shdüya wlo ga e ba kong ga llëbo pjlu llëme.

³² Tjlokwo kuromi, kjrromi kwjwëshko ga llëbo weno bomi kong owa kës li, e woyoshrozia. Eshko ga kuromi kjange. ³³ Olö ga pjäy läywaraba owa nopga uunkong bokshto, pjäy shdunaba ara eni bakoe. Ga bomi pjeyoga kong llëbo shäryaraba eni li inomi ga pjäy tönö ba tjok, llëye bangkjrromi llëme. ³⁴ Sbö nopga löng kjërshko li^e songe loromi. Bomi llëbo döraba bomi shjiryoshko ga kuromi löng wopjlu, miydoromi ga pjäy llëbo tjeng kjok dogo pjlu anmoyö, pjir llëm wleniyo kjëshko.

³⁵ Eni ga pjäy wosonkë llëm, pjäy mär Sbö go iyado dey. Shäryoromi eni ga pjäy potjwëya ara. ³⁶ Llëye wen bomi kong owa ga kumi kjange. Eni ga llëye woyde Sbörë li shäryoromi eni ga llëye twe ba nopga kong lara li, e kjrëmi jlökoyo, ³⁷ tak pjang ba tjlokwo go sorë li eni. Tjlëno beno eni:

«Eye tjwe le ga tjwe jlökoyo,
tjwe döröe.

³⁸ Eye mär bor go ga
era ber pjlo bek bor bokso.

Gueniyo mär bor go ame wleni ga
tja ber shäng wopjlu ba tjok llëme.»^f

³⁹ No kjone kjone mär ba go ame, ga llono ga pjir. Shji baiya dik llëme. Shji mär ber löng ba go, ga llono ga shji där.

Shji mär Sbö go

11 ¹ Shji mär Sbö goshko ga llëye igöy llëm li, e koshëy, ga miydëy ga llono ga shäryë eni jlökoyo lëy. ² Bi tjlapgaga tek dënashko so mär ba go kjëshko ga Sbö beno wopjlu ba tjok.

³ Shji mär Sbö go kjëshko ga miydëy ga kjok shäryara uunkong ba tjlokwo go, llëbo iy löng li shäryara llëbo igöy llëm li go.

⁴ Dënashko ga Abel mär Sbö go kjëshko ga llëbo sura ba kong pjlu, llëbo sura Caíndë li kjinmo. Mär ba go kjëshko ga beno pjlo bek ba bokso, ga Sbö beno wopjlu ba tjok, llëbo sura li tjok bakoe. Ga wolono ëmdë ga mär ba go kjëshko ga shji opping ba go ga pjlu obi.

⁵ Dënashko ga Enoc mär Sbö go kjëshko ga to söra kjok ëre kjing go dwayo, wolono llëme. Wlënaba llëm, söra kjëshko. Söyde llëm obishko ga llëbo shäryara beno pjlu Sbö kong. ⁶ Eye mär Sbö go llëm ga llëbo shärye ber pjlu ba kong ga äe. Eye äar Sbö shwoy wlo ga woyde ga woyotjliya ga sök jlöe le guing, woyde ga woyotjliya ga ëye omwlek ga potjwëya jlöe le guing bakoe.

⁷ Dënashko ga Noë mär Sbö go kjëshko ga Sbö tjlëno ba kong llëbo iydë llëm obi li kjëshkoshko ga tjlokwo kjrara, Sbö bangkjrara, ga kjoyong shäryara kësbang, ba pjeyoga dökklo. Eni ga nopga löng kjok ëre kjing go li iara beno löng shdüya Sbörë wlo, gueniyo Noëra iara beno pjlo bek ba bokso.

⁸ Dënashko ga Abraham mär Sbö go kjëshko ga ichara to kjok shto oblë twe ber ba kong lishkoshko ga kolara, ga to kjone miydara llëm ëmdë ga opshino

c 10.30 Deuteronomio 32.35. d 10.30 Deuteronomio 32.36; Salmo 135.14. e 10.34 Sbö nopga löng kjërshko le li, e Sbö nopga löng kjërshko mär Jesús go kjëshko li löklo.
f 10.37-38 Habacuc 2.3-4.

jeke. ⁹⁻¹⁰Ga mär Sbö go kjishko ga öötong beno sök kjok twe ba kong lara lishko, no shto oblë so wleni. Kjok buk kjrina kjok dogo, shäryaga Sbörë ber iyado wlo. Kjok li koshara Abrahamdë, äär ber sök eshko wlo. E kjishko ga sök kjok ëre kjing go obishko ga beno sök kjok shto oblë oblë u shäryak öng kwota go roshko. Ba wa Isaac, ba tjër Jacob, e omshäryono eni bako, tjökwö lara Sbörë Abraham kong jököyo li twara ba kong lok eni bako kjishko. ¹¹Ga Abraham mär Sbö go kjishko ga tjäblashko ga ba boy Sara kjröng ëmdë ga wa buk kjlara. Wa twe ba kong lara Sbörë ba kong jököyoshko ga tjökwö kjrara domer lirë, miydara ga llëye le li shärye eni iyado kjishko. ¹²Eni ga luyo ara, wolon to ëmdë ga ba tjëyo tek beno ba irgo li shdöktong träk llëm, dbala lok kjopkwo go wleni, la sho tjeng dlung kjako wleni bakoe.

¹³Nopga uunkong ëre wolonoshko ga llëbo twe Sbörë ba kong le jököyo li kjrara lok llëme. Gueniyö mär Sbö go kjishko ga ina lok pjola dwayo wleni, ga beno löng wopjü e kjishko. Löng kjok ëre kjing go obishko ga tjë oba kong ga epga om go li shto oblë so wleni, kjok ëre so llëme le löng eni. ¹⁴Miydëy e go ga to löng kjok wlëk, ber baiya jököyo wlo. ¹⁵Tek opshino kjokyo baiya li woyotjiryde löng kjwe ga san jek iröng obi ga pjü. ¹⁶Gueniyö kjok buk kjrina kjok dogo pjü anmoyö wleniyö li wleyde löng. E kjishko ga kjok shärya Sbörë ba kong eni, ga «Pja borwa Sbö» le lok ba kongshko ga lökyokjre Sbörë llëme.

¹⁷⁻¹⁸Abraham mär ba go jököyore miyde Sbörë wlo ga ichara ba wa kjlara li zrök, sho suk ba kong, ba tjlikklo. Bäm go ga Sbö tjë ba kong jököyo ga «Isaac tjëyo tek ber ba irgo li ber bop tjëyo jököyo eröe» le. Eni ëmdë ga mär Sbö go kjishko ga wotjüno ba zrök lara. ¹⁹Wotjüik ga woshre Sbörë iröng obi ga pjü le, ga wlojrrara iröng obi, wolono, woshrrara iröng obi wleni.

²⁰Dënashko ga Isaac mär Sbö go kjishko ga tjëno beno pjü ba wapga Jacob, Esaü kong, llëye wen ba kong llono li kjishko.

²¹Dënashko ga Jacob mär Sbö go kjishko ga wolon döröshko ga tjëno beno pjü José wapga kong. Eshko ga kojono shäng ba kjorkung go, ga Sbö poshrëra.

²²Dënashko ga José mär Sbö go kjishko ga wolon döröshko ga Israel tjëyoga ichara beno ba doyo sök ba tjok, epga opshik jek Egipto kjokyo dwayo dbaryo lishko.

²³Dënashko ga Moisés data, mekë, e mär Sbö go kjishko ga chida li jnena öötong mölö mya. Ina lok ga wolësowa, ga tjökwö lara pjüle li bangkjrara lok llëme.

²⁴Moisés mär Sbö go kjishko ga öötong këguë ga kuna pjü wa walë lirë ëmdë ga woydara ga kowëba ba wa llëme. ²⁵Woydara ga ber shäng wopjü dbar kjwöbö, llëbo owa shäryara kjishko llëme. Eni ga opyono beno shäng shdungoba Sbö nopga tjok shara. ²⁶Beno shäng potjwlëya Sbörë li koshë. E kjishko ga ba kong ga shdungoba Cristo kjishko li tjwlo ara, llëbo tjwlo ara tjeng Egipto kjokyo kës li kjinmo. ²⁷Mär Sbö go kjishko ga to Egipto kjokyo dwayo, pjü iirkë ba kong li bangkjrara llëme. Eshko ga miyde ga Sbö igöy llëm li jek shäng ba tjok. E kjishko ga sano iröng llëme. ²⁸Mär Sbö go kjishko ga Israel tjëyoga döktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrëkklo

li shäryara, ga nopga ichara öng wļēp ushko so zrök, ga srēng sguing u bāng bāng worbo shakklo li go, Israel wapga domerga bām iyo li zröya no pjiga lirē llēm wļo.

²⁹Dēnashko ga Israel tjējoga mār Sbō go kjīshko ga dipzono tek Dļung Srēzrēn kjwo na lēkong, jēk lōng kjok dogro kjing go wļeni. Gueniyo Egipto soppa omshāryē eni wļo lārashko ga shteno lōk drete. ³⁰Ga Israel tjējoga mār Sbō go kjīshko ga dbar kjwobi go ga Jericō kjokyo kopjrina lōk pjiribi shtōk öötong dbargwo kjāk (7). E irgo ga kjok li kjēryo shāryak ak go li dļōktong, sho ter lōno tōshko.

³¹Eshko ga walē shāng kjlāra ko Rajab, to shāng opsoynek domerga oblē oblē kong wļeniyo. Mār Sbō go kjīshko ga kjok īgaga öötong ba shwoy li wļokjrara. E kjīshko ga nopga Sbō kolono llēm li zrōrabashko ga era zrōraba llēme.

³²Ķlēye lēr obi ga pjļū? Dbar tjok obi kjwe ga Gedeōn, Barac, Sansón, Jeftē, David, Samuel, Sbō tjļōkwo lāgaga, e lānyotkēr bomi kong bakoe.

³³Mār Sbō go kjīshko ga llēbo shāryara ba kong oblē oblē. Kjone kjone ēng-kjwono pjļupga dbo ara wļeniyo tjok, ga zanae. Kjone kjone nopga ichono pjļo bek. Kjone kjone, llēbo twe Sbōrē ba kong lāra jļōkoyo li kjrara. Kjone kjone dbong kjamo llino. ³⁴Kjone kjone, iōk pjē jong trāk llēm ga sjēra. Kjone kjone zrōkoba drōng go lēbashko ga dōktonge. Kjone kjone dbo llēm ga öötong beno dbo ara. Kjone kjone ēngkjwēshko ga dbokjrono ara. Kjone kjone, ēng-kjwagaga shto oblē so zana songe. ³⁵Walēga kjone kjone, ba pjeyoga wolono li woshrono irōng obi.

Kjone kjone shdunaba ara, ga zrōraba, gueniyo opdōk woydē llēm, llono ga woshre Sbōrē irōng obi li ber pjļū anmoyō ba kong wļo. ³⁶Kjone kjone lāywaraba owa, shporaba no shpoklō go bakoe. Kjone kjone pjiraba drōng sho go, iaraba beno lōng kjērshko. ³⁷Kjone kjone zrōraba ak go. Kjone kjone zaraba tas do worbēshko. Kjone kjone zrōraba drōng go. Kjone kjone to lōng llaw pogo, doyono öng kwota go, dbur llēm, shdunaba ara, wosong īyado. ³⁸Nopga eniyo tjwļō ara, nopga Sbō miydē llēm wļeniyo li kjinmo anmoyō. To lōng kjok dogro no llēmshko, dļup go bakoe. Beno lōng guēng jong öōng roshko, klung öōng roshko bakoe.

³⁹Nopga uunkong ēre mār Sbō go kjīshko ga Sbō beno wopjļū ba tjok, gueniyo llēbo twe Sbōrē ba kong lāra jļōkoyo li kjrara llēme. ⁴⁰Shāryono eni, woydara Sbōrē ga llēbo ber bi kong pjļū anmoyō kjīshko. Epga ie woydē ber pjļo bek ba bokso, gueniyo ie woydē ber eni bi tjok bakoe.

Sbō, ba wapga lļgweya

12 ¹Epga mār Sbō go kjīshko ga pak twara ba kong li shāryara lōk pjire. Shji opping mār Sbō go ba kjīshko ga pjļū. E kjīshko ga pak twara bi kong li shāryēy āar jong ba dbo go, shji sjen llēme. Llēbo lōk bi go kwing ara, bi sēnggļo wļeni li dōy, ga rayēy. Llēbo owa, shji iche jēk pjļū llēm li rayēy bakoe. ²Jesús woyotjļiydē erōe. Bi iaga ber lōng mār Sbō go li e, ga shji mār ber lōng ba go īyado ba kjīshko bakoe. Lōk pjang kjļōs goshko ga kura kjinge. Wolon eni li lōkyo ara ēmdē ga lōkyotkara llēme. Llono ga ber shāng wopjļū sorē li woyotjļiyde pjang erōe. E irgo ga öötong sirkeno sōk Sbō tjok, ba orkwo kēlēkong. ³Llēbo shāryara nopga owarē ba kong ara ga kura kjinge. Eni ga e woyotjļīzī īyado, pjāy sjen llēm wļo, pjāy wosonkē llēm wļo bakoe.

⁴Pjāy drōn lōng ara, pjāy opkjē līēbo owa līshko dwayo wlo, gueniyo pjāy zrōydēba e kjīshko līēm obi. ⁵⁻⁶Gueniyo tjlōkwo lāra Sbōrē beno ba wapga kong kjrina. E woyojeromi tjan. Tjlēno beno eni:

«Pja bor wa.

Ēye woyde Tjlapgarē ara ga līgweya, opping wlo.

Ēye kjrara beno ba wa wleni ga shdūya.

E kjīshko ga pja līgweyashko ga
ios ber tjwlo ara, pja opping wlo.

Pja wloayashko ga

pja wosonkē līēme.»^h

⁷Wapga uunkong līgweya ba datarē, opping wlo. Eni ga līēbo wen bomi kong owashko ga miydozī ga pjāy līgweya Sbōrē shāng, pjāy opping wlo. Shārye bomi kong eni, pjāy ba wapga kjīshko. ⁸Ba wapga līgweya uunkong. Eni ga pjāy līgweya līēm wleni ga pjāy ba wapga jlōkoyo līēme. ⁹Bi dataga lōng kjok ēre kjing go li, shji līgweya, ga bangkjrēy e kjīshko. Eni ga shji līgweya bi Data, bi iaga beno lōng sē jlōkoyo līrēshko ga woyde ga kolēy. ¹⁰Shji līgweya bi dataga lōng kjok ēre kjing go līrē dbar kjwōbō, woydara ga ber pjlu bi kong kjīshko. Gueniyo shji līgweya Sbōrēshko ga era pjlu bi kong iyado, shji āar ber lōng pjlo bek baīya dik wlo. ¹¹Shji līgwekobashko ga shji lōng wopjlu līēm, shji lōng woowa. Gueniyo shji oppino e go wleni ga shji ie ber lōng jēk pjlo bek, wlēp bakoe.

¹²E kjīshko ga pjāy opyos wokjang, pjāy so no jēk ga dre dbo līēm, kjrēk kjrēk erā li kjoyo līēm wlo. ¹³Pjāy wotjlik jēk pjlo bek erā, nopga mār Sbō go jlōkoyo līēm li opping jēk pjlo bek wlo, e raye līēm wlo.

Sbō tjlōkwo kuy yōtso

¹⁴Pjāy drōn ēē, pjāy ber lōng wlēp nopga uunkong tjok wlo. Pjāy jēk pjlo bek erā. Līēm ga Tjlapga īmi līēme. ¹⁵Sbō wopjlu li wlōkjrozī pjāy uunkongdē, rayēmi līēme. Pjāy kjlara wotjlik owa wleni ga nopga ara iche wotjlik owa eni bako ga pjluē. Pjāy sjēk, e shāryē eni līēm wlo. ¹⁶Shji orkwosmono ē tjok līēm ga shji pē ba tjok līēme. Sbō bangkjrōzia. Shji opshāryē Esaú dik līēm bakoe. Dēnashko ga Sbō bangkjrara līēm kuzong ga ba wa kēguēyo shtoyo li soynena dli kjrina kjīshko. ¹⁷Miydēmi pjlu ga e irgo ga woydara ga ba data tjlē ber pjlu ba kong, gueniyo jlō lāra līēme. Slatong ara ēmdē ga līēye shār- yara li kjlopswe obi ga āe.

¹⁸Pjāy oōtong lōng Sbō shwoy, Israel tjēyoga dik līēme. Epga oōtong lōng dlup jong kjwara līshko. Dlup li porwako līēm, pjē jong ri ri bakoe. Eshko ga kjok ro yēt, pjluk ara bakoe. ¹⁹⁻²⁰Wli pjlukyo kura lōk. Eshko ga Sbō tjlē ba kong lōk ga «Ēye dlup jong ēre porwono ga e zrōkko jekdo ak go, ōng līē ēmdē ga omporwono ga e zrōkko eni bakoe»ⁱ lē. Kuya lōk ga bangkjrara lōk ara, tjlōkwo beno ba kong kjang anmoyō kjīshko. E kjīshko ga kjloshtono lōk ara, līēye lē ba kong ame wlo. ²¹Moisés ēmdē ga līēye īna li bangkjrara ara bakoe. Tjlē ga «Bangkjrēr shāng dete erā»^j lē.

²²Gueniyo kjok buk kjrina kjok dogo ko Jerusalén, e buk Sión dlupyo jong eshko li go. Kjok ēre, e Sbō Sōk Īyado li ī. Eshko ga ba parkagaga kjok dogo

so tōno lōng trāk lēm, wopjlúe. Pjāyda öötong lōng kjok eshko wleni. ²³ Jesús tjłokwo kragaga woyde Sbörē ara wleniyo lōng eshko uunkong, ko tak łok kjok dogo li ega. Ga pjāy tōno beno tjeng ba tjok łok eshko Sbō bokshto wleni. Nopga uunkong ligwega li e. Nopga jektong lōng pjło bek dēnashko li iara Sbörē beno pjło bek ba bokso, ga ba sēya li lōng eshko. Ga pjāy tōno beno tjeng ba tjok wleni. ²⁴ Pjāy öötong lōng Jesús shwoy wleni bakoe. Tjłokwo tjāglēn shāryaga li e. Ba srēng kwona li kjrōromi, owa pjang bomi go li lōya Sbörē ber dret e kjishko wlo. Srēng ēre tjwłō ara, Abel i li kjinmo.

²⁵ Pjāy sjēke. Sbō tjłē bomi kongshko ga kuzi yōtso. Dēnashko ga tjłēno Israel tjēyoga kong kjok ēre kjing go dwayoshko ga kura łok lēm kuzong ga ega shduna. Eni ga tjłē bi kong kjok dogo dwayoshko ga kuy lēm wleni ga jłokoyo ga shji shdūya bakoe. ²⁶ Tjłēno dēnashkoshko ga klung iano jek dete erā. Gueniyo eerishko ga tjłē bi kong jłokoyo ga «Łono ga klung iēr ian jek obi, kjopkwo iēr ian eni bakoe» le. ²⁷ Miydēy e go ga kjok shāryara kēs li, e kje eshko, gueniyo llēbo wir lēm li, era ber iyadoo.

²⁸ Sbō sök no pjłuyo iyado kjokyo li, e wir llēme. Ga łono ga shji āar ber lōng eshko iyado wlo. E kjishko ga shji wopjlú ba tjok dey, ga woyde ga poshrēy, bangkjrēy, woyde sorē li eni. ²⁹ «Bi Sbō, e iök kjok pjikkło wleni.»^k

Kjibokwo pjirzłong

13 ¹ Pjāy ēng woydos ara kar kar, epenga dō wleni iyado. ² Nopga miydēmi lēm wleniyo āar bomi shwoyshko ga włokjrozī lōng wopjlúe. No kjone kjone omshāryono Sbō parkagaga kjok dogo so kong eni, miydara łok lēm gueniyo. ³ Nopga lōng kjērshko li' woyoshrozī, pjāy lōng ba tjok eshko wleni. Nopga shdunogba lōng li woyoshrozī, pjāy shdunogba lōng ba tjok wleni.

⁴ Pjāy orkwosmok lōng pjir, tjłokwo łoromi ēng kong jłokoyo li bangkjrōzīa. Pjāy pē bomi łanma, bomi boy tjok erōe. Ēye pē no orkwosmono ba tjok lēm li tjok ga shdūya Sbörē.

⁵ Sbō tjłēno bi kong ga
«Pjāy rayēr lēm,
pjāy kjimtēr iyado»^m le.

E kjishko ga shji dbur woydē ara lēm, pjāy wopjlú tjeng li tjok dey. ⁶ Eni ga shji tjłē ga

«Tjłapga, e bor kjimtaga.
E kjishko ga
llēye shārye nopgarē bor kong li,
e bangkjrēr llēme»ⁿ lēy eni.

⁷ Sbō tjłokwo roy łara bomi kāyayogarē bomi kong. E kjishko ga ega woyoshrozīa. Ega jektong lōng mār Sbō go sorē li, e woyotjłizī, ga pjāy omshāryos eni bakoe.

⁸ Jesucristo, e dēnashko sorē ga eerishko ga eni, ga ber eni iyado. ⁹ E kjishko ga tjłokwo oblē lēba bomi kongshko ga jłō lēmi llēme. Shji dbo ara wlo ga woyde ga shji mār Sbō wopjlú li go, shji mār kjok ligwekkło, shji iche

k 12.29 Deuteronomio 4.24. l 13.3 Nopga lōng kjērshko le li, e nopga lōng eshko mār Jesús go kjishko li łoklo. m 13.5 Deuteronomio 31.6. n 13.6 Salmo 118.6-7.

dli oblë oblë uë llëm li go llëme. Era llëno llëme. ¹⁰Syöshtagaga Sbö kong ba pjeyoga kjishko parkë löng Sbö u jong li, öng zröya, sho suya Sbö kongshko ga sjëngna li ue lök ga pjluë. Jesús, e bi kong öng zröraba, sho suraba Sbö kong wleni, gueniyö e ber syöshtagaga li kong llëme.

¹¹Syöshtaga kësbangyo opzrëk jek shto zrek anmoyö roshkoshko ga öng zröra li srëng söya jek ba tjok, llëbo owa shäryara nopgarë li potjwëkklo, gueniyö öng doyo beno tjeng li sökoba pjola, sukoba u llëmshko. ¹²Eni wleni ga Jesús, e söraba jek kjok eshko li kjoko shwo lëkong, ga shdunaba, zröraba u llëmshko bako, nopga ie ber löng pjlo bek Sbö bokso ba srëng go wlo. ¹³Eye woiono eni ga lökyo ara lëba. Woyde ga shji to jek ba shwoy, shji läywëba owa e kjishko gueniyö. ¹⁴Kjok ëre kjing go ga shji kjok buk iyado wlo drete. Gueniyö shji löng kjok eniyö tjwe li koshë.

¹⁵E kjishko ga shji kjimtaga ber Jesüsdë, Sbö poshrëy iyado wlo, shji mär Cristo go lëy iyado wlo bakoe. E ba kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni. ¹⁶Gueniyö llëbo pjlu shäryozë iyado, oblë kjimtozë bomi llëbo li go iyado bakoe. Shäryoroy eni li, e Sbö kong ga öng zröroy, sho suroy, pjono dret ba poshrëkklo wleni.

¹⁷Sbö tjlokwo kjruga kägäyoga, e kolozia. Epga iara Sbörë beno löng bomi daga, ga llono ga iche ba dboryë, llëbo shäryara kës li kjishko. Epga kolozë, ba pak li shärye lök wopjlu wlo. Eni llëm ga ba pak li ber kjang ba kong, ga era ber pjlu bomi kong llëme.

¹⁸Pjäy syöshtos Sbö kong borwa kjishko. Miydërwa pjlu ga tjawa opshäryë löng pjlo bek Sbö bokso lërwa eni borwa pjlushko, ga tjawa drön ara, llëbo pjlu miydërwa li shäryërwa eni iyado wlo. ¹⁹Rokër bomi kong ga pjäy syöshtos Sbö kong, tja kjimte jek bomi ik wop ä iröng obi wlo.

²⁰Bi Tjlapga Jesucristo woionoshko ga woshrrara Sbörë iröng obi, ga ba srëng kwona li go ga tjlokwo shäryara kjrina, ber iyado wlo. Öng wlep ushko so daga kësbang li e. Shji iaga ber löng wlep li e bakoe. Eni ga rokër ba kong ga ²¹llëbo twe bomi kong uunkong, llëye woyde ga shäryëmi wlo li shäryëmi ga pjlu wlo. Rokër ba kong obi ga Jesucristo kjishko ga llëye shärye woydë borwa tjok li, e shärye eni. Jesucristo, e poshrëy, iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

²²Pjeyoga, kjibokwo toror bomi kong ëre, pjäy dbokjrë e go wlo, ga kjibokwo ëre tjlokwoyo ara llëme. Eni ga rokër bomi kong ga tjlokwo kjrozia.

²³Bi kjlara Timoteo, e döktong kjërshko dwayo tjän. Lër bomi kong miydëmi wlo. Tjwe iröng maling ga sör jek bor tjok bomi ik.

²⁴«¿Yonde?» lëmi bomi kägäyoga kong. «¿Yonde?» lëmi Sbö nopga uunkong kong bakoe.

«¿Pjäy yonde?» lë Italia soga lirë bomi kong.

²⁵Rokër Sbö kong ga ba wopjlu li kjishko ga pjäy kjimte ara.

Carta de Santiago

Kjibokwo ëre tara Santiagorë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjłara ko Santiago. Woyotjłıkoba ga e Jesús lëng lëba. E sök Jerusalén kjokyo, ga parkono shäng Jesús tjłokwo kfragaga kës li kägäyo. Sbö tjłokwo łagaga Jesús aska li tön lōng ëng tjokshko ga Santiago beno ba kägäyo, tak pjang Hechos 15 go sorë li eni.

Eshko dbaryo ga judıoga ara lōng ba kjok baıya lışhko lilem, öötong beno lōng kjok shto oblë oblë shara. Kjibokwo ëre tara Santiagorë ba kong lok.

Shji lōng së obishko ga shji mär Jesús go li kjışhko ga shji shdungoba iyado li tara ba kong. Shji ie Sbörë ber lōng shdungoba wlo, shji aär jëk lōng pjlo bek ba bokso wlo li tara ba kong. Eni ga woyde ga lilebo wen bi kong owashko ga shji opshgawë e go lilem li tara ba kong bakoe.

Shji mär Jesús go jlökoyore miydëy sorë li tara ba kong. Woyde ga shji tjłë yotso li tara ba kong. Sbö bokso ga nopga uunkong tjwłö bek, eni ga woyde ga nopga dbur arare, de lilemde, shji jëk lōng pjlu nopga uunkong tjok li tara ba kong bakoe.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Santiagorë. Tja Sbö parkaga, Tjłapga Jesucristo parkaga bakoe.

Israel tjëyoga kjrınggwo sak kjwara kjıngsho pjök (12) Jesús tjłokwo kfragaga shdöktong lōng kjok kjwang jikong, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Miga lër bomi kong.

Lilebo wen bi kong owa ara, shji tjłıkoba ara

² Pjeyoga, lilebo wen bomi kong owa oblë oblë Tjłapga Jesús kjışhkosshko ga pjây wopjlu ara anmoyö. ³ Miydëmi pjlu ga pjây tjłıkoba, pjây mär lōng Tjłapga li go jlökoyo miydëba e go wlo. Shäryë enishko ga pjây opping lilebo owa kuk kjang. ⁴ Pjây oppino lilebo owa kuk kjang pjir ga pjây aär ber lōng mär Sbö go, woyde sorë li eni. Eshko ga lileye woydëmi ame.

⁵ Pjây kjok miydë woydë wleni ga rokozi Sbö kong, ga twe bomi kong. Shji kjimte woydë jlökoyo, ga kjok miydë rokëy ba kongshko ga shji wıöya lileme. ⁶ Gueniyo lilebo rokëmi ba kongshko ga woyotjłizi jlökoyo ga pjây kjimte, pjây kjimte lileme lëmi lileme. Eye lilebo rokë Tjłapga kong, ga wotjlik ga kjimte lileme lë wleni ga e iöya bakwe pjłukdë llaw pogo dlung kjıng go wleni. ⁷ Eye wotjlik eni ga kjimte Tjłapgarë lileme. ⁸ Nopga eniyo wotjlik oblë oblë iyado, lileye woyde li miydë lōng lileme.

⁹Sbö nopga llëbo ara llëm wleniyo, woyde ga löng wopjlú, Sbö kong ga twlô ara kjishko. ¹⁰Sbö nopga löng dbur ara wleniyo, woyde ga löng wotôshko, ilono ga löng ame kjishko, kjlo sho lönggwo wleni. ¹¹Dlo wen tem kjlirkë dbo arashko ga kjlo sho zröngtëng, lönggwo lon dret, ber wolësowa ame. Eni wleni ga nopga dbur ara wleniyo löng parkë dbur shak wopro ga wolon, ga ber llëye ame.

¹²Ëye, llëbo owa wen ba kong kuya kjang ga era ber wopjlú, llëbo owa li kura jek pjir ga ie Sbörë ber sök së iyado ba tjok kjishko. Sbö tjëno jlökoyo ga ëye omwoydë ga ie ber sök eni lara.

¹³Shji wotjlík tjwe llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga Sbörë lëy llëme. Sbö wotjlík llëbo owa shäryë llëm, ga ëye tjliya eni llëm bakoe. ¹⁴Shji tjliya, llëbo owa shäryë lëyshko ga shji tjlingga bi wotjlík owa lirë. ¹⁵Eni ga shji wotjlík owa kuzong ga llëbo owa li shäryë. E irgo ga llëbo owa shäryë jek këgong këgong. Pjirshko ga shji wolon, llëbo owa li kjishko.

¹⁶Pjeyoga, pjäy jyäpgwëba lëba ga jlô lëmi llëme. ¹⁷Llëbo pjlu li, llëbo pjlo bek li, e twaga Data Sbörë bi kong uunkong. Iök lok kjopkwo go kës li shäryaga erë. Iök li kälä kjlopswë ber oblë oblë iyado. Gueniyo Sböra kjlopswë llëme. ¹⁸Shji iara beno löng së jlökoyo, ba tjlokwo bek li go. Llëbo tjeng kës shäryara li tjreko ga kjrara bäm go li shji, shji ber ba nopga baiya wlo. E irgo ga oblë kjayde shara.

Tjlokwo kuy, ga kolëy

¹⁹⁻²⁰Pjeyoga, tja kuzia. Ëye tjle bomi kong ga kuzi yotso. Pjäy tjleshko ga woyotjlizi yotso guing. Shji iirkeshko ga llëye woyde Sbörë li shäryë löng llëme. E kjishko ga shji iirkë maling llëme. ²¹E kjishko ga llëbo owa tjeng kës li rayozia. Llëbo pjlu llëm shäryëba ara li shäryë ame. Tjlokwo lara Sbörë bomi kong, pjäy döya wlo li, e kjozoi wotöy dey.

²²Gueniyo tjlokwo li kumi dö llëm, kolozë bako, pjäy opjyäpgwë llëm wlo. ²³⁻²⁴Domer shäng kjlara, opik kjok ikklo go. Gueniyo ga opino pjir ga to ey dwayo, ga bokkwo sorë woyo ba kong ame. Ëye, tjlokwo li kuya ga kole llëm ga e so domer e kjoyoe. ²⁵Tjlokwo bek li, shji döya. Ga ëye opping ba go, llëye kuya li kole, ga woyotjlizi iyado ga era kjimte Sbörë e kjishko.

²⁶Ëye Sbö bangkjrë, Sbö tjlokwo sök le, gueniyo tjle owa wleniyo ga opjyäpgwë shäng om go. Sbö poshrëya le li twlô llëme. ²⁷Shji Sbö bangkjrë woydë jlökoyo ga shji woyde bi Data Sbörë jek löng pjlo beke. Woyde ga llupsëngga, syäpga löng song wleniyo li kjimtëy, ga shji opdë yotso, llëbo owa shärye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li shäryë llëm wlo.

No kjone kjone twlô ara, oblë kjinmo lëy llëme

2 ¹Pjeyoga, pjäy mär löng Jesucristo, bi Tjlapga twlô ara anmoyô li go kuzong ga pjäy wotjlík ga no kjone kjone twlô ara, oblë kjinmo lëmi llëm dey. ²Pjäy tönö löng wlenishko ga imi ga nopga tjwe löng do pjök, kjlara sakkwo goshko sakkwo ioklo shäryak dbur sho shöylôr go, doyono shäng shwong wolëso go, kjlara obi song wleniyo, doyono shäng shwong owa go. ³Eni wlenishko ga kjlara dbur ara li wlokrëmi pjlu, «Pja sök na shto pjlu ëre go» lëmi ba kong, gueniyo pjäy tjle kjlara song li kong ga «Pja ber sök kjweshko kjoko» lëmi ba kong, llëm ga «Pja sök töshko kjweshko» lëmi ba kong

eni. ⁴Shäyromi eni wleni ga kjlara li woydemi löng pjlu, obli li kjinmo, woyotjlimi löng owa, bomi wotjlik owa li go.

⁵Pjeyoga, tja kuzia. Nopga song wleniyo kjok ere kjing go li kjrara Sböre, mär ber löng ba go wlo, äär ber löng no pjluo sök iyado lishko wlo, llebo twe lara ba woydagaga kong jlokoyo li kjre lok wlo bakoe. ¿E eni llemdo? Shji mär ba go li, e tjwlo ara, shji dbur ara li kjinmo. ⁶Gueniyo nopga song wleniyo iemi löng tjwlo lleme. ¿Bomi bokrotkaga, bomi rotaga, bomi söga äär no llgwezlong shtoyo bomi llebo döya wlo li, e nopga dbur ara wleniyoré llemdo? ⁷Pjāy Cristo i, ga ba ko tjwlo ara, gueniyo läywe lok owa era.

⁸Bi pjluo Sbö, ba tjlokwo tak pjang eni: «Pja opwoyde soré ga bop kjlara, e woydos eni bakoe.»^a Kjok llgwekklo tjwlo késbang li e. Pjāy omsharyé eni ga pjāy jek löng pjlo beke. ⁹Gueniyo pjāy wotjlik ga no kjone kjone tjwlo ara, obli kjinmo lēmi wleni ga llebo owa shāyomiré löng, ga kjok llgwekklo buk li sömi löng lleme. ¹⁰Eye kjok llgwekklo li kolé uunkong, gueniyo diktong kjwara go wleni ga shdüya Sböre, e diktong shäng uunkong go wleni. ¹¹Sbö tjlēno ga «Shji pē oma boy obli tjok lleme»^b lara, «Shji no zrök lleme»^c lara bakoe. Eni ga no zröromi wleni ga pjāy pono oma boy obli tjok llem emde ga Sbö kjok llgwekklo li koloromi lleme.

¹²Tjlokwo bek li, shji döya. Ga pjāy llgweya Sböre ba tjlokwo bek li go. Eni ga pjāy tjle pjlo bek, pjāy opshāryos pjlo bek bakoe. ¹³Shāryozī eni, eye, obli songe le llem ga no llgwezlong dbaryo ga songe le Sböre ba kong llem bako kjishko. Eye, obli songe le ga eshko ga sök wlepe.

Shji mär Cristo go, shji llebo pjlu shāryé

¹⁴Pjeyoga, ¿ebo mär Cristo go jlokoyo le, gueniyo llebo pjlu shārye llem ga e llenoro? ¿Wotjlik eni ga där lēmiro? ¹⁵¿mi ga bomi pjeyo shäng kjlara, shwong llem, dli llem wlenishko ga ¹⁶pjāy tjle ba kong ga «Pja nom sök wopjlu bop ushko. Pja ber sök kjlikjli, pja iē pjlu bakoe» lēmi ba kong, gueniyo sēnomi llem ga e llenoro? ¹⁷Eni wleni ga «Tja mär Cristo go jlokoyo» lēmi, gueniyo llebo pjlu shāryēmi llem ga e llēno lleme.

¹⁸No kjone kjone tjle ga «Kjlara mär Cristo go, kjlara llebo shāryé pjlué» le eni. Tja tjle ba kong lok ga «Tja llebo pjlu shāryé. ¿Pja llebo pjlu shāryé llem ga pja mär Cristo go jlokoyo li miydēr soré? Tjara mär Cristo go jlokoyo li miydēp, llebo pjlu shāryēr shäng li go» lēr ba kong eni. ¹⁹Miydēp ga Sbö, e kjlarasoe lēp eni. Eni ga pjlué. Gueniyo Ä sēyagara ommiydē bako, ga Sbö bangkjre lok dete era.

²⁰Pja kjok miydē lleme. Ebo mär Cristo go jlokoyo le, gueniyo llebo pjlu shārye llem ga e llēno lleme lēr shäng bop kong. ¿Woydēp ga llebo lēr bop kong jek obi, tjlokwo ere kjrēp wlore? ²¹Dēnashko ga bi kjokē Abraham, ba wa Isaac shara, zröya, sho suya Sbö poshrēkklo wlo lara. Sbö kolara eni kjishko ga e iara Sböre beno pjlo bek ba bokso. ²²Miydēp e go ga Abraham mär shäng Sbö go jlokoyo lara dö llem, llebo pjlu shāryara bakoe. Ga llebo shāryara li kjishko ga beno shäng mär Sbö go jlokoyo. ²³Eni ga Sbö tjlokwo tak pjang li beno jlōe. Tjle ga «Sbö tjlokwo kjrara Abrahamdē, ga mär beno

a 2.8 Levítico 19.18. b 2.11 Éxodo 20.14; Deuteronomio 5.18. c 2.11 Éxodo 20.13; Deuteronomio 5.17.

shäng ba go. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso.»^d Ga Abraham kowara Sbörë ba kjälarayo. ²⁴Miydëp e go ga shji ie Sbörë ber pjlo bek ba bokso, shji mär Cristo go lëy li kjishko dö llëm, shärye eni, llëbo pjlu shäryëy bako li kjishko.

²⁵Eni wleni ga dënashko ga walë shäng kjälaro ko Rajab, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Nopga kjok iga wleniyo li shrono löng ba ushkosho ga wlokrara, ga ichara to jek irbo oblë go, shakoba llëm wlo. E kjishko ga iara Sbörë beno pjlo bek ba bokso. ²⁶Shji doyo tjok, gueniyo shji sëya dret ga shji löng së llëm, shji wolonoe. Eni wleni ga shji mär Cristo go jlökoyo lëy, gueniyo llëbo pjlu shäryëy llëm wleni ga e llëno llëme.

Bi kjoyorkwo

3 ¹Pjeyoga, no pinggaga llgweya Sbörë kjang, oblë kjinmo. E kjishko ga pjäy ara wotjlik äär ber no pingga llëme. ²Shji uunkong dir llëbo oblë oblë go. Gueniyo ëye dir ba tjlä li go llëm ga era pjlo bek, opdë dir llëm wlo ga pjluë.

³Kwomgla, e kjamo pjriy pjir, shji kole wlo. Eni ga söy llaw pogo ga pjluë. ⁴Kjyong kësks jëk tjeng dlung kjing go li woyotjlizä. Kësks, bakwe pjlukdë dbo ara ëmdë ga söya ba sögarë llaw pogo, ba llgwekklo chirawa li go. ⁵Bi kjoyorkwo ëre eni bakoe. Chirawa ëmdë ga shji krë ara e go. Iök sëya woyotjlizä. Chirawa ëmdë ga kjok buk kësbang suya pjir ga pjluë. ⁶Bi kjoyorkwo ëre iök sëya wleni. Llëbo owa le oblë oblë. Bi doyo uunkong srer, tjlokwo le bi kjoyorkworë li go. Shji sreya pjir, iök ichara Äre, shji suya wlo wleni.

⁷Äya kjloshko so oblë oblë wlëpyotkëy, ber löng tjëkso wlo ga pjlu, sënwa llë, dgur llë, llëbo dlung roy so bakoe. ⁸Gueniyo bi kjoyorkwora iëy ber tjëkso ga äe. E llëbo owa söy ga ä wleni, dgur kowo dyo owa, bi zrökklo wleni.

⁹Sbö, e bi Tjlapga, bi Data bakoe. No shäryara so e kjoyoe. Ga bi kjoyorkwo li go ga Sbö poshrëy, gueniyo nopga läywëy owa e go bakoe. ¹⁰Tjlokwo pjlu, tjlokwo owa, e tur kjamoyo kjwaraso go. Pjeyoga, e pjlu llëme. ¹¹¿Di pjleblë, di kë ara, e tur tjwe di bökko kjwaraso go llëm llëmdo? ¹²Kjor ko *higuera*, e botjyë *olivo* llëm, kjillgwo botjyë *higuera* llëm, ga di pjleblë shjiy di bäng buk pjlek roy dwayo llëm bakoe.

Kjok miydë kjring pjök

¹³Pjäy kjok miydë ara, wotjlik pjlu wleniyo lëmi ga pjäy eni miydëba wlo ga pjäy jëk pjlo bek, llëbo shäryëmi wotöy, woyotjlimi bomi kjok miydë li go guing. ¹⁴Gueniyo pjäy wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko, pjäy wotjlik ber löng bäg go wleni ga pjäy kjok miydë llëm, pjäy krë llë go wlo llëm bakoe. ¹⁵Ëye wotjlik eni ga ba kjok miydë li twaga Sbörë llëm, e kjok ëre so i, twaga Äre om go ba kong. ¹⁶Nopga wotjlik owa oblë kong ba llëbo kjishko wleniyo löng lishko ga llëbo owa shärye lok oblë oblëe. Nopga wotjlik ber löng bäg go wleniyo löng lishko ga nopga ëngkjwë ëng tjok ara.

¹⁷Gueniyo kjok miydë twe Sbörë bi kong li, e eni llëme. Ëye kong kjok miydë eniyo twe Sbörë ga era jëk shäng pjlo beke. E ëngkjwë llëm, wotjlik oblë kong pjlu, oblë kole, oblë songe le, llëbo pjlu shärye oblë kong ara, no

kjone kjone tjewlō ara, oblē kjinmo lē llēm, wotjlik bek iyado bakoe. ¹⁸ Nopga wotjlik ber löng wlep eng tjok lē ga eshko ga jek löng pjlo bek erä.

Shji Sbō kolē

4 ¹ Pjāy englē kar kar, pjāy engkwē eng tjok kar kar ega miydēmi llēmdo? ² Šharyēmi eni, pjāy ie bomi wotjlik owa lirē llēbo oblē oblē woydē ber bomi kong, pjāy ber löng wopjlu wlo kjishko llēmdo? ³ Lēye woydēmi ber bomi kong li wlēmi llēme. E kjishko ga oblē zrōmi, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Llēbo oma ī, e koīmi. E kjishko ga pjāy englē kar kar, pjāy engkwē eng tjok kar kar, ba llēbo li kjrēmi ber bomi kong wlo. Pjāy llēbo dret, rokēmi Sbō kong llēm kjishko. ⁴ Ga llēbo rokēmi ba kongshko ga rokēmi bomi wotjlik owa li go, ber bomi kong pjlu wlo erä. E kjishko ga llēbo twe bomi kong llēme.

⁴ Pjāy so domer orkwosmok shäng pjir, gueniyo jek shäng walē oblē tjok kjoyoe. ⁵ Pjāy tön nopga Sbō miydē llēm wlēniyo tjokshko ga pjāy ber löng Sbō moskwo miydēmi llēmdo? ⁶ Eye wotjlik jek nopga owa wlēniyo dik ga opyono beno löng Sbō moskwo. ⁷ Sbō tjlokwo tak pjang li tjlē ga Sēya twara Sbōrē beno pjang bi go li, shji ymoyotke ara, woyde ga shji jek Sbō tjok jlo-koyo. ⁸ Tara pjang eni li tjewlō llēme lēmiro? ⁹ Gueniyo ba wopjlu li kjishko ga shji kjimte ara anmoyō. E kjishko ga Sbō tjlokwo tak pjang li tjlē ga

«Eye krē ä ga Sbō wotjlik owa ba kong.

Eye wotōy ga kjimte ara, ba wopjlu li kjishko.»^e

⁷ Eni ga pjāy optwos Sbō kong, ga kolōzia. Jlo lēmi Ä kong llēm, ga e tōk pjolae. ⁸ Pjāy jek löng Sbō tjok ga Sbō jek shäng bomi tjok bakoe. Pjāy llēbo owa sharyaga, llēbo owa sharyēmi löng li rayozia. Pjāy wotjlik löng kjingr pjök wlēni ga bomi wotjlik owa li rayozī, pjāy ber löng wotjlik bek wlo erōe. ⁹ Pjāy woydos, pjāy slarzung, pjāy kjloshtos bakoe. Pjāy jar ame, pjāy ber löng slar ēē shara. Pjāy wopjlu ame, pjāy ber löng woydē shara. ¹⁰ Pjāy opyos ber löng wotōy Tjlapga bokso. Eni ga pjāy ie ber tjewlō ara.

¹¹ Pjeyoga, shji englē owa eng kong kar kar llēme. Bomi kjlara läyworomi owa, llēm ga e owa loromi wlēni ga Sbō kjok līgwekklo li owa loromi wlēni. Eshko ga kjok līgwekklo li kolēmi löng ame, pjāy opyono beno löng tjewlō ara, kjok līgwekklo li kjinmo, kjok līgwekklo li pjlu, de oware īga wlēni. ¹² Kjok līgwekklo twaga li kjlaraso. No līgwega li kjlaraso bakoe. Bi dōga, bi shdunga li e. Bomi kjlara pjlu, de oware laga ber pjāydē llēme.

Shji krē llēme

¹³ Tja kuzia. Pjāy kjone kjone tjlē ga «Eeri, bong ga shji to kjok shto oblē. Shji ber löng eshko lu pjlara llēbo soynek, dbur shak ara wlo» lēmi eni.

¹⁴ Gueniyo llēye wen tjwe bomi kong bong li llē miydēmi löng llēme. Pjäng sho lon tjwe tōy ga wop sira ga beno drete. Pjäy löng sē li, pjāy so pjäng sho e kjoyoe. ¹⁵ Bek wlo ga pjāy tjlē ga «Woyde Tjlapgarera, shji ber löng wopjlu, llēbo sharyēy oblē oblē bakoe» lēmi eni dey. ¹⁶ Gueniyo pjāy krē ä iyado. Eye krē ga llēbo owa sharyayde. ¹⁷ Eye, llēbo pjlu sharyako li miyde, gueniyo sharye llēm ga llēbo owa sharyayde löng.

Nopga dbur ara wleniyo llëbo owa shäryono

5 ¹Nopga dbur ara wleniyo, tja kuzia. Pjây slarzong, pjây kjłoshtos, llëbo wen tjwe bomi kong owa kjishko. ²Eshko ga bomi llëbo tjeng kës li sreno pjir, bomi shwong llë uara ba sëyarë drete. ³Bomi dbur sho shöylör, pjublün, e dyano tjeng. E iya Sbörë, ga miyde e go ga ëye kjimtoromi bomi dbur li go llëme. E kjishko ga pjây suya iök go, e bomi shdungglo wlo. ⁴Nopga parkono bomi kong bomi kjokshko li potjwlenomi llëme. E kjishko ga kjłoshtono lok Tjlapga kong bomi kjishko, ga kurae. Tjlapga, llëye shärye woydë li shärye ga pjläe. ⁵Kjok ëre kjing go ga pjây löng owa llëm, llë pogo shäryoromi pjir, woydoromi sorë li eni. Öng sök shoryë li, e zrökoba wlo li miyde sök llëme. Pjây löng eni bakoe. Llëye wen tjwe bomi kong li woyotjlizi löng llëme. ⁶Nopga pjlo bek li shdunomi, zröromi ara, ga opwlikono lok llëme.

Llëbo owa wen tjwe bi kongshko ga kuy wlëpe

⁷Eni ga pjeyoga, Tjlapga Jesús tjwe iröng obi dbaryo li koshëmi löng wopro ga pjây ber löng wlëp, pjây woydë llëme. Dwla dgaga, ba dwla dgara pjirshko ga shunyo dbaryo li koshe sök wlëp, dwla li botjyë wlo. ⁸Pjây ber löng wlëp eni bakoe. Pjây opyos wokjang, wosonkë llëm, Tjlapga li tjwe iröng obi dbaryo li döro kjishko. ⁹Pjeyoga, pjây ëng läywë owa ëng kong kar kar llëm, llëm ga pjây shdüya Tjlapga lirë. Bi llgwega shäng u bäng bäng tjän.

¹⁰Pjeyoga, Sbö tjlokwo lagaga tek dënashko so li woyotjlizi. Tjlëno lok oba kong Tjlapga ko go, ga llëbo weno ba kong owa ara ba kjishko, gueniyo kura lok löng wlëp, woydono lok llëme. ¹¹No kjone kjone, kong llëbo weno owa ara, ga kura lok löng wlëpe. Epga kjimtara Sbörë ara lëy eni. Job, e woyotjlizi. Dënashko ga llëbo weno ba kong owa ara, ga kura sök wlëpe. E irgo ga kjimtara Tjlapgarë ara li miydëmi pjläe. Tjlapga, shji woyde ara, shji songe le ara bakoe.

¹²Pjeyoga, llëbo lër bomi kong tjwlo ara. Shji tjilë jlökoyo ë ko go llëme. Shji tjilë jlökoyo kjok dogo so ko goshko llëm, kjok ëre so ko go llëm bakoe. Pjây tjilëshko ga «Ëng» loromi ga shäryozë eni, «Llëme» loromi ga shäryozë eni bako, pjây shdüya Sbörë llëm wlo.

Shji song wleni ga shji syöshtë Sbö kong sorë

¹³Pjây kjone kjone löng woydë ga pjây syöshtos Sbö kong. Pjây kjone kjone löng wopjlu ga pjây tos, Sbö poshrëk wlo. ¹⁴Pjây kjone kjone swlo ara ga tjlapgaga Jesús tjlokwo kjruga kägäyoga rokozi, syöshtë Sbö kong bomi kjishko wlo, pjây poshtiya lok kjo go Tjlapga ko go wlo bakoe. ¹⁵Ga wotjlik ga swlo li popte Tjlapgarë le lok jlökoyo ga swlo li popte, ga owa pjang ba go li löya ber dret bakoe. ¹⁶E kjishko ga pjây llëbo owa shäryono ga lözi ëng kong, ga pjây syöshtos ëng kjishko, pjây popte Sbörë wlo. Ebo pjlo bek li syöshtokdo Sbö kong ga llëbo rokara li shärye Sbörë ba dbo ara go. ¹⁷Dënashko ga domer shäng kjlara ko Elías, e so shji kjoyoe. E syöshtono Sbö kong jlökoyo, shunyo shrë llëm wlo, ga shunyo shrono llëm öötong lu pijloglo mya kjingsho bëye. ¹⁸E irgo ga syöshtono jek obi, ga shunyo shrono jek iröng obi, ga dwla llë lok klüng kjing go li botjyono jek obi.

¹⁹Pjeyoga, ëye diktong, tjlokwo bek li rayara ga woyde ga sömi tjwe iröng obi. ²⁰Eshko ga ba kjimtaga li, e llëbo shäryono ba kong kësbang, wolon ame wlo, ga owa pjang ba go kës li löya Sbörë ber drete.

Primera carta de Pedro

Kjibokwo ère tara Pedrorë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjłara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga dogło sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwłö arayo li e. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjłökwo łaga Jesús āska włeniyo shara.

Kjibokwo ère tara Jesús tjłökwo kjrägaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

Eshko dbaryo ga Jesús tjłökwo kjrägaga shdungoba ara. E kjışhko ga kjibokwo ère tara Pedrorë, epga kjimte jëk pjło bek wło, epga shdungoba ara gueniyo. Epga kjrara Sbörë om go, eni ga woyde ga epga wotjłik ba doyo om go li go lłëm, woyde ga ber löng shdungoba wło iyado dey, Jesús shdunaba sorë ga eni li tara ba kong. Shji shdungoba enishko ga miydëy e go ga shji Sbö noga jłökoyo tara ba kong bakoe.

1 ¹ Kjibokwo ère taga tja Pedrorë. Tja Sbö tjłökwo roy łaga Jesucristo āska. Nopga kjrara Sbörë ber baiya wło, kjibokwo ère ichër jek bomi kong. Pjāy kjok ère so ame, pjāy shdöktong beno löng kjok shto oblë oblë, Ponto kjokyo, Galacia kjokyo, Capadocia kjokyo, Asia kjokyo, Bitinia kjokyo bakoe. ² Dënashko ga Data Sbö wotjłik bomi ië ber ba nopga baiya wło lë. E irgo ga pjāy kjrara, ga pjāy iara ba Sëyarë beno tjeng dboy ba kong. Pjāy beno löng Jesucristo kolë, ga pjāy dōra ba srëng kwona li go.

Rokër Sbö kong ga ba wopjłú li kjışhko ga pjāy kjimte ara, pjāy ie ber löng włëp bakoe.

Sbö poshrëy, lłëbo shāryara bi kong kësbang li kjışhko

³⁻⁴ Sbö, bi Tjłapga Jesucristo Data li poshrëy ara. Shji songe łara kjışhko ga Jesucristo wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi, shji wen ber tjaglën włeni ba kjışhko wło, shji ber löng lłëbo jnena Sbörë tjeng kjok dogo twe bi kong wło li koshë löng wopjłú wło. Lłëbo ère pjir lłëm, srer lłëm, an lłëm bakoe. Poshrëy ara e kjışhko. ⁵ Shji mār Sbö go kjışhko ga shji de ba dbo ara go, āär jong kjok pjir dbaryo lışhko jā. Eshko dbaryo ga pjāy dōya, woyotjłina dëna-shko sorë li eni.

⁶ E kjışhko ga eerishko ga lłëbo owa wen tjwe bomi kong dbar kjwöbö wło ëmdë ga pjāy löng wopjłú ara anmoyō. Lłëbo owa li, e bomi tjłikkłö erā.

⁷ Dbur sho shōyłór iëy iök roy, e roshko lłëbo oblë tjok li pjë dret wło, ber

dbur sho erö wlo. Eni ëmdë ga lloño ga dbur sho li pjë dret bakoe. Pjây mär Sbö go li, e tjwlo ara, dbur sho shöylör kjinmo. Ga llëbo owa wen tjwe bomi kong, pjây mär ber löng Sbö go jlökoyore miyde Sbörë wlo. Eni ga Jesucristo tjweshko ga pjây roy ber pjlu, ga pjây ie Sbörë ber tjwlo ara. ⁸⁻⁹ Jesucristo woydëmi ara, inomi llëm gueniyo. Eerishko ga imi löng llëm ëmdë ga pjây mär löng ba go, pjây döya wlo. Ga pjây döya shäng. E kjishko ga pjây wopjlu ara anmoyö, bomi wopjlu li sorë lëy ga äar llëme.

¹⁰ Dënashko ga Sbö tjlokwo lagaga, llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu kjishko li roy lara lok oba kong. Ga tjlokwo lagaga li oppino lok ara, shji där ber löng iyado sorë li miyde lok wlo. ¹¹ Cristo Sëya ichak beno pjang ba go, ga llëbo owa wen tjwe Cristo kong li roy lara ba kong lok. Gueniyo shäryë lloño, sorë, e miydara lok llëm, llëye tjwe pjlu anmoyö e irgo li miydara lok llëm bakoe. E kjishko ga oppino ara, e miyde lok wlo. ¹² Gueniyo Sbö tjleno ba kong lok ga tjlokwo pjlu le löng li, e nopga löng eshko dbaryo kong llëm, e ber shji löng eerishko dbaryo li kong. Ga Sbö Sëya ichak kjok dogo dwayo li nopga ichono bomi shwoy, tjlokwo pjlu tara lok beno pjang li roy le bomi kong, ga kuromi. Sbö parkagaga kjok dogo so ëmdë ga ommydë lok woydë bakoe.

Shji ber pjlo beke

¹³ E kjishko ga pjây sjëk, pjây wotjlis bëy, pjây llëbo shäryë ga woyotjlizi yotso guing. Jesucristo tjweshko ga llëbo pjlu shärye Sbörë bomi kong ba wopjlu li kjishko. E koshomirë eröe. ¹⁴ Sbö miydomirë llëm obishko ga pjây jëk löng bomi wotjlis owa li go. Gueniyo shäryëmi ame, Sbö kolozë shara, wagpa ba data kolë pjlu wleni. ¹⁵ Pjây kjrara Sbörë beno ba nopga baiya. Eni ga Sbö, e pjlo bek kuzong ga woyde ga pjây ber löng pjlo bek baiya dik bakoe.

¹⁶ Ba tjlokwo tak pjang eni: «Pjây ber löng pjlo bek, tja pjlo bek kjishko.»^a

¹⁷ Sbö, e bomi Data lëmi, gueniyo shji uunkong lligweya beke. E kjishko ga pjây löng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go obishko ga Sbö bangkjrozi iyado. ¹⁸ Dënashko ga pjây jëk löng llëno llëm wleni, pjây pina bomi datagarë sorë li eni. Gueniyo pjây tjwlëna, döra Sbörë. Pjây tjwlëna dbur sho shöylör go llëm, dbur sho pjlu lëni go llëm bakoe. Llëbo ëre ber iyado wlo llëme. ¹⁹ Pjây tjwlëna Cristo srëng tjwlo ara li go. E so öng wlep ushko so lligwoklë poglo go llëye llëm wleniyo kjoyoe. ²⁰ Kjok ëre shäryayde llëm obishko ga e kjrara Sbörë, ga eerishko ga öör wolono bomi kjishko. ²¹ Ba kjishko ga pjây mär löng Sbö go. E woshrra Sbörë iröng obi, ga iara beno kësbang, tjwlo ara. E kjishko ga pjây mär Sbö go, ga koshëmi löng wopjlue.

²² Tjlokwo bek li kolëmi löng kjishko ga llëbo owa shäryëmi löng dënashko li rayoromi pjire. Pjây beno löng bomi pjeyoga woydë jlökoyo shara. E kjishko ga pjây ëng woydos ara kar kar jlökoyo. ²³ Pjây weno bukshko ga pjây wolon wlo, bomi dataga i dik. Sbö tjlokwo, era së, pjir llëme. Kjrromi kjishko ga pjây weno tjaqlën wleni, ga pjây iara beno löng wolon wlo ame, pjây beno löng së iyado wlo shara. ²⁴ Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Kjlo sho dan dogro,
ga nana lönggwo lon pjire.

Nopga uunkong wolon,
kjlo sho wleni.

Nopga tjwłō ara li pjir,
nana longgwo wleni.

²⁵ Gueniyo Tjlapga tjłōkwo,
e pjir llēm, pjang iyado.»^b

Tjłōkwo pjłū lak bomi kong li ēre.

2 ¹ E kjishko ga llēbo owa shāryēmi lōng oblē kong li, e rayozī uunkong. Oblē jyāpgwēy ame. Shji llēbo pjłū shāryē, shji ikoba wlo dō ame, llēbo pjłū li shāryozī, woyotjłimi bomi pjłūshko eni kjishko shara. Shji wotjłik owa oblē kong ba llēbo kjishko ame. Oblē lāywēy owa ame bakoe. ² Chida wen buk kwłē ga nā iē woydē sorē ga Sbō tjłōkwo włēzī eni bakoe. Eni ga pjāy dōya Sbōrē sorē li miydēmi jek kēgong kēgong. ³ Miydoromi pjłū ga Tjlapga woyjłū bomi tjok li, e pjłū anmoyō.

Akkwo u shakkłō

⁴⁻⁵ Shji u shāryē akkwo go ga akkwoyo iēy tōshko bām go, ber ba shakkłō wlo. E irgo ga akkwo iēy ba kjing go jem jong ēng kjing go. Sbō shāng u shāryē wleni. Pjāy jēk lōng Jesucristo tjok. Era so ak iak beno buk bām go u shakkłō kjangyo wleni li kjoyo, gueniyo e sōk sē. E woydara nopga ararē llēm, gueniyo kjrara Sbōrē beno ba kong tjwłō ara anmoyō. Ga pjāy mār lōng Jesucristo go kjishko ga pjāy iara Sbōrē beno lōng syōshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, pjāy ber lōng syōshtē ba kong wlo. Pjāy so akkwo iak jem jong ēng kjing go li kjoyo, gueniyo pjāy lōng sē bakoe. ⁶ Sbō tjłōkwo tak pjang eni: «Akkwo iēr buk kjwara Sión^c kjokyo li izia.

E tjwłō ara anmoyō.

Kjroror, ioror beno buk u shakkłō bām go li e.

Ėye mār ba go ga

llēye koshe li włēya jłōkoyo.»^d

⁷ Pjāy mār lōng ak lēr shāng li go. Bomi kong ga tjwłō ara anmoyō. Gueniyo llēbo tak pjang Sbō tjłōkwo go, ėye mār ba go llēm li kjishko. Tjłēno beno eni:

«Akkwo woydara u shāryagagarē llēm li,

e iak beno buk bām go, u shakkłō kjangyo wleni.»^e

⁸ Ga tjłē obi ga

«Ak li, e no lłrinyokłō, no sabyokłō bakoe.»^f

Epga sabyē, tjłōkwo roy pjłū li kole łok llēm kjishko, lara Sbōrē dēnashko ba kjishko sorē li eni.

Nopga kjrara Sbōrē beno baiya

⁹ Dēnashko ga pjāy jēk lōng kjok ro sī roy^g wleni, gueniyo pjāy kjrara Sbōrē beno ba nopga baiya, syōshtagaga tjeng dboy ba kong wleni, llēbo pjłū shār-yara li roy lēmi wlo. Pjāy jēk beno lōng kjok shjiy roy^h wleni shara.

¹⁰ «Dēnashko ga pjāy tjēyo kjrinaso llēm,

b 1.24-25 Isaiás 40.6-8. c 2.6 Sión kjokyo, e kowēba *Jerusalén* bakoe. d 2.6 Isaiás 28.16. e 2.7 Salmo 118.22. f 2.8 Isaiás 8.14. g 2.9 *Kjok ro sī* le li, e *llēbo owa* łokłō. h 2.9 *Kjok shjiy* li, e *llēbo pjłū* łokłō.

gueniyo eerishko ga pjây Sbô i shara.

Dënashko ga pjây songe lara llëm, pjây kjimtara llëm,

gueniyo eerishko ga pjây songe lê, pjây kjimte bakoe.»ⁱ

¹¹ Pjeyoga, pjây lōng shto oblë so wleni kjok ëre kjing go. E kjishko ga rokër bomi kong ga pjây wotjlik tjwe owa ga shäryëmi llëme. Wotjlik owa li, e bomi wloyo. ¹² Pjây jëk lōng pjlo bek nopga Sbô miydë llëm wleniyo bokso. Eni ga pjây rote lok ara ëmdë ga llëbo pjlu shäryëmi lōng li iya lok, ga Sbô tjweshko ga e poshrëya lok ara bomi kjishko.

Kjok llëwegaga kolozia

¹³ Tjlapga kjishko ga kjok llëwegaga kjok ëre kjing go lōng kës li kolozia. Bomi pjluwo kolozia. ¹⁴ No ichagaga bomi kjokshko li kolozï bakoe. Epga parkë lōng nopga llëbo owa shäryë li shdungga, nopga llëbo pjlu shäryë li poshrëga bakoe. ¹⁵ Woyde Sbörë ga pjây llëbo pjlu shäryë, Sbô tjlokwo li llëno llëme lê nopga wotjlik llëm wleniyorë ame wlo. ¹⁶ Dënashko ga pjây parka-gaga tjwëk lōng pjir wleniyo dik. Gueniyo pjây dora Sbörë kjok llëwegaklo tara Moisésdë li dbo dorko dwayo. Eni ga pjây jëk lōng nopga ichaga ërë llëm wleni, gueniyo pjây llëbo owa shäryë e kjishko llëme. Pjây jëk lōng nopga ichaga Sbörë wleni dey. ¹⁷ Nopga uunkong bangkjrozi beke. Bomi pjeyoga Jesús tjlokwo kjraga woydozi ara. Sbô bangkjrozia. Bomi pjluwo bangkjrozi bakoe.

¹⁸ Parkagaga tjwëk lōng pjir wleniyo, bomi sogoga kolozï, bangkjrozi bakoe. Wotjlik bomi tjok pjluwe, de oware, e kolozï, bangkjrozi bakoe. ¹⁹ Shji shdungoba llë kjiy llëm, ga kuy kjing Sbô kjishko ga Sbô ber wopjlu bi tjok eshko. ²⁰ Pjây shdungoba llëbo owa shäryoromi kjishko, ga kumi kjing ga e llëno llëme. Gueniyo pjây shdungoba llëbo pjlu shäryoromi kjishko, ga kumi kjing ga Sbô ber wopjlu bomi tjok eshko. ²¹ Pjây rokara Sbörë e kong wlo. Cristo, e shdunaba bomi kjishko, ga woyde ga pjây omshäryë baiya dik eni bakoe. ²² E llëbo owa shäryono llëm, e jyörkono ë kong llëm bakoe. ²³ Äyo-shtëba owashko ga dboryara llëme. Shdungobashko ga kroyoywara llëm bakoe. Opyono beno tjeng Sbô wloshko, era kjok llëweg beke. ²⁴ Cristo om go li doyo löraba pjang kjlös goshko ga owa shäryoroy li, e beno pjang ba go. Shäryara eni, shji ber lōng llëbo owa shäryë ame wlo. Woydara ga shji ber lōng së tjaqlën wleni, shji jëk lōng llëbo pjlu shäryë wlo shara. Shpok bäng beno lok ba go li kjishko ga shji poptara beno lōng swlo ame. ²⁵ Dënashko ga pjây uunkong jeno lōng, öng ushko so jeno sök dik. Gueniyo eerishko ga pjây to tek irōng bomi daga, bomi wlikaga li shwo lëkong.

Shji orkwosmok lōng pjir ga shji jëk ëng tjok sorë

3 ¹⁻² Walëga orkwosmok lōng pjir, bomi lanmaga kolozï eni bakoe. Kjone kjone lōng tjlokwo kjroydë llëm obi wleni ga iya lok ga bangkjrempi pjlu, llëbo uunkong shäryëmi pjlu bakoe. Eni ga tjlokwo li kjre bebi kjwe, tjlokwo li lëmi ba kong guing llëme. ³ Woydëmi ga pjây opyë wolësowa wleni ga pjây kâkzong poshäryë oblë oblë llëm, pjây doyë shwong tjwlo ara go llëm, pjây doyë llëbo wolësowa shäryak dbur sho shöylör go llëm bakoe. ⁴ Pjây

wolësowa Sbö bokso iyado wlo ga woyde ga pjây wleþ, wotöye. Lëbo wolësowa eni li wen tēm bomi pjłúshko dwayo, e pjir llem, ga Sbö kong ga tjwlo ara. ⁵Dēnashko ga walēga mār löng Sbö go li ber wolësowa wlo ga omshār-yono eni bakoe. Ba lanmaga kolara lok. ⁶Sarara, ba lanma Abraham kolara, ga kowara ba tlapga. Eni ga pjây jek pjlo bek, lleye bangkjrēmi llem ga pjây ba wapga wleni.

⁷Domerga orkwosmok löng pjir, pjây wotjlik bomi boyga tjok pjlu eni bakoe. Epga bangkjrōzi, pjây dbo ara ba kjinmo kjishko. Sbö wopjlu li kjishko ga pjây iara beno löng sē jlōkoyo, bomi boyga tjok. E kjishko ga epga bangkjrōzi. Shāryozī eni, bomi syō li kuya Sbörē wlo.

Shji jek eng tok sorē

⁸Era eni ga pjây jek löng wopjlu eng tjok, pjây wotjlis jong kjwaraso wleni. Oblē songe lozi eng kong, pjây eng woydos ara kar kar epenga dō wleni, pjây wotjlis eng tjok pjlu, pjây wotöy eng tjok bakoe. ⁹Lëbo owa shāryaraba bomi kongshko ga pjây kar omshāryē eni llēme. Pjây lanyotkaraba owashko ga pjây kar omłanyotkē eni llēm bakoe. Eshko ga kong llēbo pjlu shāryozī dey. Pjây rokara Sbörē e kong wlo, llēbo pjlu shārye bomi kong wlo. ¹⁰Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«Woydēmi ga pjây löng wopjlu dbar kjwobi go ga

pjây opdē llēbo owa lē llēm,

pjây jyörkē llēm bakoe;

¹¹llēbo owa shāryēmi ame,

llēbo pjlu shāryomirē shara;

pjây drōn ēē, pjây ber löng wopjlu oblē tjok wlo.

¹²Ēye jek pjlo bek ga

īya Sbörē sök wopjlu,

ba syō li kuya bakoe.

Gueniyo ēye jek owa ga

Sbö wotjlik owa ba kong.»¹

¹³¿Pjây drōn ara, llēbo pjlu shāryēmi wlo erā ga llēbo owa shāryēba bomi kong llēm llēmdo? ¹⁴Gueniyo pjây shdungoba llēbo pjlu shāryoromi kjishko emdē ga pjây kjimte Sbörē. Pjây kroyowēbashko ga bangkjrēmi llēm, pjây woydē e kjishko llēm bakoe. ¹⁵Cristo bangkjromirē bomi pjłúshko dey, e bomi Tjlapga kjishko.

Pjây poshāryos, pjây löng sjek iyado, pjây löng llē koshē lēba bomi kongshko ga dboryēmi ga pjlu wlo. Eshko ga epga bangkjrōzi, dboryozī wotöye.

¹⁶Lëbo pjlu miydēmi li shāryozī eni. Eni ga ēye, pjây laywe owa, pjây tōno beno tjeng Cristo tjok kjishko ga lökkjrē lok om go, llēbo lara lok owa li kjishko. ¹⁷Shji shdungoba woyde Sbörē wleni ga woyde ga shji shdungoba llēbo pjlu shāryoroy kjishko, llēbo owa shāryoroy kjishko llēme. ¹⁸Cristo wolono pjaraso, beno owa pjang shji uunkong go li potjwlekklo. Kjlara pjlo bek li wolono, oblē pjlo bek llēm li kjishko, pjây sōya āar Sbö shwoy wlo. Ba doyo li zrōraba, gueniyo woshrra Sbö Sēyarē irōng obi, ¹⁹ga kjimtara tjlokwo lē sēyaga löng kjērshko li kong. ²⁰Dēnashko ga Noē shäng kjyong

kësbang li shäryëshko ga koshe Sbörë sök wopjlúe. Eshkoshko ga sëyaga lïra Sbö kolono llëme. Nopga dôktong shtena dirë llëm li beno doglo kjwong (8) erä. ²¹Di li, e shji we jer di roshko li löklo. Shji we, shji wotjlïno jëk löng pjlo bek Sbö bokso lëy wlo, shji doyo ber drëpdre wlo llëme. Eni ga shji döya Sbörë, Jesucristo woshara iröng obi kjishko. ²²Era to jem kjok dogo, öötong sök Sbö orkwo këlëkong. Ga Sbö parkagaga kjok dogo so, sëya llë dbo ara wleniyo, oblë ichagaga wleniyo, e beno tjeng uunkong ba wloshko.

Shji llëbo shäryë Cristo dik

4 ¹Miydëy pjlu ga llëbo weno Cristo kong owa kjok ëre kjing go, ga bangyo kura ara. E kjishko ga pjäy opyos wokjang, pjäy wotjlïk baiya dik bakoe. Eye shdunaba ga wotjlïk llëbo owa shäryë ame, ²jëk löng ba wotjlïk owa li go ame, ber löng wotjlïk llëye shärye woydë Sbörë li shäryë erä. ³Nopga Sbö miydë llëm wleniyo llëbo owa shäryë ara. Wotjlïk llëbo owa shäryë oblë tjok erä, llëbo owa shärye lök woydë oblë oblë, nelötkë, bërkë, llëbo owa shärye ara ëng tjok, sböpga jyäglö zrëyo buk li poshrëya lök bakoe. Pjäy omshäryono eni tek dëna tjän, gueniyo shäryëmi löng eni ame. ⁴Eerishko ga epga wotjlïk lök ga pjäy opzrëk llëbo owa shäryë ba tjok llëm ega le, ga pjäy läywe lök owa e kjishko. ⁵Gueniyo Sbö poshäryak sök pjir, llono ga epga iche ba dboryë, llëye shäryara kës li kjishko wlo. Nopga löng së li, nopga wolono löng li, e llgwegä erë. ⁶E kjishko ga Sbö tjlokwo roy pjlu laraba nopga wolono löng li kong, löng së obishko. Eni ga eye omtjlokwo kjrono ga ba doyo wolono ëmdë ga llgwera Sbörë pjirshko ga ba sëyara ber löng iyado, Sbö i dik.

⁷Llëbo tjeng kës pjir dbaryo li äätoe. E kjishko ga pjäy sjëk, pjäy wotjlïk llë pogo llëm, pjäy wotjlïk bek erö, pjäy syöshtë ga pjlu wlo.

⁸Llëbo lër bomi kong tjwlo ara. Oblë woydëy ara ga llëbo shärye bi kong owashko ga owa li iëy ber tjwlo llëm ga pjluë. E kjishko ga pjäy ëng woydos ara anmoyö.

⁹Pjäy ëng wlokjros kar kar bomi ushko löng wopjlú, ga pjäy kjloshtë e kjishko llëme.

¹⁰Pjäy kjlara kjlara kong kjok miydë twara Sbörë, pak oblë oblë shäryëmi ba kong wlo. Eni ga kjok miydë twara bomi kong li go ga pjäy ëng kjimtos kar kar, Sbö wopjlú li ikoba welë wlo. ¹¹Eye beno shäng tjle wlo ga woyde ga Sbö tjlokwo layde. Eye beno oblë kjimte wlo ga oblë kjimte dbo twara Sbörë li go dey. Llëye shäryëmi dö ga shäryozï, Sbö poshrëya nopga mär löng Jesucristo go lirë wlo. E poshrëkko iyado. E dbo ara iyado. Ber eni.

Shji mär Cristo go kjishko ga llëbo owa wen tjwe bi kong

¹²Pjeyoga, llëbo owa wen tjwe bomi kong arashko ga pjäy opshgawë e go llëm, e llëbo imirë llëm wleni lëmi llëm bakoe. E bomi tjlikklo eröe. ¹³Dëna-shko ga llëbo weno Cristo kong owa ara. Eni ga llëbo wen tjwe bomi kong baiya dikshko ga woyde ga pjäy löng wopjlúe. Gueniyo Cristo tjwe iröng obishko ga pjäy wopjlú ara anmoyö, ba dbo kalä piya nopga uunkong kong kjishko.

¹⁴Pjäy läywëba owa Cristo kjishko wleni ga pjäy ber wopjlú, Sbö sëya pjlu li shäng bomi tjok kjishko. ¹⁵Eye oblë zröno, lürkono, llëbo owa shäryono

oblë kong, llëbo ba tjok llëm ga opzrëno eshko ga e shdungko. Gueniyo pjây opshäryë eni llëme. ¹⁶Pjây shdungoba, pjây mär Cristo go kjishko ga llëye lökyokjrëmi llëm, Sbö poshrëmi dey, pjây nopga baiya kjishko. ¹⁷No lligwezlong dbaryo li öötongshko ga Sbö nopga lligweya bäm go. ¿Shji lligweya bäm go eni ga ëye Sbö tjlokwo pjlu li kjrono llëm ga pjir sorë lëba? ¹⁸Sbö tjlokwo tak pjang eni:

«No pjlo bek ëmdë ga där llëm seke.

¿Era llëye shäryë nopga owa li tjok?»^{*}

¹⁹Llëye le Sbörë li shärye eni iyado. Eni ga pjây shdungoba, woyde Sbörë ber eni kjishko ga pjây mär ber löng bomi shäryaga li go, llëbo pjlu li shäryozï iyado bakoe.

Tjlapgaga Jesús tjlokwo kjraga kägäyo

5 ¹Tjlapgaga Jesús tjlokwo kjraga kägäyo, pjây poshdun shara. Tja Jesús tjlokwo kjraga kägäyo bomipjôy dik. Llëbo weno Cristo kong owa li, e ïnor. Ga tjwe iröng obishko ga ba dbo kälä pïya nopga kong li, e ber bor kong bakoe. Eni ga llëbo rokër bomi kong. ²Sbö nopga tjeng bomi wloshko li, e so öng wlep ushko so kjoyoe. Eni ga epga dozï yötso. Shäryozï löng wopjlu, bomi woshko, woyde Sbörë ga shäryëmi eni kjishko. Shäryëy, shji ichëba guing llëm, shji dbur shak wlo erö llëm bakoe. ³Nopga ichëy dbo go llëme. Llëbo shäryozï pjlo bek ba bokso, epga omshäryë eni bako wlo. ⁴Eni ga no daga kägäyo li tjweshko ga bomi sengglo tjwlo ara srer llëm wleniyo li twe bomi kong.

Dwlasga, kjogloga

⁵Dwlasga, kjogloga, bomi kägäyoga kolozia.

«Ëye krë ä ga Sbö wotjlik owa ba kong.

Ëye wotöy ga era kjimte wopjluë.»[†]

E kjishko ga pjây uunkong ber löng wotöy ëng kong iyado. ⁶Sbö dbo ara. E kjishko ga pjây opyos ber löng wotöy ba bokso, llono ga pjây ie ber löng tjwlo ara wlo. ⁷Pjây de Sbörë. E kjishko ga bomi woydë kës li iozi ber tjeng ba wloshko.

⁸Pjây sjëke. Llëbo shäryëmi ga woyotjlizi yötso guing. Ä, bomi moskwo li to shäng kjone pogo dbong to sök pjliro, dli shak, ue wlo wleni. Pjây wleya woydë to shäng eni le. ⁹Miydëmi pjlu ga llëbo owa wen tjwe bomi kong li, e wen tjwe bomi pjeyoga löng kjok kjwang jikong li kong eni bakoe. E kjishko ga pjây drön ëë, jlö lëmi Ä kong llëm wlo, pjây mär Jesús go jlökoyo wlo.

¹⁰Pjây rokara Sbörë ber löng së iyado ba tjok wlo, pjây tönö beno tjeng Cristo tjok kjishko. Eni ga llëbo weno bomi kong owa dbar kjwöbö li pjirshko ga pjây ie ber löng pjlo bek, wokjang, dbo ara, llëye bangkjrëmi llëm bakoe.

¹¹E dbo ara iyado. Ber eni.

Kjibokwo pjirzlong

¹²Domer sök kjlara jushko ko Silvano,^m e bor kjlarayo parkë pjlu wleniyo. Tja kjimtaga erë kjibokwo ëre të. Toror sira dö, gueniyo ichër jek bomi kong,

pjāy dbokjrë e go wlo, pjāy wosonkë llëm wlo, pjāy woyde Sbörë sorë li miydëmi pjłú wlo bakoe. Pjāy mär ber löng tjłökwo ëre go jlökoyo.

¹³ Jesús tjłökwo kjragera löng Babilonia kjokyo li, «¿Pjāy yonde?» le bomi kong. Epga kjrara Sbörë bomipjōy dik.

«¿Pjāy yonde?» le Marcosdë bomi kong bakoe. E bor kong ga bor wa wleni.

¹⁴ Pjāy ëng woydë ara kar kar kuzong ga «¿Yonde?» lëmi ëng kong wopjłúe. Rokër Sbö kong ga pjāy tōno beno tjeng Cristo tjok li ie ber löng wlëpe.

Segunda Carta de Pedro

Kjibokwo ëre tara Pedrorë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Pedro. E kowëba Simón bakoe. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús oppinggaga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) tjwlo arayo li e. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Pedro beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ëre tarashko ga miyde ga e wolon döro, tak pjang 2 Pedro 1.12-15 go sorë li eni. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Jesús tjlokwo kragaga shdung löng li kong. Woydara ga Jesús tjlokwo bek li woyotjliya lok iyado, epga mär ber löng Jesús go wlo, epga jek löng pjlo bek wlo bakoe. No kjone kjone to löng tjlokwo bek llem li le, Jesús tjlokwo kragaga li jyapgwe e go wlo li tara ba kong. Lleye sharyë ba tjok li tara ba kong. Lono ga epga shduya Sbörë li tara ba kong. Lleye wen kjok pjir lëshko li tara ba kong bakoe.

1 ¹ Kjibokwo ëre taga tja Simón Pedrorë. Tja parkë Sbö tjlokwo roy laga Jesucristo äska. Bi Sbö, bi döga Jesucristo li, e pjlo beke. E kjishko ga tjawa Sbö tjlokwo roy lagaga iara lok beno löng mär ba go. Era tjwlo ara.

Nopga mär löng ba go borwatoy dik, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

² Sbö, bi Tjlapga Jesucristo, e miydëmi pjlu kuzong ga rokër ba kong lok ga ba wopjlu li kjishko ga pjay kjimte lok ara, pjay ie ber löng wlep bakoe.

Shji jek pjlo beke

³ Sbö, e pjlu, kësbang, tjwlo ara bakoe. Eni ga shji rokara ber löng së iyado wlo, shji jek löng pjlo bek wlo bakoe. Sharyë eni wlo ga ba dbo ara go ga shji ichara beno löng ba miydë pjlu. Lleye woydë oblä llem. ⁴ Eni ga tjleno bi kong jlokoyo ga llebo twe bi kong kësbang, tjwlo ara. E go ga pjay wotjlik löng pjlo bek Sbö dik ga pjlu, pjay wotjlik löng nopga Sbö miydë llem wleniyo to löng ichaga ba wotjlik owa lirë dik ame.

⁵ E kjishko ga pjay mär ba go dö llem, pjay jek pjlo bek bakoe. Gueniyo erö llem, pjay oppis lleye woyde Sbörë li go bakoe. ⁶ Gueniyo erö llem, lleye sharyëmi wlo ga woyotjlizi yotso guing. Gueniyo erö llem, llebo wen bomi kong owashko ga kuzi kjange. Gueniyo erö llem, lleye woyde Sbörë sharyëmi wlo li, e sharyozia. ⁷ Gueniyo erö llem, pjay jek löng eng tjok epenga dö wleni. Gueniyo erö llem, bomi pjeyoga oblä woydozi ara bakoe. ⁸ Sharyëmi eni jek këgong këgong ga bi Tjlapga Jesucristo miydëmi pjlu li ber bomi kong tjwlo ara, pjay lieno llem leba ga äe. ⁹ Gueniyo ëye llebo lër bomi kong ëre sharyë

llem ga e no kjok igö yotso llem wleni, e no kjok igö llem wleni bakoe. Owa pjang ba go tek denashko li löna Sböre ba kong beno dret li, e woyojerae.

¹⁰E kjishko ga pjeyoga, pjäy drön ëë, jëk löng pjlo bek wlo, pjäy rokara, kjrara Sböre li miydeba e go wlo. Shäryemi eni ga pjäy dir llem, Sbö rayemi llem, ¹¹ga lono ga pjäy äär bi Tjlapga, bi döga Jesucristo li sök no pjluo iyado lishko ga pjäy wlokre wopjlue.

Sbö tjlokwo weno sorë

¹²E kjishko ga tjlokwo bek ëre woyoshrër bomi kong iyado, e kuromi, ga sömi löng pjlu gueniyo. ¹³Tja sök së obishko ga e woyoshrër bomi kong iyado. Miydër ga bor pak li e. ¹⁴Gueniyo tja wolön döroe. Lara Tjlapga Jesucristorë bor kong eni tjan. ¹⁵E kjishko ga llebo shäryër shäng ara, tja wolono irgo ga pjäy ber löng tjlokwo ëre woyotjlik iyado wlo.

¹⁶Tjlapga Jesucristo dbo ara, ga lono ga tje iröng obi. E lororwa bomi kong eni, inorwa om go ga e kësbang, tjwlo ara kjishko. Tjlokwo ëre shirorwa borwa woshko lleme. ¹⁷E iaga Data Sböre beno kësbang, tjwlo ara. Tjlëno ba kjishko ga «Bor Wa li kjwe. Woydër ara. Tja wopjlu ba tjok»^a lara eni. ¹⁸Sbö tjläno eni li kurorwa ter kjok dogo dwayo. Eshko ga tjawa löng Tjlapga li tjok dlup jong zrek lishko.

¹⁹Miydëy e go ga tjlokwo lara Sbö tjlokwo lagagarë denashko li, e jlöe. Kjok ro sishko ga shji iök borkek shjiy, äär jong kjok shröng jä, Dbar Kjöklö wenshko. Tjlokwo tara lok li, e beno bi kong iök shjiy eni wleni bako, äär jong Cristo tje iröng obishko jä. E kjishko ga tjlokwo li woyotjlizi yotso. ²⁰Miydozi ga tjlokwo tara Sbö tjlokwo lagagarë beno lok Sbö kjibokwo go kës li, e laga epgarë om go lleme. ²¹Llebo tara lok li shira ba woshko llem bakoe. Tjlokwo lara Sböre ba kong ba Sëya go li, e tayde lok eröe.

Nopga, «Tja Sbö tjlokwo laga» le, gueniyo ichaga Sböre llem wleniyo

2 ¹Dënashko ga Israel tjeyoga tjreko, no kjone kjone to löng tjle ga «Tja Sbö tjlokwo laga» le, gueniyo ichaga Sböre lleme. Eerishko ga no kjone kjone omshäryë eni bakoe. Oba piya löng lütshko, ba wotjlik owa li go jlö wleni, miga jyö. Epga tjwläna, döra Tjlapga Jesúsde pjir ëmdë ga opyono beno löng ba moskwo. Shärye lok eni, nopga mär Jesús go ame wlo. E kjishko ga wop ä ga shdüya Sböre. ²Nopga ara llebo owa shäryako llem wleniyo shäryë baiya dik. E kjishko ga tjlokwo bek li läywëba owa. ³Epga wotjlik löng dbur töng ba kong eröe. E kjishko ga pjäy jyäpgwe lok tjlokwo shiya ba woshko li go. Gueniyo epga shdüya sorë li lara Sböre tek denashko pjir tjan. Ga lono ga shdüya jlökoyo.

⁴Sbö parkagaga kjok dogo so llebo owa shäryono kjishko ga shduna Sböre, dbura jer iök pjë jong ri ri sjer llem shtoyo li roshko, pjirira dröng sho go, beno löng kjok ro si roy, ba ligwezlong dbaryo tje li koshë. ⁵Dënashko ga nopga llebo owa shäryono kjishko ga shduna, pira di go drete. Gueniyo Noé, era Sbö tjlokwo bek li laga. E kjishko ga döra beno ba pjeyoga doglo kjäk (7) li tjok. ⁶Sodoma sopga, Gomorra sopga, e llebo owa shäryono kjishko ga shduna, ba kjok li sura iök go, pjono beno pjlung sho erä. ⁷⁻⁸Gueniyo Lot, era pjlo

bek. E kjishko ga dōra. Sök nopga Sbō kolē llēm wleniyo li tjērko obishko ga llēbo shārye lok owa li ina, kura sök dbar kjwobi go, ga wosonkono sök ara e kjishko. ⁹ Miydēy e go ga llēbo wen nopga pjlo bek li kong owashko ga dōya Sbōrē ga pjluē. Gueniyo nopga owa li shdūya löng iyado, äär jong ba ligwezlong dbaryo lishko. ¹⁰ Eyē jēk löng ba wotjlik owa li go, ga Sbō kole llēm ga shdūya eni bakoe.

Nopga eniyo llēbo owa shāryēshko ga llēye bangkjre lok llēme. Epga krē ara bakoe. Ba kong ga kjok dogo sopga läywe owa li, e llēye llēme. ¹¹ Sbō parkagaga kjok dogo so tjwlo ara, dbo ara, no kjinmo. Eni emdē ga kjok dogo sopga oblē li läywe Sbō bokshto eni llēme. ¹² Nopga eniyo omllāywē owashko ga llēye läywe löng li, e llē miyde löng llēme. Epga so öng llē kjoyo, llēbo shārye ga woyotjliya llēme. Wotjlik tjwe llē ga shāryayde erōe. Ga llono ga pjir öng dik bakoe. ¹³ Llēbo shāryara oblē kong owa li kjishko ga kar shdūya Sbōrē eni bakoe.

Löng wopjlu wlo ga woyde ga wotjlik tjwe llē li shāryē. Ikoba wēlē emdē ga llēbo owa shārye lok dbashko, ga lökyokjre llēme. Ga woyde lok ga pjāy omshāryē eni ba tjok bakoe. Epga bomi kong ga llēbo owa wleni, iē lok bomi tjok li ber lökyo ara bakoe. ¹⁴ Walē ē pogo iya ga wotjlik pē ba tjok erä. Sjen llēbo owa shāryē llēme. Nopga mär Sbō go jlökoyo llēm ga jyāpgwe ara. Wotjlik dbur töng ba kong erō bakoe. Epga shdungko jlökoyo. ¹⁵⁻¹⁶ Dēnashko ga domer shäng kjlara ko Balán, e Bosor wa. Balán, e wotjliino dbur shak llēbo owa li go erä. Pjlara ga to shäng llēbo owa shāryē wloshko ga wlonā Sbōrē, öng so kwomgla kjoyo dre töshko tjlē llēm wleniyo, e ichara kjlara tjlē ba kong no dik, llēbo owa li shārye ame wlo. Eerishko ga nopga owa lēr shäng li, irbo pjlo bek li rayara, beno jēk löng Balán irbo owa li go shara.

¹⁷ Epga so di bäng dano pjir kjoyo, so pjäng sho bakwe pjlukdē llaw pogo kjoyo bakoe. Ga llono ga pjir ber löng kjok ro si anmoyō li roshko. ¹⁸ Epga tjlēshko ga llēye lē li tjwlo ara lē, gueniyo tjwlo llēm, llēno llēme. Ga nopga wotjlik llēbo owa shāryē ame lē kwilē wleni li jyāpgwe, jēk ber löng ba wotjlik owa li go wlo. ¹⁹ «Pjāy dōktonge. Llēye shāryēmi woydē li shāryēmi ga pjluē» lē lok ba kong. Gueniyo epga om go tjeng llēbo owa shārye löng li dbo dorko. Shji ichaga llērē ga shji ber löng parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo ba kong.

²⁰ Eyē bi dōga Tjlapga Jesucristo miydē llēm ga e songe. Gueniyo miydara-shko ga e dōktonge. Eshko ga beno löng llēbo owa shāryē ame. Gueniyo opyē llēbo owa shāryē obi wleni ga ber tjeng llēbo owa shārye löng li dbo dorko iröng obi. Eshko ga ber löng song anmoyō. ²¹ Irbo pjlo bek twara Sbōrē ba kong, jēk ba go wlo li miydara, rayara kuzong ga e beno song jlōe. Miydara llēm kjwe dey. ²² Epga beno löng llēbo tak pjäng Sbō tjlokwo go wleni. Tjlēno beno eni:

«Shjiti yarwono sök ga
dōni ga tek tjwe ba uē iröng obi.»
Köchi wak sök drēpdre ga
opdik buk tjā tjā di shäng roy jek obi.»

Tjlapga Jesús dbaryo dörōe

3 ¹ Pjeyoga, kjibokwo tēr bomi kong ēre tjok ga kjwo pjök tjän. E goshko ga pjāy poshdun wotjlik bëy wlo. ² Tjlokwo tara Sbō tjlokwo lagagarē

dënashko li beno buk bomi kong. Ga tjlökwo lara bi Tjlapga, bi döga Jesús lirë, e lörorwa tjawa Sbö tjlökwo roy lagaga Jesús äskarë bomi kong bakoe. Woydër ga tjlökwo uunkong ëre woyoshrozï iyado.

³Woydër ga llëbo ëre miydëmi bäm goshko. Kjek pjir lëshko ga nopga Sbö tjlökwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlik owa li go. ⁴Eshko ga tjle ga «¿Cristo tjwe iröng obi lara llëmdo? ¿Eni ga tjwayde llëm ega? Borwa tjlapgaga tek dënashko so wolono pjir, ga kjok ëre shäryak dämärshko tek lëkong ga llëye kjlopswoydë llëme» le. ⁵Gueniyo llëye shäryara Sbörë dämärshko li miyde woydë llëme. Eshko ga kjopkwo shäryara, ga kjok dogro ichara wen tëm dlung roy dwayo, beno buk dlung li tjrëko. Uunkong ëre shäryara ba tjlökwo go. ⁶E irgo ga kjok buk eshko li pira di go drete. ⁷Ga Sbö tjle ga kjopkwo pjang eerishko li, kjok ëre, e ber, äär jong no lligwezlong dbaryo lishko. Eshko ga suya iök go, ga nopga owa li pjia dret bakoe.

⁸Pjeyoga, Tjlapga kong ga dbar kjwara, e lu kop sak dbäw dbäw (1,000) wleni, ga lu kop sak dbäw dbäw (1,000), e ba kong ga dbar kjwara wleni bakoe. E woyojemi llëme. ⁹Tjlapga Jesús tjleno bi kong jlökoyo ga llono ga tjwe iröng obi. Gueniyo no kjone kjone wotjlik ga tjwe wor anmoyö le. Shji songe le, ga woyde ga shji uunkong, llëbo owa shäryëy löng li, e owa jlöe ley, ga rayëy, ëye pjir llëm wlo. E wopro ga sök bi koshë wopjlúe. Tjwe maling llëm e kjishko.

¹⁰Tjlapga Jesús, e tjwe, koshëy löng llëmshko, oba tjwe lürkë wleni. Eshko ga llëbo kuy pjluk ara kjok dogo, ga llëbo tjeng kës kjopkwo go li suya iökdë dret, ber igöy ame. Llëbo tjeng kjok ëre kjing go li suya dret eni bako, kjok ëre kës li tjok.

¹¹Llëbo uunkong pjir ber eni. E kjishko ga woyde ga pjäy jëk pjlo bek, woyde Sbörë sorë li eni. ¹²Eerishko ga pjäy löng Tjlapga Jesús tjwe dbaryo iara Sbörë li koshë. Woyde ga pjäy drön llëbo shäryë, tjwe maling wlo. Eshko ga kjopkwo, llëbo tjeng kës kjopkwo go, e suya iökdë drete. ¹³Gueniyo kjopkwo shärye tjaqlën, kjok shärye tjaqlën bako, lara Sbörë bi kong jlökoyo sorë li eni. Eshko ga llëbo pjlo bek erä. E koshoydë löng wopjlúe.

¹⁴E kjishko ga pjeyoga, llëbo ëre koshëmi löng wopro ga pjäy drön jëk pjlo bek, pjäy pogo llëye dret Sbö bokso wlo. Pjäy jëk löng ëng tjok wlep bakoe. ¹⁵Woyoshrozï ga shji koshe Tjlapgarë sök wopjlú, shji döya wlo. Bi kjlara Pablo omtono bomi kong eni bako, kjok miydë twara Sbörë ba kong li go. ¹⁶Ga tjlökwo tara bomi kong sorë ga tara nopga oblë oblë kong eni bako, kjibokwo tara kjwobi li go. Gueniyo tjlökwo tara kjone kjone llë löklo miydëy wlo ga kjangë. No kjone kjone kjok miydë ara llëm, mär Sbö go jlökoyo llëm bakoe. Eni ëmdë ga tjlökwo li llë löklo miyde lok pjluë le, gueniyo llë löklo le li eni llëme. Shärye Sbö tjlökwo oblë oblë tjok eni bakoe. E kjishko ga epga oppjik lok om go.

¹⁷E kjishko ga pjeyoga, nopga eniyo sorë miydëmi löng pjir tjän kuzong ga pjäy sjëk ba tjok, pjäy jyäpgwe nopga Sbö kolë llëm wleniyo lirë llëm wlo, pjäy jëk löng ba wotjlik owa li go llëm wlo, tjlökwo bek li rayëmi llëm wlo bakoe. ¹⁸Woyde ga pjäy kjimte bi Tjlapga, bi döga Jesucristo lirë jek këgong, ba wopjlú li kjishko. Woyde ga e miydëmi jek këgong bakoe. E iëy ber kësbang, tjwlo ara iyado wlo. Ber eni.

Primera Carta de Juan

Kjibokwo ère tara Juandë

Kjibokwo ère sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara.

Kjibokwo ère tara Jesús tjlokwo kragaga löng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.) Kjibokwo ère tarashko ga e tjlabla tjan.

Shji woyde Sbörë ara li tara ba kong. Shji ëng woydë ara kar kar wleni ga miydey e go ga shji Sbö nopga jlökoyo, eni ga woyde ga shji ëng woydë eni iyado li tara ba kong. Cristo wloyoga to löng tjlokwo bek liëm li lë, Jesús tjlokwo kragaga li jyäpgwe e go wlo li tara ba kong. Eye tjle Sbö Sëya gore, de liëm, e miydey sorë li tara ba kong bakoe.

Tjlokwo li weno borwa kong

1 ¹Shäng kjlara ko Tjlokwo.^a Kjibokwo ère tërwa bomi kong ba kjishko. Kjok ère dämär, liëye liëm obishko ga sök tjan. Bi iaga ber löng së jlökoyo li e. E kurorwa wëlë, inorwa borwa bokkwo go, porwororwa borwa orkwo go bakoe. E roy lorwarë bomi kong. ²E weno borwa kong, ga liëye inorwa li lorwarë bomi kong. Eni ga lërwa bomi kong ga Sök Iyado li e. Dënashko ga sök Data Sbö tjok, gueniyo weno borwa kong dbar kjwöbö. ³Tjawa jëk löng wlep Data Sbö tjok, ba Wa Jesucristo tjok bakoe. Eni ga liëye inorwa, kurorwa li lërwa bomi kong, pjäy jëk löng wlep borwa tjok eni bako wlo. ⁴Ga tjlokwo ère tërwa bomi kong, tjawa ber löng wopjlu anmoyö wlo.

Shji jëk pjlo bek, Sbö dik

⁵Jesucristo tjlokwo lono borwa kong, ga liëye lara li ère: Sbö, e pjlu, pjlo bek, liëye owa drete. ⁶Shji löng wlep ba tjok lëy, gueniyo shji jëk löng pjlo bek liëm ga shji löng jyörkë, ga shji mär löng tjlokwo bek li go liëme. ⁷Gueniyo shji jëk löng pjlo bek baiya dik ga shji löng wlep ëng tjok, ga owa pjang bi go kës li löya Sbörë ber dret, ba Wa Jesucristo srëng kwono li kjishko.

⁸Shji liëbo owa sharyono liëme lëy wleni ga shji opjyäpgwë löng om go, ga tjlokwo bek li miydey löng liëme. ⁹Gueniyo Sbö, e pjlo bek, liëye lara li

a 1.1 Tjlokwo lë li, e Jesucristo loklo.

shärye eni iyado. Eni ga llëbo owa shäryoroy li owa jlöe löröy, ga rayoroy wleni ga owa pjang bi go li löya ber dret, ga shji ie ber pjlo bek ba bokso. ¹⁰Gueniyo shji llëbo owa shäryono llëme lëy wleni ga Sbö, e jyö äe löydë, ga ba tjlokwo li miydëy löng llëme.

2 ¹Pjây bor wapga wleni, tjlokwo ëre tër bomi kong, pjây llëbo owa shäryë llëm wlo. Gueniyo shji kjlara llëbo owa shäryono wleni ga shji wlike Jesucristorë. E pjlo bek iyado, ga lan Data Sbö tjok bi kjishko. ²E wolono, owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ga pjlu wlo, owa pjang nopga löng kjok ëre kjing go uunkong go li löya ber dret ga pjlu wlo bako, shji ber löng shdungko ame wlo.

Tjlokwo tjaqlën wleni

³¿Sbö miydëy pjläre miydëy sorë? Tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li shäryoroy eni ga miydëy e go ga e miydëy pjläre. ⁴Gueniyo ëye Sbö miydë pjläre le, gueniyo kolë llëm ga shäng jyörkë, ga tjlokwo bek li miyde shäng llëme. ⁵Gueniyo ëye Sbö tjlokwo kolë ga Sbö woyde jlökoyo. Shji mär ba go jlökoyore miydëy eni: ⁶Ëye töno ba tjok le ga woyde ga jëk pjlo bek, Jesucristo jëktong sorë ga eni.

⁷Pjeyoga, tjlokwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlokwo tjaqlën totë llëme. Dämärshko ga tjlokwo ëre twaraba bomi kong, ga kuromi tjän. ⁸Gueniyo eerishko ga beno tjaqlën wleni. Cristo jëktong pjlo bek, ga pjây jëk löng pjlo bek bakoe. E go ga tjlokwo ëre llë löklo miydëba wëlle.

⁹Ëye jëk shäng kjok shjiy roy wleni le, gueniyo oblë iywa shjiktëng ga jëk shäng kjok ro si roy wleni obi. ¹⁰Gueniyo ëye ba kjlara woydë ara ga jëk shäng kjok shjiy roy wleni, ëye iche dir llëm bakoe. ¹¹Gueniyo ëye ba kjlara iywö shjiktëng ga jëk shäng kjok ro si roy wleni, ga llëye iga llëme. E kjishko ga jongya kjone miyde shäng llëme.

¹² Pjây bor wapga wleni,
owa pjang bomi go li löna Sbörë beno dret,
llëye shäryara Jesucristorë li kjishko.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

¹³ Pjây këkboga,
kjok ëre shäryayde Sbörë llëm obishko ga Jesucristo sök tjän,
ga pjây ommydë eni tjän.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

Pjây dwlasga,
Ä zanomie.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

¹⁴ Pjây bor wapga wleni,
Data Sbö miydoromi.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.
Pjây këkboga,
sök së tek dämärshko dwayo li miydoromi.
Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.
Pjây dwlasga,
pjây wokjang,
Sbö tjlokwo miydëmi löng,

Ä zanomi bakoe.

Kjibokwo ëre tër bomi kong e kjishko.

¹⁵ Lëbo tjeng kjok ëre kjing go Sbö wloyo wleniyo, e woydako llëme. Ëye omwoyde ara ga Data Sbö, e woyde llëme. ¹⁶ Lëbo eniyo, e laga Data Sbörë llëme. No wotjlik owa, llëbo ina pjlu li woyde ber ba kong, no krë ara ba llëbo kjishko bakoe. ¹⁷ Lëbo uunkong eniyo li pjir, ba woydaga li tjok. Gueniyo ëye Sbö kolë ga ber sök së iyado.

Cristo wloyoga

¹⁸ Pjây bor wapga wleni, kjok pjir dbaryo li döröe. Cristo wloyo tjwe kjlara li roy kuromi, ga Cristo wloyoga oblë weno löng ara tjän. Miydëy e go ga kjok pjir dbaryo li döröe. ¹⁹ Dënashko ga epga löng bi tjok, gueniyo tjlokwo li kjrara lok jlokoyo llëm, e rayarae. Tjlokwo li kjrara lok jlokoyo kjwe ga beno löng bi tjok. Gueniyo e rayara kuzong ga miydëy e go ga tek dënashko ga tjlokwo li kjrara lok jlokoyo llëme.

²⁰ Jesucristo, e iak beno shäng dboy Sbö kong. Ga pjây go ba Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga tjlokwo bek li miydëmi löng pjluë. ²¹ Tjlokwo miydëmi llëm wleniyo totë bomi kong llëme. Tjlokwo bek li miydoromi tjän, ga miydëmi ga tjlokwo bek lishko ga jyö eshko drete. Tjlokwo ëre tër bomi kong e kjishko. ²² Ëye jyörkë ga igöy wëllë. Ëye no pjluo iche lë Sbörë li, e Jesús llëme lë oba kong ga jyörkaga li e. Nopga eniyo mär löng Data Sbö go llëm, mär löng ba Wa go llëm bakoe. E kjishko ga epga Cristo wloyo. ²³ Ëye tjleno ba Wa kjishko eni ga sök Data Sbö tjok llëme. Ëye mär ba Wa go lë oba kong ga era sök Data Sbö tjok.

²⁴ Tjlokwo kuromi dämärshko li woyotjlizi iyado. Shäryoromi eni ga pjây mär löng Sbö Wa go, Data Sbö go bakoe. ²⁵ Ga llono ga shji ie Sbö Warë ber löng së iyado Sbö tjok, lara jlokoyo sorë li eni.

²⁶ Tjlokwo ëre tër bomi kong, nopga to löng bomi jyäpgwë lë li kjishko. ²⁷ Gueniyo pjâyda go Sbö Sëya ichara beno kësbang bomi tjok, ga shäng bomi tjok iyado. Tjlokwo bek laga li e, ga pjây piya llë pogo go. E kjishko ga pjây pingga woydë oblë ame. Eni ga pjây mär ber löng Jesucristo go, pjây pina ba Sëyarë sorë li eni.

Sbö wapga

²⁸ Pjây bor wapga wleni, pjây mär ber löng ba go iyado, wen tjwe iröng obishko ga shji löng wlep ba tjok wlo, shji ber lökshko llëm wlo bakoe.

²⁹ E pjlo bek li miydëmi wleni ga miydozi ga nopga jëk pjlo bek kës li, e Sbö wapga.

3 ¹ Shji kowe Data Sbörë ba wapga, ga shji ba wapga jlokoyo. Miydëy e go ga shji woyde ara anmoyö. Gueniyo nopga Sbö miydë llëm wleniyo, shji Sbö wapga li miyde lok llëme. ² Pjeyoga, shji Sbö wapga shara, llono ga shji sorë miydëy llëm obi gueniyo. Gueniyo Jesucristo wen tjweshko ga e sorë iy wëllë eshko. Eni ga shji ber baiya dik shara. ³ Ëye löng ba koshë eni ga eerishko ga jëk woydë pjlo bek, baiya dik.

⁴ Sbö tjlokwo kolëy llëmshko ga shji löng llëbo owa shäryë. E kjishko ga ëye llëbo owa shäryë ga Sbö tjlokwo kolë shäng llëme. ⁵ Gueniyo miydëmi pjlu ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go, owa pjang bi go li löya ber dret wlo. Ga llëye

owa shäryara llëme. ⁶Ëye mär ba go ga llëbo owa shärye enido llëme. Ëye llëbo owa shäryë enido ga Jesucristo miyde löng llëm, kar miyde llëm bakoe.

⁷Pjây bor wapga wleni, pjây jyâpgwëba llëme. Jesucristo llëbo shäryë pjlo bek iyado. E kjishko ga ëye llëbo shäryë pjlo bek ga e pjlo bek, baiya dik. ⁸Gueniyo Ära llëbo owa shäryë iyado tek dämärshko dwayo. E kjishko ga ëye llëbo owa shäryë ga e Ä i. Sbö Wa öör kjok ëre kjing go, llëbo shärye Äre li pjiga. ⁹Ëye Sbö wa ga llëbo owa shärye enido ame, e iara Sbörë beno shäng së jlökoyo baiya dik kjishko. Eni ga e Sbö wa kjishko ga llëbo owa shärye enido ga äe. ¹⁰Ëye Sbö ware, de Ä wa, e miydëy eni: Ëye llëbo shäryë pjlo bek llëm ga e Sbö wa llëm; ëye ba kjlara woydë llëm ga e Sbö wa llëm bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

¹¹Tjlökwo kuromi tek dämärshko dwayo li ëre: Bek ga shji ëng woydë ara kar kare. ¹²Dënashko ga domer shäng kjlara ko Caín, e Ä i. Caín li llëbo owa shäryono, gueniyo ba lëngda llëbo shäryono pjlo bek. Ba lëng li zröra e kjishko. Shji opshäryë baiya dik llëme. ¹³Pjeyoga, nopga Sbö miydë llëm wleni, pjây iywa lök shjiktëngshko ga pjây opshgawë e go llëme. ¹⁴Dënashko ga shji wolono löng wleni, gueniyo eerishko ga shji löng së jlökoyo. Miydëy ga shji eni, bi pjeyoga woydëy ara kjishko. ¹⁵Ëye ba kjlara iywö shjiktëng ga e no zröga wleni. Ga miydëmi pjlu ga ëye no zrök ga äär ber löng së iyado Sbö tjok llëme.

¹⁶Shji oblë woydë sorë li miydoroy Jesucristo go. E optwono wolono bi kjishko. Bek ga shji optwë wolon bi kjlara kjishko eni bakoe. ¹⁷Shji llëbo ara, ga bi kjlara llëbo dret wleni ga woyde ga songe lëy, ga kjimtëy. Shäryoroy eni llëm ga Sbö woydëy llëme. ¹⁸Pjây bor wapga wleni, shji oblë woydë ara lëy dö llëm, oblë kjimtozi wopjlu go dey, shji kjimte Sbörë sorë ga eni. ¹⁹⁻²⁰Shäryëy eni ga miydëy e go ga shji mär löng Sbö tjlokwo bek li go. Sbö tjwlo ara, bi wotjlik li kjinmo, ga shji miyde pjire. E kjishko ga shji llëbo owa shäryono lëy bi pjlushko ëmdë ga miydëy ga shji löng wlëp ba tjok.

²¹Pjeyoga, shji löng llëbo owa shäryë llëme lëy bi pjlushko ga shji löng wlëp ba tjok. ²²Eshko ga llëye rokëy ba kong dö ga twe bi kong pjir, ba tjlokwo kolëy löng pjlu kjishko, llëye woyde li shäryëy löng eni kjishko bakoe. ²³Ba tjlokwo lara bi kong shäryëy wlo li ëre: Shji mär ba Wa Jesucristo go, ga kolëy bakoe; shji ichara erë ëng woydë ara kar kare. ²⁴Ëye ba tjlokwo kolë ga mär ba go jlökoyo, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. Shji go ba Sëya ichara beno kësband bi tjok. Miydëy e go ga shäng bi tjok jlökoyo.

Nopga tjlë Sbö Sëya gore, de sëya oblë go, e miydëy sorë

4 ¹Pjeyoga, nopga ara to löng tjlë ga «Tjawa tjlë Sbö Sëya go» lë lök eni. Gueniyo nopga ara eniyo ichaga Sbörë llëme. E kjishko ga epga uunkong li tjlokwo kjrëy llëm, woyde ga e tjliy bäm go guing. ²Ëye tjlë Sbö Sëya go jlöre miydëy eni: Ëye tjlë ga Jesucristo öör kjok ëre kjing go no wleni lë ga e ichaga Sbörë; ³ëye omläywë eni llëm ga e ichaga Sbörë llëm, e ichaga Cristo wloyo lirë. Cristo wloyo, e tjwe li roy kuromi tjän, ga eerishko ga shrono shäng kjok ëre kjing go.

⁴Pjây bor wapga wleni, pjây Sbö i, ga pjang bomi go li dbo ara, Cristo wloyo shäng kjok ëre kjing go li kjinmo. E kjishko ga Sbö wloyoga tjeng kës

li zanomie. ⁵Epga kjok ëre so, ga tjlë nopga Sbö miydë llëm wleniyo dik e kjishko, ga nopga Sbö miydë llëm wleniyo omkuk löng wopjluë. ⁶Gueniyo shjira Sbö i, ga ëye Sbö miydë ga shji kuya löng wopjlu, gueniyo ëye Sbö i llëm ga shji kuya llëme. Ëye tjlë Sbö Sëya bek li gore, de jyö sogo li go, e miydëy e go.

Shji woyde Sbörë ara, shji oblë woydë ara bakoe

⁷⁻⁸Pjeyoga, bi kjimtaga oblë woydë ara wlo li, e Sbö. E kjishko ga bek ga shji ëng woydë ara kar kare. No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Miydëy e go ga ëye oblë woydë ara ga e Sbö wa, ga Sbö miyde bakoe. Ëye oblë woydë llëm ga Sbö miyde llëme. ⁹Shji woydara Sbörë eni: Ba Wa kjlaraso ichara öör kjok ëre kjing go bi kjimtë, shji ber löng së jlökoyo ba kjishko wlo. ¹⁰Shji woydara Sbörë ara anmoyö. Ba Wa ichara, optwono wolono, owa pjang bi go li löya ber dret ga pjlu wlo, shji ber löng shdunkgo ame wlo. Shji Sbö woydë ara li aar e go llëme.

¹¹Pjeyoga, shji woydara Sbörë ara eni kuzong ga bek ga shji ëng woydë ara kar kar bakoe. ¹²Ëye Sbö ino llëme. Gueniyo shji ëng woydë ara kar kar ga Sbö shäng bi tjok. Eni ga shji Sbö woydë jlökoyo li ikoba wëlleë.

¹³Shji go ba Sëya ichara beno kësbang bi tjok. Miydëy e go ga shji mär löng ba go jlökoyo, e shäng bi tjok bakoe. ¹⁴Data Sbö, ba Wa ichara öör kjok ëre kjing go, ber no döga wlo. Tjawa omīno, ga llëye inorwa li lorwarë löng oba kong. ¹⁵Jesús, e Sbö Wa. Ëye tjlökwo ëre kjrono ga mär shäng Sbö go, ga Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁶Eni ga miydëy ga shji woyde Sbörë ara jlökoyo, shji mär löng ba go bakoe.

No woydaga jlökoyo li, e Sbö. Ëye oblë woydë ara ga mär shäng Sbö go, Sbö shäng ba tjok bakoe. ¹⁷Shji oblë woydë jlökoyo, shji opsharyë Jesucristo dik kjok ëre kjing go wleni ga no ligwezlong dbaryoshko ga shji ber löng wlep, llëye bangkjrëy llëme. ¹⁸Shji oblë woydë eni ga llëye bangkjrëy llëme. Shji shdüya Sbörë li bangkjrëy wleni ga miydëy e go ga shji löng oblë woydë jlökoyo llëme.

¹⁹Shji woydara Sbörë ara bäm go. E kjishko ga Sbö woydëy ara, oblë woydëy ara bakoe. ²⁰Ëye tjlë ga «Tja Sbö woydë ara» le, gueniyo ba kjlara iywa shjiktëng ga shäng jyörkë. Ba kjlara li iğa wëlle, gueniyo Sböra iğa llëme. ¿Eni ga ba kjlara li woyde llëm ga Sbö woyde sorëro? ²¹Ba tjlökwo lara bi kong sharyëy wlo li ëre: Sbö woydozi ara, bomi kjlara woydozi eni bakoe.

Shji mär Sbö Wa go

5 ¹Ëye, no pjluoyo iche lara Sbörë li, e Jesús le ga e Sbö wapga jlökoyo. Ëye Data Sbö woydë ara ga ba wapga woyde eni bakoe. ²¿Gueniyo ba wapga woydëy ara li miydëy sorë? Shji Sbö woydë ara, ga ba tjlökwo kolëy. Miydëy e go ga ba wapga woydëy ara bakoe. ³Shji Sbö woydë jlökoyo wleni ga ba tjlökwo kolëy. Ga ba tjlökwo, e kjang bi kong llëme. ⁴Sbö wapga uunkong li, llëbo owa sharye nopga Sbö miydë llëm wleniyorë li, e zana lok pjire. Shji mär Jesús go ga owa li zây. ⁵¿Llëbo owa li zangga ërë? Ëye, Jesús, e Sbö Wa jlöe le ga llëbo owa li zangga beno epgarë döe.

⁶Jesucristo öör shäng kjok ëre kjing go. E wara Juandë di go, ga wolono-shko ga srëng kwono. Miydëy e go ga e Sbö Wa. E waraba dö llëm, e srëng

kwono bakoe. Jesús, e ë le Sbö Sëyarë bi kong bako, ga tjökwö bek li layde döe. ⁷⁻⁸Eni ga Jesús, e Sbö Wa jlöe miydëy llëbo kjinggwo mya go: Sbö Sëya go, di li go, srëng li go bakoe. ⁹Tjökwo le nopgarë bi kongshko ga tjökwo kjrëy, tjwö ara bi kong kjishko. Gueniyö tjökwo le Sbörë li tjwö ara e kjinmo. Ga ba Wa roy laga li, e Sbö om go. ¹⁰Ëye mär Sbö Wa go ga tjökwo lara Sbörë li kjrara jökoyo. Ëye mär ba go llëm ga Sbö jyö äe layde, ba Wa roy lara li tjökwo kjrara llëm kjishko. ¹¹Lëye le Sbörë li ëre: Shji kong ba Wa twara, shji ie ber löng së iyado ba tjok wö le eni. ¹²Eni ga ëye mär ba Wa go ga sök së jökoyo. Ëye mär ba go llëm ga wolono shäng wleni.

Kjibokwo pjirzlong

¹³Pjäy mär löng Sbö Wa go, kjibokwo ëre tër bomi kong, pjäy iara Sbörë beno löng së iyado ba tjok li miydëmi pjlu wlo. ¹⁴⁻¹⁵Eni ga llëbo woyde Sbörë wleniyö rokëy ba kongshko ga miydëy ga shji kuya. Ga miydëy ga shji kuya wleni ga llëbo rokoroy ba kong li shärye bi kong eni. E kjishko ga rokëy ba kongshko ga llëye bangkjrëy llëme.

¹⁶Ëye ba kjlara ik shäng llëbo owa shäryë ga woyde ga syöshtë Sbö kong ba kjlara li kjishko. Llëbo owa lër shäng li, shji ie ber shdungko iyado wlo llëm wleniyö lotë. Llëbo owa, shji ie ber shdungko iyado wlo wleniyö tjok. Ëye llëbo owa eniyö shäryono ga shji syöshtë ba kjishko llëme. ¹⁷Llëbo owa shäryoroy llë pogo ga e owa. Gueniyö llëbo owa, shji ie ber shdungko iyado wlo llëm wleniyö tjok.

¹⁸Ëye Sbö wa ga llëbo owa shärye enido ame. E de Sbö Warë. E kjishko ga llëye shärye Ärë ba kong ga äe. ¹⁹Miydëy ga shji Sbö wapga. Miydëy ga nopga Sbö miydë llëm wleniyö li ichaga Ärë. ²⁰Miydëy ga Sbö Wa öör shäng kjok ëre kjing go, ga shji kong kjok miydë twara, Sbö bek li miydëy pjlu wlo. Shji mär löng Sbö bek li go, ba Wa Jesucristo go bakoe. Sbö bek li e. Bi iaga ber löng së iyado ba tjok li e bakoe.

²¹Pjäy bor wapga wleni, shji sböpga jyäglö poshrëk llëme.

Segunda Carta de Juan

Kjibokwo ëre tara Juandë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlokwo laga Jesús äska wleniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjlabla tjän.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjlokwo bek llëm li lë, Jesús tjlokwo kjrägaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Juandë, Jesús tjlokwo kjrägaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

¹⁻² Kjibokwo ëre taga tja bomi tjäpagarë.

Sbö tjlokwo kjrägaga, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjäy kjrara Sbörë. Tjlokwo bek li kjröroy beno tjeng bi pjläushko, ga ber tjeng eshko iyado. E kjishko ga pjäy woydër ara, pjäy woyde tjlokwo bek miydagaga löng lirë eni bakoe.

³ Rokër Data Sbö kong, ba Wa Jesucristo kong ga ba wopjlä li kjishko ga shji mär Sbö tjlokwo bek li go, ga shji ëng woydë ara kar kar wopro ga shji kjimte lok ara, shji songe le iyado, shji ie lok ber löng wļëp bakoe.

Shji ëng woydë ara kar kar

⁴ Roy kuror ga pjäy jëk löng tjlokwo bek li go, shji ichara Data Sbörë sorë li eni. E kjishko ga tja wopjlä anmoyö. ⁵ Eni ga pjeyoga, tjlokwo tër shäng bomi kong shäryëmi wlo ëre, e tjlokwo tjaglën totë llëme. Dämärshko ga tjlokwo ëre twaraba bi kong. Lër bomi kong ga pjäy ëng woydos ara kar kare. ⁶ Ga shji ëng woydë wlo ga woyde ga tjlokwo lara Sbörë bi kong shäryëy wlo li shäryëy eni iyado. Shji ëng woydë laga Sbörë bi kong tek dämärshko dwayo.

⁷ Nopga ara to löng kjok ëre kjing go oba jyäpgwë. Tjlä ga «Jesucristo shrono kjok ëre kjing go no wleni llëme» le löng eni. Eye tjlä eni ga e Cristo wloyo. ⁸ Pjäy pak shäryono ara, ga pjäy potjwlekklo tjok. Gueniyo pjäy sjëk, pjäy jyäpgwe lok llëm wlo, bomi potjwlekklo li jer llëm wlo.

⁹ Eye oblë ping woydë, shji pina Cristorë sorë li kjinmo le wleni ga shäng mär Sbö go llëme. Eye jëk shäng tjlokwo pina ba kong li go ga mär shäng Data Sbö go, ba Wa go bakoe. ¹⁰ Eye äär bomi shwoy ga Cristo tjlokwo bek ëre le bomi kong llëm ga wlokrëmi bomi ushko llëm, «Miga» le bomi kongshko ga «Kjobe» lëmi ba kong ëmdë llëm bakoe. ¹¹ Eye omwlokrono ga shäng ba pak owa li shäryë ba tjok wleni.

Kjibokwo pjirzǎlong

¹²Tja ǎǎbo ǎǎ woydǎ ara bomi kong, gueniyo tǎr woydǎ kjibokwo go ǎǎme. Pjǎy ǎn woydǎ, shji ǎn ǎng tǎok wǎo, shji ber ǎǎng wopǎǎlú anmoyǎ wǎo.

¹³Bomi pjeyoga Jesús tǎǎǎkwo kjrara, kjrara Sbǎrǎ wǎeniyo ǎi, «ǎPjǎy yonde?» ǎǎ bomi kong.

Tercera Carta de Juan

Kjibokwo ëre tara Juandë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjłara ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús wolono, ga woshrara Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjłokwo łaga Jesús āska włeniyo shara. Kjibokwo ëre tarashko ga e tjłabla tjän.

Domer shäng kjłara obi ko Gayo. Pjłara ga nopga ichara Juandë Jesús roy pjłú ľë ba kong. Gueniyo domer shäng kjłara eshko ko Diótrefes, e domer tjwłō ara włeniyo. E kjışhko ga nopga ichara Juandë ľi włokjre woydë ľlëme. E kjışhko ga kjibokwo ëre tara Juandë Gayo kong, ber shäng sjëk Diótrefes tjok włō. Gueniyo nopga ichara ľi włokjrara Gayorë wopjłú kuzong ga Juan beno shäng wopjłú ba tjok, ga woyde ga włokjre eni jek obi ľi tara ba kong.

¹Kjibokwo ëre taga tja bomi tjłapgarë.

Gayo, kjibokwo ëre ichër jek bop kong. Pja bor kjłara, pja woydër ara jłō-koyo.

²Pja bor kjłara. Miydër pjłú ga pja jëk shäng pjłú Sbö tjok. Eni ga rokër Sbö kong ga pja kjimte, bop doyo ber pjłú eni bako włō. ³Pja roy sōra bi pjeyoga kjone kjonerë bor kong. Kuror ga pja mār shäng Jesús go jłōkoyo, pja jëk shäng tjłokwo bek ľi go bakoe. E kjışhko ga tja wopjłú anmoyō. ⁴Roy kur ga bor wapa włeni jëk lōng tjłokwo bek ľi goshko ga tja wopjłú anmoyō.

⁵Pja bor kjłara. Tjłapga Jesús tjłokwo kjrագaga kjimtëp enido, pjeyoga miydëp ľlëm ëmdë ga kjimtëp bakoe. ⁶Epga kjimtorop sorë ľi łara łok Jesús tjłokwo kjrագaga lōng ľi kong. Epga āār eshko obishko ga kjimtos jek eni obi, woyde Sbörë sorë ľi eni. ⁷To lōng Jesucristo pak shāryë, kjimtara nopga Sbö miydë ľlëm włeniyo ľirë ľlëme. ⁸E kjışhko ga woyde ga bi pjeyoga eniyo tjwe bi shwoy ga włokjrëy lōng wopjłú, tjłokwo bek ľi shdār jek këgong włō.

⁹Kjibokwo ichoror jek Jesús tjłokwo kjrագaga lōng ľi kong kjwara. Gueniyo domer shäng kjłara eshko ko Diótrefes. Tjawa kōle woydë ľlëm, nopga oblë ichë ā kjışhko. ¹⁰Tjawa jyōyotke ara. Bi pjeyoga włokjre woydë ľlëm bakoe. Ėye omwłokjrōno ga iche tōn tjłokwo kjrագaga lōng ľi tjok ame. E kjışhko ga tja jek āār eshko ga włon kjłuwe.

¹¹Pja bor kjłara. Ėp ga no oblë ľlëbo owa shāryë ga pja omshāryë eni ľlëme. Ėľëbo pjłú shāryōpdë erōe. Ėye ľlëbo pjłú shāryë ga e Sbö ĩ. Ėye ľlëbo owa shāryë ga Sbö miydë ľlëme. ¹²Domer shäng kjłara ko Demetrio. Era pjłúe ľë nopga uunkongdë eni. Tjawa omľë eni bakoe. Miydëp pjłú ga tjawa tjłë beke. Ga miydër pjłú ga tjłokwo ľë shäng ľi, e beke.

Kjibokwo pjirzǎlong

¹³Tja ǎǎbo ǎǎ woydǎ ara bop kong, gueniyo tǎr woydǎ kjibokwo go ǎǎme.

¹⁴Pja ǎn woydǎ wop ǎ, shji ǎn ǎng tjok wǎo.

¹⁵Rokǎr Sbǎ kong ga pja ie ber sǎk wǎǎpe.

Bop pjeyoga ǎng jǎshko ǎi, «ǎPja yonde?» ǎǎ ǎok bop kong.

Bop pjeyoga ǎng eshko bop tjok ǎi, «ǎYonde?» ǎǎp kjǎlara kjǎlara kong bakoe.

Carta de Judas

Kjibokwo ëre tara Judasdë

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlara ko Judas. Kjone kjone tjëlë ga e Jesús oppingga tak pjang Lucas 6.16 go, Hechos 1.13 go bakoe lê. Kjone kjone obi tjëlë ga e Jesús lëng, Santiago dik, tak pjang Mateo 13.55 go, Marcos 6.3 go bakoe lê. Gueniyo miydëy pjëlú ga kjibokwo ëre taga, e Judas Iscariote llëme.

Eshko dbaryo ga no kjone kjone to löng tjëlökwo bek llëm li lê, Jesús tjëlökwo kjaragaga li jyäpgwe e go wlo. E kjishko ga kjibokwo ëre tara Judasdë, Jesús tjëlökwo kjaragaga li ber löng sjëk ba tjok wlo.

¹ Kjibokwo ëre taga tja Judasdë. Tja Jesucristo parkaga. Tja Santiago lëng. Nopga rokara Sbörë löng li, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong. Pjây woyde Data Sbörë ara, ga pjây de Jesucristorë.

² Rokër Sbö kong ga pjây songe lê iyado, pjây ie ber löng wlëp, pjây woyde ara bakoe.

Nopga wotjlik owa wleniyo

³⁻⁴ Pjeyoga, woydoror ga shji dëra Sbörë beno löng sorë li roy lër bomi kong kjibokwo ëre go. Gueniyo kur ga tjëlökwo ichër jek bomi kong oblë kjluwe. No kjone kjone wotjlik ga owa pjang bi go li löya Sbörë ber dret ba wopjëlú li kjishko kuzong ga shji llëbo owa shäryë ga pjluë lê. Epga opyono beno löng bi Tjlapga, bi pjlujo Jesucristo li wloyo. Nopga eniyo, e shdungko. E tak beno pjang Sbö tjëlökwo go eni dëna tjän. Ga eerishko ga nopga eniyo kjone kjone opzrëno löng bomi tjrëko, pjây jyäpgwe wlo lê. E kjishko ga rokër bomi kong ga tjëlökwo roy pjëlú li wlikozia. E twaga Sbörë beno ba nopga kong pjlaraso, ber iyado wlo.

⁵ Llëbo kjone kjone woyoshër woydë bomi kong, e miydëmi löng pjir gueniyo. Dënashko ga Israel tjëyoga shira Tjlapgarë tek Egipto kjokyo dwayo irgoshko ga kjone kjone mär ba go llëm li pjira drete. ⁶ Dënashko ga ba parkagaga kjok dogo so kong pak twara Sbörë oblë oblë. Gueniyo kjone kjone omrayono. E kjishko ga pjirira Sbörë dröng sho go, iara beno löng kjok ro si roy, äär jong ba llgwezlong dbaryo lishko. ⁷ Dënashko ga Sodoma sogga, Gomorra sogga, kjok shto oblë oblë löng ba soshko sogga, e pono no orkwosmono ba tjok llëm li tjok ara, ga llëbo shäryako llëm li shäryara lok oblë oblë bakoe. E kjishko ga shduna Sbörë iök go, beno nopga owa shdüya iök pjë jong ri ri sjer llëm shtoyo li go iyado wlo li miydoklo.

⁸Nopga owa löng bomi tjërëko li, e llëbo shäryë eni bakoe. Llëbo shärye löng owa ba doyo go, lara Sbörë ba kong yoshko le kjishko. Wotjlik lok ga ichaga ërë llëme le, ga kjok dogo sopga laywe lok owa bakoe. ⁹Sbö parkaga kjok dogo so kägäyo Miguel ëmdë ga ënglono kar kar Ä tjok, Moisés doyo li kjishkoshko ga Ä laywara owa sira ëmdë llëme. Eshko ga tjilë ba kong ga «Pja wlongga ber Tjlapgarë» le ba kong eni eröe. ¹⁰Gueniyo nopga ërera, llëbo laywe lok owa oblë oblë, gueniyo llëye laywe löng li, e ilë miyde löng llëme. Epga so öng llë kjoyo, llëbo shärye ga woyotjliya llëme. Wotjlik tjwe llë li shäryayde eröe. Ga ba pjikklo li e.

¹¹Epga opshäryë owa, Caín dik.^a Llëbo shärye llë pogo, dbur shak wlo, Balán dik.^b Ba Sbö kolë lok llëm kjishko ga llono ga pjir, Coré dik.^c E kjishko ga epga song jlöe!

¹²Pjäy tön, ië ëng tjok, pjäy wopjlu Sbö tjok kjishkoshko ga llëbo shärye lok owa li lökyokjre lok llëm, gueniyo bomi kong ga llëbo owa wleni, e ber lökyo ara bomi kong bakoe. Epga opwoytjlik löng om go erö, öng daga opseng om go erö wleni. Llëbo le lok ara, gueniyo llëbo pjlu shärye lok llëm, pjäng sho roshko di llëm, bakwe pjlukdë llaw pogo wleni. Eye kjimte llëme. Kjor bo kjrozlong dbaryo ga kjor llë botjyono llëm ga e llëno llëm, kjëtong jong wleni. Eshko ga shiy ba sleng tjok. Enira kjëtong jlökoyo. Nopga ëre so e kjoyo bakoe. Eye kjimte llëme. ¹³Epga so dlung iöya dbo ara kjoyo, llëbo owa shärye li igöy wëllë, dlung bung sho wleni. Epga so dbala jëk ba irbo bäng llëm kjoyoe. Epga löng shdungko kjok ro si anmoyö li roy iyado wlo.

¹⁴Dënashko ga domer shäng kjlara ko Enoc. E tjok ga Adán tjëyoga tek beno ba irgo li öotong kjringgwo tjer (6).^d Eshko dbaryo ga Enoc tjëno nopga ëre kjishko. Tjilë ga «Tja kuzia! Llono ga Tjlapga Jesús tjwe ba parkagaga kjok dogo so ara tjok, shtëy ga äär llëme. ¹⁵E tjwe nopga uunkong lligwega, nopga owa li shdungga, llëbo owa shäryara kës li kjishko, tjilökwo lara lok owa ba kjishko kës li kjishko bakoe» le. ¹⁶Nopga ëre kjloshtë llë pogo kjishko, llë pogo laywe owa bakoe. Jëk löng ba wotjlik owa li go erä. Krë lok ara om goshko, ga oblë jyäpgwe lok tjilökwo wolëso go, llëye woyde li wlëya wlo.

Pjäy sjëke

¹⁷Pjeyoga, llëye lara Sbö tjilökwo roy lagaga bi Tjlapga Jesucristo äskarë bomi kong li, e woyoshrozia. ¹⁸Tjilëno lok ga «Kjok pjir lëshko ga nopga Sbö tjilökwo joywë ä wleniyo wen tjwe, ga jëk löng ba wotjlik owa li go» lara lok eni. ¹⁹Nopga eniyo löng bomi tjërëko, bomi shdögaga ber löng dboy dboy wlo li epga. Epga go Sbö Sëya llëm, jëk löng ba wotjlik owa li go erä.

²⁰Gueniyo pjeyoga, pjäy ëng kjimtos mär Sbö go jek këgong këgong. Pjäy syöshtë Sbö kongshko ga pjäy kjimtaga ber ba Sëyarë. ²¹Pjäy woyde Sbörë ara, ga pjäy songe le bi Tjlapga Jesucristorë bakoe. E kjishko ga llono ga pjäy ie Sbörë ber löng së iyado ba tjok. E koshëmi löng wopro ga tjilökwo ëre woyoshrozia. ²²Eye, tjilökwo kjrëy wlo li kjone dey miyde llëm ga e songe lozia. ²³Eye, tjilökwo bek llëm li kjre woydë kjwlë ga dözi, nopga tek shiy iök

a 1.11 Génesis 4.1-16. b 1.11 Números 22.2-24.25. c 1.11 Números 16.1-50. d 1.14 Enoc, e Jared wa. Jared, e Malalel wa. Malalel, e Cainán wa. Cainán, e Enós wa. Enós, e Set wa. Set, e Adán wa, tak pjäng Génesis 5.3-18 go sorë li eni.

roy dwayo wleni. Llamoga songe lözi, gueniyo pjäy sjék, pjäy opshäryë baiya dik llëm wlo. Woyotjlizi ga llëbo owa shäryara li kjishko ga ba shwong ëmdë ga beno owa, porwako llëm wleni.

Kjibokwo pjirzlong

²⁴⁻²⁵ Sbö bi döga, e eröe. Pjäy kjimte dir llëm wlo ga pjluë. Pjäy ie äär ber löng ba bokshto ga pjlu bakoe. Eshko ga pjäy pogo llëye dret, pjäy wopjlu anmoyö bakoe. Bi Tjlapga Jesucristo kjishko ga e iëy ber bi pjluo kësbang, tjwlo ara, dbo ara iyado. Ber eni.

Apocalipsis

Llëbo ëre pina Jesucristorë Juan kong, shji yo ñno wleni

Kjibokwo ëre sorë

Domer shäng kjlära ko Juan. Dënashko ga e Jesús oppingga. Jesús woñono, ga woshrra Sbörë iröng obi irgo ga Juan beno shäng Sbö tjlökwö läga Jesús äska wleniyo shara.

Eshko dbaryo ga Juan iaraba beno shäng dñung tjreko ko Patmos lishko, ba shdungglo, Jesús roy pjlä lära kjishko. Pjlära ga Jesucristo weno ba kong. Eshko ga llëbo pina ba kong, shji yo ñno wleni, ga ichara ba të, llëbo li miyde nopga uunkongdë wlo.

Bäm go ga ichara kjibokwo të Jesús tjlökwö kfragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. (Eeri ga kjok eshko li ko Turquía.)

E irgo ga llëbo wen llono li pina ba kong. Nopga owa li shdüya Sbörë sorë li pina ba kong. Ä ëngkjwë Sbö nopga tjok sorë li pina ba kong. E zäya Jesúsde sorë li pina ba kong. Llono ga nopga uunkong ber löng sorë li pina ba kong bakoe.

Llëbo ñna Juandë kës ëre tara beno Jesús tjlökwö kfragaga kong.

1 ¹Llëbo ëre pina Sbörë Jesucristo kong, piya ba parkagaga kong wlo, llëbo wen dörö li miyde lok wlo. Eni ga tja Juan kong ga ba parkaga kjok dogo so ichara Jesucristorë ter shrono shäng bor kong, llëbo ëre piya bor kong wlo. ²Llëbo ñnor li tër uunkong bomi kong, Sbö tjlökwö roy lära Jesucristorë bor kong li tër bomi kong bako, ber ba miydoklo wlo. ³Eye kjibokwo ëre lë oblë kong ga ber wopjlüë. Eye tjlökwö ëre kuk, ga koë ga ber wopjlü bako, dbar lër shäng li dörö kjishko.

⁴⁻⁵Kjibokwo ëre taga tja Juandë.

Jesús tjlökwö kfragaga kringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo, kjibokwo ëre ichër jek bomi kong.

Rokër Sök Iyado li^a kong, sëyaga doglo kjäk (7) tjeng ba pjü sökklo jong li bokshto li^b kong, Jesucristo kong ga ba wopjlü li kjishko ga pjäy kjimte lok ara, pjäy ie ber löng wlep bakoe. Jesucristo, e Sbö tjlökwö kura li läga jlökoy, woshrra bäm go li e, pjilupga löng kjok ëre kjing go ichaga li e bakoe.

a 1.4-5 Sök Iyado lë li, e Data Sbö löklo. b 1.4-5 Sëyaga doglo kjäk (7) lë li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li löklo.

Shji woyde ara, owa pjang bi go li löna beno dret, ba srëng kwona li go, ⁶ga shji iara beno löng syöshtagaga parkë löng Sbö, ba Data, borwa pjluvo li kong. E kjishko ga Cristo iëy ber kësang, tjwlo ara, dbo ara iyado wlo. Ber eni.

⁷Tja kuzia. Lono ga Cristo ter pjäng sho roshko,
iga uunkongdë,

ba shorkegaga löng dënashko li omik bakoe.

Eshko ga tjëyoga löng kës li ber löng woydë ara ba kjishko.

Ber eni.

⁸Tjlapga Sbö tjle ga «Tja so tjlokwo toklo ko *Alfa*^c kjoyo, tja so tjlokwo toklo ko *Omega*^d kjoyo bakoe. Lëye llem obishko ga tja sök tjän. Lëbo uunkong pijitong dret ga tja sök obi. Sök Iyado li tja. Lëye shäryër woydë li shäryër ga pjluë» le.

Domer weno shäng kjlara, so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyoe

⁹Tja Juan, tja bomi kjlara Jesús tjlokwo kjraga. Shji mär bi pjluvo Jesús go kjishko ga shji shdungoba, gueniyo kuy kjange. Sbö tjlokwo roy lara Jesüsdë bor kong li lër shäng oba kong kjishko ga tja icharaba beno sök dlung tjreko ko Patmos lishko. ¹⁰Pjlara ga Tjlapga Jesús dbaryo^e ga tja go Sbö Sëya jlökoyo. Eshko ga ybö kuror bor irgo pjlara dbo ara, pjluk wli bakworoy wleni.

¹¹Tjle bor kong ga «Lëye ip li tos ber pjang kjibokwo go. E irgo ga ichos jek Jesús tjlokwo kjragaga ktringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë Asia kjokyo li kong. Ichos jek Éfeso kjokyo, Esmirna kjokyo, Pérgamo kjokyo, Tiatira kjokyo, Sardis kjokyo, Filadelfia kjokyo, Laodicea kjokyo bakoe» le.

¹²Eshko ga tja bojongö in iröng, ëye ybö kuror tjle li ë miydr wlo. Eshko ga in ga iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7), ¹³tjreko shäng kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, doyono shäng shwong kur may äär ba kju kjing go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlu kjing go. ¹⁴Ba kägä, ba käkzong, e kjwo pjluölün so pjäng sho kjoyoe. Ba bok roy so iök lok ri ri kjoyoe. ¹⁵Ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo li iak jong iök pjë jong ri ri roshko li kjoyoe. Ba ybö dbo ara, di kës pjluölünyo dik. ¹⁶Orkwo këlekong dbala tjeng kjwo kjäk (7). Dröng tur jong ba kjak roy kjwangna, kowo stek kar kar. Ba bokkwö kälä lletlet, dlo wleni.

¹⁷In jek drëng ga tja jek rish buk ba dre zlong, shji wolono buk wleni. Gueniyo eshko ga tja porwara ba orkwo këlekong go, ga tjle bor kong ga «Lëye bangkjrep lëme. Lëye llem obishko ga tja sök tjän. Lëbo uunkong pijitong dret ga tja sök obi. ¹⁸Sök Iyado li tja. Tja wolono, gueniyo tja sök së iyado wlo. Shinmoga shtoyo u bang bang dökklo tjeng bor wloshko, epga woshrer iröng obi ga pjluë.

¹⁹»Lëye inop li tozong. Eni tjok ga lëye shäryë li tos, lëye wen tek iröng li tos bakoe. ²⁰Dbala inop tjeng kjwo kjäk (7) bor orkwo këlekong ëre, iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) ëre, e lë löklo lër bop kong. Iök shjiy bapkwö kjwo kjäk (7) ëre, e bor tjlokwo kjraga ktringgwo kjäk (7) tjeng kjok shto oblë oblë li jyäglö. Dbala kjwo kjäk (7) ëre, e roy

c 1.8 Grecia so tjlokwo go ga tjlokwo toklo ko *Alfa*, e ba bäm iyo, tjlokwo toklo ko *A* wleni.

d 1.8 Grecia so tjlokwo go ga tjlokwo toklo ko *Omega*, e ba pjirshko, tjlokwo toklo ko *Z* wleni.

e 1.10 *Tjlapga Jesús Dbaryo* le li, e *dbar sondëshko* löklo, e woshrra Sbörë e dbaryo kjishko.

sögaga kjok dogo so doglo kjäk (7), parkë löng bor tjölökwö kjraga kjringsgwö kjäk (7) kong li jyäglö bakoe.

Kjibokwö tak pjang Jesús tjölökwö kjrägaga löng Éfeso kjokyo li kong

2 ¹»Roy söga kjok dogo so shäng kjlära, bor tjölökwö kjrägaga löng Éfeso kjokyo li kong. Kong kjibokwö tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kji-bokwö li tos eni:

»«Shäng kjlära, orkwö këlëkong dbala tjeng kjwo kjäk (7), jëk shäng iök shjiy bapkwö shäryak dbur sho shöylör go tjeng kjwo kjäk (7) li tjërëko. E tjëlë bomi kong ga ²Pjäy jëk löng sorë, e miydër. Pjäy parkë bor kong kjang, llëbo weno bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. No kjone kjone tjëlëno ga «Tja Sbö tjölökwö roy läga Jesús äska» lära eni. Eshko ga tjälënomi yötso, ga miydëromi ga jyö erä. Eshko ga ioromi beno jëk löng bomi tjok ame. ³Bor kjishko ga llëbo weno bomi kong owa ara, gueniyo kuromi kjang, pjäy wosonkono llëm bakoe.

⁴»Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa kjrina. Pjäy mär löng bor go kjwleshko ga pjäy ëng woydono ara kar kare. Gueniyo pjäy opshäryë eni ame. ⁵Pjäy opshäryono dämärshko sorë li woyotjälëzia. Llëbo shäryëmi löng owa li, e owa jlöe lözi, ga rayozë, ga llëbo shäryoromi dämärshko, Sbö tjölökwö kjrëromi kjwleshko li shäryozë eni iröng obi. Shäryëmi eni llëm ga tja jek bomi iök shjiy bapkwö jong li kjë bomi shjiryo. ⁶Gueniyo llëbo ber pjälü bomi kong, llëbo owa shärye nicolaítagarë löng li iywor shjiktëng, ga pjäy omiýwö shjiktëng eni bakoe.

⁷»Ëye kwomgwö tjok ga woyde ga tjölökwö le Sbö Sëyarë bor tjölökwö kjrägaga kong li kuya yötso. Sbö kjok buksko ga kjor jong kjlära, ba bo uoroy ga shji wolon llëme. Ga ëye llëbo owa li zano ga ichër kjor bo li uë' le.»

Kjibokwö tak pjang Jesús tjölökwö kjrägaga löng Esmirna kjokyo li kong

⁸»Roy söga shäng kjlära obi, bor tjölökwö kjrägaga löng Esmirna kjokyo li kong. Kong kjibokwö tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwö li tos eni:

»«Shäng kjlära, llëye llëm obishko ga sök tjän, llëbo uunkong pjitong dret ga sök obi. Era wolono, ga woshrono iröng obi. E tjëlë bomi kong ga ⁹Pjäy shdungoba sorë, e miydër. Pjäy song jlöe. Gueniyo jlökoyo ga pjäy song llëm, pjäy llëbo ara wleni. Pjäy jyöyotke nopgarë sorë li miydër. Epga tjëlë ga «Tjawa judlöga» le, miga jyö, epga Ä nopga erä. ¹⁰Llëbo wen tjwe bomi kong owa li bangkjërëmi llëme. Lër bomi kong ga pjäy kjong kjong ie Äre om go ber löng no shdüzlöng uyo roshko, pjäy tjliya wlo, llëbo owa shäryëmi wlo le, ga pjäy shdüya song äär jong dbar sak kjwara (10). Gueniyo tja rayëmi llëm, äär jong pjäy wolono guing. Shäryoromi eni ga pjäy iër ber löng së iyado Sbö tjok.

¹¹»Ëye kwomgwö tjok ga woyde ga tjölökwö le Sbö Sëyarë bor tjölökwö kjrägaga kong li kuya yötso. Ëye llëbo owa li zano ga nopga wolono tjeng li wolon jek obi wlenishko ga llëye wen ba kong llëme' le.»

Kjibokwö tak pjang Jesús tjölökwö kjrägaga löng Pérgamo kjokyo li kong

¹²»Roy söga shäng kjlära obi, bor tjölökwö kjrägaga löng Pérgamo kjokyo li kong. Kong kjibokwö tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwö li tos eni:

»“Shäng kjlära, dröng tjeng kjwangna, kowo stek kar kar. E tjlä bomi kong ga ¹³“Miydër ga pjäy löng lishko ga nopga pjłuyo li Ä erä. Eni ëmdë ga pjäy mär löng bor go iyado. Dënashko ga domer shäng kjlära eshko ko Antipas. E parkono bor kong pjłúe. E zröraba bomi tjřëkoshko ga tja rayo-romi llëme.

¹⁴”Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa. Dënashko ga Balac pina Baländë Israel tjëyoga jyäpgwë ara. Epga ichara öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li uë. Epga ichara pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Pjäy kjone kjone jëk löng tjłökwö ëre go. ¹⁵Pjäy kjone kjone jëk löng tjłökwö owa le nicolaítagarë li go bakoe. ¹⁶E kjışhko ga llëbo owa shäryëmi löng li, e owa jlöe łozı, ga rayozıa. Llëm ga tja jek bomi shwoy, ga tja ëngkjwë bomi tjok, dröng tur jong bor kjak roy li go.

¹⁷”Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłökwö le Sbö Sëyarë bor tjłökwö kjrägaga kong li kuya yötsö. Ëye llëbo owa li zano ga kong dli ter kjok dogo dwayo miydëba kjok ëre kjing go llëm wleniyo li/ twër ber ba kong. Kong akkwo kjwo pjłublún twër kjwara bako, goshko ko jyä tak pjang tjaglën, miydaga ëre llëm, miyde ba kjraga lirë eröe’ le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłökwö kjrägaga löng Tiatira kjokyo li kong

¹⁸»Roy söga shäng kjlära obi, bor tjłökwö kjrägaga löng Tiatira kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, söya jek ba kong wlo. Kjibokwo li tos eni:

»“Sbö Wa, ba bok roy so iök lok ri ri kjoyo, ga ba dre so dröng sho so klung sho kjoyo krung beno shjiy kjoyo bakoe. E tjlä bomi kong ga ¹⁹“Pjäy jëk löng sorë, e miydër. Pjäy ëng woydë ara, pjäy mär bor go, pjäy parkë bor kong pjłú, llëbo wen bomi kong owashko ga kumi kjang bakoe. Miydër ga eerishko ga pjäy löng llëbo pjłú shäryë ara, pjäy mär bor go bäm go li kjinmo bakoe.

²⁰”Gueniyo bor kong ga pjäy löng llëbo shäryë owa kjrina. Walë shäng kjlära ko Jezabel. E tjlä ga “Tja Sbö tjłökwö laga” le, gueniyo jyö erä. Tjłökwö le shäng li go ga bor parkagaga jyäpgwe ara. Epga iche pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok. Epga iche öng sho twaraba sböpga jyäglo kong li uë bakoe. Eni ëmdë ga e slömi llëme. ²¹Kong dbar tworor kop ara, llëbo owa shärye shäng li, e owa jlöe le wlo, gueniyo raye woydë llëme. ²²E kjışhko ga iër ber buk swlo ara, ba bukklo kjing go. Ëye pë ba tjok, ga llëbo owa shärye löng li raye llëm ga shdun ara bakoe. ²³Walë li wapga zrör drete. Eshko ga bor tjłökwö kjrägaga löng kës li ommydë ga wotjlik llë li, llëye woyde löng li, e miydër pjłú, ga pjäy kjlära kjlära potjwlën, llëbo shäryoromi li kjışhko.

²⁴”Gueniyo pjäy kjone kjone jëk löng Jezabel tjłökwö li go llëme. Pjäy oppino kjok miydë Ä i miydëba llëm wleniyo lëba li go llëm bakoe. Pjäyda ichër llëbo oblë shäryë llëme. ²⁵Pjäy mär ber löng tjłökwö kjrörömi li go erä.

²⁶”Ëye llëbo owa li zano, ga tja kolara äär jong ba dbo go ga kong dbo twër, tjëyoga uunkong iche wlo, ²⁷dbo twara bor Datarë bor kong sorë ga eni. Ga “epga iche kjang; kolë lok llëm ga shdüya ara, klung sbi dloroy pjäs

włeni.”²⁸ Ga kong dbala ko Dbar Kjeklō ò ò twēr ber ba kong bakoe. ²⁹ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłokwo òe Sbō Sēyarē bor tjłokwo kjaragaga kong ò kuya yōtso’ òe.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłokwo kjaragaga lõng Sardis kjokyo ò kong

3 ¹ »Roy sōga shāng kjłara obi, bor tjłokwo kjaragaga lõng Sardis kjokyo ò kong. Kong kjibokwo tos kjwara, sōya jek ba kong wło. Kjibokwo ò tos eni:

»“Shāng kjłara, włoshko tjeng Sbō Sēyaga doglō kjāk (7),^a dbala kjwo kjāk (7) bakoe. E tjłē bomi kong ga ‘Pjāy jēk lõng sorē, e miydēr. Pjāy lõng sē òēba, gueniyo pjāy wolono lõng włeni. ² Pjāy wollenzong! Pjāy dbo beno sira dō, ga jetoe. E kjışhko ga pjāy dbokjrozong. Ìn ga pjāy jēk lõng pjło bek bor Sbō bokso òlēmē. ³ Tjłokwo kuromi, kjroromi ò, e woyoshrozī, kolozī irōng obi. Lłēbo owa shāryēmi lõng ò, e owa jłōē jłōzī, ga rayozīa. Pjāy wollen òlēm ga tja koshēmi lõng òlēmshko ga tja jek bomi shwoy, no lū ā włeni.

⁴ ”Pjāy kjłōbō, bomi shwong shtimirē wliwli włeni òlēm obi. Pjāyda omshāryono eni kjışhko ga pjāy iēr ber jēk lõng bor tjok, doyē shwong ko pjłublún go. ⁵ Ëye òlēbo owa ò zano ga doyē shwong ko pjłublún go, baīya dik. Ëye ber sōk sē iyado Sbō tjok wło ga ba ko, e tak pjang Sbō kjibokwoyō ò go. Ga òye òlēbo owa ò zano ga ba ko lõn kjibokwo ò go dwayō òlēmē. Ba kjışhko ga tja tjłē bor Data, ba parkagaga kjok dogo so kong ga “Kjwe botoya” iēr ba kong òk eni. ⁶ Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłokwo òe Sbō Sēyarē bor tjłokwo kjaragaga kong ò kuya yōtso’ òe.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłokwo kjaragaga lõng Filadelfia kjokyo ò kong

⁷ »Roy sōga shāng kjłara obi, bor tjłokwo kjaragaga lõng Filadelfia kjokyo ò kong. Kong kjibokwo tos kjwara, sōya jek ba kong wło. Kjibokwo ò tos eni:

»“Shāng kjłara, e erōē. Tjłokwo bek lāga ò e bakoe. Pjłu David u bāng bāng dōkkłō tjeng ba włoshko. U bāng bāng dōra ga bāngzaga ērē òlēm, u bāng bāng bāngzara ga dōga ērē òlēm bakoe. E tjłē bomi kong ga ⁸ ‘Pjāy jēk lõng sorē, e miydēr. İzīa. U bāng bāng dōror jong bomi bokshto, bāngzaga ērē òlēmē. Miydēr ga pjāy dbo ara òlēm, gueniyo bor tjłokwo kolōromi, tja rayoromi òlēm bakoe. ⁹ Pjāy lõng lışhko ga nopga lõng kjłōbō, tjłē ga “Tjawa judōga” òe, miga jyō, epga Ā nopga erā. Lłono ga epga ichēr kjōk tjok bomi bokshto, ga tjłē òk bomi kong ga “Nopga woyde Jesūdē ara ò pjāy” òe bomi kong eshko. ¹⁰ Dbar tjwe kjwara ga òlēbo wen nopga lõng kjok kjwang jīkong ò kong owa, epga tjłīn wło. Dēnashko ga tja tjłēno bomi kong ga “Lłēbo wen bomi kong owashko ga kuzī kjang, tja rayēmi òlēmē” òror bomi kong eni, ga tjłokwo ò kolōromi. E kjışhko ga dbar owa ò tjweshko ga pjāy dēr yōtso, pjāy dār wło.

¹¹ ”Tja āār malinge. Lłēye tjeng bomi tjok ò jnezī, bomi potjwłēkkłō ò dōga ērē bomi shjiryō òlēm wło. ¹² Ëye òlēbo owa ò zano ga iēr ber shāng Sbō u shwłeyō włeni, ga ber shāng eni iyado. E go ga bor Sbō ko ò tēr, bor Sbō kjokyo ko ò tēr, bor ko ò tēr bakoe.ⁱ Ba kjokyo ò, Jerusalén kjokyo

g 2.27 Salmo 2.9. h 3.1 Sbō Sēyaga doglō kjāk (7) òe ò, e Sbō Sēya dbo obłē obłē ò òkłō.

i 3.12 Sbō ko ò tak òk ba go, epga baīya kjışhko.

tjagiñen li e. E ter kjok dogo dwayo. ¹³Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłokwo le Sbō Sēyarē bor tjłokwo kjrագaga kong li kuya yōtso' le.”

Kjibokwo tak pjang Jesús tjłokwo kjrագaga lōng Laodicea kjokyo li kong

¹⁴»Roy sōga shāng kjłara obi, bor tjłokwo kjrագaga lōng Laodicea kjokyo li kong. Kong kjibokwo tos kjwara, sōya jek ba kong wło. Kjibokwo li tos eni:

»“Shāng kjłara, ‘Ber eni’ łaga li e. Lłēye le li shārye eni iyado. Lłēye ina li le jłokoyo. Lłēbo shāryara Sbōrē kēs ichaga li e bakoe. E tjłē bomi kong ga ¹⁵‘Pjāy jēk lōng sorē, e miydēr. Pjāy zengteng anmoyō włeni lłēm, pjāy kjłik ara anmoyō włeni lłēm bakoe. Woydēr ga pjāy kjłik włeni, lłēm ga pjāy zengteng włeni.

¹⁶Gueniyo pjāy kjłikjli włeni erō kjishko ga pjāy tjwēr bor kjak roy dwayo włeni.

¹⁷Pjāy tjłē ga “Tjawa dbur sho ara. Lłēbo włenorwa ara. Lłēye oblē woydērwa lłēme” lēmi eni. Gueniyo pjāy song jłō, pjāy lłēye dret, pjāy kjok igō lłēm, pjāy shwong lłēm bakoe. ¿Pjāy opkugō lōng lłēmde? ¹⁸E kjishko ga lēr bomi kong ga dbur sho shōylōr suk pjir beno pjłū włeniyo tjwłēzī bor kong, ber bomi kong wło, pjāy ber lōng dbur ara jłokoyo wło. Shwong ko pjłublūn tjwłēzī bor kong, ber bomi kong wło, pjāy doyē e go wło, pjāy lōng kjłop dret li lōkyo jnemi e go wło. Ga bokkwo dwłoyo tjwłēzī bor kong, ber bomi kong wło, pjāy kjok igō pjłū wło.

¹⁹”Ëye woydēr li jēk owashko ga włon, ga poshdun, opyē jēk pjłō bek irōng wło. Eni ga lłēbo owa shāryēmi lōng li, e owa jłōe lozī, ga rayozia.

²⁰Kuzīa. Tja shāng na bomi u bāng bāng bomi rokē, tja iēmi opzrēk jek bomi tjok wło. Ëye, tja kura, ga u bāng bāng li dōra bor kong ga tja opzrēk jek ber sōk ba tjok, ga tjawa iē ēng tjok.

²¹”Lłēbo owa li zanor, ga tja öötong sōk bor Data tjok, ba pjłū sōkkłō kjing go. Ëye lłēbo owa li zano ga kong dbo twēr āar ber sōk bor tjok, bor pjłū sōkkłō kjing go eni bako wło. ²²Ëye kwomgwo tjok ga woyde ga tjłokwo le Sbō Sēyarē bor tjłokwo kjrագaga kong li kuya yōtso' le.”»

Pjłū sōkkłō jong kjwara kjok dogo

4 ¹E irgo ga inor jek obi, ga in ga u bāng jong oojong kjwara kjok dogo. Ga ybō kuror pjłara pjłuk wli bakworoy włeni li tjłēno bor kong obi. Tjłē ga «Pja tēmō. Lłēye wen ēre irgo li pin bop kong» le. ²Jekdo eshko ga tja go Sbō Sēya jłokoyo. Eshko ga pjłū sōkkłō in jong kjwara kjok dogo, kjing go ēbo sōk kjłara. ³Sōk li so akkwo wolēsowa ko *jaspe*, *cornalina*, e kjoyoe. Sōkkłō li sor go, donku pjang pjribri, kālā kēsong, akkwo wolēsowa ko *esmeralda* kjoyoe. ⁴Sōkkłō li sor go, pjłupga sōkkłō lōk sak pjōk kjingsho pkēng (24), tjłapga kjok lłgwega włeniyo sōk kjłara kjłara sōkkłō li kjing go, doyono sōk shwong pjłublūn go, pjłū dlu ioklo shāryak dbur sho shōylōr go jong ba dlu kjing go. ⁵Sōkkłō jong roworbēshko li roy dwayo, lłgwłēng tur jong lletilet lław pogo, kjrik ri ri le ara bakoe. Sōkkłō li bokshto ga iōk pjē lōk ri ri ba bapkwō roy kjwo kjāk (7). Sbō Sēyaga dogłō kjāk (7) li⁴ e. ⁶Ga lłēbo in buk sōkkłō li bokshto oblē, so dlung shāryak batlē sho go kjoyo, roigōy wēlēe.

j 3.15-16 Eshko dbaryo ga di bāng tjeng kjłik ara anmoyō, ga nopga dwłomnek di kjłik li go.

Di bāng tjeng obi zengteng anmoyō, ga di eniyo li ie lōk, ber lōng wopjłū wło. Gueniyo di bāng tjeng kjłikjli lłē, e ba kong ga lłēno lłēme. k 4.5 Sbō Sēyaga dogłō kjāk (7) le li, e Sbō Sēya dbo oblē oblē li lōklo.

Sökklo li worbo go pjlor kar kar, äya löng sê wleniyo tjeng kjlara kjlara. Doglo pkëng (4) li bokkwo lok llaw pogo, bäm lë, iröng lë bakoe. ⁷Kjlara so dbong kjoyo, kjlara so söglä kjoyo, kjlara bokkwo so no kjoyo, kjlara so döbung dbuk pjang kjoyoe. ⁸Kjlara kjlara sjägä lok ko tjer (6), ga bokkwo lok llaw pogo, sjägä li dorko bakoe. Shkë dba ga tjlä löng iyado. Tjlä ga

«Tjlapga Sbö, llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjläe.

Pja eröe. Pja eröe. Pja eröe.

Pja sök iyado» lë lok eni.

⁹Sök pjlu sökklo kjing go li sök iyado. E poshrëya äya löng sê lirë ara, e ie lok ber kësbang, tjwlo ara. Ga tjlä lok ba kong ga «Tjawa wopjlu bop tjok iyado» lë eni. Lë lok enishko ga ¹⁰tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng li kjök tok sök li bokshto. Ga poshrëya lok eni wopro ga ba pjlapga dlu ioklo ie ba sökklo li bokshto, ga tjlä lok ga

¹¹«Borwa Tjlapga, borwa Sbö,

llëbo tjeng kës li shäryaga pjarë,

woydrop eni kjishko.

Ga beno löng sê li äga pjarë bakoe.

E kjishko ga pja tjwlo ara,

pja iërwa ber kësbang, tjwlo ara wlo,

pja bangkjrërwa wlo,

dbo ara li ber bop kong wlo bakoe» lë lok eni.

Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, kjibokwo

5 ¹Eshko ga in ga sök pjlu sökklo kjing go li orkwo këlëkong kjibokwo tjeng kjwara, tak pjir kjo kar kare. Kjibokwo li dira pjir, ga kjarbo smona kjibokwo smokklo go kjo kjäk (7), roshwing llëm wlo. ²Ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so shäng kjlara, dbo ara wleniyo. E tjläno dbo go, tjlä ga «¿Eye tjwlo ara, kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo go li döya wlo, kjibokwo li roshwiya wlo?» lë. ³⁻⁴Gueniyo eye tjwlo ara, kjibokwo li roshwiya, iya wlo dret, eye sök kjok dogo eniyo llëm, eye sök kjok ëre kjing go eniyo llëm, eye sök klung ëre dorko eniyo llëm bakoe. E kjishko ga tja slar ëëe. ⁵Gueniyo tjlapgaga kjok llgwega wleniyo kjlara tjlä bor kong ga «Pja slar ame. Judä tjëyo li dbongyo sök kjwe izong. Kjwe David tjëyo. Llëbo owa li zana pjire. E kjishko ga kjibokwo smokklo iak lok kjibokwo kjarbo kjwe döya ga pjlu, kjibokwo kjwe roshwiya ga pjlu bakoe» lë.

⁶Eshko ga in ga Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li kojono sök pjlu sökklo lishko, äya löng sê doglo pkëng (4) li, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo löng li, e tjrëko. Ga in ga zröraba kjoyoe. Öng li sjö kjang kjäk (7), bokkwo kjo kjäk (7), e Sbö Sëyaga doglo kjäk (7),¹ ichak kjok kjang jikong li löklo. ⁷Eshko ga jek pjlu sökklo li zlöng, ga sök pjlu sökklo kjing go li, kjibokwo tjeng ba orkwo këlëkong li kjrara Öng lirë ey dwayo. ⁸Kjrarashko ga äya löng sê doglo pkëng (4) li, tjlapgaga kjok llgwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) li, e kjök tono tjeng Öng li bokshto. Kjlara kjlara wloshko kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo tjeng kjwara, wloshko di ioklo shäryak dbur sho shoylör go tjeng kjwöbö, roshko llëbo lö pjläblëe.

1 5.6 Sbö Sëyaga doglo kjäk (7) lë li, e Sbö Sëya dbo oblë oblë li löklo.

Llëbo lõ pjëlëblë li, e Sbõ nopga syõ li lõklo. ⁹⁻¹⁰ Eshko ga tono lõk tẽkwo tjaglẽn, tẽkwoyo eni:

«Pja zrõraba,

ga bop srẽng kwonop li go ga nopga tjwĩenop Sbõ kong.

Nopga tjwĩenop li tjẽyoga oblẽ oblẽ uunkong, tjĩe tjĩlõkwo oblẽ oblẽ uunkong, kjok shto oblẽ oblẽ uunkong sopga bakoe.

Nopga li iorop beno lõng syõshtagaga parkẽ lõng Sbõ, borwa pjũuyo li kong,

ga ber lõng nopga lõng kjok ẽre kjing go li ichaga iỹado wlo.

E kjĩshko ga pja tjwlo ara,

kjibokwo kjwe kjrẽp wlo,

kjibokwo smokklo iak lõk ba kjarbo go li dõp wlo bakoe» iẽ.

¹¹ Eshko ga inor jek obi, ga in ga Sbõ parkagaga kjok dogo so lõng tråk lĩem, shtẽy ga aar lĩem wĩeni. Lõng pjlu sõkklo li, aya lõng sẽ li, tjlapgaga li, e pjlor kalẽkong pjribrie. ¹² Ga tjĩeno lõk dbo ara. Tjĩẽ ga

«iOng zrõraba kjwe tjwlo ara,

dbo ara li ber ba kong wlo,

lĩebo tjwlo ara tjeng kẽs li ber ba kong wlo,

kjok miydẽ ara li ber ba kong wlo,

bangkjrẽba wlo,

iẽba ber kẽsbang, tjwlo ara wlo,

poshrẽkoba wlo bakoe!» iẽ.

¹³ Eshko ga lĩebo tjeng kẽs shãryara Sbõrẽ kjok dogo, kjok ẽre kjing go, klũng ẽre dorko, dũng tjrẽko, e tjĩeno lõk uunkong bakoe. Tjĩẽ ga

«iSõk pjlu sõkklo kjing go kjwe, Ong kjwe,

e poshrẽrwa iỹado,

bangkjrẽrwa iỹado,

iẽrwa ber lõng kẽskẽs, tjwlo ara iỹado,

dbo ara li ber ba kong iỹado bakoe!» iẽ.

¹⁴ Ga aya lõng sẽ doglo pkẽng (4) li tjĩẽ ga «Ber eni» iẽ, ga tjlapgaga li kjõk tono, ga sõk pjlu sõkklo kjing go li, Ong li, e poshrẽra lõk.

Kjibokwo smokklo iak lõk kjibokwo kjarbo go

6 ¹ E irgo ga in ga Ong Wlẽp Ushko So Lĩgwoklẽ li, kjibokwo smokklo iak lõk kjibokwo go kjwo kjäk (7) li dõra kwara. Ga kur ga aya lõng sẽ li kjlara tjĩeno dbo go, kjrik wĩeni. Tjĩẽ ga «iPja tegõ!» iẽ. ² Ga inor jek obi, ga in ga kwomgla sõk kjlara kjlo pjluublũn. Kjlara sõk ba kjing go wlõshko sbõng tjeng kwangna. Ga kong pjlu dũ ioklo twaraba kwara. E irgo ga jek sõk kwomgla li kjing go, oba zang wlo iẽ wĩeni.

³ E irgo ga kjibokwo smokklo dõra Ong lĩrẽ kwara obi. Eshko ga kur ga aya lõng sẽ li kjlara obi tjĩẽ ga «iPja tegõ!» iẽ. ⁴ Eshko ga kwomgla wen sõk kjlara obi, kjlo srẽzrẽn. Kjlara sõk ba kjing go. Ga kong drõng twaraba kwangna kẽsbange. Ga kong dbo twaraba lĩebo wlẽp kjok ẽre kjing go li pjia wlo, nopga ber lõng ẽng zrõk wlo.

⁵ E irgo ga kjibokwo smokklo dõra Ong lĩrẽ kwara obi, e tjok ga õõtong kjwo mya. Eshko ga kur ga aya lõng sẽ li kjlara obi tjĩẽ ga «iPja tegõ!» iẽ. Ga inor jek obi, ga in ga kwomgla wen sõk kjlara obi, kjlo si. Kjlara sõk ba kjing

go, wloshko lilebo tjlökklo tjeng kjwara. ⁶ Ga kur ga ëbo tjlëno äya löng sê doglo pkëng (4) löng lishko dwayo. Tjlë ga «Nopga iëy ber löng parkë dbar kjwara, dwla kjrina bayo gök tjung wleni^m äska dö, lilem ga dwla kjrina obi bayo gök tjung wleni kjwo mya äska döe. Gueniyo kjyo, kjilëgwo bo dyo, e iëy srer lileme» le.

⁷ E irgo ga kjibokwo smökklo döra Öng lirë kjwara obi. Eshko ga kur ga äya löng sê li kjlara obi tjlë ga «Pja tegö!» le. ⁸ Ga inor jek obi, ga in ga kwomgla wen sök kjlara obi, kjlo shwëshwë. Kjlara sök ba kjing go ko Shinmo Kägäyo, ga kjlara obi jek shäng ba irgo ko Shinmo Shtoyo. Kjek kjwang jikong li shdöktong beno ktringgwo pkëng (4), ga epga kong dbo twaraba nopga löng kjok kjrina li zrök pjir wlo. Ga zröra dröng go, pjli go, swlo go, äya kjloshko so go bakoe.

⁹ E irgo ga kjibokwo smökklo döra Öng lirë kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo shkëng (5). Eshko ga in ga shinmoga sëya löng lilebo lö pjilëblë sukklo jong eshko li dirko. Epga löng sê obishko ga Sbö tjlökwo kjrara lök, ga lara oba kong, ga zröraba e kjishko. ¹⁰ Eshko ga epga tjlëno dbo go. Tjlë ga «Tjlapga, lileye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë. Pja eröe. Pja pjlo bek bakoe. ¿Äär jong ilono ga nopga löng kjok kjing go li shdum, tjawa zröra lök li kjishko?» le. ¹¹ Eshko ga kjlara kjlara kong shwong twaraba ko pjilublün, ga ëbo tjlë ba kong lök ga «Koshozi sira obi, bomi pjeyoga Sbö parkagaga zrökoba bomipjöy dik wlo li, e zröraba pjir guing» le.

¹² E irgo ga kjibokwo smökklo döra Öng lirë kjwara obi. Eshko ga inor jek obi, ga in ga yo tjwe pjang kësbang kjrina, dlo kworkwono beno pjang yët, shwong ko yët wleni, mok kworkwono beno pjang srëzrën, srëng wleni, ¹³ dbala löno ter lök kjok ëre kjing go, kjor ko *higuera* bakwara pjilukdëshko ga bo löno wleni, ¹⁴ kjok dogo jek jëktëng erä, kjibokwo diroy wleni, ga dlup lile, di tjreko lile, dlung tjreko lile, e opkwono lök kjok shto oblë uunkong.

¹⁵ Eshko ga pjilupga löng kjok ëre kjing go, nopga tjwlo ara wleniyo, ëng-kjwaga kägäyoga, nopga uunkong parkagaga tjwlek löng pjir wleniyore, de lilemde, e töktong löng uunkong guëng lök ööng roshko, ak këskes tjeng dlup dirko bakoe. ¹⁶ Ga tjlë löng dlup kong, ak kong ga «Pjäy tarzong borwa kjing go. Tjawa jnezi bomi dorko, tjawa wleya sök pjlu sökklo kjing go lirë lilem wlo, tjawa shdüya Öng lirë ba iir ara li go lilem wlo bakoe. ¹⁷ Borwa shdüzlöng dbaryo laraba li öötonge. Eye omkuk kjang ga äe» le löng eni.

**Nopga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw kjingsho
sak dbaw dbaw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbaw dbaw
pjloglo pkëng (144,000) iak lök lilebo jyäglo go**

7 ¹ E irgo ga in ga Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo pkëng (4), kojono löng kjok pjir worbo ktringgwo pkëng (4) lishko, ga pjluk tek eshko dwayo li bänkira, kjok lile, dlung lile, kjor lile, e pjiya lilem wlo. ² Epga kong dbo twaraba, kjok ëre pjiya wlo, dlung bakoe. Ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi tek tjwe shäng dlo wen tëm shwo lekong dwayo, wloshko Sbö Sök Iyado li jyäglo. Ga tjlëno parkagaga doglo pkëng (4) löng li kong. Tjlë ga ³ «Kjek lile, dlung lile, kjor lile, e pjimi lilem, äär jong lilebo jyäglo ioroy Sbö

parkagaga löng kës li bokdo go guing» ë. ⁴Eshko ga kur ga Israel tjëyoga iak lok llëbo jyäglo go li doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak pkëng kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pkëng (144,000).

⁵ Judá tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Rubén tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Gad tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

⁶ Aser tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Neftalí tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Manasés tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

⁷ Simeón tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Leví tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Isacar tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

⁸ Zabulón tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

José tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Benjamín tjëyoga iak lok doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak kjwara kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pjök (12,000).

Nopga ara doyono löng shwong ko pjublún

⁹E irgo ga ñnor jek obi, ga ñn eshko pjlu sökklo li, Öng li, e bokshto ga nopga löng träk llëm, shtëy ga äär llëm wleni. Tjëyoga oblë oblë uunkong löng eshko. Nopga kjok oblë oblë uunkong so löng eshko. Nopga tjlë tjlökwo oblë oblë uunkong löng eshko bakoe. Doyono löng shwong pjublún go, kjlara kjlara wloshko mek korga. ¹⁰Ga tjlëno dbo go. Tjlë ga

«¡Borwa Sbö, e sök pjlu sökklo kjwe kjing go!

¡No döga li kjwe!

¡No döga li Öng kjwe bakoe!» ë.

¹¹Sbö parkagaga kjok dogo so kojono löng pjlu sökklo li, äya löng së doglo pkëng (4) li, tjlapgaga li, e pjlor kalëkong pjribri li, e kujono bokdo kjlay klung go, ga Sbö poshrëra lok. ¹²Tjlë ga

«¡Ber eni!

¡Borwa Sbö,

e poshrërwa ñyado,

e iërwa ber kësbang, tjwëlö ara ñyado,

kjok miydë ara li ber ba kong ñyado,

“Tjawa wopjlú ba tjok” iërwa ñyado,

dbo ara li ber ba kong iyado bakoe!

¡Ber eni!» Ìe.

¹³ Eshko ga tɬlapgaga löng li kɬlara tɬlê bor kong ga «¿Löng shwong ko pɬlub-lún kjwe ë, kjone so, e miydëpde?»

¹⁴ «Tɬlapga, kjwepga ë miydër Ìlème» Ìer ba kong.

Kuya ga tɬlê bor kong ga «Kjwepga to jek löng song jɬo, Ìlêbo weno owa kësbang dbaryo, gueniyo ba shwong, e kwoshkwara Öng kjwe srëng li go beno pɬlublúne. ¹⁵ E kɬishko ga löng Sbô pɬlu sökkɬo kjwe bokshto, ga beno löng parkê ba u roy shkê dbae. Ga kjwepga daga beno Sbörë om go. ¹⁶ Beno löng pɬli kuk ame, wodogro ame, suya dlorë ame, barwe kjok kɬlikdê ame bakoe. ¹⁷ Öng sök pɬlu sökkɬo jong kjweshko go kjwe ber ba daga, kjwepga söya äär di shji ie ber löng sê jɬökoyo wleniyo buk Ìishko. Ga ba boryo kröya Sbörë, ber löng slar ame wlo» Ìe.

Ìlêbo Ìo pɬlêblê bapkwô

8 ¹ E irgo ga kɬibokwo smokkɬo döra Öng Ìirë kjwara obi, e tjok ga öötong kjwo kɬäk (7). Eshko ga kjok dogo beno kɬing wop tjoke.

² E irgo ga Ìn ga Sbô parkagaga kjok dogo so doglo kɬäk (7) löng Sbô bokshto li kong wli twaraba kjwara kjwarae. ³ Eshko ga Sbô parkaga kjok dogo so tek shäng kɬlara obi, wloshko Ìlêbo Ìo pɬlêblê bapkwô shäryak dbur sho shöylör go, ga öötong shäng Ìlêbo Ìo pɬlêblê sukkɬo shäryak dbur sho shöylör go jong li zlong. Eshko ga kong Ìlêbo Ìo pɬlêblê twaraba ara, suya Sbô nopga syô li tjok, Ìlêbo Ìo pɬlêblê sukkɬo jong pɬlu sökkɬo bokshto li kɬing go wlo. ⁴ Ga Ìlêbo Ìo pɬlêblê li yô jem pjang Sbô parkaga li orkwô dwayo Sbô bokshto, Sbô nopga syô li tjok.

⁵ Eshko ga iök sëya kɬrara Sbô parkaga Ìirë kjwöbö, Ìlêbo Ìo pɬlêblê sukkɬo li dwayo, ga iara Ìlêbo bapkwô li roy, beno tjunge. E irgo ga iök sëya tjeng ba bapkwô roy li dbura jer kjok ëre kɬing go. Eshko ga kɬrik ri ri Ìe ara, Ìlgwëleng tur jong Ìletlet Ìlaw pogo, yo iano bakoe.

Wli

⁶ E irgo ga Sbô parkagaga doglo kɬäk (7) li posharyono löng pjir, ba wli li bakwë wlo.

⁷ Sbô parkaga bäm li, ba wli bakwara, ga iök lono ter kjok ëre kɬing go, di zeng kjwołong tjok, srëng tjok bakoe. Ga kjok kjwang jikong li shdöktong beno kɬringgwo mya, ga kjok kɬrina li sura pjir, kɬor Ìlê, kɬlo sho Ìlê tjeng eshko li tjok.

⁸ E irgo ga Sbô parkaga kɬlara obi, ba wli bakwara, ga Ìlêbo so dɬup kësbang pjê jong ri ri kjoyo, e dburaba jer dlung roshko. Ga dlung kjwang jikong li shdöktong beno kɬringgwo mya, ga dlung kɬrina li kworkwono beno srëng eröe. ⁹ Ga Ìlêbo tjeng sê ba roy li kɬjêntong dret, kɬyong jêk tjeng ba kɬing go li pjitong dret bakoe.

¹⁰ E irgo ga Sbô parkaga kɬlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pɬloglo mya. Eshko ga di Ìlê, di băng Ìlê, e shdöktong beno kɬringgwo mya, ga dbala lono kjwara kësbang, iök ri ri wleni, di kɬrina li kɬing go. ¹¹ Dbala li ko Këä, ga di kɬrina li iara beno tjeng këä. Di sreno li kɬishko ga nopga wołono arae.

¹² E irgo ga Sbô parkaga kɬlara obi, ba wli bakwara, ga dlo kälä shdöktong beno kɬringgwo mya, ga kɬrina li kworkwono beno yêt, mok kälä shdöktong

ko *azufre* tjok bakoe. ¹⁸ Ga nopga löng kjok ëre kjing go li shdöktong beno kjrिंगwo mya. Ga kjrina li wolono dret, llëbo tur ba kjak roy ëre kjishko. ¹⁹ Kwomgla li dbo ara tjeng ba kjakshko, ba pjlakshko bakoe. Ba pjlak li kaga tjok, so dgur kjoyo, ga nopga shduna lok ara e go.

²⁰ Nopga zröra llëbo owa lirë llëm, beno löng së li, llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Ä sëyaga poshrëk, llëbo jyäglo oblë oblë li poshrëk bakoe. Llëbo jyäglo li shäryak dbur sho shöylör go, dbur sho pjublün go, dröng sho so klung sho kjoyo go, ak go, kjorkwang go bako, gueniyo kjok iga lok llëm, kjok kuga lok llëm, jëk llëm bakoe. ²¹ Enido ga nopga li beno löng llëbo owa shäryë oblë oblë, oba zröya, oba ie ybi go, pë no orkwosmono ba tjok llëm li tjok, lürkë bakoe. Llëbo owa shäryara kës ëre, e rayara lok llëme.

Sbö parkaga kjok dogo so, wloshko kjibokwo chirawa

10 ¹ E irgo ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so dbo ara wleniyo ter pjang kjlara obi kjok dogo dwayo, doyono pjäng sho go wleni, donku pjang ba dü kjing bakoe. Ba bokkwo so dö kjoyo, ba dre so iök kjoyo. ² Wloshko tjeng kjibokwo kjwara chirawa, roshwing pjir ba orkwo kjing go. Ba dre këlkong iara dlung kjing, ga mlëkong iara klung kjing. ³ Eshko ga öö le dbo go, dbong kjluno wleni. Lara pjirshko ga kjrik kjwang kjäk (7) li dlöktong, ri ri le kjwangnashko kjwangnashko. ⁴ Tjlokwo lara kjrik kjwang kjäk (7) lirë tër wlo loror, gueniyo kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlä bor kong ga «Jnes ber tjeng bop pjlushko. Tëy llëme» le.

⁵ Eshko ga Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing li, orkwo këlkong poyono jem kjok dogo, ⁶⁻⁷ ga tjläno jlökoyo. Tjlä ga «Llëye koshëy ame! Llëye shäryë wlo li, e laga Sbörë, ga lara ba tjlokwo lagaga kong dëna-shko. Maling ga Sbö parkaga kjok dogo so kjlara obi li, ba wli bakwe. Ga llëbo lara Sbörë kës li, e shäryë eshko» le. Tjläno enishko ga tjläno jlökoyo, Sök İyado li ko go. Kjok dogo, klung ëre, dlung, e shäryaga li e, llëbo tjeng kës eshko li tjok.

⁸ E irgo ga kur ga ybö ter kjok dogo dwayo pjlara jek obi, tjlä bor kong ga «Pja nom, ga kjibokwo roshwing pjir tjeng Sbö parkaga kojono shäng dlung kjing, klung kjing wloshko li kjrëba» le.

⁹ Eni ga tja jek öötong Sbö parkaga li zlöng, ga kjibokwo li rokoror ba kong. Kuya ga tjlä bor kong ga «Kjrozong. Uozong. Zrërop bop kjak roy ga kup ga pjläblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bop bögwö roshko ga bop bögwö li ie ber kë ara» le. ¹⁰ Eni ga kjroror ba wloshko dwayo, ga uoror. Tjeng bor kjak royshko ga pjläblë, or dyo dik, gueniyo jer öötong bor bögwö roshko ga bor bögwö li iara beno kë ara.

¹¹ Eshko ga ëbo tjlä bor kong ga «Llëbo wen tjëyoga oblë oblë tjok li, llëbo wen kjok shto oblë oblë sopga tjok li, llëbo wen nopga tjlä tjlokwo oblë oblë tjok li, llëbo wen pjlungga oblë oblë tjok li, e los jek obi» le.

Sbö tjlokwo lagaga do pjök

11 ¹ Eshko ga tja kong kjorkwang twara ëborë kjlara, llëbo tjläkklo wleni, ga tjlä bor kong ga «Pja kojös, pja nom Sbö u tjlik, öng sho sukklo jong ba zlöng bäng li tjok, ga löng ba poshrëk eshko li shtëp bakoe.

² Gueniyo ba u bäng kjako li tjlip llëm, e twak beno tjeng nopga judío llëm

włeniyo li kong. Sbō kjokyo Jerusalén, e twak beno tjeng ba wloshko, epga jek löng, tek löng e roshko moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo. ³Eshko-shko ga nopga ichër do pjök, bor tjölkwō roy lë oba kong dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw pjöglō pjök kjingsho sak tjer (1,260) wlo. Ga shärye lok eni, doyono löng sopokklo shwongyo go» lë.

⁴Kjok ëre Tjlapgayo li bokshto ga kjor lok do pjök ko *olivo*, iök shjiy bapkwō lok do pjök bakoe. Kjor li, iök bapkwō li, e nopga do pjök li jyäglō. ⁵Ëye tjwe ba shdung lëshko ga iök to tur nopga do pjök li kjak roy dwayo, ga ba wloyoga tjwe löng li pjiya drete. Ëye ba shdung woydë ga wolon eni kjluwe. ⁶Epga kong dbo twaraba, shunyo slong, äär jong Sbō tjölkwō lara pjir guing. Ga kong dbo twaraba obi, di kjlopswë ber srëng wlo, swlo oblë oblë ichë tjwe kjok ëre kjing go wlo bakoe.

⁷Sbō tjölkwō lara lok pjir irgo ga äya owa sök pjlebgwo jong rong anmoyō lishko li shrono shäng ëngkwono ba tjok, ga epga zröra. ⁸E irgo ga ba doyo beno tjeng kjok tjwlo ara li irbo bäng go, Tjlapga Jesús zröraba pjang kjlös go dënashko kjokyo lishko. Kjok eshko li, e so Sodoma kjokyo, Egipto kjokyo, e kjoyoe. ⁹Ga nopga tjwe shinmoga tjeng li ik ara, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjle tjölkwō oblë oblë uunkong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga bakoe. Öör löng eni äär jong dbargwo mya kjingsho bëy, gueniyo ëye wot-jlino ba doyo tjeng li jnek llëme. ¹⁰Eshkoshko ga nopga löng kjok ëre kjing go beno löng wopjlu, ga llëbo twara lok ëng kong, ba sëngglō, shinmoga wolono dbaryo li shrëk wlo. Shäryara lok eni, löng së obishko ga nopga li shduna Sbō tjölkwō lagaga lirë ara kjishko.

¹¹Gueniyo öötong dbargwo mya kjingsho bëyshko ga woshrra Sbörë iröng obi, ga kojongö löng. Iya nopga löng lirë ga bangkjre lok ara anmoyō. ¹²Eshko ga ybō kura nopga do pjök lirë ter kjok dogo dwayo pjlara, tjlëno dbo go. Tjlë ba kong ga «Pjäy tëmō» lë. Ga iya ba wloyogarë löng wopro ga to jem kjok dogo, pjäng sho roshko.

¹³Jekdo eshko ga yo to jem kësbang. Kjok eshko li shdöktong beno kjingrgwo sak kjwara (10), ga kjrina lishko ga u lok li toktong pjir, ga nopga wolono doglo sak dbäw dbäw pjöglō kjäk (7,000). Beno löng së li, Sbō sök kjok dogo li bangkjrara lok ara, ga iara lok beno kësbang, tjwlo ara bakoe.

¹⁴Llëbo owa anmoyō pjök li jek tjän. Gueniyo kjrina obi li tjwe döröe.

Wli kjwara obi

¹⁵E irgo ga Sbō parkaga kjlara obi, ba wli bakwara, e tjok ga öötong pjöglō kjäk (7). Eshko ga ëbo tjlëno lok dbo ara kjok dogo. Tjlë ga

«Bi Tjlapga, ba Cristo,
e öötong beno löng nopga löng kjok kjing go li pjlyoga,
ga iche lok iyado» lë.

¹⁶E irgo ga tjlapgaga kjok lligwega wleniyo doglo sak pjök kjingsho pkëng (24) löng Sbō bokshto, ba pjlu sökklo kjwara kjwara kjing go li kjök tono, ga Sbō poshrëra lok, ¹⁷tjlë ga

«Tjlapga Sbō,
llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë.

Pja sök iyado.

Bop dbo ara go ga pja öötong sök nopga löng kës li ichaga.

Tjawa wopjlú bop tjok e kjishko.

¹⁸ Tjèyoga löng kës li iirkono ara bop kongshko ga pja iirkono ara ba kong lok bakoe.

Shinmoga lîgwezlong dbaryo li öötonge.

Bop parkagaga, bop tjlokwo lagaga, ba potjwîezlong dbaryo li öötong bakoe.

Bop nopga tjwlö ara, tjwlö chira, bop ko bangkjrägaga löng kës, epga potjwlêp pjire.

Ga kjok pjiga li pjip drete» lê.

¹⁹ Eshko ga Sbö u jong kjok dogo li u bäng roshwinaba jong oojong, ga roshko ba tjlokwo woyoshroklo bapkwö buk li inor. Eshko ga lîgwîeng tur jong lîetlîet lîaw pogo, kjrik ri ri lê ara, yo ian pjang, di zeng shrono ter kjwo-long ara bakoe.

Walë, äya so Ööka kjoyo

12 ¹ E irgo ga lîlëbo jyäglo weno pjang kësbang kjok dogo. Walë shäng kjlara eshko, doyono shäng dlo go wleni, mok pjang ba dre dirko, ga dbala tjeng ba kä kjing kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), pjlu dlu ioklo wleni. ² Walë li shäng kjlaraso lîlëm, ga ay lê ara, chida buk dörö kjishko. ³ Eshko ga lîlëbo jyäglo weno pjang kjrina obi. Äya kësbang sök kjlara kjlo srëzrén, so Ööka kjoyoe. Äya li kägä kjwo kjäk (7), pjlu dlu ioklo iak jong kjwara kjwara li kjing go, sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe. ⁴ Dbala shdöktong beno kjrînggwo mya. Ga kjrara kjrina ba pjlak go, ga dbura ter lok kjok ëre kjing go. Eshko ga öötong sök walë li bokshto, chida li wen bukshko ga ue jekdo wlo lê.

⁵ E irgo ga chida buk kjlara domer. Lîlono ga tjèyoga löng kës li iche kjange. Gueniyo eshko ga chida li kjara Sbörë ey dwayo, ga söra jek öötong kjok dogo beno sök ba tjok. ⁶ Walë lîra töktong jek öötong sök kjok shäryara Sbörë ba kong kjok dogro no lîlëmshko lîshko, ga dara Sbörë eshko dbargwo sak dbäw dbäw kjingsho sak dbäw pjloglo pjök kjingsho sak tjer (1,260).

Miguel ëngkjwono äya so Ööka kjoyo li tjok

⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so ko Miguel, e töno ba pjeyoga Sbö parkaga kjok dogo so tjok, ga ëngkjwono lok äya li tjok, äya pjeyoga kjok dogo so li tjok bakoe. ⁸ Ga äya li jenoe. E kjishko ga epga beno löng eshko kjok dogo ame. ⁹ Äya li dburaba ter kjok ëre kjing go, ba pjeyoga kjok dogo so li tjok. Äya li, dgur dënashko li e. E kowëba Ä. Nopga Sbö miydë lîlëm wleniyo jyäpgwaga li e.

¹⁰ Eshko ga kur ga ëbo tjlëno dbö go kjok dogo. Tjlë ga

«Eeri ga ba nopga döra Sbörë pjire.

Bi pjeyoga rotaga shkë dba bi Sbö bokshto li,
e dburaba jer kjok ëre kjing go.

E go ga Sbö dbö ara, Cristo dbö ara,
e iy wëlëe.

Ga Sbö beno sök bi pjluoy.

¹¹ Ä zana bi pjeyogarë pjir,

Öng Wlêp Ushko So Lîgwoklë srëng li go,

Sbö tjïökwo ðara ðok ði go bakoe.
 “Tjawa mär Öng ði go” ðe ðok,
 ga woðon ði bangkjre ðok ðlème.
¹² E kjïshko ga pjäy löng kjok dogo,
 pjäy wopjlúe.
 Gueniyi pjäy löng kjok kjing go,
 pjäy löng dlung roy,
 pjäy song jlöe.
 Ä to jer öötong shäng bomi shwoy,
 ga iirkë ara,
 dbar ba kong beno sira dö kjïshko.
 Pjäy löng song jlö e kjïshko» ðe.

¹³ Äya so Ööka kjoyo ði lono ter kjok ère kjing go eni. Miydarashko ga to shäng chida ði mekë irpjang. ¹⁴ Gueniyi walë ði kong, sjägä twara Sbörë ko pjök, këskes, döbung sjägä wleni. E irgo ga sjägä ði go ga dbuktong to, öötong sök kjok shäryara Sbörë ba kong kjok dogro no ðlémshko ðishko, shaya dgur ðirë ga ä ðishko, ga dara Sbörë eshko, lu pjloglo sak mya kjingsho bëy.

¹⁵ E irgo ga di ichara dgur ðirë tur ba kjak roy dwayo, di kës wleni, walë ði söya di ðirë wlo ðe. ¹⁶ Gueniyi walë ði kjimtara klung ðirë, jyä dloktong, ga di jer ði dwara pjire. ¹⁷ E kjïshko ga äya ði iirkono ara walë ði kong, ga to ëngkjwë ba tjëyoga tek beno ba irgo ði tjok. Nopga Sbö tjïökwo koðaga mär löng Jesús go ði epga. ¹⁸ Äya ðira beno sök dlung sor go erä.

Äya weno tëm dlung roy dwayo kjlara

13 ¹ E irgo ga ðn ga äya wen tëm sök kjlara obi, dlung roy dwayo. Äya ði kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), pjlpuga dlu ioklo iak jong kjwangna kjwangna ði kjing go. Ko jyä tak pjang kägä kjwara kjwara ði go, Sbö läywoklo owa wleni. ² Äya ði so dbong kjoyo, ba dre so äya kjloshko so sok kësbang zok ara ði dre kjoyo, ba kjak so dbong kjak kjoyo bakoe. Eshko ga iara Äya so Ööka kjoyo ðirë beno sök ba pjlu sökklo kjing go, ga kong dbo twara, oba iche wlo. ³ ðn ga äya ði kägä kjwara zak jong ba skato, gueniyi pjano iröng. İya nopga löng kjok ère kjing go ðirë ga yëy ðe ðok erä, ga uunkong tönö ðok ba tjok. ⁴ Äya so Ööka kjoyo ði poshrëra ðok, dbo twara Äya ði kong kjïshko. Äya weno tëm dlung roy dwayo ði poshrëra ðok bakoe. Tjlë ðok ga «ÿÿe äär äya kjwe dikdo? ÿÿe äya kjwe zangdo?» ðe ðok eni.

⁵ Äya ði iara Äre krë ara wlo, tjlë tjïökwo Sbö läywoklo owa wleni wlo, oba ichë moglo sak pkëng kjingsho pjök (42) wlo bakoe. ⁶ Eshkoshko ga Sbö läywara owa jlökoyo, Sbö ko, ba u, nopga löng kjok dogo, e läywara owa uunkong. ⁷ E kong dbo twara Äre to ëngkjwë Sbö nopga tjok wlo, ga epga zanae. Ga kong dbo twara Sbörë, kjok shto oblë oblë uunkong sopga, tjëyoga oblë oblë uunkong, nopga tjlë tjïökwo oblë oblë uunkong, e iche wlo. ⁸ Nopga löng kjok ère kjing go kës ko tak pjang Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë zröraba ði kjibokwoyo go ðlëm wleniyi, Äya ði poshrëra ðok. Kjok shäryayde Sbörë ðlëm obishko ga ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak ðok kjibokwo ère go tjän.

⁹ ÿÿe kwomgwo tjok ga woyde ga kuya yötso.

¹⁰ ÿÿe shakoba, sökoba kjok shto oblë wlo ga

shakoba, sökoba kjok shto oblë.
 Eye zrökoba dröng go wlo ga
 zrökoba dröng go.

Miydëy tjökwö ere go ga llëbo wen Sbö nopga kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Sbö raye llëm bakoe.

Äya weno tëm klung roy dwayo kjlara

¹¹E irgo ga in ga äya wen tëm sök kjlara, klung roy dwayo. Äya li sjö kjwang pjök, so öng wlep ushko so lligwoklë sjö kjoyo, gueniyo tjle äya so Öoka kjoyo li dik. ¹²Era parkono Äya zak pjano li dbo go, ga nopga löng kjok ere kjing go kes li iara ba poshrëk. ¹³Eshko ga llëbo iydëba llëm wleniyo shäryara kësbang oblë oblë ara, kjrina li, iök ichara ter kjok dogo dwayo shrono kjok ere kjing go oba bokshto. ¹⁴Llëbo eni li shäryara äya bäm iyo li kong. E go ga nopga löng kjok kjing go li jyäpgwara uunkong. Ga epga iara äya bäm iyo li jyäglo shäryë kjlara, ie lok ber kësbang, tjwlo ara wlo. Äya bäm iyo li kjupashko ga zaraba dröng go, gueniyo wolono llëm, pjano iröng obi. ¹⁵Äya weno tëm klung roy dwayo li kong dbo twaraba, äya jyäglo shäryara nopgarë li iche tjle wlo. Eshko ga eye äya jyäglo li poshrëra llëm ga ichara zrökoba wlo. ¹⁶Ga nopga iara uunkong llëbo jyäglo ie ba bokdo go, llëm ga ba orkwo këlëkong go. Nopga tjwlo ara wleniyo, nopga tjwlo chira wleniyo, nopga dbur ara wleniyo, nopga song wleniyo, parkagaga tjwlek löng pjir wleniyo, nopga eni llëm wleniyo, e iara uunkong ba shäryë eni. ¹⁷Eni ga eye llëbo jyäglo li iak lok llëm ga llëye tjwleya ga ä, llëye soyneya ga ä bakoe. Llëbo jyäglo li, e äya ko li löklo, ba ko li shtoroy ga äar bayo kjöm li löklo bakoe.

¹⁸Ba ko li shtëy ga äar bayo kjöm li miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Eye kjok miydë ara ga shte ga pjlu, ga äar ber sak dbaw pjloglo tjer kjingsho sak tjer kjingsho tjer (666). Era domer kjlara li löklo.

**Öng Wlep Ushko So Lligwoklë, nopga doglo sak dbaw dbaw
 pjloglo sak dbaw kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak pkeng
 kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pkeng (144,000)**

14 ¹E irgo ga inor jek obi, ga in ga Öng Wlep Ushko So Lligwoklë li sök Siön dlupyo go bor bokshto. Eshko ga yorkaga nopga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak pkeng kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pkeng (144,000), uunkong li bokdo go Öng li ko jyä tak pjang, Öng Data li ko jyä tak pjang bakoe. ²Eshko ga kur ga llëbo ter pjluk jong kjok dogo dwayo, pjluk li so di kes pjlubunyo li pjlukyo kjoyo, so kjrik ri ri li pjlukyo kjoyo, so kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tëy or go wleniyo tëba löng li kjoyo bakoe. ³Ga nopga löng li tono lok tükwo tjaglën, pjlu sökklo jong kjok dogo li bokshto, äya löng së doglo pkeng (4) li bokshto, tjlapgaga kjok lligwega wleniyo li bokshto bakoe. Gueniyo nopga doglo sak dbaw dbaw pjloglo sak dbaw kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo sak pkeng kjingsho sak dbaw dbaw pjloglo pkeng (144,000) li tokdo eröe. Nopga döktong löng kjok ere kjing go li epga. Eye oblë të ba tükwo li go ga äe. ⁴⁻⁵Epga llëbo owa shäryono walëga tjok llëm, jyörkono llëm bakoe. Beno löng pogo llëye dret Sbö bokso erä. Ga to löng Öng li irgo, jek kjone lishko. Epga döraba nopga

lõng kës li tjërko dwayo, ga twaraba Sbõ kong, Öng li kong, ba sëngglo, bo kwirkono bäm iyo li kjaraba, twaraba ba kong wleni.

Sbõ parkagaga kjok dogo so doglo mya

⁶Eshko ga in ga Sbõ parkaga kjok dogo so dbuk pjang kjlara, tjlokwo pjlu ber iyado wlo li söya tjeng nopga lõng kjok ere kjing go kës li kong, kjok shto oblë oblë uunkong sopga kong, tjeyoga oblë oblë uunkong kong, nopga tjle tjlokwo oblë oblë uunkong kong bakoe. ⁷Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Nopga ilgweya Sbörë dbaryo li öötonge. E kjishko ga Sbõ bangkjrozi, iozi ber kësang, tjwlo ara, poshrëzi bakoe. Kjok uunkong sharyaga li e, kjopkwo, kjok ere, dlung, di wen lok kjone pogo bakoe» le.

⁸Eshko ga Sbõ parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara, tjle ga «¡E pitonge! ¡Babilonia kjokyo tjwlo ara li pitonge! Tjeyoga oblë oblë pinggaga llëbo owa sharyë oblë oblë li e. Epga ichara Sbõ rayë bakoe. E pitong e kjishko» le.

⁹Eshko ga Sbõ parkaga kjok dogo so wen pjang ba irgo kjlara obi. Tjlëno pjang dbo go. Tjlë ga «Ëye äya li poshrëk, ëye ba jyä glo li poshrëk, ëye bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyä glo li jyä tak pjang ga ¹⁰Sbõ iirkono ara ba kong. E kjishko ga ëye Sbõ iono ber iirshko ga shdüya sorë ga epga shdüya eni bakoe. Epga suya akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri li tjok, Sbõ parkagaga kjok dogo so bokshto, Öng li bokshto bakoe. ¹¹Epga shdüya eni iyado, ba iök li sjer llëm shkë jik, dba jik. Sharyë eni, äya li poshrëra lok kjishko, ba jyä glo li poshrëra lok kjishko, bokdo go, llëm ga orkwo go ba jyä glo li jyä tak pjang kjishko bakoe» le.

¹²Miydëy tjlokwo ere go ga llëbo wen Sbõ nopga, ba kolagaga li kong owa ëmdë ga woyde ga kuya kjang, Jesús raye llëm bakoe.

¹³Eshko ga kur ga ybõ ter kjok dogo dwayo pjlara, tjle ga «Tjlokwo ere tozong. Eeri jek lëkong ga ëye mär beno lõng Tjlapga Jesús go wolonoshko guing ga ber wopjlue» le.

Kuya Sbõ Sëyarë ga tjle ga «Ëng, eni. Epga sjenõ parkorbo, ga potjwlëya Sbörë ba pak li kjishko» le.

Dwla bo skozi long dbaryo, kjilgwõ bo skozi long dbaryo

¹⁴Eshko ga inor jek obi, ga in ga pjäng sho wen pjang kjrina pjlublün, kjing go sök kjlara so no to ter kjok dogo dwayo li kjoyo, dlu kjing go pjlu dlu ioklo pjang kjwara sharyak dbur sho shöylör go, wloshko dröng tjeng kjwangna zöng. ¹⁵Eshko ga Sbõ parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara, Sbõ u jong li roy dwayo, ga tjleno sök pjäng sho kjing go li kong dbo go. Tjlë ga «Dwla bo kwirkono tjän, ga dwla bo skozi long dbaryo öötonge. E kjishko ga bop dröng kjwe sös, ga pja nom dwla bo tjeng li skok» le. ¹⁶Kuya ga ba dröng li go ga dwla bo tjeng kjok ere kjing go kës li zakza tas erä.

¹⁷Eshko ga Sbõ parkaga kjok dogo so opshino shäng kjlara obi, Sbõ u jong kjok dogo li roy dwayo, wloshko dröng tjeng kjwangna zöng bakoe. ¹⁸E irgo ga Sbõ parkaga kjok dogo so wen shäng kjlara obi. E parkë shäng iök pjë jong ri ri llëbo lo pjleblë sukklo kjing go li dë, sjer llëm wlo. Eshko ga tek shäng öng sukklo jong li shwoy dwayo, ga tjleno wloshko dröng tjeng li kong dbo go. Tjlë ga «Kjilgwõ bo kwirkono tjän. E kjishko ga bop dröng kjwe sös, ga pja

nom jer kjok kjing go, kjilgwo bo tjeng li töng» ie. ¹⁹Kuya ga ba dröng li go ga kjilgwo bo tjeng kjok ere kjing go kës li zakza tas, ga dbukza jer kjilgwo bo lîruzlong shtoyo li roshko. E no shdüzlong shtoyo li löklo, eye Sbö iono iirshko ga shdüya tjeng lishko. ²⁰Kjilgwo bo lîruzlong shtoyo li jong kjok eshko li worbo go. Eni ga kjilgwo bo li lîrura eshko, ga ba srëng li tur jer jong e roy dwayo di kësbang wleni, öötong kjlay kwomgla kjëngso go, äär jong pjolae. Shji äär ba pjlarbo wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjwara (10) dik.^o

Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), no shdungglo kjinggwo kjäk (7)

15 ¹E irgo ga in ga llëbo jyäglö wen pjang kësbang kjok dogo kjrina obi. Sbö parkagaga kjok dogo so tjeng doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kjinggwo kjäk (7) ba tjok. Sbö iir li pjir e go. ²Eshko ga llëbo in buk so dlung shäryak batlë sho go kjoyo, roshko iök. Dlung li sor go nopga kojono tjeng ara, äya li zana lök, ba jyäglö li zana lök, ba ko li shtoroy ga öötong kjöm li zana lök bakoe. Kong kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿy or go wleniyo twara Sbörë kjwara kjwara tjän, ga beno tjeng ba wloshko. ³Eshko ga tono lök Sbö parkaga tek dënashko so Moisés li tÿkwo, Öng li tÿkwo bako, tÿkwoyo eni:

«Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjüë.

Bop pak shäryorop li,

e kësbang, wolëso.

Llëbo bek li,

e shäryopdë.

Tjÿyoga kës pjüyo iyado li pja eröe.

⁴Tjlapga, ëye, pja bangkjre llëmyo drete.

Ëye, bop ko ie ber kësbang, tjwlo ara llëmyo drete.

Pja eröe.

Ëye oblë eniyo drete.

Bop pak pjlo bek li beno wëlä,

tjÿyoga tjeng kës li äär bop poshrëk e kjishko.»

⁵E irgo ga inor jek obi, ga in kjok dogo ga Sbö u jong eshko li jong oojong.

⁶Ga Sbö parkagaga kjok dogo so opshino tek ba roy dwayo doglo kjäk (7), no shdungglo söya tjeng kjinggwo kjäk (7) ba tjok. Doyono löng shwong ko pjüblün, drëpdre, pjlu, tjwlo ara wleniyo go, dop pjrikklo shäryak dbur sho shöylör go pjang ba pjlu kjing go. ⁷Eshko ga äya löng së doglo pkëng (4) kjlara, epga kong di ioklo twara kjwara kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, roshko Sbö Sök Iyado li iir. ⁸Ga Sbö u jong li dlino jong yö sho go, Sbö dbo kälä tjeng eshko kjishko. Eni ga ëye opzrëk jek ba roy ga ä, äär jong no shdungglo kjinggwo kjäk (7) söya Sbö parkagaga doglo kjäk (7) lirë tjeng ba tjok li shäryono pjir guing.

Di ioklo kjwo kjäk (7) roshko Sbö iir

16 ¹Eshko ga ybö kuror tek Sbö u jong li roy dwayo pjlara, tjläno Sbö parkagaga doglo kjäk (7) li kong. Tjlä ga «Pjäy nom Sbö iir tjeng di

^o 14.20 Shji jëk dbargwo sak kjwara dik le li, e kilómetro kjinggwo sak dbaw pjloglo mya (300) löklo.

ioklö kjwo kjäk (7) roshko kjwe kwong kjok kjing go» le. ²Kuya lök ga Sbö parkaga bäm iyo li, llëbo tjeng ba di ioklö roshko li kwona ter kjok ëre kjing go, ga nopga jyā tak lok äya jyāglo go, äya poshrëgaga löng li, e poglo go üta weno ara, bang ara.

³E irgo ga Sbö parkaga kjlära obi, llëbo tjeng ba di ioklö roshko li kwona ter dlung kjing, ga dlung dyo li kworkwono beno oblë, so shinmoga srëngyo kjoyo, ga llëbo tjeng kës dlung roy li kjëdong drete.

⁴E irgo ga Sbö parkaga kjlära obi, llëbo tjeng ba di ioklö roshko li kwona ter di llë, diwa llë, e kjing, e tjok ga öötong pjloglo mya. Eshko ga di li kworkwono beno srëng. ⁵⁻⁶Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so kuror kjlära. Di llë ichaga li e. Tjlë ga

«Sbö, pja sök iyado.

Pja eröe.

Nopga löng li,

bop nopga srëng li shira,

bop tjlökwö lagaga srëng li shira bakoe.

E kjishko ga

iorop beno löng srëng ië, ba shdungglo.

Kjok ilgwerop eni li,

e beke» le.

⁷Eshko ga kur ga llëbo lö pjleblë sukklo jong li öö le, tjle ga

«Eng, Tjlapga Sbö,

llëye shäryëp woydë li shäryëp ga pjluë.

Kjok ilgwerop sorë li,

e beke» le.

⁸E irgo ga Sbö parkaga kjlära obi, llëbo tjeng ba di ioklö roshko li kwona jek dlo kjing, ga dlo li kong dbo twara, nopga löng li suya ba kälä dbo ara li go wlo. ⁹Eshko ga nopga löng li sura dlo kälä lirë ara. Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, Sbö iara beno kësbang, tjwlo ara llëm bakoe. Llëbo owa li ichara Sbörë ba kong kuzong ga beno löng Sbö ko li läywë owa erä.

¹⁰E irgo ga Sbö parkaga kjlära obi, llëbo tjeng ba di ioklö roshko li kwona ter äya pjlu sökklo jong li kjing go, e tjok ga öötong pjloglo shkëng (5). Eshko ga äya li kjokyo ro zoktong beno yët erä. Nopga löng li bang ara kuzong ga beno löng ba kjyorkwo uë. ¹¹Eni ëmdë ga llëbo owa shärye löng li rayara lok llëm, beno löng Sbö sök kjok dogo li läywë owa erä, ba bang ara li kjishko, ba üta li kjishko bakoe.

¹²E irgo ga Sbö parkaga kjlära obi, llëbo tjeng ba di ioklö roshko li kwona jer Éufrates diyo li kjing, ga di li dano beno dogro, pjlpuga tek dlo wen tëm shwo lëkong dwayo li jek dipzë ba ëngkjwagaga tjok di kar ga pjlu wlo.

¹³Eshko ga in ga sëyaga owa wen tjeng doglo mya, so kjläk kjoyoe. Kjlära opshino tek äya so Öoka kjoyo li kjak roy dwayo, kjlära opshino tek ba pjeyo äya owa li kjak roy dwayo, kjlära opshino tek äya dboryaga owa wleniyo li kjak roy dwayo bakoe. ¹⁴Eshko ga sëyaga owa li to löng llëbo iydëba llëm wleniyo shäryë oblë oblë. Ga pjlpuga löng kjok kjwang jikong li tona lok, ëngkjwë Sbö tjok, no ilgwezlong dbaryo lishko. Sbö, llëye shärye woydë li shärye ga pjluë.

¹⁵ Cristo tjlökwö woyoshrozia. Tjlëno ga «¡Pjây sjêke! Tja tjwe, oba tjwe lürkë ä wleni. Eyë sök bor koshë jlökoyo, sök sê, ba shwong shäryak tjeng pjir ba tjok wleni ga ber wopjlú eshko. Eshko ga to shäng kjwor wleni llëm, llëye lökyotke llëm bakoe» lara eni.

¹⁶ Eni ga pjłupga li tona lok pjir, söra lok öötong löng kjok kjrınashko. Hebreo tjlökwo go ga kjok eshko li ko Armagedón.

¹⁷ E irgo ga Sbö parkaga kjlara obi, llëbo tjeng ba di ioklo roshko li kwona jek aan, pjłuk jek pjang li kjing, e tjok ga öötong pjłoglo kjäk (7). Ga ëbo tjlëno dbo go pjłu sökklo jong Sbö u jong li roy dwayo. Tjlë ga «Uunkong li shäryono pjire» le. ¹⁸ Eshko ga llgwlëng tur jong lletllet llaw pogo, kjrik ri ri le ara, yo ian pjang kësbang, dbo ara bakoe. Nopga iara Sbörë beno tjeng kjok ëre kjing go tek lëkong ga yo iyde eni llëme. ¹⁹ Babilonia kjokyo tjwłö ara li, e shdöktong beno kjrıngwo mya, ga tjëyoga oblë oblë li kjokyo pjıtong dret bakoe. Babilonia sopga shduna Sbörë ba iir ara li go eni, llëbo owa shäryara lok ara li kjışhko. ²⁰ Dlųng tjrëko llë, di tjrëko llë, dlųp llë, e jer pıktong drete. ²¹ Ga di zeng shrono ter kjwołong nopga beno löng li kjing go. Kjwara kjwara kwing ara kwing dungwo kjwo sak dbäw (100) wleni dik.^p Eshko ga nopga löng li shduna Sbörë kjang anmoyö eni kuzong ga Sbö lăywe lok owa erä.

Walë owa kjlara, äya kjlara

17 ¹⁻² Eshko ga Sbö parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), włoshko tjeng di ioklo kjlara tek shrono shäng bor złong, ga tjlë bor kong ga «Kjok buk kjrına, di arashko. Walë sök kjlara eshko, to shäng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo. Pjłupga löng kjok ëre kjing go li pono ba tjok, ga ba nopga tjeng kës li ichara llëbo owa shäryë oblë oblë, ichara Sbö rayë bakoe. Eni ga pja tek bor tjok, walë li shdüya Sbörë li ip wlo» le.

³ Eshko ga tja go Sbö Sëya jlökoyo, ga tja söra parkaga lirë jek kjok dogro no llëmshko. Eshko ga in ga walë sök kjlara, äya sök kjlara li kjing go. Äya li kjlo srëzrën, kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10) bakoe. Ba doyo li go, ko jyä tak lok oblë oblë llaw pogo, Sbö lăywoklo owa wleni.

⁴ Walë li doyono sök shwong ko dingding shwëshwë go, shwong ko srëzrën go bakoe. Shwong li go, llëbo wolësowa smok lok ara, dbur sho shöylör, akkwo wolësowa tjwłö ara wleniyo oblë oblë bakoe. Włoshko di ioklo tjeng kjwara, shäryak dbur sho shöylör go, llëbo owa shäryara li, llëbo shäryako llëm shäryara li, e tjeng ba roshko. ⁵ Llëbo jyä tak pjang ba bokdo go, gueniyo llë loklo miydëba llëme. Tak pjang eni: «Babilonia kjokyo tjwłö ara li tja. Walëga to löng opsoynek domerga oblë oblë kong wleniyo pingga li tja. Nopga ichaga llëbo shäryako llëm shäryë li tja bakoe.» ⁶ In ga walë li sök nelö, srëng iono ara kjışhko. Sbö nopga to löng Jesús roy le oba kong zröra li, e srëngyo iayde. In ga yëy lër erä.

⁷ Eshko ga Sbö parkaga li tjlë bor kong ga «¿Pja opshgawë ega? Walë jek sök äya kjing go li llë loklo lër bop kong. Äya kägä kjwo kjäk (7), sjö kjwang sak kjwara (10), e llë loklo lër bop kong bakoe. ⁸ Äya inop li dënashko ga sök sê, gueniyo eeri ga sök ame. Gueniyo llono ga wen tēm pjłëbgwo jong rong anmoyö li roy dwayo, ga to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo. E kjışhko ga

nopga löng kjok ëre kjing go ko tak pjang Sbö kjibokwoyo go llëm wleniyo kës li, äya li iya lok ga yëy le lok erä. Kjok shäryayde Sbörë llëm obishko ga ëye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go tjän.

⁹»Llëbo ëre llë loklo miydëy wlo ga woyde ga shji kjok miydë ara. Äya kägä kjwo kjäk (7) li, e dlup lok kjwo kjäk (7) loklo, ga walë li sök ba kjing go. ¹⁰Ba kägä kjwo kjäk (7) li, e pjłupga doglo kjäk (7) loklo bakoe. Pjłupga shkëng (5) jüni wolono tjän, kjlara sök eerishko, ga kjlara obi tjewayde llëm obi. Shrono ga ber sök wop sira döe. ¹¹Äya dënashko ga sök së, gueniyo eeri ga sök ame li, e pjłu kjlara obi loklo, e tjok ga äär doglo kjwong (8). Pjłupga doglo kjäk (7) kjlara woshrono iröng obi li e, gueniyo to jongya shdüya, pjiya Sbörë wlo bakoe.

¹²»Sjö kjwang sak kjwara (10) inop li, e pjłupga doglo sak kjwara (10) wentë llëm obi li loklo. Llono ga kong dbo twëba, parkë ber löng no pjłuyoga äya li tjok wop sira bakoe. ¹³Eshkoshko ga wotjlik lok kjrinaso, ga ba dbo li twe lok äya li kong, ba nopga tjeng kës li iche wlo. ¹⁴Ga ëngkjwë lok Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë li tjok. Gueniyo Öng li, no kägäyoga uunkong kägäyo li e, pjłupga uunkong pjłuyo li e bakoe. E kjishko ga epga zäya. Ba nopga rokara, kjrara, mär löng ba go iyado li löng ba tjok eshko.

¹⁵»Walë to shäng opsoynek domerga oblë oblë tjok wleniyo li inop sök di arashko. Di li, e tjëyoga oblë oblë li loklo, nopga tjle tjłokwo oblë oblë li loklo bakoe. ¹⁶Sjö kjwang sak kjwara (10) lok äya go li, walë owa li iywa lok shjik-tëng, shdüya lok ara, ga ie lok ber shäng kjwor. E irgo ga sho ue lok, ga doyo suya lok iök go. ¹⁷Epga wotjlıno kjrinaso li, ba dbo twara äya kong li, e äga Sbörë, ära eni tek dënashko kjishko. Ga shärye lok eni, äär jong llëye ära Sbörë li shäryono pjir guing.

¹⁸»Walë inop li, e kjok tjwlo ara loklo, pjłupga löng kjok ëre kjing go ichaga sök lishko» le.

Babilonia kjokyo pjitonge

18 ¹E irgo ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so ter shäng kjlara obi, kjok dogo dwayo. E dbo ara, ga kjok ëre kjing iara ba kalä ara lirë beno buk shjiye. ²⁻³Eshko ga tjleño dbo go. Tjle ga

«iE pjitonge!

iBabilonia kjokyo tjwlo ara li pjitonge!

Tjëyoga oblë oblë, llëbo owa oblë oblë pina ba kong li,

e shäryara lok pjir,

Sbö rayara lok bakoe.

Pjłupga löng kjok ëre kjing go kjłobi li,

e pono ba tjok wleni.

Llëbo soynega kjok ëre so li,

e dbur shano ara,

kjok eshko sopga dbur zano ara kjishko.

E kjishko ga kjok eshko li kworkwono beno buk Ä sëyaga shtoyo shara,

sëyaga owa oblë oblë löng eshko.

Sënwa owa, woydëy llëm wleniyo,

e usho shäryë lõk eshko bakoe»^q ìe.

⁴Eshko ga kur ga ybõ ter kjok dogo dwayo pjłara, tjłe ga

«Bor nopga, pjāy opshis kjok kjweshko dwayo,
lłebo owa shārye nopga lõng kjweshkorë lı shāryemi lłem wlo,
kjwepga shdūya Sbörëshko ga pjāy shdūya eni lłem bako wlo.

⁵Nopga lõng kjweshko lı go owa ara,
kjlay kjok dogo.

Kjwepga shdūya Sbörë ara,
lłebo owa shāryara kës lı kjışhko» ìe.

⁶Eshko ga ybõ lı tjłeno nopga shdunggaga lı kong. Tjłe ga

«Nopga kjwe lłebo shāryono oblë kong owa sorë ga
shāryozı ba kong eni pjloglo pjök.

Oblë shduna sorë ga
nopga kjwe shdūzı eni pjloglo pjök bakoe.

⁷Lłebo shāryara ba kong om go ara, dbur zano ara,
ber lõng wopjlı wlo.

Eni ga lłebo shāryozı ba kong owa bayo eni,
ber lõng woydë ara wlo.

Eerishko ga to lõng krë ara. Tjłe ga
“Tjawa pjlu boy wleni, tjawa äär ber syā wleni lłem,
lłeye wen borwa kong owa wlo drete” ìe.

⁸Eni kuzong ga dbar kjwara ga lłebo wen ba kong owa oblë oblë,
kjone kjone wolon,
kjone kjone slar ara,
kjone kjone pjli kuk ara bakoe.

Epga shdūya Tjlapga Sbörë, ba dbo ara go,
ga ba kjok buk kës lı suya iök go, ber dret wlo» ìe.

⁹Pjłupga lõng kjok ëre kjing go pono walë lı tjok wleni lı, lłebo shāryara ba
kong om go ara, dbur zano lõk ara bakoe. Shāryara lõk eni, ber lõng wopjlı
baıya dik wlo. Eni ga kjok lı pjë jong ri rishko ga ba yõ sho jem lı iya lõk ga
slar ara, kjłoshtë ara ba kjışhko. ¹⁰Eshko ga walë lı shdūya Sbörë ara eni lı iya
ga bangkjre lõk ara. Ber lõng kjłoshtë ara pjolae. Tjłe lõk ga

«ıBabilonia sopga, pjāy tjwlo ara, dbo ara,
gueniyo pjāy shduna ara, ga pjāy pjitong malinge!

ıPjāy song jlöe!

ıPjāy song jlöe!» ìe lõk eni.

¹¹Eshko ga lłebo soynegaga kjok ëre so lı slar ara, kjłoshtë ara, lłebo tjwle-
koba eshko ame kjışhko. ¹²Dbur sho shöylör, dbur sho pjłublın, akkwo
wolësowa tjwlo ara wleniyo oblë oblë, e tjwlekoba eshko ame. Shwong ko
pjłublın, pjlu tjwlo ara wleniyo, shwong ko dingding shweshwë, shwong pjlu
wleniyo ko seda, shwong ko srëzrën, e tjwlekoba eshko ame. Kjorkwang lõ
pjłëblë wleniyo oblë oblë, lłebo wolësowa oblë oblë shāryak lłebo ko *marfil*
go, shāryak kjorkwang tjwlo ara wleniyo go, shāryak dröng sho so klung sho
kjoyo go, shāryak dröng sho go, shāryak ak ko *mármol* go, e tjwlekoba eshko

q 18.2-3 Tek dënashko ga kjibokwo ëre jyā shiraba oblë oblë ara. Ga kjone kjone tjłe ga «... e
usho shāryë lõk eshko, ga āya owa, woydëy lłem wleniyo, e lõng eshko bakoe.»

ame. ¹³Dli mokyö oblë oblë, llëbo lö pjëblë suy wlo, dwlo poshtikklo lö pjëb-
lë oblë oblë, poshtikklo lö pjëblë wleniyo oblë oblë, kjillgwo bo dyo dbo ara,
kjoy pjlu wleniyo, pjlung shosho pjlu wleniyo, e tjwlekoba eshko ame. Söglä,
öng wlep ushko so, kwomglä, jëkklo dopshiga kwomglarë wleniyo, parkagaga
tjwlek löng pjir wleniyo, nopga oblë oblë, e tjwlekoba eshko ame.

¹⁴Eshko ga llëbo soynegaga li tjle lok ga

«iBabilonia sopga,

llëbo woydoromi ara li,

e pjitong drete.

Llëbo oblë oblë tjwlo ara bomi kong li,

e pjitong dret bakoe.

iPjây song jlöe!

iPjây song jlöe!» le lok eni.

¹⁵Eshko ga epga shdüya Sbörë ara eni li iya llëbo ëre soynegaga löng lirë ga
bangkjre lok ara. Ber löng slar ara, kjloshtë ara pjolae. ¹⁶⁻¹⁷Tjle lok ga

«iBabilonia sopga,

pjây doyono löng shwong ko pjublün, pjlu tjwlo ara wleniyo go,

shwong ko dingding shweshwë go

shwong ko srëzrën go bakoe!

iPjây obrikkwo wolësowa oblë oblë

shäryak dbur sho shöylör go,

shäryak akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo oblë oblë go bakoe!

Gueniyo llëbo tjwlo ara tjeng kës li pjitong malinge!

iPjây song jlöe!

iPjây song jlöe!» le lok eni.

Eshko ga kjoyong kësksë sögaga, ba kägäyoga, nopga jëk löng kjoyong kësksë
go, e ber löng pjola bakoe. ¹⁸Ga kjok li pjë jong ri rishko ga ba yö sho jem li
iya lok ga slar ara ba kjishko. Tjle lok ga «Kjok oblë äar tjwlo ara, kjok kjweni
dik llëme» le lok eni. ¹⁹Eshko ga klung sho iara ba kä kjing go, löng woydë
ara li loklo, ga slar ara, kjloshtë ara. Tjle lok ga

«Babilonia sopga,

pjây dbur ara kjishko ga

kjoyong kësksë sogoga kës li dbur shano ara.

iGueniyo pjây pjitong malinge!

iPjây song jlöe!

iPjây song jlöe!

²⁰iGueniyo kjok dogo so,

Sbö nopga,

Sbö tjlokwo roy lagaga Jesús äska,

Sbö tjlokwo lagaga,

pjây shduna lok ara kuzong ga

epga shduna Sbörë ara bakoe!

iPjây löng wopjlu e kjishko!» le.

²¹Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so dbo ara wleniyo kjlara apkwo kjrono
kjawara kësbang, bayo dwla kjwokäkklo apkwoyo wleni, ga dbura jer dlung
roy, ga tjle ga

«Apkwo dburor li piktong dret,

beno ïgöy ame.

Babilonia kjokyo ïi pjir dret,

ber ïgöy ame eni bakoe.

²² Kjorkwang shäryak jong kjiyo tjok tÿy or go wïeniyo, dbonmo, wïi,
e tÿba eshko ame,

ga ëye tÿ eshko ame bakoe.

Ëye parkÿ eshko ame,

ga oba parkÿ löng ïi pjïlukyo kuy eshko ame bakoe.

²³ Iök shjiy eshko ame,

ëye orkwosmok eshko ame bakoe.

Dënashko ga ïlÿbo soynegaga kjok eshko so ïi tjwïö ara.

Ga tjÿyoga oblÿ oblÿ jyäpgwara ba nopgarÿ ba ybi sho ïi go.

²⁴ Sbö tjïökwo ïagaga, Sbö nopga, nopga oblÿ,

e zröraba ara kjok eshko» le.

Shji Tjïlapga poshrÿk ara

19 ¹⁻² E irgo ga kur ga nopga träk ïlÿm, öö le ara kjok dogo. Tjïlÿ lök ga
«ïShji Tjïlapga poshrÿk ara!

Walÿ to shäng opsoynek domerga oblÿ oblÿ kong wïeniyo ïi,
nopga löng kjok kjing go ïi ichara ïlÿbo owa shäryÿ oblÿ oblÿ,
ichara Sbö rayÿ bakoe.

Sbö nopga zröra ara kjïshko ga

walÿ ïi shduna Sbörÿ.

Kjok ïlgwera sorÿ ïi,

e beke.

Bi Sbö,

e kÿsbang, tjwïö ara, dbo ara bakoe.

Bi döga kjïlaraso ïi e» le.

³ Ga öö le lök obi, tjïlÿ ga

«ïShji Tjïlapga poshrÿk ara!

Walÿ ïi doyo pjÿ ber buk iyado,

pjÿ yöyo jem jong ïi slän ïlÿme» le.

⁴ Eshko ga tjïlapgaga kjok ïlgwega wïeniyo dogïo sak pjök kjingsho pkëng
(24) ïi, e kjök tono, ga Sbö sök pjïu sökkïo kjing go ïi poshrÿra. Tjïlÿ lök ga

«ïBer eni!

ïShji Tjïlapga poshrÿk ara!» le.

⁵ Eshko ga ëbo tjïlÿno pjïu sökkïo jong ïishko dwayo. Tjïlÿ ga

«ïSbö parkagaga,

Sbö bangkjragaga,

pjäy tjwïö arare, de ïlÿmde, e ïlÿno ïlÿme.

Bi Sbö poshrÿzï pjäy uunkongdÿ!» le.

⁶ Eshko ga kur ga nopga träk ïlÿm, öö le ara, pjïluk ïi so di kÿs pjïublunyo ïi
pjïlukyo kjoyo, so kjrik ri ri ïi pjïlukyo kjoyo bakoe. Tjïlÿ lök ga

«ïShji Tjïlapga poshrÿk ara!

Bi Tjïlapga Sbö,

ïlÿye shärye woydÿ ïi shärye ga pjïlÿe.

Öötong sök nopga uunkong pjïluyo tjän.

⁷ Shji wopjǎu e kjǎshko,
iëy ber kësbang, tjwǎo ara bakoe.

Öng Wǎep Ushko So Lǐgwoklë orkwosmozlōng dbaryo lǐ öötong,
ba boy poshǎryono pjir,
sök ba koshë.

⁸ Kong shwong twara Sbörë doyë e go wǎo.

Shwong lǐ ko pjǎublún, pjǎu tjwǎo ara, drëpdrë, stek wǎeniyo» lë.
(Shwong lë lǐ, e lǐëbo pjǎo bek shǎryara Sbö nopgarë oblë oblë lǐ löklo.)

⁹ Eshko ga Sbö parkaga kjok dogo so lǐ tjǎe bor kong ga «Tjǎokwo ëre tozong.
Ëye mana Sbörë tek Öng Wǎep Ushko So Lǐgwoklë orkwosmozlōng dǎiyo lǐ uë
ga ber wopjǎu» lë. Ga tjǎe obi ga «Tjǎokwo ëre ǎara Sbörë lǐ, e beke» lë.

¹⁰ Kur ga tja kjök tono parkaga lǐ bokshto, ga poshrë ǎoror. Gueniyo tjǎe bor
kong ga «ǐKjwe shǎryëp lǐëme! ǐTja parkaga Sbö kong eröe! ǐPja, bop pjeyoga
mǎr löng Jesús tjǎokwo go lǐ, pjǎy eni bakoe! ǐËye Jesús tjǎokwo roy lë ga e
Sbö tjǎokwo ǎaga! ǐE kjǎshko ga Sbö poshrëpdë dey!» lë.

Kjǎlara sök kwomgǎ kjǎo pjǎublún kjing go

¹¹ Eshko ga kjok dogo roshwino beno jong oojong, ga ǐn ga kwomgǎ sök
kjǎlara kjǎo pjǎublún. Kjing go sök kjǎlara. Lǐëye lë lǐ shǎrye eni iyado lëba,
tjǎokwo bek ǎaga lǐ e lëba bakoe. Kjok lǐgweya bek, ga ëngkjwë ba wǎoyoga
tjok bek bakoe. ¹² Ba bokkwo so iök pjë lök ri ri kjoyo, ba kǎ kjing go pjǎupga
dǎu iöklo lök ara. Ko jyǎ tak pjang ba go kjwara, miydaga erë om go eröe.
¹³ Doyono sök shwong pöraba srëng go pjir lǐ go. E ko Sbö Tjǎokwo. ¹⁴ Ëng-
kjwagaga kjok dogo so uunkong lǐ jek löng kwomgǎ kjǎo pjǎublún kjing go
ba irgo, doyono löng shwong ko pjǎublún, pjǎu tjwǎo ara, drëpdrë, stek wǎe-
niyo go. ¹⁵ Dröng tur jong sök kwomgǎ kjing go lǐ kjak roy kjwangna, kowo
stek, tjeyoga oblë oblë tjeng kës lǐ pjiya e go wǎo. Lǐëye shǎrye woydë Sbörë
lǐ shǎrye ga pjǎu, ga iirkono ara nopga löng lǐ kong. E kjǎshko ga domer lǐ
ichara ba shdung kjang, shji kjǎllgwo bo shglëroy bi dre go wǎeni. Jǎokoyo ga
epga iche kjange. ¹⁶ Ko jyǎ tak pjang kjrina, ba shwong pjang lǐ go, ba kworbo
do lǐ go bakoe. Ko lǐ tak pjang eni «Pjǎupga Uunkong Pjǎuyo, No Kǎgǎyoga
Uunkong Kǎgǎyo.»

¹⁷ Eshko ga ǐn ga Sbö parkaga kjok dogo so shǎng kojong kjǎlara, dǎo kjing
go. Ga tjǎeno sënwa sjëng uaga dbuk lök kjok dogo kës lǐ kong dbo go. Tjǎe ga
«Pjǎy tönzong, Sbö dǎiyo kësbang lǐ uëmi wǎo. ¹⁸ Eshko ga pjǎupga doyo sho,
ëngkjwaga kǎgǎyoga doyo sho, nopga tjwǎo ara wǎeniyo doyo sho, kwomgǎ
doyo sho, ba sögaga doyo sho, e uëmi ga pjǎu, nopga uunkong tjwǎek löng pjir
wǎeniyore, de lǐëmde, tjwǎo arare, de chirare, uunkong lǐ doyo sho uëmi ga
pjǎu» lë.

¹⁹ Eshko ga ǐn ga pjǎupga löng kjok ëre kjing go, ba ëngkjwagaga kës lǐ tōna
lök ǎaya owa lǐ tjok, ëngkjwë sök kwomgǎ kjing go lǐ tjok wǎo, ëngkjwë ba
ëngkjwagaga jek löng ba tjok lǐ tjok wǎo bakoe. ²⁰ Eshko ga ǎaya owa lǐ shara
ba wǎoyoga lǐrë, ga dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo lǐ roshko,
ba dboryaga owa wǎeniyo lǐ tjok. Shto, e kësbang, so dǎlung kjoyoe. Kjupǎbā-
shko ga ba dboryaga lǐ, lǐëbo iydëba lǐëm wǎeniyo shǎryara oblë oblë ba kong,
ga nopga jyǎ tak lök ǎaya jyǎglo go, ǎaya poshrëgaga löng lǐ, e jyǎpgwara e
go. ²¹ Ga ëngkjwë löngshko ga nopga tōno tjeng ǎaya owa tjok lǐ, e zrōra dret,

dröng tur jong sök kwomgla kjing go li kjak roy li go. Eni ga sënwa li löno ba sho beno tjeng li uë, beno löng bökö tjung ara, no sho li go.

Lu pjloglo sak dbaw dbaw (1,000)

20 ¹Eshko ga in ga Sbö parkaga kjok dogo so to ter kjok dogo dwayo kjlara, wloshko tjeng pjlebgwo jong rong anmoyö li dökklo, no shak-klo shäryak dröng sho go tjeng pjlara kësbang bakoe. ²⁻³Ga äya so Ööka kjoyo li shara, ga pjirira, ber buk eni lu pjloglo sak dbaw dbaw (1,000) wlo. E irgo ga dbura jer pjlebgwo jong rong anmoyö li roshko, kjing bängzara yötso, tjëyoga oblë oblë jyäpgwe llëm, äär jong lu pjloglo sak dbaw dbaw (1,000) wlo. Eshko ga döya jek pjlara obi, wop sira wlo. Äya li, e Ä om go.

⁴Eshko ga in ga nopga sirkeno tjeng kjlobö, pjlu sökklo tjeng li kjing go. Epga kong dbo twara Sbörë nopga llgwek wlo. Dënashko ga nopga kä zaraba ara, Jesús roy lara kjishko, Sbö tjlokwo roy lara kjishko bakoe. Äya owa li poshrëra lok llëm, ba jyäglö li poshrëra lok llëm, bokdo, orkwo, e tak lok ba jyäglö go llëm bakoe. Nopga eniyo li sëyaga inor tjeng eshko, nopga sirkeno tjeng li shwoy. Eshko ga woshrra Sbörë iröng obi, ga beno löng nopga ichë Cristo tjok lu pjloglo sak dbaw dbaw (1,000). ⁵Nopga woshrra Sbörë bäm go li epga. Llamö woshrra llëm, äär jong lu pjloglo sak dbaw dbaw (1,000) li pjitong guing. ⁶Woshrra Sbörë bäm go li ber wopjlü, iak beno tjeng dboy Sbö kong bakoe. Nopga wolono tjeng li wolon jek obishko ga llëye wen ba kong llëm, ber löng syöshtaga Sbö kong, Cristo kong, ga nopga iche ba tjok lu pjloglo sak dbaw dbaw (1,000) bakoe.

Ä zanabae

⁷Äär lu pjloglo sak dbaw dbaw (1,000) lishko ga Ä döra ba shdüzlöng shtoyo jong li dwayo, ⁸ga opshino to shäng oba jyäpgwë kjok kjwang jikong, töya engkwë wlo. Tjëyoga jyäpgwara li ko Gog, Magog bakoe. Epga träk llëm, la sho tjeng dlung kjako wleni. ⁹Eshko ga töno löng kjok kjwang jikong dwayo, ga Sbö nopga löng li kjokyo kopjrina lok pjririe. Kjok woyde Sbörë ara li eshko. Gueniyo ga iök ichara Sbörë lon kjok dogo dwayo, ga epga pjira drete. ¹⁰Eshko ga Ä, nopga jyäpgwaga li shara, dbura jer akkwo ko *azufre* pjë jong ri ri shtoyo li roy, ba pjeyoga äya owa li, ba dboryaga li, e dbura beno tjeng dënashko lishko. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Ga mya jikong li shdüya ber löng eshko shkë dba, iyado wlo.

Nopga llgweraba löng pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublün li bokshto

¹¹Eshko ga in ga pjlu sökklo jong kjwara kësbang, pjublün, kjing go ëbo sök kjlara. Eshko ga kjok uunkong töktong ba bokshto dwayo, kjok dogo, klung bakoe. Beno igöy ame. ¹²Ga in ga nopga wolono tjeng kës li löng pjlu sökklo jong li bokshto, nopga tjwlo ara, nopga tjwlo chira bakoe. Eshko ga kjibokwo tjeng li roshwinaba. E irgo ga kjibokwo roshwinaba kjwara obi. Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo e go. Ga nopga wolono tjeng li llgweraba, llëbo shäryara dö, tara beno tjeng kjibokwo tjeng kës roshko li kjishko. ¹³Nopga wolono beno tjeng dlung roy ga löng eshko.

Nopga wołono beno tjeng sakshko ga lõng eshko. Nopga wołono beno tjeng shinmoga shtoyo ga lõng eshko. Ga kjłara kjłara lıgwera, lıebo sharyara dõ li kjishko. ¹⁴⁻¹⁵ Eye ber sõk sã iyado Sbõ tjok wlo ga ba ko, e tak pjang Sbõ kjibokwoyo li go. Gueniyo eye ko wlenaba tak pjang e go llem ga dburaba jer beno tjeng iõk pjẽ jong ri ri shtoyo li roy, shinmoga shtoyo li tjok. Shto, e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wołono tjeng li wołon jek obi wleni eshko.

Jerusalén kjokyo tjağlën

21 ¹ E irgo ga in ga kjopkwo pjang tjağlën, klung buk tjağlën bakoe. Kjopkwo këguẽ li, klung këguẽ li, dlung këguẽ li, e jeno uunkong, lıebo këguẽ li beno ame. ² Ga in ga kjok ter pjang kjrına, Sbõ sõk kjok dogo lishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén, e sharyak tjağlën, kjok iak beno buk dboy Sbõ kong li e. Kjok li sharyak wolësowa, walẽ posharyono orkwosmok dõrõ wlo wleni. ³ Eshko ga ybõ kuror tek pjlu sõkklo jong lishko dwayo pjłara, tjłẽ ga «Sbõ ber sõk nopga lõng lishko shara. E ber sõk ba tjok, ga epga ber ba nopga. Sbõ om go li ber sõk ba tjok, ga ber ba Sbõ. ⁴ Ba boryo krõya Sbõrẽ, ber lõng slar ame wlo. Eshko ga lıebo këguẽ li pjitong kjishko ga eye wołon ame, slar ame, poglo bang ame bakoe» lẽ.

⁵ Eshko ga sõk pjlu sõkklo kjing go li tjłẽ bor kong ga «Lıebo kës sharyer shang ere tjağlën erõ. Tjłõkwo loror li, e bek, nopga mår ba go ga pjłũ. E kjishko ga tozong. ⁶ Uunkong li sharyono pjire! Tja so tjłõkwo toklo ko *Alfa* kjoyõ, tja so tjłõkwo toklo ko *Omega* kjoyõ bakoe. Sõk bãm go li tja. Pjirshko ga ber sõk li tja bakoe. Di icher tur di bokkwo roy dwayo, eye omiono ga ber sõk sã iyado bor tjok. Eye di ere iẽ woydẽ ga kong twer, ga tjwlo shir lıeme. ⁷ Eye lıebo owa li zano ga lıebo kës ere ber ba kong, ga tja ber ba Sbõ, e ber bor wa bakoe.

⁸ «Gueniyo nopga kjok bangkjre wleniyo, nopga mår bor go llem wleniyo, nopga lıebo sharyako llem li sharyẽ wleniyo, nopga oblẽ zrõk wleniyo, nopga pẽ no orkwosmono ba tjok llem li tjok wleniyo, nopga parkẽ ybi wleniyo, nopga lıebo jyaglo poshrẽk wleniyo, nopga lürkẽ ä wleniyo, era dbukoba jer ber lõng akkwo ko *azufre* pjẽ jong ri ri shtoyo li roshko. Shto e kësbang, so dlung kjoyoe. Nopga wołono tjeng li wołon jek obi wleni eshko» lẽ.

⁹ Eshko ga Sbõ parkagaga kjok dogo so doglo kjäk (7), wloshko tjeng di ioklo, roshko no shdungglo tjeng kjinggwo kjäk (7) kjłara li tek shrono shang bor zlong, ga tjłẽ bor kong ga «Pja tek bor tjok, ga walẽ orkwosmok Öng Wlẽp Ushko So lıgwoklẽ tjok wlo li pin bop kong» lẽ. ¹⁰ Eshko ga tja go Sbõ Seya jlõkoyo, ga tja sõra parkaga lirẽ jem dlup jong kësbang, kjõkshko li kjing go. Eshko ga kjok pina bor kong kjrına, ter pjang Sbõ sõk kjok dogo lishko dwayo. Kjok li ko Jerusalén. Kjok iak beno buk dboy Sbõ kong li e. ¹¹ Sbõ sõk eshko kjishko ga kjok li kälã bolo ara, so akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo kälã kjoyõ, so akkwo ko *jaspe* kälã kjoyõ, roıgõy wẽlẽ, so batlẽ sho kjoyoe. ¹²⁻¹³ Kjeryo sharyak pjribri kjõkshko, kjer li shklukyo kjinggwo pkeng (4), ga kjer li pjlor kar kar, u bang bang lok kjwo mya mya, uunkong ga kjwo sak kjwara kjingsho pjõk (12). U bang bang daga Sbõ parkaga kjok dogo

sorë kjłara kjłarae. U bång bång kjwara kjwara ãi go Israel tjëyoga doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) ãi ko jyã tjang pjang kjrina kjrina eshko. ¹⁴Kjok ãi shakklo kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12), kjwara kjwara ãi go Sbö tjlökworo y laga Jesús ãska doglo sak kjwara kjingsho pjök (12) ãi ko jyã tak pjang kjrina kjrina eshko.

¹⁵Parkaga ãan shång bor tjok ãi, wloshko llëbo tjllikklo shäryak dbur sho shoýlör go tjeng kjwangna, kjok ãi, u bång bång ãi, kjër ãi, e tjliya e go wlo. ¹⁶Kjok ãi tjliya ga pjlor kar kar bam beke. Ga tjliya llëbo tjllikklo ãi go ga beno kësband anmoyö. Shji jëk shklok kjrina dwayo ãar shklok kalëkong wlo ga woyde ga shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik. Ga jem kjomo lëkong ga wop eni bakoe. ¹⁷Kjër ãi tjliya, llëbo tjliya norë wleni ga shtëgro orkwo jyäglo^v pjloglo sak dbaw kjingsho sak pkëng kjingsho pkëng (144). ¹⁸Kjër ãi shäryak akkwo ko *jaspe* go. Kjok ãi shäryak dbur sho shoýlör go, ga roigöy wëlë, so batlë sho kjoyoe. ¹⁹Kjok ãi shakklo shäryak lok akkwo wolësowa tjwlo ara wleniyo oblë oblë go. Ba shakklo bäm ãi shäryak akkwo ko *jaspe* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *zafiro* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ágata* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *esmeralda* go. ²⁰Irgo shakklo shäryak akkwo ko *ónice* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *cornalina* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisólito* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *berilo* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *topacio* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *crisoprasso* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *jacinto* go. Irgo shakklo shäryak akkwo ko *amatista* go. ²¹U bång bång kjwo sak kjwara kjingsho pjök (12) ãi kjwarashko kjwarashko shäryak akkwo kjwara kjwara go. Akkwo ãi wolësowa tjwlo ara wleniyo ko *perla*. Irbo kësband jek buk kjok roshko ãi shäryak dbur sho shoýlör go, roigöy wëlë, so batlë sho kjoyoe.

²²Tjlapga Sbö, llëye shärye woydë ãi shärye ga pjliu. Kjok eshko ga ba u, e poshrëkoba eshko wlo ãnor ãlëm, sök om go eshko kjishko, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë ãi sök eshko kjishko bakoe. ²³Kjok eshko ga dlo kalä shjiy ãi, mok kalä shjiy ãi, e woyde llëme. Kjok ãi ber shjiy, Sbö dbo kalä shjiy ãi go, Öng ãi dbo kalä shjiy ãi go bakoe. ²⁴Ga tjëyoga oblë oblë löng kjok ëre kjing go ãi jëk löng iök shjiy ãi go, ga ba pjliuyoga, ba llëbo tjwlo ara ãi tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁵Dbä ga kjok eshko ãi u bång bång lok ojong iyado, ga eshko ga shkë dret, kjok shjiy iyado. ²⁶Tjëyoga oblë oblë, ba llëbo tjwlo ara ãi tek söya, ie lok ber eshko wlo. ²⁷Ga llëye ber Sbö bokshto ga ä ãi, e ãar eshko llëm, ëye wotjlik owa wleniyo llëm, ëye jyörkë ä wleniyo llëm bakoe. Nopga ko tak lok Öng ãi kjibokwoyo go ãi, epga ãar eshko eröe. Eye ber sök së iyado Sbö tjok wlo ga ba ko, e tak pjang kjibokwo ëre go.

Di pjang pjłara, di ãi, shji ie ber löng së iyado

22 ¹E irgo ga Sbö parkaga kjok dogo so ãi, tja kong di pina pjłara, di ãi ioroy ga shji ber löng së iyado Sbö tjok. Di ãi tur ter Sbö, Öng Wlëp Ushko So Llgwoklë, e löng lishko dwayo, ²ga jer buk irbo kësband jek buk kjok roshko ãi tjërko. Di pjang ãi kjwo kar kar, kjor jong kjłara, ba bo uoroy

u 21.16 Shji jëk dbargwo sak kjäk kjingsho shkëng (75) wleni dik ãi ãi, e kilómetro kjringgwo sak dbaw dbaw pjloglo pjök kjingsho sak dbaw pjloglo pjök (2,200) loklo. v 21.17 Orkwo jyäglo pjłara, e centímetro sak pkëng kjingsho shkëng (45) dik.

ga shji wołon lîeme. Lû pjłobi go ga kјor li botjyë pjłogło sak kјwara kјingsho pjök (12), mok kјłarashko kјłarashko botjyë iyado. Kјor li korga, e tjëyoga oblë oblë li dwłomnekkło.

³ Eshko ga ëye ie Sbörë ber shdungko ame. Sbö sök eshko, Öng li sök eshko bakoe. Ga poshrëya ba parkagaga löng lirë iyado. ⁴ Sbö bokkwo iya lok om go, ga Sbö ko li tak pjang uunkong li bokdo go. ⁵ Eshko ga shkë drete. Iök shjiy woyde lok lîem, dlo woyde lok lîem bakoe. Kјok shjiy laga ber Sbörë om go. Ga ber löng nopga ichaga iyado.

Jesús tjwe maling iröng obi

⁶ Eshko ga Sbö parkaga li tjłë bor kong ga «Tjłökwö löror li, e bek, nopga mär ba go ga pjłúe. Dënashko ga Sbö tjłëno ba tjłökwö łagaga kong om go. Ga ba parkaga ëre ichara, lłëbo wen dörö li pin ba parkagaga löng li kong wlo» le.

⁷ Eshko ga Jesús tjłë bor kong ga «Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Eye tjłökwö tak pjang kјibokwö ëre go li kolë ga era ber wopjłúe» le.

Kјibokwö pjiržlong

⁸ Tja Juan, lłëbo uunkong ëre inor, kuror tјarë om go. Lłëbo uunkong ëre inor, kuror pјir ga tja kјök tonö Sbö parkaga li bokshto, ga poshrër löror.

⁹ Gueniyö tjłë bor kong ga «Kјwe shäryëp lłëme! Tja parkaga Sbö kong eröe! Pja, bop pjeyoga Sbö tjłökwö laga li, bop pjeyoga kјibokwö ëre kolaga li, pjäy eni bakoe! Sbö poshrëpdë dey!» le.

¹⁰ Eshko ga tjłë bor kong ga «Tjłökwö tak pjang kјibokwö ëre go li dbaryö äätoe. E kјışhko ga tjłökwö li jnep ber lütshko lłëme. ¹¹ Eye löng lłëbo owa shäryë ga owa li shärye eni jek kęgong; eye löng lłëbo shäryako lłëm li shäryë ga owa li shärye eni jek kęgong; eye löng lłëbo pjłú shäryë ga pjłú li shärye eni jek kęgong; eye iak beno tjeng dboy Sbö kong ga ber eni jek kęgong bakoe» le.

¹² Eshko ga Jesús tjłë bor kong ga «Tja kuzong! Tja tjwe maling iröng obi. Bor nopga potjwlëkkło tek sör bor tjok, ga kјłara kјłara li potjwlën eshko, lłëbo shäryara dö li kјışhko. ¹³ Tja so tjłökwö tokłö ko *Alfa*» kјjoyo, tja so tjłökwö tokłö ko *Omega*» kјjoyo bakoe. Sök bäm go li tja. Pјirshko ga ber sök li tja bakoe.

¹⁴ »Kјok tјagłën lışhko ga kјor jong kјłara, ba bo uoroy ga shji wołon lîeme. Eye shwong kwoshkwono beno drëpdre włeni ga ie Sbörë ber wopjłú, kong dbo twe opzrëk kјok eshko wlo, kјor bo li ue wlo bakoe. ¹⁵ Gueniyö nopga owa lira ber löng kјoko. Nopga parkë ybi włeniyo, nopga pë no orkwosmono ba tjok lłëm li tjok włeniyo, nopga oblë zrök włeniyo, nopga lłëbo jyägłö poshrëk włeniyo, nopga lürkë ä włeniyo, epga ber löng kјoko erä.

¹⁶ »Tja Jesús, bor parkaga kјok dogo so ichoror, tjłökwö ëre le bop kong wlo, roy shdöp bor tjłökwö kјragaga löng kës li kong wlo. David tjëyo tjwłö arayo li tja. Dbala ko Dbar Kјokłö li kälä bolo ara, tja so e kјjoyoe» le.

¹⁷ Sbö Sëya, Öng boy, e tjłë ba kong ga «Pja tegö!» le.

Ëye omkuno ga tjîlê ba kong ga «Pja tegö!» îe.

Di buk pjîlara, di ioroy ga shji wolon îlême. Ëye wodogro wîeni ga tjwe di îi iê ga pjîlû, ga tjwîlô shiya êrê îlême.

¹⁸Ëye tjîlökwo tak pjang kjibokwo êre kuk ga kong îlêbo îer wêlê, miyde îok wîo. Tja tjîlê ba kong ga «Ëye kjibokwo êre kjingsho tjîlökwo iono obi ga îlêbo owa wen nopga owa kong tak îok kjibokwo êre go îi kjingsho ie Sbörê obi ba kong bakoe. ¹⁹Tjîlökwo tak pjang kjibokwo êre go kjrina, tjîlê ga kjor jong kjîlara Sbö kjokshko, ba bo uoroy ga shji wolono îlême îe eni. Ëye kjibokwo êre tjîlökwo löno kjwara dö êmdê ga kong dbo twe Sbörê, kjor bo îi ue wîo îlême» îer ba kong eni.

²⁰Tjîlökwo êre îaga tjîlê ga «Ëng, tja tjwe maling iröng obi» îe.

Ber eni, Tjîlapga Jesús. Pja tegö.

²¹Rokër Tjîlapga Jesús kong ga ba wopjîlû îi kjîshko ga Sbö nopga kjimte ara. Ber eni.

Naso tjļōkwo oblē oblē tak beno lōk siwa go sorē

āya kjļoshko so sok kēsbang zok ara: **oso**

ber eni: **amén**

boy oblē, parkaga wļeniyo: **concupina**

dbo kālā: **gloria**

di bāng buk kēsbang, shkung, so dļung kjoyo: **lago**

doyo jyā tē: **circuncidar**

drōng sho so kļung sho kjoyoe: **bronce**

kjilļgwo bo: **uva**

kjilļgwo bo dyo dbo ara: **vino**

kjok buk kjrina, kjēryo shāryak ak go pjribri kjókshko: **ciudad**

kjok dogro no lļēmshko: **desierto**

kjorkwang shāryak jong kjiyo tjok tēy or go wļeniyo: **arpa**

ie ber dboy Sbō kong: **consagrar, santificar**

iē lļēm Sbō kong: **ayunar**

iōk pjē jong ri ri sjer lļēm shtoyo: **Hades, infierno**

Israel tjēyoga dōktong tek Egipto kjokyo dwayo dbaryo shrēkkļo: **Pascua**

Jesús tjļōkwo kjrāgaga: **creyentes, cristianos, iglesia (la gente)**

judíoga syō uyo: **sinagoga**

kjor jong kjļara, ba bo uoroy ga shji woļon lļēme: **árbol de la vida**

kjor jong kjļara, lļēbo pjļú, lļēbo owa, e miydokļo: **árbol de conocimiento del bien y mal**

lļēbo iydēba lļēm wļeniyo: **milagro**

lļēbo īk, shji yo īno wļeni: **tener una visión**

mār oblē go: **tener fe en otro**

no pjļuyo iche lē Sbōrē lī: **Cristo, Mesías**

no pogļo go swļo ara, sho an do jīkong: **lepra**

no to ter kjok dogo dwayo: **Hijo del Hombre**

nopga judío lļēm wļeniyo: **gentiles**

oblē ie ber kēsbang, tjwļō ara: **glorificar**

ōng jēkkļo sok kēsbang: **camello**

ōng sho sukkļo: **altar**

ōng so kwomgļā kjoyo dre tōshko: **burro**

öng wļēp ushko so: **oveja**

öng wļēp ushko so ļļgwokļē: **cordero**

öng zrök, sho suk, pjē dret Sbō poshrēkkļō: **holocausto**

öng zrök, sho suk, sjēng ļi shdök, lõng wopjļū Sbō tjok ļi jyāgļō: **sacrificio de comuniön**

opshāryē äär Sbō poshrēk ba ushko ga pjļū wļō: **purificarse**

parkaga tjwļēk shāng pjir wļēniyo: **esclavo**

pjļū kēsbangyo sōk Roma kjokyo: **emperador romano**

Sbō ber no pjļuyo: **reino de Dios**

Sbō parkaga kjok dogo so: **ángel**

Sbō syō uyo: **iglesia (la casa)**

Sbō tjļōkwo ļaga: **profeta**

Sbō tjļōkwo ļaga Jesús āska: **apóstol**

Sbō tjļōkwo woyoshrokļō bapkwō: **arca del pacto**

Sbō u: **templo**

Sbō u shāryak öng kwota go: **tabernáculo**

Sbō wopjļū ļi kjīshko: **por la gracia de Dios**

sbōpga jyāgļō: **ídolos**

shte äär ba sakyo (10) go, ba sakyo (10) go, shiya kjrina kjrina, ga twe ber
oblē kong: **dar un diezmo**

shto zrek: **lugar santo**

shto zrek anmoyō: **lugar santísimo**

shwļing ushko so: **chivo**

syōshtaga Sbō kong nopga kjīshko kēsbangyo: **sumo sacerdote**

syōshtaga Sbō kong nopga kjīshko: **sacerdote**

tjēyo tek ber ba irgo ļi: **descendiente**

tjļōkwo ļē ber pjļū ba kong: **bendecir**

tjļōkwo ļē ļlēbo jyāgļō go: **hablar en parábolas**

tjļōkwo roy ļaga: **pastor**

tjļōkwo twak beno iyado wļō: **pacto**

Sbö, shji woyde jëk löng sorë li pina bi kong, ba tjłökwö ëre go

Sbö tjłë nopga ba miydë llëm li kong eni

- A. Ëye pjło bek Sbö bokso llëme ãe. — Romanos 3.23
- B. Ëye äär ber pjło bek Sbö bokso ba wotjłık om go li go ga äe ãe. — Gálatas 2.16
- C. Ëye äär ber pjło bek Sbö bokso wło ga woyde ga măr Jesucristo go eröe ãe. — Juan 14.6

**Sbö tjłë nopga ba miydë kong ga llëbo wen ba kong
owashko ga woyde ga opshäryë sorë**

- A. Llëbo wen bi kong owashko ga woyde ga shji wosonkë llëme ãe. — Juan 14.1
- B. Shji shdungoba, shji măr Jesucristo go kjışkoshko ga woyde ga shji löng wopjłúe ãe. — Mateo 5.11-12
- C. Shji wotjłık llëbo owa shäryëshko ga shji kjimte Sbörë llëbo owa li shäryë llëm wło ãe. — 1 Corintios 10.13
- D. Llëbo owa shäryëy llëme ãe li llë ãe. — Gálatas 5.19-21
- E. Shji llëbo owa shäryonoshko ga llëye shäryëy eshko li ãe. — 1 Juan 1.8-9
- F. Llëye shäryëy, shji jëk pjłú Sbö tjok wło ãe. — Colosenses 1.10
- G. Sbö tjłökwö bek li miydëy sorë ãe. — 2 Timoteo 3.16-17
- H. Shji syöshtë Sbö kong sorë ãe. — Hebreos 4.16
- I. Shji jëk oblë tjok sorë ãe. — Mateo 7.12
- J. Shji opshäryë Jesús tjłökwö kragaga tjok sorë ãe. — Gálatas 6.10
- K. Llëye shäryara Jesucristorë kjok ëre kjing go ãe. — 1 Corintios 15.1-8

Sbö, shji woyde jëk löng sorë li pina bi kong pjir, ba tjłökwö ëre go

Sbö tjłë nopga ba miydë llëm kong eni

- A. Ëye pjło bek Sbö bokso llëme ãe.
 - 1. Llëbo owa shäryara bi tjłapga Adándë tek dënashko li kjışhko ga shji beno löng włëp Sbö tjok ame. — Romanos 5.12-19

2. Lëbo owa shäryoroy om go li kjishko ga shji beno löng wļëp
Sbō tjok ame bakoe. — Romanos 1.18-32; Romanos 2.1-5;
Romanos 3.9-18, 23; Romanos 8.5-9; Gálatas 3.22; Efesios 2.3;
1 Juan 1.8-10
 3. Shji shdūya Sbōrē, shji löng wļëp ba tjok llēm kjishko. —
Mateo 10.14-15, 28; Romanos 1.18; Romanos 6.23; Romanos 9.22;
Gálatas 6.7-8; Colosenses 3.5-6; 1 Tesalonicenses 4.6;
2 Tesalonicenses 1.8; Hebreos 10.26-31; Judas 1.7;
Apocalipsis 20.11-15
- B. Ėye äär ber pjļo bek Sbō bokso ba wotjlik om go li go ga äe ĩe.
1. Shji äär ber pjļo bek Sbō bokso shji jēk bëy kjishko llēm, llēbo
pjļú shäryëy kjishko llēm bakoe. — Romanos 3.20; Gálatas 2.16;
Santiago 2.10-11
 2. Shji äär ber pjļo bek Sbō bokso bi tjļapgaga tek dēnashko so
sdēkwo li kjishko llēme. — Juan 3.18; Juan 3.36; Efesios 2.8-9;
Filipenses 3.4-9; Hebreos 9.22
 3. Shji äär ber pjļo bek Sbō bokso shji weno nopga tjwļō ara tjëyo
kjishko llēme. — Lucas 3.8-9; Juan 3.6-7; Juan 3.18; Juan 14.6;
Hechos 4.12; Filipenses 3.4-9; Hebreos 2.3
- C. Ėye äär ber pjļo bek Sbō bokso wļo ga woyde ga mār Jesucristo go erē
ĩe.
1. Shji woyde Sbōrē ara kjishko ga shji dōya woydē bi shdunggļo
ļishko dwayo. — Lucas 19.10; Juan 3.16; Juan 6.37; Romanos 5.8;
2 Pedro 3.9
 2. Jesús opyono shdunaba bi āska, owa pjang bi go li löya wļo. —
Juan 3.16; Gálatas 3.13; Colosenses 1.14; Hebreos 9.28; 1 Pedro 2.24;
1 Pedro 3.18;
 3. Woyde ga owa shäryoroy li owa jļōe ĩëy, ga rayëy. — Mateo 4.17;
Lucas 13.3; 2 Corintios 7.10; 2 Pedro 3.9
 4. Woyde ga shji mār Jesucristo go, owa pjang bi go li löya wļo.
— Juan 3.15-18; Juan 6.47; Hechos 16.30-31; Romanos 3.28;
Romanos 10.9; Gálatas 2.16; Efesios 2.8-9
 5. Shji mār Jesucristo go wļeni ga shji ie Sbōrē ber pjļo bek ba bokso,
llēbo shäryara Jesucristorē li kjishko. — Juan 1.12; Juan 3.16;
Juan 20.31; Romanos 5.6-11; 2 Corintios 5.17-19; Gálatas 2.21;
Efesios 1.7; 1 Juan 5.11-13
 6. ¿Shji Sbō miydē sorē? ¿Shji äär ber Sbō wapga sorē? — Juan 1.10-13;
Juan 3.1-21; Juan 14.6; 1 Juan 5.20
 7. ¿Shji öötong beno Sbō wapga miydëy sorē? — Romanos 5.5;
Romanos 8.14-16; 1 Corintios 2.14-15; Gálatas 5.22-24;
1 Juan 2.3-6, 20, 27; 1 Juan 3.10; 1 Juan 3.18-19, 24;
1 Juan 5.10-12, 20;
 8. ¿Shji mār Cristo goshko ga shji ber sorē? — Juan 5.24; Juan 14.27;
Hechos 10.43; Hechos 13.39; Romanos 3.28; Romanos 5.1;
Romanos 8.1; 1 Corintios 1.30; 1 Corintios 6.19; 2 Corintios 5.17;
Gálatas 1.4; Gálatas 4.7; Efesios 1.3-14; Efesios 2.4-6, 11-13

**Sbö tjlë nopga ba miydë kong ga llëbo wen ba kong
owashko ga woyde ga opshäryë sorë**

- A. Llëbo wen bi kong owashko ga woyde ga shji wosonkë llëme le.
1. Shji llëbo bangkjрэ arashko ga shji kјimte Sbörë, llëye bangkjрэy llëm wlo. — Lucas 12.32; Juan 14.1, 27; Romanos 8.15; 1 Juan 4.18
 2. Shji wolon li bangkjрэy arashko ga shji kјimte Sbörë, llëye bangkjрэy llëm wlo. — Romanos 14.7-9; 1 Corintios 15.26, 56-57; 2 Corintios 5.1-10; Filipenses 1.21; 1 Tesalonicenses 4.13-18; Hebreos 2.14-15
 3. Shji shdunqoba li bangkjрэy arashko ga shji kјimte Sbörë, llëye bangkjрэy llëm wlo. — Lucas 12.4-7; Romanos 8.31; Hebreos 13.6; 1 Pedro 3.13-15;
 4. Shji yoiк owashko ga shji kјimte Sbörë, llëye bangkjрэy llëm wlo. — Marcos 1.27; Romanos 8.31-39; 1 Juan 4.1-3
 5. Llëye shärye ybipgarë bi kong Ä dbo go li bangkjрэy arashko ga shji kјimte Sbörë, llëye bangkjрэy llëm wlo. — Lucas 4.33-36; Hechos 16.16-18; Romanos 8.31-39; 1 Juan 3.8
 6. Ä, Ä säyaga, e bangkjрэy arashko ga shji kјimte Sbörë, llëye bangkjрэy llëm wlo. — Marcos 1.27; Lucas 4.1-13; Lucas 8.27-36; Lucas 22.31-32; Efesios 6.10-18; Colosenses 2.15; Santiago 4.7
 7. Llëbo wen bi kong owashko ga shji kјimte Sbörë, shji wosonkë llëm wlo. — Santiago 1.2-4, 12; Santiago 5.10-11; 1 Pedro 1.6-7; 1 Pedro 3.14-17
 8. Llëbo owa li tјwe döröshko ga shji kјimte Sbörë, shji dbokjrë wlo. — Mateo 8.23-27; Lucas 12.4-7; Romanos 8.18-39; 2 Corintios 11.23-28; 2 Timoteo 4.18; 2 Pedro 2.5-9
 9. Shji woydë ara, llëbo wen llono li kјishkoshko ga shji kјimte Sbörë, shji woydë ame wlo. — Mateo 6.25-34; Romanos 8.26-28, 31, 37; Filipenses 4.6-7; Hebreos 10.35-36; Santiago 1.2-4, 12; 1 Pedro 5.7
 10. Shji swlo arashko ga shji kјimte Sbörë, shji dbokjrë wlo. — Corintios 5.1-10; 2 Corintios 12.7-10; Santiago 5.14-16
 11. Shji slar ëë, llëbo owa weno bi kong kјishko, llëm ga ëye wolono kishko ga shji kјimte Sbörë, shji slar ame wlo. — Mateo 5.4; Juan 11.25-26; Juan 14.1-3; Efesios 2.4-7; 1 Tesalonicenses 4.13-18; 1 Pedro 1.6-9
 12. Shji wosonkono, llëbo owa weno bi kong ara li kјishko ga shji kјimte Sbörë, shji dbokjrë wlo. — Mateo 11.28-30; Romanos 8.26-28; Romanos 15.4-6; 2 Corintios 4.16-18; 2 Corintios 6.10; Filipenses 4.4; Colosenses 1.11-12; Santiago 1.2-4
 13. Kuy ga shji löng tjoksa wlenishko ga shji kјimte Sbörë, shji dbokjrë wlo. — Mateo 28.20; Juan 14.15-21; Romanos 8.32; 2 Corintios 4.9; 2 Corintios 13.14; Apocalipsis 3.20;
- B. Shji shdunqoba, shji mär Jesucristo go kјishkoshko ga woyde ga shji löng wopjlüe le.
1. ¿Shji shdunqoba, shji mär Jesucristo go kјishkoshko ga woyde Sbörë ga shji wotjlik sorë? — Mateo 5.11-12; Juan 15.18-21;

Romanos 5.3-4; Romanos 8.18; Hebreos 12.3; Hebreos 13.13-14; Santiago 5.7-11; 1 Pedro 4.12-19

2. ¿Shji shdungoba, shji mār Jesucristo go kjishkoshko ga woyde Sbörë ga llëye shäryëy? — Mateo 5.11-12; Marcos 13.9-11; Lucas 12.4-9; Romanos 12.14; 1 Pedro 3.14-17
3. Shji shdungoba, shji mār Jesucristo go kjishkoshko ga woyde Sbörë ga rayëy llëme. — 1 Corintios 15.58; 2 Corintios 4.8-18; 2 Corintios 12.10; Santiago 1.2-4, 12
4. Woyde Sbörë ga ba tjökwö lëy oblë kong ga lökyotkëy llëme. — Mateo 10.29-33; Lucas 12.6-9; Romanos 1.16; 1 Corintios 2.2-5; 2 Timoteo 1.6-12; Hebreos 13.6; 1 Pedro 3.14-15

C. Shji wotjlik llëbo owa shäryëshko ga shji kjimte Sbörë llëbo owa li shäryë llëm wlo ë.

1. ¿Shji Jesús tjökwö kragaga jëk löng pjlo bek Sbö bokso sorë? — Juan 3.16-21; Romanos 3.24-25; Romanos 5.1-2; Romanos 7.24-25; Romanos 8.1-3
2. ¿Shji mār ber löng Cristo go sorë? — Juan 15.1-10; Romanos 8.6; Santiago 4.8; 1 Pedro 5.8-11
3. ¿Shji Sbö rayë llëm wlo ga sorë? — Romanos 6.11-14; Romanos 8.4-6; 1 Corintios 5.7-8; Gálatas 5.24-26; Hebreos 12.1-2; Santiago 1.21; Santiago 4.5-10
4. Shji wotjlik ga llëye woyde Sbörë li shäryëy ga äe lëyshko ga shji kjimte, shji dbokjrë wlo. — Mateo 11.28-30; Romanos 8.26-28; 1 Corintios 1.8; 2 Corintios 1.3-4; Hebreos 12.1-4; 1 Pedro 5.10
5. ¿Shji wotjlik llëbo owa shäryëshko ga llëye shäryëy ga pjlu? — 1 Corintios 10.13; Gálatas 6.7-10; Santiago 1.13-15
6. ¿Ä, e sorë? — Juan 8.43-44; 2 Corintios 11.14; Hebreos 2.14-15; 1 Pedro 5.8; 1 Juan 3.7-8
7. ¿Ä, Ä sëyaga, e bangkjrëy arashko ga llëye shäryëy ga pjlu? — Efesios 6.10-18; Colosenses 2.10, 15; 2 Tesalonicenses 3.3; Hebreos 2.14-15; 1 Juan 4.4
8. ¿Ä, e zây sorë? — Efesios 6.10-18; Hebreos 2.14-18; Hebreos 3.12-13; Hebreos 4.15-16; Santiago 4.7; 1 Pedro 5.8-11; 1 Juan 3.7-8; 1 Juan 5.5, 18; Judas 1.24-25

D. Llëbo owa shäryëy llëme ë li llë ë.

1. ¿Llëbo owa li, e llë? — Romanos 1.18-32; Romanos 3.10-18, 23; Gálatas 5.16; Santiago 4.17; 1 Juan 3.3-4
2. ¿Shji iirkë ara oblë kongshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Mateo 5.21-22; Efesios 4.26-27, 31-32; Colosenses 3.7-8; Santiago 1.19-20
3. ¿Shji oblë iywö shjiktëngshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Mateo 5.43-45; Romanos 12.19-21; Gálatas 5.14-15; Efesios 4.31-32 — 1 Juan 4.19-21
4. ¿Shji ëngkwë oblë tjokshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Efesios 4.3, 31-32; 2 Timoteo 2.23-25; Tito 3.2; Santiago 4.1-3; 1 Pedro 3.9

5. ¿Shji oblë läywë owashko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — 1 Corintios 6.9-11; Colosenses 3.7-8; Tito 3.2; Santiago 3.2-12; Santiago 4.11
 6. ¿Shji krëshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Romanos 12.16; 1 Corintios 4.7; 2 Corintios 10.17-18; Efesios 4.1-3; Santiago 4.6; 1 Pedro 5.3-6
 7. ¿Shji jyörkëshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Efesios 4.25; Colosenses 3.9-10; 1 Pedro 3.10-12
 8. ¿Shji oblë ië ybishko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Lucas 6.28; Romanos 12.14; 1 Corintios 4.12; 1 Timoteo 4.12; Santiago 3.9-10
 9. ¿Shji tjökwö owa lëshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Efesios 5.4; Colosenses 3.8; 1 Timoteo 4.12; Santiago 3.9-10
 10. ¿Llëbo owa tjwö llëm li lanyotkëyshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Mateo 12.33-37; Efesios 4.29; Efesios 5.4; 1 Timoteo 4.12
 11. ¿Domerga pë walë orkwosmono ba tjok llëm li tjokshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Mateo 5.27-28; 1 Corintios 6.9-11, 15-20; Efesios 5.3; Colosenses 3.5-6; 1 Tesalonicenses 4.3-8
 12. ¿Walëga pë domer orkwosmono ba tjok llëm li tjokshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — 1 Corintios 6.9-11, 17-20; Efesios 5.3; Colosenses 3.5-6; 1 Tesalonicenses 4.3-8
 13. ¿Domerga pë domerga tjokshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Romanos 1.25-27; 1 Corintios 6.9-11; 1 Timoteo 1.8-11
 14. ¿Walëga pë walëga tjokshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Romanos 1.25-26; 1 Corintios 6.9-11; 1 Timoteo 1.8-11
 15. ¿Llëbo owa woyotjliyshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Marcos 7.20-23; 1 Corintios 10.6; Filipenses 4.8; Colosenses 3.1-5; 1 Tesalonicenses 5.22; Santiago 1.14; 1 Pedro 1.14-15
 16. ¿Shji nelötkëshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — 1 Corintios 5.11; 1 Corintios 6.10; Gálatas 5.19-21; Efesios 5.18; 1 Pedro 4.3
 17. ¿Shji lürkëshko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Efesios 4.28; Tito 2.10; 1 Pedro 4.15
 18. ¿Bi llëbo kjok ëre kjing go li woyotjliy arashko ga llëye woyotjliya Sbörë eshko? — Mateo 6.25-34; Lucas 12.15; Lucas 12.32-34; Filipenses 4.10-13; 1 Timoteo 6.6-10; Hebreos 13.5; Santiago 1.9-11
- E. Shji llëbo owa shäryonoshko ga llëye shäryëy eshko li ë.
1. ¿Shji Jesús tjökwö kfragaga llëbo shäryono owashko ga llëye shäryëy eshko? — 2 Corintios 7.8-10; Santiago 4.9-10; 1 Juan 1.8-9
 2. ¿Shji Jesús tjökwö kfragaga shdüya Sbörë, llëbo owa shäryoroy li kjishkoshko ga woyde ga shji wotjlik sorë? — Hebreos 12.5-13
 3. ¿Ëye llëbo owa shäryono dënashko, ga löna Sbörë pjir ëmdë ga shäng ba woyotjlik iyado ga llëye shärye eshko? — Romanos 8.31-39; 1 Corintios 6.9-11; Filipenses 3.12-14; Colosenses 1.13-14; Tito 3.3-7; 1 Juan 1.8-9; 1 Juan 5.10-13
 4. ¿Shji llëbo owa shäryono nopga Sbö miydë llëm li kong wlëni ga shji Sbö wapga llëme ë ga pjiluré? — Mateo 5.25-26; Romanos 8.1; Romanos 8.31-34; 1 Juan 1.8-9

F. Lléye shäryëy, shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ìe.

1. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga shji syöshtë ba kong ÿyado, shji Ìan bi pjeyoga tjok sorë ga eni. — Mateo 6.5-15; Marcos 11.24-25; Lucas 18.9-14; Juan 14.13-14; Juan 16.23-24; Efesios 5.20; Efesios 6.18; 1 Tesalonicenses 5.17; 1 Timoteo 2.1-4
2. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga ba tjǎkwo lëy dbar kjwobi go, llëye woyde Ìi miydëy e go wlo. — Mateo 24.35; Juan 5.39 — Hechos 17.11; 2 Timoteo 3.15-17; Hebreos 4.12; 1 Pedro 2.2; 2 Pedro 1.19-21
3. Shji Jesús tjǎkwo kjpgaga lëy ga woyde ga Sbö tjǎkwo kolëy ÿyado. — Mateo 7.21-27; Lucas 8.15; Juan 14.15, 21; Romanos 6.16-18; Gálatas 2.20; 2 Timoteo 3.16; Santiago 4.17
4. Shji jëk woydë pjǎo bek Sbö bokso wleni ga woyde ga shäryëy ba dbo go. — Hechos 1.8; 1 Corintios 1.8; 2 Corintios 10.3-5; 2 Corintios 12.9-10; Efesios 1.18-20; Efesios 4.16-19; Efesios 5.18; Efesios 6.10-18; Colosenses 1.11; 2 Tesalonicenses 1.11; 2 Timoteo 1.6-8; 2 Pedro 1.3
5. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga shji jëktong dënashko sorë Ìi woyojey drete. — Mateo 6.24; Romanos 6.1-23; Romanos 7.1-8.2; 2 Corintios 5.17; Gálatas 2.20; Gálatas 5.16; Efesios 4.22-24; Colosenses 3.1-10; Santiago 4.4
6. Shji mär Jesús go kjwǎshko ga llëbo uunkong miydëy jekdo llëme. Eni ga woyde ga shji opping Jesús go jek këgong këgong ÿyado. — Efesios 4.12-16; Filipenses 3.12-15; 2 Pedro 1.5-11; 2 Pedro 3.18
7. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga Jesucristo kolëy ÿyado. — Romanos 10.9-10; Romanos 12.1-2; Filipenses 2.11; Colosenses 2.6;
8. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga woyotjǎy ga Jesucristo, e no uunkong tjǎpga. — Lucas 6.5; Romanos 10.12 — Romanos 14.9; 1 Corintios 12.3; Filipenses 2.9-11; Colosenses 1.15-19; Colosenses 2.9-10; Hebreos 1.8; 1 Pedro 3.22
9. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga llëye wen bi kong llë pogoshko ga shji wopjǎú ba tjok ÿyado. — Lucas 17.11-19; Efesios 5.20; Filipenses 1.3; Filipenses 4.6; Colosenses 3.17; 1 Tesalonicenses 2.13; 1 Tesalonicenses 5.18; 1 Timoteo 2.1
10. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga poshrëy. — Hechos 16.25; Romanos 11.36; Filipenses 2.9-11; Hebreos 13.15; Santiago 5.13; Judas 1.24-25; Apocalipsis 5.12; Apocalipsis 19.5
11. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga woyotjǎy ga llëye Ìe Ìi shärye eni ÿyado. — Romanos 4.2-5; Romanos 5.1-2; Romanos 10.17; 2 Corintios 1.19-20; Efesios 2.8-9; Hebreos 11.1-13; Santiago 1.3-5; Santiago 2.14-26
12. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga llëye woydëy Ìi rokëy ba kong. — Lucas 10.2; Lucas 11.9-12; Juan 14.12-14; Juan 15.7; Juan 15.16; Juan 16.26-27; Santiago 1.5-8; Santiago 4.3
13. Shji jëk pjǎú Sbö tjok wlo ga woyde ga llëye woydëy Ìi rokëy ybipga kong llëm, sböpga jyaglo kong llëm, llëbo oblë Ä Ìi kong llëm bakoe. — Hechos 14.15-17; Hechos 17.29-31; Hechos 19.18-19;

- Romanos 1.18-23; 1 Corintios 10.7; 1 Corintios 10.19-22;
 Gálatas 1.8-9; Gálatas 5.19-21; Colosenses 2.18-19;
 1 Tesalonicenses 1.9; Santiago 4.1-3; Apocalipsis 9.20-21;
 Apocalipsis 21.8
14. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga ybipga bangkjërë llëme. —
 Hechos 16.16-18; Hechos 19.13-19; Gálatas 1.8-9; Gálatas 5.19-21;
 Apocalipsis 9.20-21; Apocalipsis 21.8
 15. Shji jëk pjlú Sbö tjakshko ga llëye wen bi kong llë pogoshko ga
 woyde ga kuy kjang, ga shji mär Jesús go iyado. — Mateo 5.10-12;
 Mateo 10.22; Romanos 8.17-18; Filipenses 1.28-29; 2 Timoteo 2.12;
 2 Timoteo 3.12; Santiago 1.2-4; 1 Pedro 2.19-21
 16. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga shji sjëk, Jesucristo rayë
 llëm wlo. — Mateo 26.41; 1 Corintios 10.12-13; Efesios 5.15-17;
 Efesios 6.18; Colosenses 2.2-4; Colosenses 2.8-10; Colosenses 2.16-19;
 2 Tesalonicenses 2.15; 1 Timoteo 4.16; 1 Timoteo 6.6-11;
 Hebreos 6.11-12; Hebreos 10.23
 17. Shji Jesús tjlokwo kragaga jlökoyo ga woyde ga oblë woydë
 ara. — Mateo 5.44; Mateo 22.39; Juan 13.34-35; Juan 15.12, 17;
 1 Corintios 13.1-13; 1 Juan 2.9-11; 1 Juan 3.14; 1 Juan 4.7-11, 20-21
 18. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga llëbo shäryara oblërë bi
 kong owa li iëy ber tjwlo llëme. — Mateo 6.14-15; Mateo 18.15-17;
 Mateo 18.21-35; 2 Corintios 2.5-11; Colosenses 3.13
 19. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga Jesús tjlokwo kragaga kjimtëy
 wopjlúe. — Mateo 20.26-28; Hebreos 10.24; Santiago 2.14-17;
 1 Juan 3.16-18
 20. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga shji parkë ba kong.
 — Mateo 25.34-40; Hechos 10.42; 1 Corintios 3.10-15;
 1 Corintios 15.58; 2 Corintios 5.9-10
 21. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga Jesús roy pjlú lëy nopga Sbö
 miydë llëm li kong. — Mateo 28.18-20; Hechos 8.4; Hechos 11.20-21
 22. Shji Jesús tjlokwo kragaga jlökoyo ga woyde ga shji tön ba tjlokwo
 kragaga oblë tjak, Sbö poshrëy wlo, shji syöshë wlo, shji ëng kjimtë
 dbokjrë wlo bakoe. — 1 Corintios 11.17-34; 1 Corintios 14.26;
 1 Timoteo 4.13; Hebreos 10.25
 23. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga shji kjlara kjlara parkë, llëbo
 wlëk bi kong wlo, llëbo wlëk bi pjeyoga long bi ushko li kong wlo
 bakoe. — 1 Tesalonicenses 4.11-12; 2 Tesalonicenses 3.6-12;
 24. Shji Jesús tjlokwo kragaga jlökoyo ga woyde ga llëbo twëy Sbö kong
 wopjlúe. — Mateo 6.2-4; Lucas 6.38; Lucas 21.1-4; 2 Corintios 9.7
 25. Shji jëk pjlú Sbö tjak wlo ga woyde ga shji pogo tjwlo oblë kongshko
 ga potjwlëy malinge. — Romanos 13.7-8; Santiago 5.4;
 26. Shji wotjlik pjlo bek Sbö bokso wlo ga woyde ga llëbo tak lok ba
 tjlokwo ëre go li woyotjlëy iyado. — Mateo 6.1-4; Mateo 16.24-25;
 Juan 13.1-17; Romanos 8.31-39; 1 Corintios 15.55-58;
 Filipenses 2.3-11; Filipenses 3.13-15; Filipenses 4.8-9;
 Colosenses 3.1-4; 1 Timoteo 4.12; 1 Timoteo 6.6-8; Tito 2.7-8;
 Hebreos 13.5-6; 1 Juan 4.16-21

27. Shji Jesús tjłökwö kjrágaga jłökoyo ga woyde ga shji ber löng Jesús tjwe íröng obi dbaryo li koshê wopjlúe. — Mateo 24.3-51; Hechos 1.11; 1 Corintios 15.50-58; 1 Tesalonicenses 4.13-18; 1 Tesalonicenses 5.1-11; 2 Tesalonicenses 2.1-3; 2 Pedro 3.3-13; Apocalipsis 1.7; Apocalipsis 22.7; Apocalipsis 22.12-14, 20

G. Sbö tjłökwö bek li miydëy sorë ñe.

1. ¿Tjłökwö lëbashko ga e Sbö ñ jłöre miydëy sorë? — Juan 1.17-18; Juan 14.6; 2 Timoteo 3.16-17; 2 Pedro 1.20-21; Apocalipsis 22.18-19
2. ¿Shji kjimte Sbö tjłökworë sorë? — Juan 20.31; Romanos 15.4; 2 Timoteo 3.16-17; Hebreos 4.12; Santiago 1.22-25; 1 Juan 5.13
3. ¿Ëye äär ber Sbö wapga sorë? — Juan 1.10-13; Juan 3.1-21; Juan 14.6; 1 Juan 5.20
4. ¿Shji Jesús tjłökwö kjrágaga jłökoyo miydëy sorë? — Romanos 5.5; Romanos 8.14-16; 1 Corintios 2.14-15; Gálatas 5.22-24; 1 Juan 2.3-6, 20, 27; 1 Juan 3.10; 1 Juan 3.14; 1 Juan 3.18-19, 24; 1 Juan 4.13; 1 Juan 5.11-12, 20
5. ¿Shji mär Jesús goshko ga shji kjłöpswë ber sorë? — Juan 5.24; Juan 14.27; Hechos 10.43; Hechos 13.39; Romanos 3.28; Romanos 5.1; Romanos 6.14-23; Romanos 8.1; 1 Corintios 1.30; 1 Corintios 6.11; 1 Corintios 6.19; 2 Corintios 5.17; Gálatas 1.4; Gálatas 3.29; Gálatas 4.7; Efesios 1.3-14; Efesios 2.13; 1 Tesalonicenses 1.9-10; 1 Pedro 4.1-5; 1 Juan 3.14
6. ¿Obłë kjimtëy, Sbö miyde wlo sorë? — Mateo 28.18-20; Marcos 16.15; Romanos 10.14-17; 2 Corintios 5.17-21
7. ¿Llëye ñara Sbörë Jesús tjłökwö kjrágaga kong jłökoyo li llë? — Mateo 6.33; Mateo 7.7; Mateo 11.28-30; Mateo 28.20; Marcos 11.24; Juan 8.12; Juan 14.13-14; Juan 15.7; Romanos 8.32; 1 Corintios 10.13; Efesios 3.20; Filipenses 4.7, 19; Colosenses 1.14; Hebreos 2.18; Hebreos 7.25; Santiago 4.8; Santiago 5.16; 1 Pedro 5.6; 1 Juan 3.2; Judas 1.24; Apocalipsis 21.3-4; Apocalipsis 22.3-5
8. ¿Jesús tjłökwö kjrágaga wołonoshko ga llëye wen ba kong eshko? — 1 Corintios 15.12-28, 35-57; 2 Corintios 5.1-10; Filipenses 1.21-23; 1 Tesalonicenses 4.13-18
9. ¿Nopga Sbö miydë llëm li wołonoshko ga llëye wen ba kong eshko? — Marcos 9.43-48; Lucas 16.22-31; Judas 1.7; Apocalipsis 20.11-15
10. ¿Ëye äär ber Jesús tjłökwö kjrága kägäyo wlo ga woyde ga e sorë? — Hechos 6.3; 1 Timoteo 3.1-13; Tito 1.5-9
11. ¿Jesús tjłökwö kjrága kägäyoga, woyde ga jëk sorë? — Lucas 22.24-27; Juan 13.12-17; Hechos 20.28-31; 1 Timoteo 4.6-7, 11-16; 1 Timoteo 6.20-21; 2 Timoteo 2.14-16; 2 Timoteo 2.24-26; Tito 2.1; 1 Pedro 5.1-4
12. ¿Tjłökwö pingoba li jłöre, de jyö, e miydëy sorë? — Mateo 7.15-23; Marcos 7.6-9; Juan 7.16-17; Hechos 17.11; 1 Corintios 15.12; Gálatas 1.8-9; Filipenses 3.18-19; Colosenses 2.8, 16-23; 2 Tesalonicenses 2.1-5; 2 Tesalonicenses 2.9-12; 1 Timoteo 4.1-3; 1 Timoteo 6.3-5; 2 Timoteo 3.5-9; Tito 1.15-16; 2 Pedro 2.1-3;

- 2 Pedro 2.10-22; 2 Pedro 3.3-7; 1 Juan 2.18-19; 1 Juan 2.22-23;
1 Juan 3.10; 1 Juan 4.1-6; Judas 1.4-19
13. ¿Ëbo tjwe tjlókwo bek llëm li lëshko ga llëye shäryëy?
— 1 Timoteo 1.3-4; 1 Timoteo 4.7; 1 Timoteo 5.20-21;
2 Timoteo 2.23-26; Tito 1.11; Tito 3.9-11; 2 Pedro 3.17-18;
2 Juan 1.7-11
14. ¿Jesucristo woshrra Sbörë iröng obi li go ga shji opping llë? —
Romanos 6.3-11; 1 Corintios 15.1-58
- H. Shji syöshtë Sbö kong sorë ìe.
1. ¿Shji syöshtë Sbö kong sorë? — Marcos 11.23-24; Lucas 11.1-4;
Efesios 6.18; Colosenses 1.12; Colosenses 4.2; 1 Tesalonicenses 5.17;
Hebreos 4.16; Santiago 1.5-6; 1 Juan 3.21-22; 1 Juan 5.14-15
 2. ¿Shji syöshtë oblë kjishko sorë? — Efesios 1.15-21; Efesios 3.14-21;
Colosenses 1.9-11; 1 Timoteo 2.1-4
 3. ¿Shji syöshtë Sbö kongshko ga kuy ga shji kjimte llëm ga llëye shäryëy?
— Mateo 21.21-22; Colosenses 4.2; Santiago 4.2-3; 1 Pedro 3.7
 4. Shji syöshtë Sbö kongshko ga woyde ga shji wopjlú ba tjok
iyado, llëbo shäryara bi kong kës li kjishko. — Lucas 17.11-19;
Juan 6.11; Romanos 6.17; 1 Corintios 15.57; 2 Corintios 2.14;
2 Corintios 9.12, 15; Filipenses 1.3; Colosenses 2.7;
Colosenses 3.16-17; 1 Tesalonicenses 2.13; 1 Tesalonicenses 5.18;
1 Timoteo 1.12; 1 Timoteo 4.4-5
- I. Shji jëk oblë tjok sorë ìe.
1. ¿Llëye shäryëy, shji jëk pjllú oblë tjok wlo? — Romanos 12.10;
Efesios 4.31-32; Santiago 3.17-18; 1 Pedro 3.8
 2. ¿Llëbo owa shärye oblërë bi kongshko ga llëye shäryëy? —
Marcos 11.25-26; Lucas 6.32-36; Lucas 17.3-4; Efesios 4.2;
1 Tesalonicenses 5.15; 1 Pedro 3.8-9
 3. ¿Shji jëk bi moskwoga tjok sorë? — Mateo 5.43-48; Lucas 6.27;
Juan 15.18-19
 4. ¿Shji orkwosmok löng pjir ga shji jëk bi lanma, bi boy tjok sorë? —
Mateo 19.4-6; 1 Corintios 7.1-40; Hebreos 13.4
 5. ¿Shji domerga orkwosmok löng pjir ga shji jëk bi boy tjok sorë? —
Efesios 5.25-33; Colosenses 3.19; 1 Pedro 3.7
 6. ¿Shji walëga orkwosmok löng pjir ga shji jëk bi lanma tjok sorë? —
Efesios 5.22-24; Colosenses 3.18; Tito 2.4-5; 1 Pedro 3.1-6
 7. ¿Bi lanma, bi boy, e rayëy woydë ga llëye woyotjlüya Sbörë eshko?
— Mateo 5.31-32; Marcos 10.2-12; Lucas 16.18; Romanos 7.1-3;
1 Corintios 7.10-17, 39
 8. ¿Llëye shäryëy, shji jëk pjllú bi wapga tjok wlo? — Efesios 6.4;
Colosenses 3.21; Tito 2.4-5
 9. ¿Bi wapga jëk bëy wlo ga shdüy sorë, poshdüy sorë? —
Hebreos 12.7-11
 10. ¿Wapga jëk ba data, ba mekë tjok sorë? — Efesios 6.1-3;
Colosenses 3.20; 1 Timoteo 5.4
 11. ¿Shji jëk bi pjlluyoga tjok sorë? — Romanos 13.1-7; 1 Timoteo 2.1-2;
Tito 3.1; 1 Pedro 2.13-15

12. ¿Shji jèk Jesús tjłòkwo kjruga kàgäyoga tjok sorè? — 1 Corintios 4.6; Gálatas 6.6; 1 Tesalonicenses 5.12-13; Hebreos 13.17; 1 Pedro 5.5
13. ¿Shji parkè obļē kong sorè? — Efesios 6.5-8; Colosenses 3.22-24; 1 Timoteo 6.1-2; Tito 2.9-10; 1 Pedro 2.18-20
14. ¿Obļē parkè bi kongshko ga shji jèk ba tjok sorè? — Efesios 6.9; Colosenses 4.1; Santiago 5.1-6

J. Shji opshäryē Jesús tjłòkwo kjruga tjok sorè ļē.

1. ¿Jesús tjłòkwo kjruga kjimtēy woydēshko ga shäryēy sorè? — Lucas 6.31; 1 Corintios 10.23-24; Gálatas 6.10; Efesios 4.2-3; Efesios 5.21; 2 Tesalonicenses 3.13; Hebreos 3.13; Santiago 3.17-18; 1 Pedro 4.9-11
2. ¿Īy ga Jesús tjłòkwo kjruga shäng song ga ļļēye shäryēy? — Romanos 12.13; Santiago 2.14-17; 1 Juan 3.16-18
3. ¿Īy ga Jesús tjłòkwo kjruga ļļēbo owa shäryono ga ļļēye shäryēy? — Mateo 18.15-17; Lucas 17.3-4; Gálatas 6.1-2; 1 Tesalonicenses 5.14; 2 Timoteo 2.23-26; Judas 1.22-23
4. ¿Īy ga Jesús tjłòkwo kjruga woydēshko ga ļļēye shäryēy? — Romanos 12.15; 2 Corintios 1.4; 1 Tesalonicenses 5.11

K. Ļļēye shäryara Jesucristorē kjok ēre kjing go ļē.

1. ¿Jesús weno buk sorè? — Mateo 1.18-2.18; Lucas 1.5-2.38
2. ¿Jesús tjļina Ārē sorè? — Mateo 4.1-11; Lucas 4.1-13
3. ¿Jesús oba pino Sbō ber no pjłuyo ļi kjīshko sorè? — Mateo 5.1-7.28
4. ¿Jesús ba oppingaga pino syōstē Sbō kong sorè? — Mateo 6.9-13; Lucas 11.2-4
5. ¿Jesús iono ba oppinggaga tjok, woļon dōrōshko ga ļļēye shäryono eshko? — Mateo 26.17-30; Marcos 14.12-26; Lucas 22.7-20; 1 Corintios 11.23-34
6. ¿Jesús woļon dōrōshko ga ļļēye pina ba oppinggaga kong? — Juan 13.1-16.33
7. ¿Jesús syōshtono Sbō kong ba oppinggaga kjīshko sorè? — Juan 17.1-26
8. ¿Jesús ļļgweraba, shdunaba, zrōraba sorè? — Mateo 26.47-27.66; Marcos 14.43-15.47; Lucas 22.47-23.56; Juan 18.1-19.42
9. ¿Jesús woshara Sbōrē irong obi sorè? — Mateo 28.1-15; Marcos 16.1-14; Lucas 24.1-35; Juan 20.1-29; Hechos 1.1-11
10. ¿Jesús tjwe irōng obi ļļono? ¿Tjwe sorè? — Mateo 24; Marcos 13; Juan 14.3; 1 Tesalonicenses 4.13-5.3; 2 Tesalonicenses 2.1-12; 1 Juan 3.2; Apocalipsis 19.11-21

Leer el Nuevo Testamento diariamente

Enero

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Mateo 1.1-2.12	17	Mateo 12.1-21
2	Mateo 2.13-3.6	18	Mateo 12.22-45
3	Mateo 3.7-4.11	19	Mateo 12.46-13.23
4	Mateo 4.12-25	20	Mateo 13.24-46
5	Mateo 5.1-26	21	Mateo 13.47-14.12
6	Mateo 5.27-48	22	Mateo 14.13-36
7	Mateo 6.1-24	23	Mateo 15.1-28
8	Mateo 6.25-7.14	24	Mateo 15.29-16.12
9	Mateo 7.15-29	25	Mateo 16.13-17.9
10	Mateo 8.1-17	26	Mateo 17.10-27
11	Mateo 8.18-34	27	Mateo 18.1-22
12	Mateo 9.1-17	28	Mateo 18.23-19.12
13	Mateo 9.18-38	29	Mateo 19.13-30
14	Mateo 10.1-23	30	Mateo 20.1-28
15	Mateo 10.24-11.6	31	Mateo 20.29-21.22
16	Mateo 11.7-30		

Febrero

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Mateo 21.23-46	15	Marcos 1.1-28
2	Mateo 22.1-33	16	Marcos 1.29-2.12
3	Mateo 22.34-23.12	17	Marcos 2.13-3.6
4	Mateo 23.13-39	18	Marcos 3.7-30
5	Mateo 24.1-28	19	Marcos 3.31-4.25
6	Mateo 24.29-51	20	Marcos 4.26-5.20
7	Mateo 25.1-30	21	Marcos 5.21-43
8	Mateo 25.31-26.13	22	Marcos 6.1-29
9	Mateo 26.14-46	23	Marcos 6.30-56
10	Mateo 26.47-68	24	Marcos 7.1-23
11	Mateo 26.69-27.14	25	Marcos 7.24-8.10
12	Mateo 27.15-31	26	Marcos 8.11-9.1
13	Mateo 27.32-66	27	Marcos 9.2-29
14	Mateo 28.1-20	28	Marcos 9.30-10.12

Marzo

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Marcos 10.13-31	17	Lucas 2.36-52
2	Marcos 10.32-52	18	Lucas 3.1-22
3	Marcos 11.1-26	19	Lucas 3.23-38
4	Marcos 11.27-12.17	20	Lucas 4.1-30
5	Marcos 12.18-37	21	Lucas 4.31-5.11
6	Marcos 12.38-13.13	22	Lucas 5.12-28
7	Marcos 13.14-37	23	Lucas 5.29-6.11
8	Marcos 14.1-21	24	Lucas 6.12-38
9	Marcos 14.22-52	25	Lucas 6.39-7.10
10	Marcos 14.53-72	26	Lucas 7.11-35
11	Marcos 15.1-47	27	Lucas 7.36-8.3
12	Marcos 16.1-20	28	Lucas 8.4-21
13	Lucas 1.1-25	29	Lucas 8.22-39
14	Lucas 1.26-56	30	Lucas 8.40-9.6
15	Lucas 1.57-80	31	Lucas 9.7-27
16	Lucas 2.1-35		

Abril

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Lucas 9.28-50	16	Lucas 18.1-17
2	Lucas 9.51-10.12	17	Lucas 18.18-43
3	Lucas 10.13-37	18	Lucas 19.1-27
4	Lucas 10.38-11.13	19	Lucas 19.28-48
5	Lucas 11.14-36	20	Lucas 20.1-26
6	Lucas 11.37-12.7	21	Lucas 20.27-47
7	Lucas 12.8-34	22	Lucas 21.1-28
8	Lucas 12.35-59	23	Lucas 21.29-22.13
9	Lucas 13.1-21	24	Lucas 22.14-34
10	Lucas 13.22-14.6	25	Lucas 22.35-53
11	Lucas 14.7-35	26	Lucas 22.54-23.12
12	Lucas 15.1-32	27	Lucas 23.13-43
13	Lucas 16.1-18	28	Lucas 23.44-24.12
14	Lucas 16.19-17.10	29	Lucas 24.13-53
15	Lucas 17.11-37	30	Juan 1.1-28

Mayo

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Juan 1.29-51	8	Juan 5.24-47
2	Juan 2.1-25	9	Juan 6.1-21
3	Juan 3.1-21	10	Juan 6.22-40
4	Juan 3.22-4.3	11	Juan 6.41-71
5	Juan 4.4-42	12	Juan 7.1-29
6	Juan 4.43-54	13	Juan 7.30-52
7	Juan 5.1-23	14	Juan 7.53-8.20

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
15	Juan 8.21-30	24	Juan 13.31-14.14
16	Juan 8.31-59	25	Juan 14.15-31
17	Juan 9.1-41	26	Juan 15.1-27
18	Juan 10.1-21	27	Juan 16.1-33
19	Juan 10.22-42	28	Juan 17.1-26
20	Juan 11.1-53	29	Juan 18.1-24
21	Juan 11.54-12.19	30	Juan 18.25-19.22
22	Juan 12.20-50	31	Juan 19.23-42
23	Juan 13.1-30		

Junio

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Juan 20.1-31	16	Hechos 10.34-48
2	Juan 21.1-25	17	Hechos 11.1-30
3	Hechos 1.1-26	18	Hechos 12.1-23
4	Hechos 2.1-47	19	Hechos 12.24-13.12
5	Hechos 3.1-26	20	Hechos 13.13-41
6	Hechos 4.1-37	21	Hechos 13.42-14.7
7	Hechos 5.1-42	22	Hechos 14.8-28
8	Hechos 6.1-15	23	Hechos 15.1-35
9	Hechos 7.1-29	24	Hechos 15.36-16.15
10	Hechos 7.30-50	25	Hechos 16.16-40
11	Hechos 7.51-8.13	26	Hechos 17.1-34
12	Hechos 8.14-40	27	Hechos 18.1-21
13	Hechos 9.1-25	28	Hechos 18.22-19.12
14	Hechos 9.26-43	29	Hechos 19.13-41
15	Hechos 10.1-33	30	Hechos 20.1-38

Julio

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Hechos 21.1-16	17	Romanos 4.1-12
2	Hechos 21.17-36	18	Romanos 4.13-5.5
3	Hechos 21.37-22.16	19	Romanos 5.6-21
4	Hechos 22.17-23.10	20	Romanos 6.1-23
5	Hechos 23.11-35	21	Romanos 7.1-14
6	Hechos 24.1-27	22	Romanos 7.15-8.6
7	Hechos 25.1-27	23	Romanos 8.7-21
8	Hechos 26.1-32	24	Romanos 8.22-39
9	Hechos 27.1-20	25	Romanos 9.1-21
10	Hechos 27.21-44	26	Romanos 9.22-10.13
11	Hechos 28.1-31	27	Romanos 10.14-11.12
12	Romanos 1.1-17	28	Romanos 11.13-36
13	Romanos 1.18-32	29	Romanos 12.1-21
14	Romanos 2.1-24	30	Romanos 13.1-14
15	Romanos 2.25-3.8	31	Romanos 14.1-23
16	Romanos 3.9-31		

Agosto

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Romanos 15.1-21	17	1 Corintios 11.2-16
2	Romanos 15.22-16.7	18	1 Corintios 11.17-34
3	Romanos 16.8-27	19	1 Corintios 12.1-26
4	1 Corintios 1.1-17	20	1 Corintios 12.27-13.13
5	1 Corintios 1.18-2.5	21	1 Corintios 14.1-17
6	1 Corintios 2.6-3.4	22	1 Corintios 14.18-40
7	1 Corintios 3.5-23	23	1 Corintios 15.1-28
8	1 Corintios 4.1-21	24	1 Corintios 15.29-58
9	1 Corintios 5.1-13	25	1 Corintios 16.1-24
10	1 Corintios 6.1-20	26	2 Corintios 1.1-11
11	1 Corintios 7.1-24	27	2 Corintios 1.12-2.11
12	1 Corintios 7.25-40	28	2 Corintios 2.12-17
13	1 Corintios 8.1-13	29	2 Corintios 3.1-18
14	1 Corintios 9.1-18	30	2 Corintios 4.1-12
15	1 Corintios 9.19-10.13	31	2 Corintios 4.13-5.10
16	1 Corintios 10.14-11.1		

Setiembre

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	2 Corintios 5.11-21	16	Gálatas 2.17-3.9
2	2 Corintios 6.1-13	17	Gálatas 3.10-22
3	2 Corintios 6.14-7.7	18	Gálatas 3.23-4.20
4	2 Corintios 7.8-16	19	Gálatas 4.21-5.12
5	2 Corintios 8.1-15	20	Gálatas 5.13-26
6	2 Corintios 8.16-24	21	Gálatas 6.1-18
7	2 Corintios 9.1-15	22	Efesios 1.1-23
8	2 Corintios 10.1-18	23	Efesios 2.1-22
9	2 Corintios 11.1-15	24	Efesios 3.1-21
10	2 Corintios 11.16-33	25	Efesios 4.1-16
11	2 Corintios 12.1-10	26	Efesios 4.17-5.2
12	2 Corintios 12.11-21	27	Efesios 5.3-33
13	2 Corintios 13.1-14	28	Efesios 6.1-24
14	Gálatas 1.1-24	29	Filipenses 1.1-26
15	Gálatas 2.1-16	30	Filipenses 1.27-2.18

Octubre

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Filipenses 2.19-3.6	8	Colosenses 3.18-4.18
2	Filipenses 3.7-4.1	9	1 Tesalonicenses 1.1-2.9
3	Filipenses 4.2-23	10	1 Tesalonicenses 2.10-3.13
4	Colosenses 1.1-20	11	1 Tesalonicenses 4.1-5.3
5	Colosenses 1.21-2.7	12	1 Tesalonicenses 5.4-28
6	Colosenses 2.8-23	13	2 Tesalonicenses 1.1-12
7	Colosenses 3.1-17	14	2 Tesalonicenses 2.1-17

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
15	2 Tesalonicenses 3.1-18	24	2 Timoteo 2.22-3.17
16	1 Timoteo 1.1-20	25	2 Timoteo 4.1-22
17	1 Timoteo 2.1-15	26	Tito 1.1-16
18	1 Timoteo 3.1-16	27	Tito 2.1-14
19	1 Timoteo 4.1-16	28	Tito 2.15-3.15
20	1 Timoteo 5.1-25	29	Filemón 1.1-25
21	1 Timoteo 6.1-21	30	Hebreos 1.1-14
22	2 Timoteo 1.1-18	31	Hebreos 2.1-18
23	2 Timoteo 2.1-21		

Noviembre

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	Hebreos 3.1-19	16	Hebreos 13.1-25
2	Hebreos 4.1-13	17	Santiago 1.1-18
3	Hebreos 4.14-5.14	18	Santiago 1.19-2.17
4	Hebreos 6.1-20	19	Santiago 2.18-3.18
5	Hebreos 7.1-19	20	Santiago 4.1-17
6	Hebreos 7.20-28	21	Santiago 5.1-20
7	Hebreos 8.1-13	22	1 Pedro 1.1-12
8	Hebreos 9.1-10	23	1 Pedro 1.13-2.10
9	Hebreos 9.11-28	24	1 Pedro 2.11-3.7
10	Hebreos 10.1-18	25	1 Pedro 3.8-4.6
11	Hebreos 10.19-39	26	1 Pedro 4.7-5.14
12	Hebreos 11.1-16	27	2 Pedro 1.1-21
13	Hebreos 11.17-31	28	2 Pedro 2.1-22
14	Hebreos 11.32-12.13	29	2 Pedro 3.1-18
15	Hebreos 12.14-29	30	1 Juan 1.1-10

Diciembre

<i>fecha</i>	<i>selección</i>	<i>fecha</i>	<i>selección</i>
1	1 Juan 2.1-17	17	Apocalipsis 8.1-13
2	1 Juan 2.18-3.2	18	Apocalipsis 9.1-21
3	1 Juan 3.3-24	19	Apocalipsis 10.1-11
4	1 Juan 4.1-21	20	Apocalipsis 11.1-19
5	1 Juan 5.1-21	21	Apocalipsis 12.1-18
6	2 Juan 1.1-13	22	Apocalipsis 13.1-18
7	3 Juan 1.1-15	23	Apocalipsis 14.1-20
8	Judas 1.1-25	24	Apocalipsis 15.1-8
9	Apocalipsis 1.1-20	25	Apocalipsis 16.1-21
10	Apocalipsis 2.1-17	26	Apocalipsis 17.1-18
11	Apocalipsis 2.18-3.6	27	Apocalipsis 18.1-24
12	Apocalipsis 3.7-22	28	Apocalipsis 19.1-21
13	Apocalipsis 4.1-11	29	Apocalipsis 20.1-15
14	Apocalipsis 5.1-14	30	Apocalipsis 21.1-27
15	Apocalipsis 6.1-17	31	Apocalipsis 22.1-21
16	Apocalipsis 7.1-17		